

T. C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu:125

Osmanlı Belgelerinde **TRABLUSGARB**

İSTANBUL 2013

Proje Yöneticisi

Doç. Dr. Uğur ÜNAL
Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Proje Sorumluları

Doç. Dr. Mustafa BUDAK
Genel Müdür Yardımcısı

Sebahattin BAYRAM
Daire Başkanı

Mümin YILDIZTAŞ
Yayın İşleri Koordinatörü

Yayına Hazırlayanlar

Kemal GURULKAN
Yusuf İhsan GENÇ
Uğurhan DEMİRBAŞ
Kevser ŞEKER
Salih KAHRİMAN
Resul KÖSE
Nuran KOLTUK

Belge Fotoğrafları

Şefik KANYILMAZ

Arapça Tercüme

Dr. Salih SADAWİ

Grafik-Tasarım

Esra AKBURAK

Baskı

SEÇİL OFSET

100. Yıl Mahallesi Massit Matbaacılar Sitesi
4. Cadde No:77 Bağcılar, İSTANBUL
T: +90 (212) 629 06 15 pbx

ISBN

978-975-19-5861-7

جمهورية تركيا
رئاسة الوزراء
المديرية العامة لدور المحفوظات الرسمية
رئاسة دائرة الأرشيف العثماني
الكتاب رقم: 125

طرابلس الغرب في الوثائق العثمانية

استانبول 2013م

مدير المشروع
أستاذ مساعد أوغور أونال
مدير عام دور المحفوظات الرسمية

المسؤولون عن المشروع
أستاذ مساعد مصطفى بوداق
المدير العام المساعد
صباح الدين بايرام
رئيس دائرة
مؤمن يلديزطاش
منسق شئون النشر

الإعداد للنشر
كمال غورولقان
يوسف إحسان كنج
أوغورخان دمير باش
كوثر شكر
صالح قهريمان
رسول كوسه
نوران قولتوق

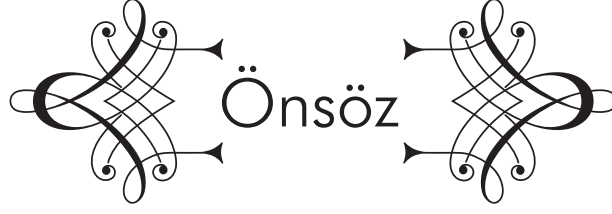
صور الوثائق
شفيق قان يلماز

العريضة الترجمة
الدكتور صالح سعداوي

غرافيك صميم
اسراء اق براق

طباعة
سجيل أوفست

ردمك ISBN
978-975-19-5861-7

Afrika kıtasının kuzeyinde Akdeniz kıyısında yer alan Trablusgarb; kuzeyde Akdeniz, doğuda Mısır, güneydoğuda Sudan güneyde Nijer ve Çad, batıda ise Cezayir ve Tunus'la çevrilidir.

Trablusgarb, uzun yıllar Osmanlı eyalet sisteminde bugünkü Libya Devleti topraklarının tümünü ifade etmek üzere kullanılan bir isimdir. Bazı belgelerde yalnızca Trablus olarak geçen bölgenin ismindeki *garp* ifadesi bölgeyi Lübnan'da bulunan Trablusşam şehrinden ayırt edici olmak üzere kullanılmıştır.

Antik dönemlere kadar uzanan Trablusgarb tarihinde Berberîler, Fenikeliler, Romalılar, Bizanslılar, Yahudiler, Araplar, Zencîler, Tevârikler, Türkler ve Avrupalılar yer edinmişlerdir. Bölge üzerinde nüfuz mücadelesi veren hâkim güçlerin etkinliğinin zayıfladığı dönemlerde ise Trablusgarb'da bedevilerin tesis ettiği, dağınık ve dış tehditlere açık idareler mevcut olmuştur.

Hiz. Ömer zamanında Mısır'ı fetheden Müslümanlar'ın Trablusgarb ile olan münasebetleri bölgenin İslamlaşması ile sonuçlanmıştır. Mısır'ın fethi ile Kuzey Afrika topraklarına girmiş olan Osmanlı Devleti, İspanyol işgali tehlikesi karşısında yardım talep eden Trablusgarblıların isteği üzerine bölge ile münasebet kurmuş ve 1551 yılında Turgut ve Sinan paşalar eliyle bu topraklara hâkim olmuştur. Bundan sonra Osmanlı idarî sisteminde Garp Ocakları olarak ifade edilmiş olan ve Trablusgarb, Tunus ve Cezayir'den oluşan yapı gerek Akdeniz hâkimiyetinde gerekse İslam dünyasının müdafaasında bir dayanak noktası olmuştur.

Trablusgarb, Osmanlı hâkimiyetinde Beylerbeyi (1551-1603), Dayılar (1603-1711) ve Karamanlı hanedanı (1711-1835) devirleri olarak yaklaşık üç yüz yıl özel bir statü ile idare edildikten sonra 1835 yılında doğrudan İstanbul'a bağlanmıştır. Trablusgarb'ın doğrudan merkeze bağlanmasındaki en önemli etken Cezayir'in kaybı sonrasında bölgeyi daha etkin muhafaza etmek düşüncesidir.

Daha XIX. yüzyılın başlarından itibaren Trablusgarb'a yoğun ilgi göstermeye başlayan İtalya'nın faaliyetleri, 1911 yılında fiili işgal sürecine girmiştir. Osmanlı Devleti, Afrika'daki son toprak parçasında kalabilmek için hazırlıklar yapmış ancak balkanlarda başlayan yeni bir savaş sebebi ile kapsamlı bir müdafa gerçekleştirememiştir. Nihai olarak 1912 Uşi (Lozan) Antlaşması ile bölgeden resmen ayrılmak zorunda kalmıştır. Bun-

dan sonra İtalyanlara karşı savunmayı, içlerinde Mustafa Kemal'in de bulunduğu gönüllü subayların teşkilatlandığı yerli halk yürütmüştür. Bu ve takip eden dönemlerde Naimbüssultan atanması, İtalya'nın ilhak kararı ve bağımsızlık mücadeleleri ile süreç devam etmiştir.

Bu eser, yüz yetmiş altı konu başlığı altında 1559-1916 yıllarını kapsayan olayların kronolojik takdiminden ibarettir. Klasik Osmanlı idari döneminden Tanzimat'a gelinceye kadar Trablusgarb-İstanbul arasındaki yazışmaların temelini Mühimme defterlerindeki ferman kayıtları oluşturmuştur. Bu döneme ait belgelerin ana konuları, bölgenin müdafası, iç isyanların bastırılması, yerel idareciler hakkında yapılan şikâyet ve soruşturmalar, kıtlık üzerine yapılan yardımlar, sınır ihtilaflarının giderilmesi, vergi adaletinin sağlanarak toprak ve teşkilat yapısının düzenlenmesi gibi konulardan oluşmaktadır.

XIX. yüzyıl başlarından itibaren Osmanlı Devleti'ne karşı oluşan ittifaklar, Batılı devletlerin bölge üzerindeki nüfuz mücadelelerinin yoğunlaşması ve bunlara karşı alınmaya çalışılan önlemler de içerik olarak belgelere yansımıştır.

Tanzimat ile başlayan ve Birinci Dünya Savaşı'na kadar gelen sürece ait belgelerde ise, Osmanlı idarî sisteminde uygulanmaya başlayan yeniliklerin bölgeye yansımaları, bölgede yapılan ıslahat ve imar faaliyetleri, üstün hizmetleri görülenlerle nüfuz sahibi şahısların taltifleri, Süveyş Kanalı'nın açılması ile önemi artan Trablusgarb limanlarının ticarete daha elverişli hale getirilmesi ve Trablusgarb'ın ticarî bir merkez yapılması çalışmaları ile ilgili konular ağırlıklı olarak yer almaktadır. 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı'nda meydana gelen ağır yenilgi ile oluşan ortamın ardından 1881'de Fransa'nın Tunus'u ve 1882'de İngiltere'nin Mısır'ı işgalleri ile nüfuz mücadelesinde geri kaldığı telaşına kapılan İtalya'nın Trablusgarb'a ilgisi ve Osmanlı Devleti'nin bu süreci engelleme çabalarını belgelerden takip etme imkânı bulmaktayız.

“Osmanlı Belgelerinde Trablusgarb” isimli çalışma, Genel Müdürlüğümüzün Afrika ile ilgili olarak yapmış olduğu Cezayir, Mısır ve Sudan çalışmaları ile birlikte Afrika serisinin dördüncü kitabını oluşturmaktadır. Çalışmada emeği geçen Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü personeline, katkılarından dolayı IRCICA Genel Direktörü Sayın Dr. Halid Eren'e, eserin Arapça tercümelemleri için zaman ayıran IRCICA Genel Direktör Yardımcısı Dr. Salih Sadawi'ye teşekkür eder, çalışmanın ilgililere yararlı olmasını dilerim.

Doç. Dr. Uğur ÜNAL

Devlet Arşivleri Genel Müdürü

تقع طرابلس الغرب (ليبيا حالياً) على ساحل المتوسط في الشمال الإفريقي؛ ويحدها البحر الأبيض المتوسط من الشمال ومصر من الشرق والسودان من الجنوب الشرقي والنيجر وتشاد من الجنوب، بينما تحدها من الغرب الجزائر وتونس.

وطرابلس الغرب اسم ظل مستخدماً لسنوات طويلة في نظام الأيالة العثماني للتعبير عن كل أراضي دولة ليبيا الحالية. وقد يرد هذا الاسم في بعض الوثائق العثمانية على شكل طرابلس فقط، ووضعت فيه كلمة غرب للتفريق هنا بين طرابلس ليبيا وطرابلس الشام في لبنان.

ويمتد تاريخ طرابلس الغرب إلى العهود القديمة، فقد عرفت البربر والفينيقيين والرومان والبيزنطيين واليهود والعرب والزنوج والطوارق والأتراك والأوربيين. أما في العهود التي ضعفت فيها تأثيرات القوى الحاكمة التي تصارع على النفوذ في المنطقة فقد كانت تظهر فيها إدارات مبعثرة وضعيفة أمام التهديدات الخارجية كان يقيمها البدو في طرابلس الغرب.

وكانت علاقة المسلمين الذين فتحوا مصر على أيام الخليفة عمر بن الخطاب بطرابلس الغرب هي التي أدت إلى دخول المنطقة في الإسلام. ومع قيام العثمانيين بفتح مصر ودخولهم إلى أراضي الشمال الإفريقي أقامت الدولة العثمانية علاقات مع المنطقة بطلب من أهالي طرابلس الغرب لمساعدتهم على التصدي لخطر الاحتلال الإسباني، وفرضت سيادتها على تلك الأراضي بجهود كل من طورغوت باشا وسنان باشا عام 1551م. وبعد هذا التاريخ صار ذلك الكيان المشكل من طرابلس الغرب وتونس والجزائر وعُرف في النظم الإدارية العثمانية بمصطلح أوجاقات الغرب (غرب أوجاقلري) نقطة ارتكاز في الدفاع عن السيادة العثمانية في حوض المتوسط وفي العالم الإسلامي على السواء.

وكانت طرابلس الغرب بعد أن خضعت للسيادة العثمانية ضمن نظام خاص استمر نحو ثلاثة قرون وتوزع على عهود: البكربكيين (1551-1603م)، والدايات (1603-1711م)، والسلالة القرمانية (1711-1835م) - قد تم ربطها بشكل مباشر باستانبول عام 1835م، وكان العامل الأهم وراء ربط طرابلس الغرب بمركز الدولة مباشرة هو فكرة المحافظة بشكل أكثر فعالية على المنطقة عقب خروج الجزائر من حوزة الدولة.

وكانت إيطاليا قد بدأت في الكشف عن اهتمامها المكثف بطرابلس الغرب اعتباراً من أوائل القرن التاسع عشر، حتى أسفرت جهودها عن الدخول في مرحلة الاحتلال الفعلي عام 1911م. وقامت الدولة العثمانية باتخاذ التدابير التي تمكنها من البقاء في آخر قطعة أرض لها في إفريقيا، غير أن اندلاع حرب أخرى في منطقة البلقان منعها من الدفاع بشكل شامل عن طرابلس الغرب، وكانت النهاية باضطرارها للخروج رسمياً من المنطقة تطبيقاً لمعاهدة أوشي (لوزان) عام 1912م. وبعد ذلك وقعت مهمة الدفاع عن طرابلس ضد الإيطاليين على الأهالي الذين قام بتنظيمهم بعض الضباط الأتراك المتطوعين ومن بينهم مصطفى كمال أتاتورك. وفي تلك الأثناء والسنوات التي أعقبتها استمرت مرحلة شهدت تعيين نائب للسلطان وقرار إيطاليا بضم طرابلس الغرب والكفاح من أجل الاستقلال.

وهذا الكتاب الذي نقدم له اليوم هو عرض كرونولوجي لأحداث وقعت خلال سنوات 1559-1916م وجاءت في 170 عنواناً موضوعياً. وتشكل الأحكام والفرمانات المسجلة في "دفاتر المهمة" أساس المكاتبات التي كانت جارية فيما بين طرابلس الغرب واستانبول منذ أوائل الحكم العثماني الكلاسيكي حتى التنظيمات الخيرية. والموضوعات الرئيسية للوثائق الخاصة بتلك المرحلة هي: مسألة

الدفاع عن المنطقة وحمايتها، إخماد الثورات الداخلية، الشكاوى والتحقيقات التي جرت في حق رجال الحكم المحليين، المساعدات المقدمة لمواجهة القحط، حل الخلافات الحدودية، تحقيق العدالة الضريبية، تنظيم الأراضي وصياغة الهيكل النظامي.

وقد عكست لنا الوثائق في محتوياتها تلك التحالفات التي عُقدت ضد الدولة العثمانية اعتباراً من أوائل القرن التاسع عشر، واحتدام الصراع على النفوذ في المنطقة بين الدول الغربية، والتدابير التي تم اتخاذها من أجل التصدي لذلك.

أما الوثائق الخاصة بالمرحلة التي تبدأ بالتنظيمات الخيرية وتمتد حتى الحرب العالمية الأولى فتدور موضوعاتها بشكل أساسي حول: انعكاسات حركة التجديد – التي بدأ تطبيقها على النظام الإداري العثماني – على المنطقة، فعاليات الإصلاح والإعمار التي جرت في المنطقة، تكريم أصحاب الخدمات الجليلة وذوي النفوذ هناك، تهيئة مواني طرابلس الغرب بشكل أفضل للتجارة بعد زيادة أهميتها مع افتتاح قناة السويس، والعمل على تحويل طرابلس الغرب إلى مركز تجاري. وتتيح لنا الوثائق – عقب الجو الذي ظهر مع الهزيمة الفادحة في الحرب العثمانية الروسية (1877-1878م) – فرصة التعرف على اهتمام إيطاليا بطرابلس الغرب بعد الاضطراب الذي أصابها من إحساسها بأنها تخلفت (عن أخذ نصيبها) في صراع النفوذ الذي انتهى باحتلال فرنسا لتونس عام 1881م واحتلال إنجلترا لمصر عام 1882م، كما نتعرف على جهود الدولة العثمانية للحيلولة دون وقوع ذلك.

وبعد، فإن هذا العمل الذي يحمل عنوان "طرابلس الغرب في الوثائق العثمانية" إنما يمثل الكتاب الرابع في سلسلة كتب إفريقيا التي تعمل عليها مديرتنا العامة بعد كتب الجزائر ومصر والسودان. وانتهاز هذه الفرصة لكي أتقدم بالشكر إلى كل من أسهم في إخراج هذا العمل من العاملين في المديرية العامة لدور المحفوظات الرسمية، كما أخص بالشكر مدير عام مركز إرسিকা الدكتور خالد أرن على تعاونه معنا، وأشكر نائبه الدكتور صالح سعداوي الذي تولى أمر الترجمة العربية متمنياً أن يكون هذا الكتاب مفيداً للطلاب والباحثين.

مدير عام دور المحفوظات
الرسمية
الأستاذ المساعد أوغور
أونال

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	21
1. Trablusgarb halkının düşmana karşı yöneticilere yardımcı olması	24
2. Trablusgarb'ın muhafazasında halk ile birlikte hareket edilmesi	27
3. Tacura'daki isyanı bastıran Trablusgarb beylerbeyinin taltifi	30
4. Tunus ve civardaki kalelerin tamir edilerek silah ve mühimmat eksiklerinin giderilmesi	32
5. Mısır, Cezayir ve Tunus taraflarında İspanya donanmasına karşı dikkatli olunması	34
6. Düşman saldırısına karşı Tunus ve civarındaki kalelere yardım için Osmanlı donanmasının gönderildiği	38
7. İdarede usulsüzlük ve halka haksızlık yapılmaması ve askerî birliklere düzen verilmesi	40
8. Cezayir beylerbeyinin düzenlenen deniz seferi için Tunus'da donanmayı beklemesinin emredildiği	42
9. Trablusgarb'da yaşanan kıtlık sebebiyle Cerbe adasındaki vergi muafiyetinin kaldırılması teklifi	46
10. Ucla beldesinin Trablusgarb'a bağlanması	48
11. Asi Abbas'ın Tunus ve Trablusgarb'da sebep olabileceği zararların önlenmesi	50
12. Fizan'da halktan fazla vergi toplanmaması	52
13. Ma'saba kalesinin asilerden geri alınması	54
14. Mal Defterdarı Mustafa hakkında tahkikat yapılması	58
15. Trablusgarb'da emirlerin tasarrufunda bulunan köy, nahiye ve topraklara Hazine'ye devredilmesi	60
16. Zahire sıkıntısı çeken Trablusgarb'a ihtiyaç maddesi gönderilmesi	62
17. Trablusgarb'daki resmî görevlilerin gelirlerinin Hazine'den karşılanarak topraklarına el konulması	64
18. Trablusgarb'da gemiler için kürekçi temini	66

19.	Tunus'da eşkiyalık faaliyetlerinin önlenmesi, devlete itaatlerini bildiren Fas ve Marakeş'in gözetim altında tutulması.....	68
20.	Sefer hazırlıklarına başlanması, casuslar vasıtasıyla düşmanın izlenmesi	72
21.	Trablusgarb'da halka adaletle davranılması.....	74
22.	Sultan II. Selim'in hocası Sadeddin'in kaçan kölelerinin İstanbul'a gönderilmeleri...	76
23.	İspanyollara karşı tedbir alınması	78
24.	Trablusgarb beylerbeylerinin idari işlerine karışılmaması	80
25.	Kâbez sancağı ile Sefâkiz nahiyesinin Trablusgarb'a bağlanması.....	82
26.	Trablusgarb'a zahire gönderilmesi	84
27.	Trablusgarb'da bazı arazilerin kamulaştırılması	86
28.	Yöneticiler tarafından halka zulüm yapılmaması.....	88
29.	Donanma komutanı Mehmed Paşa'nın Trablusgarb Beylerbeyliği görevine dönmesi.....	92
30.	İsyân halindeki Fizan'ın tekrar feth edilmesi.....	94
31.	Tunus kadısının Cerbe seyahati	96
32.	Trablusgarb ve Tunuslular arasında ortaya çıkan ihtilafın giderilmesi.....	98
33.	Trablusgarb Ocağı ile Sicilya arasındaki anlaşmazlık.....	102
34.	Sicilya gemilerine saldırılmaması	106
35.	Mısır'dan Trablusgarb'a giden Fransız gemisine İngiliz savaş gemisinin el koyması	110
36.	Avrupa Devletleri'nin Garb Ocaklarına müdahale planları	114
37.	Fransa'nın Cezayir Tunus ve Trablusgarb'ı işgal niyeti	122
38.	Trablusgarb'da dinî muamelelerin idaresi.....	124
39.	Bingazi ve Zuvara'da sünger avı hakkının bir Fransız'a ihalesi	127
40.	Kuloğullarından düzenli birlikler teşkil edilmesi düşüncesi	130
41.	Trablusgarb'da tahaffuzhane inşası.....	133
42.	Trablusgarb'da ipek üretimi	136
43.	Kale içindeki sokakların temizletilmesi	139
44.	Trablusgarb'da ipek üretiminin geliştirilmeye çalışılması.....	146
45.	Trablusgarb'da ordu için yardım toplanması, bazı görevlilerin rütbelerinin yükseltilmesi	150
46.	Mislata'da bir zeytinyağı fabrikası açılması	158
47.	Bingazi'deki Frenk Katolik Kilisesi'ne zarar veren şahsın cezalandırılması	168
48.	İstanbul'a gelen Bingazi ulemâsından Şeyh Abdürrahim Efendi'ye hane tahsisi	170

49.	Bingazi Katolik Kilisesi'ne saldıran şahsın cezalandırılmasından konsolosların memnun kaldığı.....	172
50.	Verşifâne Kabilesi'nin meskûn olduğu mahalle aziziye adı verilerek kazâ haline dönüştürülmesi.....	174
51.	Bazı Bingazi ileri gelenlerinin taltifi	176
52.	Mandorfa körfezine bir karantina memuru tayin edilmesi	178
53.	Bingazi'deki Bumbe Limanı ve civarının ticaret merkezi haline getirilmesi	180
54.	Trablus Vilayeti ve Bingazi Mutasarrıflığı arasında yazışmaların zamanında yapılması için vapur tahsisi	182
55.	Bingazi'de boş halde bulunan zâviyenin rüştiye mektebine dönüştürülmesi	184
56.	Bingazi ve Derne'ye hükümet konağı inşası.....	186
57.	Bingazi Mutasarrıflığı'nın Trablusgarb Vilayeti'ne bağlanması.....	188
58.	Vilayet teşkilâtı hakkındaki yönetmelikten Trablusgarb'a da gönderildiği	190
59.	Bingazi'de ticari faaliyetlerin canlandırılması	192
60.	Bersis Kazâsı'nda Roma dönemine ait bir kasrın hükümet dairesi olarak kullanılması, Akabe yakınlarındaki bir yolun tamiri	194
61.	Kuyu açılması için Trablusgarb'a burgu makinesi gönderilmesi.....	198
62.	Vilayet merkezinde bir matbaa kurulması	200
63.	Trablusgarb'da bulunan yabancı devlet memurlarıyla yapılacak yazışmaları yürütmek üzere Kara Belle Efendi'nin tayin edildiği	202
64.	Trablusgarb ulemâsından Ebulkasım Efendi'nin babası Mehmed Bey'in vilayet dahilinde uygun bir işte istihdamı	204
65.	Trablusgarb'da yerli naiblerin halka kötü davranmaları sebebiyle İstanbul'dan naib tayini.....	206
66.	Trablusgarb'daki usulsüzlükler hakkında soruşturma açıldığı.....	208
67.	Trablusgarb'da valiye olan güvenin arttığı	212
68.	Trablusgarb-İskenderiye telgraf hattına ilave bir hat çekilmesi	214
69.	Bingazi Sancağı'nda ıslahat faaliyetleri.....	218
70.	Süveyş Kanalı'nın açılışı ile gerekli hazırlıkların yapılması	220
71.	Trablusgarb Vilayeti'nde kalkınma faaliyetleri.....	231
72.	Trablusgarb Vilayeti'nde tasarruf tedbirlerine riayet edilmesi.....	234
73.	Bingazi Sancağı'ndaki geniş zeytinlik arazisinin mamur hale getirilmesi	236
74.	Derne ve Tobruk limanlarında yabancı devlet tebaası için kilise inşası	238
75.	Bingazi'nin kalkındırılması.....	240

76.	Trablusgarb limanının imarı	242
77.	Trablusgarb kalesindeki ateş hattının binalarla kapatılmaması	249
78.	Bingazi Sancağı'nın vilayet haline dönüştürülmesi	252
79.	Yeniden Trablusgarb vilayetine bağlanan Bingaziye mutasarrıf tayini	256
80.	Ayn-ı Şehhad antik şehrinin imar edilerek Medinetü'l-Aziz ismi verilmesi.....	258
81.	Malta'daki İngiliz askerlerine Trablusgarb'dan hayvan ihracına izin verilmesi	260
82.	Bingazi Sancağı'nda mülkî ve malî ıslahat yapılması	262
83.	Bingazi'den İstanbul'a bir posta vapuru işletilmesi	264
84.	Aynü's-Şehhad adlı kasabaya muhacir iskanı	266
85.	Kıtlık sebebiyle Edirne'ye hicret eden Bingazililerin yeniden vatanlarında iskanı ...	268
86.	Cezayir'de açılacak fuar için Trablusgarb'dan ürün gönderilmesi	270
87.	Avrupa'ya satılan halfa otunun nakli için bir taş iskele inşa edilmesi	272
88.	Kıtlıktan etkilenen mahaller için Bingazi'den gönderilen yardım parası	274
89.	Gat Kasabası'nın güvenliğinin sağlanması	276
90.	Bingazi'deki ihtiyacı karşılamak için Malta'dan kömür satın alınması	278
91.	Bingazi Limanı'nın temizlenmesi	280
92.	Gat Kasabası'nda güvenliğin sağlanmasında hizmetleri görülenlerin taltifi.....	282
93.	Bingazi'de Latinler için yeni bir mezarlık tahsis edilemeyeceği	284
94.	Trablusgarb Limanı'nın her mevsim kullanılmaya uygun hale getirilmesi	288
95.	Trablusgarb'da Hıristiyanların emniyet içinde bulunmadıkları iddialarının doğru olmadığı	294
96.	Tunus'da yağmaladıkları malları Trablusgarb'da satan şahısların yakalanıp malların sahiplerine iadesi	298
97.	Fransızların Trablusgarb sınırına askerî yığınak yaptığı iddiaları	300
98.	Trablusluların Osmanlı askerini sevinç gösterileri ile karşılaması.....	302
99.	Trablusgarb Valisi Ahmed Rasim Paşa ile vilayet tercümanına Papa tarafından nişan verilmesi.....	306
100.	Trablusgarb'da halktan oluşturulacak askerî birliklere eğitim verilmesi.....	309
101.	Su ihtiyacının karşılanması için buharlı makine kullanılması.....	312
102.	Trablusgarb'da ıslahat için meclis oluşturulması.....	314
103.	Trablusgarb'da İngilizlerin kırsal bölgelerde ikamet etmemeleri	317
104.	Trablusgarb'ın kalkınması için yapılması gerekenler	322
105.	Trablusgarb kumandanı hakkındaki Fransız iddiaların asılsız olduğu	332
106.	Fransızların Trablusgarb'ı işgal ihtimaline karşı önlem alınması	335

107. Trablusgarb'da tramvay hattı inşası	338
108. Fransız ve İtalyanların Trablusgarb'daki muhtemel işgal planlarına karşı tedbir alınması	343
109. İngiltere ve Fransa'nın Orta Afrika'da nüfûz alanı oluşturma çabaları	346
110. Trablusgarb'da yapılacak liman inşası işine yabancıların karıştırılmaması.....	354
111. Trablusgarb'da idarî ve askerî düzenlemelere karşı çıkanlar hakkında kanunî işlem yapılması	358
112. Trablusgarblıların başka bir devletin himayesini istediği şeklindeki dedikodunun asılsız olduğu	362
113. Trablusgarb'ın kalkındırılması hakkında Meclis-i Vükelâ'da müzâkere yapılması ...	366
114. Trablusgarb'ta İtalyanların usulsüz davranışları, bölgeye İtalyan göçü.....	370
115. İtalyanların Trablusgarb'a yönelik faaliyetlerini önlemek üzere İngiltere Devleti nezdinde girişimde bulunulması	374
116. İtalyanların Trablusgarb'ı işgal niyetlerine İngiltere'nin tepkisi	376
117. Trablusgarb Vilayeti ileri gelenlerinden bazılarına madalya verilmesi	378
118. Trablusgarb Belediye Başkanı Hasan Bey'in taltifi	380
119. Islahat çalışmalarında üstün hizmetleri görülenlerin taltifleri	382
120. Trablusgarb'ın dış saldırılardan korunması amacıyla silah gönderilmesi.....	388
121. Yunanlıların Trablusgarb sahillerinde sünger avcılığı yapmasının engellenmesi	392
122. Trablusgarb'daki Ziraat Bankası'na ek bina yapılması	396
123. Osmanlı sahillerinde yabancılar tarafından deniz feneri tesisinin kabul edilemeyeceği	398
124. Trablusgarb'ın iktisadi durumu hakkında çıkan gazete haberleri	400
125. Trablusgarb Limanı'ndaki İtalyan tayfalar ile liman görevlileri arasındaki ihtilaf....	404
126. Çevreye zarar veren Vadi-i Kebir sularının denize akıtılması	408
127. Kuraklık ve sel felaketi sebebiyle Trablusgarb'a yardım talebi.....	410
128. Kıtık sebebiyle Meclis-i Vükelâ'nın Trablusgarb'a yardım kararı.....	414
129. Zaviye Kazâsı'na yatılı okul yapılması.....	416
130. Kıtık sebebiyle Trablusgarb'dan hayvan ihracının yasaklanması.....	420
131. Trablusgarb'daki madenlerinin devlet tarafından işletilmesi	422
132. Trablusgarb Limanı'nın hükümet tarafından inşası	424
133. Kuzey Afrika'da haberleşmeyi sağlayacak bir telgraf hattı tesisi	426
134. Sünûsilerin Darfur'a saldırı hazırlığında olduğu hakkında Fransız beyânı.....	428
135. Trablusgarb'da İtalyanlara karşı olumsuz tavırlar.....	430

136.	Derne'de İtalyan okullarının kapatıldığı iddiaları.....	434
137.	Açlık dolayısıyla ölümlerin yaşandığı Trablusgarb'a acil yardım	438
138.	Fizan'da ve daha güneyinde maden arama faaliyetleri	440
139.	Kuraklık sebebiyle Trablusgarb halkına yardım.....	442
140.	Maden aramak üzere Fizan'a gidecek İtalya heyetine izin verilmediği.....	444
141.	İtalyan maden heyetine jandarma refakati.....	450
142.	Trablusgarb'da patates ziraatinin teşvik edilmesi	452
143.	İtalyanların Trablusgarb civarındaki hareketlerinin takip edilmesi	456
144.	Trablusgarb'da İtalyanlara karşı gerekli tedbirlerin alınması	462
145.	İtalya'nın Osmanlı Devleti'ne harp ilanı	466
146.	Tobruk'un İtalyanlar tarafından işgali üzerine halka silah dağıtıldığı	480
147.	Trablusgarb'da İtalyanlara karşı zafer kazânıldığı.....	482
148.	Trablusgarb ve Bingazi'nin İtalyanlarca ilhakına Avrupa ve Amerika'nın tepkisi.....	484
149.	İtalyanların Trablusgarb'da uyguladıkları vahşet.....	488
150.	Trablusgarb Savaşı dolayısıyla halktan toplanan yardımlar	598
151.	Funduk bin Gaşîr istikametinde ilerleyen düşmanın yenildiği.....	500
152.	Sahil şeridinde tutunabilen düşmana karşı yerel güçlerle birlikte savunmaya devam edilmesi	502
153.	Humus'da İtalyan taarruzunun püskürtüldüğü.....	506
154.	Binbaşı Enver Bey'in Bingazi Mıntıka Kumandanlığı'na tayini.....	508
155.	İtalyanların Derne'deki ilerleyişlerinin durdurulduğu	510
156.	Savaş münasebetiyle Trablusgarb'dan gelen öğrenciler	514
157.	İtalyanların uçaklardan beyânâme attıkları.....	516
158.	İtalya'nın ilhâk kararında ısrar etmesi durumunda sulh görüşmelerine başlanmayacağı.....	518
159.	Tobruk'da düşman istihkâmlarının tahrib edildiği.....	520
160.	Osmanlı Devleti'nin savaş suçu işlediğine dair İtalyan iddialarının reddi.....	522
161.	Trablusgarb'dan gelen öğrencilerin İstanbul'daki okullara yerleştirilmeleri	526
162.	Bingazi'deki çarpışmalarda İtalyanlar tarafından balon denemesi yapıldığı.....	530
163.	İtalyanların Lebde'de savaş suçu işledikleri	532
164.	Zuvare'de yapılan muharebede iki taraftan kayıplar verildiği.....	536
165.	Savaş münasebetiyle sıkıntı çeken halka hükümet yardımı	538
166.	Osmanlı Devleti'nin Trablusgarb'a tam muhtariyet ilanı	540
167.	Trablusgarb Savaşı'na son veren Uşi [Lozan] Barış Antlaşması	544

168. Balkan Savaşı münasebetiyle Trablusgarb'ta savaşa yerel kuvvetler ile devam edileceği	554
169. Süleyman Barutî'nin Trablusgarb'ın güneyinde bağımsızlık ilanı	560
170. İtalya Kralı imzalı tabiiyyet esaslarını gösterir emirnâme.....	562
171. Trablusgarb ve Bingazi'ye ait hazine borçlarının hak sahiplerine ödenmesi.....	566
172. Trablusgarb ve Bingazi halkına Osmanlı tebaası muamelesi yapılması.....	570
173. Osmanlı Devleti'nin Trablusgarb'da askerî kuvvetini arttırmaya çalıştığı iddiaları ..	572
174. Şeyh Ahmed Şerif Sünûsî Paşa'ya Trablusgarb ve Bingazi Nâibüssultanı unvanı verilmesi	576
REFERANSLAR	579
İNDEKS.....	585

فهرس المحتويات

7	المقدمة
16	فهرس المحتويات
21	الاختصارات
24	1- أهالي طرابلس الغرب يتعاونون مع الإداريين ضد العدو
27	2- التحرك المشترك مع الأهالي لحماية طرابلس الغرب
30	3- تكريم بكريكي طرابلس الغرب لإخماده التمرد في تاجوراء
32	4- إصلاح قلاع تونس وما يجاورها وتلافي النقص في أسلحتها وعتادها
34	5- ضرورة اليقظة في مصر والجزائر وتونس إزاء الأسطول الإسباني
38	6- إرسال الأسطول العثماني لمساعدة القلاع في تونس وما يجاورها ضد غارات العدو
40	7- منع المخالفات الإدارية وظلم الأهالي، وإعادة تنظيم الوحدات العسكرية
42	8- أوامر إلى بكريكي الجزائر بانتظار الأسطول في تونس لأجل الحملة البحرية المقررة
46	9- طلب إلغاء الإغفاء الضريبي في جزيرة جربة بسبب المجاعة في طرابلس الغرب
48	10- ربط بلدة أوجلة بطرابلس الغرب
50	11- الحيلولة دون وقوع أضرار قد يسببها المتمرد عباس في تونس وطرابلس الغرب
52	12- عدم جباية ضرائب زائدة من الأهالي في فزان
54	13- استعادة قلعة معصية (؟) من أيدي المتمردين
58	14- التحقيق مع مصطفى دفتردار المال بعد اتهامه بالفساد
60	15- تحويل ما بأيدي الأمراء في طرابلس الغرب من قرى ونواحي وغيرها من الأراضي إلى الخزنة
62	16- إرسال المواد الضرورية إلى طرابلس الغرب التي تعاني من نقص المؤونة
64	17- تأدية موارد الموظفين الحكوميين السنوية في طرابلس الغرب من الخزينة مقابلاً لاستعادة الأراضي الموجودة في أيديهم
66	18- توفير المجدفين لأجل السفن في طرابلس الغرب
68	19- منع أعمال اللصوصية وقطع الطرق في تونس ووضع فاس ومراكش تحت المراقبة بعد إعلانهم الطاعة للدولة
72	20- الشروع في الاستعداد للحرب ومتابعة العدو بواسطة الجواسيس
74	21- مراعاة العدل مع الأهالي في طرابلس الغرب
76	22- ضرورة إعادة عبيد الشيخ خوجه سعد الدين معلم السلطان سليم الثاني الفارين إلى استانبول
78	23- أخذ الحيطة تجاه الإسبان
80	24- عدم التدخل في الشؤون الإدارية لبكريكي طرابلس الغرب
82	25- ربط سنجق قابس وناحية صفاقس بطرابلس الغرب
84	26- إرسال مؤونة إلى طرابلس الغرب
86	27- تأميم بعض الأراضي في طرابلس الغرب
88	28- الحيلولة دون إيقاع الظلم بالأهالي من الإداريين
92	29- عودة محمد باشا قائد الأسطول لمنصب البكريكي في طرابلس الغرب

- 30- إعادة فتح فزان المتمردة من جديد..... 94
- 31- رحلة قاضي تونس إلى جربة..... 96
- 32- حل الخلاف الناشب بين طرابلس الغرب والتونسيين..... 98
- 33- الخلاف الناشب بين أوجاق طرابلس الغرب وصقلية..... 102
- 34- منع التعدي على سفن صقلية..... 106
- 35- قيام سفينة حربية انجليزية بالاستيلاء على سفينة فرنسية كانت في طريقها من مصر إلى طرابلس الغرب..... 110
- 36- مخططات الدول الأوربية للتدخل في شئون أوجاقات الغرب..... 114
- 37- نية فرنسا في احتلال الجزائر وتونس وطرابلس الغرب..... 122
- 38- إدارة المعاملات الدينية في طرابلس الغرب..... 124
- 39- إرساء مناقصة صيد الإسفنج في بنغازي وزوارة على رجل فرنسي..... 127
- 40- فكرة تشكيل وحدات نظامية من أبناء الجند المعروفين بـ (قول اوغلي)..... 130
- 41- إنشاء مركز للحجر الصحي في طرابلس الغرب..... 133
- 42- إنتاج الحرير في طرابلس الغرب..... 136
- 43- تنظيف الأزقة الموجودة داخل قلعة طرابلس الغرب..... 139
- 44- السعي لتحسين انتاج الحرير في طرابلس الغرب..... 146
- 45- معونات لأجل الجيش في طرابلس الغرب وترقية رتب بعض الموظفين..... 150
- 46- إقامة مصنع لزيت الزيتون في مسلاته..... 158
- 47- معاقبة الرجل الذي قام بتحطيم بعض الأشياء في الكنيسة الكاثوليكية في بنغازي..... 168
- 48- تخصيص منزل لإقامة الشيخ عبد الرحيم أفندي أحد علماء طرابلس الغرب القادم إلى استانبول..... 170
- 49- ترحيب من قناصل الدول الأجنبية لعقاب الرجل الذي حطم بعض الأشياء في الكنيسة الكاثوليكية في بنغازي..... 173
- 50- إقامة دائرة للحكومة في البلدة التي تسكنها قبيلة ورشفانة وإطلاق اسم (العزيرية) عليها وتحويلها إلى قضاء..... 174
- 51- تكريم بعض أعيان بنغازي..... 176
- 52- تعيين موظف حجر صحي على خليج مندورفه..... 178
- 53- إعمار ميناء بومبه والأرض المجاورة له في سنجق بنغازي ثم تحويله إلى مركز تجاري..... 180
- 54- تخصيص باخرة بين ولاية طرابلس ومتصرفية بنغازي لنقل البريد بينهما في مواعيده..... 182
- 55- تحويل زاوية خالية بالقرب من مبنى الحكومة في بنغازي إلى مدرسة رشدية..... 184
- 56- بناء مقر للحكومة في كل من بنغازي ودرنة..... 186
- 57- ربط متصرفية بنغازي بولاية طرابلس الغرب..... 188
- 58- إرسال نسخة إلى طرابلس الغرب أيضاً من اللائحة الإدارية الصادرة حول نظم الولايات..... 190
- 59- إنعاش الحركة التجارية في بنغازي..... 192
- 60- استخدام قصر من العهد الروماني في قضاء برسيس مقراً للحكومة، وإصلاح طريق بالقرب من العقبة..... 194
- 61 - إرسال المتقاب اللازم إلى طرابلس الغرب لحفر بئر..... 198
- 62- إقامة مطبعة في مركز الولاية..... 200
- 63- تعيين قره بيلاً أفندي موظفاً لأجل المراسلات التي ستجري مع موظفي الدول الأجنبية في طرابلس الغرب..... 202
- 64- توظيف محمد بك والد أبي القاسم أفندي أحد علماء طرابلس الغرب في عمل مناسب داخل الولاية..... 204
- 65- تعيين نائب (قاض) من استانبول بسبب أن النواب المحليين في طرابلس الغرب يسيئون معاملة الأهالي..... 206
- 66- إجراء تحقيق حول المخالفات الواقعة في طرابلس الغرب..... 208

- 67- ازدياد الثقة في الوالي في طرابلس الغرب..... 212.
- 68- مد خط إضافي إلى خط تلغراف طرابلس الغرب - إسكندرية..... 214.
- 69- فعاليات الإصلاح في سنجق بنغازي..... 218.
- 70- القيام بالاستعدادات اللازمة مع افتتاح قناة السويس..... 220.
- 71- فعاليات الإعمار في ولاية طرابلس الغرب..... 231.
- 72- ترشيد الاقتصاد في ولاية طرابلس الغرب..... 234.
- 73- إعمار أراضي أشجار الزيتون الواسعة في سنجق بنغازي..... 236.
- 74- بناء كنيسة لأجل رعايا الدول الأجنبية في مينائي درنة وطبرق..... 238.
- 75- تنمية بنغازي..... 240.
- 76- إعمار ميناء طرابلس الغرب..... 242.
- 77- خط النيران في قلعة طرابلس الغرب وعدم سده بالمباني..... 249.
- 78- تحويل سنجق بنغازي إلى ولاية..... 252.
- 79- تعيين متصرف على سنجق بنغازي بعد ربطه من جديد بولاية طرابلس الغرب..... 256.
- 80- إعمار المدينة الأثرية عين الشهاد وإطلاق اسم "مدينة العزيز" عليها..... 258.
- 81- الموافقة على تصدير المواشي من طرابلس الغرب إلى العساكر الانجليز في مالطة..... 260.
- 82- القيام بالإصلاحات المدنية والمالية في سنجق بنغازي..... 262.
- 83- تشغيل باخرة بريد بين بنغازي واستانبول..... 264.
- 84- إرسال المهاجرين لتوطينهم في قصبة عين الشهاد..... 266.
- 85- إعادة أهل بنغازي إلى بلدتهم بعد هجرتهم إلى أدنة بسبب الجوع..... 268.
- 86- إرسال منتجات من طرابلس الغرب إلى المعرض المقرر افتتاحه في الجزائر..... 270.
- 87- تشييد مرفأ حجري لنقل نبات الحلفا إلى أوربا..... 272.
- 88- معونة نقدية مرسلة من بنغازي لمساعدة الأماكن المتضررة من القحط فيها..... 274.
- 89- إقرار الأمن في قصبة غات..... 276.
- 90- شراء الفحم من مالطة لسد الحاجة إليه في بنغازي..... 278.
- 91- تطهير ميناء بنغازي..... 280.
- 92- تكريم أصحاب الخدمات الجليلة في توفير الأمن لقصبة غات..... 282.
- 93- عدم الموافقة على تخصيص قطعة أرض لمقبرة جديدة لموتى اللاتين في بنغازي..... 284.
- 94- تطويع ميناء طرابلس الغرب حتى يعمل في كل المواسم..... 288.
- 95- تكذيب الادعاء بأن المسيحيين في طرابلس الغرب لا ينعمون بالأمن..... 294.
- 96- القبض على الأشخاص الذين يسرقون السلع من تونس ويبيعونها في طرابلس وإعادة تلك السلع إلى أصحابها..... 298.
- 97- ادعاءات بأن الفرنسيين يحشدون جنودهم على حدود طرابلس الغرب..... 300.
- 98- الطرابلسيون يستقبلون الجنود العثمانيين بمظاهر الفرح..... 302.
- 99- نيشان إلى أحمد راسم باشا والي طرابلس الغرب ومترجم الولاية من البابا..... 306.
- 100- تدريب للوحدات العسكرية المقرر تشكيلها من الأهالي في طرابلس الغرب..... 309.
- 101- استخدام مضخة بخارية لتلبية حاجة الأهالي إلى المياه..... 312.
- 102- تشكيل مجلس للقيام بالإصلاحات اللازمة في طرابلس الغرب..... 314.
- 103- حظر إقامة بعض الإنجليز في المناطق الريفية بطرابلس الغرب..... 317.

- 104- ما يلزم من أعمال لتنمية ولاية طرابلس الغرب.....322
- 105- كذب الادعاءات بوقوع مخالفات من قائد طرابلس الغرب.....332
- 106- الحيلة إزاء احتمال قيام الفرنسيين باحتلال طرابلس الغرب.....335
- 107- إقامة خط للترام في طرابلس الغرب.....338
- 108- تدابير احترازية إزاء احتمال قيام الفرنسيين والإيطاليين باحتلال طرابلس الغرب.....343
- 109- مساعي إنجلترا وفرنسا لخلق منطقة نفوذ لهما في إفريقيا الوسطى.....346
- 110- حظر تدخل الأجانب في عملية إنشاء الميناء المقرر بناؤه في طرابلس الغرب.....354
- 111- اتخاذ الإجراء القانوني في حق من عارضوا القيام بالتنظيمات الإدارية والعسكرية في ولاية طرابلس الغرب.....358
- 112- كذب الإشاعات بأن الطرابلسيين يطلبون الحماية من دولة أخرى.....362
- 113- مداولات في مجلس الوكلاء (الوزراء) حول تنمية طرابلس الغرب.....366
- 114- مخالفات الإيطاليين والهجرة الإيطالية إلى المنطقة.....370
- 115- الاتصال بدولة إنجلترا لمنع الفعاليات التي يمارسها الإيطاليون تجاه طرابلس الغرب.....374
- 116- غضب إنجلترا ومعارضتها لفكرة الإيطاليين باحتلال طرابلس الغرب.....376
- 117- منح ميداليات لبعض أعيان ولاية طرابلس الغرب.....378
- 118- تكريم حسن بك رئيس بلدية طرابلس الغرب.....380
- 119- تكريم أصحاب الخدمات الجليلة في أمور الإصلاحات.....382
- 120- إرسال الأسلحة لحماية طرابلس الغرب من الاعتداءات الخارجية.....388
- 121- منع اليونانيين من صيد الإسفنج في مياه طرابلس الغرب.....392
- 122- تشييد مبنى إضافي لبنك الزراعة في طرابلس الغرب.....396
- 123- رفض إقامة الأجانب منارات بحرية فوق السواحل العثمانية.....398
- 124- أخبار الصحف حول الوضع الاقتصادي لطرابلس الغرب.....400
- 125- مشاجرة بين البحارة الإيطاليين وموظفي ميناء طرابلس الغرب.....404
- 126- تحويل مياه الوادي الكبير التي تضرر بالبيئة إلى البحر.....408
- 127- طلب مساعدة لأهالي طرابلس الغرب بسبب القحط وكارثة السيول.....410
- 128- قرار مجلس الوكلاء (الوزراء) بمساعدة طرابلس الغرب على القحط.....414
- 129- إقامة مدرسة داخلية في قضاء الزاوية.....416
- 130- منع تصدير الماشية من طرابلس الغرب بسبب القحط.....420
- 131- تشغيل المناجم في طرابلس الغرب من قبل الدولة.....422
- 132- إنشاء ميناء طرابلس الغرب من جانب الحكومة نفسها.....424
- 133- إقامة خط تلغراف يؤمن الاتصالات في شمال إفريقيا.....426
- 134- بيان فرنسي بأن السنوسيين يستعدون لمهاجمة دارفور.....428
- 135- تصرفات معادية للإيطاليين في طرابلس الغرب.....430
- 136- مزاعم بإغلاق المدارس الإيطالية في درنة.....434
- 137- مساعدات عاجلة لطرابلس الغرب التي تعيش حوادث الوفاة بسبب الجوع.....438
- 138- فعاليات البحث عن المعادن في فزان والجنوب منها.....440
- 139- مساعدات لأهالي طرابلس الغرب بسبب القحط.....442
- 140- عدم السماح للهيئة الإيطالية الراغبة في التوجه إلى جنوب فزان للبحث عن المعادن.....444

141-	مرافقة الجندمة للهيئة الإيطالية التي ستبحث عن المعادن.....	450
142-	تشجيع زراعة البطاطس في طرابلس الغرب.....	452
143-	متابعة تحركات الإيطاليين في أطراف طرابلس الغرب.....	456
144-	اتخاذ التدابير اللازمة تجاه الإيطاليين في طرابلس الغرب.....	462
145-	إيطاليا تعلن الحرب على الدولة العثمانية.....	466
146-	توزيع السلاح على الأهالي بعد احتلال الإيطاليين طبرق.....	480
147-	انتصار ضد الإيطاليين في طرابلس الغرب.....	482
148-	رد فعل أوربا وأمريكا تجاه قيام الإيطاليين باحتلال طرابلس الغرب وبنغازي.....	484
149-	القطاعات التي يمارسها الإيطاليون في طرابلس الغرب.....	488
150-	مساعات جمعت من الأهالي بسبب حرب طرابلس الغرب.....	498
151-	هزيمة العدو الزاحف على طريق فندق بن غشير في طرابلس الغرب.....	500
152-	مواصلة المقاومة مع القوات المحلية ضد العدو المنتشبت بالشريط الساحلي.....	502
153-	صد الهجوم الإيطالي في الخمس.....	506
154-	تعيين البيكباشي أنور بك قائداً على منطقة بنغازي.....	508
155-	إيقاف تقدم الإيطاليين في درنة.....	510
156-	الطلاب القادمون من طرابلس الغرب.....	514
157-	الإيطاليون يلقون البيانات من الطائرات.....	516
158-	عدم الشروع في مفاوضات الصلح مع إيطاليا في حال الإصرار على ضم طرابلس الغرب إليها.....	518
159-	تحطيم الاستحكامات العسكرية للعدو في طبرق.....	520
160-	رفض ادعاءات الإيطاليين بأن الدولة العثمانية ترتكب جرائم حرب.....	522
161-	توزيع التلاميذ القادمين من طرابلس الغرب على المدارس في استانبول.....	526
162-	الإيطاليون يجربون استخدام المنطاد في معارك بنغازي.....	530
163-	الإيطاليون يرتكبون جريمة حرب في لبة.....	532
164-	خسائر من كلا الطرفين في معركة زوارة.....	536
165-	مساعات من الحكومة للأهالي الذين يعانون الضيق بسبب الحرب.....	538
166-	إعلان من الدولة العثمانية بالحكم الذاتي الكامل لطرابلس الغرب.....	540
167-	معاهدة أوشي [لوزان] للصلح وإنهاء حرب طرابلس الغرب.....	544
168-	مواصلة الحرب في طرابلس الغرب بالقوات المحلية وحدها بسبب اندلاع الحرب في منطقة البلقان.....	554
169-	إعلان سليمان البارودي الاستقلال في جنوب طرابلس الغرب.....	560
170-	مرسوم موقع من ملك إيطاليا يحدد أسس الجنسية.....	562
171-	سداد ديون الخزنة الخاصة بطرابلس الغرب وبنغازي إلى أصحابها.....	566
172-	اعتبار أهالي طرابلس الغرب وبنغازي من الرعايا العثمانيين.....	570
173-	مزاعم بقيام الدولة العثمانية بزيادة قوتها العسكرية في طرابلس الغرب.....	572
174-	منح لقب "نائب السلطان على طرابلس الغرب وبنغازي" للشيخ أحمد الشريف السنوسي باشا.....	576
	المصادر.....	579
	الكشاف.....	585

Hicrî Ayların Rumuzları

Muharrem	M.
Safer	S.
Rebîülevvel	Ra.
Rebîülâhir	R.
Cemâziyelevvel	Ca.
Cemâziyelâhir	C.
Receb	B.
Şaban	Ş.
Ramazan	N.
Şevvâl	L.
Zilka'de	Za.
Zilhicce	Z.

Arşiv Fon Kodları

A. DVNS. MHM. d	Divân-ı Hümâyûn Mühimme Defterleri
A. MKT. MHM	Sadâret Mektûbî Kalemi Mühimme
BEO	Bâb-ı Âli Evrak Odası
BEO. AYN. d	Ayniyât Defterleri
C. İKTS	Cevdet İktisat
C. SH	Cevdet Sıhhiye
DH. HMŞ	Dahiliye Hukuk Müşavirliği
DH. İD	Dahiliye İdare
DH. MUİ	Dahiliye Muhaberât-ı Umumiye İdaresi
DH. SYS	Dahiliye Siyasi Kısım
HAT	Hatt-ı Hümâyûn
HR. HMŞ. İŞO	İstişare Orası
HR. SYS	Hariciye Siyasi
İ. AS	İrade Askeri
İ. DH	İrade Dahiliye
İ. HR	İrade Hariciye
İ. HUS	İrade Hususi
İ. MLU	İrade Meclis-i Umumi
İ. MMS	İrade Meclis-i Mahsus
İ. MVL	İrade Meclis-i Vâlâ
İ. TAL	İrade Taltifât
İ. TNF	İrade Ticaret ve Nafia
MF	Maarif Nezâreti
MF. MKT	Mektubi Kalemi
MV	Meclis-i Vükelâ
ŞD	Şurâ-yı Devlet

OSMANLI BELGELERİNDE

TRABLUSGARB

TRABLUSGARB HALKININ DÜŞMANA KARŞI YÖNETİCİLERE YARDIMCI OLMASI

Bölgenin düşman saldırılarından korunması, halkın huzur içinde yaşamaları ve hayır duâlar etmeleri için yakın zamanda feth edilmiş olan Trablusgarb'a, daha önce bir mirimiran ile bir kadının tayin edilmiş olduğu, ancak kâfirlerin saldırı hazırlığına giriştiklerinin haber alındığı, bölgenin muhafazası için donanmanın yola çıkarıldığı, ancak bu sırada bir saldırı olması halinde mirimîrân ve İslâm askeriyle tek vücud olarak İslâm topraklarının korunmasına gayret edilmesi, yöneticiler tarafından halktan birine bir uygunsuzluk yapılması halinde cezalandırılmak üzere derhal kendisine iletilmesine dair Trablusgarb ileri gelenlerine ve bütün halka hitaben Sultan I. Süleyman'ın (Kanunî) Arapça fermanı

أهالي طرابلس الغرب يتعاونون مع الإداريين ضد العدو

فرمان باللغة العربية من السلطان سليمان الأول (القانوني) موجه إلى أعيان طرابلس الغرب وكافة الأهالي فيها حول أن طرابلس الغرب التي جرى فتحها قريباً قد تم من قبل مدة تعيين بكربكي لها وقاض حتى يعمل على حماية المنطقة من تجاوزات الأعداء ومساعدة الأهالي على العيش الآمن وكسب دعواتهم بالخير للدولة، غير أن الأخبار قد تواردت بأن الكفرة يتأهبون للعدوان، وأن الأسطول قد أبحر لحراسة المنطقة، إلا أن وقوع الاعتداء في هذه الأثناء يقتضي من البكربكي وعساكر الإسلام أن يكونوا على قلب رجل واحد لحماية أراضي المسلمين، وأن عليهم أن يخبروه على الفور في حالة وقوع ظلم أو إساءة من أحد الحكام على الأهالي حتى يبادر بمعاقبته.

[6 Aralık / ديسمير 1559]

Yazıldı.

Kurd Kethüdâ'ya virildi.

Fî 6 Rebülevvel sene 967

Bu fermân, Trablusgarb'daki âlimler fâzıllar, hatîbler, imamlar ve bütün reâyâ ve berâyâyâ -muvaḫḫakıyetleri ziyade olsun- gönderdiğimiz mersûm-i şerîf-i âlî-i Sultanî ve emr-i münîf-i sâmi-i Hakanîmizdir ki onlara şu hususları bildirmektedir:

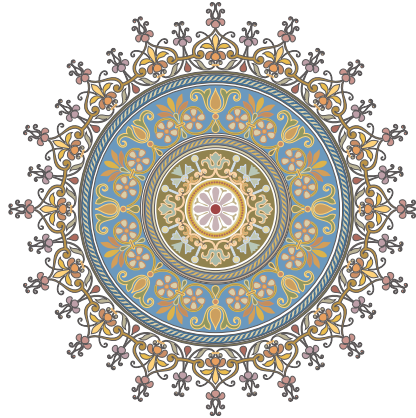
Kâfirlerin -Allah teâlâ onları dâima rezîl etsin- mübârek yerlere ve şerefli topraklara ve oralarda oturanlara ve Müslüman ahaliye saldırdığı, südde-i seniyyemizde duyuldu. Bunun üzerine halkı ve Müslüman ahaliyi huzura kavuşturmak için o mübârek yerleri feth ederek kurtarmağa karar verdik. Allah teâlâ bunu müyesser kıldı, o mübârek yerler memâlik-i mah-rûsamıza katıldı. Allah teâlâ ihsân buyurdu, oradaki halk, halkımız gibi masûn ve mahfûz oldular "Onların üzerine korku yoktur, onlar mahzun da olmazlar" (Bakara 38). Sizler de şanlı saltanatımızın tebaasına, güçlü ve üstün devletimizin memleketlerine dahil oldunuz. Bu şerefli yerleri korumak ve müdafaa etmek için atebe-i hümayûnumuzdan bir mîr-i mîrân ve temiz ve yüce Şeriat'in ve kararlaştırılmış kanunun emirlerini icrâ etmek için bir kadı gön-

derdik ki reâyâ ve berâyâ üstün devletimiz ve yüksek adaletimiz zamanında en güzel halde gönül huzuriyle, kazâncıları ve geçimleriyle meşgul olsunlar ve hayır dualar etsinler. Geçen sene kâfirlerin -Allah teâlâ onları rezil eylesin- gemiler hazırladıkları ve bu büyük ülkeye saldırmak kasdında olduklarını duymuş ve bu mübârek diyârı korumak ve ahâlisinden ezâ ve zararı def' etmek için atebe-i hümâyûnumuz tarafından asâkir-i mansûremizle dolu, silah ve lüzûmlu eşya ile yüklü gemiler hazırlamıştık; kâfirler bunu duyunca dağılıp mağlûb olmuşlardı. Yüksek huzurumuzun kapudânı -*ikbâlî devam etsin*- bunu öğrenince, deniz mevsimi de geçtiğinden, yüksek atebemize dönmüştü. Şimdi ise adı geçen kâfirlerin -*Allah teâlâ onları rezil eylesin*- isabetsiz kasıplarının bu ülkeye karşı olduğu, Südde-i seniyye'de duyuldu. Bu sebebdan silâh ve asker yüklü gemiler hazırlanmasını ve gönderilmesini emrettik. İtâat olunacak fermânımız ve uyulacak emrimiz şudur ki: Bahsolunan gemilerle asâkir-i müeyyede-i mansûremizin size gelmesinden önce kâfirler bu ülkeye gelirse güzel tabiatınızda bulunan şecâatiniz ve Müslümanlığınızın güzelliği ve İslâm dîni için gayret ve hamîyyetiniz muktezâsınca Dîn-i kavîmi korumak ve Seyyidü'l-evvelîn ve'l-âhîrinin ümmetine yardım etmek için mîr-i mîrânla, İslâm askeriyle ve Hz. Peygamber *aleyhi's-salâtü ve's-selâm* Efendimizin dîninin koruyucuları ile yek-dil ve yek-cihet olun ki, o mahzûl kâfirlerden hiç biri bir Müslümana ve bu korunmuş ülkenin kalelerine zarar veremesin ve bu büyük eserli ülkedeki Müslümanların üzerinden o fâcir kâfirlerin şiddetli zulmeti kalksın. Bu ülkeye mîr-i mîrân göndermekden yüksek muradımız, hiç bir kimseye mülkünde ve kalesinde teaddî olunmaksızın reâyâ ve diğer meşâyih ve ayânın, kendi hallerinde kalelerinde ve evlerinde gönül rahatlığıyla sâkin olmalarıdır. Mîr-i mîrândan biri veya diğer bir askerî şahıs bir kimseye mülkünde veya kalesinde teaddîde bulunursa, bunu yapanın cezalandırılması için yüksek atebemize arz edin. Bu şekilde bilesiniz ve itimad edesiniz. İhsâniyle muvaffak eden, Allah teâlâ'dır.

A. DVNS. MHM. d, 3/578

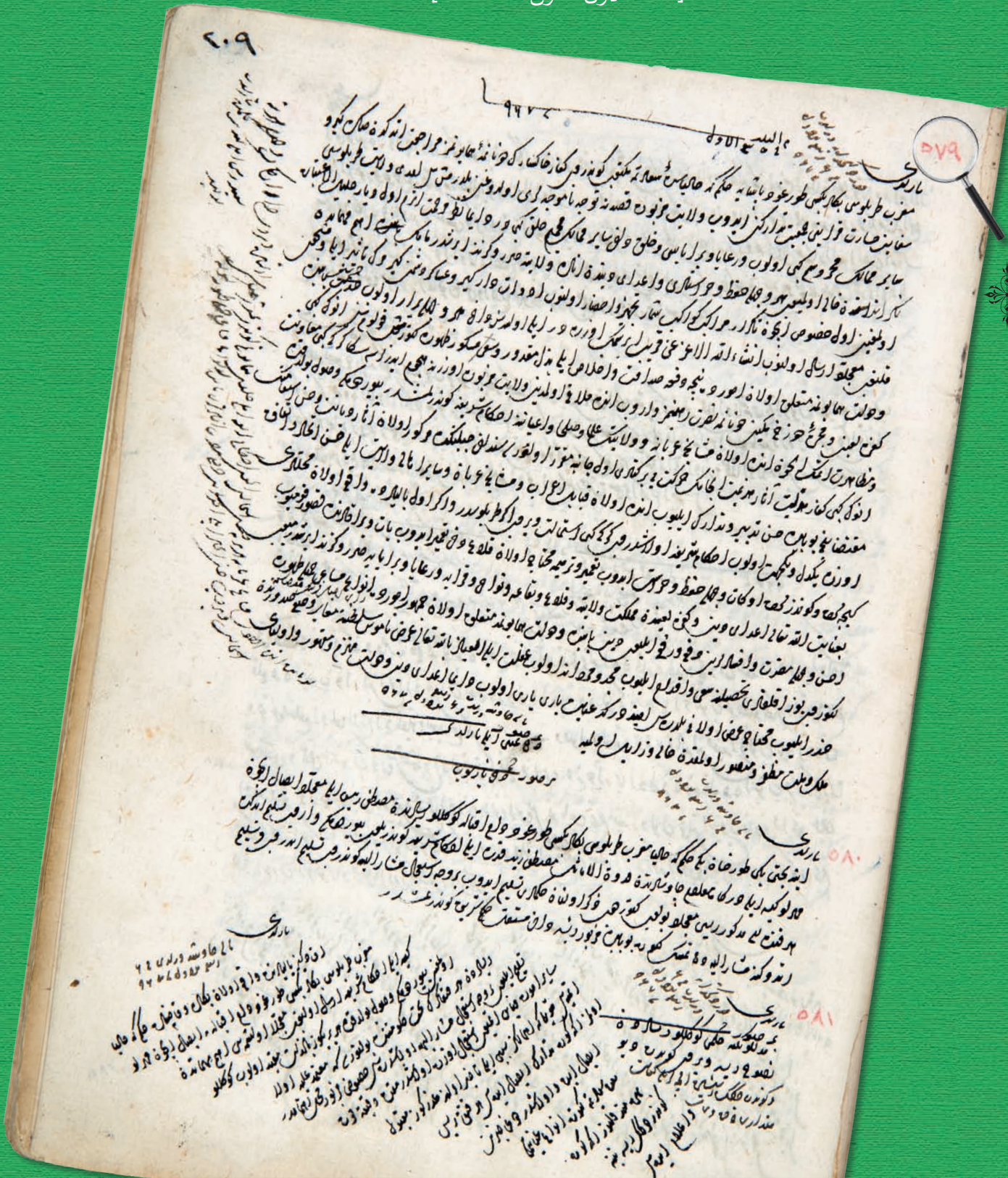
TRABLUSGARB'IN MUHAFAZASINDA HALK İLE BİRLİKTE HAREKET EDİLMESİ

Trablusgarb'in düşman saldırılarına karşı muhafazası hususunda Arap kabileleri, ulemâ, meşâyih ve sâir vilâyet ahâlisi ile birlikte hareket edilmesine dair Trablusgarb Beylerbeyi Turgut Paşa'ya hüküm

التحرك المشترك مع الأهالي لحماية طرابلس الغرب

حكم إلى طورغوت باشا بكليكي طرابلس الغرب حول ضرورة التحرك بمشاركة القبائل العربية والمشايخ وسائر أهالي الولاية من أجل حمايتها ضد تعديات العدو.

[1559] الأوَّلُ كَأَثُونُ / 6 Aralık

Kurd Kethüdâ'ya virildi.

Fî 6 Rebûlevvel sene 967

Magrib Trablusı Beylerbeyisi Turgud Paşa'ya hüküm ki

Hâliyâ Südde-i saâdetüme mektub gönderüp küffâr-ı hâksârun donanma-yı hümayûnu-muz mürâaat itdükden sonra girü sefâin-i hasâret-karâyini cem'iyet tedârükün idüb vilâyeti mezbûre kaskına teveccüh-i nâ-müveccehleri olduğın bildürmişsin. İmdi, vilâyet-i Trablus sâir memâlik-i mahrûsam gibi olub ve reâyâ vü berâyâsı ve halk[1] dahı sâ'ir Memâlik-i mah-miyyem halkı gibidür; dâ'imâ nazar-ı merhamet-eserüm ol diyâr-ı celîlül'-itibara nigerândan hâlî olmayub her vechile hıfz u hırâsetleri ve a'dâ-yı dînden anlara [ve] vilâyete zarar u gezend irişdürmemek ehemmi-i mühimmâtından olmağın ol husus için tekrar merâkib-i kevâ-kib-şümâr techiz ü ihzâr olınup edevât-ı dâr [u] gîr ve asâkir-i düşmen-gîr-i merg-tesîr ile meşhûn kılınup mu'accelen irsâl olınup inşâallâhü'l-e'azz an-karîb irişmek üzredür. Eyle olsa sen dahı her vechile yarar olub dîn bâbında ve devlet-i hümayûnuma müteallik olan umûrda niçe def'a sadakat ü ihlâs ile bezl-i makdûr ve sa'y-i meşkûr zuhûra getürmüş kulumsın. Anun gibi kefare-i la'în ve fecere-i dûzah-mekîn donanma-yı nusret-rehinimiz varup anda mülâki olmadın vilâyet-i mezbûre üzerine hücum iderlerse sana gereği gibi muâvenet ü müzâheret itmek için anda olan meşâyih-ı urbâna ve vilâyetün ulemâ vü sulehâ ve ayânına ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi küffâr-ı mezellet-âsâr-ı hezimet-encâmun hareket-i bî-bereketleri ol cânibe mukarrer olursa sen dahı cibilletünde merkûz olan âsâr-ı diyânet ve hüsn-i istikametün muktezâsınca bu bâbda hüsn-i tedbir ü tedârük eyleyüb anda olan kabâil-i Arâb ve meşâyih-ı urbân ve sâ'ir ahali-i vilâyet ile hüsn-i ittihâd ü ittifak üzre yek-dil ü yek-cihet olub ahkâm-ı şerîfe ulaştırup gereği gibi istimâlet virüp eğer Trablus'dur ve eğer ol yalılarda vâki' olan mahalleri gicelerde ve gündüzlerde onat vechile hıfz u hırâset idüb tamir ü termîme muhtac olan kılâ'ı dahı tamir idüb yat ü yaraklarında kusûr komayub bi-inâyeti'llâhi teâlâ a'dâ-yı dîn ve kefare-i lâ'înden memleket [ü] vilâyete ve kılâ' u bikâ'a ve nevâhi vü kurâyâ ve reâyâ vü berâyâyâ zarar u gezend irişdürmeyüp ahsen-i vechile mazarrat ü ifsâdların def' u ref' eyleyüb dîn bâbında ve devlet-i hümayûnuma müteallik olan cumhur-ı umûrda re'y-i isabet-karînün muktezâsınca envâ'-ı mesâi-i cemîle zuhûra getürüp yüz aklıkları tahsiline sa'y ü ikdâm eyleyüb mücidd ü merdâne olub gaflet ile el-'iyâzü bi'llâhi teâlâ ırz [u] namus-ı saltanata mugâyir vaz' sudûrından hazer eyleyüb muhtac-ı arz olanı bildüresin. Ümîzdür ki inâyet-i Bârî, yârı olub dâimâ a'dâ-yı dîn ü devlet münhezim ü makhûr ve evliyâ-yı mülk ü millet muzaffer ü mansûr olmakdan hâlî vü zâ'il olmaya. Bu bâbda anda olan meşâyih-i urbâna her birine mufassal istimâlet için ahkâm-ı şerîfe ile hil'at-i hümayûnum gönderilmişdür. Münâsib olanlara virüp dâimâ onat vechile her birine istimâlet virüp hüsn-i ittihâd ile a'dânun def'-i mazarrat-eserleri bâbında envâ'-ı mesâi-i cemîle zuhûra getüresin.

Bu kayd Saîd Reîs ile gitdi; gelmişdür. Yazıldı.

6 Rebûlevvel 967

A. DVNS. MHM. d, 3/579

Barbaros Hayreddin Paşa komutasındaki Osmanlı Donanması Akdeniz sahillerinde

TACURA'DAKİ İSYANI BASTIRAN TRABLUSGARB BEYLERBEYİ'NİN TALTİFİ

Trablusgarb beylerbeyinin, sâbık Beylerbeyi Mehmed Paşa zamanında Tacura'da başlayan isyanı bastırıp âsileri itaat altına almasından dolayı bir kılıç ve iki hilât ile ödüllendirildiği; memleketin muhâfazası için bundan sonra da aynı gayreti göstermesi.

تكریم بکربکی طرابلس الغرب لإخماده التمرد في تاجوراء

حول أنه تم تكريم بکربکی طرابلس الغرب بمنحه سيفاً وخلعتين مكافأة له على نجاحه في إخماد التمرد الذي كان قد اشتعل أيام البکربکی السابق محمد باشا في تاجوراء وفرض الطاعة على المتمردين، ثم مطالبته بأن يظل على مساعيه هذه من بعد أيضاً حفاظاً على سلامة البلاد.

[567 | سَبْتَمْبَر / 20 Eylül]

Yazıldı.

Trablusgarb beylerbeyisine hüküm ki

Hâliyâ Südde-i Saâdetüm'e mektub gönderüp; "vilâyet-i mezbûreye varup vusûl buldu-ğunda sâbıka Beğlerbeği olan Mehmed dâme ikbâluhû zamanında Tâcûrâ nâm beld[e] isyân üzre olub sen vardukda dahı (...) gösterüp girü isyânlarında musır olub asâkir-i İslâm üzerine varup küllî cengolub inâyet-i Hakk celle ve alâ ile kal'alar fetholub kendüleri kemâ-kân ita-at ü inkıyâd üzre oldukların" bildürüp imdi; gayri dahı her ne tahrîr itmiş isen alâ-vechi't-taf-sîl pâye-i serîr-i hüsrevânemüze arzolunup ılm-i şerîfüm muhit olmuştur. Eyle olsa; senün cibilletünde merkûz olan vüfûr-ı şecâat ve fart-ı şehâmetünden dahı umılan bunun gibi hısâl-i hamîde ve fi'âl-i pesendîde idi ki, vücuda getürmüşsin; yüzün ağ olsun. İmdi; kemâl-i merâ-him-i hüsrevânemden sana bir kabza kılıç ile iki hıl'at-i hümayûnum irsâl olunup buyurdum ki:

Varup vusûl buldukda, kılıcı kabz idüb hıl'at-i hümayûnumı giyüp devam-ı devlet-i ebed-peyvend-i hüsrevânem için duaya iştigâl gösterüp hıfz [u] hırâset-i memleket ve zabt [u] rabt-ı vilâyet ve refâhiyyet ü itmînân-ı ra'ıyyet bâbında envâ'-ı mesâî-i cemîle zuhûra getürüp muhtac-ı arz olanı yazup bildüresin.

A. DVNS. MHM. d, 7/250

TUNUS VE CİVARDAKİ KALELERİN TAMİR EDİLEREK SİLAH VE MÜHİMMAT EKSİKLERİNİN GİDERİLMESİ

Yoğun hazırlık içinde olan düşman donanmasının Tunus ve civar kaleler üzerine gelmek ihtimali bulunduğundan kalelerden tamire muhtaç olanlara bakım yaparak silah ve mühimmat eksiklerini giderip her türlü tedbiri alması hakkında hüküm

إصلاح قلاع تونس وما يجاورها وتلافي النقص في أسلحتها وعتادها
حكم صادر (من الديوان الهمايوني) حول أن هناك احتمالاً بأن أسطول العدو الذي يستعد الآن بكثافة قد
يهاجم تونس والقلاع المجاورة، ومن ثم ضرورة المسارعة باتخاذ كافة التدابير من إصلاح وترميم القلاع
المحتاجة لذلك وتلافي النقص في الأسلحة والمهمات اللازمة لها.

[27 Mayıs / 1571 مآيس]

Yazıldı

Trablusgarb beylerbeyisine hüküm ki

Südde-i saâdete mektub gönderip küffârın azîm dernekleri olub cevânib-i erba'alarında vâki olan kefare ile haberleşip ittihâd edip kal'a-yı Tunus'un vesâir kılâ'ın üzerine gelmek ihtimali olmağın donanma-yı hümayûn isti'câl üzere erişmek lâzım idüğün ve Malta'da küffâra esir olan Uluç Ali Bey'in adamlarından Yusuf gelüb esiri olduğu Hacelye Kapudânı Don Dolet nâm kâfirden küffâr-ı hâksârın donanması cümle levâzımı ile Parma dimekle ma'rûf bir şehirde tedarik olunmak üzere olub donanma-yı makhûrelerine İspanya beyi olan mel'ûnun karındaşı serdar olub donanma-yı hümayûn üzerlerine varmaz ise Tunus kal'asının üzerine düşmek mukarrer idüğünü haber verdiğini bildirmişsin. Ol bâbda her ne demiş isen malûm oldu. İmdi donanma-yı hümayûn deryaya teveccüh eyleyip ol taraflara irsâl olunmuşdur. Bu yurdum ki vusûl buldukda sen dahi gereği gibi mukayyed olub memleket ve vilâyetin hıfz ve hırâsetde mücidd ü merdâne olub ânun gibi derya kenarında olan kılâ'dan tamir ve termîme muhtac kal'a var ise tamîr ve termîm etdirüp ve top yerlerini ve top ve yarakların ve barut vesâir levâzımını hâzır ve müheyyâ etdirüp dâimü'l-evkât âmâde olasız. Küffâr tarafından vâkıf olduğun ahbar-ı sahîhayı ilâmdan hâlî olmayasın. Ümîzdir ki Hak sübhânehû ve teâlâ küffâr-ı hâksâr[a] züll ü nekbet ve ahali-i İslâm-ı zafer-şi'ara nusret müyesser eyleye.

2 M. 979

A. DVNS. MHM. d, 10/5

[illegible]

MISIR, CEZAYİR VE TUNUS TARAFLARINDA İSPANYA DONANMASINA KARŞI DİKKATLİ OLUNMASI

Cezayir-i garb ve Trablusgarb beylerbeylerinin gönderdikleri destek kuvvetlerle düşman donanmasına karşı tedbir alındığını, Endülüs Müslümanlarının da yardım talebinde bulunduğunu bildiren Pertev Paşa'ya Mısır, Cezayir ve Tunus taraflarında İspanya donanmasına karşı çok dikkatli davranmasına dair gönderilen fermân

ضرورة اليقظة في مصر والجزائر وتونس إزاء الأسطول الإسباني

فرمان مرسل إلى پرتو باشا بعد أن أخبر بأنه تم الاستعداد لمواجهة أسطول العدو بقوات الدعم التي أرسلها كل من بكربكي جزاير الغرب وطرابلس الغرب، وأن المسلمين في الأندلس أيضاً يطلبون العون؛ وذلك بأن يأخذ حذره جيداً تجاه الأسطول الإسباني في نواحي مصر والجزائر وتونس.

[6 Aralık / ديسمير 1559]

Yazıldı

Pertev Paşa hazretlerine hükm-i şerîf yazıla ki

Südde-i saâdetüme mektub gönderip mâh-ı Muharremi'l-harâmın guresinde Ağriboz'a varulup altı yedi günde gemiler yağlanup peksimâd ve kürekçi alınup mâh-ı mezkûrun ikinci günü Cezayir-i garb Beylerbeyisi Ali *dâme ikbâluhû* altı kıt'a baştarde ve bir kıt'a kadirga ve on bir kalita ile gelüb mülâkî olub bile gelen kadirgalardan iki kıt'asın Hacı Murad *dâme iz-zühû* ile Âsitâne-i Saâdetüme gönderdiğün ve Trablusgarb Beylerbeyisi Cafer *dâme ikbâluhû dahi* mûmâileyh ile gelüb bir kıt'a kadirga, bir kalita ile mülâkat edip mâh-ı mezkûrun doku-zuncu günü Ağriboz limanından çıkılıp emîrû'l-ümerâi'l-kirâm Ali *dâme ikbâluhûya* tevak-kuf olunmayıp emr-i şerîfüm mücebince küffâr-ı bed-girdârın donanma-yı nuhuset-karînleri olduğu cânibe ve adalarının gâret ve hasâreti için teveccüh ve revân olduğun ilâm eylemişsin ve müşârunileyh Ali *dâme ikbâluhûnun* dahi atebe-i ulyâma mektubu vârid olub sana mülâkî olduğun ve Endülüs Müslümanları bu zamana değin zümre-i müşrikîn ile cenk ve cidâlden hâlî olmayıp akıbet açlıktan zebûn ve bî-tâkat olmağın zarurî yalılarda olan Müslümanlar taleb-i emân edip amma kule-i cebelde olanlar henüz harb ve kîtâl üzeredir.

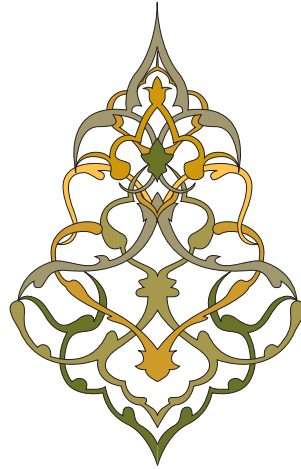
Mısır ve Cezayir ve Tunus dahi şimdilik bi-inâyetillâhi teâlâ emn ü emân ve ahalisi kemâl-i istirahat ve itminân üzere oldukların arz eylemiş. Eyle olsa mûmâileyh donanma-yı hümayûnumla bile olucak adû-yı sîle-rûyı ve düşman-ı kîne-cûyu ol cevânibi hâlî ve fırsatı ganimet kıyâs edip İspanya kralının sefâin-i hezimet karayinlerinin Cezayir ve Tunus taraflarına mazarrat ve hasâret eriştirmek kasdına teveccüh-i bî-müvecceheleri mukarrer olmak ihtimali vardır. İmdi ol tarafın dahi tedariki lâzım ve mühimdir.

Buyurdum ki vardukda basîret ve intibâh üzere olub kefare-i fecerenin donanmaları ve adaları gâret ve hasâret kılınmak bâbında sudûr ve zuhur bulan emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdir. Siz dahi inâyet-i hazret-i [Hakk *celle ve alâya*] tevekkül edip cibillet ve şehâmet [ve] menziletinde merkûz olan âsâr-ı celâdet ve şecâati zuhura getirip bile olan asâkir-i nusret-me'âsir ile müretteb ve mükemmel düşman yarağıyla yürüyüp hüsn-i tedbir ve tedarikle adûy-ı hâksâr ve küffâr-ı âteş-karara müteallik olan yerlere ve adalara emr-i celîlü'l-kadrım müstedasınca mazarrat ve hasâret erişdirmek hususunda mücidd ve sâ'î olub ırz ve namus-ı saltanata müteferri' olan cumhur-ı umûrda bezl-i makdûr kılub vech ü münâsib görüldüğü üzere çalışıp envâ' yüz aklıklarında bulunasın ve Cezayir ve Tunus taraflarına dahi göz kulak tutup ânın gibi ol semtlere mazarrat ve gezend kasdına Eşpanya kıralı tarafından donanma gelüb fesad ü şenâate mübâşeret eylediklerine şöyle ki sahîh haber alına, tehiri revâ görme-yip ber-vech-i isti'câl Beylerbeyi Ali *dâme ikbâluhû*yu irsâl eyleyüb muâvenet lâzım olursa kadirga göndermekle mi olur gayrı tarîk ile mi olur müşârunileyh ile müşâvere eyleyüb dahi hüsn-i ittîfak ve ittîhâdla vech ü münâsib gördüğün üzere def'-i mazarrat ve ifsâdları bâbında envâ'ı ikdâm ve ihtimâmın vücûda getüresin ve dâima Âsitâne-i devlet-âşiyânımdan haberin eksük etmeyüp küffâr-ı hâksâr taraflarından ba'de'l-yevm vâkîf olduğun ahbar-ı sahîhayı ale't-tevâlî ilâm idüb fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin ne yüzden idüğün ve hareket-i bî-bereketleri ne semte olduğun mufasssal ve meşrûh yazup bildirmek[den] hâlî olmayasız.

2 M. 979

A. DVNS. MHM. d, 10/14

DÜŞMAN SALDIRISINA KARŞI TUNUS VE CİVARINDAKİ KALELERE YARDIM İÇİN OSMANLI DONANMASI'NIN GÖNDERİLDİĞİ

Tunus ve civar kalelere yönelen İspanya donanmasına karşı donanma-yı hümayûnun yola çıktığına, bölgenin muhâfazasına, kalelerin tamir edilmesine dair Trablusgarb Beylerbeyi Cafer Paşa'ya hüküm

إرسال الأسطول العثماني لمساعدة القلاع في تونس وما يجاورها ضد غارات العدو
حكم إلى جعفر باشا بكربكي طرابلس الغرب حول أن الأسطول الهمايوني قد أبحر لمواجهة الأسطول
الإسباني المتجه نحو تونس والقلاع المجاورة، وضرورة العمل على حماية المنطقة، ومباشرة إصلاح
القلاع هناك.

[1571 يُوني / 4 Haziran]

Yazıla

Trablusgarb Beylerbeyi Cafer Paşa'ya hüküm ki

Südde-i saâdetüme mektub gönderüp küffârın azîm dernekleri olup cevânib-i erba'alarında vâki' olan kefer ile haberleşüp ittihâd idüb Kal'a-i Tunus'un vesâir kılâ'ın üzerine gelmek ihtimalleri olup donanma-yı hümayûn isti'câl üzere erişmek lâzım idüğün ve Malta'da küffâra esir olan Uluc Ali Bey âdemlerinden Yusuf gelüb esiri olduğu Hacalya Kapudânı Don Dolet nâm kâfirden küffâr-ı hâksârın donanması cümle levâzımı ile Parma dimekle ma'rûf bir şehrinde tedarik olunmak üzere olup donanma-yı makhûrelerine İspanya Beyi olan mel'ûnun karındaşı serdar olup donanma-yı hümayûn üzerlerine varmaz ise Tunus kal'asının üzerine düşmek mukarrer idüğün haber verdüğün bildirmişsin. Ol bâbda her ne demiş isen malûm oldu. İmdi donanma-yı hümayûn deryaya teveccüh eyleyüb ol taraflara irsâl olunmuşdur.

Buyurdum ki () vusûl buldukda sen dahi gereği gibi mukayyed olup memleket ve vilâyetin zabt ve hırsesinde mücidd ü merdâne olup ânun [gibi] yalı kenarında olan kılâ'dan tamir ve termîme muhtac kal'a var ise tamir ve termîm itdirüp ve top yerlerini ve top ve yarakdan ve barut vesâir levâzımın hâzır ve müheyyâ etdirüp dâimü'l-evkât âmâde olasın. Küffâr tarafından vâki' olduğun ahabâr-ı sahîhayı ilâmdan hâlî olmayasın. Ümmîzdir ki Hak sübhânehû ve teâlâ küffâr-ı hâksâra züll ü nikbet ve ahali-i İslâm-ı zafer-şi'ara nusret müyesser eyleye.

10 M. 979

A. DVNS. MHM. d, 14-2/1532

İDAREDE USULSÜZLÜK VE HALKA HAKSIZLIK YAPILMAMASI VE ASKERÎ BİRLİKLERE DÜZEN VERİLMESİ

Önceki Trablusgarb Beylerbeyi Cafer Paşa zamanında bir takım haksızlık ve usûlsüzlükler yapıldığının anlaşıldığı, halkın zulme uğratılmasının hiçbir şekilde kabul edilemeyeceği, yapılan haksızlıkların giderilerek yeniçeriler ve diğer askeri birimlere de bir düzen verilmesi hakkında Trablusgarb beylerbeyi ve kadısı ile Cerbe kadısına hüküm

منع المخالفات الإدارية وظلم الأهالي، وإعادة تنظيم الوحدات العسكرية

حكم صادر إلى بكربكي طرابلس الغرب وقاضيها وقاضي جربة حول أنه قد تبين أنه وقع بعض المظالم والمخالفات على أيام جعفر باشا بكربكي طرابلس الغرب السابق، وأنه ليس من المقبول أبداً إلحاق الأذى بالناس، ومن ثم يجب رفع تلك المظالم، كما يلزم إعادة الانضباط للإنكشارية والوحدات العسكرية الأخرى.

[9 Mart / مارس 1572]

Âdemi Armağan'a verildi.

Fî 23 Şevval 979

Trablus beylerbeyisine ve Trablus ve Cerbe kadılarına hüküm ki

Bundan akdem vilâyet-i mezbûreye beylerbeyi olan Cafer dâme ikbâluhû ba'zı kâyidler igvâsiyla ayân-ı memleketden Haccac ve Seydi Ali Eşrefî nâm kimesnelerün malların alup zulm ve teaddî eyledüğü ve kâyidlerden Cerbe kâyidi İsa ve Seamis ^(?) kâyidi Ali ve Kâber ^(?) kâyidi Hasan ve Cebel-i Ebyad kâyidi Sinan nâmûn kimesneler zâbiti oldukları memleketlere zulm ve teaddî eyleyüb bi-gayr-ı hakkın Müslümanların akçelerin aldıkları ve müşârunileyh beylerbeyi ânda olan yeniçeri kullarıma içlerinden yollarıyla ağa ve kethüdâ nasb etmemekle ânda kullarımın ahvâli muhtel olduğu istimâ' olundu.

İmdi reâyâ vü berayâya bi-vechin mine'l-vücûh zulm ve teaddî olduğuna rıza-yı şerîfüm olmaduğu ecilden eğer beylerbeyi ve eğer kâyidler, aldıkları bi-hasebi's-şer ashâbına red olunup ol cânibde vâki' olan asker halkı kullarımın nizâm-ı ahvâlleri mühimmâtdan olmağın

Buyurdum ki vusûl buldukda mûmâileyh beylerbeyi kulum zikr olunan Haccac ve Seydi Ali Eşrefî nâm kimesnelerden hilâf-ı şer'-i kavîm alduğu mal ve zikr olunan kâyidler dahi hâkim ve zâbit oldukları memleket ve vilâyetin ahalilerinden bi-gayr-ı hakkın aldıkları malların hususları bir defa şer'le fasl olunmuş olmayub on beş yıl geçmiş olmayan hususları husamâ muvâcehesinde muktezâ-yı şer'-i şerîf üzere teftiş ve tefahhus idüb göresin. Fi'l-vâki' vech-i meşrûh üzere bi-gayr-ı hakkın malları alunduğu şer'le sâbit ve zâhir olursa hilâf-ı şer'-i kavîm alınan hukuku ashâbına bî kusûr hükm idüb aliverüp ve min-ba'd ânda olan yeniçeri kullarımın ağaların ve kethüdâların yoluyla gerü kendü içlerinden eyleyüb haricden kimesneyi yeniçeri kullarım arasına karışdırmayıp vesâir ânda olan asker halkı kullarımın dahi nazm ve intizamları bâbında gereği gibi mukayyed olub bir vechile intizam veresiz ki hiç vechile ızlâle sebep ve bâ'is olmaya ve mûmâileyh beylerbeyinden ve kâyidlerden ne mikdar kimesnelerün hakları alıverildüğün ve intizam ne vechile tedarik olunduğun mufassal ve meşrûh yazup bildirersiz.

CEZAYİR VE TRABLUSGARB BEYLERBEYİLERİNİN DÜZENLENEN DENİZ SEFERİ İÇİN TUNUS'TA DONANMAYI BEKLEMESİ

Trablusgarb ve Cezayir beylerbeyilerinin sefer için gerekli hazırlıkları yapıp kuvvetlerini birleştirerek Tunus tarafında hazır vaziyette donanma-yı hümâyûnu beklemeleri hakkında gönderilen hüküm

أوامر إلى بكربكي الجزائر بانتظار الأسطول في تونس لأجل الحملة البحرية المقررة
حكم مرسل حول ضرورة أن يقوم كل من بكربكي طرابلس الغرب وبكربكي الجزائر بالاستعدادات
اللازمة لأجل الحملة وتوحيد قواتهما واتخاذ حالة الجاهزية في تونس وانتظار وصول الأسطول
الهاميوني.

[26 Mart / مارس 1573]

Kapudân kethüdâsına verildi.

Fî 22 Za [980]

Cezâyir-i Garb beylerbeyisine hüküm ki

İnşaallâhu'l-Melikü'l-Müte'al bu sâl-i ferhunde-fâlde donanma-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnum ile asâkir-i zafer-me'âsirim fî-sebîllâhi'l-Meliki'l-Cevvâd gazâ vü cihâd için ol cânibe müteveccih olmaları mukarrer olmağın bu bâbda Trablusgarb beylerbeyisine dahi hüküm gönderilüb şimdiden yanında olan asâkir ile varup sana mülâkî olub dahi mukaddem Tunus üzerine ma'an varup tedarik üzere olub donanma-yı hümâyûnuma muntazır olmak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki vusûl buldukda aslâ tehir ve tevakkuf etmeyip eğer kendi kadırgalarıdır ve eğer sâir gemilerdür her ne çekdirir gemilere kâdir olursan şimdiden tedarik ve ihzâr eyleyüb kifâyet mikdarı içine asâkir ve yât u yarak ve zahire koyub bir yarar kimesneyi serdar nasb edip ve şehri ve etraf ve cevânibi hıfz u hırâset için kifâyet mikdarı yarar kimesneler tayin eyledükden sonra kendün karadan olanca asâkir ile ve müşârunileyh Trablusgarb beylerbeyisi *dâme ikbâluhû* ile mukaddem Tunus üzerine ma'an varup tedarik üzere olub donanma-yı hümâyûnum gemilerine muntazır olasin ve gemilere serdar nasb eyledüğün kimesneye tenbih eylesesin ki donanma-yı hümâyûnum vardukda bî-tevakkuf varup mülâkî olub vech ü münâsib olduğu üzere hizmetde bulunalar.

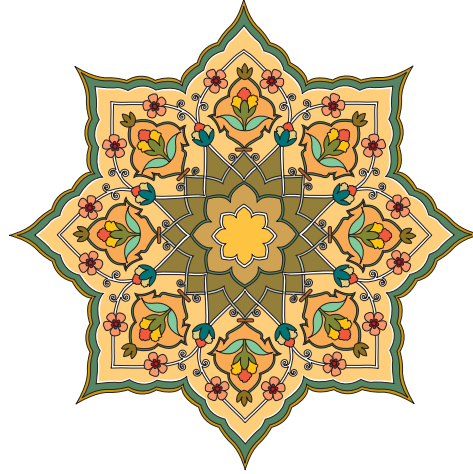
Bu dahi

Bir sûreti

Trablusgarb beylerbeyisine

Bu bâbda Cezayir-i garb beylerbeyine hüküm gönderilüb yanında olan asâkiriyle gelüb Tunus'da senünle mülâkî olmak bâbında emrim olmuştur. İmdi sen dahi ol bâbda basîret ve intibâh üzere olub beylerbeyiliğine müteallik eğer deryadan ve eğer bilâdın hıfz u hırâsetine yarar adamlar ve asker tayin eyledikten sonra sana tabi' olan asâkir-i nusret-me'âsir ile Tunus câniblerine varup müşârunileyh ile mülâkî olub donanma-yı hümâyûnuma mütevakkıf olasın.

A. DVNS. MHM. d, 21/526, 527

۴۰

بنغازی

کتاب در بیان جغرافیای قفقاز

سقف

قفس

بنغازی

قفس

کتاب در بیان جغرافیای قفقاز

کتاب در بیان جغرافیای قفقاز

خبرچهار

یر

کتاب در بیان جغرافیای قفقاز

کتاب در بیان جغرافیای قفقاز

تبع

سودان

قفس

قفس

قفس

قفس

TRABLUSGARB'DA YAŞANAN KİTLİK SEBEBİYLE CERBE ADASI'NDAKİ VERGİ MUAFİYETİNİN KALDIRILMASI TEKLİFİ

Trablusgarb'da uzun zamandır kıtlık olduğu için vilâyetin mahsulünün yetersiz kalarak mevâcibleri karşılamadığından Cerbe'deki bazı vergi muafiyetlerinin kaldırılarak gelir artışı sağlanmasını talep eden Trablusgarb beylerbeyine bu muafiyetlerin hangi hizmetler karşılığında verilmiş olduğunu da bildirmesi için gönderilen hüküm

طلب إلغاء الإعفاء الضريبي في جزيرة جربة بسبب المجاعة في طرابلس الغرب

حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب بعد أن طالب بضرورة زيادة الدخل برفع جانب من الإعفاء الضريبي في جربة نظراً لأن محاصيل الولاية لم تعد كافية لسداد مواجب الجند بسبب القحط السائد في طرابلس الغرب منذ مدة طويلة، ومن ثم فإن على البكربكي أن يكشف لنا عن ماهية تلك الإعفاءات وفي مقابل أي الخدمات جرى منحها.

[1573 يُونَي / 22 Haziran]

Tersane Eminine verildi.

Fi 21 S. [981]

Trablusgarb beylerbeyisine hüküm ki

Südde-i saâdetüme mektub gönderüp Trablusgarb yedi sekiz yıldan beri kaht olub vilâyet mahsulü kul taifesinün mevâcibine vefa eylemeyüp ekser mahsul Trablus'a tâbi Cerbe cezâiresinden gelürken Cerbe reâyâsinun beş yüz nefer mikdarı cemâatbaşıları mu'af olub ağniya fukarâya muâvenet eylemeyüp ve mâl-ı mîrîye gadr idüb iki taife olub birine Vehebî ve birine Mu'âvî demekle meşhur olub Vehebî zümresinden Şeyh Musa bin Celûha olub her vechile yarar olmağın bunun beş nefer cemâatbaşıları mu'af olub mâ'adası ref' olunup reâyâ olması nâfi'dir deyu bildirmişsin. Ammâ nenün mukâbelesinde mu'af olmuşlardır ânı ilâm eylememişsin.

Buyurdum ki vusûl buldukda mezkûrlar ne mukâbelede mu'âflardır? Bir hizmetleri var mıdır, nicedir? Aslı ile yazup südde-i saâdete bildirsin.

A. DVNS. MHM. d, 22/163

مناقب

۷۵ ۷۹

۱۶۷

دوم ایله یکه یکه کج حال ارجیای معاطات طایری لورده لورده مکتوب کوندر دین بروم المزم
 صیای معاطات لایق اوردده مصطفی بن سهرورد معطل اوده بن ارفه علوه ایله سبب اوردده اکتی
 فخر اوده معاطات المزم لدوب بن سهرورد ارفه ایله ارفه کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج
 نه درکنش اولوب معاطه صیای طایری ارفه کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج
 موز اولوب علاقه کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج
 اعلی یورجی ارفه کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج
 ایلی نجه دغا کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج

سینه زنی بر سر
 ۲ ام ص

۱۶۸

طایری خور یکه یکه کج حال ارجیای معاطات طایری لورده لورده مکتوب کوندر دین بروم المزم
 دلالت حصولی فقه طایری کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج
 دغا مکتوب سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج
 عذر لدوب ای طایری لورده لورده مکتوب کوندر دین بروم المزم
 نه جلوم لدوب ارجیای معاطات طایری لورده لورده مکتوب کوندر دین بروم المزم
 دغا ای طایری لورده لورده مکتوب کوندر دین بروم المزم
 وصولی فقه کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج

بر سر

۱۶۹

مکتوب کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج
 متفکر کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج
 دغا مکتوب سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج
 عذر لدوب ای طایری لورده لورده مکتوب کوندر دین بروم المزم
 نه جلوم لدوب ارجیای معاطات طایری لورده لورده مکتوب کوندر دین بروم المزم
 دغا ای طایری لورده لورده مکتوب کوندر دین بروم المزم
 وصولی فقه کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج دریکله کج دریکله وریا سوز کج

UCLA BELDESİNİN TRABLUSGARB'A BAĞLANMASI

Kendi içlerinden bey seçerek müstakil davranan Ucla isimli beldenin etrafa zarar vermekte olduğu, söz konusu mahallin yeniden Trablusgarb'a bağlanmak üzere, üzerine yürünmesi hakkında Trablusgarb beylerbeyine hüküm

ربط بلدة أوجلة بطرابلس الغرب

حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب حول أن البلدة المعروفة باسم أوجلة قد اختارت من بين سكانها أميراً عليها وراحت تتصرف باستقلال، وضرورة الإسراع بربطها من جديد بطرابلس الغرب.

[1573 / 22 Haziran / 1063]

Bu dahi

Müşârunileyhe Trablusgarb Beylerbeyi'ne hüküm ki

Mektub gönderüp sâbıkâ Trablusgarb tevâbi'inden hıyânet ile kendü içlerinden bey nasb eyleyüb müstakil geçinen Ucla nâm kasr tevâbi'-i Trablus'dan Fizan'a on konak ve Mısır'a kırk konak yer olub etrafda Müslümanları dâimâ rencîde idüb fitne vü fesaddan hâlî olmayıp etrafda olan taife-i Arab gelüb oğullarımız rehin verüp mütâba'at edelüm, bize mehl ver. Üzerine varup def'-i mazarrat idüb Trablus'a müteallik olmasın rica eylemeğin mukaddemâ tevâbi'-i Trablus'dan Firevân ve Susa ve Manastır nâm kâyidlikler ifrâz olunup Tunus'a ilhak olunmağla Trablus'a nev'an zaaf müstevli olmağla müceddeden vilâyet feth olunmağa muhtac-ı küllî olmağın âdet-i kadim üzere kasr-ı mezbur Trablus'a ilhak olmasın bildirmişsin. İmdi buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda hüsn-i tedarik idüb elzem olan rehinlerün alduktan sonra fırsat el verdükde bizzât üzerine varup bi-inâyetillâhi Teâlâ feth ve teshîrine sa'y ve ikdâm eylesin. Amma gaflet ile ırz [u] namus-ı saltanatıma mugâyir vaz' sudûrundan gayet ihtirâz eyleyüb basîret üzere olub hüsn-i tedarik eylesin.

A. DVNS. MHM. d, 22/164

ASİLERİN TUNUS VE TRABLUSGARB'DA SEBEP OLABİLECEĞİ ZARARLARIN ÖNLENMESİ

İsyan çıkaran Abbas isimli bozguncunun Tunus ve Trablusgarb'da sebep olabileceği zararları engellemek için gereken tedbirlerin alınarak çok dikkatli olunması, İspanya donanmasının da bazı hazırlıklar içinde bulunduğu, Tunus ve Cezayir-i garp beylerbeyleri ile daima irtibat halinde olunması hakkında Trablusgarb beylerbeyine gönderilen hüküm

الحيلولة دون وقوع أضرار قد يسببها المتمرد عباس في تونس وطرابلس الغرب

حكم مرسل إلى بكربكي طرابلس الغرب حول ضرورة اتخاذ التدابير اللازمة للحيلولة دون وقوع أضرار في تونس وطرابلس الغرب قد يسببها المفسد المدعو عباس الذي أشعل العصيان وضرورة الحذر الشديد إزاء ذلك، وأن الأسطول الإسباني هو الآخر يقوم ببعض الاستعدادات، ومن ثم يلزم على البكربكي أن يكون على تواصل دائم مع كل من بكربكي تونس وبكربكي جزاير الغرب.

[12 Ağustos / أغسطس 1573]

Trablusgarb beylerbeyisine hüküm ki

Cezayir-i Garb beylerbeyisi hâlâ kapudânım mektub gönderüp ol diyârda Abbas demekle ma'rûf müfsid isyân idüb bir defa asâkiriyle serdarı münhezim olub def'a-i sâniyede hayâl-i asâkir-i hezimet-eser ile kendü gelüb münhezim ve makhûr olub ordusu ve hazinesi gâret ve hasâret olunduğun ve vücud-ı habâset-âlûdunun izâlesi hususiyçün ziyadece asâkir gönderilüb ve Şerîf dahi tedarik üzere olub Telmesan üzerine gelmek ihtimali olduğu haberi gelüb sıhhati üzere haber alınmak için âdem gönderdiğün ve ol sebep ile mahall-i me'mûre henüz irişmeyüp donanma-yı hümayûnum vardukda gelüb hidmetde bulunmak tedarikini etdiğün ilâm eyledüğün ecilden daima basîret üzere olub asâkir-i İslâm'ı gafil komayub yât u yaraklarıyla hazır ve âmâde dutup ve a'dâ taraflarını tecessüs etdirüp isyân ve tuğyân üzere olan ehl-i fesad fırsat el verdiği üzere mahall-i iktizâsına göre def' u ref'leri bâbında dakika fevt etmeyüp ihtimâm üzere olan inşaallâhu Teâlâ donanma-yı hümayûn-ı saâdet-makrûnum avdet ve mürâaat eyledikde küffâr-ı hâksâr "fırsat mecâlidür" deyu Tunus'a ve Trablus semtlerine kasd-ı mazarrat ihtimali var ise gaflet üzere bulunmayub gereği gibi muâvenet idesiz ve dâimâ "Tunus beylerbeyisiyle ve senünle haberleşmekden hâlî olmayasın" deyu müşârun-ileyh beylerbeyine hüküm-i şerîfüm gönderilüb bu def'a küffâr-ı hâksâr câniblerinden alınan deliller İspanya kapudânının tedarik üzere olduğun haber verdükleri ecilden

Buyurdum ki vardukda onât vechile mukayyed olub asâkir-i mansûre ile hazır ve müheyyâ bulunup ve dâimâ müşârunileyh ile haberleşüp gaflet üzere bulunmayasın. Ânun gibi adûy-ı hâksâr taraflarından ol câniblere kasd-ı mazarrat ve hasâret olub hareket-i bî-bereketleri vâki' olan mûmâileyhimâ ile hüsn-i ittifak ve ittihâd üzere inâyet-i Hak'la a'dâ-yı bed-nihâdın def'-i mazarrat ve ifsâdları hususlarında bezl-i mâ-hüve'l-makdûr eyleyesin.

A. DVNS. MHM. d, 22/430

مکتب شیخی

۷۹۶

خطوطی که در حلقه ای بر روی دیوار کتورده چهارست علامت عرفی است و چون بهی جاذبه نماوان
قدح که در آن بهی خوشی خانه اوچه نوکند بشو زانچه در بطن از آنرا اوچه ای اعتباری است چنانچه
و قریب بوازند غرق از آن غرق است و کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که
بشکلی و در آن کوز و در آن کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که
اعلام او کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی

۷۹۷

ای که بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
عین التزیان کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
عزیز بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
لستیکای بی که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
و حصول بولوت قله و مدره خطی که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه
با آن در قله و مدره خطی که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
است و قله کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی

۷۹۸

طوطی که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
در بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
طلب او کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
نه نامت بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
مد بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
فار بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
نگار بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
و نگار بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
للا که بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
اولا که بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
و اوله و بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی
و بهی و بهی و بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی علامت او کوز که خانه کتورده کوز که بهی

FİZAN'DA HALKTAN FAZLA VERGİ TOPLANMAMASI

Fizan'da her zamankinden daha fazla vergi alınması için mektup gönderen Fizan Beyi Ali'ye halkın tahammülünün üstünde vergi toplamaması hakkında hüküm

عدم جباية ضرائب زائدة من الأهالي في فزان
حكم إلى الأمير علي أمير فزان الذي أرسل خطاباً يطلب فيه جباية الضرائب بقدر يزيد عما كانت عليه
قبل ذلك في فزان بأن لا يقدم على جباية ضرائب تتجاوز طاقة الأهالي.

[16 Ocak / يناير 1574]

Âdemisi Mansur'a verildi

Fî 23 N. [981]

Trablusgarbı'nda Fizan Beyi olan Ali Bey'e hüküm ki

Südde-i Saâdetüme Fizan meşâyihî ile ve ayânı ile mektub gönderüp vilâyet-i Fizan'dan "mîrlivâ âidesinden mâ'adâsından üç bin misgâl altun gelmiştir" deyu Südde-i saâdetüme ilâm eylemekle kemâ-kân edâ olunmağın verilen emr-i şerîfî müşârunileyh sana gönderüp ol mikdar nesne taleb eylemeğın sana ve vilâyet kadısına, vilâyetün ayân ve meşâyihî cem' olub sâbıkâ ol diyârda beylerbeyi olan Murad Paşa ve Turgud ve Ali Paşa zamanlarında vilâyet tamam ma'mûr iken vilâyet-i Fizan'da bin yüz kırk misgâl altun maktû virilüb "hâlen mütehammil değildir" didüklerin Kâyid Âbdinin teaddîsin ve sen etraf hâkimleriyle hüsn-i zindegâne üzere olub adâvet sebebiyle münse olan yollar açılıp âyende vü revende vilâyet te karuşup kahtlık def' olduğun bildirmişsiz. Dahi her ne demiş isenüz mufassalan malûm olmuştur. İmdi reâyânun tahammüllerin ziyade tekâlif olunmağa ruhsat verilmemiştir. Ve hâlâ bu bâbda Trablus beylerbeyisine mektub gönderilüb vilâyet-i Fizan ahâlisinün viregeldüklerine ve tahammüllerine göre tayin olunan maktû'larından evvelen sen müstahak olduğun iki yüz bin sâliyânenü alduktan sonra bâkî kalanı nihayet alâsız deyu muhkem tenbih olunmuştur.

Buyurdum ki vusûl buldukda vilâyet-i Fizan halkı mütehammil olub viregeldükleri maktû'larından evvelâ sen iki yüz bin akçe hakkını alup maktû'larının bâkîsin mîr-i mîrân-ı müşârunileyhe teslim idüb bu bâbda kimesneye inâd ve muhalefet itdirmeyüp ve ol diyâra tüccar gelüb vilâyetin ma'mûr ve âbâdân olmasına sebep olan hâkimler ile hüsn-i zindegân ve mudârâ üzere olub reâyâ vü berâyâ emn ü amân ve istirahatı üzere olmağa müteallik hususlarda bezl-i maktûr eyleyesiz.

A. DVNS. MHM. d, 23/698

MA'SABA KALESİ'NİN ASİLERDEN GERİ ALINMASI

Ma'saba kalesi hâkiminin bozgunculuğu ve düşman ile ittifak ettiği anlaşıldığından bu kalenin Tunus ve Cezayir beylerbeyleri ile yoldaşlık yaparak ele geçirilmesi hakkında Trablusgarb beylerbeyine hüküm

استعادة قلعة معصبة (?) من أيدي المتمردين

حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب حول ظهور الفساد من حاكم قلعة معصبة (?) وأنه تحالف مع العدو، ومن ثم ضرورة الاتفاق مع كل من بكربكي تونس وبكربكي الجزائر للاستيلاء على تلك القلعة.

[10 Temmuz / يُولْيَه 1576]

Mahmud kethüdâsına verildi.

Fî 13 Rebûlâhir sene 984

Trablus beylerbeyisine hüküm ki

El-hâletü hâzihî beylerbeyliğine karîb olan Ma'saba Kal'ası'nın hâkimi kendü hâlinde kimesne olmayub muttasıl fitne vü fesad üzere olub etrafda olan a'dâ ile müttefik olduğu istimâ' olunmakla ve kal'a-i mezbûrenün feth ve teshîri hususu mühimmâtından olmuştur. Eyle olsa senün cibiliyetinde merkûz olan celâdet ve şehâmetüne ve hüsn-i tedbir ve tedariküne küllî itimad ve itikad olduğu ecilden kal'a-i mezbûrenün bi-inâyetillâhi teâlâ feth ve teshîri hususuna ol cânibde olan asâkir-i nusret-me'âsire seni serdar tayin idüb ve Tunus Beylerbeyisi emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm Receb Paşa dâme ikbâluhûya dahi sana yoldaş koşup buyurdumki

Varıcak bu bâbda kemâl-i basîret ve tayakkuz ve intibâh üzere olub müşârunileyhle haberleşüp ve beylerbeyiliğine müteallik asâkir halkınun kudemâsı vesâir vazî'ı ve şerîfi ile müşâvere idüb dahi zikr olunan kal'anın inâyet-i Hak *celle ve alâ* üzerine varup fethi hususuna mübâşeret etmek ne zamanda olmak münâsibdür, kış zamanında mıdır yoksa âhar vakitte midür ? Her ne zamanda ehven ve âsân ise fethine müteallik lâzım ve mühim olan yâd u yarakların tedarik ve ihzâr eyleyüb dahi vakti geldikde müşârunileyhe mektub ve âdem gönderüp yanuna getirüp hatta ittihâd ve ittifak ile yek dil ve yek cihet-olub dahi Hak *sübhanehû ve teâlâ celle celâluhû* hazretlerinin inâyet-i bî-gayetine tevekkül ve server-i kâinâtın mu'cizât-ı kesîretü'l-berekâtına tevessül idüb vakti ile üzerine varup feth ve teshîri hususunda şol ki lâzıme-i gayret ve kaide-i hamîyyetdür zuhûra getürmek bâbında envâ'-ı ikdâm ve esnaf-ı ihtimâm eyleyesiz. İnşaallâhu teâlâ ikdâm ve ihtimâmın mücebince me'mûldür ki kal'a-i merkûmenin fethi müyesser ola. Bu bâbda yoldaşlık ve merdânelik eden kullarım hakkında inâyet-i bî-gâyâtım lâ-yu'addir. Yoldaşlığın arz itdüğün kimesneler envâ'-ı inâyetimle mu-

hassılı'l-âmâl olurlar. Âna göre mukayyed olub uğur-ı hümayûnumda bezl-i makdûr ve sa'y-i meşkûr eyleyüb ihmal ve müsâhâleden hazer edesiz. Kal'a-i mezbûrenün fethi hususuna bile olan asâkir-i zafer-rehbere sen serdar olmak emrüm olub lâkin Cezâyir Beylerbeyisi Ramazan Paşa dahi gelmek için müşârunileyhe hüküm gönderilmişdür. Ânun gibi müşârunileyhün ol tarafda bir mâni'-i kavîsi olmayub bizzât kendü varırsa asâkir-i müşârunileyhe serdar olub cümleünüz hüst-i ittihâd ve ittifak üzre olub uğur-ı hümayûnumda bezl-i makdûr eyleyesiz. Eğer müşârunileyh bizzât gelmeyüp asker gönderirse fermân-ı şerîfüm mücebince sen serdar olub itmâm-ı maslahat etmen bâbında ihtimâm eyleyesin.

[10 Temmuz 1576]

Bir sûreti _____ Tunus beylerbeyisine,

Ferma[an] “serdar oldun” deyu yazılmayub hemen mektub ve adem geldikde tehir olup müretteb ve mükemmel düşmanı yarağıyla kalkup müşârunileyhe mülâkî olub hüsn-i ittihâd ve ve ittifak ile yek-dil ve yek-cihet olub yüz aklukların tahsiline sa'y eyleyesiz deyu.

A. DVNS. MHM. d, 28/29

MAL DEFTERDARI MUSTAFA HAKKINDA TAHKİKAT YAPILMASI

Mal defterdarı Mustafa'nın usûlsüz işler yaptığı konusunda hakkında şikayet olduğundan gerekli araştırmanın yapılarak suçu sâbit görülürse cezasının verilmesi için Trablusgarb beylerbeyine ve kadısına hüküm

التحقيق مع مصطفى دفتر دار المال بعد اتهامه بالفساد

حكم إلى كل من بكربكي طرابلس الغرب وقاضيه حول موضوع الشكوى في موضوع الأمور المخالفة التي اقترفها مصطفى دفتر دار المال، وضرورة القيام بالتحقيق اللازم معه فإن ثبت جرمه تجري معاقبته.

[12 Ağustos / أغسطس 1578]

8 C. 986

Trablusgarb beylerbeyine ve kadısına hüküm ki

Trablusgarb'da mal defterdarı olan Mustafa'dan rikâb-ı hümayûnuma ruk'a sunulub "şer' ve kanuna muhalif ve olugelene mugâyir işler idüb envâ'-ı zulm ü teaddî eylemişdür" deyu bess-i şekvâ olunmağın teftiş olunmasın emr idüb ve sûret-i ruk'a ihrac ve irsâl olunmuşdur.

Buyurdum ki vardukda tehir etmeyüp müşârunileyhden hukuk taleb idüb şikayet idenlerün sûret-i ruk'ada olan kazâyâdan bir def'a şer'le fasl olunmayan davâların yerlü yerinden hak üzere teftiş idüb göresin. Fi'l-vâki' ruk'alarında mestûr olduğu üzere zulm u teaddisi var ise ba'de's-sübût ashâb-ı hukuka şer'le müteveccih olan hakların alıverdikden sonra keyfiyet-i hâli ketm itmeyüp isabet ve zâhir olduğu üzere yazub dergâh-ı felek-medârıma arz eyleyesin.

A. DVNS. MHM. d, 35/360

TRABLUSGARB'DA EMİRLERİN TASARRUFUNDAKİ KÖY, NAHİYE VE SAİR ARAZİLERİN HAZİNEYE DEVREDİLMESİ

Trablusgarb'da bulunan emirlerin ellerindeki berâtları gereğince tasarruf ettikleri köy, na-
hiye ve topraklara bedelleri Hazine'den ödenerek Devlet adına el konulmasına izin verildi-
ğine dair Trablusgarb beylerbeyisi ile defterdarına hüküm

تحويل ما بأيدي الأمراء في طرابلس الغرب من قرى ونواح وغيرها من الأراضي إلى الخزانة
حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب ودفتردارها حول أنه قد تم السماح بوضع اليد باسم الدولة على القرى
والنواحي والأراضي التي يتصرف عليها الأمراء الموجودون في طرابلس الغرب بمراسيم في أيديهم مع
دفع أثمان تلك الأراضي لهم من الخزينة.

1579 [فبراير / يناير] [Ocak/Şubat]

[Z] 986

Defterdar âdemi Ahmed'e verildi.

Trablusgarb Beylerbeyisi Haydar dâme ikbâluhûya ve Hızâne-i Âmiremün Trablusgarb
ve Tunus ve Cezâyir-i Mağrib cânibleri defterdarı Mehmed'e hüküm ki

Mektub gönderüp Trablusgarb beylerbeyiliğinde berât-ı hümâyûnla sancak tasarruf
eden ümerânın ellerinde olan berâtları muktezâsınca mîrînün istihkâkları ne mikdar ise ol
diyârda carî olan akçe hesabı üzere Hazineden ber-vech-i nakid verilmek ricasına arz eyledü-
ğünüz ecilden,

Buyurdum ki Trablusgarb beylerbeyiliği'nde olan ümerânın berâtlarında mukayyed
olanı kurâ ve nevâhi ve evtân her ne ise alup zabt eyleyüb dahi berâtları muktezâsınca ne
mikdara müstahaklar ise ol diyârda câri olan akçe hesabı üzere Trablusgarb hazinesinden
nakd virüp te'allül etdirmeyesin.

A. DVNS. MHM. d, 36/226

36

951

۲۷۴

3e

دارالکتاب و مطبعه دارالکتاب

946

ZAHİRE SIKINTISI ÇEKEN TRABLUSGARBA İHTİYAÇ MADDESİ GÖNDERİLMESİ

Trablusgarb'da zahire sıkıntısı olduğunun beylerbeyi tarafından bildirilmesi üzerine Tırhala sancağından gemilerle gerekli ihtiyaç maddelerinin bölgeye gönderilmesi hakkında Tırhala sancağı kadılarına hüküm

إرسال المواد الضرورية إلى طرابلس الغرب التي تعاني من نقص المؤونة
حكم إلى قضاة سنجق ترحالة حول أن البكربكي أخبر بما تعانيه طرابلس الغرب من ضيق في المؤونة،
وعلى ذلك يقتضي الأمر إرسال المواد الضرورية اللازمة إلى المنطقة بالسفن من سنجق ترحالة.

[5 Haziran / 1579 / 1029]

9 R. 987

Trablusgarb Defterdarı

Mehmed Efendi'ye verildi.

Tırhala sancağında vâki' olan kadılara hüküm ki

Hâlâ Trablusgarb Beylerbeyisi emîrül-ümerâi'l-kirâm Haydar dâme ikbâluhû mektub gönderüp diyâr-ı garbda zahire bâbında müzâyaka olup gemi ile tereke gönderilmek bâbında ahali-i vilâyet-i garb istidâ-yı âtîfet eyledüklerini bildirmeğin taht-ı kazânuzda narh-ı cârî üzere tereke bey' edilen gemiye cem' itdirüp rençber gemisine bey itdirüp irsâl eylemen emr idüb,

Buyurdum ki vusûl buldukda her biriniz bu bâbda bizzât mukayyed olup taht-ı kazânuzda narh-ı cârî üzere tereke bey' eyleyenlerden bir gemi tereke tedarik eyleyüb ihzârıyla diyâr-ı garba alup gitmek isteyen rençber gemilerinden birinin yarar kefillerin alup dahi tereke gemisine koyub diyâr-ı garba irsâl eylesin ve ne mikdar tereke verüp ve gemi varduk[d] a ne mikdar tereke teslim eyledükleri müşârunileyh beylerbeyinden temessük aldırup südde-i saâdetüme gönderesüz.

Bu dahi

Bir sûreti Mora Sancağı'nda vâki' olan kadılara yazıldı.

A. DVNS. MHM. d, 36/941

TRABLUSGARB'DAKİ RESMÎ GÖREVLİLERİN GELİRLERİNİN HAZİNE'DEN KARŞILANARAK TOPRAKLARINA EL KONULMASI

Padişah haslarından olan Trablusgarb vilâyetinin geliri doğrudan Devlet için ayrıldığından vilâyetteki resmî görevlilerin yıllık gelirlerinin Hazine'den karşılanarak tasarruf ettikleri topraklara el konulması hakkında hüküm

تأدية موارد الموظفين الحكوميين السنوية في طرابلس الغرب من الخزينة مقابلاً
لاستعادة الأراضي الموجودة في أيديهم

حكم حول وضع اليد على الأراضي التي يتصرف عليها الموظفون الحكوميون في الولاية وتأدية رواتب سنوية لهم من الخزينة وذلك بعد أن تم تخصيص ريع ولاية طرابلس الغرب – التي هي من خواص السلطان – ليعود لخيرينة الدولة.

[580 | فبرأير / 28 Şubat]

Mezbûr defterdarın âdemi

Kâyid Yusuf'a verilmişdür.

Fi 12 M. 988

Trablusgarb beylerbeyisine hüküm ki

Hâlâ Vilâyet-i Garbın Defterdarı Mustafa südde-i saâdetüme kazâyâ defteri gönderüp vilâyet-i mezbûre cümlesi havâss-ı hümayûnumdan olub külliyyen mahsulâtı mîrî için zabt olunugelmişken sen ki beylerbeyisin sana tâbi' olan âdemlerün mücerred ileri getürmek için bir kıstın sancak tarîkıyla tevcih ve arz idüb mahsulün kendüler alup mîrî için zabt idüb sancak nâmına olan kimesneler at ve âdem beslemeyüp birer başlarıyla hidmet idüb âdemleri olanlar dahi ulûfelerini ve yemlerini mîrîden alup ve ba'zı züemâ dahi bu minval üzere oldukların ilâm eylemeğin ânun gibilerün berâtları mücebince sâliyâneleri ber-vech-i nakd Hazine-den alup te'allül olunan sancak ve zeâmetleri mîrî için zabt olunmak emr idüb buyurdum ki,

Vusûl buldukda emrüm mücebince ânun gibilerün berâtları mücebince vâki' olan sâliyâneleri ne ise Hazineden ber-vech-i nakd virüp sancak ve zeâmetleri mîrî için zabt itdüresin.

Bu dahi

Bir sûreti _____ Tunus beylerbeyisine

Bu dahi

Bir sûreti _____ Cezayir-i garb beylerbeyisine

A. DVNS. MHM. d, 39/436

TRABLUSGARB'DA GEMİLER İÇİN KÜREKÇİ TEMİNİ

Düşmana ait çok sayıda geminin tehlike arz ettiği ve kıyılarda zarara sebep olduğu için Trablusgarb'da mevcut gemilere kürekçi tedarikinin gerektiğini bildiren Trablusgarb beylerbeyine adalet gözetilerek halktan kürekçi temin edebileceğine dair hüküm

توفير المجدفين لأجل السفن في طرابلس الغرب

حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب الذي أخبرنا بأن هناك سفناً عديدة معادية قد تشكل خطراً وتوقع الخسائر بالسواحل ولأجل هذا يطلب توفير المجدفين للعمل على السفن الموجودة في طرابلس الغرب بأنه يمكنه توفير المجدفين من بين الأهالي شريطة مراعاة العدل فيما بينهم.

[1579 / أَيْسُطُس / 3 Ağustos]

Tunus Defterdarı âdemîsi Ömer'e verilmiştir.

Fî 9 C. 987

Trablusgarb beylerbeyisine [hüküm ki]

Südde-i saâdetüme mektub gönderüp hâlâ diyâr-ı garbda küffârın derya yüzünde hayli gemileri olup Rum cânibinden ve Mısır tarafından ticaret ile gelen gemilerin ekser ve yalılara karîb yerde [olan] gemilerin alup hasâretten hâlî olmayub Trablus'da yirmi ikişer oturak kalita olup lâkin lâzım oldukça donatması için kürekçiye ihtiyac olup Turgud Paşa zamanında muhâfaza için tayin olunan gemilere yalılarda vâki' olan reâyâdan kürekçiler olunugelüb ânun gibi yalılar muhâfazasıyçün gemiler donatmak lâzım gelürse âdet-i kadime üzere reâyâdan kürekçi alınmak ricasına arz eyledüğün ecilden,

Buyurdumki vusûl buldukda kalitalardan donadılup kürekçi lâzım geldükde üslûb-ı sâbık üzere ber-vech-i adalet kürekçi ihrac eyleyesin.

A. DVNS. MHM. d, 40/342

مهر قلی

طه بدین غرض بکلیه حیدر پشایه ملک بفرموده از قریه جزیر بکلیه قیود و نهایی و نه اقبال بقیه قیود
دوله جهان رساله دوله و بر پایه حقیقت تونس اقامتین طرفه بقیه اقبال بکلیه دوله و باریه بقیه اقبال
خلافه شار قیود دوله قیود اقبال ایلکین دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
دولتایه و قیود دولتی لایحه قیود دوله اقبال ایلکین دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
و بیکشکی و باریه ایلکین دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
ایمانت ایلکین دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
در رساله و ایلکین دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
باز بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
و در این جا بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
دولت و سعادت تمام سعادت دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
بر این مصلحت احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
و قیود احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
دولت امور و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
و قیود احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
عرفی و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
بر وضع باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
مالکین و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
عنایت و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
جانبان و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
شایسته و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
ایلیکین دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی
دولت و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی کور بکلیه دوله و باریه احوالی

بدر
محمد
نور

TUNUS'TA EŞKİYALIK FAALİYETLERİNİN ÖNLENMESİ, DEVLETE İTAATLERİNİ BİLDİREN FAS VE MARAKEŞ'İN GÖZETİM ALTINDA TUTULMASI

Tunus tarafında bulunan Cezayir Beylerbeyisi Hasan ile Kapudân Kılıç Ali Paşa'ya o bölgedeki bazı eşkiyalık faaliyetlerini engellemeleri için emir gönderildiği, bu arada Fas ve Marakeş hâkiminin devlete itaatini belirten bir mektup göndermiş olduğu, Fas ve Merakeş taraflarının devamlı gözetim altında tutulup sadakatlerinde samimi olup olmadıklarının iyice anlaşılması, bu nedenle Kılıç Ali Paşa'ya gerekli olduğu durumlarda her türlü yardımın yapılması hakkında Trablusgarb beylerbeyine gönderilen hüküm

منع أعمال اللصوصية وقطع الطرق في تونس ووضع فاس ومراكش تحت المراقبة بعد إعلانهم الطاعة للدولة

حكم مرسل إلى بكربكي طرابلس الغرب حول أنه قد تم إرسال الأوامر إلى بكربكي الجزائر حسن الموجود في ناحية تونس وإلى القبطان قليج علي باشا حتى يقوموا بالتصدي لبعض أعمال السلب والنهب وقطع الطرق في تلك المنطقة، وأن حاكم فاس ومراكش في هذه الأثناء أرسل خطاباً يعلن فيه طاعته للدولة ومن ثم يجب إخضاع نواحي فاس ومراكش للمراقبة المستمرة والتأكد من صدق نواياها وإخلاصها، ومن ثم يجب على بكربكي طرابلس الغرب أن يقوم بكافة أنواع المساعدات عند الضرورة إلى قليج علي باشا.

[1581] أگسٹس / 9 Ağustos

Gurre-i B. 989

Gitmedi

Trablusgarb Beylerbeyisi Haydar Paşa'ya hüküm ki

Bundan akdem Cezâyir Beylerbeyisi [ile] Kapudânım Ali dâme ikbâluhû ba'zı husus için ol câniblere irsâl olunup deryaya çıkdukda Tunus ahalisi tarafından ba'zı ahhâr gelüb ol diyârda ba'zı eşkiyâ-yı dalâlet-şi'ar fesad üzere oldukların ihbar eylemeğin ol diyârun ahvâli görölüb vâki' olan ihtilâli def' olunmak için fermânım olmuş idi. Hâlâ Fas ve Mera-keş hâkiminün südde-i seniyyeme nâme-i sadakat-nümâ ve pîşkeş ve hedâyâ ile elçisi vârid olub müşârunileyh elçi şerâit-i risâleti kemâl-i âdâb üzere riâyet eyleyüb icâzet-i hümâyûnum mukâreneti ile girü ol câniblere azîmet etmeğin "emîn ve sâlim vilâyet-i mezbûre hâkimine irsâl ve îsâl eyleyesin" deyu müşârunileyh kapudânım Kılıç Ali ve Cezayir-i garb Beylerbeyisi Hasan dâme ikbâluhumâya ahkâm-ı şerîfe yazılıb irsâl olunmuşdur.

Buyurdum ki () vusûl buldukda bu bâbda bizzât mukayyed olub vilâyet-i Fas ve Me-rakeş cânibinin ahvâlini daima tecessüs ve tettebbu' eyleyüb göresin. Fi'l-vâki' südde-i saâ-

detüm cânibine arz itdükleri üzere südde-i saâdet-menâsım savbına sadakat ve ihlâslarında sâbit-kadem ve râsih-dem olurlar mı yoksa berây-ı maslahat itaat sûretini gösterüp hufyeten âhar vechile tedârükleri var mıdır, nicedir tamam gavrine irişüp dahi müşârunileyhimâ Cezâyir-i Garb ve Tunus beylerbeyileriyle müşâvere eyleyüb ittifak-ı ârâ ile dîn ü devlete nâfi‘ olan umûrda hasbe'l-makdûr bezl-i sa‘y-i meşkûr ve sarf-ı cehd-i nâ-mahsûr kılup lâzımü'l-arz olan mevâdd-ı mehâmmı vukû‘u ve sıhhati üzere mu‘accelen südde-i saâdet-makamım savbına arz u i‘lam eylesesiz. Mâdâm ki ol cânibden hulûs-ı taviyyetle arz-ı ubûdiyyet[e] münâfi ve nakz-i ahdı müş‘ir vaz‘ sâdır olmaya, bu cânibden dahi ahd ü âmâna mugâyir bir vaz‘a mübâşeret ve sulh u salâha muhalif ve harb ve kifâhi mûcib kâra mübâderet eylemeyüp hıfz u hırâset-i memâlik-i mahrûsa ve def‘-i mazarrat-ı a‘dâ-yı menhûse ve zabt u rabt-ı asâkir-i nusret-me‘âsir ve istimâlet-i kabâil [ü] aşâyire müteallik hidemât-ı mebrûrede envâ‘-ı mesâî-i meşkûre zuhûra getürüp müşârunileyh kapudânı *dâme ikbâluhû* ol câniblere varup me‘mûr olduğu hidemât ve fermân olunan mühimmâtın itmâmında isti‘ânet iderse müşârunileyhe vech ü münâsib gördüğü üzere muâvenet ü müzâherete bezl-i kudret ve sarf-ı miknet kılub re‘yine muhalefet ve sözüne mu‘ânedetden hazer ideler ve müşârunileyh bi-fazli‘llâhi teâlâ itmâm-ı maslahat kılub südde-i saâdetüme avdet eyledükden sonra dâimâ ol diyârın ahvâlin ve a‘da-yı hâksârın evzâ‘-ı hazelân-mâlin vukû‘u ve sıhhati üzere südde-i sidre-misâlîme ale't-te‘âkub arz u ilâmdan hâlî olmayasın.

Bu dahi

Bir sûreti _____

Tunus beylerbeyine

A. DVNS. MHM. d, 42/344

Trablusgarb'da günlük hayat, Cuma Çarşısı

SEFER HAZIRLIKLARINA BAŞLANMASI, CASUSLAR VASITASIYLA DÜŞMANIN İZLENMESİ

Baharda yapılacak sefer için hazırlıklara başlanılması, memleketin korunmasını sağlamak maksadıyla her türlü tedbirin alınarak casuslar gönderilmek sûretiyle düşmanın bütün faaliyetlerinin izlenmesi için Trablusgarb beylerbeyine hüküm

الشروع في الاستعداد للحرب ومتابعة العدو بواسطة الجواسيس
حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب حتى يشرع في الاستعداد للحرب التي ستجري في الربيع، واتخاذ كافة
التدابير التي من شأنها ضمان حماية البلاد وتتبع كافة تحركات العدو بإرسال الجواسيس لمراقبته.

[16 Şubat / 1583 فبرأیر]

Kapudân Paşa Kethüdâsına verildi.

23 M. 991

Trablusgarb beylerbeyine hüküm ki

İnşâallâhü'l-Azîzü'l-Cebbâr evvel bahâr-ı huçeste-âsârda derya câniblerine sefer-i za-fer-eser içün nâme-i hümayûnum gönderilmek fermânım olub emîrü'l-ümerâî'l-kirâm Ceza-yir Beylerbeyisi Ali *dâme ikbâluhûya* hükm-i hümayûnum gönderilmiştir. Sen dahi ol cânib-lerün ve derya tarafınun hıfz u hırâsetinde olmak mühim ve lâzım olmağın,

Buyurdum ki vusûl buldukda husus-ı mezbûrda gereği gibi mukayyed olub hıfz u hırâset-i memleketde dakika fevt etmeyüb ve küffâr-ı hâksâr câniblerine yarar casuslar gönderüb sahîh haberler alup fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri ne vechiledür malûm olunup dahi vâkıf ve muttali' olduğun ahbâr-ı sahîhalar ale't-tevâlî müşârunileyhe ilâm etmekden hâlî olmayasın.

Bir sûreti Tunus'a.

A. DVNS. MHM. d, 44/287

مهم فی شرح

فی الفرائض

۹۹۰ هـ

نیمه روز یکشنبه

طریقی که در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 بجهت بدین جهت که در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 اینه بیور صبح که در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 کبی که در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 فلهذا فی شرح که در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 عوفی رفته اند و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 اوله

نیمه روز یکشنبه

۹۹۰ هـ

بنابر این که در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 فادله که در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 ضروری و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است
 و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است و در این کتاب مذکور است

TRABLUSGARB'DA HALKA ADALETLE DAVRANILMASI

Trablusgarb'da bir takım uygunsuzluklar yapılmakta olduğunun haber alındığı, fakir fukaranın haksızlığa uğrayıp zulüm gördüğü, bu tür kanunsuz işlerin önlenerek eskinin yerleşmiş uygulamalarının yerine yeni yöntemler getirilmeye kalkışılmaması hakkında Trablusgarb beylerbeyine hüküm

مراعاة العدل مع الأهالي في طرابلس الغرب

حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب حول أن الأخبار تداعت بوقوع بعض الأعمال المشينة في طرابلس الغرب، وأن الفقراء يتعرضون للظلم والطغيان، وضرورة التصدي لمثل هذه الأمور غير المشروعة وعدم الإقدام على ابتداع أساليب جديدة تحل محل الاجراءات المتبعة من قديم.

[582 / يُوني / 30 Haziran]

Kapudân Paşa'nın kethüdâsı yanında

8 C. 990

Trablusgarb beylerbeyine hüküm ki

Vilâyet-i mezbûrede şer‘-i şerîfe muhalif ba‘zı zulm ve teaddî ve kadimden olugelene mugâyir nice bid‘at ihdâs olunmağla fukarâ ve zu‘afâyâ dâimâ teaddî ve tecavüz olunduğu i‘lam olunmağın tazallum eden,

Buyurdum ki vardukda bu bâbda mukayyed olub göresin kaziyye arz olunduğu gibi ise ânun gibi gelüb tazallum eden fukarânun vâki‘ olan musâlahaların bi-hasebi‘ş-şer‘i‘ş-şerîf hak üzere görüp fasl idüb hilâf-ı şer‘ kimesneye zulm ve teaddî itdürmeyüb ve kadimden olugele- ne muhalif ihdâs olunan bid‘atların dahi ref‘ itdirüb bir ferde teaddî ve tecavüz etdirmeyesin ki eyyâm-ı adaletimde reâyâ vü berâyâ âsûde-hâl ola.

A. DVNS. MHM. d, 47/416

SULTAN II. SELİM'İN HOCASI SADEDDİN'İN KAÇAN KÖLELERİNİN İSTANBUL'A GÖNDERİLMELERİ

Sultan II. Selim'in hocası Sadeddin'in kaçmış olan dört kölesinin yakalanarak hiçbir baha-
neleri dikkate alınmaksızın İstanbul'a gönderilmeleri hakkında Trablusgarb beylerbeyine
hüküm

ضرورة إعادة عبيد الشيخ خوجه سعدالدين معلم السلطان سليم الثاني الفارين إلى استانبول
حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب حول أن أربعة من ممالك خوجه سعدالدين معلم السلطان سليم الثاني
قد هربوا إلى تلك النواحي وضرورة القبض عليهم وإرسالهم إلى استانبول دون سماع أي علة يتعللون بها.

[16 Şubat / 1584 فبرأير]

4 S. 992

Trablusgarb beylerbeyine hüküm ki

Hâlâ a'lemü'l-ulemâ'il-mütebahhîrîn ilâ âhîrîhî Hâcem Sadeddin *edâmallâhu teâlâ*
*fezâilehûn*un dört nefer abd-i memlûku ibâk idüb ol cânibde oldukların istimâ' olunmağın
müşârunileyh tarafından evsâfları tezkire olunup ol tezkire Trablus kadısının eli[n]e verilüb
irsâl olunmuşdur.

Buyurdum ki vardukda ol tezkirede evsâflarıyla mevsûf olan abd-i memlûkleri her kan-
de bulunursa alıvirüb mukayyed ve mahbûs kendülerini bu cânibe gönderesin ve eğer ol
cânibde dirliğe dahi yazılmış ise câiz değildir. Te'allül etdirmeyüb emrüm mücebince gön-
deresin. Şöyle ki ihmal ve müsâhale idüb dirliğe geçmişlerdür deyu nizâ' eyleye, sen mu'âteb
olursun, bilmiş olasin.

Bu dahi

Bir sûreti Tunus beylerbeyisine vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

A. DVNS. MHM. d, 52/665

İSPANYOLLARA KARŞI TEDBİR ALINMASI

İspanyolların Tunuslu fesatçılar ile işbirliği yaparak Tunus'a doğru harekete geçeceklerinin anlaşıldığından çok dikkatli olunup her türlü tedbirin alınması hakkında Cezayir, Tunus ve Trablusgarb beylerbeylerine hüküm

أخذ الحيطة تجاه الإسبان

حكم إلى بكربكي الجزائر وتونس وطرابلس الغرب حول أنه قد تبين أن الإسبان بالاتفاق مع بعض المفسدين من تونس سوف يتحركون تجاه ذلك البلد، ومن ثم تلزم الحيطة الشديدة واتخاذ كافة التدابير اللازمة.

[585] أُولَيِّهِ / 1 Temmuz

Kapudân Paşa'nın âdemîsine verildi.

Fî 3 Receb 993

Cezâyir beylerbeyine hüküm ki

İspanya kâfirleri Tunuslu'nun müfsidler ile haberleşüb el'iyâzü billâhi Teâlâ Tunus üzerine düşmek tedarikinde oldukları istimâ' olundu. İmdi küffâr-ı hâksârın hîle vü hüd'asından gaflet câiz değildir,

Buyurdum ki () vusûl buldukda bu bâbda onat vechile basîret üzere olub ol câniblere olan beylerbeyilerle ve beyler vesâir asâkir-i mansûrem ile haberleşüb dahi leyl ü nehâr küffâr-ı mezellet-âsâr câniblerine nâzır olub ânun gibi taife-i salîbînün fikr-i fâsidleri olub ol cânibe müstevli olmak ihtimali olursa hüsn-i ittifak ve ittihâdla bi-inâyetillâhi teâlâ def'-i mazarrat-ı a'dâ hususunda cibilliyetinde merkûz olan celâdet ve şehâmetin mücebince envâ'-ı ikdâm ve ihtimâmın zuhûra getüresin. Gaflet ile ve sû-yı tedbirle mahallere ve vilâyete ve reâyâ vü berâyâyâ düşman tarafından zarar erişdirmekden ziyade hazer eylesesin. Kemâl-i tayakkuz ve intibâh üzere olasın ve eğer düşmana müteallik vesâir ol cânibe müteferri' lâzımü'l-arz olan hususları yazub mu'accelen bildirmekden hâlî olmayasın.

Bu dahi

Fî sene-i mezbûre

Bir sûreti

Tunus beylerbeyine

Bu dahi

Fî sene-i mezbûre

Bir sûreti

Mağrib-i Zemîn beylerbeyine Trablusgarb

لا فقه فيهم

۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰
 ۵۰۱
 ۵۰۲
 ۵۰۳
 ۵۰۴
 ۵۰۵
 ۵۰۶
 ۵۰۷
 ۵۰۸
 ۵۰۹
 ۵۱۰
 ۵۱۱
 ۵۱۲
 ۵۱۳
 ۵۱۴
 ۵۱۵
 ۵۱۶
 ۵۱۷
 ۵۱۸
 ۵۱۹
 ۵۲۰
 ۵۲۱
 ۵۲۲
 ۵۲۳
 ۵۲۴
 ۵۲۵
 ۵۲۶
 ۵۲۷
 ۵۲۸
 ۵۲۹
 ۵۳۰
 ۵۳۱
 ۵۳۲
 ۵۳۳
 ۵۳۴
 ۵۳۵
 ۵۳۶
 ۵۳۷
 ۵۳۸

[illegible][illegible]

TRABLUSGARB BEYLERBEYİLERİNİN İDARİ İŞLERİNE KARIŞILMAMASI

Trablusgarb beylerbeyilerinin idari işlerine Atlağaları ve maiyyetindekilerin hiçbir hususta karışmamaları için Trablusgarb atlağasına ve ona bağlı kişilere hitaben yazılan hüküm

عدم التدخل في الشؤون الإدارية لبكركبي طرابلس الغرب

حكم صَدَرَ مَوْجَهًا إِلَى أَغَا فَرْسَان (آتلى آغا) طرابلس الغرب والأشخاص التابعين له بأن لا يتدخل أحد منهم في أي أمر من الشؤون الإدارية الخاصة بالبكركبيين في طرابلس الغرب.

[1587 / أكتوبر / 18 Ekim]

Kapu kethüdâsına verilmiştir.
Fî 16 Za. 995

Trablusgarb Atlu Ağası'na ve neferâtına hüküm ki

Vilâyet-i mezbûre feth olundukdan sonra Cafer Paşa zamanına gelince atlu ağası ve tائفesi her hususlarında beylerbeyilere mürâcaat etmeyüb min-ba'd beylerbeyilere müteallik umûra ve reâyâ maslahatına karışmaz iken hâlâ beylerbeyilere mürâcaat etmeyüb beylerbeyilere ve reâyâ ahvâline müteallik umûra karışub dahl etmekden hâlî olmaduğunuzu hâliyâ beylerbeyi olan Memi Paşa'nın kethüdâsı haber vermeğın kadimden olugeldiğü üzere her hususda beylerbeyilere mürâcaat idüb beylerbeyilere ve reâyâyâ müteallik olan umûra siz karışmayub dahl eylememek emr idüb,

Buyurdum ki vardukda bu bâbda her biriniz bizzât mukayyed olub kadimden beylerbeyiye müteallik olan umûra ve reâyâ ahvâline müteallik olan hususlara siz karışmayub emr-i şerîfûme muhalif iş olmakdan ihtiyât üzere olasın. Memleket ve reâyâ ahvâli beylerbeyilere tefvîz olunup intizam-ı memlekete hâlel virür husus zuhûr etdikde beylerbeyisinden suâl olunur. Âna göre beylerbeyisine müfевvez olan memleket ve reâyâ ahvâline karışmakla ihtilâl vermeyesiz ki rıza-yı hümayûnum üzere olub emr-i şerîfûme imtisâl etmekle yediğünüz nân u nemek helâl ola deyu emr ü şerîf yazılmışdur.

A. DVNS. MHM. d, 62/276

KÂBEZ SANCAĞI VE SEFÂKİZ NAHİYESİNİN TRABLUSGARB'A BAĞLANMASI

Eskiden Trablusgarb'a bağlı iken Tunus'a ilhak olunan Kâbez Sancağı ile Sefâkiz Nahiyesi'nin Trablusgarb'daki asker maaşlarında sıkıntı çekilmesi sebebi ile yeniden Trablusgarb'a bağlanması

ربط سنجق قابس وناحية صفاقس بطرابلس الغرب

كان سنجق قابس وناحية صفاقس تابعين قبل ذلك لطرابلس الغرب ثم جرى إلحاقهما بتونس، ولكن بسبب الضيق في صرف رواتب الجند الموجودين في طرابلس الغرب فإنه يجري من جديد ربطهما بطرابلس الغرب.

[11 Ocak 1588]

Bâ-müsvedde-i hazret efendi, musahhih

Kethüdâsına verilmiştir

Fî 11 S. [9]96

Trablusgarb beylerbeyine hüküm ki

Mektub gönderüp vilâyet-i mezbûreye tâbi Kâbez Sancağı ile Sefâkiz Nahiyesi Tunus'a ilhak olunup ekser Trablusgarb asâkirinün ulûfeleri vilâyet-i mezbûreden hâsıl olmağla Tunus'a ilhak olal[1]dan berü mahsul gelmeyüb ulûfeleri hususunda müzâyaka çekilmekle kul taifesi dahi razı olmayub fesada mübâşeret etmeleri mukarrerdir deyu olugeldüğü üzere girü Trablus'a ilhak olunmak bâbında inâyet ricasına arz eylemişsin. İmdi eğer cüz'î ve eğer küllî husus için ol makûle serhadlerde rıza-yı şerîfûme muhalif vaz' olunduğuna rıza-yı şerîfûm yokdur.

Buyurdum ki hüküm-i şerîfûm vardukda livâ-i mezbûr ile nahiye-i mezbûr kadimden olugeldüğü üzere yine min-ba'd Trablusgarb'a tâbi' olup Tunus beylerbeyisi tarafından zıkr olunan sancak için Tunus'a ilhak olunup ve Tunus'a ilhak olunduğuna emr-i şerîf vardır deyu bir ferdi dahl itdirmeyüb kemâ-kân Trablus'a ilhak olunup şu vâki' oldukda sen vech ü münâsib gördüğün üzere edâ-yı hizmet idüb sana tâbi' olalar deyu hüküm yazıldı.

A. DVNS. MHM. d, 62/371

TRABLUSGARB'A ZAHİRE GÖNDERİLMESİ

Şiddetli zahire sıkıntısı çekilen Trablusgarb için Tırhala ve Galos'dan buğday ve arpa satın alınarak İstanbul'dan gönderilen iki gemi ile mahalline ulaştırılmasına dair hüküm

إرسال مؤونة إلى طرابلس الغرب

حكم صادر بشراء قمح وشعير من ترحالة وغالوس ثم نقلهما بالسفينتين المرسلتين من استانبول إلى طرابلس الغرب التي تعاني نقصاً شديداً في المؤونة.

[4 Kasım / 1290 / 1590]

Mısır beylerbeyisinin kethüdâsı Ali Çavuş'a verildi.

6 M. 999

Tırhala Beyine ve Galos kadısına

Hâlâ Trablusgarb'da zahireye şiddet-i ihtiyac olmağın südde-i saâdetünden iki gemi gönderilmişdür.

Buyurdum ki vardukda tehir etmeyüb kazâ-i mezbûra gönderilen gemilere alduğı mikdarı buğday ve bir mikdar dahi arpa tahmil itdirüb narh-ı rûzî üzere bahâsını gemi reislerinden bî-kusûr ashâbına alıveresin ve zıkr olunan zahire küffâra verilmemek için içine kifâyet mikdarı âdem koyub bile gönderesin ki varup Trablusgarb'a zıkr olunan zahire bi't-tamam teslîm itdüklerine beylerbeyinden ve kadısından mühürlü temessük alub getüreler. Her gemiye ne mikdar tereke tahmil olunup ne günde gönderdüğün yazub südde-i saâdet-me'âbıma arz eylesin deyu yazılmışdır.

A. DVNS. MHM. d, 67/61

TRABLUSGARB'DA BAZI ARAZİLERİN KAMULAŞTIRILMASI

Trablusgarb'da artan zeâmet sayısının mirî toprakların gelirlerinin azalmasına sebep olduğu için dört zeâmetten fazlasının tekrar mirîye bağlanması hakkında Trablusgarb beylerbeyine gönderilen hüküm

تأميم بعض الأراضي في طرابلس الغرب

حكم مرسل إلى بكربكي طرابلس الغرب حول أن عدد الزعامات (أي إقطاعات الأراضي الكبيرة التي يتراوح ريعها السنوي بين عشرين ألف ومائة ألف أوجه) يتزايد في طرابلس الغرب مما يقلل من مداخيل الأراضي الميرية (الحكومية) ولأجل هذا وجب سحب كل ما يزيد على أربع زعامات لدى الفرد وإعادته إلى الميري.

[593 | فبرأير / 27 Şubat]

Bâ hatt-ı hümayûn

Gönderildi

25 Ca. 1001

Trablusgarb beylerbeyisine hüküm ki

Mektub gönderüb vilâyet-i mezbûre sâbıkâ Murad Paşa zamanlarında ancak dört zeâmet olup mâ'adâ karyeleri havâss-ı hümayûna zabt olunub kul mevâcibine sarf olunur iken Haydar Paşa'dan sonra her gelen beylerbeyiler sekiz kurâyı zeâmetliğe arz etmekle otuzdan ziyade zeâmet verilüb ol ecilden vilâyete zaaf ve kul mevâcibine müzâyaka gelmişdür deyu kadimden olan dört zeâmetden mâ'adası üslûb-ı sâbık üzere havâss-ı hümayûna zabt olunmak için emr-i şerîf taleb eyledüğün ecilden,

Buyurdum ki vardukda min-ba'd dahî üslûb-ı sâbık üzere dört zeâmet alıkonub mâ'adası mîrî için zabt itdüresin. Elimizde berâtımız vardır deyu kimesneyi te'allül itdürmeyesin. Ammâ bu bahane ile zeâmet sahiblerinden dahi alınub ve mîrîye dahi nef' hâsıl olmayub mâbeynde zâyî' olmakdan hazer eylesin.

A. DVNS. MHM. d, 70/109

YÖNETİCİLER TARAFINDAN HALKA ZULÜM YAPILMAMASI

Trablusgarb'da beylerbeyi ve diğer bazı yöneticilerin asilerden ele geçirdikleri koyun ve develeri halka zorla ve fahiş fiatla sattıklarının, şikayetçi olanların ise dövülüp kovulduklarının bildirilmesi üzerine, böyle bir zulmün asla kabul edilemeyeceği, bu tür haksızlıkların giderilmesi ve tekrarlanmaması, aksi takdirde sorumluların şiddetle cezalandırılacağı, ayrıca durumun gönderilecek casuslar ile takip edileceğine dair Trablusgarb beylerbeyisi ve kadısına hüküm

الحيلولة دون إيقاع الظلم بالأهالي من الإداريين

حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب وقاضيهما حول أنه تم إخبارنا بأن البكربكي وبعض الإداريين الآخرين في طرابلس الغرب يقومون ببيع الأغنام والجمال التي استولوا عليها من المتمردين إلى الأهالي بأسعار باهظة وبصورة جبرية، وأن المشتكي منهم يتم ضربه وطرده. إن ظلماً على هذا النحو لا يمكن قبوله أبداً، وعليه وجب رفع مثل هذه المظالم وعدم تكرارها، وإلا فإن المسؤولين سوف يلقون عقاباً شديداً، وإن الأمر سوف تجري متابعتة عن طريق الجواسيس.

[1595 أ غُسْطُس / 26 Ağustos]

Yevmü'l-isneyn fi 20 Z sene selâse [ve elf]

Bâ hatt-ı Nun Efendi

Trablusgarb beylerbeyine ve kadısına hüküm ki

Trablusgarb ahalisi vesâir reâyâsı tarafından südde-i saâdetüme arzuhâl sunulub beylerbeyiler ve âdemleri âsî Arab'dan ahz eyledükleri deve ve koyunları beş kat kıymetinden ziyadeye reâyâyâ cebren ve kahren virüb fukarâ ve zu'afâyâ envâ'-ı zulm ve teaddî etmekle şer'-i şerîfe ve vali-yi vilâyet olanlara varup ahvâlimiz ilâm eyledüğümüzde mültefit olmayub kimimizi döğüb ve kimimizi kovub vilâyet-i mezbûre südde-i saâdete bu'd mesâfe olmağla ahvâlimiz ilâm etmek mümkün olmamağla ekserimiz celâ-yı vatan idüb ve bâkî kalanlarımızı dahi bu vechile zulm ve teaddîden firara kudretimiz kalmayub eğer beylerbeyi ve eğer sancak beyi olanların ve kâyidlerin vesâir zalemenün zulm ve teaddîleri üzerimizden def' u ref' olunmaz ise cümlemiz perakende olmak mukarrerdür deyu bildirdiler.

İmdi bir vilâyete vali ve hâkim nasb olunmakdan maksûd bu makûle zulm ve teaddîyi def' etmektir. Beylerbeyi olanlar bu makûle zulmü irtikâb edince sâir vali-i vilâyet olanlar ne yüzden vilâyet zabtına kudretleri olur, reâyâ vü berâyâ zamanınızda âsûde hâl olacak iken bu mertebe zulm ve teaddînün aslı nedür? Reâyâyâ bu makûle bid'atler ihdâs eyledüğünüze rıza-yı hümayûnum yokdur. Def' u ref' olunmasını emr idüb;

Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda tamam mukayyed olub min-ba'd dahi sizün

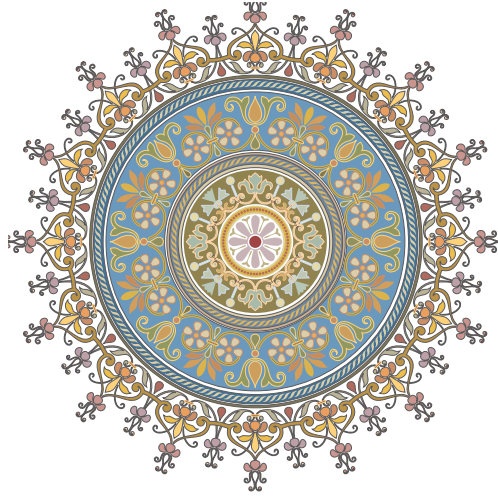

marifetinüz ile veyahud adem-i takayyüdünüzle vilâyet-i mezbûre ahalisine, vesâir reâyâsına senün tarafından vesâir zâbitlar cânibinden zıkr olunan deve ve koyunları bahâlarından ziyade cebren bırakub fukarâyâ bu makûle zulm olduğu mesmû‘-ı hümâyûnum ola her birinüz azl ile konulmayub muhkem hakkınızdan gelinür, âna göre mukayyed olub hilâf-ı şer‘-i şerîf deve ve koyunların bahâları malûm iken tahammüllerinden beş kat ziyadeye reâyânun üzerlerine cebren bırakdırılıb olugelen âdete muhalif teaddîden ziyade hazer idesiz ve şimdiye değin bu makûle zulmle cebren üzerlerine deve ve koyun bırakmışlarsa gerü aldırub reâyâdan hilâf-ı şer‘-i şerîf nesne taleb etdirmeyesin ve sen ki kadısın reâyânun bu makûle ahvâli vâki‘ olub gelüb ilâm eyledüklerinde ahvâlleri ile gereği gibi mukayyed olub hilâf-ı şer‘-i şerîf olugelene muhalif zulm ve teaddî idüb tekrar şikayet itdürmekden be-gayet hazer idesiz.

Şöyle ki zulm ve teaddî oluna azl ile konulmayub envâ‘-ı itâb u ikâba mazhar olman mukarrerdür. Âna göre basîret üzere olub ahvâl-i reâyâyâ ve ahali-i vilâyet ile kemâl-i takayyüd ile mukayyed, zulm ve teaddî olunmakdan hazer eyleyesiz. Bu hususları cenâb-ı celâlet-me‘âbım tarafından hafıyyen âdemler gönderüb yoklasam gerekdür. Âna göre mukayyed olub "bilmedük ve işitmedük" demeyesiz, şöyle bilesiz ve ba‘de’n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu ahali-i vilâyetden bir mu‘temedün-aleyh kimesne elinde ibkâ eyleyüb min-ba‘d mücebiyle amel eyleyüb alâmet-i şerîfe i‘timad kılasın.

A. DVNS. MHM. d, 73/1079

Mısırata Belediyesi tarafından inşa olunan hükümet konağı
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90788-35

۶
از روی سماعی که در قفسه حکیم
سند و قفسه سینه سینه گویند در قفسه
از روی سماعی که در قفسه حکیم
سند و قفسه سینه سینه گویند در قفسه

[illegible]

نزدیک یک دره بزرگ حاکم خان و مایون و در بعضی اولون و بلوس و نیکو کس و لوز و شاد بخت و خوند و مایون
که از مایون که در بفر بکلیک علی بنقر کیه و یو خزان علی بن خضر و اولون که مایون که کوند
و از و نه اسم فوضه کال بصیرت و از اولون
بدر و مایون

[illegible]

**DONANMA KOMUTANI MEHMED PAŞA'NIN
TRABLUSGARB BEYLERBEYLİĞİ GÖREVİNE DÖNMESİ**

Donanma-yı hümayûn'a serdar olarak tayin edilmiş olan Trablusgarb Beylerbeyisi Mehmed Paşa'nın serdarlık vazifesini Mezistre Sancakbeyi Murad Paşa'ya bırakması ve acilen Trablusgarb'a dönerek görevinin başına geçmesi hakkında hüküm

عودة محمد باشا قائد الأسطول لمنصب البكر بكي في طرابلس الغرب
حكم حول أن محمد باشا بكر بكي طرابلس الغرب الذي كان قد تم تعيينه قائداً للأسطول العثماني عليه أن
يترك تلك القيادة لمراد باشا أمير سنجق مزيستره (Mystra) (جنوب جزيرة المورة) ويعود مسرعاً إلى
وظيفته الأولى بكر بكي على طرابلس الغرب.

[25 Temmuz / 1595 أيلوليه]

18 Za. 1003

*Trablusgarb beylerbeyisi olub donanma-yı hümayûnuma serdar tayin olunan Mehmed
Paşa'ya hüküm ki*

Tehir ve terâhî itmeyüb donanma-yı hümayûnu bi'l-fiil Mizistre Sancağı Beyi olan Murad dâme izzühûya ısmarlayub sen ale't-ta'cıl beylerbeyiliğine varup hıfz u hırâsetde olmak fermânım olmuştur.

Buyurdum ki vardukda tehir ve terâhî itmeyüb donanma-yı hümayûnu emrüm mücebince müşârunileyh Murad dâme izzühûya ısmarlayub dahi ale't-ta'cıl beylerbeyiliğine varup hıfz u hırâset-i memleket ve zabt u sıyânet-i ra'ıyyet bâbında dakika fevt itmeyüb ve lâzı-mü'l-arz olan hususları ilâmdan hâlî olmayasın.

A. DVNS. MHM. d, 73/1089

İSYAN HALİNDEKİ FİZAN'IN TEKRAR FETH EDİLMESİ

Trablusgarb'a bağlı Fizan kasabası ahalisinin bir süredir isyan hâlinde oldukları ve vergi vermediklerinden buranın tekrar fethedilmesi ve elde edilecek gelirin de Tunus'daki görevlilerin maaşları için harcanması hakkında Tunus beylerbeyisi ile askerî birimlere gönderilen emir

إعادة فتح فزان المتمرده من جديد

أمر مرسل إلى بكربكي تونس والوحدات العسكرية حول أن أهالي قسبة فزان التابعة لطرابلس الغرب في حالة عصيان منذ مدة ويمتنعون عن تأدية الضريبة المقررة عليهم، ولأجل هذا وجبت إعادة الفتح من جديد واستخدام المداخل الحاصلة منها لتكون رواتب للموظفين في تونس.

[28 Temmuz / 1609 يولييه]

25 R. 1018

Tunus beylerbeyisine [ve] Tunus alaybeyisine ve yeniçeriler ağasına ve yayabaşlarına ve bölükbaşlarına ve odabaşlarına ve bi'l-cümle Tunus kullarına hüküm ki

Südde-i saâdetüme arzuhâl sunulup bundan akdem Trablusgarb'a tâbi' Fizan nâm kasaba feth-i Hakanî'den beri memâlik-i mahrûsamda olub hâsıl olan mahsulü serhadd-i mezbûr kullarımın mevâciblerine virüligelmiş iken zikrolunan kasaba ahalisi on beş seneden mütecâviz itaat ve inkıyâd etmeyip isyân üzere olmalarıyla fuzulen kendüler zabt edip mîrîye bir akçe ve bir habbe aid olmadığından mâ'adâ tuğyânları günden güne müştâd olub feth olunması umûr-ı mühimmâtıdan olmağın umûm üzere üzerlerine varılıp isyân edenlerin haklarından gelinip feth olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki vusûl buldukda zikrolunan kasaba ahalisi vech-i meşrûh üzere on beş seneden beri itaat-ı emr etmeyip isyân oldukları vâki' ise üzerlerine varılıp bi-inâyeti'llâhi teâlâ haklarından gelinip feth olunduktan sonra hâsıl olan mahsulün Tunus kullarım ulûfeleri için zabt ve kabz eyleyesiz ve mukaddemâ ol cânibde sefer-i hümâyûnum vâki' oldukda eyalet-i mezbûre ahalisi beylerbeyilere ne mikdar deve ve zâd u zevâde ve sâlyâne viregelmişler ise yine ol vechile amel olunup min-ba'd emr-i hümâyûnuma ve kadimden olugelene muhalif kimesneye te'allül ve nizâ' etdirmeyesiz.

A. DVNS. MHM. d, 78/1806

TUNUS KADISININ CERBE SEYAHATI

Cerbe'ye giderken Trablusgarb'dan geçecek olan Tunus kadısı Ali'ye her türlü kolaylığı sağlaması için Trablusgarb beylerbeyine hüküm

رحلة قاضي تونس إلى جربة

حكم إلى بكربكي طرابلس الغرب بأن يعمل على توفير كافة التيسيرات لمن يدعى علي قاضي تونس المقرر عبوره من طرابلس في طريقه إلى جربة.

[15 Nisan / أبريل 1614]

5 Ra. 1023

Trablusgarb beylerbeyine hüküm ki

Hâlâ Tunus kadısı olan akdâ kudâtü'l-müslimîn Mevlanâ Ali *zîde fazluhû* sūdde-i saâdetüme arzuhâl sunup Trablusgarb'a bi-inâyeti'llâh varup vâsıl oldukda deryadan Tunus'a gidilmekde usret olduğun bildirip karadan Cerbe'ye îsâl etmek bâbında istidâ-yı inâyet etmeğin emin ve sâlim ulaştırmak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadım mücebince amel edip mevlanâ-yı müşârunileyh Trablus'a varup dahil oldukda at vesâir lâzım olan levazımâtı her ne ise tedarik edip dahi yanına yarar âdemler koşup zikrolunan Cerbe'ye emin ve sâlim ulaştırıp avk ve tehir etdirmeyesin.

A. DVNS. MHM. d, 80/1296

[illegible]

TRABLUSGARIB VE TUNUSLULAR ARASINDA ORTAYA ÇIKAN İHTİLAFIN GİDERİLMESİ

Garb Ocakları Osmanlı sınır vilâyetleri olarak öteden beri uyum ve dostluk üzere İslâm sınırlarının bekçileri olmuş oldukları halde Trablusgarib ve Tunuslular arasında bazı fesatçı ve garazkarlar tarafından ortaya çıkartılan ihtilaf ve anlaşmazlığın giderilmesi dini ve siyasi açıdan gerekli olduğuna ve barışın temin edilmesine dair Trablusgarib beylerbeyisi, dayısı ile askeriye ve ilmiye görevlilerine hitaben yazılan fermân

حل الخلاف الناشب بين طرابلس الغرب والتونسيين

فرمان سلطاني يقول إن وجاقات الغرب التي عاشت منذ القدم باعتبارها ولايات الحدود العثمانية في وئام ومحبة وكانت القلاع الحارسة لثغور المسلمين قد ظهر الخلاف والشقاق أخيراً فيما بين طرابلس الغرب والتونسيين بإيعاز من بعض المفسدين وأصحاب الأطماع. وإن إزاحة ذلك الخلاف والشقاق أمر يقتضيه الدين والسياسة فوجب تأمين الصلح فيما بينهم.

[1702 يَنَآيِر / 15 Ocak]

Trablusgarib Beylerbeyisi ve Dayısı Mehemmed dâme ikbâluhuya ve müftî ve kadî ve ulemâ ve sulehâ ve yeniçeri ağasına ve bölükbaşıl原因 ve yayabaşıl原因 ve odabaşıl原因 vesâir ihtiyarlarına hüküm ki

Sügûr-i İslâmiye'den olan Cezâyir-i garb ve Trablus ve Tunus ocakları kadimü'l-ey-yâmdan berü hüsn-i vifâk ve ittifak-ı meymenet-eşrâf ile fî-sebîlillâh gazv ü cihâda sarf-ı evkât edip ol tarafda sedd-i sügûr-ı İslâm olmuşlar iken bundan akdem bazı ağrâz-ı fâside ve i'râz-ı kâside tahallülü ile Trablusgarib ile Tunus[lu]lar beynlerinde olan hüsn-i i'tilâf şikâk ve hilâfa mübeddel ve esbâb-ı ihtilâf cidâl ve kifâha muhavvel olub tarafeynden nice ehl-i İslâm urza-i telef ve in'idâm olduğu mesmû'-ı hümayûnum oldukda, himâyet-i beyza-i dîn-i mübîn ve sıyânet-i şeriat-i Seyyidü'l-mürselîn ehemmi-i mehâmm-ı dîn ü devlet ve akdem-i umûr-ı mülk ü milletin olub bâ-husus şecere-i vifâk her halde müsmir-i selâmet ve şirk-i şikâk-ı müntic-i sâmet ü şâmet idüğü meşhûd ve erbâb-ı basîret olduğundan mâ'adâ miyâne-i ehl-i İslâm'da bu misillü ihtilâf ve ihtilâl ile cidâl ü kıtâl vukû'u ıyâzen bi'llâhi Teâlâ şakk-ı âsâ-yı mü'minîn ve şemâtet-i a'dâ-yı dîn-i mübîne mü'eddî olub cenâb-ı Hallâk-ı Kerîmü's-Safâ'nın rıza-yı şerîfine muhalif eşni'a-ı münkirât ve akbeh-i muhsi'âtdan idüğü âyât-ı beyyinât ile zâhir olmağla inne-me'l-mü'minûne ihvetün muktezâ-yı vifâk iktizâsı üzere def'-i vahşet ve ref'-i muhalefet edip tevfiik taraflarına ve ıslâh-ı zâtü'l-beyn için Dergâh-ı Muallâm Kapucı-başıl原因dan Ahmed dâme mecdühû tayin ve emr-i şerîfimle ırsâl olunmuş idi.

Hâliyâ der-i devlet-medâr tarafından adamlarına arz ve mahzarları ve sizin dahi adam-

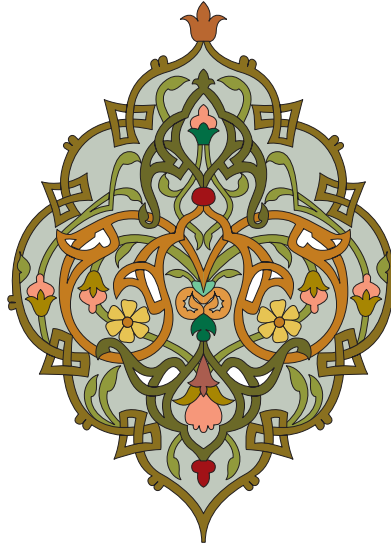

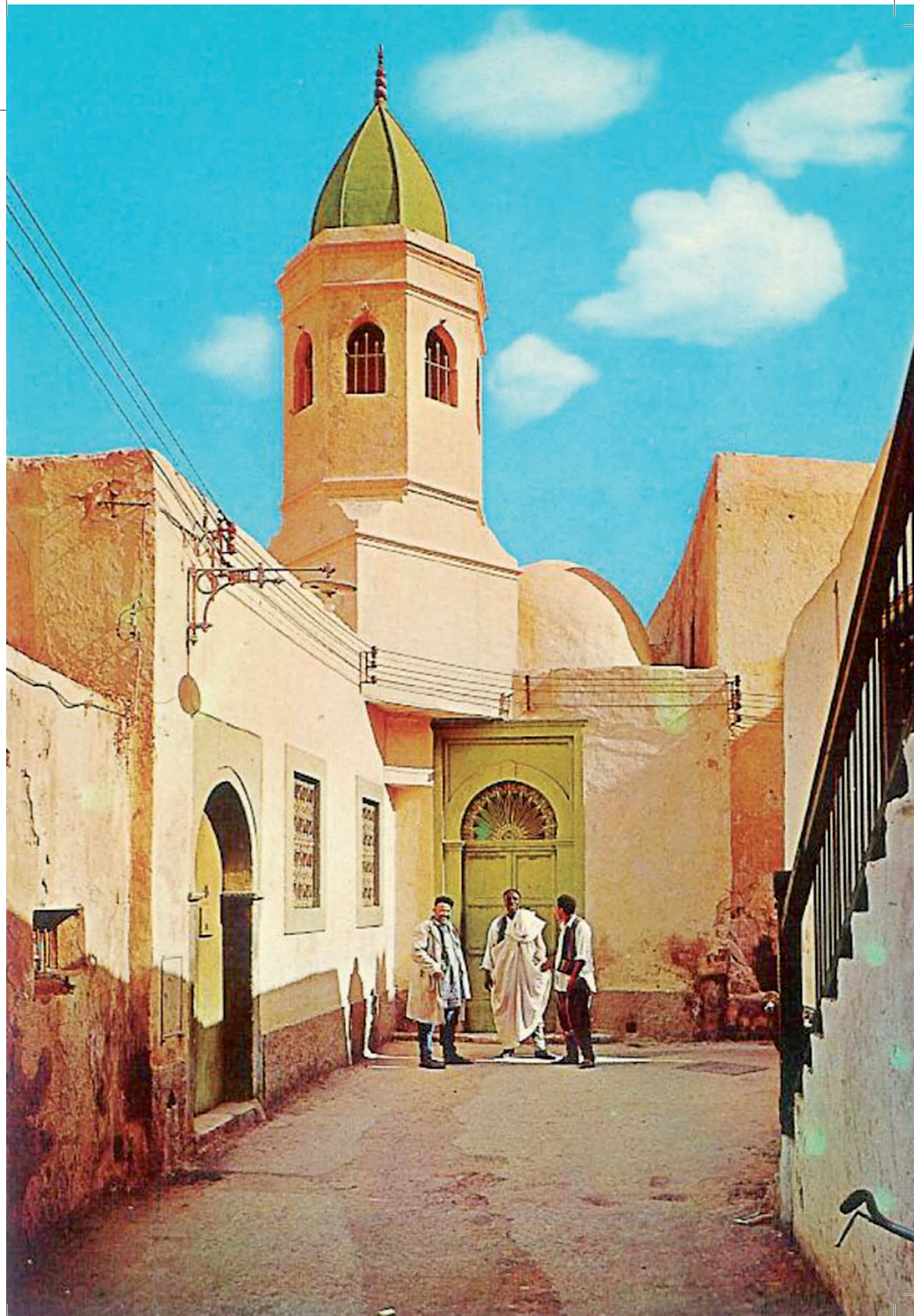
larınız gelüb hulâsa-i mefhumu ve iki taraftan dahi adamlarının muntic-i takrîrleri bi-hasebi'l-beşeriyye şimdiye değin vaki' olan cidâl ü kîtâl ve adâvet-i bî-meâl mûrisü'l-ihtilâl mazâ mâ-mazâ fehvâsıyla matrûh ve mensâ kılup ba'de'l-yevm bir taraftan sûret-i adâvet zuhûr etmedikce taraf-ı âhardan nâ-mülâyim hareket olunmak muhaldir. Bu tarafeynin cevabları muvâfık-ı nehc-i savâb olmağla cümleiniz dua-yı hayr-ı icâbet-eser-i mülûkâne[me] mazhar olub ve bu meram-ı hayr-encâmın te'kid ve tevkîdi ve beynlerinde şerâit-i hüsn olan tesis ve teşyîdi için Dergâh-ı Muallâm Yeniçerileri Ocağı'nda Küçük Çavuş olan Ebu Bekir *zîde mec-dühû* taraf-ı hümayûnumdan tayin ve irsâl olunmuştur.

İmdi, siz ki mûmâileyhimsiz; emr-i şerîfim vusûlünde siz dahi ... ve in *tâifetâni mine'l-müminîne'ktetelû fe-eslihû beynehümâ* ...mefhûm-ı şerîfiyle ahd ve nush ve bend-i sûd-mend ile Cezayirlü ile Tunuslu beynlerinde vahşete ve tevfîk ve muvâfakat ve ülfete ziyadesiyle ihtimâm eyleyüb fîmâ-ba'd cümleiniz bir olup kemâl-i vifâk ve ittîfak ve ittîhâd ile a'dâ-yı dîn ü devlet ile evkâtınızı gazâ ve cihâda sarf idüb istihsâl-ı rıza-yı hümayûnuma bezl-i mechûd eylemeniz bâbında hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnuyla fermân-ı âlişân sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı Ş.

A. DVNS. MHM. d, 112/380

مزاوايك مع الاول الحوامي مستوان

طرحه غزل و فکر کمینه و واکسته و طریقه کمینه و دایا پهنه نه و سا و ولفه و و اختیار لرینه که

[illegible]

TRABLUSGARB OCAĞI İLE SİCİLYA ARASINDAKİ ANLAŞMAZLIK

Sicilya Devleti'ne ait bir geminin Trablusgarb Ocağı'na bağlı gemilerden birini durdurarak kontrol etmesi ve akabinde el koyması üzerine barış ortamının bozulduğu, hadisenin tam olarak anlaşılabilmesi için İstanbul'dan Sungur Ali'nin görevlendirildiği hakkında Trablusgarb beylerbeyi ile dayısına ve diğer idarecilere yazılan hüküm

الخلاف الناشب بين أوجاق طرابلس الغرب وصقلية

حكم موجه إلى بكربكي طرابلس الغرب والداي والإداريين الآخرين حول أن سفينة تملكها دولة صقلية قد أوقفت إحدى السفن التابعة لأوجاق طرابلس الغرب ثم قامت بتفتيشها ثم وضعت يدها عليها مما عكر صفو السلم الذي كان موجوداً، ولكي تتبين تفاصيل الحادثة تماماً فقد تم تكليف صُنْعُر علي وإرساله من استانبول للسفر إلى هناك.

[1743 ديسمير / 21 Aralık]

Emri geri gelüb şakkolunmuşdur.

Fî Evâil-i Za. sene [1]156

Trablusgarb beylerbeyisine ve dayısına ve vatan beyine ve yayabaşlarına vesâir zâbitân ve ihtiyarlarına hüküm ki

Bundan akdem musâlaha ve musâfât üzere olduğunuz Sicilya sefâininden biri İtalya kıyılarında ocağınızın bir kıt'a sefînesine dûçâr ve bir mikdar takib ile erişip ne makûle sefîne olduğun istintâk esnasında tarafeynden harb ve kıtâl-i pezîrây-ı iştigâl ve âhirü'l-emr zikrolunan sefîneniz Sicilyaluya giriftâr olup ve bu keyfiyetden Sicilya Devleti haberdâr oldukda husus-ı merkûmun teftiş ve tefahhusu için ba'de't-tenbih Trablus'da mukîm konsoloslarına dahi bu hususun bir sûrete ifrâğ olunmasını tefhim ve iş'âr etmekden nâşi mesfûr dahi keyfiyeti ifade ve ilâm eylemek murad eyledikde adem-i iltifat ve itibar ile kelâmı kat'â ısgâ olunmayıp madde-i merkûmeyi fesh-i sulha vesile ittihâz ve der-akab ocağınız limanında mevcud iki kıt'a sefînelerin ahz u rabt ve derûnunda bulunanları esir edip ve keyfiyet-i merkûmede[n] devlet-i merkûmenin haber ve rızası olmamakla sefîne-i me'hûzu geri red ve ber-mûceb-i şurût-ı muâhede vukû' bulan zarar ve hasaretinizi tazmîninde bir vechile muhalefetleri yoğ iken ocağınız tarafından kat'a itibar ve iltifat olunmayıp izhâr-ı muhâsama ve mu'âdata kıyâm ve mübâderet ve fesh-i sulh ve musâfât ile devlet-i merkûme sefâinine îsâl-i zarar ve hasâret için tertib ve tedarike şürû' ve mübâşeret üzere olduğunuz Âsitâne-i saâdetümde mukîm Sicilya beyzâdesi tarafından bir kıt'a takrîr ile ifade ve inhâ olunduktan sonra Trablusgarb

tüccarından bu def‘a Deraliyyeme vürüd eden Ahmed Reis dahi Trablusgarb kapudânlarından bir kapudân bir kıt‘a fırkate ile korsanlığa çıkmış idi. Sicilyateyn karşısı Flora kıyılarında Sicilyateyn korsanlarından dört-beş kıt‘a sefine rast gelüb mesfûrlar fırkate kapudânından suâl, merkûm dahi Trablusgarb kapudânlarından idüğünü haber verdikde mesfûrûn itimad etmeyip cenk ü harbe şürû‘ edip bi-kazâi’llâhi teâlâ kesretleri hasebiyle gâlib olup on üç nefer Müslümanları şehid ve bâkilerin esir eylediklerin takrîr ve ihbar etmekle keyfiyetin künh ve hakikatinde iştibâh vâki‘ olup ve mukaddemâ beyninizde mün‘akid olan sulh u salâha Devlet-i aliyye-i dâimü'l-kararımın inzimâm-ı re‘y ve marifeti ile pezîrây-ı sûret bulmuş bir mânâ olmağın madde-i merkûmenin künh ve hakikatine ilm-i âlem-meşmûlü Padişahâneme muhit ve şâmil ve hey’ât-ı vukû‘u ne vechile olup hak kimin tarafında olduğu nezd-i hümâyûn-ı Şehinşahânemde mütehakkık ve bâhir olmak etemm-i mehâmm-ı Devlet-i Aliyye ve elzem-i levâzım-ı Saltanat-ı Seniyyemden olduğuna binâen tahkik-i sıhhat-i keyfiyet için Dersâade-tümünden Sungur Ali *zide mecdühû* mahsûs mübaşir tayin ve irsâl olunmuşdur.

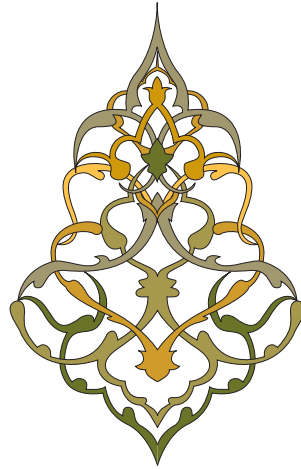
İmdi siz ki mîr-i mîrân vesâir mûmâileyhimsiz madde-i merkûmenin hey’ât-ı vukû‘u ve menşe’ ve mebâdîsi ale'l-ittifak mübaşir-i mûmâileyh marifetiyle kemâl-i dikkat ve taharrî olunarak gereği gibi tecessüs ve hak kangı tarafda olduğunu bir hoşca teftiş ve tefahhus edip husus-ı mezbûr fî-nefsi'l-emr takrîr-i sâbıkul-beyâna mutabık olduğu sûretde fesh-i sulhu mûcib olacak keyfiyâtdan olmayıp ve öteden beri vukû‘ bulan musâlahalarda tarafeynin rızasına muhalif bu makûle emr-i nâ-marziye cesaret edenlerin muhkem haklarından gelinüp vukû‘ bulan zararları tazmîn etdirildikten sonra miyânedede mün‘akid olan rişte-i musâlaha ve musâfât infisâm ve inkızâ‘dan masûn ve mahfûz olmak kavâ‘id-i mer‘iyeden iken mutlaka hâhiş-i nefsanîyyeye ittibâ‘an ve eclâf ve esâfil makûlesinin akvâl-i bî-me‘âline itimâden fesh-i sulh u salâh ile tarafeynden emr-i ticarete dair menfa‘atin inkıta‘ına ve emniyet ve itmînânın indifâ‘ına müeddî olacak harekâta ibtidâr muvâfık-ı hazm ve sedâd olmadığı emrinde âşikâr olmakla devlet-i mûmâileyhâ tarafından tayin eyledikleri murahhas adamları ve ol tarafda mevcut konsolosları ile müzâkere ve mükâleme ve vukû‘ bulan zarar ve hasâret her ne ise bi-tamamihâ Sicilyalu tarafından tazmîn olunmak üzere beyninizi ıslâh ve tevfiğ ve kemâfi'l-evvel musâlahanızı te’kid ve te’yid ile hakikat-i hâli vukû‘u ve sıhhati üzere der-i devlet-medâr-ı hüsrevâneme ilâm ve işaret edip ve sen ki mübaşir-i mûmâileyhsin Devlet-i Aliyye'min emekdâr ve sadakat-kârı olup ve ol tarafların ahvâline vukûf ve itilâ‘ın olduğundan başka her halde sana itimâd-ı mülûkânem olmakla bu hususa mahsûs mübaşir tayin olunup ve keyfiyet-i merkûmenin sıhhat ve hakikati ve hak kangı tarafda olduğu zâhir ve âşikâr olmak matlûb olmağın bu bâbda kat‘a âhad tarafeyne meyl ve himaye etmeksizin hu-

sus-ı mezbûru kemâl-i dikkat ve taharrî ederek teftiş ve tefahhus edip fi-nefsi'l-emr madde-i merkûme mesfûrun takrîrine mutabık olduğu halde fesh-i sulhu icab edecek keyfiyâtdan olmamağla mukaddemâ sadakat ve diyânetin sulh u salâhat üzere vücûh-ı muhassenâtı cümleye ifade ve tefhim ve nakz-ı ahd ü mîsâkda vukû' u melhûz hâlât-ı nâ-marziyeyi tebyîn ve telkin ile nush-ı çend ederek beynlerinin ıslâh ve tevfiği ve tarafeynin birbirlerinde idhaliyle hudûs eden bürûdet ve adâvetin kemâ-kân safvet ve müsâlemete tahvil ve tebdili hususuna bezl-i mâ-hasal vüs' ve kudret eylesin. Husus-ı merkûmun sıhhat ve hakikati ve hak kangı tarafda olduğu zâhir ve âşikâr olmak matlûb iken şöyle ki ma'âza'llâhu teâlâ bu bâbda cadde-i sadakat ve istikâmetden ser-i mû udûl ve vâkı'ın hilâfına zehâb ile umûr-ı me'mûrende zerre mikdarı tekâsül ve kusûrun zuhur etmek lâzım gelir ise sonra bir dürlü özr ve cevabın mu'teber ve makbul olmayıp mu'âhez ve mu'âteb olacağın mukarrer olmakla âna göre kemâl-i basîret ve intibâh üzere hareket ve husus-ı mezbûru gereği gibi teftiş ve tefahhusa sarf-ı nakdîne-i tâb u tâkat edip ser-i mû hilâfından gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki

A. DVNS. MHM. d, 150/733

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

SİCİLYA GEMİLERİNE SALDIRILMAMASI

Sicilya devleti ile devam etmekte olan barış sürecinin bozularak durumun gerginleştiğinin Sicilya balyosu tarafından bildirilmesi üzerine, Sicilya gemilerine saldırılmaması ve herhangi bir zarar verilmesinin engellenmesi için her türlü tedbirin alınması hakkında donanma-yı hümayûn kapudân ve başbuğlarına gönderilen hüküm

منع التعدي على سفن صقلية

حكم مرسل إلى قبطان الأسطول الهمايوني وقواده حول عدم التعدي على سفن صقلية واتخاذ كافة التدابير لمنع الإضرار بها من أي وجه، وذلك بعد أن أخبرنا ملك صقلية بأن مسيرة الصلح التي كانت مع دولة صقلية قد تعطلت وأن الأوضاع قد توترت.

[Mart / مآرس / 1744]

Donanma-yı hümayûnum kalyonları kapudânlarından Kapudâne-i hümayûnum kapudânı olup bu def'a Bahr-ı sefide me'mur Süleyman Kapudân ve mîrî fırkatelerin başbuğu olan Emeksiz Mehemed

Kapudân'a vesâir fırkateler kapudânlarına hüküm ki

Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımla sulh ve musâfât üzere olan Sicilyateyn kralı bundan akdem inzimâm-ı re'y-i isabet pîrâ-yı hüsrevânemle Trablusgarb ocağı halkıyla dahi akd-i peyvend-i sulh u salâh ve müddet-i vâfireden beri tarafeynin sefâin ve tüccarı birbirlerinden tahsil-i sermaye, emniyet ü ferâh ile kesb ve ticarete iştigâl üzereler iken bu def'a ocağ-ı merkûm sefâininden biri Sicilya Devleti'nin kasd-ı vird-i rızasına mugâyir bilâ-ilel ve vukûf taraflarından kazâ'en me'hûz olmakdan nâşi ahali-i ocağ-ı mezbûr dahi bu hususun künh ve hakikatine tahsil-i ittîlâ' etmeksizin madde-i merkûmeyi fesh-i sulh ve salâha vesile ittihâzıyla muhâsamaya kıyâm ve mübâderet ve der-akab limanlarında bulunan iki kıt'a Sicilya seffinesini ahz ve rabt ve derûnlarında bulunanları esir edip ve keyfiyet-i merkûme da devlet-i mesfûrenin haber ve rızası olmamakla seffine-i me'huzu geri red ve ber-mûceb-i şurût-ı muâhede vukû' bulan zarar ve hasâreti tazmîne muhalefetleri yoğiken ocağ-ı merkûm tarafından kat'an itibar ve iltifat olunmayıp izhâr-ı mu'âdâtta ısrar ve devlet-i mezbûre sefâinine îsâl-i zarar ve hasâret için tertib ve tedarike ibtidâr üzere oldukları mukaddemâ Âsitâne-i saâdetimde mukîm Sicilya baylosu tarafından Dersaâdet'üme ifade ve inhâ olundukda ber-vech-i muharrer beynlerinde mün'akid olan sulh ve musâfât Devlet-i Aliyye-i dâimü'l-kararımın inzimâm-ı re'y ve marifetiyle sûret bulmuş bir keyfiyet olmağın madde-i merkûmenin künh ve hakikatine vukû'-ı ittîlâ' tahsil ve beynlerinde bu vechile tahallüd eden adâvet ve bekâzâ alâ-tarî-

ki'l-irzâ kemâ-fî'l-evvel dostî ve musâfât tertib olunmak için nesâyih-i dil-peziir-i mülûkânemi müş'ir emr-i şerîf-i âlişânımla Ocağ-ı merkûma mahsûs mübaşir tayin ve tesyîr olunup lâkin el-hâletü hâzihî sâlifü'z-zikir Trablus ocağı kapudânlarından Kazdağı İbrahim nâm kapudân otuz altı pâre top çeker sefînesine süvar ve maiyyetinde olan sefâin ile me'mûren Bahr-ı Sefîd'de geşt ü güzâr ve Sicilyalı sefâinine sû'-i kasd niyetinde olduğı ilâm ve ihbar olunup mukaddemâ şeref-sudûr buyurulan emr-i âlişânımın mazmûn-ı itaat makrûnu tenfîz ve icrâ ve husus-ı merkûma ve sûret-i müstahseneye ifrâğ ile beynleri ke'l-evvel tasfiyet ve ıslâh oluncaya değin mugâyir-i sulh u salâh memâlik-i mahrûsam sularında vâki' limanlarda ve cezâyir ve sevâhil civarlarında Sicilyalı sefâinlerine bir türlü taarruz ve teaddî ve zarar ve hasâret olunduğuna rıza-yı hümâyûn-ı mülûkânem olmamakdan nâşi taife-i merkûme ahidnâme-i hümâyûn mücebince vikâyet ve sıyânet olunmak hususu bundan akdem bi'l-cümle sevâhil ve Cezayir-i Bahr-ı Sefîd'de vâki' olan ve hükkâm ve kuzât ve zâbitân ve mütesellimler ve voyvodalar ve ümenâ vesâir kılâ' dizdarlarına hitaben başka başka emr-i âlişânım ile tenbih ve te'kid olunup ve sen ki kapudâne-i hümâyûn kapudânı vesâirleri mûmâileyhimsiz. Donanma-yı hümâyûnum kalyonlarından süvar olduğunuz kalyon ve fırkateler ile geşt ü güzâr eylediğiniz mahallerde dâima çeşm [ü] gûş-ı intibâh ve basîret ve ber-vech-i muharrer Devlet-i müşârunileyh ile ocağ-ı merkûmun ke'l-evvel beynleri tasfiyet ve ıslâh oluncaya dek mugâyir-i sulh u salâh memâlik-i mahrûsam sularında Sicilyalı sefâinini kapudân-ı merkûmun ve âharın zarar ve hasâretinden vikâyet ve sıyânet eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfüm ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur.

İmdi vusûlünde sen ki kapudâne-i hümâyûn kapudânı vesâirleri mûmâileyhimsiz, ber-minvâl-i muharrer süvar olduğunuz kalyon ve fırkateler ile geşt ü güzâr eylediğiniz mahallerde tecessüs ve tefahhusdan hâlî olmayıp ol makûle Sicilyalı sefâinine mugâyir-i sulh u salâh memâlik-i mahrûsam sularında rıza-yı hümâyûnuma muhalif taarruz ve teaddî ve zarar ve hasâret erişdirmeye tasaddî eden her kim olur ise olsun rast geldiğiniz mahalde irâde-i hümâyûn-ı hüsvânemi kendülere beyân ve tefhim ve taife-i merkûmeye zarar ve hasâretten alâ eyyi hâlin men' u zecr ederek devlet-i merkûme sefâininin kemâl-i emn ü selâmet ile âmed-şüdüne ihtimâm ve dikkat ve beynehâda mün'akid olan sulh ve musâfâtın devam ve istikrarına sarf-ı mâ-hasal vüs' ü kudret ile tahsil-i rıza-yı hümâyûn-ı Padişahâneme mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve ser-i mû hilâfından gâyetü'l-gâye ittikâ ve mücânebet olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. 1157

A. DVNS. MHM. d, 150/759

[illegible]

۹۴۱
حاضر موقوفه وزیر معضون بانی

[illegible]

MISIR'DAN TRABLUSGARB'A GİDEN FRANSIZ GEMİSİNE İNGİLİZ SAVAŞ GEMİSİNİN EL KOYMASI

Osmanlı Devleti ile barış içinde olan Hristiyan devletleri arasında denizlerdeki dostluğu bozacak her türlü saldırılardan kaçınılması, deniz ticareti emniyetinin sağlanması ilgililere daha önce bildirildiğinden bahisle Mısır'dan Trablusgarb'a yük ve yolcu götüren Fransız gemisine bir İngiliz kalyonunun el koymasından doğan ihtilafın konsolosların da katılımıyla halledilmesi hakkında Derya Kaptanı Vezir Mustafa Paşa'ya hitaben gönderilen fermân

قيام سفينة حربية انجليزية بالاستيلاء على سفينة فرنسية كانت في طريقها من مصر
إلى طرابلس الغرب

فرمان سلطاني مرسل إلى الوزير مصطفى باشا قائد الأسطول العثماني يتحدث عن أنه كان قد تم قبل ذلك إعلان الجهات المعنية بضرورة تجنب كافة التعديات التي يمكن أن تفسد جو التفاهم السائد في البحار بين الدولة العثمانية والدول المسيحية المتحابية معها، وتوفير شروط الأمن للتجارة البحرية، ومن ثم ضرورة حل الخلاف الناشئ من قيام غليون بريطاني بالاستيلاء على سفينة نقل ركاب وبضائع فرنسية كانت متوجهة من مصر إلى طرابلس الغرب وذلك بمشاركة القناصل أيضاً.

[Ağustos / أغسطس 1745]

Hâlâ Derya Kapudânı Vezir Mustafa Paşa'ya hüküm ki

Bundan akdem Devlet-i Aliyye'mle musâfât üzere olan mülûk-ı Nasârâ'nın zarûr ve hasâretten sıyânati ve semere-i sulh u salâh olan emr-i ticaretin devam ve emniyeti için fîmâ-ba'd memâlik-i mahrûsam sularından kal'a topu altında ve liman ve cezayir civarlarında birbirlerine taarruz eylememek üzere ba'de't-tenbih ol makûle cenge mütesaddî olan korsan ve tüccar her kim olur ise olsun kangı limana ve kangı iskeleye varır ise kendileri ve seffineleri alıkonulup keyfiyetleri Deraliyyeme arz u ilâm olunmak hususu evâmîr-i aliyye-i hüsrevâ-nemle her tarafa tenbih ve te'kid olunup hilâfına vaz' u harekete ruhsat ve cevâz gösterilmek iktizâ etmez iken bu esnada Fransa kapudânlarından Antuvan Tortil nâm kapudân süvar olduğu Bolaka tabir olunur seffinesine Mısır İskenderiyesi'nden aldığı tüccar-ı müslimîn eşyası ve ebnâ-yı sebîl ile Trablusgarb tarafına azîmeti hilâlinde Girid Cezîresi'ne uğrayıp Han-ya'da vâki' Fransa konsolosu marifetiyle ândan dahi sekiz nefer müslimîni seffinesine ırkâb ile savb-ı maksûda azîmet üzere iken cezîre-i merkûmeye karîb top altında İngilterelünün bir kıt'a cenk kalyonu sâlifü'z-zıkr France seffinesini ahz ve zikrolunan sekiz nefer müslimîni yine cezîre-i merkûmede bir mahalle ihrac eylediklerinden sonra seffine-i mezbûre derûnunda vâki' France kapudânıyla bi'l-cümle mellâhlarını kendi kalyonuna ihrac ve nakl ve derûnu-na bir nefer İngiltere kapudânıyla on yedi nefer İngilterelü mellâh vaz' ve irsâl edip lâkin seffine-i merkûme esna-yı râhda zuhur eden şiddet-i rüzgâr ile İstanköy cezîresi limanına

düşüp cezîre-i mezbûrede olan Françe konsolosu vekili dahi keyfiyetden haberdâr ve der-a-kab kadı-yı vilâyet ve zâbitân-ı memlekete husus-ı mezbûru ihbar etmekle mûmâileyhin dahi mukaddemâ şeref-sudûr bulan emr-i âlişânım mücebince sâbıkı'z-zikr Bolaka tabir olunur Françe seffinesinin yelken ve dümenini ahz ve cezîre-i merkûmeye rabt edip el-hâletü hâzihî seffîne-i merkûme mahâll-i merkûmda merbût olduğu, hâlâ Françe Padişahının Âsitâne-i Saâdet'ümde mukîm elçisi Motina dö Meştalan *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tarafından bir kıt'a memhûr takrîriyle Dersââdet'üme ifade ve iş'âr olunduğu esnada seffîne-i merkûme zikrolunan cezîreye karîb mahalde ahz olunmayıp Çuka Adası açığında ahz olunmakla şurût-ı emr-i âliye mugâyir hareket olunmayıp bir tarîkıyla reddi iktizâ etmediği ve bu husus için İstanköy cezîresinde olan Françe konsolosu vekili sâlifü'z-zikir İngiltere kapudânı ile meclis-i şer'a varıp ba'de'l-murâfa'a keyfiyeti cezîre-i mezbûre nâibi Mevlanâ Şeyh Mehmed -*zîde ilmühû*-dahi arz u ilâm eylediği hâlâ İngiltere elçisi vekili tarafından dahi bir kıt'a memhûr arzıyla Deraliyyeme ifade ve ihbar olunup madde-i merkûmede iştibâh-ı küllî vâki' olmakdan nâşi sen ki vezir-i müşârunileyhsin husus-ı mezbûru ol tarafda Françelü ve İngilterelü konsolosları marifeti ve marifet-i şer'le sırran ve alenen gereği gibi tecessüs ve tefahhus ve seffîne-i merkûme ile ma'an ahz ve ba'dehû itlâk olunan tüccardan vesâir cezîre-i Girid ahalîlerinden bir hoşça istihbâr ve istintâk ve zikrolunan seffîneyi fî-nefsi'l-emr Çuka Adası açığında mı alınmışdır yoksa Girid Adası kurbunda top altında mı alınmışdır sıhhat ve hakikati zâhire çıkarılıb mukaddemâ cümleyi zarar ve hasâretten ve emn-i ticareti ârıza-i adem-i emniyetden vikâyet için bu bâbda şeref-sudûr bulan emr-i âlişânımın mazmûn-ı münîfi üzere amel ve hareket ve fîmâ-ba'd bir türlü suâl ve cevap iktizâ etmeyecek vech üzere kat'-ı nizâ' eylemek fermânım olmağın işbu emr-i şerîfüm ısdâr () ile irsâl olunmuşdur.

İmdi vusûlünde sen ki vezir-i müşârunileysin. Keyfiyet malûmun oldukda bu hususu ber-vech-i muharrer ol tarafda vâki' Françe ve İngiltere konsolosları marifeti ve marifet-i şer'le sırran ve alenen gereği gibi tecessüs ve tefahhus ve seffîne-i merkûme Çuka Adası açığında mı alınmışdır yoksa Girid Cezîresi kurbunda top altında mı alınmışdır sâlifü'l-beyân tüccar ve ahaliden vesâir vukû'u olanlardan bir hoşça istihbâr ve istintâk ile sıhhat ve hakikati zâhire çıkarıp fîmâ-ba'd nizâ'a müeddî olacak bir hâlet kalmamak vechiyle mukaddemâ cümleyi sıyâneten sâdır olan emr-i âlişânımın mazmûn-ı münîfi üzere bir sûret-i müstahseneye ifrâğa ve kat'-ı nizâ' eyledikten sonra keyfiyeti vukû'u ve sıhhati üzere Devlet-i Aliyyeme ilâm ve inhâ eyleyip hilâfına bir türlü cevâz ve rıza göstermemen bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B. 1158

A. DVNS. MHM. d, 151/941

Trablusgarb'da Mekteb-i Sanayi

AVRUPA DEVLETLERİNİN GARB OCAKLARINA MÜDAHALE PLANLARI

Garb Ocaklarına Osmanlı Devleti'ni dışlayarak bir nizâm vermek amacıyla Avusturya'nın Beç şehrinde toplanan müttefik Avrupa devletlerinin görüşlerine, İngiltere'nin katılımı gerçekleşirse anlaşma daha da güçleşeceğinden bahisle Avusturya'nın desteğini almak gerekeceğine dair Sultan II. Mahmud'un hatt-ı hümayûnu.

مخططات الدول الأوروبية للتدخل في شئون أوجاقات الغرب

خط همايوني من السلطان محمود الثاني حول آراء الدول الأوروبية المتحالفة في اجتماعها بمدينة (بج) أي فيينا عاصمة النمسا بقصد وضع نظام أساسي لأوجاقات الغرب دون مشاركة الدولة العثمانية، وأنه في حال مشاركة إنجلترا في الاجتماع فإن التفاهم سوف يكون أصعب، وضرورة الحصول على دعم النمسا.

[1816]

Benim vezîrim,

Bu takrîrin mefhûmuna nazaran düvel-i müttefikânın Garb Ocaklarına bir nizâm vermek üzere Beç'de mükâleme eyledikleri âşikâr olup muahharan İngilterelü muharebe edip münferiden musâlaha etmiş olmakla tervîc-i meramlarıçün İngilterelü tekrar bunlar için kıyâm etmez ise bunlarda maslahatlarını görmek için Devlet-i Aliyyemize mugallata gösteriyorlar. Meramları yokdur ise yine ocaklar ile bunların beynini bulup bir sûret verilmek ehvendir. Ancak meramları bütün bütün ocakları kaldırmak ve Rusya ol tarafda bazı mahal zabtetmek ise o takdirce ortasını bulmak müşkildir. Cenâb-ı Hak teshîl eyleye. Bakalım Avusturyalı'dan ne vechile cevap gelir, mahremâne verdikleri tahrirât tercümesi dahi manzûr-ı hümayûnum olmuşdur.

Şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü, mehâbetlü, kudretlü, velî-ni' metim efendim,

Avusturya Baştercümanı Teste geçen gün Bâb-ı Âlî'ye gelüb bu defa gelen kuriyer ile Avusturya Başvekili Prens Metternich tarafından elçisine gelmiş bir takım frengiyyü'l-ibare tahrirâtı mahremâne reis efendi kullarına ibrâz eylemek üzere memûr olduğunu beyân ile evrak-ı mezkûreyi lede'l-irâe me'alleri Divân tercümanı kullarına tercüme etdirildikde bundan evvel düvel-i Avrupa beyninde Beç Şehri'nde akdolunan meclis-i mükâleme-i âmmede Sudan maddesi derpîş olunmuş ve madde-i mezkûrenin münâsib vakt-i âharda müzâkere ve tanzimi karar-gîr olmuş olmakla zikrolunan maddenin müzâkere ve kat'iiyen taht-ı râbitaya idhaliyçün musâlaha-i âmme ahidnâmesini akd ve imza eden düvel Londra'da mukîm elçilerini memûr eylemeleri bu defa İngiltere Devleti tarafından teklif olunmuş olup Rusya Devleti işbu fırsatı ganimet bilüb Garb Ocakları korsanlarının def-i teaddiyâtı maddesi dahi tan-

zim olunmak şartıyla Sudan maddesinin müzâkeresine ibtidâr edeceğini irâd etmiş olduğundan İngiltere Devleti Rusya Devleti'nin meramı ocak-ı selâse korsanlarının def'i teaddiyâtı hususu vesilesiyle Bahr-i Sefid'de bir mevki peydâ etmek olduğunu teferrüs etmekle Garb Ocaklarıyla kendi maslahatını başkaca tervîc zımında Cezayir'de vâki olan hadiseyi vakt-i fırsat ederek Cezayir Ocağı aleyhine hareket ve akd-i musâlahaya müsâra'at etmiş olduğu Devlet-i Aliyye'nin dost-ı mesâlihi olan Avrupa devletlerinin Saltanat-ı Seniyye aleyhine bir gûne niyet kazıyyesi yok ise de bu defa Londra' da akdolunacak meclis-i mükâlemede Garb Ocakları maddesinden dolayı cereyân edecek müzâkerâtta Devlet-i Aliyye'ye dokunur ebhâs tekevvünü ve Devlet-i Aliyye'nin maslahatına su'ûbât tahaddüsü muhtemel olduğuna nazaran Avusturya Devleti bir taraftan düvel-i sâire misüllü Garb Ocakları korsanlarının taaddiyâtı men' ve def'ine tâlib ve bir cânibden dahi ocağ-ı selâseden dolayı Devlet-i Aliyye ile mün'a-kid olan şurût ve uhûdun hıfz ve vikâyesine râgıb olup zikrolunan müzâkere esnasında bî-taraf kalmamak ve Saltanat-ı Seniyye'nin dahi maslahatını tevîk eylemeğe yedinde ser-rişte bulunmak zımında ke-enne Garb Ocakları taadiyâtının men' ve def'i esbâbının istihsâline dair Devlet-i Aliyye'nin re'y ve idaresi mahremâne ifade olunmak iktizâ ettiği dekâyıkından ibaret olduğu münfehim olmakla esas maddeye def'aten tasaddî olunmayarak Reis Efendi kulları tarafından kelâma ibtidâr ile düvel-i Avrupa'nın mukaddemâ vâkı olan ittihâd ve ittifâkları mücerred Bonaparta'nın tegallüb ve teaddîsi takrîbiyle Avrupa'da tekevvün eden ihtilâl ve ihtilâfın indifâ'ı ve bi-gayr-ı hakkın zuhûra gelen taarruz ve teaddîsinden cemî düvel ve mileli tahlis ile iade-i asayiş ve musâlahâ-i âmme niyetine mebnî olduğunu ol vakit düvel-i müttefika beyennâmeler neşriyle ilan ve Bonaparta'nın def-i gâilesi akîbinde Beç'de vâki olan mükâlemelerini bu niyet ve usûle mübtenî eylediklerini izhâr ve beyân etmişler idi.

Meğer Beç'de olan umûmî müzâkere ve mükâlemeleri yalnız Bonaparta aleyhine ve Avrupa'nın heyet-i evvelisine iade ile tahsil-i asayişine maksûd olmayıp müzâkere ve ittifakları âhar milel ve düvele dokunacak vechile kesb-i vüs'at etmiş bu dakikalara nazaran mezhebe dair sonradan akdolunan ittifak-ı milliyeleri dahi acaba gitdikçe tevsî olunacak mıdır?

Muahharan Bonaparta'nın Elbe Cezîresi'nden firar ile Paris'e duhûlünde düvel-i müttefika tekrar üzerine vardıkları esnada zikrolunan devletler Bonaparta'nın mebûsu ve bayrağı kabul ve muhâbere olunmak üzere Devlet-i Aliyye'yi aleyhine davet edip cümle beraber resmî takrîrleri vermişdiniz. Devlet-i Aliyye bilâ-tereddüd dostlarına muvâfakat ile Bonaparta'nın mebûsunu ve bayrağını kabul etmeyip ne vechile muâmele eylediği cemî düvelin meşhûd-ı malûmları olup ol bâbda muvâfakatı mübeyyin mecmû' düvelin elçilerine cevabı hâvi resmî takrîrleri itâsıyla hukuk-ı sâbıkasının iadesini ve Anadolu hududunun bi-hakkın ahd ve şart muktezâsı üzere kâmilten icrâsını talep ve tacîl etmiş idi.

Akdolunan musâlahâ-i âmmeden murad cemî umûr-ı düvel ve milelin heyet-i evvelisine iade ve ibkâsı olduğuna nazaran şimdiye kadar bir gûne cevap verilmemişken "İsmi gibi bir şahsın ol vakt Beç'de vâki olan teşvikât ve tahrikâtına bu derece havale-i sem' itibar olunmak cây-ı ta'accüb ve istiğrâbdır" denildikde tercüman-ı mersûm tasdikden gayrı bir

cevab tedarik edemediğinden “Avusturya Devleti, Devlet-i Aliyye'nin dostudur? bu ifadede muradı Devlet-i Aliyye'nin re'yini bilüb ona göre dostluk etmektir?. Bu kağıdın bir sûretini ihrac ile tarafınıza itâ ederim. Vükelâ-yı Devlet-i Aliyye'ye ifade ile cevabını vermenizi rica eylerim.” diyerek avdet ve ertesi gün gelüb sûretini takdim etmekle ülâ-yı umûra bade'l-ifade cevabı verilir denilerek iade birle tercüme etdirilüb geçen isneyn günü akdolunan mecliste tercüme-i mezkûre kıraat ve müzâkeresi der-miyân olundukda bazı kulları tarafından işbu tercüme meâline nazaran şâyân-ı mülâhaza ve dikkat iki sûret var, biri düvel-i müttefika Cezayirlünün tedibiyçün taraf-ı Devlet-i Aliyye'den ruhsat taleb edeceğiz. Ruhsat istidaları takdirinde Cezayirlüler ehl-i İslâm ve tebaa-i devlet-i Aliyye'den olduklarından ne vechile muâmele olunmak icab eder ve diğeri dahi Cezayirlüler el-hâletü hâzihî İngilterelü madde-sinden dolayı gelen ma'rûzâtutlarında taraf-ı eşref-i Saltanat-ı Seniyye'den istiân etmekte olmalarıyla ne sûrete teşebbüs kılınmak iktizâ eyler.

İşte buraları câ-yı mülâhaza ve mütâlâa olduğu lede'l-irâd diğere bendeleri cânibinden düvel-i müttefikânın ocaklar hakkında vuku bulacak muâmeleleri donanma tayiniyle üzerlerine hücum edip muharebeye tasaddî edecekleri âşikâr ve ocaklar hem ehl-i İslâm'dan ve hem tebaa-i Santanat-ı Seniyye'den olduklarına mebnî onlara ilan-ı harb Devlet-i Aliyye'ye aid gibi olduğundan İngilterelü'nün ocaklar hakkında vuku' bulan muâmelesi dahi usûl-i düvel ve hukuk-ı milele mugâyir olduğu yâd olundukda bazı kulları tarafından ocakların düvel-i Efrenciye ile harb ve sulhleri başkaca olup harb ve sulhlerine şimdiye kadar Devlet-i Aliyye tarafından müdahale olduğu yoktur.

Binâenaleyh İngilterelünün vâki olan muamelesi bundan icab etmiş olmakla Saltanat-ı Seniyye'ye aid olmamak iktizâ edip ancak şimdi saded onda olmayıp tercüme-i mezkûre mefhumuna nazaran düvel-i müttefika umûmen ocaklar aleyhine harekete kıyâm ve bunun üzerine müzâkere edecekleri anlaşılıyor. Bu sûretde Avusturyaluya ne vechile cevap verilmek lâzım gelir. İşte burası mütâlâa olunmak icab eylediği lede't-tizkâr diğere bendeleri cânibinden İngilterelü Cezayirlüler ile muharebeye ihtiyar eylediği vakit Devlet-i Aliyye'ye danışmamış olduğundan Avusturyalunan dahi danışması icab etmez deyu zemin-i nâzikâne ile cevap verilmesi hâtıra geldiği iş'âr olundukda bazı kulları tarafından İngilterelü bu bâbda düvel-i merkûme ile beraber hücum etmeyeceği tercüme meâlinde münfehim olduğundan başka İngilterelü maslahatına bitirmiş olduğuna mebnî düvel-i sâirenin ocaklardan emniyeti ticaretde serbestliklerini mûcib olacağından bu sûret İngilterelünün marzîsi olmamak lâzım geldiğinden bu bâbda müdahale etmemesi melhûz olduğu ve bu hususu Bahr-i Sefîd'de kuvvet ve nüfûz peydâ etmek için Rusyalunun tervîc eylemesi ba'îd ani'l-ihtimal olmadığı âşikâr ve Avusturyalunun dahi bunu böyle mahremâne zemin ile suâl ve isticvâb eylemesi hem Devlet-i Aliyye ile merbût olan tazmîn şurûtunu elden çıkarmamak ve hem düvel-i müttefika ile ma'an menâfi'-i zâideye dest-res olmak fikrinde olduğundan bu maddede kemâliyle cesâmet ve giranlık derkâr olmak mülâbesesiyle hod be-hod cevap verilmek müşkil olacağı lede'l-beyân bu hususlara dair beyne'l-hüzzâr ebhâs-ı vefîre cereyanından sonra bilâhare ânifen

beyân olunduğu üzere husus-ı mezkûr cesamettü ve ağır bir madde olup tercüme-i mezkûre meâli dahi mücmel olarak her tarafa mahmûl olmakla Cezayirliye dair düvelin Londra'da vâki olacak müzâkereleri nedir? ve ne vechile olacaktır? deyu terceme-i mezkûrenin meâli elçi-yi mersûmdan istizâh olunup ne vechile cevap verir ise badehû iktizâsına bakılmak ve eğer elçi-yi mersûm başvekilin tahrîri bundan ibaretdir, bundan ziyadesine vukûfum yoktur der ise keyfiyeti devletine yazıp izahen cevap tahsil eylemesi beyân kılınmak hususları karar-gîr olduğuna binâen iki gün mürûrunda tercümân-ı mersûm gelüb husus-ı mezbûrun cevabını suâl etmekle reîs efendi kulları mukâbele edip “Garb ocakları ez-kadim Devlet-i Aliyye'nin tebaası ve dindaşı olduğu müsellemler iken ocaklar aleyhine hareket ve taarruz olunacaktır suâline Devlet-i Aliyye ne güne cevap vermek lâzım gelir. Farazâ Avusturya Devleti'nin kendi tebaasından ve hem-cins ve hem-mezhebinden olan bir evvelki ahalisinden dolayı bu misillü bir suâl vârid olsa Avusturya Devleti ne cevap verebilir idi” deyu ma‘raz-ı suâl irâd eyledikde tercüman-ı mersûm mebhût olup biraz sukûtdan sonra “Vâkıâ bu suâlin cevabı pek müşkildir. Nice gayreti çekmek iktizâ eder diyebilirim. Lâkin Avusturya Devleti'nin bu suâlden maksûdu ve bu maddeye müdahaleden meramı Devlet-i Aliyye'ye dostluk ve hayırhâhlıktır” berü tarafdán takdim olunan kağıdın tercümesi vükelâ-yı Devlet-i Aliyye'ye ifade olundu. Avusturya Devleti'nin meramı mücerred Devlet-i Aliyye'ye hayırhâhlık ve ibrâz-ı hizmet ise de Prens Metternich'in elçi beye yazdığı kağıdın ibare ve maânisi maddeden maddeye intikal ederek nice maânî ve mezâyâ ile memzûc ve muğlak bir emr-i cesîm ve rakık olduğundan murad ve suâli ne olduğu yani düvelin Garb Ocakları aleyhine müzâkereleri izah ve tasrihe muhtac olmağla Devlet-i Aliyye dostane ve mahremâne madde-i mezkûrenin tevsî‘ ve tefâsîlini Avusturya Devleti'nden suâl ve matlûb eder.

“İşte Devlet-i Aliyye'nin şimdilik cevabı budur. Elçi bey dostumuz devletine yazsın” deyu lede'l-ifade tercüman-ı mersûm “Vakıa dediğiniz sahîhdir. Bu madde bir emr-i azim ve cesîmdir. Avusturya Devleti dahi bunu fark ve temyiz etmez değildir. Ancak Avrupa devletleri kendi tüccar sefinelerinin emniyet ile geşt ü güzârları esbâbının istihsâline tâlibdir. Onun için Avusturya Devleti bu hususun bir çaresine bakılmak lâzım geldiğini Devlet-i Aliyye'ye irâd eder” deyu beyân etmekle berü tarafdán Devlet-i Aliyye Rusya ve Avusturya devletlerinin vakı‘ olan zararlarının tazmînini uhdelerinde müteahhid olduğundan ber-mûceb-i şurût bu hususda müteahhid olduğu ne ise onun icrâsında kusur etdiği yoktur. Garb Ocakları Devlet-i Aliyye'nin tebaası ve ehl-i İslâm'dan dindaşı olduğu ve Devlet-i Aliyye'nin her devlet ile muamelesi başka olduğu misillü ocaklar maddesinde dahi Avusturya ve Rusya devletleriyle başka ve düvel-i sâire dahi başkaca olageldiği ve Garb Ocakları takriben sekizyüz tarihinden berü Avusturya ve Rusya devletlerinden mâ‘adâ sâir Avrupa devletleriyle akd-i musâlaha ve ilan-ı muharebede müstakillün-bi'r-re‘y serbest oldukları cümlelerin malûmudur. Ocaklar tarafından bir-iki sene mukaddem bazı tecavüzât ve teaddiyât zuhur etmiş ise de mücerred müste‘men aleyhine olmayub belki Avrupa diyârının mahall-i adîdesinde vukua gelen fesadât ve ihtilâlât misillü ocaklar ahâlisi beyninde zuhûr eden fitne ve fesad sebebiyle birbirleri

aleyhine ve belki Devlet-i Aliyye reâyâsı hakkında taarruz ve teaddîleri vukû' bulduğu ve Avrupa devletlerinin o misillü teaddîyâtından bir buçuk sene mukaddem Devlet-i Aliyye'ye vaki olan iştikâlarına mebnî Devlet-i Aliyye ocak-ı selâseye evâmîr ve tenbihât-ı ekîde ısdâr ve mahsûs bir firkateyn ile mübaşîr tayin edip vaki olan teaddîyatın men ve def'i ve emval ve eşya-yı mağsûbeden ne var ashâbına red ve teslimi hususunda sarf-ı himmet etmiş ve ocaklar dahi metbû'ları olan Devlet-i Aliyye'nin emr ü irâdesine sem'an ve tâaten levazımını icrâ ile merâsim-i ubûdiyetini ifâda kusur etmeyip ancak esna-yı ihtilâlde gasb olunmuş emval ve eşyadan muahharan nasb olunan ocak beylerbeyisinin mes'uliyeti lâzım gelmeyip gasb edenlerin bazısı fevt bazısı nâ-bedîd olmuş olduklarından ve gasb olunan emval ne tarafda ve kimler yedinde olduğu malûm olamadığından eşya-yı mağsûbenin aynen veya semenen tahsili derece-i istihâleden olduğu ve bin iki yüz otuz bir senesi tarihinden itibaren ocaklar maddesinde Devlet-i Aliyye ile muâhid olan devletlerin tüccar sefînelerine ocak korsanları tarafından taarruz vaki olur ise zararları tazminine taahhüd ve tekeffül ettiği beyânıyla Cezayir beylerbeyisi vesâir ocaklar tarafından vürûd eden arızalar düvel dostlarımızın elçilerine ifade olunmuş idi. Böyle olduğu senin dahi malûmundur denildikde tercüman-ı mersûm vâkıâ bu vechile ifade olunduğu mazbûtumdur. Lâkin Avusturya Devleti'nin meramı mücerred Garb Ocakları maddesinde Devlet-i Aliyye'nin meram-ı menvîsini bilüb Londra akdolunacak mecalis ve mükâlemâtda gerek Devlet-i Aliyye maslahatını ve maslahat-ı mahsûsasını tevfiğ için ser-rişte ittihâz etmektir. Bu sûretde Devlet-i Aliyye Cezayir-i Garb Ocakları aleyhine düvel-i Avrupa'nın hareketini tecvîz edecek midir? ve tecvîz etmediği sûretde ocak-ı selâse bundan böyle teaddîyatının men ve def'ini deruhde ve iltizam eyleyecek midir? Yoksa bu maddede bütün bütün bî-tarafılığı ihtiyar mı edecektir?

Mahremâne olarak Avusturya Devleti'ne ifade etse fâideden hâlî olmamak gerekdir" demekle bir taraftan Devlet-i Aliyye ocak-ı selâseyi kendi tebaası bilüb bu bâbda kadimden berü ihtiyar ettiği usûle ve düvel-i sâire ile akd ettiği uhûda şimdiye kadar riayet ettiği müsellemler iken bu defa usûl ve uhûd-ı mezkûreye münâfi cevap vermek nice olabilir". Rusya-lunun Bahr-i Sefîd'de bir mevki tedarik etmek ve ol tarafda nüfûz peydâ eylemeğe arzuları olduğu gayr-i mestûrdur. Ve bu hususu tervîc-i meramlarına vesile edinmek muradları olduğu işbu tahrîrâtda sarahaten mezkûr olmağla acaba matma'-ı nazarı ne taraf olduğu malûm değil mi?" deyu suâl olundukda tercüman-ı mersûm "Olsa olsa Malta Cezîresi veya Cezayir-i Seb'a veyahud İtalya sevâhilinde bir liman zabt ve tasarruflarına idhal etmek Rusyalunun niyeti olmak gerekdir" dediğine binaen Malta Adası'nın veyahud Cezayir-i Seb'a'nın İngilterelü tarafından terk ve teslimi mutasavver olmayıp belki Rusyalunun İtalya sevâhilinde bir liman zabt ve tasarruf eylemesi veyahud başka bir mahalde bir mevki tedarikine sa'y etmesi müsteb'id değildir. Rusya Devleti'nin Garb Ocaklarından dolayı Devlet-i Aliyye ile başkaca ahd ve şartı derkâr ve tüccar sefîneleri ocak-ı selâse korsanlarından emin iken zikrolunan ocaklar maddesine müdahalesi Devlet-i Aliyye'yi dostları olarak düvel-i sâire ile tebrîd etmek ve mücerred cerr-i menfaat eylemek kaskına mebni ve belki böyle cesîm ve asîr bir

maddeyi meydana koyub devletlere bir gâile peydâ etdirmek niyetine mübtenî olduğu hatıra gelmez mi?

Prens Metternich cenâblarının ifadesine nazaran İngiltere Başvekili Ludwig Astelrağ Beç mükâlemesinde vukû bulan müzâkerâtda Garb Ocakları maddesinin mübâhesesini bir takrib men ve def etmeğe sa'y etmişdir. İşbu maddenin müzâkeresine girişmekden ictinabı hem Rusyalunun müdahalesini men etmek niyetine ve hem Garb Ocakları maddesi ale'l-itlak millet-i İslâmiye'ye dokunur bir madde olduğundan millet-i İslâmiye ile milel-i İseviye beyninde kadimî derkâr olan mübâyenet ve münâfât bir vakitden berü semere-i sulh ve safvet ile kesb-i sükûnet etmişken Garb Ocakları aleyhine umûmi hücum ve hareket vukûa gelmek lâzım gelse yalnız Devlet-i Aliyye'ye aid olmayıp Fas ve Afrika ve Hicaz taraflarında olan millet-i İslâmiye ahalisini teheyhüc edecek bir hâlet olacağı ve azîm bir gâile tevellüd edeceği fikir ve mulâhazasına mebnî olmak değildir? İşte bu mütâlaât hatırıma fütûr etmişdir. Bilmem sahîh mi değil midir?" deyu Frenklerin müctenib oldukları teheyhüc ve hareket-i milliyeye maddesi zımninden lede'l-işrab tercüman-ı mersûm vakîâ millet mulâhazası takrîbiyle bunlar cây-ı mulâhazadır. Devlet-i Aliyye'nin suâl ma'razında olan cevabı başka ve işbu ifadeniz mulâhazât-ı mahsûsa olarak elçi bey dâîlerine ifade olunup tarafından devletine tahrîr olunur.

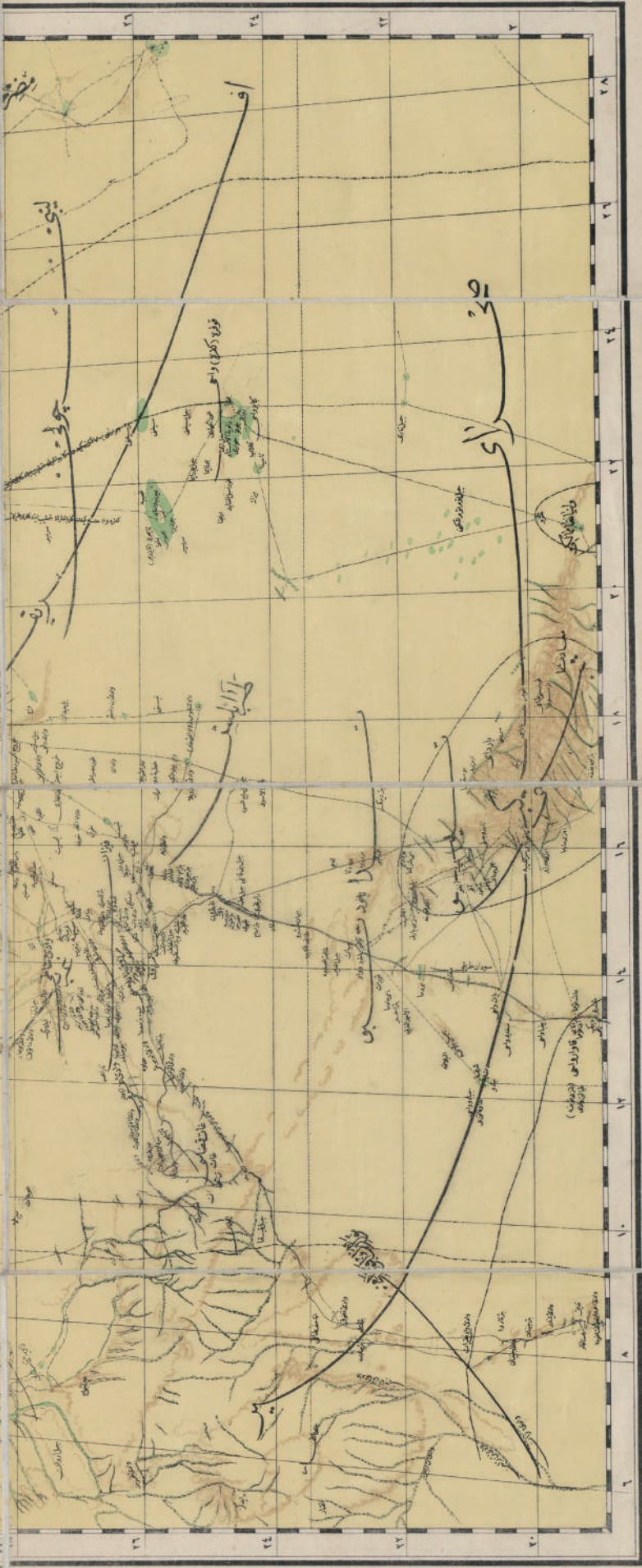
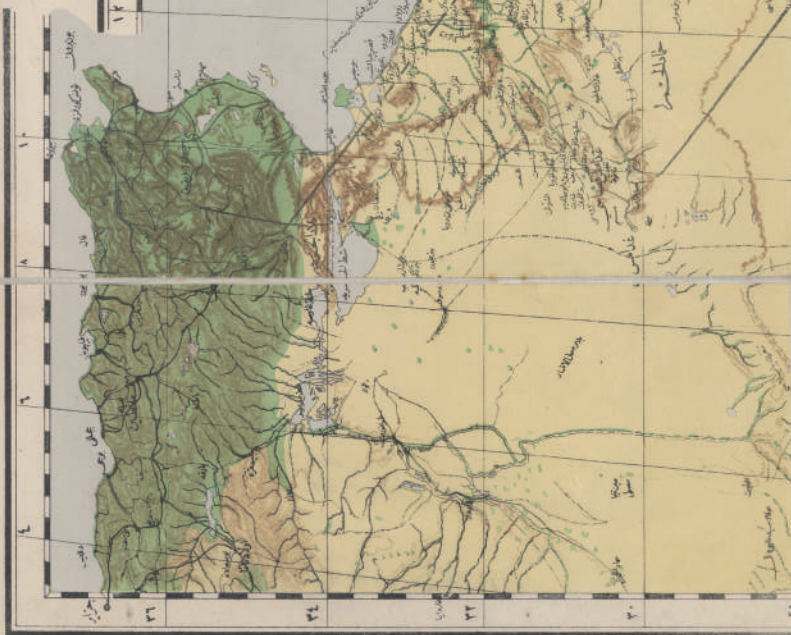
Kaldı ki, Devlet-i Aliyye'nin iki kıt'a fırkateyni Tersane-i Âmire'de techiz olunmakta olup atıyye olarak Cezayir Ocağı'na irsâl olunacağı elçi bey dâîlerinin mesmû'u olmuştur. Sahîh midir değil midir, sahîh olduğu sûrette bedhâhlara müceddeden mücib-i ser-rişte olacağını elçi bey dâîlerine hayır-hâhâne olarak ihtar eder deyu ifade edicek berü taraftan Garb Ocakları tarafından ötedenberü Devlet-i Aliyye'ye hedâyâ takdimiyle arz-ı ubûdiyet olundukda karîn-i kabul olarak mukâbelesinde taraf-ı Devlet-i Aliyye'den mühimmât ve sefâyin gibi atâyâ-yı şâhâne inâyet ve ihsân buyurula gelmiştir. Bu defa dahi Cezayir Ocağı tarafından takdim olunan hedâyâ karîn-i kabul olarak kadimden olageldiği vechile ol vakit mühimmât ve iki kıt'a sefine ihsân-ı hümayûn buyurulup sefinelerin itası Kapudân Paşa hazretlerine sipariş olunmuş idi. Şimdi Dersaadet'e vusûllerine binâen techiz edip verilmiştir. Bunların cümlesi ocağın malı olmuştur. Ne vakit isterlerse alub götürürler. Devlet-i Aliyye mukaddem verdiği atâyâyı geri almaz" deyu ifade olundukda bu maddenin bu vechile tasrih ve izah olunması ayn-i isabet olmuştur.

Zira âhar vechile tevil olunması melhûz idi. "Bunun sıhhati böylece olduğunu elçi beye ifade ederim" diyerek avdet ettiği ve zikr olunan tercüme manzûr-ı meâlî-mevfûr-ı Mülûkâ-neleri buyurulmak için merfû-ı atebe-i ulyâ-yı şâhâneleri kılınmağın husus-ı mezkûre dair bundan böyle Avusturya Devleti tarafından bir gûne ifade zuhur eder ise hâk-i pâ-yı şâhânelerinden bi'l-istîzân iktizâsına göre cevap verileceği muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yı Şehriyârileri buyuruldukda emr ü fermân şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü velî-ni'metim efendim, Padişahım hazretlerindir.

HAT 457/22537

مطالعہ جغرافیہ و تاریخ افغانستان
مجلد اول

FRANSA'NIN CEZAYİR TUNUS VE TRABLUSGARB'I İŞGAL NİYETİ

Fransa'nın Cezayir'i mülk edinmek niyetinde olduğu ve eğer tamamen ele geçirecek olursa burayla yetinmeyip çeşitli bahanelerle Tunus ve Trablusgarb'a da sarkacağını ve eldeki bütün imkânların ciddiyle kullanılarak Cezayir'in tahliyesinin temin edilmesi hakkında

نية فرنسا في احتلال الجزائر وتونس وطرابلس الغرب

حول أن فرنسا عازمة على امتلاك الجزائر فإذا استولت عليها تماماً فإنها لن تكتفي بها وإنما سوف تختلق الذرائع للزحف على طرابلس الغرب أيضاً، ومن ثم يجب استخدام كافة الإمكانيات المتاحة لضمان خروجها من الجزائر.

[5 Ağustos / أغسطس 1831]

Kapudân Paşa kullarının şukkasıdır.

*Devletlü, inâyetlü, âtîfetlü, re'fetlü, veliyyü'n-ni'am, kesîrü'l-lutf ve'l-kerem
efendim sultanım hazretleri;*

Donanma-yı hümayûn-ı şahâne ile Bahr-i Sefîd'e hurûcumuzdan beri tesadûf olunan Fransa vesâir beylik seffînelerden istişâm olunan hâle nazaran Fransalu Cezayir'i temellük etmek dâiyesinde olup maâza'llâhu Teâlâ mahall-i mezkûr Fransalu'da kalmak lâzım gelir ise yalnız Cezayir'e kâni olmayub Tunus ve Trablusgarb taraflarına dahi birer bahane ile sarkarak bunları dahi istila ve zabt sevdasına düşeceği emr-i âşikâr olmağın Tunus ise bir eyalet-i cesîme ve şehirli mahall-i ticaret ve Fransalu'nun mahsûdu idüğü rehin-i bedâhet ve Trablusgarb dahi bir nâzik mahalde vâki olduğundan onun dahi istilasına zafer-yâb olması melhûz ve me'mûl olmakdan nâşi aman efendim, ne yapar iseniz yapıp şu Cezayir maddesinin arkası boşlanılmayarak kâlen ve kalemen ve ifadeten daima Fransalu tarafından tahliye etdirilmesi hususuna devletçe icab eden ikdâmât ve itinânın masrûf kılınması emr-i ehemmine himmet ve şimdilik hâli üzere bırakılır ise maâza'llâhu Teâlâ melhûz olan mehâzirden mâadâ memâlik-i İslâmiye hakkında nice nice hasarı mûcib olacağı âşikâr olmağın muktezâ-yı ubûdiyetim üzere ihtar ve ifadeye ibtidâr kılınmıştır.

İnşâa'llâhu teâlâ keyfiyet muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ber-minvâl-i meşrûh bu bâbda lâzım gelen ikdâmât ve ısrarın kâlen ve kalemen icrâsıyla Fransalu'nun yedinden şu Cezayir'in tahlisi emrine himem-i aliyyenin masrûf ve derkâr buyurulması bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 25 S sene [12]47

[Kapudân-ı Derya]
[Gürcü] Halil Rıfat

HAT, 364/20161-H

TRABLUSGARB'DA DİNÎ İŞLEMLERİN İDARESİ

Trablusgarb'da şer'î işlemler daha önceleri yerinden seçilen âlimler tarafından gerçekleştirilmekte olduğu halde yeni uygulama olarak merkezden bir nâib tayin edilmesine karar verildiği ve ilk nâib olarak Eski Bosna Kadısı Nazif Efendi'nin Trablusgarb Mollası unvanı ile gönderilmesine dair

إدارة المعاملات الدينية في طرابلس الغرب

حول أن المعاملات الشرعية في طرابلس الغرب كانت تجري من قبل على أيدي علماء يتم اختيارهم من طرابلس الغرب، أما اليوم فقد تقرر نظام جديد بأن يتم تعيين نائب من مركز الدولة ليتولى تلك الأمور، وأن النائب الأول لذلك هو نظيف أفندي قاضي البوسنة سابقاً الذي يُرسل إلى هناك بلقب (طرابلس غرب ملاسى) أي قاضي الولاية.

[1836]

Seniyyü'l-himemâ, kerîmü's-şiyemâ, devletlü, inâyetlü, âtîfetlü efendim hazretleri;

Malûm-ı âlî buyurulduğu üzere, Trablusgarb'a bir müteşerri' nâib intihâb ve irsâli hususu mukaddemce Trablus Valisi saâdetlü Raif Paşa hazretleri tarafından iş'âr olunmuş olduğundan ol bâbda şeref-sâdır buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Cihanbânî mücebince keyfiyet devletlü semâhatlü şeyhülislâm efendi hazretleriyle lede'l-muhâbere mevâlî-i devriyeden sâbıkâ Bosna kadısı olup el-yevm Ahi Çelebi nâibi bulunan Nazif Efendi dâîlerinin ehil ve erbâb olması ve lisân-ı Arabî'ye dahi vukûf ve malûmâtı bulunması cihetiyle mumâileyhin Trablus'da icrâ-yı ahkâm-ı şer'îyyeye memûr kılınması ve şimdiye kadar Trablus'a Dersaâdet'den hâkim gönderilmeyip orada ahaliden münâsibleriyle idare olunmakda ise de sâye-i şevket-vâye-i cenâb-ı şahânedede oraların şimdiki usûl ve nizâmına göre taraf-ı eşref-ı Saltanat-ı Seniyye'den gönderilecek olduğundan mahall-i mezbûr devriye menâsıbından itibarıyla Trablusgarb Mollası unvanıyla irsâl olunması ve gidecek hükkâmın masârîfât-ı vâkiasına medâr olmak üzere bir kâzânın bozulup arpalık sûretiyle kendisine verilmesi lâzım gelüb bununla dahi idaresi hâsıl olamayacağına ve orada dahi rüsûmat olamayacağına mebnî oraca sâye-i ihsân-vâye-i şahânedede refâh-ı hâl ile idaresi ne mikdar şey ile hâsıl olur ise ona göre mâhiyye itâsı hususu vali-i müşârûnileyhe iş'âr kılınması ve efendi-i mumâileyh dâîleri şâyân-ı âtîfet-i seniyye olduğundan cânib-i Hazine-i Âmire'den bir mikdar harcırâh inâyet ve ihsân buyurulması sûretleri efendi-i mumâileyh hazretleriyle münâsib görülmüş olmağla ol bâbda ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne sâniha-pîrâ-yı sudûr buyurulur ise iş'ârı menût-ı himmet-i aliyeleridir.

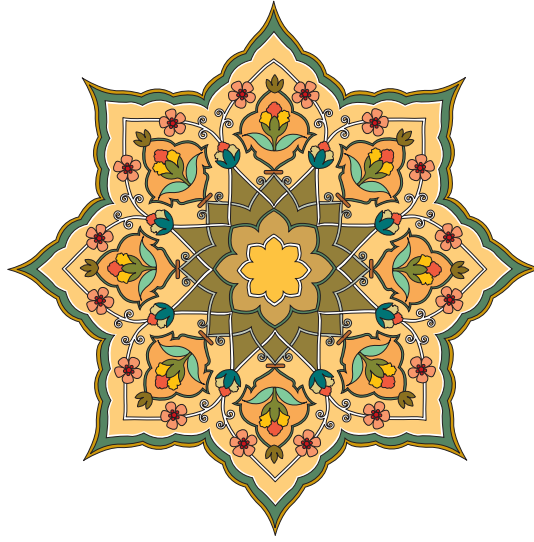
M.

Devletlü, inâyetlü, âtîfetlü, re'fetlü, veliyyü'n-ni'am, kesîrül'-kerem efendim hazretleri;

Resîde-i dest-i tazîm olan işbu tezkire-i Vekâlet-penâhîleri mübârek ve muallâ hâk-ı pâ-y-i hümayûn-ı hazret-i mülûkâneye arz ve takdim birle,

Meşmûl-i li-hâzâ-i me'âlî-ifâza-i cenâb-ı şehinşâhî buyurulmuş ve hususât-ı merkûme-nin tıbkı efendi-i müşârunileyh hazretleriyle tensîb ve istîzân buyurulduğu vechile icrâ-yı muk-tezâsına ibtidâr olunması emr ü fermân-ı mekârim-unvan-ı şahâne icabâtından bulunmuş idüğü malûm-ı ilm-i sâmilîleri buyuruldukda, ol bâbda emr ü himem hazret-i men lehü'l-emrindir.

HAT, 465/22790

BİNGAZİ VE ZUVARA'DA SÜNGER AVI HAKKININ BİR FRANSIZ'A İHALESİ

Trablusgarb'ın Bingazi ve Zuvara taraflarında sünger avlanma hakkının, geçen senelere göre daha düşük iltizam bedeli teklif etmesine rağmen, başka mürâcaat olmadığından Fransız tüccarı Perş'e verilmesinin uygun olduğu hakkında

إرساء مناقصة صيد الإسفنج في بنغازي وزوارة على رجل فرنسي

حول أن حق صيد الإسفنج في مياه بنغازي وزوارة لم يتقدم أحد للحصول عليه على الرغم من عرض بدل التزام منخفض بالقياس مع السنوات السابقة، ولأجل هذا استقر الرأي على منحه لتاجر فرنسي يدعى پرش (Perş).

[1845 أكتوبر / 31 Ekim]

Seniyyü'l-himemâ devletlü inâyetlü atûfettü efendim hazretleri

Trablusgarb Eyaleti'nin cânib-i şarkisinde kâin Bingazi ve cânib-i garbisinde bulunan Zuvara taraflarından sünger saydi meskûk olarak elli dokuz senesinde Bingazi cânibi sünger saydiyesi on beş bin beş yüz ve Zuvara kazâsı dört bin dört yüz guruş bedel ile tâliblerine deruhde olunmuş ve altmış ve altmış bir senelerinde mahallince tâlib zuhur etmediği cihetle Dersaâdet'de ahzına hâhiş-ker bulunduğu hâlde maktû'an ihalesi keyfiyeti inhâ olunarak ancak muahharan Fransa tüccarından Perş nâm tâcir-i mezkûr Zuvara Kazâsı civarı sünger saydiyesini altmış bir senesine mahsûben iki bin guruş bedel ile iltizama tâlib olmuş ve bedel-i mezbûr her ne kadar elli dokuz senesi bedelinden dûn ise de geçen seneden beri hiç ferd tâlib olmayarak mu'attal kalmış idüğünden nef'an li'l-hazine mezkûr iki bin guruş bedel ile sene-i merkûmeye mahsûben mahall-i mezkûr sünger saydiyesi mersûma maktû'an bi'l-ihale hazinece tesviye-i icabı bâ-tahrirât iş'âr ve inbâ olunmakdan nâşi keyfiyet meclis-i ziraate havale birle kaleme alınan mazbatanın fezlekesinde eğerçi bedel-i mezkûr elli dokuz senesi bedelinden dûn ise de ziyadeye tâlib-i âharı zuhur etmemiş olmasına göre ber-mûceb-i inhâ tesviyesi münâsib görüldüğü ifade olunup müfâd-ı mazbata yolunda görünmekle mûcebince tesviyesi istîzânını şâmil maliye nâzırı devletlü paşa hazretlerinin bir kıt'a takrîri zikrolunan mazbata ile ma'an manzûr-ı âlî buyurulmak için sû-yı atûfilerine gönderilmiş olmanın ol vechle icrâ-yı icabı muvâfık-ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihanbânî buyurulur ise nâzır-ı müşâ-runileyh hazretlerine havale olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

M.

Ma 'rûz-ı çâker-i musâdakat-güsterleridir ki

Resîde-i dest-i i 'zâz olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle mezkûr takrîr ve mazbata manzûr-ı âlî-i hazret-i şahâne buyurulmuş ve husus-ı mezbûrun iş'âr ve istîzân buyurulduğu vechle icrâ-yı iktizâsına ibtidâr olunması müteallik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş ve mezkûr takrîr ve mazbata yine savb-ı âlîlerine iade ve tisyâr kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

29 L. [12]61

İ. DH, 111/5620

KULOĞULLARINDAN DÜZENLİ BİRLİKLER TEŞKİL EDİLMESİ DÜŞÜNCESİ

Trablusgarb'da çeşitli devlet işlerinde istihdam edilen ve yararlılıkları görülen Kuloğlu tafiyesi mensuplarından düzenli birlikler teşkil edilerek başlarına kolağası ve yüzbaşı tayin edilmesinin bir takım hoşnutsuzluklar doğuracağından bir müddet daha önceki gibi görevlendirilmelerinin uygun olacağı hakkında Sadrazam tezkiresi

فكرة تشكيل وحدات نظامية من أبناء الجند المعروفين بـ (قول اوغلی)

مذكرة من الصدر الأعظم حول أن فكرة تشكيل وحدات نظامية من المنسويين لفئة أبناء الجند (المعروفين بالقول أوغلیه) الذين يجري استخدامهم في الوظائف الحكومية المختلفة بطرابلس الغرب والمشهورين ببسالتهم ثم تعيين ضابط برتبة (قول آغاسی) وبيوزباشي على رأسهم هي فكرة قد تثير بعض مظاهر السخط، وأنه لأجل هذا يكون من المناسب حالياً استمرارهم في وظائفهم كما كان في السابق.

[847 | ديسمبر / 30 Aralık]

Tezkire-i Sâmiye

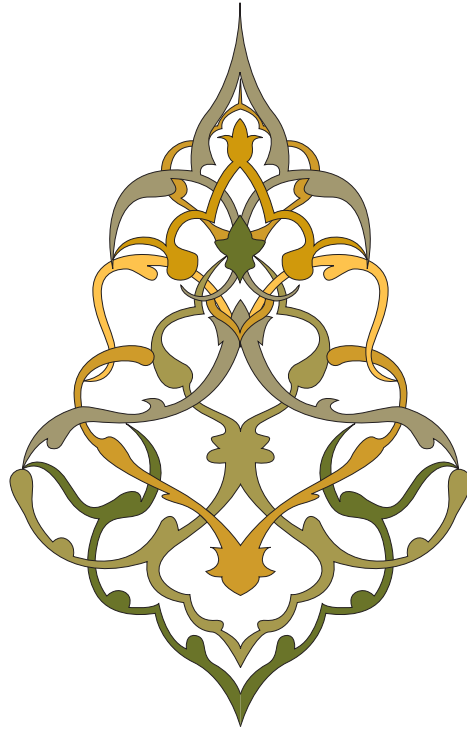
Devletlü serasker paşa hazretleri tarafından bâ-tezkire irsâl olunan bir kıt'a dâr-ı Şûrâyı Askerî mazbatası me'alinde Trablusgarb valisi atûfetlü paşa hazretleri tarafından vârid olan bir kıt'a tahrirâtında Trablusgarb ahalisinden olarak Kuloğlu tabir olunan kabileden asâkir-i nizâmiye misillü bölükleri tertib ve bunların muteberân meşâyihinden yüzbaşı ve kolağası nasb u tayin olunması sûreti gösterilmiş olduğundan ve me'mûriyet-i mahsûsa ile Trablusgarb'a gidib bu defa avdet etmiş olan Ferik saâdetlü Abdi Paşa hazretleriyle icabı lede'l-müzâkere çünkü kabile-i merkûme öteden berü bazı hidemât-ı lâzımede istihdam olunmakda olmasıyla vali-i müşârunileyh hazretlerinin işbu tasavvurları bunları asâkir-i nizâmiye misillü talim ve ta'allüm ettirmek ve hususât-ı sâirelerini nizâmât-ı müstahsene-i askeriyyeye tevfiğ etmek demek olmayıp mücerred bir zâbita-i münâsibeye rabt ve tevsîk ile lede'l-icab suhûlet-i istihdamları esbâbını istihsâl kazıyyesinden ibaret idüğü bedîhi ise de kabile-i mezkûrenin ol sûrete vaz' ve idhali takdirinde şâyed ileride asâkir-i muvazzafaya nakl u kalb olunacaklarına zehâb ile bazı mertebe ümitsizliklerini ve ol halde şimdiye kadar rivâyet olunan hüsn-i hizmet ve sadakatlerinin ihlâlini intâc edebileceği keyfiyatı vârid-i efkâr olduğundan başka kabile-i merkûmeden bazıları vali-i müşârunileyh hazretlerinin haklarında olan işbu tasnimâtını hissederek kemâkân istihdam olunmaları hususu arzuhâl takdimiyle dahi niyaz ve istidâ eylemiş

olduklarından bunların şimdiye değin ne vechile kullanılmış iseler biraz müddet daha öylece istihdam olunmaları sûreti tağyîr-i usûl-i hâliyelerinden haberli olur gibi mütâlaa olunmuş ise de yine icabının icrâsı menûr-ı re'y-i âli idüğü ifade ve beyân kılınmış ve tezkire-i mezkûre mârru'z-zikr mazbata ile beraber Meclis-i Vâlâ'ya havale ve itâ olunarak Dâr-ı Şûrâ'nın re'y ve mütâlaası muvâfık-ı maslahat olup ve bi-avnihi Teâlâ ileride sâye-i me'âli-vâye-i cenâb-ı cihandârîde bir hüsn-i sûretle nizâmât-ı lâzımleri lâıkiyla istihsâl olunmak üzere şimdilik ber-mûceb-i müzâkere icrâ-yı icabı Meclis-i Vâlâ'yı mezkûrede dahi tezekkür ve tensîb kılındığı bâ-mazbata beyân ve istizân olunmuş ve mazbata-yı merkûme mârru'l-beyân tezkire ve mazbata ile ma'an manzûr-ı âli buyrulmak için arz ve takdim kılınmış olmağla ol vechile tesviye-i muktezâsı muvâfık-ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihan-bâni buyrulur ise icrâ-yı icabına ibtidâr olunacağı beyânıyla tezkire.

HR. SYS, 1530/23

TRABLUSGARB'DA KARANTİNA MERKEZİ İNŞASI

Yapımına daha önce başlanmış olan Trablusgarb tahaffuzhanesine küçük bir daire eklene-
rek masraflarının tesviyesi ve inşaatının bir an önce tamamlanması hakkında

إنشاء مركز للحجر الصحي في طرابلس الغرب

حول ضرورة إضافة دائرة صغيرة إلى الحجر الصحي (تحفظخانه) الذي بدأت عملية بنائه قبل مدة في
طرابلس الغرب ثم تسوية نفقاته والانتهاه منه في أسرع وقت.

[1849 / 27 Haziran / 1267]

Mektubî-i Maliye Kalemi'ne arz

Mukaddem Trablusgarb'da inşasına mübâşeret olunan tahaffuzhâne doksân dört bin guraşa keşf olunarak biraz mahalleri yapılmış ise de kusûr kalan yerleri nısfından ziyade olduğu halde otuz dört bin şu kadar guraş sarf olunduğuna ve el-hâletü hâzihi eşyanın fiyatı tezâyüd etmesi cihetiyle keşf-i evvelinden kalan akçe ile ikmâli mümkün olamayacağından müceddeden keşfiyle hemen inşasına mübâderet olunması ve bulaşık mahallerden gelecek mer'ıyyü'l-hâtır zevât için keşf olunduğu vechile on altı bin bu kadar guraş masrafla fevkânî ufak bir daire dahi ilavesi lâzım geleceğine dair Trablusgarb valisi atûfetlû paşa hazretleri-
nin tahrirâtı ile evrak-ı sâire ve ol bâbda Tophâne-i Âmire müşiri devletlû paşa hazretlerinin tezkiresi Meclis-i Vâlâ'ya verilerek mezkûr tahaffuzhânenin sâye-i şevket-vâye-i cenâb-ı ci-
han-dârîde kusûr kalan mahallerin tekrar keşfiyle bir an evvel ikmâli ve zikr olunan fevkânî dairenin fâide-i tasarrufa bi'r-riâye inşası ve masârıf-ı mezkûresinin eyalet-i merkûme emvâ-
linden tesviyesiyle ebniye tahsisâtından mahsûb olmak üzere müfredât defterinin bu tarafa ir-
sâli tensîb olunarak bi'l-istizân irâde-i isabet-âde-i cenâb-ı şahâne dahi ol merkezde müteallik ve şeref-sudûr buyrulmuş ve mücebince keyfiyet vali-i müşârunileyh hazretlerine yazılmış ve mezkûr tahrirât ile evrâk-ı merbûte gönderilmiş olmağın ber müceb-i irâde-i aliyye-i hazret-i şahâne Hazinece icrâ-yı icabı hususuna himmet buyrulmak bâbında beyaz üzerine musahhah fermân-ı âlî mücebince sûret-i tesviyesi Masârıfât Muhasebesi'nden lede's-suâl zikr olunan tahaffuzhânenin keşf-i evvel masârıfı olan doksân dört bin iki yüz elli beş buçuk guraşla tesviyesi mümkün olamayacağından yapılan mahallerden mâ'adâ kusûr kalan mahallerinin gayr-i ez-sarf keşf-i evvelinden kalan akçe ile ikmâli mümkün olamadığına binâen mücedde-
den keşfiyle bir an evvel ikmâli ve bulaşık mahallerden gelecek mer'ıyyü'l-hâtır zevât için

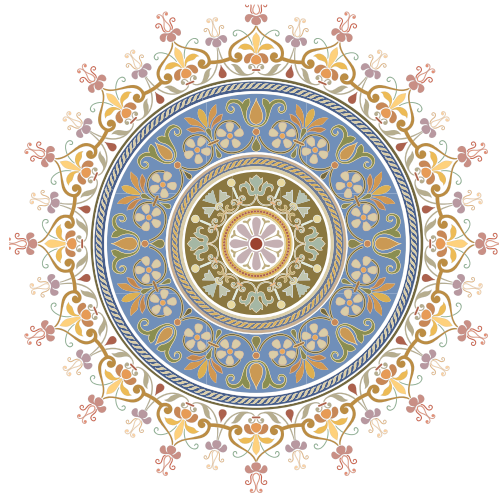

keşf olunduğu vechile on altı bin bu kadar gurus masrafla fevkânî ufak bir dairenin ilave-
siyle masârif-ı keşfiyesi olan on altı bin yüz on gurus masrafla inşa ve hitâmında bi'l-cümle
vukû'bulacak masârifâtı keşiflerini tecavüz etmemek üzere eyalet-i merkûme emvâinden
tesviyesiyle ebniye tahsisâtından mahsûb olunmak üzere tesviyesi muktezâ-yı irâde-i seni-
yeden bulunmuş olduğundan ol vechile tesviyesiyle masârif-ı vakı'ası eyalet-i merkûmenin
hangisine ve ne makûle emvâlden sarf olduğu ve ebniye-i merkûmenin evsâf ve eşkâli ve
mikdar-ı zirâ'ı yani arz ve kadd ve tûlû ve mahallî rayiciyle bi'l-mübâya'a sarf olunan kereste
ve levâzimât-ı sâire bahası ve neccâr ve ameile yevmiyelerinin mikdarını mübeyyin müfredât
defteri bâ-mazbata irsâl ve inhâsı hakkında eyalet-i mezkûre valisi atûfetlû İzzet Paşa haz-
retlerine cânib-i nezâret-i celîleden tahrirât tastîr için Mektubî-i Maliye Odası'na ve keyfiyet
malûm olmak için tahaffuzhâne defterlerine ve ebniye-i mezkûrenin hitâmında masârif-ı va-
kı'ası tahsisât-ı mezkûreden mahsûb olunacağını mübeyyin Rumeli Masârifât Muhasebesi'ne
icabı vechile başka başka ilmuhaberlerinin itâsıyla tesviyesi iktizâ eylediği derkenâr olunarak
ilmuhaberleri yazılmak fermân buyrulmuş olmağla mücebince kayd olunub diğer ilmuhaberi
verilmekle ber-minvâl-i muharrer tahrirât tastîri için Mektubî-i Maliye Kalemî'ne dahi işbu
ilmuhaber verildi.

Fî 6 Ş. 1265

Es-Seyyid Mehmed Aziz

C. SH, 497

[illegible]

مقاومہ

1577

مجلس (مجلس)

مجلس

TRABLUSGARB'DA İPEK ÜRETİMİ

Trablusgarb'da ipek üretiminin gayet verimli olacağı anlaşıldığından bu amaçla bu vilâyete gönderilecek tohumlar ile eğitmenlerin masrafları hakkında

إنتاج الحرير في طرابلس الغرب

حول ما تبين من أن إنتاج الحرير في طرابلس الغرب سوف يكون عملية مثمرة وأنه لأجل هذا يجب تدبير النفقات اللازمة لشتلات أشجار التوت والمدرّبين المقرر إرسالهم إلى تلك الولاية لتحقيق ذلك الغرض.

[5 Ekim / أكتوبر / 1850]

Mektubî-i Maliye kalemine arz

Trablusgarb ahalisinin böcek besleyerek çıkardıkları harîr pek alâ olarak vücuda gelmiş idüğünden beş nefer muallim ve üç kıyye tohum irsâline dair Trablusgarb valisi devletlû paşa hazretleri tarafından gelen tahrirât ve mazbata Meclis-i Vâlâ'ya verilüb sâye-i şevket-vâye-i hazret-i Padişahî'de oralarda külliyyetlû harîr hâsıl olacağı anlaşıldığına binâen Trablus'a duhûlleri gününden itibaren beherine ikişer yüz ellişer guruş maaş verilmek ve harcırâhları dahi mal sandığından ifâ kılınmak üzere Bursa meclisinde beş nefer muallimlerin ve bahâsı kezâlik zikr olunan sandıktan tesviye olunarak ol mikdar tohumun mahall-i mezbûra gönderilmek üzere bu tarafa irsâl olunması ve işbu harcırâh ile tohum bahâsının harîr mahsulâtından mütemetti' olacak ahaliden tahsil olunub Trablus ve Hüdâvendigâr eyaletleri emvâl sandığıyla tesviyesi icrâ olunmak üzere başkaca Hazine-i Celîle'ye gönderilmesi tensîb ve atebe-i ulyâ-yı cenâb-ı Padişahî'den istizân olunarak irâde-i isabet-ifade-i cenâb-ı şehinşâhî dahi bu merkezde müteallik ve şeref-südûr buyurulub mücebine keyfiyet vali-i müşârunileyh hazretleriyle Hüdâvendigâr valisi devletlû übbebetlû paşa hazretlerine bildirilmiş olmağla ilerüde Hazinece icabının icrâsına himmet olunmak bâbında beyaz üzerine sâdır olan fermân-ı âlî mücebine sûret-i tesviyesi Vâridât ve Masârifât muhasebelerinden lede's-suâl ber-minvâl-i muharrer Trablusgarb Eyaleti'nde harîr imal etmek üzere Trablus'a vusûllerinden itibaren şehriye ikişer yüz ellişer guruş maaş ile Bursa meclisinden bi't-tertib irsâli muktezâ-yı irâde-i seniyyeden olan beş nefer muallimlerin harcırâhlarıyla üç kıyye tohumun bahâsı kaç guruşa kat' olunur ise harcırâh-ı mezbûrun muallimîn-i merkûmûna ve tohum bahâsının ashâbına bâ-sened-i makbûz Bursa Emvâl Sandığı'ndan itâsıyla tohum-ı mezkûr mahalline gönderilmek üzere muallimîn-i merkûmûn ile ma'an Dersâdet'e sür'at-i irsâli ve meblağ-ı harcırâh ve tohum bahâsının ne makule emvâlden ve kangı sene vâridâtı tahsilâtın-

dan verildiği beyân olunarak Hazinece icabına bakılmak üzere keyfiyetin bâ-mazbata iş‘ârı ve zikrolunan senedâtın dahi ba‘demâ takdim olunacak aylık cedveline rabtıyla tisyârı derciyle husus-ı mezbûr hakkında yazılan emirnâme-i sâmiye mûcib olmak üzere taraf-ı Nezâret-i Celîle-i Maliye'den müşîr-i müşârunileyh hazretlerine başka ve mârû'l-beyân muallimlerin beherine takdir olunan ikişer yüz ellişer gurusun inde'l-hesab şehriyesi olan bin iki yüz elli gurus Trablus'a vusûllerinden bi'l-itibar ol tarafda ikamet eyledikleri müddet Trablus emvâl sandığından mâh be-mâh bâ-senedât-ı makbuza bi'l-itâ gönderilecek aylık masârifât defterlerine idhali ve senedât-ı merkûmenin dahi merbûten cânib-i Hazine'ye tisyârı ve müterâkim olacak maaş-ı muharrer ile itâ olunacak harcırâh ve tohum bahâsı her ne mikdara bâliğ olur ise ba‘dehû harîr mahsulâtından mütemetti‘ olacak ahaliden tahsil ve istifa olunmak üzere şimdilik Trablusgarb valisi devletlû paşa hazretlerine zimmet kaydı icrâ olunacağı malûm olmak için vali-yi müşârunileyh hazretlerine başka mekâtib tastîr olunmak üzere Mektubî-i Maliye Kalemî'ne ve keyfiyet bilinmek üzere masârifât ve tahsilât muhasebelerine başka başka ilm u haberlerinin tahrir ve itâsıyla tesviyesi hususu der-kenâr olunarak mücebince ilm u haberleri tahrir olunmak fermân buyurulmağın mücebince kayd olunub diğerk ilm u haberleri verilmekle ber-minvâl-i muharrer mekâtib tastîr olunmak üzere Mektubî-i Maliye Kalemî'ne dahi işbu ilm u haber verildi.

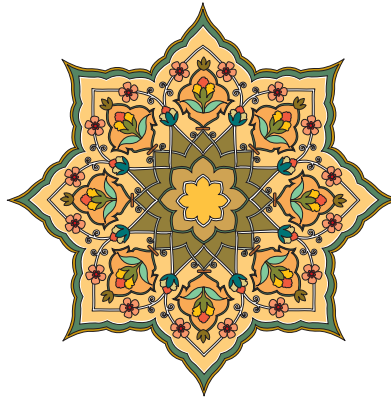
Mukâbele şüd.

Vürûdu fî gurre-i Za. [12]62

28 Za. 1266

Es-Seyyid Mustafa Hayri

C. İKTS, 1327

ان شرايع قلعة طبرستان ضيقه ومملوكين بالزبل وكنا سة الجاني ولما تم العفو والراثة البرية ومن سبيل ذلك يحصل وقوع المرض
 ولما وجدنا ان شرايع صاين المذكرة بالمجاس امرًا عديده وصار النسب بان ترتب عشرا نقا - خدمه معاك ونسب الشرايع
 في كل يوم على بعد كل ويرفعه على ثلثين برهم الموجوده عيرى ويضعوه في محل خاص باب الصلوة ويضعه الاصل والشم الذي يحصل
 يجب من اصل معاك المأمور واخره ومصارف وما لولت البرهم والذي باقى بعد ذلك يتوزع على حملة الاهالي والسنة من البرود ونسبة الدليل
 الاجنبية في كل اونة اشهر لان في كل شهر فيه صعوبة جنى ودكاكين وضمان وطواحين وسائر على ثلثون صنف اعلا واسفل وادنى من
 غير القصر وعلى تلك النسب صايف الحاضرة من صايب المملوكة المتفصل الدولة الاجنبية المضيقين لبراهن الجاني وتجربات رسيه وردوا الجواب
 ان هذه شئ مناسب ونسبته فالتى يصح على سويتهم برهم ما يجنبه برهم وجب ان تنضيف العفوة اهم وانهم صرا مجدين باصره وذلك
 وقد صار ترتيب ثلثون برهم وما يتردد من برادى وزنايل وما لولت منهم ثلثين وتعتبر مع معاك الى امرين من ابتداء شهر ربيعى وبعد سبعة اشهر
 بفضول المصارف في كل شهر الف والالف وما بين قرش ما بين الزيادة والنقصان وعند التقسيم برجه التخمين الاعلى على ثلثين سنين باره والادنى
 ثلثين والادنى حنة عشر لبا به عشرين باره وهذا شئ اولاً ونسبته وثانياً فيه سرولة على الاهالي في مال ان يكون موافق للادنى والادنى
 ومن قبل يكون الامير لانا لم يجدنا ما يناسب للزيادة خلاف هذه الترتيب وفي معرض ذلك صاير الانذار بتقويم وقفهم هذه والادنى والادنى الامير

معرضه جگر کینه بر کج

نفاذ هم چکای عالی و کاتبی فلانی مقصد و این برادر از ترحیم مطالع مندر کفایت با طرف محترم عالی و اینجاری پوریم صبی و جرم طریای غیب فلعی درونه اولور زوقا قاره
اهالی که خانزاده جیقا مقصد اولد قاری مزید ده حاصل اولور نصفه جیم خسته و قوجود جیقند انکیز و قرائت قونوساری طرف مندر باله خاصه صوبه جیقا به اولور قارای قوجی
بونک بر حبه حور یطی اولور قمر عمل مملکت حیوانانه اولور اسی حیوانه اید بر کونیه محله طوشک و هرزه در سوزنی بونور اید در عجب قلم در لشره جیقا مقصد و بوسوزنی
بونک یغیونازده فروخت قلم رید انما ک عمل معنی و حیوانات مذکوره ناک فاکولت بر و مصارفه سازه سنده لدی لیزن قصه فاکولت حیوانه و این فضا طاقته نه بشه بالکدر و در قلم
منکند با محله اهل اسلام و عیانا و دول اجنبیه نیز ناک اخفاء انچه که بونق قاری خانه و خانه و کاکمه و سازه اوج نصف اعتباریه نصف اولور الی باره دله انچه و نصف نا نیمه و اولور
و نصف ثانیه اولور سنده بکری باره به قدر ماه باده اولور و انچه بری ماسته به اعتبار اوج اید بر کوه هر نیم به یغی اولور اید بکرا نوب و نصف قلم و در و در قلم زوقا قاری غایت جیم
بیکمه و اولور سنده نظیره انچه بونقله اولور به جکی تکرار تکرار محلی و این اولور مذاکره بود جیم قرا و بر سه و کفایت بونقله بونانه دول محای قونوساری ده سنا بانه و ایما
و مصارف نیز ناک توجیه نیز ناک اهالی سازه اید سانه طوینجه بونک دول قونوساری ای اولور و بر قاج کوجیک دول قونوساری ده مقایجه طوب و بر سه اید
بعدا اجرا سنده بونک دهی مخالفت اید و جیقلای بدلی بونق رید بویاده حیوانا و اولور در قریب ناک افرای اید بر اولور صورتی نفا نقیم و بر افانسه و مصارف و قلم ناک
فضا طاقته عا عا در و نه قلم ده سانه اسلام و رعایا و اجنبیه نور جیم اولور جیم نظیری در و نه نصف ناک شرقی موجب اید ارای بکای له حاله موقوفه زای و اراده
علیه و کاتبی بونق

KALE İÇİNDEKİ SOKAKLARIN TEMİZLETİLMESİ

Trablusgarb kalesinin içinde bulunan sokaklarda biriken süprüntü ve gübrenin kirliliğe ve kötü kokuya sebep olması ve hastalık tehlikesine yol açması sebebi ile dolayı bu sokakların bölgede oturan ve temizlik hizmetinden yararlanacak yerli ve ecnebi ahali arasında adaletli bir şekilde bölüştürülmek sûretiyle temizlettirilmesi hakkında

تنظيف الأزقة الموجودة داخل قلعة طرابلس الغرب

حول أن هناك كميات من القمامة والأتربة تراكمت في الأزقة الواقعة داخل قلعة طرابلس الغرب مما يؤدي إلى ظهور القذارات والروائح الكريهة وخطر الأمراض، ولهذا السبب وجب الأمر بتنظيف تلك الأزقة وتقسيم العمل بالعدل بين القاطنين في المنطقة وبين السكان المحليين والأجانب ممن سيستفيدون من خدمة النظافة.

[1851 أكتوبر / 24 Ekim]

Câlib-i Meclis'den Tanzim Olunan Arabiyyü'l-ibare

Mazbatanın Aynıyla Tercümesidir

Trablusgarb Kalesi'nin derûnunda olan mahallelerin sokakları dayyîk bulunmak ve ahali hânelerinden çıkarmakda oldukları süprüntü ve gübreyi mezkûr sokaklara dökmekde bulunduklarından ufûnet ve râyiha-i kerîhe hâsıl olmakda bulunmuş ve bu yüzden hastalık vukû' bulacağından mezkûr mahallelerin tathîriyle ufûnet-i kerîhenin ne vechile izâle olunması hususu bi't-defaât meclisce müzâkere olundukda on nefer amele münâsib maaş ile tayin olarak her gün mahalle be-mahalle gezip toplanılacak gübre vesâire mîrî hayvanâtından mevcut bulunan otuz re's himâr ile kale kapısından harice çıkarılıb terâküm eyledikçe tâlibi bulunan bahçıvanlara bi'l-fürûht hâsıl olacak bahâsı mezkûr amele maaşlarıyla hayvanât-ı merkûmenin vâki' olacak me'kûlât ve masârıfları mikdarından lede't-tenzil kalan mebâliğin fukarâ takımından mâadâ derûn-ı kalede sâkin ve mutavattın bi'l-cümle ahali-i İslâm ve reâyâ ile düvel-i ecnebiye tebaalarının ikamet eyledikleri han ve hâne ve dekâkîn vesâirenin üç sınıf itibarıyla beher ayda tevzî'i müceb-i sa'b olacağından üç mâhda bir defa beynlerinde tevzî' ve tahsil olunması meclisce tensîb görülmüş ve bu keyfiyet bu tarafda bulunan düvel-i ecnebiye konsoloslarının malûmları olmak için hükümet cânibinden resmî tahrirât ile keyfiyet bildirilmiş olmakla temizlik maddesi pek münâsib bir şey olduğundan masârıf-ı vakı'adan südityolarına İsabet edecek mikdarın tahsiline himmet edeceklerini cevaben iş'âr eylemiş ve bu misillü sokaklar tathîriyle ufûnetin izâlesi pek elzem ve ehemm görülmüş olmasıyla bu keyfiyetin icrâsına mecbur olmuş olduğumuzdan sâl-i hâl mâh-ı Mayıs'ndan itibaren sâlifü'z-zikr on hademe ile otuz himâr ve levazımâtı tertib ve sokaklar tathîrine mübâderet

olunmuş ve beher mâhda vukû‘ bulacak masârifin gübre bahâsı tenzilinden sonra bâki kalan meblağ ber-vech-i tahmin bin veyahud bin iki yüz guruşa resîde olduğu halde lede't-taksim a‘lâ elli-altmış evsat otuz, ednâ on beş paradan yirmi paraya hisselerine isabet edecek ise de bu sûret ile sokakların tathîri ahali haklarında müceb-i sühûlet olmuş idüğü ve bu tertibden başka bir çare bulamamış olduğumuzdan muvâfık-ı irâde-i aliyyeleri buyurulduğu halde bundan böyle icrâ-yı hususuna müsâade-i seniyyeleri buyurulmak niyazı ma‘razında işbu mazbata-yı âcizânemiz takdim kılınmıştır. Ol bâbda ve her halde emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

*

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Leffen takdim-i hâk-i pâ-yı âlî-i Vekâlet-penahîleri kılınan mazbata ve etdirilen tercümesi mütâlaasından keyfiyet bi'l-etraf muhât-ı ilm-i âlî-i veliyyü'n-ni‘amîleri buyurulacağı vechile Trablusgarb kalesi derûnunda olan sokaklara ahalinin hânelerinden çıkarmakda oldukları mezbeleden hâsıl olan ta‘affün cihetiyle hastalık vukû‘bulacağından İngiliz ve Fransız konsolosları taraflarından bi'd-defaât savb-ı âcizîye olan ifadâtı mücebince bunun bir hüsn-i sûrete rabtı on nefer amele, memleket hayvanâtından otuz re’s hayvan ile beher gün mahalle be-mahalle dolaşmak ve her nerede süpründü bulunur ise der-akab kaleden taşra çıkarmak ve bu süpründü tâlibi bulunan bahçıvanlara fûrûht kılınarak esmânının amele maaşı ve hayvanât-ı mezkûrenin me‘kûlât bahâ ve masâRıfat-ı sâiresinden lede't-tenzil küsûr kalacak mebâliğin dahi fukarâ takımından başka yalnız derûn-ı kalede mütemekkin bi'l-cümle ehl-i İslâm ve reâyâ ve düvel-i ecnebiye tebaalarının ikamet etmekde bulundukları han ve hâne ve dekâkîn vesâire üç sınıf itibarıyla sınıf-ı evvele elli paradan altmış ve sınıf-ı sâniyesine dahi otuz ve sınıf-ı sâlise on beşden yirmi paraya kadar mâh be-mâh olmak ve altmış yedi mayısından bi'l-itibar üç ayda bir kere her neye bâliğ olur ise yeniden tevzî‘ ve tahsil kılınmak ve derûn-ı kale sokakları gâyet dayyîk bulunmak mülâbesesiyle tathîri ancak bununla olabileceği tekrar be-tekrar meclisce vâki‘ olan müzâkerâtda bu vechile karar verilmiş ve keyfiyet bu tarafda bulunan düvel-i mütehâbbe konsoloslarına dahi resmen beyân ve imâ ve masârif-ı mezbûrun tevzî‘inde tebaalarının ahali-i sâire ile seyyân tutulmasına büyük devletler konsolosları razı olmuş ve birkaç küçük devlet konsolosları dahi müfâdca cevap vermiş ise de ba‘demâ icrâsında bunun dahi muhalefet edemeyecekleri bedîhî bulunarak bu bâbda cevaben vârid olan varakalarının ihrac etdirilen sûretleri leffen takdim ve isrâ kılınmış ve masârif-ı vakı‘a-i mezkûrun fukarâ takımından mâadâ derûn-ı kalede sâkin İslâm ve reâyâ ve ecnebiyeye tevzî‘iyle ol vechile tathîri derûn-ı kasabanın şerefini mücib ise de icrâ-yı icabı her halde mütevakkıf-ı re’y ve irâde-i aliyye-i Vekâlet-penahîleri bulunmuş olmakla şeref-vukû‘

bulacak irâde-i aliyyelerinin emr ve iş‘ârı bâbında ve her halde emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 14 N. [12]67

Bende

Vali-i Eyalet-i Trablusgarb

Ahmed İzzet

*

Atûfetlü efendim hazretleri

Trablusgarb Valisi devletlü İzzet Paşa hazretlerinin evrâk-ı melfûfesiyle beraber vârid olan bir kıt‘a tahrirâtı üzerine Meclis-i Vâlâ’dan kaleme alınan mazbata meşmûl-i nazar-ı me‘âlî-eser-i cenâb-ı Padişahî buyurulmak için takdim kılındı.

Mazbata-yı mezkûre meâlinden müstebân olduğu vechile Trablus Kalesi derûnunda kâin hânelerden çıkarılmakda olan süpründü sokaklarda terâküm ederek hâsıl olan ufûnet sekenenin hastalanmasına sebep olmasından nâşi mücerred sokakların tathîri zımnında istihdamı inhâ olunan on nefer amele ile memleket hayvanâtından otuz re’s bârgirin istihdamı ve maaş ve masârıflarına mukâbil süpründünün bahçıvanlara fûruhtu ve zikrolunan kale derûnunda mütemekkin fukarâdan mâadâ Devlet-i Aliyye ve ecnebi tebaası üç sınıf itibarıyla sınıf-ı evvelinden elliden altmış ve sâni ve salisinden on beşden yirmi paraya kadar akçe tevzî‘ ve istihsâliyle oraların tanzîfi ahali ve sekenenin vikâye-i sıhhatlarını mûcib olacağı ve tevzî‘ olunacak akçe dahi cüz’iyyâtdan olduğu cihetle icrâ-yı iktizâsının vali-i müşârunileyh hazretlerine iş‘ârı tezekkür olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ve irâde-i mekârim-âde-i hazret-i şehriyârî müteallik buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâ-verî terkîm kılındı efendim.

Fî 28 Z. [1]267

M.

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Hâme-zîb-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle evrâk-ı ma‘rûza man-zûr-ı âlî-i cenâb-ı şehriyârî buyurulmuş ve hususât-ı mezkûrenin ber-vech-i meşrûh icrâ-yı icabı şeref-rîz-i sünûh ve sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i şahâne muktezâ-yı münîfından bulunmuş ve evrâk-ı merkûme yine sû-yı âlî-i vekâlet-penâhîlerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 28 Z. [12]67

İ. MVL, 222/7529

۲۱۴۳۱

معروضه جا کر کتبہ برکہ
 مجرثرہ: بمعدہ نوجوت قدس ابان حضرت بارتاھی و محمد علی و کاتبیہ ہاریدہ طریبہ حصول کالہ حیرانہ بر مضار قنہ اولہ و نقدہ قنہ
 بوزار و رانہ مصارف خانہ و فائزہ لبرہ و فاعل اولہ و جودہ فضلہ مصارفہ با قاعوب فقط حصول کامی اردہ سنہ مالوکانہ افضا سنہ نہ بولہ فی کجہ
 امر و شمار بولہ اولہ و نقدہ نشو و نما لبرہ و جودہ اولہ و جودہ اجریہ غنہ ابان اجبی و ہالہ نہ بکرمی و نوز محلدہ جیفار و لہ و لہ نہ بولہ فی
 نہ انہ بریکیز محلدہ جیفار و جیفی محمد بہ و فوعولادہ غیر نہ نہ ناول قوی بولہ نہ بونہ حاصل اولہ و جودہ لبرہ و لہ و فوعولادہ مصارف خانہ
 کتبہ برکہ ہاریدہ عرصہ و شمار فاعل جیفی بیانیہ نقدہ جیفی و لہ نہ نہ اینہ ارفاقہ اولہ و لہ و فوعولادہ حضرت مہالہ
 اے بیٹے

عظمتو اشم حقاری
طریقی غرب ابائی والی و طریقا حقارتی ثمره تسویقاء اولاد ابائی مذکورہ حصہ کلاسیہ صیروں ہر بقار عومہ اریال اولیٰ بقعہ و انوار و ابائی
تبرائے منظور شو کو فو حقارتی بیولو ایچہ عرصہ و تقیم قلمی اولوب مال اشعار کورہ ابائی مذکورہ ایک محمولک جو مالک
خلفک خواصی زیارہ اولیٰ کلاسیک بقعہ و محصولات البر و کچہ مصارفی جیفا و قدہ صکرہ کار و فی برانہ بقعہ بولک ساجہ حقارتی
البر و لی اسبابک اشعار کما بقوہ من ساجی اولیٰ و صایخی و بیایہ اولادہ همت و اقداسنہ طولای قبی حاوی و لا مال الی حقارتی
جوانام باقی خصوصہ ہر بقوہ اولاد و زمانہ حقارتی سقلوہ بیولو ابائی اجزای تقضای نیقہ اشعار اولیٰ جفی و ذکر اولادہ عومہ
منظرہ عالیا جناب بارشاهی بیولو ایچہ تقیم قلمی باطلہ ذکرہ نادری ترجم قلمی اشم

[illegible]

TRABLUSGARB'DA İPEK ÜRETİMİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Trablusgarb'daki ipek üretiminde şu anda gelirin gideri karşılayamadığı fakat buna rağmen Padişah emri gereği lâzım gelen teşviğin yapılması durumunda üretimin artacağına beklenildiği hakkında Vali Ahmed İzzet'in bir miktar örnek ipek ile beraber gönderdiği yazı üzerine Padişah'ın gereğinin yapılması emri

السعي لتحسين انتاج الحرير في طرابلس الغرب

مرسوم من السلطان باتخاذ الإجراء اللازم بناءً على الكتاب المرسل مع قدر من الحرير من الوالي أحمد عزت حول أن الدخل الناتج عن انتاج الحرير في طرابلس الغرب لا يغطي اليوم مقدار النفقات ولكن المنتظر رغباً عن ذلك أن يزيد الانتاج في حالة التشجيع اللازم تطبيقاً للمرسوم السلطاني.

[28 Temmuz / 1252 يولييه]

Ma'rûz-ı câker-i kemîneleridir ki

Mücerred semere-i yümn-i teveccühât-ı kudsiyet-âyât-ı hazret-i Padişahî ve himem-i âlî-i Vekâlet-penâhîleriyle Trablus'da husûle gelen harîrden bir mikdar numûne olarak takdim kılınmıştır. Bunun vâridâtı masârîfâtına vefa etmez ise de vâki olacak fazla masârîfına bakılmayıp fakat husûle gelmesi irâde-i seniyye-i mülûkâne iktizâsından bulunduğu geçen sene emr u iş'âr buyurulmuş olduğundan teşvikât-ı lâzîmesinin icrâsıyla rağbet ederek ecnebi ve ahaliden yirmi otuz mahalde çıkarmış olduklarından bi-mennihî teâlâ sene-i âtîde bir-iki yüz mahalde çıkarılacağı şimdiden vuku'bulan rağbetlerinden me'mûl-i kavî bulunmuştur. Bu sene hâsıl olacak irâd ve bu ana kadar vuku'bulan mesarîfâtı keyfiyetleri bundan sonra arz ve iş'âr kılınacağı beyânıyla takdim-i arîza-i bendegâneme ibtidâr kılınmıştır. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 13 N. [12]68

Vali-i Eyalet-i Trablusgarb

Ahmet İzzet

*

Atûfetli efendim hazretleri

Trablusgarb eyaleti valisi devletlü paşa hazretlerinin semere-i teşvikâtı olarak eyalet-i mezkûrede husûle gelen harîrden bir mikdar numûne irsâl olunduğuna dair tevârüd eden tah-

rirâtı manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehinşâhî buyurulmak için arz ve takdim kılınmış olup meâl-i iş'ârâ göre eyalet-i mezkûrede ipek mahsulünün çoğaldılmasına halkın hâhişi ziyade olduğu anlaşıldığından ve mahsulat ileriledikçe mesarifini çıkardıktan sonra kâr dahi bırakacağından bunun sâye-i hazret-i şehinşâhîde ilerilemesi esbâbının kemâ-yelik sarf-ı mesâî olunması vesâyâsını ve bu bâbda olan himmet ve ikdâmından dolayı tahsini hâvi vali-i müşârunileyh hazretlerine cevabnâme yazılması hususunda her ne vechle emr u fermân-ı hazret-i şehriyârî müteallik buyurulur ise icrâ-yı muktezâ-yı münîfine ibtidâr olunacağı ve zikrolunan numûne manzûr-ı âlî-i cenâb-ı Padişahî buyurulmak için takdim kılındığı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 8 L. [12]68

Ma 'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ibcâl olan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleriyle mezkûr tahrirât ve numûne manzûr-ı meâlî-nur-ı hazret-i şehinşâhî buyurulmuş ve istîzân-ı sâmi-i âsafâne-leri vechle zikrolunan mahsulün sâye-i hazret-i Padişahî'de ilerilemesi esbâbının istihsâline kemâ-yelik sarf-ı mesâî olunması vesâyâsını ve bu bâbda olan himmet ve ikdâmından dolayı tahsini hâvi vali-i müşârunileyh hazretlerine cevabnâme yazılması şeref-rîz-i sünûh ve su-dûr buyurulan emr ve irâde-i seniyye-i cenâb-ı zillullâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş ve zikrolunan tahrirât ve numûne yine savb-ı savâb-nümâ-yı vekâlet-penâhîlerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 10 L. [12]68

İ. DH, 255/15713

عطفه
اخرم حضرتي
طرحي غيب والسي ودفن وياست حضرتك درك در و دايه خبرنامه سلفي بعد از ابرار شوي نظاير كن اتر حقا نشري بويده ايجو به عزمه و نقيدم فرضي اردوي هلاوت و زندي
اوله اورد و مقرر و باجمه اهل دانشه رقيب اوله اقرده غير از ايلات تصور قلم اوله اتق بول اوله ايجو اوله كنر حقه عروسه فها يال اوله جانب خزنه جيلم
ايال انوسه و تشويقات اخبره اوزنه درست اخصال اوله باق رض كن بول عروسه بيك اوله فرضي انوسه انك رض كنر حقه عروسه فها يال اوله جانب خزنه جيلم
اهم عروسه كنر سايه نقده ايشه سايه خضه ايجو و جيلم خضه باقسي رهايه حضرتك سلفي بعد از ابرار شوي نظاير كن اتر حقا نشري بويده ايجو به عزمه و نقيدم فرضي اردوي هلاوت و زندي
امروزانه جناب ملوكه شمس و رضه و بر بويده ايجو و جيلم خضه باقسي رهايه حضرتك سلفي بعد از ابرار شوي نظاير كن اتر حقا نشري بويده ايجو به عزمه و نقيدم فرضي اردوي هلاوت و زندي

[illegible]

TRABLUSGARB'DA ORDU İÇİN YARDIM TOPLANMASI, BAZI GÖREVLİLERİN RÜTBELERİNİN YÜKSELTİLMESİ

Trablusgarb'da ordulara yardım için memûrlar ve halk tarafından toplanan akçenin İstanbul'a ulaştığı ve bu vilâyette bazı resmî görevlilerin rütbelerinin yükseltilmesi hakkında

معونات لأجل الجيش في طرابلس الغرب وترقية رتب بعض الموظفين
حول وصول الأموال التي تم جمعها من الموظفين والأهالي في طرابلس الغرب لأجل الجيش العثماني
إلى استانبول، وترقية رتب بعض الموظفين الحكوميين العاملين في الولاية.

[11 Eylül / سبتمبر 1854]

Atûfetli efendim hazretleri

Trablusgarb valisi devletlü paşa hazretlerinin bu kere vürûd eden tahrirâtı melfûf pusulalar ile beraber meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i hazret-i şehinşâhî buyurulmak için arz ve takdim kılındı. Ordu-yı Hümâyûnlara hidmet olmak üzere memûrîn ve bi'l-cümle ahali tarafından tertib olunan akçeden gayr-ı ez irsâlât küsûr kalan on altı yük on iki bin otuz sekiz buçuk gurus dahi riyal olarak cânib-i Hazine-i Celîle'ye irsâl olunmuş ve teşvikât-ı ahire üzerine derdest-i istihsâl olan mebâlig dahi sekiz yük gurus resîde olup arkası alındıkda ânın dahi gönderilmesi musammem bulunmuş olduğundan bu bâbda himem-i masrûfe-i muharrere şâyân-ı takdir olmakla müşârunileyh hazretlerine icab-ı vechle tahsinnâme yazılmış ve müşârunileyh hazretlerinin melfûf pusulada muharrerü'l-esâmi zevâta istediği rütbelerin tevcîhi hakkında her ne vechle emr u fermân-ı cenâb-ı mülûkâne müteallik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı celîli icrâ olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 17 Z. [1]270

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i sâmiye-i Vekâlet-penâhîleriyle zikrolunan tahrirât ve pusulalar manzûr-ı âlî-i hazret-i tac-dârî buyurulmuş ve istîzân-ı sâmi-i âsafâneleri üzere vali-i müşârunileyh hazretlerine icabı vechile tahsinnâme yazılması ve zikrolunan rütbelerin dahi tevcîhi şeref-pîrâ-yı sünûh ve sudûr buyurulan emr ve irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfînden olarak marû'l-beyân tahrirât ve pusulalar yine savb-ı sâmi-i âsafîlerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 18 Z. [12]70

*

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Mukaddemce dahi arz ve inhâ kılındığı üzere Ordu-yı Hümâyûnlara bir hidmet olmak emeliyle memûrîn ve bi'l-cümle ahali taraflarından tertib olunan akçeden gayr-ı ez irsâlât kûsûr kalan on altı yük on iki bin otuz sekiz buçuk gurusu riyale tahvilen ve Trablusgarb Eyaleti Mal Başkâtibi Emin Efendi kullarına teslimen ve buradan Malta ve oradan Dersaadet'e kadar posta vapuruna tahmilen bu kere cânib-i Hazine-i Celîle'ye takdim ve tisyâr kılınmış ve bu tarafa vürûd-ı bendegânemden beri sâye-i me'âli-vâye-i cenâb-ı Padişahî'de sızıldısızca tahsil ve isbâl olunan iâne-i umûmiye ve hizmet-i mahsûsa ba'de'l-mesarifât elli üç yük yirmi bir bin iki yüz doksan sekiz buçuk gurusu bâliğ olmuş ve bunların zîri mazbatalu tanzim olunan defterleri bu defa takımıyla cânib-i Nezâret-i Celîle-i Maliye'ye ve manzûr-ı sâmi-i Vekâlet-penâhîleri buyurulmak üzere bir kıt'a hulâsa pusulası dahi leffen hâk-i pâ-yı vâlâ-yı âsafânelerine takdim olunmuş ve mukaddemce icrâ-yı teşvikâtı âmir şeref-vârid olan emirnâme-i sâmi üzerine teşebbüs olunan terğibat semeresi olarak su-yı bendegîden vesâir memûrîn kullarıyla ahalinin zî-kudret olanlarının kemâl-i hoşnudî ile tertib olunup derdest-i istihsâl bulunan akçe dahi şimdiye kadar sekiz yük gurusu resîde olmuş ve bi-lutfihi'l-Kerîm sâye-i teshilât-vâye-i hazret-i şahânedede âsâr-ı teveccühât-ı aliyye-i Vekâlet-penâhîleriyle bundan sonra arkası alınacak mezâbıtın takdimine ve ileride daha ne mikdara çıkarılabilir ise bi't-tahsil cânib-i Hazine-i Celîle'ye irsâline mübâderet ve nasb-ı nefis-i itinâ ve gayret kılınacağı derkâr bulunmuş olup ancak bu bâbda ve gerek mehamm-ı lâzime-i sâirede burada bulunan memûrînden bazı bendegânın doğrusu hüsn-i hidmet ve sadakati görülmüş ve bu havalı ahalisi şimdiye kadar mükâfât-ı aliyye ve merâtib-i Saltanat-ı Seniyye ne olduğunu lâyıkiyla bilemediklerinden ve hüsn-i hizmeti meşhûd olanların mükâfât-ı seniyyeye nâiliyyetle taltifi cümle hakkında tâziyâne-i şevk ve gayreti mûcib olacağından afv-ı âlî-i rahimânelerine istinâden leffen takdim-i hâk-i pâ-yı sâmi-i dâverîleri kılınan pusulada muharrerü'l-esâmi memûrîn ve emekdârân-ı daire-i çâkerinin istidâsına mütecâsir olduğum rûteb-i seniyyenin inâyet ve ihsânıyla mesrûriyetleri hususuna müsâade-i seniyye-i vekâlet-penâhîleri erzân ve şâyân buyurulmak bâbında ve her halde emr u fermân ve lutf-ı ihsân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

27 L. [12]70

Bende Vali-i Eyalet-i Trablusgarb
Mustafa

*

Rikâb-ı hümâyûn-ı şahâne kapıcıbaşlarından Bingazi Sancağı Kaymakamı Behram Ağa kulları	Mirü'l-ümerâlık rütbe-i seniyyesine terfi'i
Rütbe-i hâmis ashâbından Trablusgarb Eyaleti Mal Başkâtibi Emin Efendi kulları	Rütbe-i sâliseye terfi'i
Rütbe-i Rabia ashâbından Humus Kaymakamı saâdetli Hacı Ahmed Paşa zâde Mısrate Kazâsı müderrisi Hacı Mehmed Bey kulları	Istabl-ı Âmire pâyesi ihsân buyurulması
Bingazi Kaymakamlığı dahilinde kâin garb cânibi urbânı müdürü hâcegândan Emin Efendi kulları	Kapıcıbaşılık rütbesine terfi'i
Dergâh-ı âli kapıcıbaşlarından ve Trablusgarb Meclis azâsından Şeyhü'l-beled Seyyid Şerîf Ağa kulları	Istabl-ı Âmire pâye-i refiasına terfi'i
Trablusgarb Eyaleti Tahrirât Başkâtibi ve Ticaret Meclis reisi hâcegândan Mustakim Efendi kulları	Rütbe-i râbi'aya terfi'i
Trablusgarb Babulbahr Gümrüğü memûru Reşid Efendi kulları	Müceddeden Kapıcıbaşılık rütbesi inâyet buyurulması
Trablusgarb Babulmünşebih memûru Ferhad Ağa kulları	Müceddeden Kapıcıbaşılık rütbesi ihsân buyurulması
Atlı baş ağası ve Münşiye ve Sahil müdürü Hasan Ağa kulları	Müceddeden Kapıcıbaşılık rütbesi ihsân buyurulması
Trablusgarb Eyaleti'nde kâin Sirt kazâsı müdürü Mustafa Ağa kulları	Müceddeden Kapıcıbaşılık rütbesi
Mal Kâtibi refiki Mehmed Rıfat Efendi kulları	Müceddeden Hâcelik ile rütbe-i Rabia ihsân buyurulması
Mal Kâtibi refiki Raşid Efendi kulları	Müceddeden Hâcelik ihsân buyurulması
Mal Kâtibi refiki Edhem Efendi kulları	Müceddeden Hâcelik rütbesi ihsân buyurulması
Mal Kâtibi refiki İsmet Efendi kulları	Müceddeden Hâcelik ihsân buyurulması
Tahrirât kâtibi refiki İbrahim Efendi kulları	Müceddeden Hâcelik ihsân buyurulması
Cebel-i garbiye Mal Kâtibi Nureddin Efendi kulları	Müceddeden Hâcelik ihsân buyurulması
Trablusgarb meclis kâtibi Mehmed Ebu Ayişe Efendi kulları	Müceddeden Hâcelik rütbesi
Trablusgarb Eyaleti Veznedarı Şakir Efendi kulları	Müceddeden Hâcelik ile rütbe-i Hâmise
Emekdârân-ı daire-i âciziden Mühürdarlık hizmet-i çâkeride bulunan İsmail Efendi kulları	Müceddeden Hâcelik ile rütbe-i Rabia ihsân buyurulması

*

Trablusgarb Eyaleti ahalisine ber-mûceb-i irâde-i seniyye tevzî' olunan îâne-i umûmiyeden ve memûrîn ve bendegân-ı Saltanat-ı Seniyye taraflarından ordular hidmeti için verilen mebâliğden Dersaâdet'e irsâl olunan ve mesarifât-ı vakı'asına verilen mebâliğin mikdarı

Guruş	
3171338	İâne-i umûmiye tevzî' ve tahsilâtı
<u>2252015</u>	Memûrîn ve ahali taraflarından tertib olunan ordu-yı hümâyûnlar hidmet akçesi
5423353	
<u>0102054,5</u>	Ber-vech-i bâlâ iki kalem mebâliğin Dersaâdet'e irsâlinde verilen mesarifâtı
5321298,5	Dersaâdet'e irsâl olunan

Guruş	
26225	İâne-i umûmiye masrafı
<u>75829</u>	Ordular akçesi masrafı
102054	

3709260 Guruş	Mukaddemâ üç defa nakden irsâl olunan
1612038,5 Guruş	Bu kere Mal Başkâtibi'ne teslimen takdim kılınan

İ. DH, 307/19523

4

14

مدرسه فقهیه تبریز

انجی ماره هیوماکه نکه مشرکری کیم ایسه هیوشراظمی ایضا ایلم بالذات قبول و تصدیق ایلد کیم ماعدا منسوب اولردی
قونسلخان لر طرفلرند دخی بشق بشق تصدیق رسیسی اولرجه معبر سندر حکومت تسلیم واعط قلم جعفر

برنجی ماره طرابلس حکومت دولتی عیم نکه هیوماکه جعفر رخصتی هیوشراظمی کاسمدا اچاسم معلوم اولرجه و شرطلر
بر شرطک اچاسمدا واضع و باراضع دردم مخالفت کور بلور ایسه اولر ماکه نکه تعظیم و قضا دردم ماکه نکه قالد برلسی ارعا
واجاب حکومت دولتی عیم مقدر اولر جعفر

سنجی ماره هیوشراظمی بالقول کدی ایضا ایلم تصدیق ایتیمایه و قونسلخان سی جانبدر تصدیق و ایضا
ایدر ماسد اولدر بر مشرک کل طویر و قنایمدا لافان قبول اولرجه جعفر
سالمه محکم ۱۲۸۱ و ۱۲۸۲

موسو طفيلك سلاطه قضانه وضع ابره جگ رتونه بغي مصدغه و از شلطانم در

برنجي ماره بهومانه مانه سي حقوقي سلاطه ده كانه اسك مصدغه لاملو حكومتك هر نوع حقوقي و معاملا جاري اولم جقدر و بهومانه سار مصدغه لري دول عليه حكومت و بركو و رسولات و بره جقدر

المنجي ماره بهومانه نك وضعيه قضانه كورج البوم موجود بوليانه و بوزنه صك انت اولم جعه اولاده مانه لري منع ابره جك برخصار حق اولم جعه و واضع و با واضعك اخصاره و اميانه دار و قنانه لودقات ادعاه ابره جعه اولم جقدر و بهومانه حقوقي فونسلوكانه و با فونسلوكانه لري هم بر وقت ادعا و ملاخه لري و فونسلو جقدر

و منجي ماره بهومانه نك وضع اولم ججه مدي موسو طفيلك و مشكرك نك ابره و ابره حقوقي مكنه سي معبر و مقبول اولم جدره واضع و مشكرك و مقام طونيم جقدر و ذكر اولاده مانه نك هر وجه بخود و دره سالم اولاده مانه وضعي ايجاب حاله اولم جقدر بوليك ايجونه استيجار ابره جك مكي اولم حكومه بالورانه رخصت و برلكنده صك مكنه وضع اولم جقدر

در منجي ماره بهومانه نك واضع و با واضعك دولتيه مكنه رخصت و با خود بر قايح ايجاب ابره شركت و با خود سار در معاملا ابره جك اولم جك حكومتك رخصت مكنه ابره جقدر و بهومانه اوزر رخصت واضع و با واضعك جاجنده اهل ابره جقدر اولم ججه جقدر مكنه طرندنه قصه ابره لاسه اولاده بر فونسلوكانه و سنده حكومتي ايجاب اولم جقدر اهل ابره و فونسلوكانه معاملا و محاسبه ابره حكومه ايجاب اولم جعه و بر سنده بايد جعه اولم جك مكنه مكنه بايد سنده ابره مكنه جقدر و سمنه طرندنه اهل ابره ايجاب ابره حكومه ابره رنبر و نقد مكنه اولم جقدر و ذكر اولاده مانه نك واضع و با واضعك طرندنه بومقوله مكنه رخصت حالات و فونسلوكانه مكنه سار نه مكنه ابره اولم جقدر

بمنجي ماره بهومانه نك هر نوع ضرر و خساره حكومت و اهل ضامه اولم جقدر بوليك دار و قنانه لودقات ادعاه حكومتي ايجاب قبول اولم جقدر

طالع عربی اینجاست که در توبه بانی جفا رفته اوزده اوست با قوسهای بی تخیلی در توبه اوستی استی اولیای فاروقی کینه از اهل مذکور و ایستادند
 یات حقیر اینجاست که در توبه بانی جفا رفته اوزده اوست با قوسهای بی تخیلی در توبه اوستی استی اولیای فاروقی کینه از اهل مذکور و ایستادند
 باقیه فوائده شرطی و مضطرب و در حقیقت لازم ایضا اوزده شرطی و مضطرب و در حقیقت لازم ایضا اوزده شرطی و مضطرب و در حقیقت لازم ایضا
 اولیایه من الیه و کما سنک انت ابره جعفری فاروقی و طوایف مذکور شرطی و مضطرب و در حقیقت لازم ایضا اوزده شرطی و مضطرب و در حقیقت لازم ایضا
 حکایتی که در توبه بانی جفا رفته اوزده اوست با قوسهای بی تخیلی در توبه اوستی استی اولیای فاروقی کینه از اهل مذکور و ایستادند
 مقدمه آنکه عمای اجتهاد معاصر و در توبه بانی جفا رفته اوزده اوست با قوسهای بی تخیلی در توبه اوستی استی اولیای فاروقی کینه از اهل مذکور و ایستادند
 فقیه اراک و عید خندان اصفهان را به توفیق ایدین حالک اجای ای بی بی اوزده اوست با قوسهای بی تخیلی در توبه اوستی استی اولیای فاروقی کینه از اهل مذکور و ایستادند

توفیق بک

توفیق

MİSLATA'DA ZEYTİNYAĞI FABRİKASI AÇILMASI

Trablusgarb'a tâbi Mislata kazâsında bir zeytinyağı fabrikası açmak için izin isteyen Avusturya konsolosunun talebi hakkında gerekli incelemenin yapıldığı ve fabrika şartnâmesinin bazı değişiklikler yapıldıktan sonra uygun görüldüğü

إقامة مصنع لزيت الزيتون في مسلاته

حول الطلب المقدم من قنصل النمسا للحصول على رخصة لإقامة مصنع لزيت الزيتون في قضاء مسلاته التابع لطرابلس الغرب، وأن الدراسة اللازمة قد تمت وصدرت الموافقة بعد إجراء بعض التعديلات على مواصفات المصنع.

[1 Haziran / يونيو 1865]

Aded: 14

Makam-ı Âlî-i Hazret-i Vekâlet-penâhî'ye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Avusturya Konsoloshânesi Kançıları Mösyö Teofil dahil-i eyaletde bulunan Mislata kazâsına zeytin yağı çıkarmak üzere bir makine vaz' edeceği Avusturya konsolosu cânibinden bir mektub-ı resmî ile beyân olunması ve bu makûle makine ve fabrika inşa edecek ecnebiler hakkında şeref-vârid olan emirname-i sâimde men'-i vuku'una dair iş'âr olmayıp mücerred hükümetin malûmât ve marifetiyle vaz' ve inşası muharrer bulunması cihetiyle men'-i inşasına gidilemeyerek fakat sûreti leffen takdim kılınan şerayitnâme ile tahdîd-i muamelâtına teşebbüs olunmuş ise de kâffe-i ahvâlde emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Trablusgarb fî 14 N. [1]281 ve fî 31 Kanun-ı evvel [1]280

Bende Vali-i Trablusgab

Mahmud Nedim

*

Trablusgarb Eyaleti Dahilinde Kâin Mislata Kazâsına Mösyö Teofil'in Vaz' Edeceği Zeytin

Ma'sarasına Dair Meclis-i Ma'âbir'in Mazbatasıdır

Trablusgarb eyaleti dahilinde kâin Mislata kazâsında zeytin yağı çıkarmak üzere Avusturya konsolosu tarafından inşası iltimas olunan fabrika hakkında eyalet-i mezkûre valisi devletlü paşa hazretlerinin makam-ı sâmi-i hazret-i sadâret-penâhîye vârid olup Meclis-i Vâlâ'ya havale buyurulan tahrirâtının leffiyle icrâ-yı icabı zımında taraf-ı eşref-i nezâret-penâhîleri-

ne vârid olan tezkire-i aliyye-i hazret-i Padişahî meclis-i âcizânemize havale buyurulmuş olduğundan mevki'-i mütâlaaya alınmıştır. Melfûf şartnâmeye icabı vechile lâzım gelen mevâd derc ve tastîr kılındığı misillü bazı mahalleri dahi bi't-tadil tebyîz olunarak leffen huzur-ı âlî-i nezâret-penâhîlerine takdim kılınmış ve şartnâme-i mersûl muvâfık-ı usûl bulunmuş olduğundan keyfiyetin cevaben cânib-i riyâset-i celîle-i müşârunileyhâya iş'ârı tezekkür ve tensîb kılınmış olmakla ol bâbda ve her halde emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî gurre-i Zilhicce [1]281 ve fî 15 Nisan [1]281

(Mühür)

Meclis-i Ma'âbir

*

Meclis-i Ahkâm-ı

Adliye

110

Mösyö Teofil'in Mislata Kazâsı'na Vaz' Edeceği Zeytin Yağı Ma'sarası'na Dair Şartnâmedir

Birinci madde: İşbu Ma'sara makinesi hakkında Mislata'da kâin eski ma'saralar misillü hükümetin her nev' hukuku ve muamelâtı cârî olacaktır ve işbu makine sâir ma'saralar gibi Devlet-i Aliyye hükümetine vergi ve rûsûmât verecektir.

İkinci madde: İşbu makinenin vaz'ıyla kazâ-i mezkûrda el-yevm mevcut bulunan ve bundan sonra inşa olunacak olan makineleri men' edecek bir inhisâr hakkı olmayacak ve vâzı' veya vâzı'ların inhisâra ve imtiyaza dair vakten mine'l-evkât iddialarına itibar olunmayacaktır ve işbu makine hakkında konsoloshâne veya konsoloshânelerin hiçbir vakitte iddia ve müdahaleleri vuku' bulmayacaktır.

Üçüncü madde: İşbu makinenin vaz' olunacağı mahalde Mösyö Teofil'in ve müşteriklerinin ebniye ve arazice hukuk-ı mülkiyesi mu'teber ve makbul olmayarak vâzı'ları müste'cir ve misafir makamında tutulacaktır ve zikrolunan makinenin her vechile mahzurdan sâlim olan mahalle vaz'ı icab-ı halden olduğundan bunun için istîcâr edilecek mahal evvelâ hükümete bi'l-irâe ruhsat verildikten sonra mahalline vaz' olunacaktır.

Dördüncü madde: İşbu makinenin vâzı' veya vâzı'ları Devlet-i Aliyye tebaasından bir şahıs veyahud birkaç eşhâs ile şirket veyahud sâir türlü muamelât eyleyecek oldukda hükümetin ruhsatına muhtac olacaktır ve işbu makine üzerinde vâzı' veya vâzı'ları cânibinden ahali ile akd olunup hîn-i akdinde hükümet tarafından tasdik etdirilmemiş olan bir konturat ve senede hükümetce itibar olunmayacağından ahali ile vuku' bulacak muamelât ve muhasebât ibtidâ hükümete ihbar olunacak ve bir sened yapılacak olur ise hükümetin malûmâtıyla yapılmış ise muteber tutulacaktır ve selem tarîkıyla ahaliye akçe itâsı öteden beri ve nizâmen memnû' olduğundan zikrolunan makinenin vâzı' veya vâzı'ları tarafından bu makûle mugâ-

yir-i nizâm hâlât vuku'unda haklarında muamele-i nizâmiye icrâ olunacaktır.

Beşinci madde: İşbu makinenin her nev' zarar ve hasarına hükümet ve ahali zâmin olmayacağından buna dair vakten mine'l-evkât iddialar hükümetçe hiç kabul olunmayacaktır.

Altıncı madde: İşbu makinenin müşterikleri kimler ise işbu şerâiti imzalarıyla bizzât kabul ve tasdik eyledikten mâadâ mensub oldukları konsoloshâneler taraflarından dahi başka başka tasdik-i resmîsi olacak muteber senedler hükümete teslim ve itâ kılınacaktır.

Yedinci madde: Trablus'da Hükümet-i Devlet-i Aliyye'nin işbu makine hakkında ruhsatı işbu şerâitin kâmilten icrâsına mu'lak olacak ve şurûtdan bir şartın icrâsında vâzı' veya vâzı'lardan muhalefet görülür ise ol makinenin tatiline ve kazâdan makinenin kaldırılmasını iddia ve icrâya Hükümet-i Devlet-i Aliyye muktedir olacaktır.

Sekizinci madde: İşbu şerâiti bi'l-kabul kendi imzası ile tasdik etmeyen ve konsoloshânesi cânibinden tasdik ve imza etdirmemiş olan bir müşterikin zuhurunda vakten mine'l-evkât kabul olunmayacaktır.

Fî 24 Zilhicce 1281 ve 8 Mayıs 1281

(Mühür)

Meclis-i Ahkâm-ı Adliye

*

Meclis-i Ahkâm-ı Adliye

109

Trablusgarb eyaleti Mislata kazâsında zeytin yağı çıkarılmak üzere Avusturya Konso-loshânesi Kançılarî Mösyö Teofil tarafından inşası istidâ olunan fabrika keyfiyetine dair eyalet-i mezkûre valisi devletlü paşa hazretlerinin Meclis-i Vâlâ'ya havale buyurulan tahrirâtıyla melfûf şartnâme lâyihası Daire-i Kavânîn ve Nizâmat'da ba'de'l-kirâe usûli vechile Nâfia Nezâret-i Celîlesiyle cereyân eden muhâbere üzerine Meclis-i Ma'âbir'den bi't-tadil kaleme alınan şartnâme lâyihası ve mazbata mütâlâa ve tedkikât-ı lâzime ifâ olundukda şerâit-i muharrere etrafiyla ve devletçe ve memleketçe her nev' mehâzirin adem-i vuku'unu hâlen ve istikbalen kâfil ve zâmin olduğundan mûmâileyhin ve şürekâsının inşa edecekleri fabrikadan dolayı mezkûr şartnâme ahkâmına tamamıyla tevfiik hareket etmeğe mecbur olacaklarını müş'ir zîri taraflarından imza edilerek bir kıt'ası hükümet-i mahalliye nezdinde tevkif ile diğeri Divân-ı Hümâyûn Kalemî'nde hıfz için bu tarafa gönderilmek üzere mezkûr şartnâmenin kalem-i mezkûrdan iki nüsha-i resmiyesi yazdırılarak ve hükm-i celîli şerâit-i mukarrerinin tamamî-i icrâsına mu'lak olmak üzere bir kıt'a ruhsat-ı emr-i âlîsi dahi tasdir buyurularak emirname-i sâmi-i Sadâret-penahîleriyle vali-i müşarunileyhe ba's ve irsâli bi't-tensîb evrâk-ı merkûme leffen takdim kılınmağın irâde-i aliyye-i cenâb-ı âsafânelerine tevâfuk eylediği halde icrâ-yı icabı bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 24 Zilhicce 1281 ve fî 8 Mayıs 1281

Yusuf Kâmil	Es-Seyyid Mahmud Edhem	Mecid	Es-Seyid İsmail Afîf	Ali
Es-Seyyid Mustafa	Es-Seyyid Mehmed Besim	Legofet Bey Nâ-mizac		

*

Atûfetli efendim hazretleri

Trablusgarb Eyaletinde Mislata Kazâsı'nda zeytinyağı çıkarılmak üzere Avusturya Konsoloshânesi Kançılarî Mösyö Teofil tarafından inşası istidâ olunan fabrikaya dair mahallî inhâsı üzerine Nâfia Nezâret-i Celîlesiyle bi'l-muhâbere Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan mazbata melfûfâtıyla beraber arz ve takdim kılındı. Meâlinden müstebân olduğu vechile mûmâileyhin ve şûrekâsının inşa edecekleri fabrikadan dolayı şartnâme lâyihası ahkâmına tevfiîk hareket etmeğe mecbur olacaklarını müş'ir zîri taraflarından imza edilerek bir kıt'ası hükümet-i mahalliye nezdinde tevkif ile diğeri Divân-ı Hümâyûn kaleminde hıfz için bu tarafa gönderilmek üzere zikrolunan şartnâmenin kalem-i mezkûrdan iki kıt'a nüsha-i resmiyesi yazdırılarak ve hükmi celîli şerâit-i mukarrerinin tamamî-i icrâsına müteallik olmak üzere bir kıt'a ruhsat emri âlîsi tasdir olunarak bâ-tahrîrât mahalline isbâli tezekkür olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emri irâde-i seniyye-i hazret-i şehinşâhî müteallik ve şeref-sudûr buyurulur ise âna göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fî 5 Muharrem 1282

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle evrâk-ı ma'rûza man-zûr-ı âlî-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve husus-ı mezkûrun tezekkür ve istîzân olunduğu üzere ifâ-yı muktezâları şeref-sünûh ve sudûr buyurulan emri irâde-i mehâsin-âde-i cenâb-ı şehinşâhî icab-ı celîlinden olarak evrâk-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i âsafîlerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emri u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 6 Muharrem 1282

İ. MVL, 532/23853

BİNGAZİ'DEKİ FRENK KATOLİK KİLİSESİ'NE ZARAR VEREN ŞAHSIN CEZALANDIRILMASI

Bingazi'de bulunan Frenk Katolik Kilisesi'ndeki mevcut resim ve diğer eşyayı kırması üzerine yakalanıp sorgulanan Hâseli Bedevi Abdullah hakkında Bingazi Meclisi'nden gönderilen evrâkın Meclis-i Vâlâ'da tedkik edildiği, meydana gelen bu olay, oradaki ecnebilerin telaşına sebep olmuşsa da alınan tedbirlerle emniyetin sağlandığı, adı geçen şahsın verdiği bu zararın sahip olduğu bahçesi satılarak ödenmesi ve ayrıca kendisinin bir sene hapis ve para cezası ile cezalandırıldığı hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'na yazılan yazı

معاقبة الرجل الذي قام بتحطيم بعض الأشياء في الكنيسة الكاثوليكية في بنغازي

خطاب إلى متصرفية بنغازي حول الأوراق المرسلة من طرف مجلس إدارة بنغازي عن البدوي الحسوي المدعو عبد الله الذي قيل إنه قام بتحطيم اللوحات والأشياء الأخرى الموجودة في الكنيسة الكاثوليكية الإفرنجية الكائنة في بنغازي وتم القبض عليه والتحقيق معه، وأن تلك الأوراق قد تم الاطلاع عليها من قبل المجلس الأعلى، وأن تلك الحادثة وإن كانت سبباً في إثارة الذعر بين الأجانب هناك إلا أنه قد تم إقرار الأمن بالتدابير التي تم اتخاذها، وأن ذلك الضرر الذي وقع من الشخص المذكور سوف يجري التعويض عنه ببيع الحديقة التي يمتلكها وتسديد المبلغ، كما حكم عليه بالسجن عاماً واحداً وغرامة مالية أخرى.

[12 Haziran / يُونِي 1866]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Bingazi şehrinde vâkı‘ Frenk Katolik kilisesinin Kapısı'nı açık ve hâlî bularak içeriye girüp bazı tesâvir-i mevcude vesâireyi şikeste etmesi üzerine ahz ü girift ile istintâkı icrâ edilmiş olan Hâseli Bedevi Abdullah nâm şahıs hakkında Bingazi Meclisi'nden tanzim ve tesyîr kılınan mazbata ve evrâk-ı melfûfe Meclis-i Vâlâ'da kıraat ve mütâlaa olunmuş ve lede'l-arz manzûr-ı âlî buyurulmuştur. Revîş-i iş‘âra nazaran şu maddenin vuku‘u ibtidâ-yı emrde orada bulunan ecnebîlerin bazı mertebe telaşına bâdî olduğu halde ittihâz ve icrâ olunmuş olan tedâbir emniyet-i mültezimenin muhâfazasını ve icabının tahvil ve tebdil-i zehâb ve efkârını müstelzim olup vâkı‘a bidâyet-i maslahatda buraca dahi bir takım makâlât tereşşuh eylemiş iken icraât-ı vâkı‘anın bu şeyleri tadil etmesi istilzâm-ı mahzûziyet etmekle ba‘d-ezîn dahi hemîşe hüsn-i ifâ-yı me’ser-i memduhaya ve merkûmun mücerred eser-i vaz‘-ı mecnûnânesi olmak üzere vuku‘a gelen şu hasarâtın mutasarrıf olduğu bahçesinin satılub esmân-ı hâsıla-sıyla mevkûf bulunduğu cümle-i iş‘ârdan olan dokuz yüz guruşdan tesviyesi ve kendisinin yüz otuz üçüncü madde-i kanuniye hükmüne tevfiķan ve tarih-i habsden itibaren nihayet-i müddet olan bir sene için habsiyle ceza-yı nakdî olarak bir Mecidiye altını ahz olunması taht-ı tensîb ve irâde-i seniyyede olmağın ona göre icabının icrâsına himmet olunması siyâkında şukka.

28 Muharrem [12]83

خداوندی عرب عالمی است نه در عهد بخاری نشو و نه ابو سعید اولاد و در سعادته که در عهد رجب
افزون می شود و اقامت این عهد خانی اولاد که در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
افزون رفته به بولند این عهد بنا به سبب معاصرت و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
نهایت بزرگی این عهد در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
بخاری سنجی می باشد به با سبب و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
می شود و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
مالک رجب در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب

هفت اصدیق سیدان

حاصل عهدی یافت به بدوین بخاری کانه قولک کلیاست نه در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
شکست می آید و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
واجب قضا به شایب حکایت می شود و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
و فخر و وانی با فخر و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
سعادتی حقیقه روی اصدیق سیدان و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
عهد سنجی و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
مادی و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
سپهری و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
شاید در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
منصور و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب
باید جای اید و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب اقامت می دارد و در عهد رجب

هفت اصدیق سیدان

İSTANBUL'A GELEN BİNGAZİ ULEMÂSINDAN ŞEYH ABDÜRRAHİM EFENDİ'YE HANE TAHSİSİ

Bingazi'de ilim neşri ile meşgul olan ve ikamet için İstanbul'a gelen Şeyh Abdürrahim Efendi'ye bir hane satın alınarak parasının Mal Sandığı'ndan ödeneceği

تخصيص منزل لإقامة الشيخ عبد الرحيم أفندي أحد علماء طرابلس الغرب القادم إلى استانبول
حول شراء دار من أموال "صندوق المال" للشيخ عبدالرحيم أفندي الذي انشغل بنشر العلم في بنغازي
وقدم اليوم إلى استانبول من أجل الإقامة.

[12 Haziran / يُونِي 1866]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Trablusgarb ulemâsından olup Bingazi'de neşr-i fûnûn ile meşgul olan ve geçende Dersaâdet'e gelen Şeyh Abdürrahim Efendi'nin mahall-i mezkûrda ikamet edecek hânesi olmayarak kendisi ise e'âlim-i ulemâdan ve duasıyla iğtinâm olunur zevâtdan bulunmuş idüğüne binaen sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i Padişahî'de efendi-i mûmâileyhe on beş bin nihayet yirmi bin guruşa kadar bir hâne tedarik ve iştirâsıyla mu'accelesinin Mal Sandığı'ndan itâsı hususuna Bingazi Sancağı Meclisi'nden bâ-mazbata vuku bulan iş'âr ve ifade ve Meclis-i Vâlâ'da cereyân eden müzâkere mücebince bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî müteallik ve şeref-sudûr buyurulup Hazinece ifâ-yı muktezâsı Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havale ve iş'âr kılınmağla ber mantûk-ı irâde-i seniyye mahallince dahi iktizâsının icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

28 Muharrem [12]83

BEO. AYN. d, 915- s.2

BİNGAZİ KATOLİK KİLİSESİNE SALDIRAN ŞAHSIN CEZALANDIRILMASINDAN KONSOLOSLARIN MEMNUN KALDIĞI

Hâseli Abdullah adlı bir bedevinin Bingazi'deki Katolik kilisesine girerek bazı eşyaları kırması üzerine meydana gelen korku ve dehşetin alınan tedbirlerle yok edilip emniyetin sağlanmasından dolayı İngiltere ve İtalyan konsolosları tarafından verilen teşekkür yazılarının gönderildiği, bu sıkıntılı işin sızılısız bir şekilde halledilmesinde hizmetleri görülen Hassa Ordusu mensuplarına Mecidî nişânı verilmesine karar verildiği hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'na gönderilen buyruldu

ترحيب من قناصل الدول الأجنبية لعقاب الرجل الذي حطم بعض الأشياء في الكنيسة الكاثوليكية في بنغازي

بيورلدى مرسل إلى متصرف بنغازي حول وصول خطابات شكر من قنصل انجلترا وقنصل إيطاليا بعد الخوف والذعر الذي حدث مع قيام بدوي حسوي يدعى عبدالله باقتحام الكنيسة الكاثوليكية في بنغازي وتحطيم بعض الأشياء فيها، ثم إقرار الأمن في أعقابها باتخاذ التدابير اللازمة لإزالة الخوف والذعر، وأنه قد تقرر من ثم منح النشان المجيدي لمنسوبي "جيش الخاصة السلطانية" الذين بذلوا مساعيهم لحل ذلك الأمر المحرج بشكل لا تشكي فيه ولا تظلم.

[1866 يُونِي / 13 Haziran]

Bingazi Mutasarrıflığı'na

Hâseli Abdullah nâmında bir Bedevi'nin Bingazi'de kâin Katolik kilisesine girerek bazı tasâvir vesâireyi şikest eylemesi üzerine düvel-i mütehâbbe konsoloslarıyla Hristiyan ahali beyrinde hâsıl olan haşyet-i umûmiye ittihâz ve icrâ kılınan tedâbir-i hakîmâne semeresiyle def' ü izâle ve emniyet-i mahalliye iade olunmasından dolayı teşekkürü şâmil İngiltere ve İtalya konsolosları tarafından verilen takrîrlerin gönderildiğine dair geçende tevârüd eden tahrirât-ı saâdetleri takımıyla lede'l-arz manzûr-ı âlî ve gâile-i mezkûrenin böyle sızılısızca indifa'ı ve emniyet-i memleketin hüsn-i istihsâli hususunda masrûf olan ikdâmât-ı saâdetleri nezd-i celîl-i cenâb-ı cihan-bânîde tahsin ve mahzûziyete bâdî olarak bu bâbda hüsn-i hizmetleri sebkât eden Hassa Ordu-yı Hümâyûn'u Beşinci Süvari Alayı Birinci Binbaşısı İsmail Ağa'ya müceddeden ve ordu-yı mezkûr Yedinci Saf Piyade Alayı Birinci Taburu Binbaşısı Mehmed Efendi dahi tebeddülen dördüncü rütbeden birer kıt'a Mecidiye nişân-ı zîşânı itâsına bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i hazret-i Padişahî müteallik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve mezkûrun nişânların imali Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havale ve iş'âr kılınmış olmağın beyân-ı hâl ile tebşîr-i mahzûziyet-i cihan-kıymet-i cenâb-ı veli-ni'mete ibtidâr olundu.

29 M. [12]83

BEO. AYN. d, 915-s. 2

VERŞİFÂNE KABİLESİ'NİN MESKÛN OLDUĞU MAHALLE AZİZİYE ADI VERİLEREK KAZÂ HALİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Trablusgarb'a sekiz saat mesafede bulunan Kerve (Kerde) adlı arazinin Verşifâne kabilesinin meskûn bulunduğu yere bir hükümet dairesi inşa ve imar edilerek büyük bir kazâ yapılacağından burasının yeni bir isimle adlandırılması ve orada bir cami ve birkaç dükkan inşasına başlandığı ve buraya Aziziye Kasabası adı verildiği hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne yazı

إقامة دائرة للحكومة في البلدة التي تسكنها قبيلة ورشفانة وإطلاق اسم (العزيزية) عليها
وتحويلها إلى قضاء

كتاب إلى ولاية طرابلس الغرب فيما يتعلق بإقامة مقر للحكومة وإعمارها في الموضع الذي تسكنه قبيلة ورشفانة والمعروف بالكروة (أو كردة) على مسافة ثماني ساعات من طرابلس الغرب، ثم تحويل تلك المنطقة إلى قضاء كبير؛ ولأجل هذا وجبت تسمية المكان باسم جديد وتم الشروع في بناء جامع هناك وبعض الحوانيت، ثم إطلاق اسم العزيزية على ذلك القضاء.

[1866 أيونى / 19 Haziran]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Trablusgarb Şehri'ne sekiz saat mesafede kâin Kerde nâm arazinin Kuloğulluğu'nda kalmış olan Raşgâne kabilesinin merkez-i ictimâ'-ı büyût-ı hıyâmiyesi bulunan mahalle bir hükümet dairesi inşa vesâir gûne vesâit-i imariyenin icrâ kılınmış olduğu cihetle mahall-i mezkûr bir kazâ-yı cesîm olacağından buna bir nâm-ı cedîd tesmiyesiyle Pazar günlerine tahsisan pazar ikamesine ruhsat itâsı hakkında Trablusgarb Vilâyeti İdare Meclisi'nin tevârüd eyleyen mazbatası Meclis-i Vâlâ'ya havale ve Maliye Nezâret-i Celîlesi'yle muhâbere olunup mahall-i mezkûr ziraat ve imarete kabiliyet-i tabiiyesi cihetiyle kabile-i merkûmenin iskânları icrâ ve taraf-ı devletlerinden dahi orada bir câmi'-i şerîf ile ona mevkûfen birkaç bâb dükkan inşasına mübâşeret olunmuş ve sâye-i ümrân-vâye-i hazret-i Padişahî'de mahall-i mezkûrun yakın vakitte kesb-i cesâmet ve ma'mûriyet edeceği anlaşılmış idüğüne binâen havali-i garbiyece dahi asr-ı mes'ûd-ı mehâsin-nümûd-ı hazret-i Padişahî'nin an be-an vücuda gelen bu misillü âsâr-ı nâfiasına nişâne-i teyemmün ve teberrük olmak üzere mahall-i mezkûrun emsâli misillü Aziziye Kasabası nâmıyla yâd olunmasına bi'l-istîzân müsâade-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî şâyân buyurulup Hazinece icrâ-yı muamelat-ı mukteziyesi nezâret-i müşârunileyhâya havale edilmiş ve pazar ikamesi için lâzım gelen emr-i âlî bi't-tasdir gönderildiği gibi tashîh-i kuyûd için başkaca Defter Emaneti'ne hitâben iktizâ eden emr-i âlî dahi tasdir ve emanet-i mûmâileyhâya tesyîr kılınmış olmanın iktizâsının hüsn-i icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

5 S. [12]83

BEO. AYN. d, 915-s. 3

BAZI BİNGAZİ İLERİ GELENLERİNİN TALTİFİ

Yaptıkları hizmetlerden dolayı Bingazi Meclisi azasından Abdurrahman ve Kazâ Müdürü Galib efendilere üçüncü rütbe ve Şeyhü'l-beled İbrahim ile Parola Memûru Ahmed Cevdet Efendilere ise kapıcıbaşılık rütbesi verilmesi hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'na yazı

تكریم بعض أعيان بنغازي

إلى متصرفية بنغازي حول منح كل من عبد الرحمن أفندي عضو مجلس بنغازي وغالب أفندي لقضاء الرتبة الثالثة، وكذلك منح إبراهيم أفندي شيخ البلد وأحمد جودت أفندي موظف كلمة السر (مأموری) رتبة كبير بوابين (قاپیچی باشلیق)، وذلك على الخدمات الجليلة التي قاموا بها.

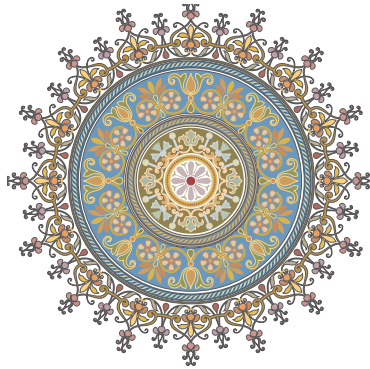
[19 Haziran / یُونِی 1866]

Bingazi Mutasarrıflığı'na

Meşhûd olan hüsn-i hizmet ve gayretlerine mükâfaten Bingazi meclis azâsından Abdurrahman ve Kazâ-i Selâse müdürü Galib efendilere rütbe-i sâlise ve Şeyh[ü'l]-beled İbrahim ve Parola Memûru Ahmed Cevdet Efendilere dahi Kapıcıbaşılık rütbeleri tevcihine vuku' bulan iş'âr-ı saâdetleri mücebince bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî müteallik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve iktizâ eden ru'us-ı hümâyûnlar bi't-tasdir leffen irsâl kılınmış olmağla iktizâsının icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

5 S. [12]83

BEO. AYN. d, 915-s. 4

MANDORFA KÖRFEZİNE BİR KARANTİNA MEMÛRU TAYİN EDİLMESİ

Mandorfa Körfezine gidip gelen gemi reislerinin ellerinde bulunan patentlerin usûlünce muayene ve vize ettirilmesi için oraya bir karantina memûru tayin edilmesi hakkındaki talepleri üzerine, Bingazi dahilinde bulunan diğer uygun yerlere İstanbul'dan Karantina İdaresi'nden memûrlar gönderilmesinin uygun bulunduğu hakkında Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na yazı

تعيين موظف حجر صحي على خليج مندورفة

كتاب إلى متصرف سنجق بنغازي حول أن هناك طلباً لتعيين موظف حجر صحي من قادة السفن المترددة على خليج مندورفة (Mandorfa) حتى يقوم بأمور الفحص والتصريح بالمرور طبقاً للشهادات الصحية الموجودة بين أيديهم، وبناءً عليه فقد تمت الموافقة على إرسال موظفين من دائرة الحجر الصحي (كرانتينه) من استانبول إلى الأماكن المناسبة الأخرى داخل بنغازي.

[1866 سبتمبر / 29 Eylül]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Hıta-i Mısıriyye ile Bingazi Sancağı'nda kâin Mandorfa Körfezi'ne gidip-gelmekte olan sefâin rüesâsı yedlerinde bulunan patentlerin yoluyla muayene ve vize etdirilmesi için oraya bir nefer karantina memûrunun tayin ve ik'âdı hakkında icrâ kılınan tebligât üzerine tevârüd eden muharrerât ve ol bâbda cereyân eden muamelât ve tahkikâta dair gelen tahrirât-ı saâdetleri Meclis-i Vâlâ'ya havale ve keyfiyet taraf-ı vâlâ-yı Seraskerî ile muhâbere olunarak kaleme alınan mazbata meâlinden müstebân olduğu vechile işbu Mandorfa Körfezi'nin kifâyetsizliği ve Bingazi Sancağı'nda kâin Tobruk Limanı'nın hatt-ı hudud-ı Mısıriyye'ye yakınlığı hasebiyle orada ikame olunmak üzere bir karantina memûruyla bir tabib ve bunların refakatinde bulunmak için vilâyet-i müşârunileyhâdan ma'a-zâbit on yedi nefer piyade askeri gönderilmiş ise de bu Tobruk denilen mahal liva-i mezbûrun bir nokta-i mühimmesi olarak hudud-ı Mısıriyye'ye bahren seksen mil ve berren doksan saati mütecâviz bulunduğundan başka bu mahalden hududa varınca ara yerde Lök nâmıyla cesîm bir kazâ daha mevcut olarak üç yük guraşa karîb yalnız mal vergisi olduğundan ve memûrîn-i mezkûrenin oraya ik'âdı halinde etrafı eser-i imâretten hâlî bulunması mülâbesesiyle mazarrat-ı urbândan muhâfazaları mümkün olamayacağına binâen zikr olunan memûrların mebhûsün anı olan Mandorfa Körfezi'ndeki Mısır gardiyanının yerine ikamesiyle oraca usûl-i sıhhiyenin bir heyet-i mükemmele idaresinde icrâ etdirilmesi ve Trabzon Limanı ile Bingazi dahilinde bulunan sâir münâsib mahallere Dersaadet'den Karantina İdaresi'nden memûrlar ik'âdı tensîb olunmuş ve bi'l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i Padişahî dahi ol merkezde müteallik ve şeref-sudûr buyurularak bu bâbda vilâyet-i celîle-i müşârunileyhâya tahrirât tasdiriyle sevâhil-i mezkûreden lâzım gelen mahallere karantina memûrları tayin ve izâm kılınması dahi taraf-ı hazret-i Seraskerî'ye bildirilmiş olmağın iktizâsının icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

19 Ca. [12]83

BİNGAZİ'DEKİ BUMBE LİMANI VE CİVARININ TİCARET MERKEZİ HALİNE GETİRİLMESİ

Bingazi Sancağı dahilinde bulunan Bumble limanından istifade edilemediği, buraların güvenlik altına alınarak imar edilmesi ve ticaret merkezi haline getirilmesi içingörevlilerin ikametlerine yetecek binalarla, bir cami ve bir okul inşa edilmesi ve masraflarının ödenmesi hakkında Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na yazı

إعمار ميناء بومبه والأرض المجاورة له في سنجق بنغازي ثم تحويله إلى مركز تجاري
كتاب إلى متصرف سنجق بنغازي حول أنه لا تجري الاستفادة من ميناء بومبه الواقع داخل سنجق
بنغازي، وضرورة أن يوضع ذلك المكان تحت السيطرة الأمنية ويجري إعمارها، فتقام فيه المباني الكافية
لإقامة الموظفين ويبنى فيه جامع ومدرسة مع تدبير النفقات اللازمة حتى يتحول إلى مركز تجاري.

[14 Ekim / أكتوبر 1866]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Bingazi Sancağı dahilinde kâin Bumble nâm liman pek vâsi' ve mükemmel olarak kadimden mevcut iken bundan devletce ve ahalice istifade olunamaması mücerred etrafının hâlî bulunmasından neş'et edip ve bu hâl ile birağılması oraların ticaretine mâni'-i kavî ve urbâna barut ve kurşun verilmek gibi mahzurları dâ'i olup taht-ı inzibâta idhali ise tervîc-i ticaret ve tesis-i medeniyet ve ma'mûriyeti müstelzim olacağı gibi mahall-i mezkûrun kabiliyet-i mevkiiyesi hasebiyle sâye-i mahâsin-vâye-i hazret-i mülkdârîde refte refte bir bendergâh-ı ticaret şekline [getirilmesi] me'mûl bulunduğundan ve orada bulunan asâkir-i şâhâne ile hükümet ve sıhhiye memûrlarının ikametlerine kâfi ebniyenin evvelce inşa ve ikmâl ile ahaliye bir hüsn-i misal irâesi dahi muntazır olan ümrânın bir kadem akdem resîde-i hayyiz-i husûl olunması müeddî olunduğundan bu ebniyenin masârıf-ı keşfiyesi olan yüz yirmi bin gurus üzerine kimse tarafından fiilen ve mâlen iâne olunmamak şartıyla otuz bin gurus daha zam olunarak taahhüd-i saâdetleri üzere nihayet yüz elli bin gurusla vücuda getirilip bu masârıfın sinîn-i atîka bakâyasından tesviye edilmesi ve arzu olunan muhtasar bir câmi'-i şerîf ile mektebin masârıf-ı vâkı'ası taraf-ı saâdetlerinden tesviye kılınmak ve peder paşa merhûmun nâmına mensûben İzzetiye ismiyle yâd olunmak üzere inşası ile edâ-yı salât ve kıraat-i hutbe için minber vaz'ı hususlarına mezûniyet verilmesi Meclis-i Vâlâ'da tezekkür ve tensîb olunarak bi'l-istîzân sûret-i ma'rûza makrûn-ı müsâade-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî buyurulmuş ve keyfiyet Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne dahi bildirilmiş olmağla icabâtının hüsn-i icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

4 C. [12]83

BEO. AYN. d, 915-s. 9

TRABLUS VİLÂYETİ VE BİNGAZİ MUTASARRİFLİĞİ ARASINDA YAZIŞMALARIN ZAMANINDA YAPILMASI İÇİN VAPUR TAHSİSİ

Trablus Vilâyeti ve Bingazi Mutasarrıflığı arasında yazışmalar zamanında yapılamadığı ve geciktiği için Girit yoluyla işletilmesi düşünülen Molovya vapurunun eskiliği sebebiyle yetersiz görüldüğü ve Trablusgarb Şeyhü'l-beledi Ali Efendi tarafından getirtilen Trablusgarb vapurunun bu işe elverişli bulunduğu bildirilerek konu hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'nın görüşünün sorulduğu

تخصيص باخرة بين ولاية طرابلس ومتصرفية بنغازي لنقل البريد بينهما في مواعيده

استفسار مرسل إلى متصرفية بنغازي لمعرفة رأيها حول أن المراسلات المتبادلة بين ولاية طرابلس ومتصرفية بنغازي لا تجري في مواعيدها وتصل متأخرة، وأن الباخرة مولوفيا (Molovya) التي يجري التفكير في تشغيلها عن طريق كريت لا تكفي لهذا الأمر بسبب قدمها، وأن الباخرة (طرابلس الغرب) التي أتى بها علي أفندي شيخ البلد في طرابلس الغرب هي الأصلح لذلك.

[1866 نُوفمبر / 29 Kasım]

Bingazi Mutasarrıflığı'na

Trablus Vilâyeti ve Bingazi Mutasarrıflığı ile teâtî olunan muharrerât vaktiyle gidip gelememekde ve bundan dolayı işce ve hususan mevâdd-ı mühimmece tasavvurdan ziyade te'ehhürât vuku' bulmakda olduğundan Harput valisi paşa hazretlerinin mutasarrıf oldukları Mevludiye vapurunun Girid tarîkıyla işledilmesi tasavvur ve muhâbere olunarak ol bâbda alınan cevap-ı saâdetleri Meclis-i Vâlâ'ya havale olunmuş olup ancak muahharan vuku' bulan bazı tebligât icabınca bu vapur eskice olmasıyla postasını hüsn-i idareye kifâyesiz halde bulunduğu ve Trablusgarb Şeyhü'l-beledi izzetlü Ali Efendi'nin müceddeden getirtmiş ve Trablus ile Malta beyninde işletirmekde bulunmuş olduğu Trablusgarb vapuru bu işe tamamıyla elverişli olduğuna mebnî Malta'dan Trablus'a ve Trablus'dan Bingazi'ye ve oradan Girid'e gidip gelmek şehri muhassas olan elli beş bin guruş iâne-i seneviyeye zıkr olunan Mevludiye vapuru için verilmesi tahattur olunan on sekiz bin guruş iâne bir yük bin guruş daha zammıyla senevî yirmi beş bin guruşa iblâğ edilmek mûcib görünür ise de buralarının tekrar mülâhazasıyla karar-ı mütâlâa-i şerîfelerinin iş'ârı mütevakkıf-ı himem-i saâdetleridir.

21 Receb [1]283

BEO. AYN. d, 915-s. 11

BİNGAZİ'DE BOŞ HALDE BULUNAN ZÂVİYENİN RÜŞTİYE MEKTEBİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Bingazi'de rüşdiye mektebi olmadığından, hükümet konağı civarındaki harap ve boş haldeki zâviyenin devletçe tamir edilerek okul olarak kullanılması, öğretmen tayin edilerek gerekli kitapların gönderilmesinin uygun bulunduğu hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'na buyruldu

تحويل زاوية خالية بالقرب من مبنى الحكومة في بنغازي إلى مدرسة رشدية

بيورلدي إلى متصرفية بنغازي حول أن بنغازي ليس لها مدرسة رشدية، وتوجد هناك زاوية خربة وخالية بجوار مبنى الحكومة وجرت الموافقة على إصلاحها من قبل الدولة واستخدامها كمدرسة مع تعيين المدرسين وإرسال الكتب المدرسية اللازمة.

[1867 يَنَآيِر / 28 Ocak]

Bingazi Mutasarrıflığı'na

Bingazi'de mekteb-i rüşdiye olmadığından etfâl-i müslimîn ulûm-ı arabiye ve fûnûn-ı sâireden bî-behre olmalarıyla orada dahi bir rüşdiye mektebinin küşâdı lâzım gelmiş ve Bingazi nâibleri taraflarından hâsılât istihsâl olunmakda bulunmuş olduğundan muhassas olan beş yüz gurus nâib maaşı muallim maaşına karşılık ittihâz birle üst tarafına ne mikdar şey lâzım gelir ise emsâli misillü Hazine-i Celîle'den tahsis kılınmak ve hükümet konağı civarında bazı ashâb-ı hayr cânibinden mukaddemâ bi'l-inşa şimdi harab ve hâlî olan zâviye mekteb ittihâz olunmak ve ba'de'l-keşf yedi bin beş yüz gurus masrafla cânib-i mîrîden tamir ve tesviyesine bakılmak üzere mekteb-i mezbûrun küşâdı ve mualliminin intihâb ve tayin ve kütüb ve resâil-i lâzımenin tehyie ve tesrîb edilmesi taraf-ı saâdetlerinden bâ-takrîr vuku' bulan iş'âr üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb kılınmış ve bi'l-istîzân irâde-i maârif-âde-i cenâb-ı şehinşâhî dahi ol merkezde müteallik ve şeref-sudûr buyurulup Hazinece ifâ-yı muktezâsı Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havale ve iş'âr ve Maârif-i Umûmiye Nezâret-i behiyyesine de beyân ve izbâr olunmuş olmağın mahallince dahi icabâtının icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

22 Ramazan [1]283

BEO. AYN. d, 915-s. 14

BİNGAZİ VE DERNE'YE HÜKÜMET KONAĞI İNŞASI

Bingazi hükümet dairesinin fırtınada yıkıldığı, Derne Kazâsı'nda müdür için tahsis edilen yerin nizâmiye askerinin kışlası dahilinde bir odadan ibaret olduğu ve diğer kazâlarda hiç hükümet konağı bulunmadığından, Bingazi ve Derne hükümet konaklarının hazineye yük olmadan ahalinin yardımıyla inşa ve tamirine başlanmasından memnuniyet duyulduğu hakkında Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na buyruldu

بناء مقر للحكومة في كل من بنغازي ودرنة

بيورلدي إلى متصرفية سنجق بنغازي حول أن مبنى حكومة بنغازي قد انهدم في العاصفة، وأن الموضع المخصص لمدير قضاء درنة هو عبارة عن غرفة داخل ثكنة العساكر النظامية، كما لا يوجد في الأقضية الأخرى مقرات لحكوماتها، ولأجل هذا كان الشعور بالامتنان من نية الشروع في إنشاء وتعمير مقرات لكل من حكومة بنغازي وحكومة درنة بمساعدة الأهالي ودون الأثقال على الخزينة.

[1867 فبرآیر / 13 Şubat]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Bingazi hükümet dairesinin esasen mübtenî bulunduğu deniz üzerindeki sed ile lima-na nâzır üç top mevzû‘ burc iki sene mukaddem zuhûr eden fırtınada münhedim olduğu ve Derne Kazâsı'nda müdür ikamesine mahsûs olan mahal dahi Asâkir-i Nizâmiye-i Şahâne'nin orada kâin kışlası dahilinde bir odadan ibaret bulunduğu vesâir kazâlarda ise hiç hükümet konağı olmayıp heyet-i hükümet sayfen ve şitâen çadır altında barınmakta idüğü halde cânib-i ahaliden maal memnuniye arz ve ibrâz olunan muvâfakat üzerine mezkûr Bingazi ve Derne hükümet konaklarıyla sedd-i mezbûrun inşasına bi'l-ibtidâr bunlardan hükümet konaklarının masârif-i tamiriye ve inşaiyesi bulunan seksen bir bin iki yüz otuz üç gurus hizmet-i müfte-hire olarak nefsi-i Bingazi ve Derne şehirleri ahalisi taraflarından sedd-i mezkûrun masârif-i inşaiyesi olan seksen iki bin altı yüz elli gurus dahi meşâyih-i urbâna beher sene bedelen ve aynen itâ ve iksâ kılınmakta bulunan bornosların esmânı olmak lâzım gelen elli beş bin yirmi beş gurusun seksen ve seksen bir ve seksen iki senelerine mahsûben kezâlik hizmet-i müfte-hire olmak üzere rızalarıyla nısfı terk ve teberrû‘ olunmasından dolayı Hazine-i Celîle'ye bâr olmaksızın ondan tesviye edildiği siyâk-ı iş'ârdan anlaşılmış ve lede'l-arz bu bâbda meşâyih ve ahali-i merkûme câniblerinden arz olunan işbu hizmet ve memûrîn tarafından ibrâz edilen himmet ve gayret eser-i hamiyet ve reviyet olarak nezd-i celîl-i hazret-i Hilâfet-penâhîde takdîr ve tahsine bâdî olmuş olmanın sûret-i mahzûziyet-i cihan-kıymet-i cenâb-ı veli-ni‘ me-tin icab edenlere tebliğ ve tebşîrine himmet eylemeleri siyâkında şukka.

8 L. [12]83

BEO. AYN. d, 915-s. 14

تا خبری درین رتبه حاصل نشود و حق در آنست که بعضی از مردم اسرار معلوم را از خود برون نهند
و در صورت نزدیکی و بر حق و شایسته از مردم بپایان آید و بعضی دیگر نیز در جمیع اسرار
و از بنا قلمرو می‌نهند و از آن سبب از مردم بعضی را محضت و بعضی را محضت می‌گویند

بخاری مشرقیہ

[illegible]

طراحی غرب و دلائی

[illegible]

طرابلس بحره وولاية

[illegible]

BİNGAZİ MUTASARRIFLIĞI'NIN TRABLUSGARB VİLÂYETİ'NE BAĞLANMASI

Müstakil mutasarrıflık olarak idare edilegelmekte olan Bingazi Mutasarrıflığı'nın mevki ve idari yönden ilişkisi dolayısıyla yine mutasarrıflık olarak idare edilmek üzere Trablusgarb Vilâyeti'ne bağlanmasının uygun bulunduğu hakkında

ربط متصرفية بنغازي بولاية طرابلس الغرب

حول أن متصرفية بنغازي قد جرت العادة على إدارتها كمتصرفية مستقلة، غير أن علاقتها بطرابلس الغرب من حيث الموقع والإدارة تجعل من الأنسب أن يتم ربطها بولاية طرابلس الغرب على أن تظل مستقلة من الناحية الإدارية.

[15 Temmuz / يُولْيَه 1867]

Bingazi Mutasarrıflığı'na

Bingazi Sancağı öteden beri mutasarrıflık vechile idare olunagelip teşkilatda dahi muvakkaten hey'et-i hâliyesinde terk ve ibkâ kılınmış ise de münâsebet-i mevkiye ve idarece derkâr olan mazbûtiyet ve suhûleti cihetiyle kaide-i teşkilata tevfikân yine mutasarrıflık nâmıyla idare olunmak üzere livâ-i mezbûrun Trablusgarb Vilâyeti'ne rabt ve ilhakı Meclis-i Vâlâ'da ve nezd-i muhibbîde tensîb olunmuş ve keyfiyet Maliye Nezâret-i Celîlesi'yle vilâyet-i müşârunileyhâya bildirilmiş olmağla ba'd-ezîn mesâlih-i livâ için doğrudan doğruya merkez-i vilâyete mürâcaat olunması ihtarıyla şukka.

13 Ra. [1]284

*

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Vuku' bulan iş'âr-ı vâlâları vechile Bingazi Sancağı'nın münâsebet-i mevkiyesi ve idarece derkâr olan mazbûtiyet ve suhûleti cihetiyle yine mutasarrıflık nâmıyla idare olunmak ve ba'd-ezîn mesâlih-i vâkı'ada doğrudan doğruya merkez-i vilâyete mürâcaat edilmek üzere Trablusgarb Vilâyeti'ne ilhakı Meclis-i Vâlâ'da ve nezd-i senâverîde tensîb olunarak keyfiyet Maliye Nezâret-i Celîlesi'yle livâ-ı mezbûr mutasarrıflığına bildirilmiş olmağın beyân-ı hâle ibtidâr kılındı efendim.

13 Ra. [1]284

BEO. AYN. d, 915-s. 22

VİLAYET TEŞKİLÂTI HAKKINDAKİ YÖNETMELİKTE TRABLUSGARB'A DA GÖNDERİLDİĞİ

Osmanlı Devleti'nde vilâyet teşkilatının yeniden yapılandırılması dolayısıyla memûrların görevleri, idarî işlerin usûlleri ile bunların tatbik şekilleri hakkında Meclis-i Vâlâ'da kaleme alınan talimattan diğer vilâyetlere olduğu gibi bir nüshasının da Trablusgarb Vilâyeti'ne gönderildiği

إرسال نسخة إلى طرابلس الغرب أيضاً من اللائحة الإدارية الصادرة حول نظم الولايات نظراً لإعادة هيكلة نظم الولايات من جديد في الدولة العثمانية وإرسال التعليمات الصادرة عن المجلس الأعلى (مجلس وآلا) حول الموظفين ومهامهم وأصول الأعمال الإدارية وأشكال تطبيقها، فقد تم إرسال نسخة من تلك التعليمات إلى ولاية طرابلس الغرب مثل غيرها من الولايات الأخرى.

[10 Ağustos / أغسطس 1867]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Tarife muhtac olmadığı vechile memûrünün vezâif-i mevkûlelerince olan muamelâtı muayyen ve malûm ise de bu kere sâye-i meâlî-vâye-i hazret-i Padişahî'de eyâlât-ı Memâlik-i Şahâne'nin umûmen vilâyet dairesine alınmış olmalarından nâşî ahkâm-ı icrâiye bi't-tab' tevessü' edeceğine binâberin memûrünün derece derece vezâif ve harekâtını tevsî' eden ve nizâm-ı aslînin teferruatından bulunan bir takım usûl ve kavâid ile idare işlerince en mühim olan mevâddın müfredâtını tayin ve tebliğ eylemek lâzım geldiğine mebni bi'l-cümle vilâyâtın idare-i mahsûsa ve nizâmâtının suver-i icrâiyesi hakkında Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan talimât-ı umûmiye lede'l-arz icrâ-yı ahkâmına irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülkdârî müteallik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve diğer vilâyâta gönderildiği misillü nüsah-i matbûa-i müteaddidesi dahi leffen savb-ı vâlâlarına irsâl kılınmıştır. Maksad-ı dâimî semere-i idare-i cedîde ile ma'mûriyet ve servet-i mülkiye vesâilinin an be-an mevki-i icrâya konulması ve o cihetle asr-ı âlî-i Padişahî mehâsin-i celîlesinin bir kat daha ibrâz olunması kaziyyesi olup talimât-ı mezkûre dahi bu esas ve matlab üzerine mübtenî idüğünden nüsah-i meb'ûsenin vilâyet mutasarrıf ve kaymakamlarına irsâliyle ahkâm-ı mündericesine tevfiğ-i muamelât edilmesi esbâbının istihsâline himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılını efendim.

9 R. [1]284

BEO. AYN. d, 915-s. 23

بخاری مرقوم

بخاری که نام دای قطعه شده معوضه شده بر قیاس و قد کاربانه کلمه رن و بخاری نه کیرن خیل اخذ و عین
و قیاس و عین که بعد اسباب مجریه و ده طوایف بوجاریت جود جود منقطع اولیفته نه توسیع دائرة تجارت
مقصود معینه و شیخ سیم و ده فضیلت اخذ کرده است اولیفته اسرار و مینات و تزیینات قضیه اجل
ایطی اوزینه بخاری بر وجه کاربانه جلیه عینت ایدلرین باره دادوسته اعلیه و علم طرند نه
دعوانه خدیبه آیانه حقیقت سترگه یاد و تکرار قنونه اولیفته و شیخ علی ایدلرین قطعه مکرره و ده کوریکه
برای سلاسه این بخاری نه تدریس ایدلرین به حقیقت حیزنه لاجل الفیقه کندنه لیکه نقشه توار دایده
نخیزد سعادت و لذت و طعم و قنونه کلاسه کهنه شریفه و حقیقت سیم یا دایه هم رده
سیاه و سزار بر رویه و سزار حقیقت تاجداری میخیزد زکرافه اسلاسه این بخاری نه مایه
کهنه و جالبه عینت نقیض و اسرافه و عینت نقیض معوضه و ده سترگه نقیض

طایفه عرب و لاتین

تقریب محتاج اولیفته و عینت معوضه و ده سترگه و ده اولاده معاملاته معینه و معوضه و ده سترگه
سینه معانی دایه حقیقت باطنی و عینت ایالات ممالک کهنه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه
نمای احاطه اجزیه و طبع توسیع ایدلرین و عینت و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه
و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه
مقدار و عینت و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه
خفیه و عینت و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه
و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه
ایالات و عینت و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه
فوقی و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه
دایه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه
منه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه و ده سترگه

BİNGAZİ'DE TİCARİ FAALİYETLERİN CANLANDIRILMASI

Bingazi'de bulunan Vaday bölgesinden daha önce senede birkaç defa kervan gelerek hayli alış-veriş yapılmakta iken bazı sebeplerden dolayı bu ticaretin tamamen kesildiği, ancak ticaretin geliştirilmesi için oraya gönderilen Şeyh Fuzayl Efendi'nin teşviki üzerine Bingazi'ye büyük bir kervan getirilerek pazar kurulduğu ve şeyhin oradan getirdiği bir aslan ile beş çift ceylanın Mâbeyn-i Hümâyûn'a takdim edildiği hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'na buyruldu

إنعاش الحركة التجارية في بنغازي

بيورلدي إلى متصرفية بنغازي حول أن منطقة وداي في بنغازي كانت تأتي منها القافلة قبل ذلك عدة مرات في السنة وتقوم بشراء الكثير من السلع، غير أن تلك التجارة قد انقطعت تماماً لبعض الأسباب، لكن مع إرسال الشيخ فضائل إلى هناك من أجل تحسين التجارة وقيامه بالتنشجيع على ذلك وصلت إلى بنغازي قافلة كبيرة وتم فتح السوق، وأن الأسد الذي جاء الشيخ به من هناك مع خمسة أزواج من الغزلان قد تم تقديمها إلى المابين الهمايوني.

[18 Ağustos 1867]

Bingazi Mutasarrıflığı'na

Bingazi'de kâin Vaday kıt'asından mukaddemâ senede birkaç defa kârbân gelerek ve Bingazi'den giderek hayli ahz ü itâ vuku' bulmakda iken bazı esbâb-ı mücbireden dolayı bu ticaret bütün bütün münkatı' olduğundan tevsî'-i daire-i ticaret maksadıyla muteberân-ı meşâyih-i Senûyye'den Fuzayl Efendi geçen sene ol cânibe isrâ ve teminât ve teşvikât-ı muk-teziye icrâ edilmesi üzerine Bingazi'ye bir büyücek kârbân celbine gayret edilerek bazar-ı dâd u sited açılmış ve cümle tarafından da'vât-ı hayriyet-i âyât-ı hazret-i şehinşâhî yâd ve tizkâr kılınmış olduğu ve şeyh-i mûmâileyhin kıt'a-i mezkûreden getirdiği bir arslan ile Bingazi'den tedarik edilen beş çift ceyranın li-ecli't-takdim gönderildiğini mutazammın tevârüd eden tah-rirât-ı saâdetleri lede'l-arz manzûr-ı âlî ve bu sûretle vuku'a gelen himmet-i şerîfeleri mahzû-ziyet-i seniyyeyi dâ'î olarak şâyân ve sezâvâr buyurulan müsâade-i merâhim-âde-i hazret-i tac-dârî mücebince zikr olunan arslan ile ceyranlar dahi Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine takdim ve isrâ kılınmış olmağın takdir-i himmet-i ma'rûzaları siyâkında şukka.

17 R. [1]284

BEO. AYN. d, 915-s. 23

**BERSİS KAZÂSINDA ROMA DÖNEMİNE AİT BİR KASRIN
HÜKÜMET DAİRESİ OLARAK KULLANILMASI, AKABE
YAKINLARINDAKİ BİR YOLUN TAMİRİ**

Bingazi Sancağı'nda Bersis kazâsında hükümet dairesi olarak kullanılmak üzere Roma dönemine ait bir kasır ile Akabe yakınlarındaki bir yolun tamirine başlanmasından memnuniyet duyulduğu hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'na ve Trablusgarb Vilâyeti'ne yazı

استخدام قصر من العهد الروماني في قضاء برسيس مقراً للحكومة، وإصلاح طريق بالقرب من العقبة
كتاب إلى متصرفية بنغازي وولاية طرابلس الغرب حول وجود قصر من العهد الروماني في قضاء
برسيس التابع لسنجق بنغازي واستخدامه مقراً للحكم في ذلك القضاء، ثم الشعور بالامتنان للشروع في
تعمير طريق بالقرب من العقبة.

[25 Ağustos / أغسطس 1867]

Bingazi Mutasarrıflığı'na ve Trablusgarb Vilâyeti Valiliği'ne

Bingazi Sancağı kazâlarında inşası taht-ı irâde-i seniyyede bulunan hükümet daireleri-ne civar kazâlardan bed' olunması muvâfık-ı maslahat olmasına mebnî evvel emirde ahalişi Avkîr urbânından ibaret olan Bersis kazâsına azimet ve mu'teberân-ı meşâyih hâzır oldukları halde tadil-i vergi ile tedkik ve tahkik-i bekâyâ hakkında şeref-sudûr buyurulan irâde-i merâhim-âde-i hazret-i Hilâfet-penâhînin vasat-ı kazâda efrâd-ı ahaliye tebşîr ve ilanına mübâderet olunduktan ve ahali-i merkûme afv-ı âliden hisselerine isabet eden mebâligden mâadâ yetmiş sekiz senesinden seksen iki senesi gâyetine kadar ilişikte olan zimmetlerini ve iâne-i mahsûsalarını kâmilten teslim ve ifâ eyledikten sonra daire-i hükümet inşasına elverişli bir mahal keşf ve muayenesine ibtidâr kılınarak Romalılar zamanı âsârından olmak üzere sahil-i bahrde ve be-hesab terbi'i on bin arşından ziyade vüs'atde kesme taş ile masnû' gâyet metin olan bir kasrın mürûr-ı zaman ile içi ve dışı toprak ve kum ile dolduğundan külfetlice amelîyât-ı tathîriye icrâsına muhtac ise de orasının merkez-i hükümet ittihâzı halinde civarında yine ol vakitlerden kalma seksen yüz kadar bağçe kapıları ve ittisâlinde bir memlaha bulunduğu ve bunlar bi't-tab' az vakit zarfında kesb-i âbâdânî ve ma'mûriyet edeceği ve bu memlahanın ihracâtca pek kaidesi olsa bile muhâfazası takdirinde sarfiyât-ı dahiliyece istifade edileceği mülâbesesiyle daire-i hükümet ittihâzı her vechile menâfi'i müstelzim olacağına mebnî akîb-i ikmâl ziraatde amelîyâtına mübâşeret olunmak üzere edevât-ı lâzimesi bi'l-ihzâr ric'at ve esna-yı râhda Akabe denilen sa'bû'l-mürûr yolun küşâd ve tesviyesine müsâra'atla merkeze avdet olunduğu ve birkaç güne kadar dahi havali-i şarkîyeye azimet olunacağı ifâdâtını hâvi -Bingazi mutasarrıfı saâdetlü paşa hazretleri tarafından- makam-ı vâlâ-yı Müs-

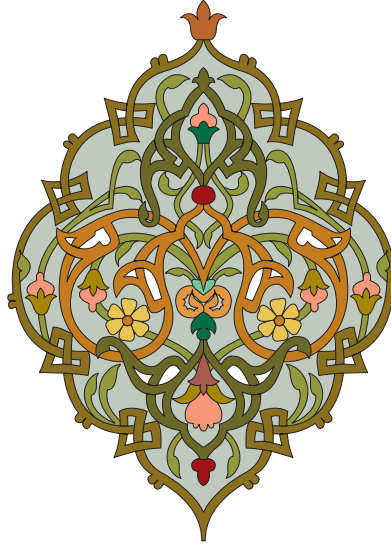
teşârîye gönderilen tahrîrât-ı saâdetleri ve zikr olunan kasrın haritası manzûr-ı muhibbî ve teşebbüsât-ı vâkı‘a mutâbık-ı maksad ve maslahat olarak memnûniyet ve mahzûziyete bâdî olup icrâ-yı iktizâları hususuna bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî müteallik ve şeref-sudûr buyurulmağla*; ifâ-yı muktezâsına ve ba‘d-ezîn dahi bu misillü icraât-ı hasenenin hayyiz-i vücûda îsâline sarf-ı mesâi ve himmet eylemeleri siyâkında şukka.

*Trablus'a

ve müşârunileyhin takdir-i hidemât-ı ma‘rûzasıyla kendisine tahsinnâme-i senâverî tastîr olunmağla ıslâhât-ı mebhûse bakiyesinin dahi sâye-i şevket-vâye-i hazret-i mülûkânede merkez-i vücûda îsâli için taraf-ı sâmilerinden ibzâl-i muâvenet-i lâzımeye himmet buyurmaları siyâkında şukka.

24 R. [1]284

BEO. AYN. d, 915-s. 24

Trablusgarb'da Gureba Hastanesi açılış merasimi
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90788-4

نوشته و طایفه عربی حدودی جواران اولاده واره حره حدودی بخا درم اوجوالا اهلشده اولاده
و حیوانانی غصبی بیکدیگر مینورده درم تقسیم نواتی عیانته منع بخا درم اوجوالا اهلشده اولاده
نوشته و طایفه کونده یلاده بخا درم مینورده ایلکده بیکدیگر فادانه در توار دایده بخا درم اهلشده اولاده
موزاسی معلوم ناسوری اولاده و اضا طرفه مسو عیان در فیکدیگر حق اضع اضع عیان
مقدری معلوم معلوم و اضا طرفه مسو عیان در فیکدیگر حق اضع اضع عیان
مشالیه اولاده اوجوالا اهلشده اولاده و اضا طرفه مسو عیان در فیکدیگر حق اضع اضع عیان
حره اخصاله اعتنا و تخی کیفیت از با ویرده سینه سینه

۸۴
۱۵۱

بخاری موقوفه

بخاری موقوفه عربی عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
عکس کاهانه مقبوله و فی جرات ایلکده نوری قبا عیانته نوری قبا
اخذ اولکده در اولکده نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
عین سیکدیگر بار بار اولکده نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
بویله اولکده مقبوله قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
دانه اولکده نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا

۸۴
۱۵۱

طایفه عربی دلاویز

طایفه عربی خارج افضایده موانع حواجر ایلکده اولاده و ایلکده استعمال اولکده
بر عیانته معلوم نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
در لکده در توار دایده بخا درم مینورده ایلکده بیکدیگر فادانه در توار دایده بخا درم
نظر ایلکده اولکده مقبوله نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
موقوفه و فی جرات ایلکده نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
حکایتیه جنبه بیکدیگر ایلکده نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
درین معلوم نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
اگرسی قطعاً معلوم و اولکده نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
نیز جزو معلوم نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
اگرسی قطعاً معلوم و اولکده نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا
بجای ایلکده ایلکده نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا عیانته نوری قبا

۸۴
۱۵۱

KUYU AÇILMASI İÇİN TRABLUSGARB'A BURGU MAKİNESİ GÖNDERİLMESİ

Trablusgarb civarında ihtiyaç olan yerlerde su çıkarmak amacıyla kuyu kazmakta kullanılacak burgu makinesinin, uzmanlarıyla birlikte gönderilmesi için gerekli paranın ödenmesinin uygun bulunduğu hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

إرسال المثقاب اللازم إلى طرابلس الغرب لحفر بئر

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول الموافقة على صرف المبلغ اللازم لماكينة الحفر المقرر استخدامها في حفر الآبار لاستخراج المياه في الأماكن التي تحتاج إليها بجوار طرابلس الغرب مع إرسال الأسطوانات العاملين عليها.

[1867 أكتوبر / 9 Ekim]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Trablusgarb haricinde iktizâ eden mevâki'e su icrâ etdirilmek üzere vapurla isti'mâl olunan burgulardan bir adedinin muallimleriyle nakl ve celbi için sarfına lüzûm görünen üç bin İngiliz lirasının itâsına mezûniyet verilmesine dair tevârüd eden tahrîrât-ı behiyyeleri Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan mazbata ile lede'l-arz manzûr-ı âlî ve revîş-i inhâya nazaran İzmir'den edevât-ı mukteziye getirdilerek birûn-u şehirde olunan tecrübe üzerine kuyular hafırıyla istihsâl-i memnuniyet ve def'-i zaruret-i ahali mukaddimesine mübâşeret edilmiş olması bâ'is-i tahsin-i hazret-i Padişahî buyurulmuş ve sâye-i hasenât-vâye-i cenâb-ı mülkdârîde bu misillü tezâyüd-i ma'mûriyete delâleti müsbit bulunan emr-i hayrın mukâbilinde ol mikdar akçenin ifâsı diriğ olunamayacağına ve ma'amâfih vâridât-ı cedîdeden oraca karşılık dahi gösterildiğine binâen lüzûmu kadar su icrâsı kat'iiyen me'mûl ve ol mikdar liranın beyhude yere sarf olunmayacağı ve fâide-i dâimesi müşâhede kılınacağı rütbe-i cezme mevsûl olduğu halde istenilen makinenin ol mikdar masrafla celb olunarak o vasıta ile taraf taraf ihracına ikdâm edilmesi muktezâ-yı irâde-i seniyyeden olarak keyfiyet Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne dahi bildirilmiş olmağla kayd-ı mebsûta üzere icabının icrâsıyla ibrâz-ı âsâr-ı nâfiaya himmet buyurmaları siyâkında şukka.

10 C. [1]284

BEO. AYN. d, 915-s. 25

VİLAYET MERKEZİNDE BİR MATBAA KURULMASI

Trablusgarb vilâyeti merkezinde gazete ve muhtelif evrâk basımı için Malta'dan gönderilen taş tezgahın yetersiz olması dolayısıyla, matbaa harfleri İstanbul'dan gönderilmek üzere hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

إقامة مطبعة في مركز الولاية

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول أن المطبعة الحجرية المرسله من مالطة لأجل طبع الجريدة والأوراق المختلفة في مركز ولاية طرابلس الغرب لم تعد كافية وإرسال حروف مطبعة من استانبول.

[1868 فبرأير / 2 Şubat]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Trablusgarb Vilâyeti merkezinde gazete ve evrâk-ı sâire tab‘ ve neşri için Malta'dan gönderilen taş destgâhın mevâddı tab‘iyyeye kifâyetsizliğine mebnî müceddeden küşâdına lüzûm görünen hurufât matbaasının mürettiblik hizmetine Maârif Dairesi'nce intihâb olunan Ahmed Efendi'nin bin guruş maaşla tayini ve esmânı olan on iki bin dört yüz altı guruşun vilâyet-i mezbûre Kapı Kethüdâlığı cânibinden istihsâl olunmak üzere icab eden hurufâtın buradan irsâli ve destgâhın dahi mahallince tedarik ve celb olunması hususlarına taraf-ı vâlâlarından vuku‘ bulan iş‘âr ve ifade ve Maârif-i Umûmiye Nezâret-i behiyyesiyle cereyân eden muhâbere ve Meclis-i Vâlâ'da sebkât eyleyen müzâkere mücebince bi'l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehinşâhî müteallik ve şeref-sudûr buyurulub keyfiyet nezâret-i müşâruni-leyhâ ile Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havale ve iş‘âr kılınmış olmağın oraca dahi icabının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

8 Şevval [12]84

BEO. AYN. d, 915-s. 29

TRABLUSGARB'DA BULUNAN YABANCI DEVLET MEMÛRLARIYLA
YAPILACAK YAZIŞMALARI YÜRÜTMEK ÜZERE KARA
BELLE EFENDİ'NİN TAYİN EDİLDİĞİ

Trablusgarb'da bulunan yabancı devlet memûrlarıyla yapılacak yazışmaları yürütmek üzere dil bilen bir görevli gerektiğinden Kara Belle Efendi'nin Umur-ı Ecnebiye Tahrirât Müdürü olarak tayin edildiği hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

تعيين قره بيلا أفندي موظفاً لأجل المراسلات التي ستجري مع موظفي الدول الأجنبية
في طرابلس الغرب

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول الحاجة إلى موظف يجيد اللغات حتى يدير المراسلات التي ستجري مع موظفي الدول الأجنبية في طرابلس الغرب، وأنه لأجل ذلك تم تعيين قره بلله أفندي مديراً لأمر التحريرات الأجنبية.

[9 Şubat / فبرأير / 1868]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Trablusgarb Vilâyeti'nde mukim düvel-i ecnebiye memûrlarıyla vuku' bulacak muhâberâtın vasıta-ı tahririye ve icrâiyesi olmak üzere elsine-i ecnebiyeye âşina bir kâtibin lüzûmu olduğundan hariciye müdürü maiyyetinde bulunan tercümana ruhsat itâsıyla ondan kalacak altı yüz guruş bu defa lağv olunan merkez kaymakamlığı maaşından gayr-i ez-mah-sûb mevkûf olan iki bin yedi yüz elli guruştan dokuz yüz guruş zam edilerek şehri bin beş yüz guruş maaşla Kara Belle Efendi'nin Umur-ı Ecnebiye Tahrirât Müdürü tayinine taraf-ı vâlâ-larından vuku' bulan iş'âr ve ifade ve Meclis-i Vâlâ'da sebkât eyleyen müzâkere mücebince bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî müteallik ve şeref-sudûr buyurulup Hazinece icrâ-yı icabı Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havale olunmuş olmağla oraca dahi ifâ-yı muktezâ-sına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

15 Şevval [12]84

BEO. AYN. d, 915-s. 29

طہا ہی عرب دلائی

[illegible]

طرابلس وولاية

لا ارجى غرب ولا فتنة فيم دون اهل بيته معذرتهم وقبولهم جوداً بآل البيت واسألهم بخيرهم واجلهم
والله اعلم بالصواب

طراسى غرب ولاقه

[illegible]

**TRABLUSGARB ULEMÂSINDAN EBULKASIM EFENDİ'NİN
BABASI MEHMED BEY'İN UYGUN BİR İŞTE İSTİHDAMI**

Trablusgarb ulemâsından olup İstanbul'da ilim ile meşgul olan Ebulkasım Efendi'nin babası Mehmed Bey'in vilâyet dahilinde bir işte istihdam edilmesinin uygun görüldüğü hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

توظيف محمد بك والد أبي القاسم أفندي أحد علماء طرابلس الغرب في عمل مناسب داخل الولاية
بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول الموافقة على توظيف محمد بك والد أبي القاسم أفندي أحد علماء
طرابلس الغرب والمشغول بأمور العلم في استانبول، وذلك في عمل مناسب داخل الولاية.

[1868 فبرآير / 20 Şubat]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Trablusgarb eşrâf ve ulemâsından ve muhaddisîn-i benâmdan olup Dersaâdet'de neşr-i ulûm-ı âliye ile meşgul bulunan Ebulkasım Efendi'nin pederi Mehmed Bey'in dahil-i vilâyetde kâin Zâviye-i Garbiye Müdürlüğü'ne tayini hakkında vuku' bulan istidâ üzerine 19 Rebiülevvel [12]84 tarihinde gönderilen tahrirâtın te'kid-i hükmü ifade olunup kendisi mesbûkü'l-hademe ve şâyân-ı âtîfet-i seniyye bulunduğu cihetle istihsâl-i mesrûriyeti muvâfık-ı şîme-i mürüvvet göründüğüne binâen iş'âr-ı sâbıkâ tevfiikan o işde veyahud haline cesbân diğerk bir memûriyetde istihdamı için ifâ-yı muktezâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

26 Şevval [12]84

BEO. AYN. d, 915-s. 29

TRABLUSGARB'DA YERLİ NAİBLERİN HALKA KÖTÜ DAVRANMALARI SEBEBİYLE İSTANBUL'DAN NAİB TAYİNİ

Trablusgarb Vilâyeti'nin gelirinin yetersizliğinden dolayı nâib maaşı karşılanamadığından daha az maaşla yerliden uygun birinin tayinine dair talebin, yerli naiplerin halka kötü davrandıklarının anlaşılması üzerine uygun görülmediği, niyâbete İstanbul'dan Yusuf Sıdkı Efendi tayin edildiği hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

تعيين نائب (قاض) من استانبول بسبب أن النواب المحليين في طرابلس الغرب يسيئون معاملة الأهالي

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول أن عدم كفاية موارد ولاية طرابلس الغرب وصعوبة حصول النائب على راتبه أدت إلى المطالبة بتعيين نائب من الأهالي براتب أقل، غير أنه مع ظهور أن النواب المحليين يسيئون معاملة الأهالي فقد تم التخلي عن ذلك وتعيين شخص للنيابة من استانبول هو يوسف صدقي أفندي.

[1868 يُونِي / Haziran 3]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Bingazi Sancağı'nın hâsılâtının killeti ve niyâbet maaşına adem-i tekâbül ve kifâyeti cihetiyle emsâli misillü bin guruş aylıkla münâsib birinin intihâb ve tayinini hâvi vârid olan tahrirât-ı behiyyeleri mütâlâa kılındı.

Vâkı'a usûl-i mültezime-i tasarrufiyeye böyle şeylerde dahi riayet olunmasının lüzûmu derkâr ise de orada yerli nâiblerin ahali hakkında îkâ'-ı mezâlim ve taaddiyâta tasaddî etmekde oldukları tahakkuk eylediğine ve teşkilat-ı cedîde-i vilâyâtıdan maksad-ı aslî halkın her türlü âsâr-ı bahşdan vikâyesi kazıyyesi idüğüne mebnî taaddiyât-ı vâkı'anın def'i zımnında niyâbet-i mezkûreye Dersaadet'den Yusuf Sıdkı Efendi tayin ve tecrübe-i mesbûka üzerine tebeyyün eden hâsılât-ı tabiiyyesine nazaran kendisine altı bin guruş maaş tahsis kılındığı halde şimdi bu maaşın tenziliyle yerliden nâib tayini idare-i sâbıkada meşhûd olan müşkilâtın iadesini tecviz demek olarak muvâfık-ı maslahat olamayacağından diğerinin tayininden sarf-ı nazar olunması cânib-i vâlâ-yı Fetvâ-penâhîden iş'âr kılınmış sûret-i muharrere Bâb-ı Âlîce dahi tensîb edilmiş olmağla ona göre iktizâsının icrâsına ve hâsılât bahsine gelince niyâbet-i merkûmeye muhassas olan maaş-ı mezkûr Hazine'den verileceği cihetle karşılığının derece-i tekâbülde bulunması lâzımeden olmasıyla beraber çünkü işbu maaş ibtidâ niyâbetin hâsılât-ı mücerribe-i tabiiyyesine nisbetle tahsis edilmiş iken vâridâtın muahharan noksan zuhur etmesi elbette bazı esbâba mübtenî olacağından ve esbâb-ı melhûza dahi makbul ve muvâfık-ı kaide ve usûl olmayan hâsılâtıdan münba'is olmayıp da mesela hükümetce lâzımü'l-icrâ muavenâtın hayyiz-i husûle îsâl olunmaması gibi şeyler ise terk etdirilerek vesâil-i meşrû'a-ı teshiliyenin ibrâzı icab edeceğinden ol bâbda dahi muktezâ-yı maslahatın icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

11 Safer [1]285

TRABLUSGARB'DAKİ USULSÜZLÜKLER HAKKINDA SORUŞTURMA AÇILDIĞI

Yeni vilâyet teşkilatı ile her türlü yolsuzluk ve usûlsüzlüklerin önünün alınması, haksızlık ve adaletsizliklerin giderilmesi hedeflenip bütün resmî görevlilerin de elbirliği ile bu yönde çalışmaları gerekirken Trablusgarb Vilâyeti'nde bir takım uygunsuzluklar yapılmakta olduğunun ve valinin de idarede yetersizlik gösterdiğinin bildirilmesi üzerine, durumun araştırılarak varsa suçluların cezalandırılması, aksi takdirde kendisinin sorumlu olacağına dair Trablusgarb valisine gönderilen buyruldu

إجراء تحقيق حول المخالفات الواقعة في طرابلس الغرب

بيورلدي مرسل إلى والي طرابلس الغرب يقول إن المستهدف مع إعادة تشكيل الولاية هو القضاء على كافة أنواع الفساد والمخالفات والمظالم والمساوئ وأن يكون كافة الموظفين الحكوميين على قلب رجل واحد في هذا الاتجاه، غير أننا أخبرنا أن هناك بعضاً من الأمور غير اللائقة في الولاية وأن والي نفسه كشف عن عدم كفايته في الإدارة، ولأجل هذا وجب التحقيق في الأمر ومعاقبة المسئئ وإلا فإن والي نفسه سوف يكون هو المسئول عن ذلك.

[14 Mart / مآرس / 1868]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Oranın usûl-i idaresince bazı ifadeyi hâvi bu kere Bâb-ı Âlî'ye iki kıt'a varaka-i mahremâne itâ olunmağla bir sûreti leffen gönderildi. Hizmet-i cesîme-i vilâyet memûriyet-i behiyyelerinin ilk defası olduğuna ve o yolda dahi tamam-ı isbat-ı âsâr-ı mehâmdânî edecek yerde bi'lakis davet-i sû-i iştihâra hamiyet ve dirâyet-i zâtiyelerinin cevâz vermeyeceği bedîhi bulunduğuna mebnî denilen sözler nazar-ı ûlâda vâsıl-ı merkez-i tasdik olamadı ise de esbâb-ı şikâyât madde madde beyân ve sıhhati hakkında ityân-ı delil ve bürhân olduğundan ol bâbda irâd-ı vesâyâ-yı mahsûsa ile beraber istîzâh-ı hakikat-ı hâle lüzûm göründü.

Şöyle ki, tarife muhtac olmadığı vechile tevzî'-i cedîde-i vilâyetden maksad-ı aslî şer'î ve nizâmî ve mülkî ve malî ve mühim ve adi her nev' mesâlih-in hüsn-i tanzim ve tesviyesi ve muamelât-ı hükümetce her gûne yolsuzluk ve fenalıkların mahv ü ıslâhı ile adalet ve hakkâniyetin fiilen ve sahîhan ilan-ı mânâ-yı hakikîsi kazıyyesi olduğu ve hasbe'l-usûl gerek memûrîn-i mülkiyenin ve gerek şeriat memûrlarının vezâif-i asliyesi birer birer tayin ve tahdîd edildiğinden hepsinin daire-i mahdûdeleri içinde yürüyerek ve her gûne agrâz ve avârız-ı nefsâniyeyi bertaraf ederek elbirliğiyle işe yapışmaları lâzımeden bulunduğu cihetle vilâyet-i düsturîlerince dahi bu kaidenin derpiş-i nazar-ı dikkat ve riâyet edilmesi muntazar iken şu yolda sözler tereşşuhu bâ'is-i teessüf oldu. Her ne ise iş şimdi mezkûr sûretlerde münderic

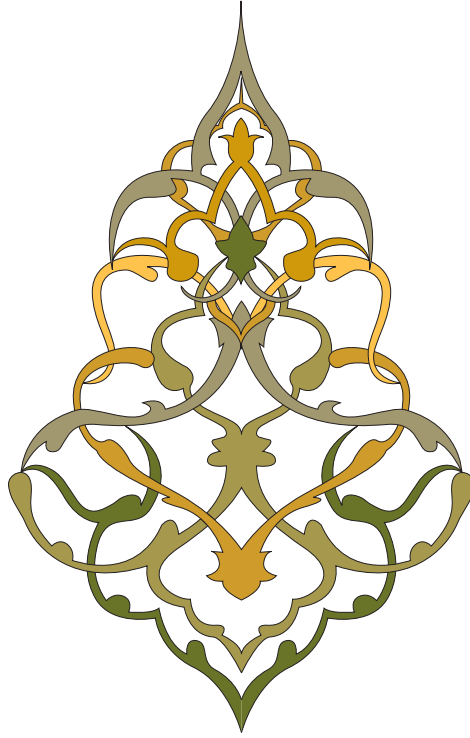

vuku'âtın aslı olmadığı takdirde fiilen tekzib ve makrûn-ı sıhhat bulunduğu halde mütecâsirlerini şedîden ve alenen te'dib etmekde kaldığından ona göre muamele-i mukteziyenin kemâl-i sür'at ve ehemmiyetle icrâsına ve onunla beraber böyle şeylerde Bâb-ı Âlî yalnız bir ihtar ile iktifâ etmeyip asıl doğruyu meydana çıkarmak vazifesini ifâ için her türlü tahkikâta teşebbüsden geri durmayacağı mülâbesesiyle olunacak tedkikât şâyed hakikat-i maslahata medâr-ı isbât olamaz ise mes'ul-i müstakil zât-ı sâimleri olacaklarından burasının dahi peşince nazargâh-ı intibâha ik'âdına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

20 Zilkade [1]284

BEO. AYN. d, 915-s. 30

الحجاز و بلاد العرب و بلاد فارس

مكة المكرمة

بغداد

طرابلس

البحرين

2

1

3

Hedjaz. Tripoli de Barbarie. Yémen.

3ème partie.

Planche XLII.

TRABLUSGARB'DA VALİYE OLAN GÜVENİN ARTTIĞI

Trablusgarb'da idare aleyhinde yapılan şikayetleri tahkik usûlden olup valiye ihtarda bulunulduğu, her ne kadar valinin devlet usûl ve fikirlerine vukufu ve vilâyette uygunsuzluğa meydan vermeyeceği biliniyorsa da alınan cevapta yapılan açıklamaların valiye olan güveni bir kat daha arttırdığı, her yerde ve her devlette kişi ve hükümet aleyhinde konuşulduğu ancak bu tür durumlara meydan verilmemesi için gayretle çalışmaya devam edilmesi hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

ازدياد الثقة في الوالي في طرابلس الغرب

بيورلدي مرسل إلى ولاية طرابلس الغرب يقول إن التحقيق في الشكاوى المقدمة ضد الإدارة في طرابلس الغرب هو من الأصول المتبعة وتم إخطار الوالي به، ورغم علمنا بأن الوالي يدرك أصول وتوجهات الدولة وأنه لن يسمح بوقوع أمر لا يليق في الولاية إلا أن الرد القادم والتصريحات والإيضاحات قد زادت أكثر من ثقتنا في الوالي، فالمعروف في كل بلد وفي كل دولة أن يتحدث الناس في حق شخص أو ضد الحكومة، ولكن الأحسن هو عدم إتاحة الفرصة لمثل هذه الأوضاع، ومن ثم مواصلة العمل بجد واجتهاد.

[1868 يُوني / Haziran 5]

Bu dahi

[Trablusgarb Vilâyeti'ne]

Oranın usûl-i idaresi aleyhine verilen varakalar üzerine gönderilen ihtarnâmeye cevaben vürûd eden tahrirât-ı behiyyeleri takımıyla mütâlaa kılındı. Zât-ı devletleri sıfat-ı rüşd ve sedâd ile muttasıf ve usûl ve efkâr-ı Devlet-i Aliyye'ye vâkıf zevât-ı reviyet-simâtdan olmalarıyla dahil-i daire-yi vilâyetde mugâyir-i rıza-yı âlî ahvâl ve vukuâta cevaz göstermeyecekleri derkâr olduğundan rivâyât-ı vâkı'aya bidâyet-i tereşşuhunda vücud verilmemesiyle beraber çünkü Bâb-ı Âlî'ye arz edilen ifâdât ve keyfiyâtın hakikat ve sıhhatini sorup anlamak kaide-i müttehize icabından olmasıyla ol bâbda olunan tefhimât bundan neş'et eylemiş idi. İş'ârât ve teminât-ı vezirâneleri itikâd-ı aslîyi bir kat daha te'yid eyledi. Malûm-ı vâlâları olduğu vechile zât ve hükümet aleyhinde söz söylenmek her yerde ve her devletde cârî olup ve bunun esbâb-ı men' ve muhtılası ise umûr-ı memûre ve muamelât-ı şahsiyede istikâmet ve hüsn-i sülûk ve hareket bulunup binâenaleyh bu yolda devam olundukca garazkârânın ekâzib ve agrâzı mehâsin-i ahlâk ve fiiliyât ile tekzib ve ibtal edildikçe ârız-ı tâbân def' ve itibarın her bir leke ve avârizdan masûn olacağı bî-ıştîbâh olduğuna ve işbu rivayetlerin râvîsi zan edilmiş olanlar tarafından o yolda ifâdât vuku' bulmuş olmayıp sa'y-ı hafileri ihtimal-i zâ'i-fini dahi kendilerinin başka mahallere memûren Dersâdet'den gitmiş olmaları selb ve ref'edeceğine mebni bâzû-yı gayret ve ikdâma öyle şeylerle kesel ü fütur verilmeyerek hemîşe ifâ-yı vezâif-i memûriyet ve hamiyetle ibrâz-ı me'âsir-i memduhaya himmet buyurulması lâzım geleceği beyânıyla şukka-i senâverî terkîm kılındı.

13 Safer [1]285

BEO. AYN. d, 915-s. 32

TRABLUSGARIB-İSKENDERİYE TELGRAF HATTINA İLAVE BİR HAT ÇEKİLMESİ

Trablusgarib'dan Bingazi ve Malta'ya giden telgraf hatlarının deniz tarafından geçen kısmının sürekli kırılması ve masraflarının karşılanamamasından dolayı, bu hatların kaldırılarak Malta'dan doğruca İskenderiye'ye bir hat çekilmesinin, vilâyetin İstanbul'a uzaklığı ve mevki olarak öneminden dolayı hatların kaldırılması, resmî haberleşmenin kesilmesine yol açacağı için uygun görülemeyeceğinden ve hattın Osmanlı Devleti tarafından satın alınması da idarî ve malî yönden devletin zararına olacağından Tarblus'dan Bingazi yoluyla İskenderiye telgrafına bir hat çekilmesinin uygun bulunduğu hakkında Trablusgarib Vilâyeti'ne buyruldu

مد خط إضافي إلى خط تلغراف طرابلس الغرب - إسكندرية

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول خطوط التلغراف الممتدة من طرابلس الغرب إلى بنغازي ومالطة كثيراً ما يتقطع القسم البحري منها ويصعب تحمل نفقات إصلاحه، ومن ثم فإن إلغاء تلك الخطوط ومد خط مباشر من مالطة إلى الاسكندرية سوف يؤدي إلى انقطاع الاتصال الرسمي مع ولاية طرابلس الغرب. كما أن قيام الدولة العثمانية بشراء الخط المذكور سوف يكون مما يضر بمصالحها من الناحية الإدارية والمالية، وعلى ذلك يكون من الأنسب مد خط إضافي من طرابلس إلى تلغراف الاسكندرية بطريق بنغازي.

[1868 نُوفمبر / 23 Kasım]

Trablusgarib Vilâyeti'ne

Trablusgarib'dan Bingazi ve Malta'ya mümted olan telgraf hatlarının bahren taşlık ve sıgılık mahalde bulunmasından dolayı daima kırılarak ihtiyar olunan masârıfa ve edevâtı kifâyet etmediği cihetle mezkûr hatların lağvıyla Malta'dan doğruca İskenderiye'ye bir hat temdîdi mukarrer olduğu kumpanyası tarafından sûret-i resmîyede ifade olunmuş olduğundan hutût-ı mezkûrenin masârıf-ı inşaiyesi bedelinin tesviyesiyle taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den iştir[a] veyahud masârıf-ı mezkûrenin faizi verilerek memûrlar tayiniyle idare kılınması ve sûretle ifâsı mümkün olamadığı halde Trablus'dan berren Bingazi'ye bir hat temdîd olunup oradan dahi İskenderiye hattıyla birleştirilmesi veya Tunus cihetinde kâin Fransız kumpanyası hattına rabt edilmesi lâzım geleceğine dair vârid olan tahrirât-ı devletleri ve ol bâbda Nafia Nezâret-i Celîlesi'yle muhâbireyi şâmil tezkire ve evrâk-ı müteferri'ası Şûrâ-yı Devlet'e lede'l-havale vilâyetin merkez-i idare-i Saltanat-ı Seniyye'ye bu'd-ı mesafesi ve ehemmiyet-i mevkiyesi icabınca kumpanya tarafından hutût-ı mezkûrenin kaldırılması halinde mükâtebât-ı resmîyenin dûçâr olacağı inkita' tecvîz olunamayıp şu mahzurun def'i ise ya işbu hattın taraf-ı Satanat-ı Seniyye'den iştirâ ve idaresi veyahud İskenderiye tarîkiyla berren bir hat temdîdi sûretlerinden birinin tercihin menû olduğına ve şıkk-ı evvel vechile mübâ-

yaa tarafına gidilse idaresinde görülecek müşkilâtdan başkaca masrafca dahi Hazine zararlı çıkacağı anlaşıldığına binâen ikinci sûretin ihtiyar ve icrâsı yani Trablus'dan Bingazi tarîkıyla İskenderiye telgrafına bir hat temdîdi çâre-i münferid hükmünde idüğüne mebnî ol sûretle bir hat temdîdi ve eşya bahâsı olan yüz doksan iki bin dört yüz doksan iki frangın Hazine-i Celîle'den ve direk esmânıyla masârıf-ı inşaiyesinin mahalleri emvâlinden tesviyesi hususlarının nezâret-i müşârunileyhaya tavsiyesi ve hıttâ-i Mısıriyye'de bulunan elli saatlik mesafe masârının dahi Mısır emvâlinden ifâsı maddesinin Hidiviyet-i Celîle'ye havalesi tensîb olunarak bi'l-istîzân müteallik buyurulan irâde-i seniyye mücebince icrâ-yı mukteziyâtı nezâret ve hidiviyet-i müşârunileyhimâya bildirilmiş olmağla ve bu keyfiyet vilâyetce esbâb-ı nâfia ve ıslâhiyenin başlılarından olarak bir saat evvel hüsn-i husûlü lâzımeden bulunmağla hatt-ı mezbûrun emr-i temdîdinde her türlü ikdâmın ifâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

7 Şa‘ban [1]285

BEO. AYN. d, 915-s. 38

Turgut Paşa Camii
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90404-6

BİNGAZİ SANCAĞI'NDA ISLAHAT FAALİYETLERİ

Bingazi sancağında yapılan ıslahat esnasında bazı aşiret şeyhlerine verilen elbiseler ile kendilerinin ve hayvanlarının yiyecek ve içecek masrafları için harcanan paranın Hazine'den ödenmesi talebi üzerine, bu masraf için tahsis edilen paranın ıslahatın faydası görüldükçe mahsup işlemi yapılmak üzere valinin zimmetine kaydedilmesi hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

فعاليات الإصلاح في سنجق بنغازي

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب يقول إن المبلغ الذي تم إنفاقه على الألبسة والمأكّل والمشرب لبعض مشايخ القبائل ولدوابهم أثناء الإصلاحات التي جرت في سنجق بنغازي قد وقع الطلب بأن تُصرف من الخزينة، وعليه فإن كان المبلغ المخصص لتلك النفقات مفيداً لأجل عملية الإصلاح فلا بأس من أن يُقيد في ذمة الوالي على أن يخصم من بعد.

[23 Aralık / ديسمير 1868]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Bingazi Sancağı'nda icrâ kılınan ıslâhât sırasında bazı meşâyih-i urbâna iksâ olunan bornoslar ile kendilerinin ve hayvanlarının me'kûlât ve meşrûbâtına sarf olunmuş olan bir yük kırk altı bin beş yüz yetmiş beş gurusun Hazine-i Celîle'den tesviyesini hâvi tevârüd eyleyen tahrirât-ı behiyyeleri Şûrâ-yı Devlet'e lede'l-havale revîş-i iş'âra ve ol bâbda mukaddemâ gelen lâyihanın mündericâtına nazaran liva-yı mezbûrda hükümet ve memleketce birçok icraât ve taslihât-ı nafia husûle getirilmiş ve masârif-ı mebhûsün anhô dahi onların husûlü için vuku' bulmuş olduğuna binâen bunun kabulünde tereddüd olunmaz ise de icraât ve ıslâhât-ı mebsûtenin derecât-ı sahîhası vilâyetce maddî ve manevî semerât-ı fiiliyesinin müşâhedesiy-le sâbit olacağından ve masârif-ı mezbûrenin on dokuz bin yirmi beş gurus liva-yı mezkûr dahilinde vâki' şark ve garb kazâları urbânî meşâyihine beher sene ilbâs ve iksâsı mutâd olan bornos vesâire bahası olarak üst tarafı mürettebât-ı mahdûde haricinde kalmış idüğü Maliye Nezâret-i Celîlesi'yle cereyân eyleyen muhâbereden müstebân olmuş idüğünden liva-yı merkûmun masârif-ı mutâdesi bulunan ve mebhûsün anhô olan on dokuz bin yirmi beş gurusun bu kere gösterilen bir yük kırk altı bin beş yüz yetmiş beş gurusdan tenzil ve mahsûbuyla kûsûrunun icraât-ı vâki'anın ileride fiilen âsârı görüldükçe mahsûbu icrâ kılınmak üzere şimdilik zât-ı devletlerine zimmet kayd edilmesi tensîb edilmiş ve keyfiyet nezâret-i müşârunileyhâya bildirilmiş olmağın icabının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

8 Ramazan [1]285

و حاله در بقعه طرابلس کلوب کوی برای تجارت گرفته اول فریدی اعلامه صورت صفه ده
 طرابلس کلبه صواری میزانه ایدین فریطه ای وضع اید کوی و بورام بوقه تحقیقات این خطه
 به هفت قدر مشغول اول قدره صدکه نه کوی تحقیق اول شد احمد برویا دولت قدس سرف
 صدال قونلوس صفتد ایکی ماه مقدم طرابلس کلبه اول موید و اوله که کوی بورام
 مولتی مالکس با عریفه مخصوصه مقدم سرف صفا و التمهید علیه و شفا قلمده موید
 و اما برویا اهلیتده اولدنی مالک انکدره و زشت سیدی کی مجر اربابیه است
 زانی و انمو و دولت معجمی طرفده بر قیاده نائل اوله آرزوید و نیزه بر قیاده
 زانی و انمو و دولت معجمی طرفده بر قیاده نائل اوله آرزوید و نیزه بر قیاده
 و صاده عکس ده اولدنی مالک بونده و زشت مقدم طرابلس کلوب زانی و صطفی بد کلان
 اعلامه اید بر زده بورام اوقت اید کدره صدکه بلا رسواییه عیبت ایمن و اوج
 نه مدت یک صوره محددی کزل و بورنوها کی و سار فضا دل صبحه مشایخه ملاقات
 و حجت ایدین کز زکی محدد فریطه ای و تحقیقات و فقه سنک ایدو طری با تنظیم
 صغاری غریبه خنده برویا عوفانه سلفا بسا به ایلورط و فریطه ای موید سلفا به تقدیم
 ایمنه و موید سلفا به موید برویا و فک شیمی مشی صفتی تقدیر اید امثالی قیومه
 ایچوه کدو سنک انای کنت و کدایک و قو عیولا و صافی معارف عمومی وارد شده است

در دست کشاد اولاً سوره قافله صید بخواب طریقه غیب و لایق سواخته صیدانه
توسعه محفوظ اولاً اهمیت و سواران و سباع زنده بود و اولین گفت و گذار اندیشه
بروبه و سواران و سواخته صیدانه صفت استخوانی و سواخته صیدانه و سواخته
صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه
تفصیلات سواخته در عبادت و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه
اول صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه
و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه و سواخته صیدانه

[illegible]

١
 ٢
 ٣
 ٤
 ٥
 ٦
 ٧
 ٨
 ٩
 ١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

SÜVEYŞ KANALI'NIN AÇILIŞI İLE İLGİLİ GEREKLİ HAZIRLIKLARIN YAPILMASI

Süveyş Kanalı'nın açılması ile pek çok ülkenin bölge hakkında siyasî ve ticarî yaklaşımlarının değişeceği ve kanala yakın olan limanların büyük önem kazanacak olması nedeni ile Trablusgarb Vilâyeti limanlarından Bumbe ve Tobruk gibi limanlarda gerekli hazırlıkların ve temizliğin yapılması için özellikle taraklı gemi gönderilmesi hakkında irâde

القيام بالاستعدادات اللازمة مع افتتاح قناة السويس

إرادة سلطانية حول أن افتتاح قناة السويس سوف يكون سبباً في تغيير الكثير من الدول لآرائها السياسية والتجارية في حق المنطقة، كما أن المواني القريبة من القناة سوف تكتسب أهمية كبيرة، ومن ثم ضرورة القيام بالاستعدادات اللازمة في مواني مثل بومبه وطبرق من مواني ولاية طرابلس الغرب، وإرسال سفينة تطهير للقيام بتنظيف القاع فيها.

[17 Mart / مارس 1869]

Vilâyet-i Trablusgarb

46

Makam-ı sâmi-i cenâb-ı Vekâlet-penâhi'ye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Süveyş Kanalı'nın küşâdından dolayı ekser memâliğin mehâmm-ı politikiyye ve ticariyesinin tahavvul edeceği derkârdır. Çünkü pekçok memâlikden Süveyş Kanalı tarîkıyla hareket edecek sefâin ve bunların nakledeceği âdem ve eşya civarında bulunan limanlara bi't-tabii' uğrayacağı cihetle işbu limanların bu yüzden bir hayli istifade edeceği be-didârdır ve şu istifadeden en ziyade hissemend olacak mahaller dahi Girid Cezîresi'yle Bahr-ı Sefîd'in cenûb-ı şarkisinde vâki' Trablusgarb Vilâyeti merkezine kadar olan limanlardır. Onun için Avrupa devletlerinin bazısı kanal-ı mezkûrun küşâdından sonra tebaalarının tevsî'-i daire-i ticaret ve servet ve istirahatleri ve istikmâl-i vesâil-i menâfi'-i mahsûsaları zımında arz ve ta'dâd olunduğu vechile bu havalice celb-i nazar-ı dikkat edecekleri ve bu sırada tedâbir-i mukteziye icrâsı arzusunda bulunacakları melhûzdur.

Hatta bundan çend sene mukaddem Süveyş Kanalı'nın küşâdı takarrür ettiği sırada İngiltere devleti tarafından hâli görülen Aden sahili ve Perm Adası'nın zabt ve muhâfaza edilmesinin bu makûle mülâhazât-ı ihtiyâtkâriye mebnî olması me'mûldür ve biraz vakitden beri Prusyalı bazı zevâtın bir takım vesâil-i müttehize ile bu havalıyı dolaşub tahkikât icrâsı ve ha-

rita ve raportlar tanzim etmek gibi harekât-ı dakika ile meşgul olmaları iştibâh ve zanniyât-ı bendegânemi istilzâm eylemiştir. Şöyle ki geçen Teşrîn-i evvel zarfında iki Prusyalı tebdil-i kıyafetle ve Malta tarîkıyla Trablus'a gelip güyâ berây-ı ticaret gezmekde olduklarını ilan ile sûret-i hafiyede Trablus Limanı sularını mizân ederek haritalarını tashîh eyledikleri ve buraca bazı tahkikât etmekle bir hafta kadar meşgul oldukdan sonra kendileri tahkik olunmuşdur. Ez-cümle Prusya Devleti'nin Kudüs-i Şerîf ceneral konsolosu sıfatıyla iki mâh mukaddem Trablus'a gelmiş olan Mösyö Çerar Rudolf ki geçende buraya muvâsalatı maddesi bâ-arîza-i mahsûsa makam-ı sâmi-i cenâb-ı vekâlet-penâhilerine arz ve iş'âr kılınmıştır. Mûmâileyh zaten Prusya ahalisinden olduğu halde İngiltere ve Fransa seyyahları gibi mücerred erbâb-ı seyahat nâmını kazânmak ve devlet-i metbû“ası tarafından bir imtiyaza nâil olmak arzusuyla ve yedinde bir kıt'a fermân-ı âli dahi olduğu halde bundan dört sene mukaddem Trablus'a gelip nâmı Mustafa Bey olduğunu ilan ile biraz müddet burada ikamet etdikden sonra bilâd-ı Sudaniye'ye azimet etmiş ve üç sene müddet pek çok mahalleri gezerek ve Borno hâkimi vesâir kabâil-i cesîme meşâyihîyle mülâkat ve muhabbet ederek gezdiği mahallerin haritalarını ve tahkikât-ı vâkı'asının raporlarını bi't-tanzim sahârf-i garbiye cihetinden Prusya'ya avdetle sâlifü'l-beyân raport ve haritalarını Mösyö Bismark'a takdim eylemiş ve Mösyö Bismark mûmâileyh Mösyö Rudolf'un netice-i müstahsile-i seyahatini takdir ile emsâlini teşvik için kendisinin esna-yı geşt ü güzârında vuku'bulan masârifini maârif-i umûmiye vâridâtından tesviye ile kendisi dahi Kudüs-i Şerîf ceneral konsolosluğu rütbe ve memûriyetiyle taltif ve tesrîr edilmiştir. Bu hâl ise Süveyş Kanalı'nın ehemmiyeti üzerine olmalıdır ki mûmâileyhin bu havalice malûmât-ı sâbıkası olmasından ve lisân-ı Arabî'ye dahi âşinâ bulunmasından dolayı bu kere nihayet üç mâh zarfında Trablusgarb merkezinden İskenderiye'ye kadar mevcut olan sevâhili gezip bu mesafe arasındaki limanlar ve sularının ve heyet-i hâzıra ve âsâr-ı asliyelerinin ber-vech-i izah raport ve harita ve resimlerini tanzim ederek yine Prusya'ya avdetle ba'dehû mahall-i memûriyetine azîmet etmesi hakkında evâmir ve talimât-ı hafiyeyi istih-sâl ederek Trablus'a gelip bazı âsâr-ı atîkayı görmek arzusuyla berren İskenderiye'ye azîmet edeceğini ve mukaddemki seyahatinde Borno hâkimiyle hüsn-i muâşeret hâsıl eylediğinden devlet-i metbû“ası cânibinden tevdi' kılınan bazı hedâyâyı yine Prusya ahalisinden olup birkaç senelerdir Tunus valisi nezdinde bir tabiblik hizmetiyle müstahdem bulunan ve lisân-ı Arabî'ye vukûfu olan Mösyö Nahnikel vasıtasıyla göndereceğini sûret-i aleniyede beyân ve ilan ederek bu günlerde sayd u şikâr vesilesiyle Trablusgarb ve civarında bulunan kazâlarda geşt ü güzâr etmekde ve yakında hareket eyleyeceğini söylemekde olduğu gibi nezdinde ilm-i hesab ve hendeseye müteallik birtakım âlât ve edevât-ı mükemmele dahi mevcut idüğü tahkikât-ı mahremânedan anlaşılmıştır. Tabib-i mûmâileyh dahi Tunus'dan gelip hem hedâyâ-yı mezkûreyi götürmek ve hem de bu vesile ile bilâd-ı Sudaniye'yi seyr u seyahat etmek üzere azîmetle Prusya'ya avdet edeceğini söylemekde olduğu misillü zaten yine Prusya ahalisinden olup bir müddetden beri Cezayir ve Tunus taraflarında bulunan Dumelsan dahi bu günlerde Tunus'dan Trablus'a gelmek üzere bulunduğu Trablus'da mukîm Avusturya konsolosu tarafın-

dan ifade olunub mûmâileyhimânın tesviye-i umûr ve hususâtında dahi konsolos-ı mûmâileyhe tavassut ve muâvenet eylemekde bulunmuşdur.

Bu cihetlerle Saltanat-ı Seniyye düvel-i ecnebiyece celb-i nazar-ı dikkat eden ve bâlâda ta'dâd olunan sevâhilin iktizâ edenleri için şimdiden bir tedbir icrâ etmiş olsa câmi'-i muhasenât ve tedâbir-i mukteziyenin icrâsı kanal-ı mezkûrun küşâdından sonraya kalsa bazı mer-tebe müstenbi'-i su'ûbet ve müşkilât olacağına binâen şimdiden esbâb-ı icrâ'iyesine teşebbüs olunması elzem görünen hususâta dair hatır-güzâr-ı çâkerânemin arz ve beyânına mübâderet olunur. Şöyle ki Bingazi Sancağı dahilinde ve Süveyş Kanalı'na inde'l-hesab dört yüz mil kadar mesâfede vâki' Tobruk liman-ı cesîmi ki leffen takdim-i pîşgâh-ı sâmi-i cenâb-ı hidiv-i azâmileri kılınan sevâhil haritası mütâlaasından dahi malûm olunacağı vechile su'ûbet ve külfetsizce birçok sefâin istiâb edebilecek ve sevâhil-i mezkûrede emsâli olmadığı cihetle birinci derecede bir nokta-i mühimme addolunacak bir mahaldir ve bunun mevki' ve kurbi-yetinin münâsebât ve muhasenâtı derpîş-i mütâlaa olunarak imarına nezâret edilmesi bundan çend sene mukaddem Mısır Hidiviyet-i Celîlesi cânibinden Bâb-ı Âli'den bi'l-istidâ ol bâbda şeref-sânih olan irâde-i aliyyeye verilen cevap üzerine te'ehhür edip henüz hâliyle bâki kal-mışdır. Şimdi liman-ı mezkûr bu halde bırakılmakdan ise Bingazi ahalisinden oraya yirmi kadar familya izâmıyla birinci sene için cânib-i mîrîden kendilerine lüzûmu mikdar tohumluk hinta ve şa'îr ve ziraata muktezî âlât ve hayvanât itâsı ve iskânları zımnında imkânı merte-besinde meskenler inşası ve sinîn-i müstakbele için mezru'ât-ı vâki'alarından on sene kadar aşâr vesâire taleb olunmaması ve bunlardan başka orada iskân etmek isteyenlerin dahi muhâ-cirîn nizâmnâmesi mücebince tekâlif-i mîrîyeden muâf ve müstesnâ tutulacakları ilanâtının icrâsıyla ba'dehû teşvikât-ı lâzıme dahi ifâ kılınması ve mahall-i mezkûrda kadimden inşa olunub metrûk ve hâli kalmasından dolayı bazı mahalleri müşrîf-i harab olan kasrın tamiriyle mevki'-i mezkûr şimdilik bir nahiye itibar olunarak münâsib mikdar maaş ile bir müdür ve familyalarıyla beraber on kadar zabtiye tayini ve orada ebniye-i kadime enkazından mevcut taşlar olduğundan müceddeden bir karantinahâne inşasıyla beraber muvazzaf bir de memûr ikame edilip her gün orada Devlet-i Aliyye Sancağı küşâdı ve böyle vaktiyle âsâr-ı imâretten bi'l-küllîye hâli olup muahharan imarına muvaffak olunan Livorno vesâir limanlar hakkında ittihâz olunan usûl gibi işbu limana dahi sefâin-i ticarîyenin kesret üzre gelip gitmesini teşvik eylemek ve orada iskân edilecek olan ve etrafta hâl-i bedeviyetde ikamet etmekde bulunan ahali ve urbânın servet ve medeniyet ve kesreti esbâbını istihsâl etmek arzusuyla üç beş sene müddetle liman-ı mezkûrun ihracât ve idhalâtından bir güne rüsûmât taleb olunmayacağıının ve açık liman olduğunun herkese ilan kılınması ve mahall-i mezkûrda şimdiki halde mâ-i câri olmadığından vaktiyle üç saat mesâfe kurbunda cereyân eden bir suya bendler ve kütük-lerle tarîkler inşa edilerek suyun bi's-suhûle oraya cereyân etdirildiği alâmâtı mevcut ise de bunun evvelki heyetine vaz'ı vakte muhtac olduğundan ve oraya âmed ve şud edecek sefâin ve iskân kılınacak ahali ve tayin olunacak memûrîn için suyun şiddet-i lüzûmu olacağından

şimdilik mümkün olduğu takdirde mevcut olan burgu âlâtı vasıtasıyla veyahud emsâli ve-chile kuyu suları icrâsı veyahud vâsi' sahrınçlar inşa etdirilmesi ve bir de mevki'-i mezkûr civarında ikamet eden urbân henüz hâl-i bedeviyetde olup oranın merkez-i livâ ve mevâki'-i zâbıta ve askeriyyeye biraz bu' diyet-i mesafesi olduğu ve oralar zâbıtaban hâli gibi bulunduğu cihetle liman-ı mezkûrda bi'l-mecburiye gelen sefâine sarkındılık ve eşyasını gâret etmek ve bunun için zuhûr eden ve mesbûk olan münâzaalar üzerine devletce tazminat verilmek gibi uygunsuzlukların men'i için gerçi şimdiki hâl-i hâzırın da orada ikamelerinde biraz su'ûbet nümâyân ise de Süveyş Kanalı'nın küşâdına kadar hiç olmazsa süvari ve piyade olarak iki bölük Asâkir-i Nizâmiye-i Şahâne bulundurulması müstakbel için pek büyük menâfi' ve mu-hassenâtı intâc edeceğinden şüphe yoktur.

Mezkûr Tobruk Limanı'nın yetmiş mil kadar bu'd-ı şarkisinde kâin Bumbe Limanı ki, Tobruk limanının ikinci derecesinde cesîm ve yaz ve kış için mahfûz ve şâyân-ı itinâ olduğu melfûf haritadan dahi müstebân olur bir mahaldir. Bu liman mevkii dahi sükkân ve ahali ve zâbıta ve nezâret-i hükümetden hâli olup bunun için dahi bâlâda Tobruk Limanı hakkında lüzûm-ı icrâsı arz ve tafsîl kılınan tedâbir tamamıyla ifâ kılınarak yalnız idhalât ve ihracâtından resm alınmayacağı ilanâtından sarf-ı nazar olunması yani muâfiyet-i mezkûrenin yalnız Tobruk limanına hasredilmesi münâsib gibi mütâlâa kılınmıştır.

Sâlifü'l-beyân Bumbe Limanı'ndan merkez-i livâ olan Bingazi Limanı'na kadar orada daha bazı ufak limanlar var ise de bunlar öyle cesîm ve mazbût olmayıp vakt-i sayfa ancak küçük seffinelerin barınabileceği derecede idüğünden şimdiki halde şâyân-ı itinâ değildir.

Bingazi Limanı'na gelince işbu liman mârru'l-beyân Tobruk ve Bumbe limanlarının cesâmetine nisbetle üçüncü derecede cesîm ve mahfûz bir liman ise de boğazında kum terâkim edip suyu az olduğundan muhalif havalarda değil büyücek ufak gemilerin bile suhûletle duhûlünde müşkilât olup bundan dolayı pek çok fâideler gâib edilmektedir. Mezkûr boğazın tathîri zımnında ol vakit Girid'de mevcut idüğü istihbâr olunan tarak vapurlarından ma'a memûr iki kıt'asının mümkün ise irsâli bundan bir buçuk sene mukaddem Bâb-ı Âli'den istirhâm edilmiş ise de bir güne irâde-i aliyye şeref-zuhûr etmeyip hâli üzere kalmıştır. İşbu limanın boğazı ve dahilen bazı mahalleri tathîr olunduğu halde vâridât ve mamûriyetin derece-i matlûbede ilerleyeceği ve Süveyş Kanalı'nın küşâdından sonra bir kat daha ehemmiyet kesb edeceği âşikârdır.

Merkez-i vilâyet olan Trablusgarb limanının dahi ıslâhı elzem bulunmağla bunun muvazzah haritasıyla iktizâ eden levazımâtı inhâsının başkaca takdimi derdest bulunmuştur.

Bâlâda ta'dâd olunan sevâhil sularında gezinmek ve münâvebeten Tobruk ve Bumbe ve Bingazi ve Trablusgarb limanlarında ikamet eylemek üze iki ve hiç olmazsa bir kıt'a vapur-ı hümâyûnun tayini derece-i vücûbdadır.

Derdest-i küşâd olan Süveyş Kanalı'nın hasbe'l-civariye Trablusgarb Vilâyeti sevâhi-

linde meydana getirmesi melhûz olan ehemmiyet ve şu aralık seyyah nâmıyla bu havalide geşt ü güzâr eden Prusya memûrlarının vezâif-i hafiyeleri hakkında istihsâl edilen malûmât ve mütâlaat-ı çâkerânem ve sevâhil-i mezkûrenin bazı mevâki'-i mühimmesinde şimdiden icrâsına lüzûm görünen tedâbir tafsilât-ı ma'rûzadan ibaret bulunmağla ve ehemmiyet-i maslahat harita-i mütekkaddmeden dahi müstebân olacağı cihetle icrâ-yı mukteziyâtı merhûn-ı emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı vekâlet-penâhileridir. Her halde emr u fermân men lehü'l-emrindir.

Fî 9 Zilkade [1]285 ve fî 9 Şubat [1]284

Ali Rıza

*

Atûfetlü efendim hazretleri

Süveyş Kanalı karîben itmâm ve küşâd olunacağı cihetle ticaret vesâireden dolayı işbu kanaldan en ziyade istifade edecek Girid limanlarıyla Trablusgarb Vilâyeti sevâhili ve limanları olduğundan ve mezkûr kanalın küşâdı takarrübünden dolayı bazı düvel-i ecnebiye taraflarından teşebbüsât-ı lâzımeye ibtidâr olduğu cihetle taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den dahi vilâyet-i mezkûre limanları hakkında şimdiden bazı ıslâhat ve icraâta himmet buyrulması lüzûmu bedîhi idüğünden ol bâbda mütâlaa-ı vâkı'asını mutazammın vilâyet-i mezkûre valisi devletlü paşa hazretleri tarafından vârid olan tahrirât ve haritaya Encümen-i Mahsûs müşiriyette kıraat ve mütâlaa kılındı.

Vâkı'a kanal-ı mezkûrun küşâdı mülâbesesiyle vilâyet-i mezkûre sahil ve limanlarının seyr ü sefâin ve ticaretce kesb-i ehemmiyet eyleyeceği cihetle bunun için şimdiden bazı tedâbir ve icraâta teşebbüs olunması levâzım-ı mülkdârîden olup vali-i müşârunileyhin vilâyet-i mezkûre sahilinde ve Bingazi Sancağı dahilinde olup vüs'atli ve pek çok sefâin istiâbına kâfi ve ahali ve zâbitadan hâli bulunan Tobruk limanına Bingazi ahalisinden yirmi kadar familya izâmıyla birinci sene için cânib-i mîrîden kendilerine tohumluk hinta ve şa'îr ve ziraate müteallik âlât ve hayvanât itâsı ve iskânları için meskenler inşası ve mezruât-ı vâkı'alarından on sene kadar aşâr vesâire taleb olunmaması ve bunlardan başka orada iskân etmek isteyenlerin muhâcirîn nizâmnâmesi mücebince tekâlif-i mîrîyeden muâf ve müstesnâ tutulacaklarının ilanı ile teşvikât-ı lâzıme icrâ edilmesi ve mahall-i mezkûrda bulunan harab kasrın tamiriyle mevki'-i mezbûr bir nahiye itibar olunarak bir müdür ve familyalarıyla on kadar zabtiye ik'âd ve bir de karantinahâne inşasıyla muvazzaf bir memûr ikame edilip her gün orada Devlet-i Aliyye sancağı küşâd olunması ve işbu limana sefâin-i ticariyenin kesret üzre gelip gitmesini teşvik için iskân edilecek olan ve etrafında hâl-i bedeviyetde ikamet etmekde bulunan ahali ve urbânın servet ve medeniyet ve kesreti esbâbını istihsâl etmek arzusuyla üç beş sene müddetle liman-ı mezkûrun ihracât ve idhalâtından resm taleb olunmayacağı ilanı ve mahall-i

mezkûrda burgu âlâtı vasıtasıyla su icrâsı veyahud kuyular hafrı ve sahrınçlar inşası ve oranın muhafazası için kanalın küşâdına kadar süvari ve piyade olarak iki bölük Asâkir-i Nizâmiye bulundurulması ve Bumbe nâm liman için dahi mezkûr Tobruk limanı hakkında icrâ olunacak tedâbirin tamamen icrâsıyla fakat ihracât ve idhalâtından resm alınmayacağı ilanından sarf-ı nazar kılınması hususlarında olan mütâlaat ve iş'ârâtı pek yolunda ve muvâfık-ı mevki' ve hâl ve maslahat görüldüğüne binâen bu bâbda kendisine mezûniyet itâsı ve istenilen iki kıt'a tarak vapuruyla bir kıt'a vapur-ı hümâyûnun tedarik ve irsâli bahsinde dahi vâkı'a limanların tathîri lâzımeden olduğu misillü sevâhili dolaşmak üzere bir kıt'a vapur-ı hümâyûnun vilâyet-i mezkûrede bulundurulmasında her vechile muhassenât ve fevâid derkâr olup eğerçi şu aralık mevcut vapur yoğ ise de sâye-i muvaffâkiyet-vâye-i hazret-i şehinşâhide Girid ve Yunan meselelerinin karîn-i hüsn-i hitâm olması mülâbesesiyle avdet etdirilecek süfûn-i hümâyûndan bir münâsibinin tefrîk edilerek gönderilmesi kâbil olacağından ol vechile bir vapur-ı hümâyûnun irsâli ve bir kıt'a tarak vapurunun mümkün ise buradan olmadığı halde Avrupa'dan tedarik olunarak gönderilmesi hususunun Bahriye Nezâret-i Celîlesi'ne havâlesi beyne'l-huzzâr tasvîb kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı isabet-beyân-ı hazret-i Padişahî şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise infaz-ı hükm-i celîline ibtidâr olunacağı ve mezkûr tahrirât ve harita leffen arz ve takdim kılındığı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fî 2 Z. [12]85

Ma 'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Enmile zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle zikr olunan tahrirât ve harita manzûr-ı şevket-vüfûr-ı hazret-i şehinşâhî buyrulmuş ve ber-vech-i istizân vali-i müşârunileyhe mezûniyet itâsı ve ol vechile bir vapur-ı hümâyûnun ve bir kıt'a tarak vapurunun irsâli hususunun nezâret-i müşârunileyhâya havalesi müteallik ve şeref-sudûr buyrulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne mantûk-ı münîfinden olarak zikr olunan tahrirât ve harita yine savb-ı sâmi-i hidivîlerine iade kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 3 Z. [12]85

İ. MMS, 37/1512

مرکز ولایت و اکثر تنصیص البکری سون قنہ قنہ از ارکان ساحل بحر و بود که از ارکان موانع کثیره و سیلاب

TRABLUSGARB VİLÂYETİ'NDE KALKINMA FAALİYETLERİ

Süveyş Kanalı tamamlandığında Trablusgarb Vilâyeti'nin sahil ve limanları önem kazânacağı için, Bingazi sancağında bulunan Tobruk limanına Bingazi ahalisinden yirmi aile gönderilerek ihtiyaçlarının karşılanması ve on sene vergilerden muaf tutulmaları; buranın nahiye haline getirilerek bir karantinahane inşa edilmesi; ticaret gemilerinin gelmesini ve halkın servetinin attırılmasını teşvik için limanın ihracat ve ithalatından vergi alınmaması ve istenen tarak vapurlarından bir adedinin gönderileceği hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

فعاليات الإعمار في ولاية طرابلس الغرب

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول أنه عند الانتهاء من حفر قناة السويس فإن سواحل ومواني ولاية طرابلس الغرب سوف تكتسب أهمية، ولأجل هذا يلزم نقل عشرين عائلة من أهالي بنغازي إلى ميناء طبرق الواقع في سنجق بنغازي ثم تلبية احتياجاتها وإغنائها من الضريبة لمدة عشر سنوات، وتحويل ذلك المكان إلى ناحية (في التقسيم الإداري) وإقامة دائرة للحجر الصحي فيه، وعدم تحصيل ضرائب على واردات وصادرات الميناء وإرسال الباخرة المطلوبة لتطهيره حتى يساعد ذلك على جذب السفن التجارية إليه وزيادة ثروات الأهالي.

[22 Mart / مآرس / 1869]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

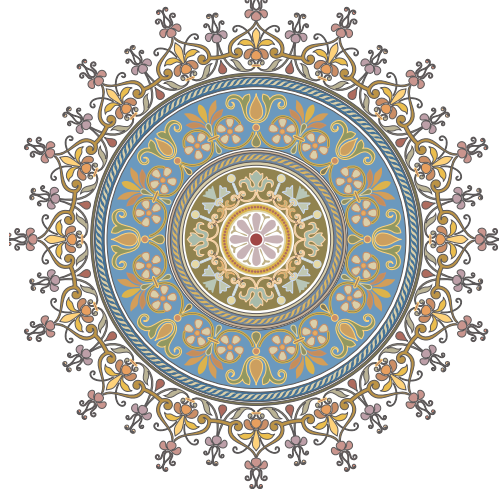
Süveyş Kanalı'nın itmâm ve küşâdında Trablusgarb Vilâyeti'nin sahil ve limanları seyr-i sefâin ve ticaretce kesb-i ehemmiyet eyleyeceğine mebnî Bingazi Sancağı dahilinde bulunan ve pek çok sefâin istiâbına kâfi ve zâbitadan hâlî olan Tobruk Limanı'na Bingazi ahalisinden yirmi kadar familya izâmıyla birinci sene için cânib-i mîrîden kendilerine tohumluk hinta ve şa'ir ve ziraate müteallik âlât ve hayvanât itâsı, meskenler inşası ve mezzûât-ı vâkı'alarından on sene kadar aşâr vesâire taleb olunmaması ve bunlardan başka orada tavattun etmek isteyenlerin Muhâcirîn Nizâm-nâmesi mücebince tekâlifden muâf ve müstesnâ tutulacaklarının ilanı ile teşvikât-ı lâzime icrâ edilmesi ve mahall-i mezkûrda bulunan harab kasrın tamiriyle mevki'-i mezbûr bir nahiye itibar olunarak bir müdür ve familyalarıyla on kadar zabtiye ik'âd ve bir de karantinahâne inşasıyla muvazzaf bir memûr ikame edilip her gün orada Devlet-i Aliye sancağı küşâd olunması ve işbu limana sefâin-i ticariyenin kesret üzere gelip gitmesi[ni] teşvik için iskân edilecek olan ve etrafında hâl-i bedeviyette ikamet etmekte bulunan ahali ve urbânın servet ve medeniyet ve tekessürü esbâbının istihsâli zımında üç-beş sene müddetle liman-ı mezkûrun ihracât ve ithalatından resm taleb olunmayacağının ilanı ve mahall-i

mezkûrda burgu âlâtı vasıtasıyla su ihracı veyahud kuyular hafrı ve sahrınçlar inşası ve oranın muhâfazası için kanalın küşâdına kadar süvari ve piyade olarak iki bölük asker-i nizâmiye bulundurulması ve Bumbe nâm liman için dahi işbu Tobruk Limanı hakkında icrâ olunacak tedâbirin tamamen ifâsıyla fakat ihracât ve ithalâtdan resm alınmayacağıının ilanından sarf-ı nazar kılınması hususlarında taraf-ı vâlâlarına mezûniyet itâsına vuku' bulan iş'âr-ı devletleri ve Encümen-i Mahsûs-ı Vûkelâ kararı mücebince bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî müteallik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve istenilen iki kıt'a tarak vapurundan mümkün ise buraca ve olmadığı halde Avrupa'dan bir kıt'asının tedarik ve celbi ve Girid cânibinden avdet edecek vapurlardan dahi bir münâsibinin tefriki ile ol tarafa irsâli Bahriye Nezâret-i Celîlesi'ne havale ve iş'âr kılınmış olmağla ve böyle şeylerin mevki'-i husûle vusûlü vâkı'a muhassenât-ı adîdeyi müstelzim bulunmağla muktezâ-yı dirâyet ve fetânet-i müsellemleri üzere iktizâ-yı hâlin tamamî-i icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

8 Zilhicce [12]85

BEO. AYN. d, 915-s. 44

TRABLUSGARB VİLÂYETİ'NDE TASARRUF TEDBİRLERİNE RİAYET EDİLMESİ

1867 senesi muhasebe cetvelinde vilâyetin masraflarında fazlalık görülmesi üzerine, Osmanlı Devleti'nin her yerinde tasarrufa dikkat edildiği bildirilerek oraca da her türlü masraflarda tasarruf tedbirlerine uyulması ve kırtasiye masrafının belirlenmiş miktarı aşmaması hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

ترشيد الاقتصاد في ولاية طرابلس الغرب

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول أن جدول المحاسبة عن سنة 1867م قد كشف عن زيادة في النفقات، وبناءً على ذلك تقتضي الضرورة اتباع تدابير الاقتصاد في كافة النفقات هناك مثلما هو الحال في كافة أنحاء الدولة العثمانية التي تم إعلانها بضرورة التقشف، وعدم تجاوز المبالغ المقررة لشراء الأدوات الكتابية والقرطاسية.

[559] ديسمير / 6 Aralık

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Seksen üç senesi Mart'ı ibtidâsından Kanun-ı sâni'si nihayetine kadar rü'yet olunan muhasebe cedvelinde muharrer masârifâtıdan mühimmât-ı kırtasiye bedeli olan yirmi yedi bin üç yüz bu kadar gurusun sâbıklarına nisbetle fazlası görünen sekiz bir bu kadar gurusun bazı devâirin te'ehhür-i tertibinden ve merkez-i vilâyet hapishânesi masârıfı fazlasının mücrimînin tekessür etmesinden ve Tercüman Mustafa Efendi'nin Mart maaşı tertibât haricinde kalmasından ve sakaya verilen maaş dahi vasıta-i sâire ile su ahzında görülen masârıf-ı külliyyeden ihtirâren ihtiyar kılınmasından ve cülûs-ı hümayûn rûz-ı fîrûzu şenliği masârıfı olan dört bin bu kadar gurusu vuku'-ı tebeddül mülâbesesiyle emvâl-i vilâyetden sarf edilmesinden Gadamus Sancağı'na memûr ve izâm kılınan Tevfik Efendi harcırâhıyla Mısır miralaylarının müddet-i ikametlerinde sâkin oldukları hâneler icarî olan iki kalem dokuz bin gurusun itâsı dahi Cezayir urbânının Gadamus taraflarına vuku' bulan muhâcemelerinin asker sevkine hâcet birağılmaksızın def'i maksadından ve miralaylar haklarında icrâ kılınan merâsim-i mühimmât-nüvâziden neş'et eylediği tahkikât-ı vâkı'adan müstebân olmasıyla bunların Hazinece icrâ-yı mahsûbu ve bundan böyle saka maaşının tesviyesi ve bir de kırtasiye masârıfının ziyadece görünmesine mebnî vilâyet-i sâirede olduğu gibi şehri bin beş yüz gurusla maktû'a rabt edilmesi Maliye Nezâret-i Celîlesi[nden] vuku' bulan iş'âr üzerine tensîb olunmuş ve keyfiyet nezâret-i müşârunileyhâya bildirilmiş olmağın iktizâ-yı hâlin icrâsına ve tarifden müstağnî olduğu vechile hâl-i hâzır sebebiyle masârıf-ı Devlet-i Aliyye'nin her cihetinde ihtiyar-ı tasarruf olunagelmesiyle ba'd-ezîn oraca dahi masârıf-ı mahalliyenin her şubesinde ve hususıyla hapishâne masârıfında kavâid-i tasarrufiyye ve kırtasiye masrafının derece-i mahdûdesini tecavüz etdirilmemesine itinâ buyurulması lâzım geleceği beyânıyla şukka.

8 Zilhicce [12]85

BINGAZİ SANCAĞI'NDAKİ GENİŞ ZEYTİNLİK ARAZİSİNİN MAMUR HALE GETİRİLMESİ

Bingazi Sancağı'nda ahali tarafından mera olarak kullanılmaya başlanan harap durumdaki geniş zeytinlik arazisinin muhâfazasına özen gösterilmesi, bu amaçla memûr, asker ve korucu vazifelendirilmesi, memûrların ikameti için binalar inşa edilmesi ve yabani ağaçların aşıltilması hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

إعمار أراضي أشجار الزيتون الواسعة في سنجق بنغازي

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول ضرورة الاهتمام بأراضي أشجار الزيتون الواسعة التي تركت للإهمال في سنجق بنغازي وبدأ الأهالي في استخدامها كمراعي لدوابهم، ولأجل هذا يلزم تعيين الموظفين والجنود والحراس عليها وإقامة المباني اللازمة لسكن الموظفين، وتطعيم أشجار الزيتون البرية.

[22 Mart / مارس 1869]

Bu dahi

[Trablusgarb Vilâyeti'ne]

Bingazi Sancağı'nda kâin tûlen altı ve arzen sekiz saatlik zeytinlik refte refte harap olmuş iken ahali mer'â ittihâzıyla bir taraftan dahi tahrib edilmekde bulunduğuna mebnî bunun muhâfazasına itinâ ile me'mûl olan menâfi'in istihsâli zımınında yüz ellışer gurus maaşla on nefer piyade ve ikişer yüz gurus aylıkla on nefer süvari korucu ve bunlara nezâret etmek üzere altı yüz gurus maaş tahsisiyle bir de memûr istihdamı ve mukaddemâ celb olunan yağ makinesinin ve lüzûmu halinde diğerinin ilavesiyle vaz'ı ve memûrların ikameti için mezkûr zeytinliğin vasatında ebniye-i lâzime inşasıyla merkez ittihâzı için bir defalık olarak kırk bin gurusun mahalli emvâlinden sarfı hususlarına taraf-ı devletlerinden vuku' bulan iş'âr ve Şûrâ-yı Devlet'den verilen karar mücebince bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehinşâhî müteallik ve şeref-sudûr buyurularak keyfiyet Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne bildirilmiş olmağın icabının icrâsına ve emr-i muhâfazaya dikkatle beraber mezkûr zeytinliğin imarı ve yabani eşcârın aşıltilarak menâfi-i me'mûlenin istihsâli esbâbının istikmâline itinâ ve himmet buyurmaları siyâkında şukka.

8 Zilhicce [12]85

BEO. AYN. d, 915-s. 45

طالعی غیب و لایحه

در نه قصه سید برهما و طور و بهمانندة نمکة انجیل از و شرح بولنامه و نیم اضمیمه در اولاد
خداوند انجونه برر بعد انسی قولی منی را که در و نه نیم من قولی منی طفرینه
افاده خدایه در نیم اولیج بوضه افاده فطحه نواد اید نه خیریه به به موی ایضا خدایه
در طبع اولاد نه خیر برلج و موی خدایه در نه و نه در سیاه اشعار و لایحه نظراً انجونه
مجلس برر بعد انسی برلج خدایه اولیج اکلایه خدایه در نه و نه در سیاه اشعار و لایحه نظراً انجونه
مجلس برر بعد انسی برلج خدایه اولیج اکلایه خدایه در نه و نه در سیاه اشعار و لایحه نظراً انجونه
مجلس برر بعد انسی برلج خدایه اولیج اکلایه خدایه در نه و نه در سیاه اشعار و لایحه نظراً انجونه

۴۹۸

۸۶
۴۹۸

بودنی

قرانه ابر سوره اید شده کانه تواریخ فانی جسم نه شیمی مخصوصه این فانی مرفوعه
سر آمدانده تیج جو تیج ظهور اید نه خصوصت و فانیله اولیج اید نویرلج
تالیفه بولنه افاده و اید ایدلایه ندایری و اولیج بوضه افاده فطحه نواد اید نه خیریه به به موی ایضا خدایه
خداوند انجونه برر بعد انسی قولی منی را که در و نه نیم من قولی منی طفرینه
افاده خدایه در نیم اولیج بوضه افاده فطحه نواد اید نه خیریه به به موی ایضا خدایه
در طبع اولاد نه خیر برلج و موی خدایه در نه و نه در سیاه اشعار و لایحه نظراً انجونه
مجلس برر بعد انسی برلج خدایه اولیج اکلایه خدایه در نه و نه در سیاه اشعار و لایحه نظراً انجونه

۵۰۱

۸۶
۴۹۸

بودنی

و لایحه بوضه خصوصات مهم فافها افاده و مذاکره ایدله اودره شاه
مندان و عبادت عبادت و دیناری بلایستیان و مغان مساعده سینه فانی
پادشاهی جویرلج اولیج بیانیله شفی

۴۷۴

۸۶
۴۹۸

DERNE VE TOBRUK LİMANLARINDA YABANCI DEVLET TEBAASI İÇİN KİLİSE İNŞASI

Derne kasabası ile Derne ve Tobruk limanlarında yerleşmek isteyen yabancı devlet tebaası Hristiyanlar için bir mabet inşası hususunda Katolik rahibi ve Fransa konsolosu tarafından yapılan mürâcaat uygun bulunduğundan kendilerine uygun bir yer gösterilmesi hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

بناء كنيسة لأجل رعايا الدول الأجنبية في مينائي درنة وطبرق

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول أن الطلب المقدم من راهب الكاثوليك والقنصل الفرنسي بخصوص بناء معبد لأجل المسيحيين من رعايا الدول الأجنبية الذين يريدون الإقامة في قسبة درنة وفي مينائي درنة وطبرق قد تمت الموافقة عليه، ولأجل هذا يجب اختيار مكان مناسب.

[31 Temmuz / 1869 يولييه]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Derne kasabasıyla Bumbe ve Tobruk limanlarında temekkün etmek arzusunda bulunan ve tebaa-i ecnebiyeden olan Hristiyanlar için birer mabet inşası Katolik milleti rahibi ve Fransa devlet-i fahîmesi konsolosu tarafından ifade kılındığından bahisle ol bâbda bazı ifa-dâtı mutazammın tevârüd eden tahrîrât-ı behiyyeleri mûmâileyhimâ cânibinden verilmiş olan takrîrlerin mersûl sûretleri mütâlâa olunmuşdur.

Siyâk-ı iş'âr-ı vâlâlarına nazaran işbu iki mahalde birer mabet inşası bir gûne mahzu-ru dâ'î olmadığı anlaşıldığından mütâlâa-i devletleri vechile mahall-i münâsibeden mikdar-ı kâfi yerlerin bi't-tefrîk tahdîd-i hududuyla kendilerine irâesi münâsib olacağından iktizâsının icrâ ve inhâsı siyâkında şukka.

21 Rebiülâhir [12]86

BEO. AYN. d, 915-s. 49

BİNGAZİ'NİN KALKINDIRILMASI

Trablusgarb Vilâyeti'nde toplanan Meclis-i Umumi'de yapılan görüşmelerde, Bingazi limanı'nın temizlenmesi, dağlardan yağmur sularının karıştığı eski su yolunun, dalgaların bozduğu Seyid Hüseyin adlı yere kadar olan yolun ve Derne kazâsı yollarının tamir edilmesi, lağım ve kaldırımların ve diğer harap olan yerlerin imarı, sancaklar dahilinde su kuyuları açılması ve Bingazi'de ıslahhane inşası gibi hususlara yer verildiğinden gereğinin yapılması hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne gönderilen buyruldu

تنمية بنغازي

بيورلدي مرسل إلى ولاية طرابلس الغرب حول أن المداوالات والمناقشات التي جرت في المجلس العمومي الذي انعقد في ولاية طرابلس الغرب قد أوصى بتطهير ميناء بنغازي، وإصلاح مجرى المياه القديم الذي تختلط به مياه الأمطار من الجبال، وإصلاح الطريق الواصل حتى الموضع المعروف باسم سيد حسين والذي أفسدته الأمواج، وإصلاح طرق قضاء درنه، وإصلاح الأنفاق والأرصعة والمواضع الأخرى الخربة، وحفر آبار المياه داخل السناجق، وإقامة دار إصلاح (سجن) في بنغازي، وغير ذلك من الأمور التي تمت الموافقة على اتخاذ اللازم لتنفيذها.

[6 Ekim / أكتوبر 1869]

Trablusgarb Vilâyet-i Celîlesi'ne

Bu defa merkez-i vilâyetde ictimâ' eyleyen Meclis-i Umûmi'de cereyân eden müzâkerâtı hâvi tanzim ve taraf-ı vâlâ-yı düsturîlerinden bâ-tahrîrât tesyîr olunan iki kıt'a lâyhadan bir kıt'asının umûr-ı nâfiaya müteallik olan maddeleri Bingazi Limanı'nın tathîri ve memleket içinde cereyân eden kadim suya nüzûl-i bârândan dağlardan akan sular karışıp ifsâd eylediğinden ve Seyid Hüseyin nâm mahalle kadar telâtum-ı derya yolu fenalaşdırmış idüğünden ve Derne Kazâsı'nın etrafı dağlık olup tarîkleri muhtac-ı tesviye bulunduğundan icrâ-yı iktizâları ve derûn-ı memleketde tesviye ve tanzim olunmakda olan lağım ve kaldırımların vesâir harab mahallerin imarı ve burgu âlâtı vasıtasıyla sancaklar dahilinde dahi su kuyuları hafr edilmesi ve nefsi-i Bingazi'de bir ıslahhâne inşası hususâtı olup bunların mahallince icabâtı derdest-i icrâ olmasıyla buraca müzâkereye muhtac ciheti olmadığı ve diğer lâyhaların hâvi olduğu hususât Şûrâ-yı Devlet'in müteallik olduğu devâirinde derdest-i mütâlâa olduğuna mebnî kararları başkaca bildirileceğinden mevâdd-ı muharrere haklarında taraf-ı düsturîlerine icrâ-yı tebligât olunması nâfia dairesinden bâ-mazbata ifade olunmuş ve Trablusgarb Limanı'na dair muahharan vârid olan tahrîrât-ı mufasssala ve harita Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâ'da mevki'-i müzâkereye konulduğundan bunun hakkında dahi verilecek kararın ba'dehû bildirileceği derkâr bulunmuş olmağla ber-vech-i muharrer mahallince derdest-i icrâ bulunan maddelere iktizâ-yı hâlin hüsn-i icrâ ve inhâsına himmet-i aliyye-i müşîrîleri derkâr buyurulmak bâbında emr ü irâde hazret-i men lehül-emrindir.

29 Cemâziyelahir [12]86

BEO. AYN. d, 914-s. 20

فصل سی کو پنج بودی بماند مکتوب کتب اربع یکی تفسیر رباعی نه ظفر خفایت بماند و در این موارث قول اربع یکی است اول فقه بونفس
 و بوجه بالا و محرمی تا به قبال اربع فیه اندر بماند مکتوب و در جبهه چپ بجهت راسته معده اول جفنه و بونفون این طوطه صلیب
 معمر اول بجهت مصافاته و اقصر مضایق میانه کله جفنه بماند مکتوب اکلای افکن اوید طول مدته انتهای پنجوب اقدامات معده و اجرا
 و قنولیک هر پنجو تدبیر صافیه ایضا اولی و ثانی و سیم و رابع و ایوب و خبط مقدمت محرمی یکی تجربی سبقت ایتمه
 مسلمت مدتی و مدبر و قسیم مقرر در ده مکتوب قبلی اول جفنه و ثانی و سیم و رابع و ایوب و خبط مقدمت محرمی یکی تجربی سبقت ایتمه
 مصلحت کله یکی مکتوب بونفس اول فقه صفت موقوفات ایضا مضایق نه غایبه جوید صمد معده نه برعت اقدم معاد قلی
 و در این اتباج اربع یکی امر است اول فقه نه اجرای ایجاب موقوفه اوده عینه جناب نه تفهیدیه ههالک اموزنه هفت مدله اول و ده

ک
 لاجلای الاوقاف و اهل الحسوس

[illegible]

TRABLUSGARB LİMANI'NIN İMARI

Trablusgarb limanının, özellikle kış rüzgârlarında gemilerin sığınma yeri olması ve pek çok gemiyi barındırma imkânı yanı sıra Süveyş Kanalı'nın açılışı ile birlikte ticarî potansiyelinde meydana gelecek gelişme nedeniyle, yeniden inşasının hem bölgenin imarı hem de hazine için sağlayacağı faydalar sebebiyle bir an önce gerçekleştirilmesi gerektiği hakkında irâde

إعمار ميناء طرابلس الغرب

إرادة سلطانية حول أن ميناء طرابلس الغرب موضع لاحتماء السفن لا سيما من الرياح الشتوية، وأن فيه إمكانيات لإيواء عدد كبير من السفن، أضف إلى ذلك التقدم الذي سوف يحدث في إمكانياته التجارية نتيجة لافتتاح قناة السويس، ولأجل هذا وجبت إعادة إنشائه من جديد في أسرع وقت نظراً لما سيحققه من إعمار للمنطقة وزيادة في موارد الخزينة.

[1869 أكتوبر / 13 Ekim]

34

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlisi'ne

Devletlü efendim hazretleri

Muhtac-ı ıslah olan Trablusgarb Limanı'nın hey'et-i hazırasıyla tathîr ve imarından sonra kesb edeceği hâlin suver ve eşkâlini mutazammın mühendis-i mahsûs tarafından tanzim kılınan iki kıt'a haritanın leffen takdim kılındığı ve bunun imarı emrinde vuku'bulacağı in-de'l-keşf tebeyyün edecek masârîfâtın kemmiyât ve keyfiyâtı dahi derdest-i arz ve iş'âr bulunduğu yirmi dokuz numaralı 4 Cemâziyelûlâ [1]286 tarihli arîza-i mahsûsa-i bendegânemde arz ve izbâr kılınmışdı. Mühendis-i mûmâileyhin ol bâbda icrâ etdiği keşif ve muayeneyi hâvi tanzim ve itâ eylediği bâlâsı defterlü bir kıt'a raport leffen pîşgâh-ı âli-i hidivilerine takdim ve isrâ kılınmışdır. Liman-ı sâlifü'l-beyânın harita-i mezkûre mücebince ma'a rıhtım emr-i tanzim ve imarı doksan üç yük otuz sekiz bin dokuz yüz altmış dört gurus masrafla vücuda geleceği ol raport meâlinden ve heyet-i hazırasıyla ba'de'l-imar ne sûret kesb edeceği dahi harita-i mütekaddime-i mezkûreden mütebân olacağı derkâr olmasıyla ve bunun icrâ-yı emr-i ıslahına sarf-ı ikdâm, fevâid ve muhassenât-ı adîdeyi istilzâm edeceği be-dîdâr bulunmasıyla arz ve beyân-ı keyfiyete ictisâr kılınır.

Şöyle ki liman-ı mezkûrun derece-i cesâmet ve vüs'atine nazaran haylice sefâin istiâbına kâfi ise de etrafını muhit olan altı parça yerli kayaların araları açık olmasından nâşi şiddet-i rüzgârda ve bâ-husus mevsim-i şitâda sefinelerin barınması mertebe-i istihâlede olduğundan ve bu sırada pek çok sakatlık vuku'u dahi mesbûk bulunduğu muhtırât-ı ma'rûza sefâin-i

ticariyenin kesret üzere gelip gitmeleriyle husûlû âşikâr olan ticaret-i mahalliyyenin tezâyüdüne hâil bulunmuşdur. Bu bâbda zaman-ı eslâf-ı çâkerânemde dahi bi'd-defe'ât vuku'bulan arz ve iş'âr üzerine icrâ-yı icabına irâde-i seniyye şeref-müteallik ve sezâvâr buyrulmasıyla ol vakit zikr olunan açıklardan birisine sandıklar vaz'ıyla kapadılması hususunda teşebbüsât-ı muk-teziyeye mübâderet olunmuş ise de her nasılsa muvaffak olunamayarak hâli üzere bırakılmış ve keyfiyet şâyân-ı ıslah olan ihtiyacât-ı nâfia-i memleketin en ehemmi bulunmuş olmasıyla masârifât-ı mebhûsenin ihtiyarıyla zikr olunan açıklar kapadıldığı ve asıl boğaz ağzındaki birkaç parça [irili] ufaklu taşlar kaldırılıp tathîr olunduktan ve harita-i mezkûrede gösterilen üç mevki'e fenerler dahi vaz' edildikten sonra liman-ı mezkûr ez-her cihet iktisâb-ı mazbûti-yetle sefâinin emr-i ikametlerince ve dahilen inşa kılınacak rıhtım ve üzerlerinin ebniyesince emniyet-i tâmma hâsıl olacağı ve küşâdı müddet-i karîbeye vâsıl olan Süveyş Kanalı'na kur-biyet-i mevkii'ye mülâbesesiyle mürûr u ubûr-ı sefâin kesb-i tezâyüd ederek bu cihetle id-halât ve ihracâtın tekessürüyle tabii ticaret-i mahalliye tevâfur eyleyeceği bedîhi olduğu gibi zikr olunan haritada gösterildiği vechile işbu limanın karantina mahallinden daire-i hükümet ittisâline kadar mümted olan surunun Haddas ve Salıpazarı Meydanı'ndan Seyyid Şehabed-din Türbesi'ne kadar mahalli rıhtım ile doldurularak bir sırada kârgîr dekâkin ve mağaza ve ebniye-i sâire inşasına muvaffak olduğu sûrette limanın kesb-i şeref ve ma'mûriyeti mûcib ve ileride Hazine-i Celîle için dahi menfaat-i azîme husûlünü müstevcib olacağı emr-i celîdir. Masârifât-ı mesrûdenin sûret-i tesviyesi bahsine gelince geçende Maliye Nezâret-i Celîlesi'nden vuku'bulan irâde ve iş'âr üzerine Trablus'da teşkili tertib olunan daire-i beledi-ye masârifâtına karşılık olmak üzere rûsûmât-ı mahalliyyeden senevî terk kılınan yüz bin ve iâne sûretiyle emvâl-i vilâyetden dahi iki yüz elli bin guruş ki cem'an senevî üç yüz elli bin guruş tahsîs buyrulduğu halde masârifât-ı keşfiyenin mikdarına nisbeten senevî bu mikdar tahsisâtın sarfiyla liman-ı mezkûrun ikmâl-i imarı yirmi altı sene kadar müddete tevakkuf edeceği hesab olunur ise de melfûf raportda hesap ve keyfiyatı tarif ve tafsîl olduğu ve harita-i mütekaddimedeyi heyeti dahi kâmilten gösterildiği üzere liman etrafı rıhtımlarının inşasına muvaffak olundukda teşekkül edecek arazisine taraf taraf vaz' edilen fiyat üzerinden inde'l-hesab yetmiş bin yük yetmiş dört bin bu kadar guruş kadar vâridât hâsıl olabileceği ve şu mikdar irâd masârif-ı keşfiyeden tenzil kılındıkda on beş yük altmış dört bin bu kadar guruş kadar fazlası görünüp bu dahi liman-ı mezkûrun kesb edeceği şerefle birkaç sene zar-fında sefâinin liman vâridâtıyla muvâzene kabul edeceği hesab olunmakda bulunmuş ve bu cihetle bâlâda muharrer altı parça kayalar araları kapandıkca limanın suları dahi cihet cihet rıhtımlar inşasına müsaid olacağından ve bunların arzı bir taraftan satılıp ma'mûr oldukca masârifât-ı vakı'aya mukâbil akçe meydana geleceğinden liman-ı mezkûrun ikmâl-i inşası öyle tûl müddete intizâr etmeyüb ikdâmât-ı mütemâdiye icrâ ve tasavvurâtın her cihetince tedâbir-i sâibe ifâ olduğu ve şimdiki nev-icâd âlât vasıtası ve raport ve harita-i mütekad-dimenin muharriri gibi tecrübesi sebkât etmiş muallimin marifeti ve müdebbir ve müstakîm memûrlardan mürekkeb teşkil olunacak Ebniye Komisyonu'nun nezâretiyle işe mübâşeret

edildiği halde birkaç sene zarfında maksad-ı aslînin husûle gelebilmesi me'mûl-i kabul bulunmuş olmağla hususât-ı ma'rûzanın ifâ-yı mukteziyâtına inâyet buyrulacak müsâade-i seniyye bir saat akdem saâdet-hâl-i vilâyeti intâc edeceği emr-i âşikâr olduğundan icrâ-yı icabı mütevakkıf-ı irâde-i aliyye-i cenâb-ı nezâret-penâhileridir. Her halde emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 17 Cemâziyelevvel [1]286 ve fî 14 Ağustos [12]85

Ali Rıza

*

Atûfetlü efendim hazretleri

Trablusgarb Limanı haylice sefâin istiâbına kâfi ise de etrafını muhit olan kayaların araları açık olmasıyla şiddet-i rüzgâr ve mevsim-i şitâda sefâinin barınamaması ticaret ve menâfi'-i mahalliyeye hâil ve mâni olmakda idüğünden ve küşâdı mukarrer olan Süveyş Kanalı mülâbesesiyle mürûr-ı ubûr-ı sefâin tezâyüd edeceği cihetle liman-ı mezkûrun hâl-i hazırında bırakılması tecvîz olunamayacağından tanzim ve tesviyesine lüzûm-ı kavî görünmüş ve mezkûr kayaların açıkları kapadıldığı ve ağızda bulunan taşlar tathîr ve birkaç mevki'e fenerler dahi vaz' olunduğu halde mezkûr limanın mahfûziyet-i matlûbesi hâsıl olacağı misillü münâsib mahallerine rıhtımlar inşası takdirinde vücuda gelecek araziden pek çok istifade eyleyeceği bedîhi bulunmuş idüğüne ve bunların emr-i inşası on sekiz-yirmi bin kîse masrafla husûle geleceği keşf ve tahmin edilmiş ise de bu akçenin def'aten sarfı icab etmeyerek daire-i belediyye terk olunan vâridâtdan yüz bin ve mal sandığından iki yüz elli bin gurus ki cem'an senevî üç yüz elli bin gurus kadar akçe sarfına mezûniyet verilir ve satılacak mahaller esmânı dahi inşaatı tahsis olunur ise işbu inşaat beş altı sene zarfında meydana geleceğine ve zikr olunan limanın hâl-i hazırını ve ba'de't-tesviye kesb edeceği heyeti mübeyyin başka başka tersîm etdirilen resimleri irsâl kılındığına mebnî icrâ-yı iktizâsı istizânını mutazammın Trablusgarb Vilâyeti'nin tahrirâtı zikr olunan resimler Encümen-i Mahsûs-ı Meşveret'de kıraat ve muayene kılındı.

Nezd-i hakâyık-ı vefd-i âlide beyândan müstağnî olduğu vechile limanlar servet ve ma'mûriyet-i bilâd ve memâlikin mecârî-i asliyesinden olup ve memâlik-i mahrûsa-yı hazret-i şahâne sevâhilinin mevâki'-i adîdesinde dahi tabii ve sına'î pek çok liman bulunup bunlar vaktiyle ma'mûr ve muntazam iken mürûr-ı a'vâm ve ezmân ile hâl-i intizamdan çıkmış olmasıyla ve Saltanat-ı Seniyyece ıslahata himmet olunacak mevâdd-ı nâfianın biri dahi işbu limanlar madde-i mutenâsı bulunmasıyla hâl ve zaman müsaid oldukça bunların "takdimü'l-ehemm ale'l-mühim" kaidesince imar ve tesviyesine bakılması mukteziyât-ı umûr-ı mülkiyeden ve Trablusgarb Şehri Sudan'ın bir cihetinin iskelesi olarak ticaretgâh-ı azîm olduğu ve mezkûr kanal münâsebetiyle dahi daha ziyade kesb-i ehemmiyet ve cesâmet edeceği bedihî bulundu-

ğu halde ehemmiyetce derece-i evvelîde bulunan limanın gayr-ı mahfûz bir halde bulunması câiz ve münâsib olamayacağından tathîr ve tanzimi lâzımeden idüğüne ve masârıf-ı keşfiyesi işinin cesâmetine nazaran istiksâr olunacak derecede olmasıyla beraber tedricen inşa olunacağı cihetle Hazinece bâr olmayacağı misillü rıhtımların inşasıyla hâsıl olacak arazi esmânının dahi zikr olunan masârıfın sülûsânına karşılık olabileceği siyâk-ı iş'ârdan anlaşılıp bu sûret-i tanzimiye'nin bi-tevfîkihi teâlâ icrâsında devletce ve memleketce fevâid ve muhasenât husûle geleceğinde iştibâh olmadığına binâen zikr olunan liman ile rıhtımların daire-i belediye vâridâtından senevî yüz bin ve mahallî mal sandığından iki yüz elli bin gurus tahsîs olunarak resminde gösterildiği ve istizân olunduğu üzere tesviye ve inşası zımında vilâyet-i mezkûreye mezûniyet itâsı ve Hazinece ifâ-yı muktezâsının Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havâlesi beyne'l-huzzâr tezekkür ve tasvib kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr u fermân hazret-i Padişahî şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise âna göre hareket olunacağı ve zikr olunan tahrirât ve resimler arz ve takdim kılındığı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fî 6 Receb [1]286

Ma 'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Esâbi '-i pirâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle zikr olunan tahrirât ve resim manzûr-ı âli-i hazret-i Padişahî buyrulmuş ve mârru'l-beyân liman ile rıhtımların tasvib ve istizân olunduğu vechile tesviye ve inşası zımında vilâyet-i mezkûreye mezûniyet itâsı ve Hazinece ifâ-yı muktezâsının nezâret-i müşârunileyhâya havâlesi müteallik ve şeref-sudûr buyrulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i şehinşâhî mantûk-ı münîfinden olarak mezkûr tahrirât ve resim yine savb-ı sâmi-i Sadâret-penâhilerine iade kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 7 Receb [12]86

İ. MMS, 38/1567

TRABLUSGARİB KALESİNDEKİ ATEŞ HATTININ BİNALARLA KAPATILMAMASI

Kalelerin içerden yirmi beş dışardan iki bin beş yüz arşın kadar olan mesafeleri top altı olarak kabul edildiği için bu yerlere bina inşa olunması irâde gereğince yasak olmasına rağmen gayet nâzik bir mevkide bulunan Trablusgarb Kalesi'nin inşa edilen binalarla bir tarafındaki ateş hattının kapatıldığı anlaşıldığından, kalelerin top menzillerinin bu şekilde kapatılmaması hususundaki irâdeye uygun hareket edilmesi hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

خط النيران في قلعة طرابلس الغرب وعدم سده بالمباني

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول أن المعروف في القلاع أن تكون مسافة 25 ذراعاً من الداخل وألفين وخمسمائة ذراع من الخارج واقعة تحت نيران المدفعية، وأنه رغم الحظر بناءً على الإرادة السلطانية بإقامة مباني في تلك المواضع فقد تبين أن خط النيران في جانب من جوانب قلعة طرابلس الغرب قد تم سده بمبانٍ أقيمت هناك رغم حساسية الموقع الذي توجد فيه القلعة، وعليه يجب التحرك بما يوافق الإرادة السلطانية بعدم سد مرمى المدفعية في القلاع بهذا الشكل.

[1871 يُولَيَّه / 26 Temmuz]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

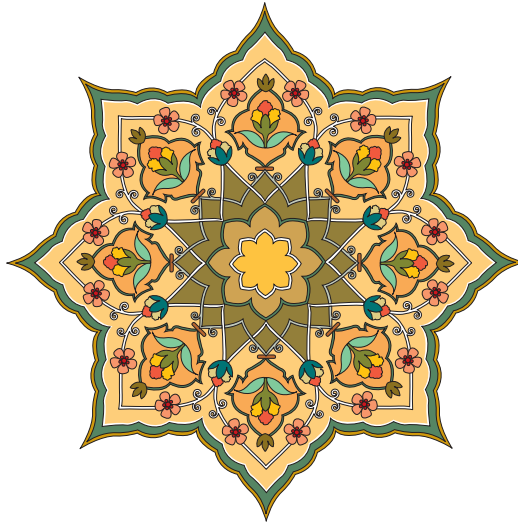
Trablusgarb Kal'ası'nda kâin Hendek kapusunun üç yüz hatve mesafesine karakolhâne ile mezkûr kapu beyninde müceddeden iki taraflı ve kahvehâne ve dekâkin-i sâire ve Dârü'l-barut ve İncirli tabyalarının yüz hatve karşısına birer han inşa olunarak bunlardan biri el-yevm tevsî' olunmakda ve yine mezkûr kahvehânenin üç yüz hatve haricinde asâkir-i şâhâne için talimhâne ittihâz olunan ve Salıpazarı denilen meydan yüz elli zırâ' tûlünde ve kırk dört zırâ' arzında bir bâb han ile bunun kal'aya nâzır olan dıl'-ı asgarında üç bâb mağaza ve gazino ve hâne ve bunlardan başka mezkûr tabyalar istikametinden dokuz yüz hatve mesafede ve eşcârsız bahçelerde dört duvar derûnunda bir buçuk seneden beri mağaza ve değirmen ve fırın inşa olunmakda olduğundan ve kal'a-yı mezkûrenin kılâ'-ı sâire misillü mükemmel techiz olunacağı taraf-ı vâlâ-yı Seraskerî'den ol tarafa iş'âr olunması üzerine bu makule ebniye hükümet-i mahalliye tarafından tatil etdirilmiş ve bunların ashâbından Ebulhayr ve Hacı Mustafa Zemin nâm kimseler mukaddem ve muahhar yapırmakda oldukları binaların hedmi hakkında irâde-i seniyye müteallik buyrulur ise masârıf davâsında bulunmayacaklarını mübeyyin sened itâ etmesiyle mûmâileyhimâya aid ebniyenin inşasına ruhsat verilmiş idüğünden ve sâlifü'z-zikr bahçelerde ber-vech-i muharrer bir buçuk seneden beri inşa olunmakda bulunan mağaza ve değirmen ve fırın sahibi İngiltere devleti tebaasından Kabardo

nâm kimesne tatil teklifine ve sened itâsına muvâfakat etmeyerek binasını iç taraftan imal ettirmekde olarak halbuki kılâ'-ı hakaniyenin dahilen yirmi beş ve haricen iki bin beş yüz arşın mahalleri top altı itibar olunup bu yerlere ebniye inşa olunması bâ-irâde-i seniyye taht-ı memnû'iyetde ve kal'a-yı mezkûre ise gâyet nâzik bir mevki'de olmasıyla ehemmiyeti müsellemâtdan ve bu kal'anın kârgîr ebniye ile bir cihetinin ateş hattı büsbütün zâyî' olduğu tahakkuk ederek top mermiyâtı menzilinün böyle mevânî' ile sedd ü bendi dahi kat'a tecvîz olunamayacağı bedîhâtdan bulunduğundan bahisle irâde-i seniyye ahkâm-ı celîlesinin oraca dahi tamamıyla icrâsı esbâbının istihsâli hususunun savb-ı devletlerine tavsiyesi taraf-ı sâmi-i Seraskerî'den bu kere bâ-tezkire iş'âr kılınmış ve vâkı'a kal'a nizâmının tatarruk-ı halelden vikâyesi lâzımeden bulunmuş olmağla ber-vech-i muharrer icab-ı maslahat mütâlâa ve sûret-i hüsn-i tesviyesi mülâhaza olunarak hâsıl olacak neticenin inhâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

8 Ca. [12]88

BEO. AYN. d, 915-s. 76

عظمیو اقامت حضرتی
معلوم عالی جو دینی وجہ طرابلس غرب ولایتی داخلہ بولناہ بنغازی قطع کی اعصار فرمودہ ایک زیادہ محمولار دھرتیہ قابل اعمار اولدینی حال فرما فرما
برقطع جسمہ نیک نقطہ اراضی سی بولناہ نفسی طرابلس غرب برا اوجیور ساعت وجزا درتور مید فرب بعدنی مدلسیم بواء مذکوران حسب ضابطہ واری کی درصطوبہ
ایصال اولد ماسح ایری بتوفیقہ تعالی بواء مذکوران معصوبت و انتظامات لازم و موقعی مقصد نیک سایہ معدنایہ جناب ملک ادیب ریح سیمیز حصول اوی کی کوہ
مجلس مخصوص در میان اولد رفہ نایب لاری سی تذکر و ملاحظہ قدس سالفابا یہ بنغازی سنجی طرابلسہ تقریر اولد رفہ و استحقاق اباب ضابطہ لایق کجای
عساکر شاه کونزید ملک و بر و ایور ها یون دنی بولنہ بر رفہ ارضیت و وسعت و عملی جتیدہ ایروجہ بر و ایطاک آغاز قدس ایر مجوریت و واردات جتیدہ رفہ
ملکیتی دنی استقامت ایدہ حکمت بنا بواء مذکوران طرابلسہ بالا فرزند کی دائرہ محدودہ سیم متعلق بر و ایطاک اعتباری دروم ایلی بکد کیلیک یا بولنہ رفہ
بولناہ سعادت و عیالہ بان حضرت نیک اراضی امور ملک و خصوصہ عیار و عریابہ اصولت و وقوف و معلوما تی بحج اوطاع جسمہ بنغازہ و ایطاک قضی و سایر
سختی نہ حالہ سی کافی اید و کتہ کتہ و نہ شهری اولد نیک غرض معاصر تخصیص معین تسبیح کور غرض ایر محض اصابت اولان امور فرماہ حکمت بیاہ
حضرت شہزادی بیاب دنی ہر نہ وجہ شرف و جود و بر بولنہ مظلومہ حبیب ضیت و بی اولد رفہ حرکت ابدار اولد رضی یا بولنہ تذکرہ شادری رفیقاہ ہار دنی آدم

[illegible]

BİNGAZİ SANCAĞI'NIN VİLÂYET HALİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Trablusgarb Vilâyeti'nin sancağı olan Bingazi'nin arazisinin genişliği, Trablusgarb vilâyet merkezine uzaklığı ve güvenlik bakımından arzu edilen seviyede idare edilememesi sebepleri ile Trablusgarb'dan ayrılarak vilâyet haline dönüştürülmesi ve vali olarak da bölgeyi bilen birisi olan Maraş Mutasarrıfı Abdullah Paşa'nın tayin edilmesi hakkında irâde

تحويل سنجق بنغازي إلى ولاية

إرادة سلطانية تتحدث عن اتساع رقعة أراضي بنغازي التي هي سنجق في ولاية طرابلس الغرب، وعن بُعدها عن مركز الولاية في طرابلس وافتقارها إلى المستوى الإداري المطلوب من الناحية الأمنية، ولهذه الأسباب فإنه يجب فصلها عن طرابلس وتحويلها إلى ولاية، ثم تعيين متصرف مرعش عبد الله باشا الذي يعرف المنطقة والياً عليها.

[1871 أكتوبر / 5 Ekim]

Atûfetlü efendim hazretleri

Malûm-ı âli buyrulduğı vechile Trablusgarb Vilâyeti dahilinde bulunan Bingazi kıt'ası asâr-ı kadimede pek ziyade mahsuldâr ve her cihetle kâbil-i imar olduğı halde Fizan'a kadar müntehi bir kıt'a-i cesîmenin nokta-i idaresi bulunan nefis-i Trablusgarb'a berren üç yüz saat ve bahren dört yüz mile karîb bu'diyeti mülâbesesiyle livâ-i mezkûrun hüsn-i zâbıta ve idaresi derece-i matlûbeyeye îsâl olunamamış idi. Bi-tevfikihi Teâlâ livâ-i mezkûrun mamûriyet ve intizamât-ı lâzime ve mevkiiyesi maksadının sâye-i ma'delet-vâye-i cenâb-ı mülkdârîde resîde-i hayyiz-i husûl olması geçen gün akd bulunan Meclis-i Mahsûs'da der-miyân olunarak tedâbir-i lâzimesi tezekkür ve mülâhaza kılındıkda sâlifü'l-beyân Bingazi Sancağı, Trablus'dan tefrîk olunarak ve istihsâl-i esbâb-ı zâbıta-i lâıykası için lüzûmu kadar asâkir-i şahâne gönderilerek ve bir vapur-ı hümâyûn dahi bulundurulularak arazisinin vüs'at ve tahammülü cihetiyle ayrıca bir valinin ittihâz kılınırsa ma'mûriyet ve vâridât cihetlerinden başka muhassenât-ı mülkiyeyi dahi istilzâm eyleyeceğine binâen livâ-i mezkûrun Trablus'dan bi'l-ıfrâz şimdiki daire-i mahdûdesiyle müstakil bir valinin itibarı ve Rumeli beylerbeyiliğı pâyelilerinden Maraş Mutasarrıfı bulunan saâdetlü Abdullah Paşa hazretlerinin idare-i umûr-ı mülkiyeye ve hususiyle aşâyir ve urbân ahvâline vukûf ve malûmâtı mücerreb olmak hasebiyle Bingazi Valiliğı'ne tayini ve müşârunileyhin şimdiki rütbe-i hâliyesi kâfi idüğünden kendisine şehri otuz bin guruş maaş tahsisi ma'raz-i tensîbde görünmüş ise de mahz-ı isabet olan emr u fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i şehinşâhî bu bâbda dahi her ne vechile şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise mantûk-ı celîl-i hayriyet delili üzre harekete ibtidâr olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

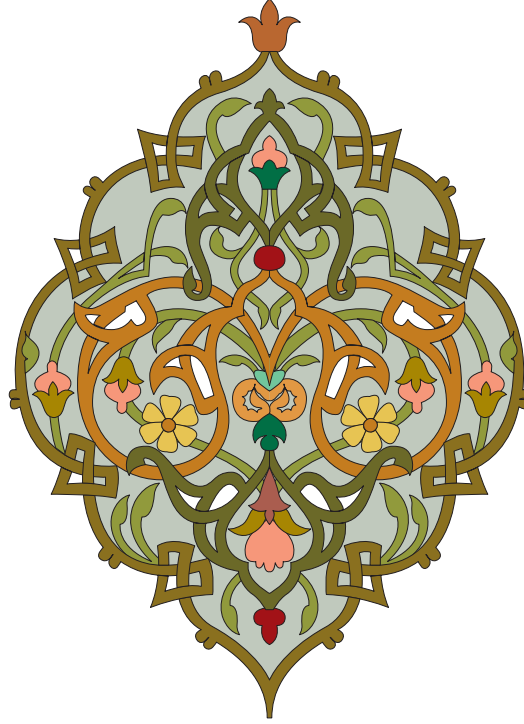
Fî 19 Receb [1]288

Ma 'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Hâme-ârâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i Padişahî buyrulmuş ve tensîb ve istizân olunduğu vechile livâ-i mezkûrun Trablus'dan bi'l-ifrâz şimdiki daire-i mahdûdesiyle müstakil bir valilik itibarı ve müşârunileyh Abdullah Paşa'nın ol mikdar maaşla Bingazi Valiliği'ne tayini şeref-sünûh ve sudûr buyrulan emr u irâde-i inâyet âde-i cenâb-ı mülkdârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâb-da emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 20 Receb [1]288

İ. MMS, 42/1708

طرابلس غرب ولایتہ تعارف نامہ رسم

بنفای سنجی خیر طرابلس غرب ولایتہ بانقریبہ متقل و البک انجاز ایدلسہ برده بوصورت اور ملک ادارہ سنجی موقعا و صلحہ کتاب
نورمندی نہ نوا و زبورک کما فی السیاحہ طرابلس غرب اعادہ مربوطیتی و ادبہ بیک عروسہ معصہ و قسطنطنیہ قریب قسطنطنیہ راجعہ عزیز با نامہ طرابلس
نوجوہ ادارہ سنجی کتاب یاد رسی معلومہ بولسہ و ایجاب اجرائی و لغتہ اورامہ و کالوره اقتضای حالک اجرائی لازم کلور
۱۱۶، ۱۱۹

YENİDEN TRABLUSGARB VİLAYETİNE BAĞLANAN BİNGAZİYE MUTASARRIF TAYİNİ

Bingazi'nin Trablusgarb Vilâyeti'nden ayrılarak vilâyet yapılmış olmasına rağmen konumu ve günün şartlarına uygun olmadığı, eskiden olduğu Trablusgarb'a bağlanarak Eski Kıbrıs Mutasarrıfı Aziz Paşa'nın mutasarrıf tayin edilmesi hakkında buyruldu

تعيين متصرف على سنجق بنغازي بعد ربطه من جديد بولاية طرابلس الغرب
بيورلدي حول أن بنغازي كانت قد فصلت عن ولاية طرابلس الغرب وتم تحويلها إلى ولاية قائمة بذاتها،
ولكن موقعها والظروف الحالية غير المناسبة تفرض ربطها بولاية طرابلس الغرب كما كانت من قبل
وتعيين عزيز باشا – متصرف قبرص السابق – متصرفاً عليها.

[16 Ağustos / أغسطس 1872]

Daire-i Sadâret

Trablusgarb Vilâyeti'ne telgrafnâme-i sâmi

Bingazi Sancağı'nda Trablusgarb Vilâyeti'nden bi't-tefrik müstakil valilik ittihâz edilmiş ise de bu sûret oranın idaresince mevki'en ve maslahaten münâsib görünmediğinden livâ-i mezbûrun kemâfi's-sâbık Trablusgarb'a iade-i merbûtiyeti ve on beş bin gurus maaş tahsisi ile Kıbrıs Mutasarrıfı sâbık Aziz Paşa hazretlerine tevcîhine irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî müteallik buyrulmuş ve icabı icrâ kılınmış olmağla oraca dahi ona göre iktizâ-yı hâlin icrâsı lâzım gelir.

Fî 11 Cemâziyelâhir [1]289

Bâb-ı Âli
Kalem-i Telgraf

HR. SYS, 1530/29

AYN-I ŞEHHAD ANTİK ŞEHRİNİN İMAR EDİLEREK MEDİNETÜ'L-AZİZ İSMİ VERİLMESİ

Beraasa Kaymakamlığı dahilinde bulunan meşhur Ayn-ı Şehhad kadim şehrinin imar edilerek Padişahın adına izafeten Medinetü'l-Aziz ismi verilmesi ve hükümet merkezi olarak kabul edilip çevredeki bedevi kabilelere örnek olmak üzere buraya bin hane ziraat ve sanat erbâbı Çerkes muhâcirlerinin peyderpey yerleştirilmesi hakkındaki Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'nın yazısı üzerine adı geçen yerin muhâcir iskânıyla imar edilmesinin devletçe faydalı olduğu ancak şimdilik yerleştirilmemiş muhâcir bulunmadığından Osmanlı ülkesine hicret edeceklerden öncelikle iki yüz hanenin gönderilmesinin uygun bulunduğu hakkında buyruldu

إعمار المدينة الأثرية عين الشَّهَاد وإطلاق اسم "مدينة العزيز" عليها

بيورلدي صادر بناءً على كتاب متصرفية سنجق بنغازي الذي يقول إن عين الشهاد تلك المدينة الأثرية الواقعة داخل قائممقامية براعصة إنما يجب إعمارها وإطلاق اسم السلطان عبد العزيز عليها لتصبح مدينة العزيز ومركزاً للحكومة، ثم إسكانها شيئاً فشيئاً بألف عائلة من المهاجرين الجراكسة أرباب الزراعة والصنایع ليكونوا قدوة للقبائل البدوية الموجودة هناك. ويأتي البيورلدي حول أن إعمار المكان المذكور بتوطين المهاجرين فيه أمر تحبذه الدولة ولكن نظراً لعدم وجود مهاجرين لم يتم توطينهم الآن فإنه يكون من المناسب إرسال مائتي أسرة في البداية ممن سيهاجرون فيما بعد إلى الأراضي العثمانية.

[1873 أَعْسُطُس / 24 Ağustos]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Bingazi Sancağı'nda Beraasa Kaymakamlığı dahilinde olup âb ü hevâsı mutedil ve birkaç bin mükemmel mağara ve bir hayli kârgîr büyût ve menâzili hâvi ve etrafındaki ormanlardan başka bir iki değirmen çevirir mâ-i cârîsi olan Ayn-ı Şehâd şehri kadim-i meşhurunun imarıyla nâm-ı nâmî-i hümâyûna izâfeten Medinetü'l-aziz tesmiye olunarak Beraasa Kaymakamlığı'na merkez-i hükümet ve hem-civar bulunan kabâil-i bedeviyeye bir nümûne-i iskân ve terbiyet ittihâzı zımında bin hâne ehl-i ziraat ve san'at muhâcirîn-i Çerâkise'nin celb ve ikamesi ve fakat ol havalice henüz âsâr-ı galâ mevcut bulunmasına nazaran mahallince vehleten tedarik-i yevmiye gâilesine düşülmemek için zıkr olunan hâne ve mağaralara birer kapu yapılarak bir iki yüz hâne mikdarı celb ve iskânıyla bakiyesinin sene-i âtiyede celbi ve tayinât-ı yevmiyeler için emsâli vechile tohumları mevsim-i ziraatde mahallinde itâ olunmak üzere ol havalice mevsim-i hasad olan Mayıs'a kadar taayyüşlerine kâfi zahirenin beraberce sevki ifadesine dair meb'ûs tahrirât-ı behiyyeleri Şûrâ-yı Devlet'e lede'l-havale mahall-i mezkûrun muhâcirîn iskânıyla imarı devletce ez-her cihet müstenbi'-i fevâid ve menâfi' olacağı bedîhî bulunduğundan mütâlâa-i mezkûre muvâfık-ı maslahat ise de şimdilik tavtîn edilmemiş muhâcir olmadığından ba'dema memâlik-i mahrûsa-i Şahâne'ye hicret edeceklerden evvel-emirde bir iki yüz hânenin livâ-yı mezkûra izâmı tensîb olunmuş ve keyfiyet muhâcirîn idare-i behiyyesinden bildirilmiş olmanın taraf-ı saâdetlerinden dahi ona göre icrâ-yı icabına himmet olunması siyâkında şukka.

Selh-i C. [12]90

五

فرانسہ کی
خدمت میں

[illegible]

MALTA'DAKİ İNGİLİZ ASKERLERİNE TRABLUSGARB'DAN HAYVAN İHRACINA İZİN VERİLMESİ

Malta'da bulunan askerleri için Trablusgarb'dan yeterince hayvan ihracı sağlayamadıklarından şikayet eden İngilizlere yıllık bin büyükbaş hayvan ihracına izin verilmesi hakkında buyruldu

الموافقة على تصدير المواشي من طرابلس الغرب إلى العساكر الانجليز في مالطة
بيورلدي حول الموافقة على تصدير ألف رأس حيوان كبير سنوياً إلى الإنجليز بعد شكواهم بعدم توفير
الدواب الكافية من طرابلس الغرب لأجل عساكرهم في مالطة.

[1873 ديسمير / 5 Aralık]

Bâb-ı Âli

Nezâret-i Celîle-i Hariciye

Mektubî-i Hariciye Odası

Trablusgarb Vilâyet-i Celîlesi'ne telgraftâme-i sâmi

Fransızca keşide kılınacaktır

İtalya'dan derece-i kifâyede hayvanât ihracına muvaffak olunamamasından dolayı Malta'da bulunan İngiliz askeri lahm hususunda sıkıntı çekmekte olduklarından bahisle bir sene zarfında Trablusgarb'dan bin re's kadar öküzün ihracına ruhsat itâsı İngiltere sefâretinden iltimas olunmuş olmağla bunun is'âfı takdirinde mahallince mahzur-ı kavî olup olmayacağının iş'ârı matlûbdur.

Fî 14 Şevvâl [1]290 ve fî 22 Teşrîn-i sâni [1]289

Ali Fuad

HR. SYS, 1530/32

BİNGAZİ SANCAĞI'NDA MÜLKÎ VE MALÎ ISLAHAT YAPILMASI

Bingazi Sancağı'nda gerekli mülkî ve malî ıslahatın yapılarak buna engel olan aşiretlerin yola getirilmesi, vilâyet dahilinde yolsuzlukların giderilmesi hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'na buyruldu

القيام بالإصلاحات المدنية والمالية في سنجق بنغازي

بيورلدي إلى متصرفية بنغازي حول ضرورة القيام بالإصلاحات المدنية والمالية اللازمة في سنجق بنغازي وإخضاع العشائر المناهضة لذلك، والقضاء على مظاهر الفساد داخل الولاية.

[1874 1 يناير / 24 Ocak]

Bingazi Mutasarrıflığı'na

Bingazi Sancağı'nın beyân-ı ahvâl-i hâzırasıyla muhtac olduğu suver-i ıslahiyyenin hayyiz-i husûle îsâli ve vâdi-i muhalefetde bulunan kabâil-i urbânın te'dîb ve terbiyesiyle üzerlerinde bulunan tekâlîf-i atîka ve mürettebât-ı mîrîyenin ahz ü istihsâli için taht-ı idare-i saâdetlerinde bulunmak ve icab eden talimât dahi gönderilmek üzere mevcudıyla beraber nihayet bir alay süvari ve üç tabur piyade Asâkir-i Nizâmiye-i Şahâne'den mürekkeb bir fırka-i müfreze ile bizzât harekete mezûniyet itâsını ve ifâdât-ı sâireyi ve ıslahât-ı mutasavverinin bi-mennihi teâlâ gâilesizce mevki'-i fiile çıkarılacağı hakkında taahhüd ve teminâtı hâvi şehir-i Şevval'in yedisi tarihi ve on iki rakamı ile murakkamen vârid olan tahrirât-ı şerîfeleri meâlî malûm-ı muhibbî olarak keyfiyet taraf-ı sâmi-i Seraskerî ile lede'l-muhâbere Bingazi havalisinin taslihât-ı mülkiye ve teessüsât-ı maliyesinin hüsni ifâsıyla husûl-i terakkiyatı vesâilinin istikmâlî lüzûm ve ehemmiyeti bi't-tasdik ancak bu madde için oraya başka taraftan asker tertib ve irsâli şu aralık müte'assir olarak ma'amâfih Trablusgarb Vilâyet-i Celîlesi'nden bir alay süvari ile bir alay piyade asâkir-i nizâmiye mevcud olduğundan askerce olan ihtiyacın def'i zımnında merkez-i vilâyete mürâcaat olunması lüzûmu gösterilmiş ve bu sûretin husûl-i maksada kifâyeti ve usûl ve kaide-i müttehizeye muvâfakatı derkâr görüldüğü gibi daire-i vilâyet dahilinde görülen yolsuzluğun def'i ve ıslahât ve tedâbir-i lâzîmenin ittihâz ve icrâsı hakkında cânib-i vilâyetten vuku bulan iş'ârât üzerine oraya mezûniyet itâ ve tekîd ve te'yid-i ıslahât emrinde bir kıt'a fermân-ı âlî dahi tasdir ve isrâ kılınmış olmanın vilâyet-i müşârunileyhe mürâcaatla iktizâ-yı hâlin bi'l-muhâbere ifâsına ve muktezâ-yı dirâyet-saâdetleri vechile ifâ-yı levâzım-ı memûriyetle ibrâz-ı reviiyyete himmet eylemeleri siyâkında şukka.

5 Z. [12]90

BEO. AYN. d, 915-s. 128

نہائی منہرقلقہ

بنفای - موصفت حادترین و کینه عرق نفهمیده بخادر انجم اولاده با مالک بعضی
سیاب فردیه و ده قشانه اینکشته و عینه بنفایک نفهم نموده در کور خستند و در نفهم
نیم سفای عقیده اولاده معامه متشابه - نظیفاموده نموده بخود نفهم معامه
دارد بکوه دخی جویا دارد اولاده بخیزه شریف ابراهه علفی در فم در نیم مالک نفهم
جلیقه شمره نزار متفا کیفیت اولادند و ترقیفه دقیر نظر سفای حادتر و عینه
مخیزیک عینه نفهمه مدره مدره نفهمه عینه کوه کوه قیدیه ایشکی اولاده صفا عرق نفهم
برابر معامه بور بر شمره فانی شالیه عقیقه دخی اولادند سهوده می اگا نظیفامه عینه
ابریشمی و بنفای - کینه جاک مغزیک نفهم نموده در کور خستند و در کور خزار اولادند
خاک و در نفهمه و در سهوده نفهم بر مغزیک ایشکی آغاز ایدیه جلیقه می نزدیک شمار
حادتر و قابل اولاده معنی صولک اولاده فحش نفهمه بیانه حال سینه شمره

بدری
بنفاییلے لایله اولار بعدد فاسی جنبه نعل بخارید و معالیه ایجوله بیونیه وادی
ابشدری نروغه دتر توار ایدیه خرابیه ^{معدنی} ماله کجی اولدی بولا دتر مقصد طریقی
خرن و لایندیه کلا خرابیه اوزنیه مجیه ^{نق} به طریقیله و المعایره شعر ماییده اعتبار
اولر خرابیه وادی نروغه ایدیه بیکو در معالیه در کلمه کریمه و بنفای و طریقی خرابیه وادی
اولر بنفایله در معالیه یونیه صونیک برادر ابشدریله قرار ویدیلر کیفیه و لایندیه حاکم الایام

BİNGAZİ'DEN İSTANBUL'A BİR POSTA VAPURU İŞLETİLMESİ

Bingazi'nin Trablus'a olan uzaklığı sebebiyle haberleşmenin kolaylaştırılması için bir posta vapuru işletilmesi hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'nın yazısı üzerine İdare-i Aziziye vapurlarından birinin ayda bir kez İstanbul'dan hareketle Girit, Bingazi ve Trablusgarb'a ve yine aynı yol ile İstanbul'a gitmesine karar verildiği hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'na verilen cevabî buyruldu

تشغيل باخرة بريد بين بنغازي واستانبول

بيورلدي للرد على كتاب متصرفية بنغازي الذي يطلب تشغيل باخرة بريد لتسهيل الاتصال بين بنغازي وطرابلس نظراً لبعدها المسافة بينهما. ويتضمن البيورلدي قراراً بتشغيل باخرة من بواخر شركة الإدارة العزيرية لتتحرك من استانبول مرة في الشهر ثم تمر على كريت وبنغازي وطرابلس الغرب ثم من هناك إلى استانبول.

[1874 أبريل / 13 Nisan]

Bu Dahi

[Bingazi Mutasarrıflığı'na]

Bingazi'nin Trablus'a olan bu'd-ı mesafesi cihetiyle teshîl-i muhâberât ve muamelât için bir posta vapuru işletdirilmesi lüzûmuna dair tevârüd eden tahrirât-ı saâdetleri meâlî malûm-ı muhibbî oldu.

Buna dair mukaddemâ Trablusgarb Vilâyeti'nden gelen tahrirât üzerine Bahriye Nezâret-i Celfilesiyle lede'l-muhâbere şehr-i Mayıs'dan itibaren İdare-i Aziziye vapurlarından ayda bir kere Dersaâdet'den hareketle Girid ve Bingazi ve Trablusgarb'a ve oradan o tarîkle Dersaâdet'e posta sûretiyle bir vapur işletdirilmesine karar verilerek keyfiyet vilâyet-i müşâruni-leyhâya bildirilmiş olmağın beyân-ı hâl siyâkında cevabnâme.

25 Safer [12]91

BEO. AYN. d, 916-s. 20

AYNÜ'Ş-ŞEHHAD ADLI KASABAYA MUHACİR İSKANI

Beraasa Kaymakamlığı dahilinde bulunan Aynü'ş-şehhâd adlı kasabaya iskân olunmak üzere daha önce gönderilmesi kararlaştırılan iki yüz hane muhâcirin henüz gelmedikleri bildirilerek sevklerinin hızlandırılması talebinde bulunan Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na, kış sebebiyle gidişleri ertelenen muhâcirlerin yaz mevsimi geldiğinde gönderilecekleri ve şimdilik gerektiği kadarının sevk edildiğini bildiren buyruldu

إرسال المهاجرين لتوطينهم في قسبة عين الشهاد

بيورلدي إلى متصرفية بنغازي بناءً على قولها بأن مقدار المائتي عائلة المهاجرة المقرر إرسالها قبل ذلك إلى قسبة عين الشهاد الواقعة داخل قائممقامية براعصة لم يصلوا إلى الآن وضرورة الإسراع بإرسالهم، ثم رد البيورلدي على ذلك بأن إرسال المهاجرين قد تأجل بسبب الشتاء وسيجري ذلك في موسم الصيف، ولكن يجري الآن إرسال القدر الضروري منهم.

[4 Mayıs / مآيس 1874]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Bingazi Sancağı'na tâbi Beraasa Kaymakamlığı dahilinde kâin Aynü'ş-Şehhâd nâm kasabaya iskân olunmak üzere mukaddemce gönderilmesi kararlaştırılan iki yüz hâne muhâcirinin henüz vürûd etmediği cihetle tesrî-i sevk ve izâmları te'kidini hâvi tevârüd eden tahrirât-ı saâdetleri üzerine keyfiyet muhâcirîn idare-i behiyyesi ile lede'l-muhâbere alınan cevabda muhâcirîn-i merkûmenin hasbe'l-şitâ külliyyet üzere vürûd etmemesi bâdî-i te'ehhür olmuş ise de mevsim-i sayf havliyle bundan böyle kesret üzere vürûd edeceklerinden lüzûmu mikdarının ol tarafa sevk olunduğu gösterilmiş olmağın beyân-ı hâl siyâkında şukka.

17 Ra. [12]91

BEO. AYN. d, 916-s. 21

بنغازی سنجائی تهر فلفله

۸۵

بنغازی سنجاعه تابع بر حوضه فاکحه ملحق دلفند کانه غلبه السندیم فیه به الکانه اولمخه افره مقصد
کوندری قله لند بریلان یکی یوزخانه مراهزله هفوز و در اینجا یکین فیه نسج سوره و اعزله
نالدین هاوه قله دلدنه تحریک سهاره اوزنیر کیضیه و مراهزله ادره بریل لری الحاربه النانه
مطرح مراهزیم مرقوم که حسب لکشا کلیت اوزر و در اینجا سی بادی تاخر اولمخه السیم
موسم صیف عولیل یوزنیر جویم کرتی اوزر و در اید جکندند مرقوم قله نیر اولمخه
سوره اولمخه کوسرطس اولمخه بیان ملک سیمه سیمه

۹۱

پورنی

۹۶

بنغازی الهالینده قلم و غلام ملا بریل ادرنر نقل ولهجه ایدیه اولمخه خانه ده مرکب
بسی نفوس ابرای اسکالی ادرنر ولایه جلد سنده اننا و استانه قلمی السیم
بیانه حاجت اولمخه اوزر بنغازی لرفلنیر اراضیل کثرت و نفوس قلم فیل
بله خانه قدر مراهزیم ایالیل ادریم و سطل عمرانیله اسکالی تصور اولمخه انکم
بویل بر ضرورت و موقه ایل نقل خانه ایدیه الهال فدیله افر محله اسکالی سلیت
مخزونی هالب و در ادرنر تدن ابالی و معویتی موجب اولمخه جنه بخوبی اولمخه بقده
خفترنر تسلط معافیت ابریل موطیه قدیمیه اعادله بالتب کیضیه ولایت
مسار الیایه توصیه و احار قلمه و سقندر که تره و طه اجماله در برلرده مهان اولمخه
له صوت صبات و حجاب و طهرین تره عالم اجماعه بولمخه اولمخه بولمخه ادره و درنر
خفترنر ایدیه اعانه ضابط ایل موطیه قدیمیه صر صوت برلر طهرین هفت
اولمخه سیمه سیمه

۹۷

KITLIK SEBEBİYLE EDİRNE'YE HİCRET EDEN BİNGAZİLİLERİN YENİDEN VATANLARINDA İSKANI

Bingazi ahalisinden kitlık sebebiyle Edirne'ye hicret eden üç haneden yedi nüfusun iskân edilmelerinin Edirne Vilâyeti'nden talep edilmesi üzerine, Bingazi taraflarında arazinin çok ve nüfusun az olması dolayısıyla bin hane kadar muhâcirin gönderilerek oraların imar edilmesi düşünülürken böyle bir uygulama kabul edilemeyeceğinden haklarında kolaylık gösterilerek eski vatanlarına iade edilmelerinin uygun bulunduğu hakkında Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na buyruldu

إعادة أهل بنغازي إلى بلدهم بعد هجرتهم إلى أدرنة بسبب الجوع

بيورلدي إلى متصرفية سنجق بنغازي بناءً على الطلب الذي جاء من ولاية أدرنة بتوطين سبعة أشخاص من ثلاث عائلات هاجرت إلى أدرنة من أهالي بنغازي بسبب القحط. ويقول البيورلدي إنه ليس من المعقول قبول شيء على هذا النحو في الوقت الذي يجري فيه التفكير بإرسال نحو ألف عائلة من المهاجرين إلى بنغازي وتوطينهم فيها بسبب سعة أراضيها وقلة عدد سكانها، وعليه فإن من المناسب إعادة أهل بنغازي إلى بلدهم مرة أخرى مع إبداء المعاملة الحسنة لهم.

[24 Mayıs / مآيس 1874]

Bu dâhi

[Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na]

Bingazi ahalisinden kaht ü galâ mülâbesesiyle Edirne'ye nakl ve hicret eden üç hânen mürekkeb yedi nüfusun icrâ-yı iskânları Edirne Vilâyet-i Celîlesi'nden inhâ ve istîzân kılınmış ise de beyâna hâcet olmadığı üzere Bingazi taraflarında arazinin kesret ve nüfusunun kılleti cihetiyle bin hâne kadar muhâcirîn irsâliyle oraca vesâil-i ümrâniyesinin istikmâli tasavvur olunmakda iken böyle bir zaruret ve muvakkate ile nakl-i hâne eden ahali-i kadimenin âhar mahallerde iskânı sirâyet-i mahzuriyeti câlib ve oraların tedennî-i âbâdânî ve ma'mûriyetini mûcib olacağı cihetle tecvîz olunamayacağından haklarında teshilât ve muâvenet icrâsıyla muvattan-ı kadimlerine iadeleri bi't-tensîb keyfiyet vilâyet-i müşârunileyhâya tavsiye ve iş'âr kılınmış ve şu kadar ki terk-i vatan etmek derecelerde musâb olanların her sûretle siyânet ve himâyete mazharını şân-ı âlî icabından bulunmuş olmağla bunların oraya vürûdunda haklarında icrâ-yı iâne-i münâsib ile muvattan-ı kadimlerine hüsn sûretle yerleşdirilmelerine himmet olunması siyâkında şukka.

7 R. [12]91

BEO. AYN. d, 916-s. 21

ط. ا. ب. س. غ. ب. و. ل. ج. ن.

اشیاء یک سکه یونجه به سکه میلدی که تریه نامیده بخارم کشا دانه مهر سکه د شش و نیمه
 اچین فلان و دوتکه ط ایس غده مقیم فونلوس ط فند و دلا نیر محموله درجه و ضاعیه
 طلب اولته اشیا مقده سوال رای حادی دله به جلیله مقاعدنه دارا دلا نیر ایس نظم هر
 خیالات اله ملوفه مقدمه دکیضه بخار به نفر به جلیله سیه رضی بخار به اولدی اشیا سکه به
 ان یفا سواله بوضه مهر و دوتکه و بخار و فخر و دلا کشته اشیا و ضعی حادا و ضعی و دلا
 دگوره فلانته اکل شایعه جوار به مدایس ط ایس به بیس کونه مدایس موافقه و ضعی
 دله به جلیله و دلا نیر ط ایس به دلا نیر به دلا نیر به دلا نیر به دلا نیر به دلا نیر به
 اسیله اچین اهلایه جلیله دلا بجای اید ناره توفیق ایدله سوط هفت سیه اید و یک بایله شص

$$\frac{595}{175}$$

یورپی

[illegible]

95
19C

CEZAYİR'DE AÇILACAK FUAR İÇİN TRABLUSGARB'DAN ÜRÜN GÖNDERİLMESİ

Fransa tarafından Cezayir'de açılacak fuarda sergilenmek üzere Trablusgarb Vilâyeti'nden tarım ve sanayi ürünü gönderilmesi, ahaliiden bu sergiye katılmak isteyenlerin teşvik edilmesine dair Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

إرسال منتجات من طرابلس الغرب إلى المعرض المقرر افتتاحه في الجزائر
بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول إرسال منتجات زراعية وصناعية من ولاية طرابلس الغرب
لكي تُعرض في المعرض المقرر افتتاحه من قبل فرنسا في الجزائر، وضرورة تشجيع من يريد من
الأهالي المشاركة في ذلك المعرض.

[22 Mayıs / مَآيْس 1875]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

İşbu bin sekiz yüz yetmiş beş sene-i milâdiyesi Teşrîn-i sânis-i'nde Cezayir'de küşâd olunacak sergide teşhir olunmak için Fransa Devleti'nin Trablusgarb'da mukim konsolosu tarafından vilâyetin mahsulât-ı arziye ve sînâyesinden talep olunan eşya hakkında suâl-i re'yi hâvi vilâyet-i celîleleri makamından vârid olan iki kıt'a tahrirât ile melfûfu mütâlâa ve keyfiyet Ticaret Nezâret-i Celîlesi'yle dahi muhâbere olundu. İşbu sergiye Afrika sevâhilinde bulunan Mısır ve Tunus ve Cezayir ve Fuad memâlikinden eşya vaz'ı murad olunduğu varaka-i mezkûre meâlinden anlaşılp civariyet mülâbesesiyle Trablus'dan bir şey gönderilmemesi muvâfık-ı maslahat olamayacağı gibi vuku'u tabîi olan masârif-ı nakliye dahi cüz'iyâtından olacağına mezkûr sergiye eşya irsâli için ahali-i mahalliyeden icab edenlere teşvikât icrâsı menûât-ı himmet-i sâmiyeleri idüğü beyânıyla şukka.

16 R. [1]292

BEO. AYN. d, 915-s. 155

ط. ا. ب. غ. و. لا. ج. ن.

اشیاء یک سزید پنجده سزید میلدی سزید تریه نایند خیارم کشا دایله جه سزیده شیار و نه
 ایچین فانی و دوشک طایلسی غیه به مقیم فونلوس طانه و دایله محموله درجه و ضاعیه
 طلب اولنه اشیا مقده سوال رایجی هادی دایله جلیله ای مقامنده دارا دایله ای قلم هر
 خیانت ایله ملوفتی معلوم دکیضه تجاره نفیره جلیله سیله رضی تجاره اولدی اشیر سزیده
 انبیافا سواله بویله مهر و دوشک و خیار و فزادها کشته اشیا و رضی مارا دایله فی و رضی
 و کفوره نلکته اکل شیلوبه چهاریه مدایله سیله طایلسی بیستی کونه رطاسی موافقه مصالحه
 دایله می جفی کی و دوشی طیب اولنه و صاف نفعلی رضی فزانه دارا جفه مگور سزیده اشیا
 رساله ایچین اهالی حمله دایله بجای ایداره توفیق ایلاس منوط هفت سزیده ای و کربانیله شفی

595
195

یورپی

[illegible]

95
19C

AVRUPA'YA SATILAN HALFA OTUNUN NAKLİ İÇİN BİR TAŞ İSKELE İNŞA EDİLMESİ

Trablusgarb'da yetişen ve kağıt imal edilmek üzere Avrupa'ya nakledilen halfa otunun mavnalara yüklenmesi için sur dışında yapılan iki tahta iskelenin dar olması ve fırtınada mavnaların yaklaşmaması sebebiyle uygun bir yere muntazam bir taş iskele inşa edilmesi hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

تشبيد مرفأ حجرى لنقل نبات الحلفا إلى أوربا

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول أن نبات الحلفا الذي ينبت في طرابلس الغرب ويجري نقله إلى أوربا لاستخدامه في صناعة الورق عن طريق مرفأين خشبيين أقيما خارج السور لأجل تحميله على سفن الماعونة قد ضاقت كثيراً فضلاً عن صعوبة اقتراب السفن منهما عند هبوب العواصف، ولأجل هذا يلزم تشبيد مرفأ حجرى محكم في موضع آخر مناسب.

[25 Mayıs / مآيس 1875]

Bu dahi

[Trablusgarb Vilâyeti'ne]

Trablusgarb'da husûle gelip kağıd imal olunmak üzere Avrupa'ya nakl olunmakda bulunan "halfa" tabir olunur hüdâ-yı nâbit kiyâh denklerinin mavnalara teshîl-i tahmili için üç sene evvel haric-i surda ahşabdan iki iskele yapılarak tüccarın husûl-i muvâfakatıyla öşr ve resm-i gümrükden mâadâ daire-i belediye tarafından balyalardan yirmi beşer para iskele resmi alınmakda ise de mezkûr iskelelerin darlığından ve fırtına zuhûrunda mavnalar yanaşamadığı gibi tamirât-ı mütevâliyeye dahi ihtiyac messetmekde olup bunların inşasına sarf edilmiş olan otuz üç bin beş yüz küsür guruş ise iki buçuk sene zarfında bi'l-istifa kırk sekiz bin bu kadar fazla-i vâridât hâsıl olmasına nazaran muntazam bir taş iskele inşa ve istihsâli rûsûmâtca dikkat ve itinâ kılındığı halde daire-i belediye için senevî otuz kırk bin guruş mikdarı vâridât husûlû meczûm bulunduğundan ve ahşab iskelenin yanında gümrük ve daire-i belediye memûrlarına mahsûs kulübenin yerine yapılacak kârgîr odanın masrafiyle beraber işbu taş iskelenin surun yedi yüz elli hatve bu'unda intihâb olunan mevki'e inşası iki yüz yirmi sekiz bin dört yüz altmış bir buçuk guruş sarfiyle vücûda geleceğinden tüccarın imrâr edecekleri balyaların iskele rûsûmundan ileride mahsûb olunmak şartıyla itâsını müteahhid oldukları sülûs masraf ile atık iskelelerin fazla-i vâridâtı olan sâlifü'l-mikdar akçe bi't-tenzil üst tarafı bulunan bir yük dört bin yüz kırk üç guruş dahi daire-i mezbûrenin doksan bir senesi vâridâtından tesviye olunmak ve ruhsat ve rasânet ve metânetine ve masârif-i keşfiyesinden fazla akçe sarf olunmamasına hasr-ı nazar-ı itinâ edilmek üzere mezkûr iskelenin ber-mûceb-i iş'âr inşasıyla hitâmında zîri mazbatalı keşf-i sâni defterinin bu tarafa irsâli Meclis-i İdare-i Vilâyet'den vârid olan mazbata üzerine Şûrâ-yı Devlet ve Encümen-i Mahsûs-ı Meşveret'de tezekkür ve tensîb olunmuş ve Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne malûmât verilmiş olmağın ol vechile muamele-i lâzîminin ifâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

19 R. [12]92

نومبر : تاریخ

بنغازی سنجی مکتوبات

۱۸۵

فقط و غلامه مصاب اولادہ محمد الہی بن محمد سعادت نذرہ وارد اولادہ ۷ رکھ مارچلو دسمہ نومبر و
تحریر کوئے لیکھی بیابہ اولادہ یوز او نور اویج عدد سیم مجدی وصول ہوئے دسمہ فریبیومہ خصوص
مورقیدہ انیت ضمیمہ بنسلیم غزنہ لزلہ اعلانیہ کیفیت ابدلیکی مذکور فریبیومہ ہاجندہ باعدہ
افامہ وصول متقدہ مویشیہ النامہ سکر فطمہ مطبوعہ مضمونہ سندی لکھا اجماعہ فاضلہ واعانتہ مذکور
ایر قونوق و حجت و طہارسی اولادہ نہ سادہ نجیہ بولشہ اولادہ بنسلیم کیفیت لکھی جو لکھی سنجیہ ہوا

مورق

بنغازی سنجی و اخلدہ واقع در نہ و مرجع قضای نامہ بنسلیم عدم اکتفا بنسلیم بختہ بر بنسلیم بنغازی علمای
انتخاب اولادہ محمد و عبدالرحیمہ افندہ بنسلیم نقیب فریقہ و اخلادہ سارہ یہ دائرہ قرار داریہ تحریرات
سعادتوں اور بنسلیم لکھی والای حقیقہ قوائیم لکھی ایلہ لدی الخیار النامہ جواب مذکور فقہ بنسلیم بنسلیم
مورقہ لکھی و مورقہ لکھی ایلہ و لکھی ہاں در بنسلیم ماسد لکھی صوبہ بنسلیم اسراف بنسلیم نور بنسلیم
اولادہ بنسلیم بنسلیم

جواب خانہ سی

KITLIKTAN ETKİLENEN MAHALLER İÇİN BİNGAZİ'DEN GÖNDERİLEN YARDIM PARASI

Kıtlıktan etkilenen yerlerin ahalisi için Bingazi Sancağı'ndan gönderilen paranın teslim alınarak gazetelerde ilan edildiğine dair buyruldu

مَعُونَةٌ نَقْدِيَّةٌ مَرْسَلَةٌ مِنْ بِنْغَازِي لِمُسَاعَدَةِ الْأَمَكانِ الْمُتَضَرِّرةِ مِنَ الْقَحْطِ فِيهَا
بَيُورَلَدِي حَوْلَ تَسْلَمِ الْأَمْوَالِ الْمَرْسَلَةِ مِنْ سَنْجَقِ بِنْغَازِي لِأَجْلِ أَهَالِي الْأَمَكانِ الْمُتَضَرِّرةِ مِنَ الْقَحْطِ فِيهَا،
وَنَشْرُ ذَلِكَ فِي الصَّحْفِ.

[31 Mayıs / مَآيْسُ 1875]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Kaht ü galâdan musâb olan mahaller ahalisiyçün taraf-ı saâdetlerinden vârid olan 7 R. [12]92 tarihli ve beş numaralı tahrirâtta gönderildiği beyân olunan yüz otuz üç aded sim me-cidî vusûl bularak komisyon-ı mahsûs marifetiyle Emniyet Sandığı'na bâ-teslim gazetelerle ilan-ı keyfiyet edildiği mezkûr komisyon cânibinden bâ-müzekkire ifade ve usûl-i müttehîze mûcebince alınan sekiz kıt'a matbû' makbuz senedi leffen ib'âs kılınmış ve îâne-i mezkûre eser-i fütüvvet ve hamiyet-i vatandaşî olarak şâyân-ı tahsin bulunmuş olmağla tebliğ-i keyfi-yete himmet buyurulması siyâkında cevabnâme.

25 R. [12]92

BEO. AYN.d., 916-s. 25

GAT KASABASININ GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASI

Gat meselesiyle ilgili önceki vali tarafından yapılan tahkikât ve görüşleri bildiren yazının, Encümen-i Mahsûs-ı Meşveretçe uygun bulunduğu, Gat'ın muhâfaza ve güvenliğinin sağlanması tedbirlerinin alınması ve Fizan'da bir mutasarrıf bulundurulması hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

إقرار الأمن في قسبة غات

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول أن الخطاب المرسل من قبل الوالي السابق متضمناً التحقيقات والآراء المتعلقة بمسألة قسبة غات قد تمت الموافقة عليها من قبل "المجلس الاستشاري الخاص" (أنجمن مخصوص مشورت)، وضرورة اتخاذ التدابير اللازمة للحفاظ على غات وإقرار الأمن فيها، وضرورة وجود متصرف في فزان.

[1 Temmuz / يُولْيَه 1875]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Gat meselesince ve hususât-ı sâirece vuku bulan tahkikât ve icraâtını ve ol bâbda bazı mütâlaat ve tasavvurâtı mutazammın selef-i vâlâları devletlü paşa hazretleri tarafından 27 Rebiülahir [12]92 tarihiyle müverrahan vârid olan tahrirât-ı mufasssala Encümen-i Mahsûs-ı Meşveret'de lede'l-mütâlaa icraât ve tasavvurât-ı muharrere yolunda görünmüş ve bunda en ziyade şâyân-ı dikkat ve câlib-i menfaat olacak şeyler Gat'ın hüsn-i muhâfaza ve inzibâtı vesâilinin istihsâl ve istikmâli ve oraca ekvâr tesmiye olunan memlahanın elde edilmesi ve Fizan'da erbâb-ı iktidardan bir mutasarrıf bulundurulması kaziyyeleri olduğu gibi bu madde-lerce olan mütâlaât ve tahkikâtı taraf-ı vâlâlarına tebliğ olunmak üzere saâdetlü mirlivâ paşa ile defterdar efendiye tefhim ve tahrirât-ı mezkûrenin de bir sûreti itâ ve tevdî' olunduğu cümle-i iş'ârdan bulunmuş olduğundan bu bâbda lâzım gelen takayyüdât ve tedâbirin bi-tamamihâ icrâ ve Fizan Mutasarrıfı Ali Bey'in yerine tayini hakkında vâki' olacak mütâlaanın beyân ve inhâsı hususlarının taraf-ı devletlerine bildirilmesi tezekkür ve tensîb kılınmış olmağla sûret-i mezkûre mündericâtı pîş-i nazar-ı itinâyâ alınarak iktizâ-yı hâlin icrâ ve inhâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

27 Ca. [12]92

BEO. AYN. d, 915-s. 157

بخاری سنی مرقه

بخاری مرقه بر پایه طریقه دوسیم بعضاً اوراق کوندر کرده اولاد سفید هجده ایچونه لردی
اولجه کورک بر طرفه اسلا و با خود مالطه در تدارک داشتند رفعت اعظم حق و وار و اول
مضیه اوزرینه کیفیت تجرید نفه را خلیله سید لدر المیزه الفاده بطرح استیفته کورک حمالطه
بودند کوندر می قسرا بد و کوندر و بودرسته آیه اغیافانه صف اوله جفی هورده اسعار ده
اکلا سید نفه جند تامل اول بطرح کوندر ملات اوزر سید ملات اوله بی کلام کورک مالطه ده
مبایع قنایه اوله جفی و بودرسته طریقه سواد برینه جیدر لیدی بایده و افامه قنایه اوله جفی
اوله جفی اوزر ایچانه همه ایچانه سینه

۹۵
۹۶

BİNGAZİ'DEKİ İHTİYACI KARŞILAMAK İÇİN MALTA'DAN KÖMÜR SATIN ALINMASI

Bingazi tarafında bulunan tarak dubasıyla bazen oraya gönderilmekte olan Padişaha ait gemiler için gerekli kömürün İstanbul'dan gönderilmesi mevsim dolayısıyla zor olduğundan şimdilik gerekli kömürün Malta'dan satın alınmasının uygun olacağı hakkında Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na buyruldu

شراء الفحم من مالطة لسد الحاجة إليه في بنغازي

بيورلدي إلى متصرفية سنجق بنغازي حول أن إرسال كميات الفحم اللازمة من استانبول - لأجل السفن السلطانية التي يجري إرسالها إلى بنغازي أحياناً مع عوامات التطهير الموجودة هناك إنما يصعب إرسالها بسبب موسم الشتاء، ولأجل هذا فإنه يكون من الأنسب في الوقت الحالي شراء الفحم اللازم من جزيرة مالطة.

[1875 ديسمير / 13 Aralık]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Bingazi tarafında bulunan tarak dubasıyla bazen oraya gönderilmekde olan süfün-i hümayûn için lüzûmu olacak kömürün bu tarafdaki irsâli veyahud Malta'dan tedarik ve iştirâsına ruhsat itâsı hakkında vârid olan mazbata üzerine keyfiyet Bahriye Nezâret-i Celîlesiy-le lede'l-muhâbere alınan cevapda istenilen kömürün hasbe'l-mevsim buradan gönderilmesi müte'assir idüğünden ve bunun sene-i âtiye ihtiyacâtına sarf olunacağı sûret-i iş'ârdan anlaşıldığından bi-mennihi teâlâ evvel baharda gönderilmek üzere şimdilik oraya kâfi kömürün Malta'dan mübâyaaşı münâsib olacağı ve bu sûretin taraf-ı saâdetlerine bildirildiği beyân ve ifade kılınmış olmağla ol vechile icrâ-yı icabına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

15 Za. [12]92

BEO. AYN. d, 916-s. 27

BİNGAZİ LİMANININ TEMİZLENMESİ

Bingazi limanının temizlenmesi için bir mavna, bir istimbot ve diğer malzemelerin tedarik edilerek gönderilmesi hakkında Bingazi Sancağı İdare Meclisi'nden gönderilen yazı üzerine, istenen istimbotun Tersane-i Âmire'de bulunmadığı ve mesafenin uzaklığı dolayısıyla mavnanın gönderilmesinin de zor ve masraflı olacağı bildirilerek, diğer limanların temizlenmesinde yapıldığı gibi gerekli mavnaların Girit'ten kereste getirilerek yerinde yapılması ve istenen diğer eşyaların Sude Tersanesinden alınması hakkında Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na buyruldu

تطهير ميناء بنغازي

بيورلدي مرسل إلى متصرفية سنجق بنغازي حول أنه بناءً على الكتاب المرسل من مجلس إدارة سنجق بنغازي لطلب بارجة (ماعونه) وباخرة ستيمبوت وغير ذلك من الأدوات لأجل تطهير ميناء بنغازي فإن الباخرة المطلوبة ليست موجودة في الترسانة العامرة، كما أن بُعد المسافة وارتفاع التكاليف يحولان دون إرسال البارجة، ولأجل هذا يجب جلب الأخشاب من كريت لإنشاء البوارج اللازمة في مكانها هناك كما هو الحال عند تطهير المواني، ثم شراء الأدوات الأخرى اللازمة من ترسانة سوده.

[1876 Mayıs / مآيس / 28 Mayıs]

Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'na

Bingazi Limanı'nın tathîri ameliyâtının müddet-i yesîre zarfında ikmâli için daha bir mavna ile bir istimbotun ve malzeme-i sâirenin tedarik ve irsâli hakkında Bingazi Sancağı İdare Meclisi'nden meb'ûs mazbata tarak dubası süvarisi tarafından verilip sûretleri gönderilen iki kıt'a takrîr ile Bahriye Nezâret-i Celîlesi'ne lede'l-havale ol bâbda alınan cevap meâlinde taleb olunan istimbot Tersane-i Âmire'de bulunmadığı gibi Bingazi'nin bu'd-ı mesafesi cihetiyle mavnanın irsâli dahi otuz kırk bin guruş masrafa mütevakkıf olup oraya nakli de müte'assir bulunduğuna vesâir limanların tathîrinde kullanılan tarak dubaları için lüzûmu olan mavnalar mahallerince inşa edilmekde ve bir mavna ise üç dört bin guruşa kadar yapılmakda olup şâyed Bingazi'de kereste bulunmadığı halde Girid'den celbiyle mahallinde yapılmasında suhûlet ve ehveniyet hâsıl olacağına binâen ol sûretle icrâ-yı icabının ve bir de süvari-i mûmâileyh tarafından istenilen eşyanın Sude (Sevde) tersanesi mevcudundan verilmek üzere mûmâileyhin Bahr-i Sefid Kumandanlığı'na mürâcaat eylemesinin savb-ı saâdetlerine iş'ârı ifade olunmağla ona göre iktizâ-yı maslahatın ifâsına himmet olunması siyâkında şukka.

4 Ca. [12]93

BEO. AYN. d, 916-s. 28

GAT KASABASINDA GÜVENLİĞİN SAĞLANMASINDA HİZMETLERİ GÖRÜLENLERİN TALTİFİ

Gat kasabasında emniyet ve asayişin sağlanmasında iyi hizmetleri görülen Fizan Mutasarrıfı Ali Bey ile Kaymakam Mehmed Hakkı, Tevarik aşireti şeyhi Ahnuh, Meclis-i İdare-i Vilâyet Azası Mahmud Faiz, Mektubi Kalemî Mümeyyizi Ferid ve Fizan Muhasebecisi Ragıb Efendi-lerin nişân ve rütbelerle taltif edilmesi hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

تكریم أصحاب الخدمات الجليلة في توفير الأمن لقصبة غات

بيورلدي إلى ولاية طرابلس الغرب حول منح الرتب والنياشين إلى كل من علي بك متصرف فزان ومحمد حقي القائم مقام وأخنوخ شيخ عشيرة الطوارق ومحمود فائز أفندي عضو مجلس إدارة الولاية وفريد أفندي كاتب قلم الرسائل وراغب أفندي محاسب فزان، وذلك تكريماً لهم على الخدمات الجليلة التي أدوها لتوفير الأمن في قصبة غات.

[16 Temmuz 1876]

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Sudan tüccarının memurri olan Gat Kasabası'nın taht-ı inzibât ve muhafazaya idhalinde hüsn-i hizmetleri meşhûd olan Fizan Mutasarrıfı izzetlü Ali Bey'e dördüncü ve kasaba-i mezkûre kaymakamı Mehmed Sâfi Efendi ile Tevârik urbânı meşâyihinden Ahnuh'a beşinci rütbeden mecidî nişânı itâsıyla Meclis-i İdare-i Vilâyet azâsından Mahmud Faiz ve Mektubî Kalemî Mümeyyizi Mehmed Ferid Efendilere terfî'an ve müceddeden sâlise ve Fizan Muhasebecisi Ragıb Efendi uhdesine dahi râbî'a rütbeleri tevcihi hususuna taraf-ı devletlerinden vuku' bulan iş'âr üzerine bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî müteallik buyurularak icabı icrâ kılınmış olduğu beyânıyla şukka.

23 C. [12]93

BEO. AYN. d, 915-s. 170

طالبی غرب و سیدیه

طالبی غرب اهل سنت و فئات ایدیه ای که فقر فقیر بر بر بر بر بر
 تحت توقیف المذی به ارفاق کفالت ربه ایدیه سیدیه خیمه قدیمی مایه بوسه اوده و ده ماه عقدیم روم ایلی کیمیده نفق و تبعه اولاده
 رومیه سفاکت اولاد قدرته جیمه عقود و اهدا قدرتی مریس به سیدیه و ابوالقاسم نوری و صالح به محمد و محمد به صالح و قدرته استقامت
 اوزیه عرب و قدرته جیمه سیدیه حکم تمیز و اذنه سنده اعطیه اظه مایه مایه نظر بواحد اولی طالبی اهل سنته امرای دولت فارس
 ناجا طوس و هرگز و قدرتی جیمه موقفا و سعادت و قدرتی بولدری مفر اولی کانه اولاد قدرتی فتنه و سوت جیمه لریزه بولدر
 کونیه لریزه ایدیه ایدیه اولی بولدری جیمه ای فافه ارسن انصاف ضایع و مجادله بادی اولی کانه اولاد قدرتی فتنه و سوت جیمه لریزه بولدر
 نصیح سوادیه اولی بولدری جیمه ای فافه ارسن انصاف ضایع و مجادله بادی اولی کانه اولاد قدرتی فتنه و سوت جیمه لریزه بولدر
 و محمد و اولی بولدری جیمه ای فافه ارسن انصاف ضایع و مجادله بادی اولی کانه اولاد قدرتی فتنه و سوت جیمه لریزه بولدر

بودی

بنفایده لایحه ملته مخصوصه مقبره به نقل امواله ایچیه در کوزه و بنا فلقد دره مرور انچه اقضا ایدیه کنیده و بوالی
 ملته صعوبات و مشکلات ایدیه کنیده و دیگر مستجاب محلات نصیبه ولایتی مقبره افرانیه غارتیده با فقر افاده
 اولادینیه ملته ایچیه درجه اولادینیه کی محلات اولی بولدری جیمه ایچیه کنیده و سیدیه مقبره ایچیه کنیده
 بر کوزه مضره اولادینیه ایچیه درجه اولادینیه کی محلات اولی بولدری جیمه ایچیه کنیده و سیدیه مقبره ایچیه کنیده
 اولادینیه ملته موقف و تر اعلیه جیمه هر چه و سیدیه مقبره لریزه نقل امواله امرنده درجه اولادینیه کی صعوبات
 وارد اولادینیه ملته موقف و تر اعلیه جیمه هر چه و سیدیه مقبره لریزه نقل امواله امرنده درجه اولادینیه کی صعوبات
 و مشکلات موجود اولادینیه ملته موقف و تر اعلیه جیمه هر چه و سیدیه مقبره لریزه نقل امواله امرنده درجه اولادینیه کی صعوبات
 مذکور به ملته موقف و تر اعلیه جیمه هر چه و سیدیه مقبره لریزه نقل امواله امرنده درجه اولادینیه کی صعوبات
 ایدیه کنیده ملته موقف و تر اعلیه جیمه هر چه و سیدیه مقبره لریزه نقل امواله امرنده درجه اولادینیه کی صعوبات
 مقبره و فتنه کرامنده سیدیه وسیع داود نام ایچیه لایحه استیلا ارضی بر طایفه کانات نصرفان مکرری ختم
 مقبره و فتنه کرامنده سیدیه وسیع داود نام ایچیه لایحه استیلا ارضی بر طایفه کانات نصرفان مکرری ختم
 بولدری جیمه ایچیه درجه اولادینیه کی محلات اولی بولدری جیمه ایچیه کنیده و سیدیه مقبره ایچیه کنیده
 مقبره و فتنه کرامنده سیدیه وسیع داود نام ایچیه لایحه استیلا ارضی بر طایفه کانات نصرفان مکرری ختم
 بولدری جیمه ایچیه درجه اولادینیه کی محلات اولی بولدری جیمه ایچیه کنیده و سیدیه مقبره ایچیه کنیده
 مقبره و فتنه کرامنده سیدیه وسیع داود نام ایچیه لایحه استیلا ارضی بر طایفه کانات نصرفان مکرری ختم

BİNGAZİ'DE LATİNLER İÇİN YENİ BİR MEZARLIK TAHSİS EDİLEMEYECEĞİ

Bingazi'de Latin milletine ait mezarlığa ölümlerin nakli için denizden ve bataklıklardan geçmek gerektiğinden ve bunun da büyük zorluklara sebep olduğundan şikayetle kendilerine yeni bir mezarlık yeri tayin edilmesi hakkında Fransa sefâretinin talebi üzerine, şimdiki mezarlık yerinin uygun olduğu ve ölü naklinde zorluk bulunmadığı, ayrıca Latin misyonerlerinin mezarlık olarak düşündükleri yerin temizlenmekte olan iç limanın elde tutulmasında önemli bir nokta olduğu anlaşıldığından ve istenen yer, iki türbe arasında, İslam köy ve mezarlığı civarında ve bazı kişilerin ortak tasarrufunda bulunduğu burasının mezarlık tahsis edilmesine manen ve maddeten imkân olmadığı ve Latin milleti ölümlerinin eski mezarlıklarına defnedilmesi gerektiği hakkında Trablusgarb Vilâyeti'ne buyruldu

عدم الموافقة على تخصيص قطعة أرض لمقبرة جديدة لموتى اللاتين في بنغازي

بيورلدي صادر إلى ولاية طرابلس الغرب بناءً على الطلب المقدم من السفارة الفرنسية حول الشكوى من المصاعب الجمة التي يعاني منها اللاتين في بنغازي عند نقل موتاهم لدفنهم في المقبرة الخاصة بهم هناك بعد عبورهم البحر ومرورهم من المستنقعات، وطلبهم تخصيص مكان آخر جديد لذلك الغرض. ويقول البيورلدي إن مكان الجبانة الحالية مناسب ولا توجد مصاعب في نقل الموتى إليها، كما أن الموضع الذي اختاره اللاتين ليكون جبانة لهم قد تبين أنه نقطة مهمة في الاحتفاظ بالميناء الداخلي الذي يجري الآن تطهيره. والموضع المطلوب يقع أيضاً بين ضريحين ويجاور قرية وجبانة للمسلمين وهو تحت التصرف المشترك لبعض الأشخاص، ومن ثم فلا يمكن جعل ذلك المكان جبانة لهم لا مادياً ولا معنوياً، وعلى هذا يجب على ملة اللاتين أن يدفنوا موتاهم في جبانتهم الحالية.

[8 Ağustos / أغسطس 1876]

Bu dahi

[Trablusgarb Vilâyet-i Celîlesi'ne]

Bingazi'de Latin milletine mahsûs makbereye nakl-i emvât için denizden ve bataklıklardan mürûr etmek iktizâ eylediğinden ve bu ise müstelzim-i su'ubât ve müşkilât idüğünden diğer bir münâsib mahallin tayin ve irâesi mukaddemâ Fransa sefâretinden bâ-takrîr ifade olduğuna mebnî fi'l-hakika der-miyân olduğu gibi müşkilât olup diğer bir yer gösterilmek icab eder ise sıhhatçe bir gûne mazarratı olmamak için nerede ve ne mikdar olması iktizâ edeceğinin bildirilmesi ve şimdiki makbere ile tahsis olunacak mahallin mevki' ve zira'larını mübeyyin haritasının gönderilmesi hakkında sebk eden iş'âra cevaben vilâyet-i celîlelerinden vârid olan tahrirâtta millet-i merkûmenin şimdiki makberelerine nakl-i emvât emrinde der-miyân olduğu gibi su'ubât ve müşkilât mevcude olmadıktan başka her vechile vüs'at ve münâsebeti ve selâmet ve masûniyeti olduğu ve tahrirât-ı mezkûreye melfûf haritadan

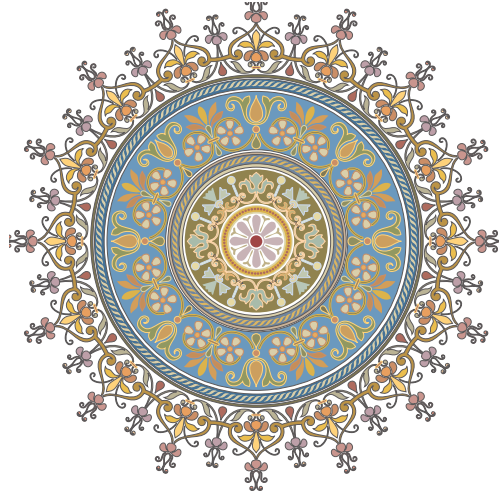

müstebân olduğu üzere millet-i merkûme misyonerlerinin makbere ittihâzını tasavvur ve irâe eyledikleri mahal el-hâletü hâzihî tathîr olunmakda bulunan iç limanın istikrar-ı mazbûtiyetine hizmet edecek bir nokta-i mühimmede ve mazinne-i kirâmdan Seyid Hüseyin ve Seyid Davud nâm iki zâtın türbeleri arasında ve orada kâin İslâm makbere ve karyesi civarında olup hususıyla istenilen arazi bir takım kesânın tasarrufât-ı müşterekeleri tahtında bulunduğundan bunun millet-i merkûme için makbere tahsisi manen ve maddeten gayr-ı câiz olmasıyla millet-i merkûme emvâtının makbere-i kadimelelerine defn etdirilmesi lüzûmu iş'âr ve dermiyân olunmuş ve tahkikât-ı vâkı'a hükmünce millet-i mezbûrenin bu bâbdaki istidâsının tervîci gayr-ı kâbil bulunmuş olduğundan ber-mûceb-i iş'âr millet-i merkûme emvâtının kadim makbereye defn olunması lâzım geleceğinin lisân-ı münâsib ile sefâret-i müşâruniley-hâya tebliğ olunması hususunun Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne havalesi Şûrâ-yı Devlet'den bâ-mazbata ifade olunarak icabı icrâ kılınmış olmağın beyân-ı hâl siyâkında şukka.

17 Receb [1]293

BEO. AYN. d, 914-s. 54

II. Abdülhamid'in yaveri Mirliva Sadık el-Müeyyed yerli halk ile birlikte
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 77964-3

[illegible]

عظمتی افیم حفری

طایفه غیب همانک سفینه بارینه بدجست درجده انسی امتیازینک بر فویانه به احادیث ضعیف کبفینک غزنه در اعلا زونه و فخر عاتق در فاقه
 دقت رنگ ننگی معروف در فوطه اید بر مجلس مخصوص و کلاوه قرآن و مصلحه اوله در اول به جوبانه اید در کراخ حاوی تنظیم اولانه و مصلحه ص قیل
 لغا عصه و فخر فخر اوله فدر چنانک ایفاس حقیق هر درجه اوده اصبعان حقیق ستره کرفوج و صوبه جوبانه اید در ایفاس حقیق انداز و فخر
 بیله تنه تباری زبیم قدری افیم ص ۸۸

ص

عظمتی کیم که در کیم
 طایفه غیب همانک سفینه بارینه بدجست درجده انسی امتیازینک بر فویانه به احادیث ضعیف کبفینک غزنه در اعلا زونه و فخر عاتق در فاقه
 دقت رنگ ننگی معروف در فوطه اید بر مجلس مخصوص و کلاوه قرآن و مصلحه اوله در اول به جوبانه اید در کراخ حاوی تنظیم اولانه و مصلحه ص قیل
 لغا عصه و فخر فخر اوله فدر چنانک ایفاس حقیق هر درجه اوده اصبعان حقیق ستره کرفوج و صوبه جوبانه اید در ایفاس حقیق انداز و فخر
 بیله تنه تباری زبیم قدری افیم ص ۸۸

TRABLUSGARB LİMANI'NIN HER MEVSİM KULLANILMAYA UYGUN HALE GETİRİLMESİ

Trablusgarb limanının her mevsim kullanılmaya müsait hale getirilebilmesi için yapılması gereken inşaatın doksan dört bin liraya ulaşan masrafını karşılayacak güçte bir şirkete ihale edilmesinin uygun görüldüğü hakkında irâde

تطويع ميناء طرابلس الغرب حتى يعمل في كل المواسم

إرادة سلطانية حول الموافقة على إرساء عطاء لشركة قوية يمكنها تغطية النفقات التي تبلغ نحو 94 ألف ليرة لإقامة الإنشاءات اللازمة لجعل ميناء طرابلس الغرب قادراً على العمل طوال المواسم الأربعة.

[880 | يُولَيَّه / 7 Temmuz]

Trablusgarb Limanı'nın sefâin barınabilecek derecede inşası imtiyazının bir kumpanyaya ihalesi zımında keyfiyetin gazetelerle ilanı lüzûmuna ve teferruatına dair Nâfia Nezâreti'nin tezkiresi melfûf varaka ve harita ile beraber meclis-i âcizânemizde kıraat ve mütâlaa olundu.

Tezkirenin hulâsa-i mündericâtı liman-ı mezkûr açık bir halde ve tevârüd edecek vapur ve sefâin-i ticarîyeyi muhatara ve tehlikeden muhâfaza ve temin edemeyecek sûretde olup bu sebeple mevsim-i şitâda lenger-endâz olan sefâin ekserî şedid fırtınaların tesir-i sademâtından karaya düşerek nüfusca telefât ve malca hasârât-ı azîme vuku'a gelmekde olduğu ve arazi-i vilâyetin kuvve-i inbâtiye-i fevkalâdesi cihetiyle mahsulâtın kısm-ı azâmı Avrupa'ya ihrac olunub bundan ahalice ve hazinece menâfi'-i külliye husûle gelmekde ve ahalisinin ekserîsi ticaret-i Sudaniye'den hâsıl etdikleri temettu'-ı fevkalâde ilcââtıyla Avrupa ile muamelât-ı ticariyeyi gitdikce tezyîd etmekde ise de sefâinin tevârüdü limansızlıktan dolayı mevsimin müsâadeli zamanlarına münhasır kaldığı ve limanın inşası halinde idhalât ve ihracât tekessür ederek devlet ve ahalice menâfi'-i külliye husûle geleceği ve sefâin-i vârideyi barındırabilecek bir liman inşası doksan dört bin lira kadar masrafa muhtac idüğü beyânıyla belediye vâridâtına emvâl-i vilâyetden dahi senevî iki yük elli bin guruşun zam ve ilavesiyle bi't-tedric işe başlanması veyahud ilan-ı keyfiyetle mezkûr limanı mihver-i matlûbda inşa edecek bir kumpanya zuhûrunda hemen kâmilin inşasının ona tefvîz edilmesi veyahud emvâl-i vilâyetden bir akçe verilmeyerek şirket usûlünün hisseler tayiniyle ve belediye vâridâtının kâmilin bu işe tahsisıyla belediye dairesi şirketin en büyük hissedârı itibar edilerek münâsib müddet-i imtiyaziye ile yaptırılması vilâyet-i merkûme valiliği cânibinden inhâ olunması üzerine buna dair olan evrâk ve harita Nâfia Meclisi'ne lede'l-havale işbu limanın sûret-i muntazamada inşası mülk ve tebaaca ve o vasıta ile hazine-i devletce ne derecelerde istifadeyi müstelzim

olacağı tafsilâtdan ve fakat işbu limanın öyle daire-i belediye ve hükümet marifetiyle inşası takdirinde tahmin edilen meblağ kifâyet etmeyerek bilâhare devlete ve ahaliye bâr olacağı mülâhazalarıyla esbâb-ı mânia-i sâiresi izahâtından bahsile işbu liman inşaatının masraf ve zarar u ziyânı tarafına âid olmak ve Nâfia Nezâreti'nce tanzim edilecek harita mücebince icrâ-yı ameliyat etmek üzere ve şerâit-i lâzime ile beş milyon frank sermayeli bir kumpanyaya imtiyaz tarîkiyle ihalesi ez-her cihet hayırlı olunacağı ve bunu deruhde etmeğe zuhûr edecek tâliblere gösterilecek müsâadât ve teshilâtı mutazammın olan melfûf umûr-ı nâfia nizâmâtı-nı mübeyyin varaka mûndericâtı karîn-i tasvîb-i âli olduğu halde gazetelerle neşr olunarak zuhûr edecek talebler ile bi'l-müzâkere lâzım gelen mukâvele ve şartnâme lâyhaları ba'dehû tanzim ve takdim olunmak üzere evvel-emirde esasının arz ve istizânı lüzûmu gösterilmiş ve mezkûr nizâmnamede muharrer başlıca maddeler işbu ameliyâtın icrâsı için taraf-ı devletlerinden bir gûne muâvenet-i nakdiye ve temîn-i temettu' deruhde olunmaksızın münâsib müddetle imtiyaz verileceği ve ameliyatın vücuda gelmesini teshîl maksadıyla işi deruhdeye tâlib olacak ashâb-ı sermayeye inşaat ikmâl olunduktan ve masârıf-ı vâkı'a kat'ıyyen tahmin ve devletce tasdik edildikten sonra masârıf-ı hakikiyenin yüzde münâsib mikdar faiz ve re'sûl-mâla mahsûb akçesini çıkaracak derecede tayin olunacak tarife mücebince limana gelip gidecek sefâin-i ticarîyeden tonilato rûsûmu ahzı ve derûn-ı limanda iktizâ eden mahallere rıhtım inşasıyla bunlara yanaşacak sefînelerden tahmil ve ihraciye resmi istifası için salâhiyet ve taş ocaklarından inşaat için lüzûmu olan taşları almağa mezûniyet itâ kılınacağı ve denizden imlâ olunacak mahallerde ve sahilde devlete aid arazide mağaza ve dest-gâhlar inşasına müsâade olunacağı ve denizden doldurulacak mahallerin sokaklar ve mîrî ebniyesi için lüzûmu olan yerlerden mâadası terk edileceği ve alınacak resim vuku'bulacak masârıfının faiz ve re'sûl-mâla mahsûb akçesini çıkaracak dereceye bâliğ olmadığı ileride tebeyyün eylediği halde devlete bi'l-mürâcaa tarifeler tezyîd kılınacağı ve inşaat-ı ibtidâiye için memâlik-i Devlet-i Aliyye ve ecnebiyeden ahz u celbi lâzım gelen eşya ve levâzım ve âlât ve edevât her gûne tekâlif ve rûsûmdan muâf tutulacağı ve bi't-tabi' sâir teshilât-ı maneviye dahi gösterileceği ve işbu ameliyatı deruhde etmek isteyen erbâb-ı iktidar ve mü'teminândan her kangısı evvel istidâ vermiş bulunur ise şerâit-i mütesâviye ile hakk-ı rüchânı olacağı maddelerinden ibaret olarak mahallince ağniyâ-yı memleketden mürekkeb beş milyon frank sermaye ile bir kumpanya teşkili müstahîl idüğü vilâyet-i mezkûre ile bi'l-muhâbere alınan cevabdan anlaşıldığı nezâret-i müşârunileyhânın sâlifü'z-zıkr tezkiresi mûndericâtından olup vâkı'a İzmir Limanı dahi imtiyaz sûretiyle yapılmış ve Trablusgarb Limanı'nın tazminindeki muhassenât ise müsellemler olup bunun imtiyaz sûretiyle bir kumpanyaya ihalesinden başka tedbir dahi mefkûd bulunmuş idüğüne binâen ber-mûceb-i iş'âr işbu nizâmname mücebince mezkûr limanın imtiyaz tarîkiyle talip olacak kumpanyalara ihale olunacağının gazetelerle neşr ve ilanı esasının evvel-emirde huzur-ı me'âlî nüşûr-ı hazret-i şehinşâhiye arz ve istizânı ve karîn-i tasvîb-i âli buyrulduğu halde ba'de'l-ilan zuhûr edecek tâlibler ile bi'l-müzâkere lâzım gelen mukâvele ve şartnâme lâyhalarının tanzim ve takdimi ile ol bâbda dahi şeref-sâdır

olacak irâde-i seniyye hükm-i celîline göre icrâ-yı iktizâsı sûreti miyâne-i âcizânemizde dahi tasvîb ve mezkûr tezkire ile varaka ve harita leffen arz ve takdim kılınmış olmağla ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emr efendimizindir.

Fî 28 Receb [12]97

Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ Reisi
Kadri ve diğer azâların mühürleri

*

Trablusgarb limanına dair harita

*

Atûfetlü efendim hazretleri

Trablusgarb Limanı'nın sefâin barınabilecek derecede inşası imtiyazının bir kumpanyaya ihalesi zımında keyfiyetin gazetelerle ilanı lüzûmuna ve teferruatına dair Nâfia Nezâreti'nin tezkiresi melfûf varaka ve harita ile beraber Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'da kıraat ve mütâlaa olunarak ol bâbda cereyân eden müzâkerâtı hâvi tanzim olunan mazbatada takımıyla leffen arz ve takdim kılınmış olmağla mûndericâtının ifâsı hakkında her ne vechile irâde-i isabet-âde-i hazret-i şehinşâhî şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise icrâ-yı hükm-i âlisine ibtidâr olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 28 Receb [12]97

[Sadr-ı azâm]

Kadri

Ma 'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i vekâlet-penâhileriyle melfûf evrâk manzûr-ı dekâyık nüşûr-ı hazret-i cihandarî buyrulmuş ve liman-ı mezkûrun elzemiyeti musaddak ve mahallince halfa denilen yaban otu ticareti terakki etmekde olmasına mebnî bir liman yapılması takdirinde bir kat daha ticaretin tevessü'ü muhakkak olarak ma'amâfih vali paşa tarafından inhâ kılındığı vechile belediye tarafından hisse çıkarılarak vesâir esbâb-ı imkânîye taharrî ve istihsâl edilerek limanın inşası oralara ecânib taraflarından medd-i eyâdîyi men'e bâdi olacağı vârid-i hâtır-ı âli olmasına ve şâyed buna imkân müsaid olmaz ise ol halde kumpanya taharrî olunarak imtiyaz-ı şerâitin tayininde politika cihetlerinin güzelce düşünülmesi ve ekser hisselerin Devlet-i Aliyye tebaası elinde bulunması esbâbının istikmâl edilmesi matlûb ve mültezem bulunmasına göre bu yolda muamelât-ı mukteziyenin ifâsı şeref-sudûr buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülkdârî mantûk-ı münîfinden olarak takımıyla evrâk-ı meb'ûsa iade kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 29 Receb [12]97

Ali Rıza

İ. MMS, 67/3132

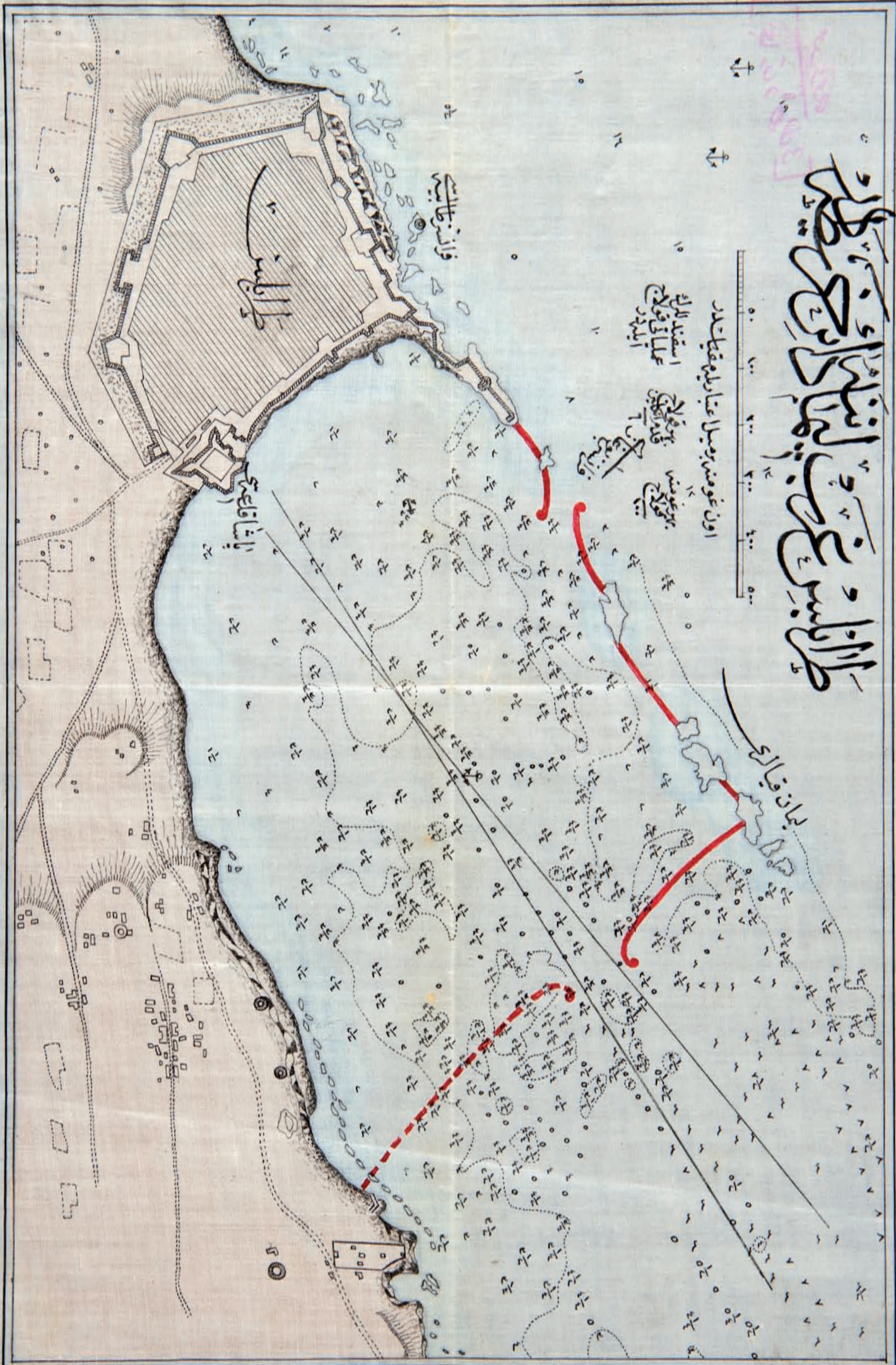

طاليس و غريب انتظامي و حركه

اون غور من بريلا اعتبار ليده قيتا مدر

استفاد الملك
عمليا في قوتلاج
البدوز

قادر
تتبع
والنسيج

TRABLUSGARB'DA HIRİSTİYANLARIN EMNİYET İÇİNDE OLDUKLARI

Trablusgarb'da Hıristiyanların emniyet içinde bulunmadıkları ve Fransızlar aleyhinde gösteriler yapıp huzursuzluk çıkarıldığı şeklinde Malta'da yayınlanan Researchmento isimli İtalyanca gazetedeki iddialarının doğru olmadığı hakkında

تکذیب الادعاء بأن المسيحيين في طرابلس الغرب لا ينعمون بالأمن

کتاب حول کذب المزاعم المنشورة في جريدة إيطالية تصدر في مالطة تحت اسم Researchmento والتي تقول إن المسيحيين في طرابلس الغرب لا ينعمون بالأمن وتقام المظاهرات المناهضة للفرنسيين وتثار أجواء الخوف وعدم الاطمئنان.

[1882|يُوني / 24 Haziran]

İzzetlü efendim

Researchmento nâmıyla Malta'da tab' olunmakda olan İtalyanca gazetede Trablusgarb'da bulunan bir takım işsiz adamlar her gün önlerinde dürlü dürlü murabıt bayrakları olduğu ve ortalarında bir Osmanlı zâbiti Devlet-i Aliyye'nin bir büyük bandırasını hâmil bulunduğu halde efvâh-ı ahalide aduvv-ı mutlak olan Fransızlara mukavemet için henüz derdest-i inşa olan istihkâm mahalline gitmekde ve işledikten sonra önlerinde askeri muzikası bulunarak bir raks-ı mecnunâne ile avdet idüb "Padişahım çok yaşa" deyu bağırmakda ve burada Hıristiyanların emniyeti pek muhatarada olup zokaklardan geçen Hıristiyanları Arablar şetm etmekde oldukları ve ahaliyi en ziyade Fransızlar aleyhine tahrik eden murabıt Hamza Efendi her gece topladığı Müslümanlara Tunus'u zabt etmek üzere "yarın elli bin asker gelecektir" deyu tebşîr ve Hıristiyanlarla gavga etmeğe Arabları alenen ifsâd ve teşvik etmekde idüğü fıkrası buradan vuku' bulan iş'ârdan bahisle muharrer bulunmuşdur. Sâye-i asayiş-vâye-i cenâb-ı mülkdârîde Trablusgarb'da emniyet ber-kemâl olup Müslümanların Hristiyanlarla muamelât-ı hüsn-âmizişlerini muhataraya koyacak harekât vâki' olmadığı gibi Arabların Hıristiyanları şetm etmeleri dahi mahz-ı kizb ve dürûğdan ibaret görünmüşdür. Her gün önlerinde dürlü dürlü murabıt bayrakları ve Osmanlı zâbitiyle devlet sancağı bulunduğu halde gezmekde oldukları beyân olunan ahali memleketin deniz tarafında ve Burcü't-turâb denilen gâyet mürtefi' mahalde derdest-i inşa olan Hamidiye istihkâmının toprak ve taş nakli gibi hıdmatında işlemekte olan asâkir-i şahâneye muâvenet etmek üzere arasıra şevk ve hâhişleriyle toplanan esvâk esnafı olup bunlar da istihkâma gidecekleri esnada tenşît-i kulûb

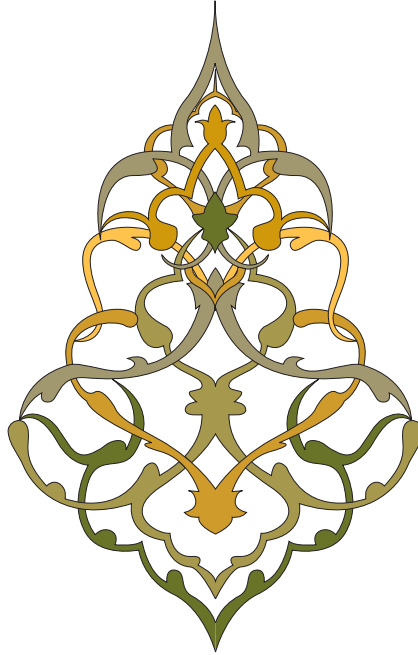

içün muzika-i askeriye önlerinde gidüb kemâl-i edeb ve sükûnet ile istihkâm mahalline götürülmüş ve âdât-ı mahalliyeden olduğu vech üzere yalnız ilahi gibi kasâyid ve ed'îyye kıraat ve tilâvet olunarak bundan başka Fransızlara izhâr-ı adâvet vesâir âdaba mugâyir tefevvühâta cür'et eden ve bağırان adam işidilmemiş ve mûmâileyh Hamza Efendi'ye isnâd olunan ifsâdât ve tahrikâtın dahi aslı olmayub bu neşriyât tağlît-i ezhân içün garazkârların ihtirâât ve ilkââtından münba'is bir takım erâcîf-i musanna'adan ibaret olup kizbinde asla şübhe olmadığı ve ehemmiyeti bulunmadığı derkâr ve buraca vukuât-ı âdiye bile sâir mahallere nisbetle pek cüz'i olup emniyet ve asayişin ber-kemâl bulunduğu âşikâr ise de malûmât olmak üzere beyân-ı keyfiyete mübâderet kılınmış ve keyfiyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne de iş'âr edilmiştir efendim.

7 Şa'ban [12]99 ve 7 Haziran [12]98

HR. SYS, 1531/1

Yerli piyade askerlerinin eğitimi
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90788-11

خارجہ دفعہ جلد سہم (جلد اول) ناغیب طرابلسی دلائیہ مور و دغیر نان مورید

دوستو افلم جلدی
 بوکره شرفوار د ابدہ (جلد اول) ناغیب طرابلسی دلائیہ عانی دفعہ نیسا صبرہ نوسہ تجاوز ابدہ غلبہ غارت ابدہ صبرہ عودہ ابدہ
 نوشیدن آبای معصوم بی جا شوره صاعقه اولدندی استخفا غلبہ بیابانہ عالسیدہ بیغزیرہ غلبہ تجاوزہ سیدہ و برلمی
 حضور منی امر و شہر جو شہر نوسہ تجاوز ابدہ معبر طرابلسی عودت و آبای معصوم بی جا شہر ابدہ نوالی و سکرہ بوشہ
 بوالہ افلم کتبہ دفعہ جلد سہ بالیقہ برلمی نظر علی دفعہ نیسا صبرہ بی شہر اوزرہ نفا نوسہ بیلاہ
 ۱۷۲ (جلد اول) ناغیب دلائیہ بی نوسہ بی عودت و آبای معصوم بی جا شہر ابدہ نوالی و سکرہ بوشہ
 عربانہ نہ درخ و جلدی و ہماہ نامہ نیسا بیلاہ معبر اوزارہ برلمی کتہ لاری ابدہ بیلاہ نوالی عربای اولدہ کرن اقلوب
 بوزارہ نوسہ طرابلسی دلائیہ و کلانقا صبرہ بیلاہ حضور عودت و آبای معصوم بی جا شہر ابدہ نوالی و سکرہ بوشہ
 آبای معصوم بی جا شہر ابدہ نوالی و سکرہ بوشہ و جلدی و ہماہ نامہ نیسا بیلاہ معبر اوزارہ برلمی کتہ لاری ابدہ بیلاہ نوالی عربای اولدہ کرن اقلوب
 میں نظر غلبہ سائر بجای ایزرہ اکیلا بیلاہ برلمی دلائیہ و جلدی و ہماہ نامہ نیسا بیلاہ معبر اوزارہ برلمی کتہ لاری ابدہ بیلاہ نوالی عربای اولدہ کرن اقلوب
 بدایہ بوشہ اولدہ اقلوب ابدہ و جلدی و ہماہ نامہ نیسا بیلاہ معبر اوزارہ برلمی کتہ لاری ابدہ بیلاہ نوالی عربای اولدہ کرن اقلوب

TUNUS'TA YAĞMALADIKLARI MALLARI TRABLUSGARB'DA SATAN ŞAHISLARIN YAKALANIP MALLARIN SAHİPLERİNE İADESİ

Tunus'da yağma yaparak Trablusgarb'a kaçıp çaldıkları malları çarşıda pazarda sattıkları iddia edilen kişilerin Tunuslu kabilelere mensup olabilecekleri, suçluların yakalanıp malların sahiplerine iadesi ve hudut tecavüzlerinin engellenmesi için Cebel Mutasarrıflığı'na emir verildiğine dair

القبض على الأشخاص الذين يسرقون السلع من تونس ويبيعونها في طرابلس وإعادة تلك السلع إلى أصحابها

حول صدور الأوامر إلى متصرفية الجبل بأن هناك أشخاصاً يقال إنهم يسرقون الأشياء من تونس ثم يهربون إلى طرابلس ليبيعوا ما سرقوه في الأسواق والشوارع وأن هؤلاء الأشخاص قد يكونون من القبائل التونسية، وعليه يجب القبض على هؤلاء المجرمين وإعادة الأموال إلى أصحابها، ومنع تجاوزات الحدود.

[1882 أكتوبر / 29 Ekim]

Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne 16 Zilhicce [12]99 ve 17 Teşrîn-i evvel [12]98 tarihiyle Trablusgarb Vilâyeti'nden mevrûd tahrirâtın sûretidir

Devletlü efendim hazretleri

Bu kerre şeref-tevârüd eden 28 Eylül [12]98 tarihli telgrafnâme-i âlî-yi nezâret-penâhilerinde Tunus'a tecavüz ile gasb u gâret idüb Trablus'a avdet eden Tunusluların eşya-yı mağsûbeyi çarşuda satmakda oldukları istihbâr kılındığı beyân-ı âlîsiyle ba'd-ezîn gasb ve tecavüze meydan verilmemesi hususu emr u iş'âr buyurulmuştur. Tunus'a tecavüz idüb de Trablus'a avdet ve eşya-yı mağsûbeyi pazarlarda fûruht eden Tevâilli vesâire yokdur. Bu ise olsa olsa geçende Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne bi't-takdim bir sûreti manzûr-ı âlî-yi nezâret-penâhileri buyurulmak üzere leffen gönderilen 17 Zilhicce[12] 99 tarihli ve elli yedi numaralı arîza-i âcizîde arz u beyân eylediğim vechile Trablusgarb Vilâyeti'ne iltica eden Tunus urbânından Dergam ve Celahi ve Hemam nâm eşkıya kabâilinin bazı efrâdıyla beraber gitdikleri işidilen Tevâil urbânı olmak gerek olup bunlar ise Tunus taraflarından nefis-i Trablus'a değil ikametgâhlarına bile henüz avdet etmediler. Bununla beraber ikametgâhlarına avdetlerinde götürecekleri eşya-yı menhûbenin kendilerinden zabtıyla ashâbına iadesi ve ba'dema hiçbir kimsenin tecavüz-ı hudud etmesine meydan verilmemesi hususları evvelce ve bu kerre de Cebel Mutasarrıflığı'yla sâir icab edenlere ekîden bildirilmiş ve ba'demâ dahi tıbk-ı emr ü iş'âr-ı âlî-i âsafâneleri vechile takayyüdât-ı mütemâdiyeden geri durulmayacağı bedihî bulunmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i menlehü'l-emrindir.

طرابلس غرب حد و دنی فرانسه عکرنه تحید ایدله کی هوادی یا کسه اولدنی و بونله چرسنه کی کبی سی قمر
 با سلازده اول موجود عکرنه تسلیم نه عیاره بولنه نی هواسی تغافلرخه جمیع منده هاید در
 لوله یقه و بو هوادنه قضا صحت اوله طبع ایتالیایه طرابلس غربا وزیریه بر حرکت کجا وزیر تین
 بولنه یقه فرانسه صحت اوله وزیر فرانسه له بولنه طرابلس غرب حد و دنی عکرنه تحید ی تین
 بولنه طرابلس غرب حد و دنی فرانسه اوله بر حرکت طرابلس غرب حد و دنی فرانسه
 دولت علیه ایله متفقاً مدافع بولنوب بولنه یقه تحقیده له هم بولنه معلومه ویرسی ضمیمه
 پاریسی صبری اسعدیایه قضا صحت و ایتالیایه اوله بر حرکت طرابلس غرب حد و دنی فرانسه
 علیه هم المانیایه معاوضی و طلب و متفق لوله یقه ایتالیایه اوله بر حرکت طرابلس غرب حد و دنی فرانسه
 بولنه قضا صحت و ایتالیایه معاوضی و طلب و متفق لوله یقه ایتالیایه اوله بر حرکت طرابلس غرب حد و دنی فرانسه
 الیه صبره جوبلرله عکرنه علیا قاضی تقضای مروفره خطه یار لوله یقه ان لوله یقه
 مروفره خطه یار لوله یقه عکرنه علیا قاضی تقضای مروفره خطه یار لوله یقه ان لوله یقه

FRANSIZLARIN TRABLUSGARB SINIRINA ASKERÎ YIĞINAK YAPTIĞI İDDİALARI

Trablusgarb sınırına Fransız askerî yığınağı yapıldığı şeklinde çıkan haberlerin aslının olmadığı, ancak İtalya'nın Trablusgarb üzerine bir saldırısı söz konusu olacak olursa Fransa ve Almanya ile ittifak arayışları hakkında

ادعاءات بأن الفرنسيين يحشدون جنودهم على حدود طرابلس الغرب
حول أن الأخبار التي خرجت بأن هناك حشوداً عسكرية فرنسية على حدود طرابلس الغرب لا أساس لها
من الصحة، غير أنه في حالة وقوع هجوم من إيطاليا على طرابلس الغرب فإنها سوف تسعى للتحالف مع
فرنسا وألمانيا.

[15 Haziran / يُونِي 1885]

Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbeti

Hususiye

Trablusgarb hududuna Fransa askerinin tahşîd edildiği havâdisi yanlış olduğu gibi bunun geçen seneki gibi sıcaklar başlamazdan evvel mevcut askerinin tebdilinden ibaret bulunduğu havası telgraflarının cümle-i mündericâtından olduğuna ve bu havâdis mukârin-i sıhhat olmasa bile İtalya'nın Trablusgarb üzerine bir hareket-i tecavüziye niyetinde bulunduğu Fransaca hiss olunması üzerine Fransa'nın böyle Trablusgarb hududuna asker tahşîdi teşebbüsünde bulunması melhûz idüğüne mebnî şâyed İtalya tarafından öyle bir hareket zuhûr edecek olur ise Fransa Hükümeti'nin Devlet-i Aliyye ile müttefikân müdafaada bulunub bulunmayacağını tahkik ile hemen bu tarafa malûmât vermesi zımında Paris Sefîri Esad Paşa hazretleri'ne ve İtalyaca öyle bir tasavvur olduğu tahakkuk ederse o halde Devlet-i Aliyyece Almanya'nın muâveneti matlûb ve muntazır olduğunu ityân ile ol bâbda Prens Bismark tarafından vuku'bulacak ifâdâtı derhal bu tarafa bildirmesi hakkında dahi Berlin Sefâret-i Seniyyesi'ne serî'an telgraflar çekilerek alınacak cevapların arz-ı atabe-i ulyâ kılınması muktezâ-yı emr u fermân-ı hazret-i Padişahî'den olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 2 Ramazan [1]302 fî 3 Haziran [1]301

Ali Rıza

İ. HR, 337/21816

TRABLUSLULARIN OSMANLI ASKERİNİ SEVİNÇ GÖSTERİLERİ İLE KARŞILAMASI

Trablusgarb'a yeniden gönderilen bir miktar Osmanlı askerinin bölge halkının bir kesimi tarafından gösterilerle karşılanmasının huzursuzluğa sebep olduğu iddiasının gerçeği yansıtmayıp tamamen maksatlı olduğu, vilâyette emniyet ve asayiş bakımından bir sıkıntı bulunmadığı

الطرابلسيون يستقبلون الجنود العثمانيين بمظاهر الفرح

حول الزعم بأن إرسال عدد من الجنود العثمانيين مجدداً إلى طرابلس الغرب ثم استقبالهم من قبل قطاع من الأهالي بالمظاهرات وإثارة مشاعر الغضب إنما هو أمر بعيد عن الحقيقة ويكشف عن سوء النية تماماً، وأنه ليس هناك ما يدعو إلى القلق في الولاية من حيث الأمن والاستقرار.

[4 Kasım / نُوفمبر 1885]

*Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne 23 Zilkade [1]302 ve 22 Ağustos [1]301 tarihiyle yazılan
tezkire-i aliyyenin sûretidir*

Ma'rûz-ı çâkerleridir ki

Geçenlerde Trablusgarb'a yeniden bir mikdar asâkir-i şâhâne ile mühimmât-ı harbiye irsâli güyâ ol havalide esâfil-i nas-ı ezhânca bazı mertebe su'-i tesirât hâsıl ederek bir takım uygunsuzluklara bâ'is olmuş olduğuna dair Palermo Şehbenderliği'nden bâ-tahrirât irsâl kılınan *Curnale di Sicilya* gazetesinden müstahrec bendin tercümesiyle bu uygunsuzlukların makrûn-ı sıhhat ise bir an evvel indifâ'ı esbâbının istihsâli ifadesini hâvi Matbuât-ı Ecnebiye Müdüriyet-i behiyyesinden verilen müzekkire leffen takdim kılınmış ve icab-ı hâlin icrâsı vâbeste-i müsâade-i aliyye-i cenâb-ı nezâret-penâhileri bulunmuş olmağla emr u fermân hazret-i menlehü'l-emrindir.

*Nezâret-i müşarünileyhâdan 26 Muharrem [1]303 ve 23 Teşrîn-i evvel [1]301 tarihiyle
zeylen mevrûd cevab-nâmenin sûretidir*

Devletlü efendim hazretleri

Makam-ı âlî-yi Âsafânelerinin vârid olan işbu tezkiresi ve melfûfâtı üzerine Trablus-

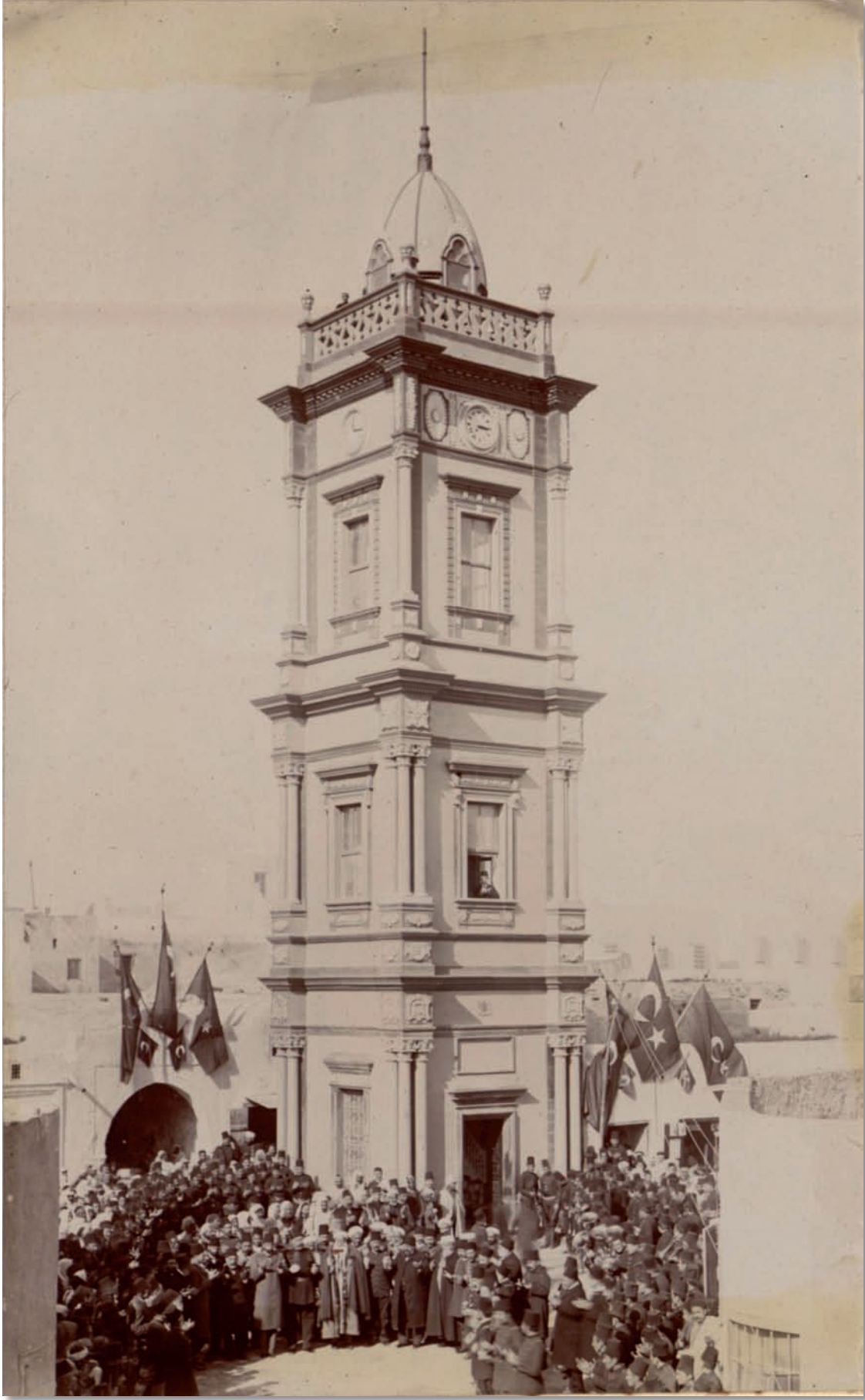

garb vilâyet-i celîlesinden alınan istilâma cevaben vârid olan tahrirâtın sûreti leffen ve mel-fûfât-ı mezkûre dahi iadeten irsâl-i savb-ı âlî-yi nezâret-penâhîleri kılınmış ve mütâlaasından malûm-ı âlî-yi dâverâneleri buyurulacağı üzere ora fırka-yı askeriyesi mürettebâtından istib-dalleri icrâ olunan asâkir-i şahânenin yerine bir mikdar kur'a-yı cedîde efrâdıyla beraber dört kıt'adan ibaret olarak geçende gelen topların hizmet-i cer ve naklinde yekdiğerinin tezyîd ve rağbetleri zımnında ahali-yi İslâmiye tarafından âdetleri vechile bazı elfâza riayeten savt-ı bülend ile yâd olunub bu hâl ise eşya-yı ticariye naklinde hamalların bile mutâdı olan bir şey olup hiçbir kimesneye su'-i tesirât hâsıl etmediği ve etmeyeceği ve hakikat-i hâl bundan ibaret olarak başka yolda bir gûne tahkirât ve tehdidat veya heyecan vuku'unun kat'an aslı olmayub ol bâbda ve teferruat-ı meselede vâki' olan neşriyâtın sırf erâcifden ve tasniât-ı ga-razkârânededen ibaret olarak emniyet-i umûmiye ber-kemâl bulunduğu alâ vechi't-tafsil ifade ve inba kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i menlehü'l-emrindir.

HR. SYS, 1531/13

Trablusgarb Saat Kulesi'nin açılış merasimi
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90788-1

طَرَابُيُوسُ بْنُ لَاقِي

موجودہ کارڈ پر لکھ کر
کریسٹین فائونڈیشن کے نام پر
پہنچے ہیں۔ دوسرے چھ کارڈ "لورڈ سسٹم" نامی گورنر کے نام پر
دوسرے چھ کارڈ "لورڈ سسٹم" نامی گورنر کے نام پر
دوسرے چھ کارڈ "لورڈ سسٹم" نامی گورنر کے نام پر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِرَأْسِ الْإِسْلَامِ
 أَهْلَ دِيَارِ الْإِسْلَامِ

[illegible][illegible]

TRABLUSGARB VALİSİ AHMED RASİM PAŞA İLE VİLÂYET
TERCÜMANINA PAPA TARAFINDAN NİŞAN VERİLMESİ

Papa tarafından Trablusgarb Valisi Ahmed Rasim Paşa ile Vilâyet Tercümanı Şarl Efendi'ye verilecek madalyaların kabulüne izin verilmesi hakkında

نیشان إلى أحمد راسم باشا والي طرابلس الغرب ومترجم الولاية من البابا
حول طلب الإذن بقبول الميداليات التي ستقدم من قبل البابا إلى كل من أحمد راسم باشا والي طرابلس
الغرب وشارل أفندي مترجم الولاية.

[14 Ağustos / أْغُسْطُسْ 1887]

Trablusgarb Vilâyeti

8

Makam-ı celîl-i cenâb-ı Sadâret-penâhi'ye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Trablusgarb Katolik Kilisesi başrahibi marifetiyle Haşmetlü Papa Hazretleri cânibinden mevrûd mektub-ı resmîde âcizlerine "Komandor ve Lord Dipiano" nişânının ikinci rütbesi ve vilâyet tercümanı Şarl Efendi'ye "Lord Rsensiloster" nişânı gönderileceği beyân olduğundan bunların kabulünün istizânına cür'et eylerim. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 26 Şevvâl [1]304 ve fî 5 Temmuz [1]303

Vali-i Trablusgarb
Ahmed Rasim

*

Bâb-ı Âli

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divân-ı Hümayûn

Devletlü efendim hazretleri

Haşmetlü Papa hazretleri tarafından Trablusgarb Valisi devletlü Ahmed Rasim Paşa hazretleriyle Vilâyet Tercümanı Şarl Efendi'ye itâ olunan nişânların kabul ve lede'l-icab ta'lî-

ki zımnında müsâade-i seniyye-i cenâb-ı mülûkânenin istihsâli ifadesine dair vali-i müşâruni-
leyhin tahrirâtı leffen arz ve takdim kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i
hazret-i Padişahî şeref-müteallik buyrulur ise hükm-i celîli infaz edileceği beyânıyla tezkire-i
senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 23 Zilkade [1]304 / fî 1 Ağustos [1]303

Sadrâzam

Kâmil

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

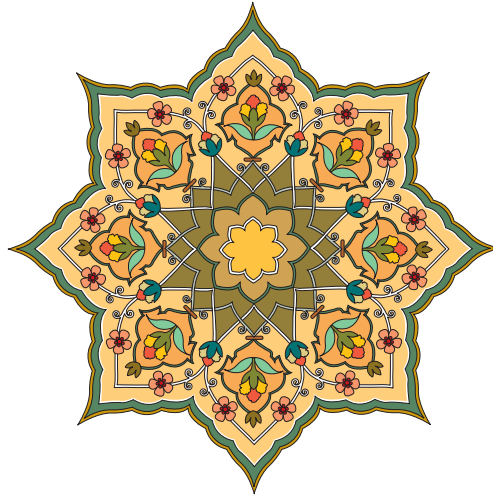
*Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhileriyle melfûf tahrirât
manzûr-ı âli ve ber-vech-i istizân mezkûr nişânların müşâr ve mûmâileyhimâ taraflarından
kabulü karîn-i müsâade-i seniyye-i hazret-i Padişahî olarak mezkûr tahrirât iade kılınmış
olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l emrindir.*

Fî 24 Zilkade [1]304 / fî 2 Ağustos [1]303

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Süreyya

İ. DH, 1042/81970

طرابلسی غریبه ما فوق جودیه نک تزییدیه اورا سکه محتاجین بوندی ایمنه افتادتر لازم کلامه تیزر جودیه
اولمه اورزه اهالی مدینک عکرمه اندرلی داند عاکر موفیه سانی افه اورزه قول او غلامده جودیه تکیله
و تقیم و صکره استو تکیله تدریجاً راهایا فوجیه انیم جک صورج سانی افه و فی تقیم اولمه اورزه اهالی
سازیه نک تیزر به قسم ثانی اعجزه افقا ایدیه جکده بوقصصی مملوک طلود کوزره اورزه اورزه امرای
مرکبه بر داند ریانی افه قتل بر فوجیه خرم اولی داند فوجیه سانی افه بوقصصی مملوک طلود کوزره اورزه اورزه امرای
معدنی حق طرابلسی و بقاره مفرانده بر قیام داند اولی بوزیه جلی اید بوقصصی مملوک طلود کوزره اورزه اورزه امرای
صورج الف و کعبیه سینه صفت ستراییه نظم بوردنده صکره فوجیه مضافه بالیمه طرابلسی
دبقاره کوزر طر و دفعات حق ستر فضا اوله اراده سینه ملوک نظم علی و بود طر ستراییه
سور ایدیه احاطه اوریه بک بخاری مفرانده بحاجی آتیه اوله سالم جیسی و جلی سالم دغم افتر سعادته
در دوا به کاری و طرابلسی غریبه استیلا مفرانک دخی و ردوری امور طبعیه و به بقیه ییل بوزیه حق
اول جودیه مملوک استیلا و دار اوله لاهیج تاریم ننگه دای سرکره دای اوله و طر
اورزه کن مملوک استیلا کن طرابلسی غریبه کله جک اوله مفرانک افاقه دیتو غری ایمنه بکشته
سریقا مناسب بر فضا اینجا و فقیه و شاه مکارم نه عالیه بویصورت بالجمه و ارم بیه سینه اندریدن
عنه علیایه مملوک استیلا تقضی اورده ههجه صفت یاد شهیه بولنه و مملوکا سالم جیسی و جلی
سالم دغم افتر ستراییه ستراییه ستراییه ستراییه ستراییه ستراییه ستراییه ستراییه ستراییه ستراییه ستراییه
لاهیج تاریم ننگه دای سرکره دای اوله و طر
ترک

TRABLUSGARB'DA HALKTAN OLUŞTURULACAK ASKERÎ BİRLİKLERE EĞİTİM VERİLMESİ

Trablusgarb'da askerî kuvvetin artırılması ve güvenliğin sağlanması için alınması gereken tedbirler arasında halktan oluşturulacak birliklere askeri eğitim verilmesi düşünüldüğünden Trablusgarb ileri gelenlerinden Salim Mecîsî ve Hacı Salim Dağem Efendilerin İstanbul'a çağrılarak kendileriyle görüşüldüğü hakkında

تدريب للوحدات العسكرية المقرر تشكيلها من الأهالي في طرابلس الغرب

حول التفكير في بعض التدابير اللازمة اتخاذها لزيادة القوة العسكرية في طرابلس الغرب واستتباب الأمن فيها، ومنها تشكيل وحدات عسكرية من الأهالي وتدريبها تدريباً عسكرياً، وأنه جرى لأجل ذلك دعوة كل من سالم مجيسي والحاج سالم دغم من أعيان طرابلس الغرب إلى استانبول والتباحث معهما لأجل هذا الموضوع.

Yıldız Saray-ı Hümayûnu

Başkitâbet Dairesi

Trablusgarb'daki kuvve-i cünûdiyenin tezyidiyle orasının taht-ı emniyetde bulundurulması için ittihâzı lâzım gelen tedâbir cümlesinden olmak üzere ahali-i mahalliyyenin askerliğe alıştırılması ve ibtidâ "asâkir-i mevki'îye" nâmı altında olarak kolağalarından taburlar teşkil ve tanzim ve sonra işbu teşkilat tedricen ve ahaliyi tevhiş etmeyecek sûrette sâirlerine dahi ta'mim olmak üzere ahali-i sâirenin şimdiden kısm-ı sâni itibarı iktizâ edeceğinden bu maksadı mahallerince müşkilâtı dâ'î olmayacak yolda husûle getirmek üzere oralara ümerâ-yı askeriyeden mürekkebe birer zâtın riyâseti altında müteşekkil birer komisyon izâm olunması ve işbu komisyonun ahaliden bazı erbâb-ı nüfûzun istihsâl-i muâveneti zımınında Trablus ve Bingazi muteberânından birkaç zâtın evvelce buraya celbi ile bazı telkinât icrâsından ve münâsib sûrette eltâf ve inâyât-ı seniyye-i hazret-i şehriyâriye mazhar buyrulduktan sonra komisyon azâlığına bi't-tayin Trablus ve Bingazi'ye gönderilmeleri ve teferruatı hakkında şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i mülûkâne mantûk-ı âlisi vechile taraf-ı sâmi-i Sadâret-penâhilerinden sebk eden iş'âr üzerine bu kere Bingazi muteberânından mahallince intihâb olunan Salim Mecîsî ve Hacı Salim Dağem Efendiler Dersââdet'e vürûd etdikleri ve Trablusgarb'dan istenilen muteberânın dahi vürûdları umûr-ı tabiidan bulunduğu beyânıyla bunlar hakkında olunacak muamelenin istizânına dair vârid olan fî 7 Receb [1]308 tarihli tezkire-i vâlâ-yı Se-

raskerî lede'l-arz manzûr-ı âli olarak gerek mûmâileyhimânın gerek Trablusgarb'dan gelecek olan muteberânın ikamet ve beytûtetleri için Beşiktaş'da serî'an münâsib bir hâne isticâr ve tefrîk ve şân-ı mekârim-nişân-ı âliye lâıyk sûretle bi'l-cümle levâzım-ı beytiye tehiyye etdirilerek atabe-i ulyâya arz-ı malûmât olunması muktezâ-yı emr u fermân-ı hümayûn-ı hazret-i Padişahî'den bulunmasına ve mûmâileyhimâ Salim Muhibbi ve Hacı Salim Dağem Efendiler şimdilik Şazeli Dergâh-ı Şerîfi'ne misâfir edilmiş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 7 Receb [1]308 ve fî 4 Şubat [1]306

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Süreyya

İ. DH, 1218/95393

Eğitim verilen yerli halktan askeri birlikler
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90788-14

طراحی غیب شدی اهل کسبک صوبه اولاً اضیائی دفعیجه موجود موقوفه فی الک مشهوری اولوب
 شدک جنوب و بارم ساعت ماضی واقع بوملیان نام قوی بخاری طایفه ماکدی وضع اوله و صوبه
 مرکز اوله اوزره شدک خدیو قوی خارج و اتصاله انی عدد یرک صیقله ماکل جیمه انشا ایریوب
 رسم کتابی اصنافیغه و اولاده هیئت تقیبه اعضا لغیه طایفه غزیه بومله اوله شورای دولت اعضا
 اکرم بک افقه مضری طخنه انشا ایریوب مضموم تا بحظه صورتی تقیم قلیبی بیاید و بقیه علی
 حضرت پادشاه اولیغی تقدیرم مضموم جیمه فی بالاسه حکایت یرم حکم دار طایفه غزیه و بقیه وار
 اوله تحریات لدی الوصی مضموم علی ایس و صوره معروضه مقدومه معنی سیه مضموم قلیبی یوردیم
 ولایت شایلا ایفای تبلیغات ایس ارضیه برای معلقات استعاضه ایفای اولیغی اولیغی اوردنانه حضرت
 ولی الامر و پادشاه و پادشاه و پادشاه
 برکات

SU İHTİYACININ KARŞILANMASI İÇİN BUHARLI MAKİNE KULLANILMASI

Trablusgarb halkının su ihtiyacını karşılamak üzere şehre yarım saat mesafede bulunan büyük bir su kuyusuna buharlı tulumba makinesi konularak şehrin girişine de çeşmeler inşa edildiği

استخدام مضخة بخارية لتلبية حاجة الأهالي إلى المياه
حول تركيب مضخة بخارية على إحدى الآبار الكبيرة الموجودة على مسافة نصف ساعة إلى المدينة من أجل توفير المياه للأهالي في طرابلس الغرب، ثم إقامة الحنفيات في مدخل المدينة.

[1891 يُولْيَه / 2 Temmuz]

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu

Başkitâbet Dairesi

Trablusgarb Şehri ahalisinin suya olan ihtiyaclarını def' için mevcut su kuyularının en meşhuru olup şehrin cenûbunda ve yarım saat mesafede vâki' Bumelyana nâm kuyuya buharlı tulumba makinesi vaz' olunarak suya merkez olmak üzere şehrin Hendek Kapısı haric ve ittisâlinde altı aded büyük musluklu mükemmel bir çeşme inşa edilip resm-i küşâdî icrâ kılındığına ve o esnada heyet-i teftişîye azâlığıyla Trablusgarb'da bulunmuş olan Şûrâ-yı Devlet azâsından Ekrem Beyefendi hazretleri tarafından inşâd edilen manzûme-i tarihiyenin sûreti takdim kılındığı beyânıyla karîn-i tensîb-i âli-i hazret-i Padişahî olduğu takdirde mezkûr çeşmenin bâlâsına hak etdirileceğine dair Trablusgarb Vilâyeti'nden vârid olan tahrirât lede'l-arz manzûr-ı âli olmuş ve sûret-i ma'rûza makrûn-ı müsâade-i hazret-i Hilâfet-penâhi buyrularak vilâyet-i müşârunileyhâya ifâ-yı tebligât edilmiş olmasıyla berây-ı malûmât iş'âr-ı keyfiyete ibtidâr kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 25 Zilkade [1]308 ve fî 20 Haziran [1]307

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Süreyya

İ. DH, 1231/96451

شده بود قدر طرابلس عزب صفه شرفدار در اولاد اراده سنه ۱۰۸۲ هجری قمری در سید بوباک جریانه ایله معالیه
اوله صحن کبی اورام اجرا ایله جات اصلاحیه ایچره دوا رعایه سنه تبلیغیه اجرا ایله بکته دساره دایر رسیده دست
نظم اولاد ۱۰۸۲ هجری قمری تا بکته تذکره حضور صدر استیلا هجری قمری التقیم منظوم اولدی اول امرده طرابلس عزب
ایسته دایر کرک دایره حیدر عسکریم جریانه ایله کرک تقسیمه عسکر فومیه علیکینه ویا دراکرم صفه شهابه شاکر
یا شاکر صفه تری جابنده عصبه علیکینه معالیه و معالیه عصبه اورامه صورتی دایره حیدر صدر استیلا هجری قمری
حب اولدی و طرف سانی سکریم تبلیغ فاضله اولدی و جبهه طرابلس عزب قزق سی قزق اندان که عصبه ایله بینه اصحاب
اهلیت و افتداده برزانه انتخاب اولوب جبهه ملکیه و عسکریم دایره انتخاب اوله صحن غایت اهل و مقدر ایکتر دایره مرکب
برهینت فرمانده اندان تحت ریاسته اوله صحن امر اصلاحیه مامور ایلمی و هجری قمری دایره ایله محلی اداره موجود دایره ده
اصلاحیه طلبه دهانه باره سرعت و سهولت اجرا ایله بکته ایچره ولایت مشارالیه تابع لوا و قضا دره مرکز ولایت
ایکتر دایره حب و دعوت ایلجه اوزره بوندرن صورته انتخاب دایره تعلیمیه قیلقو مختصر برلک صحنه قلم النبی و مصلی ایله جبهه
شوی سید برکند بایرینه بر مقدر معسکه دایره ویرلی و مملکت اصلاحیه ایچره ولایت دایره شاکر یا شاکر افتداده حفره
کند بایرینک اصنافه لزوم صی اولدی بینه دایره بر نظره ترتیب ایله باب بعده دایره ولایت طرفنده مذکور محله قرائت
اوله اوزره اول امرده صوره سنه منظوم بیو لوله ایچره تقیم ایلمی و طرابلس عزب موقع اجرای قونامه لازم محله
اصلاحیه بر لایحه شکر بنده قلم الیله بوندرن مواد مندرج سی جبهه سنه کتت تصدیقه الیلمی
ولایت مذکوره ذل حفظه و اسالیبه و استیصال اسباب ترقی نقطه نظرند جبهه عسکریم و ملکیه و امور ناضیه و زراعه
علاوه اوله ره اختا زی لزوم کلامه کافیه ایلمی و خزانسز لر توند جریانه ایلمی دایره اعمار ایلمی و بر لایحه طرابلس عزب دایره
او بولده اعمارینک دایره لزوم کلامه کافیه ایلمی و خزانسز لر توند جریانه ایلمی دایره اعمار ایلمی و بر لایحه طرابلس عزب دایره
والیصل شدیه قدر طرابلس عزب بر چوده مامور لکوندرید رک خراج راهرو ویرلیه اولدی بینه حاکمه بر تکره کور بیده مامور
اوله بینه بود صحن کی تشبیه دایره بر تکره حاکم ایلمی جات بولده اولامه دقت داعیه فاضله شرفنامه بیو لوله اوزره
هجو به صفه حفره فضا حق مقضای منصفه بونیمه اجرا بر امر درجه صفه و اولامه راه اصلاحیه سکریم صفه
نکات

TRABLUSGARB'DA ISLAHAT İÇİN MECLİS OLUŞTURULMASI

Trablusgarb'da gerekli ıslahatların yapılabilmesi için gönderilen Askerî Teftiş Komisyonu ve Padişah yaverlerinden Şakir Paşa'nın görüşleri doğrultusunda Trablusgarb Fırka Kumandanı'nın derhal kudretli bir şahısla değiştirilmesi, yapılacak ıslahat faaliyetlerinin kolaylaştırılabilmesi için vilâyete bağlı sancak ve kazâlardan gelecek temsilcilerle oluşturulacak bir meclis oluşturularak faaliyet yapması hakkında

تشكيل مجلس للقيام بالإصلاحات اللازمة في طرابلس الغرب

حول أنه في ضوء الآراء التي عرضتها لجنة التفتيش العسكرية المرسلة لأجل إمكانية القيام بالإصلاحات اللازمة في طرابلس الغرب، وعلى ضوء آراء شاکر باشا أحد ياوران السلطان فقد تقرر تغيير فوري لقائد فرقة طرابلس الغرب بشخص آخر أكثر قدرة، وتشكيل مجلس يضم ممثلين من السناجق والأفضية التابعة للولاية تكون مهمته المساعدة في تحقيق الإصلاحات المقررة، والشروع في العمل والنشاط لأجل ذلك.

[2 Mart / مارس 1892]

Yıldız Saray-ı Hümayûnu

Başkitâbet Dairesi

5083

Şimdiye kadar Trablusgarb hakkında şeref-sâdır olan irâdât-ı seniyye-i mülûkânenin mütâlaasıyla bu bâbda cereyân eden muamelât tedkik olunacağı gibi oraca icrâ edilecek ıslahat için devâir-i aidesine tebligât icrâ edildiğine vesâireye dair resîde-i dest-i ta'zîm olan fî 29 Receb [1]309 tarihli tezkire-i hususiye-i Sadâret-penâhileri lede't-takdim manzûr-ı âli oldu.

Evvel-emirde Trablusgarb işine dair gerek daire-i celîle-i askeriyece cereyân eden gerek Teftiş-i Askerî Komisyon-ı Âlisi'nden ve Yâver-i Ekrem-i Hazret-i Şehriyârî Şakir Paşa hazretleri cânibinden arz-ı atabe-i ulyâ kılınan muamelât ve mütâlaatı hâvi evrâk sûretlerinin dahi daire-i celîle-i Sadâret-penâhilerine celb olunması ve taraf-ı sâmi-i Seraskerîye tebliğ kılınmış olduğu vechile Trablusgarb Fırkası kumandanının hemen azliyle yerine ashâb-ı ehliyet ve iktidardan bir zât intihâb olunub cihet-i mülkiye ve askeriyeden intihâb olunacak gâyet ehil ve muktedir ikişer zâtdan mürekkeb bir heyetin kumandanın taht-ı riyâsetinde olarak emr-i ıslahâta memûr edilmesi ve her ne kadar vilâyetde meclis-i idare mevcut ise de ıslahât-ı matlûbe daha ziyade sür'at ve suhûletle icrâ edilebilmek için vilâyet-i müşârunileyhâya tâbî livâ ve kazâlardan merkez-i vilâyete ikişer zât celb ve davet olunmak üzere bunların sûret-i

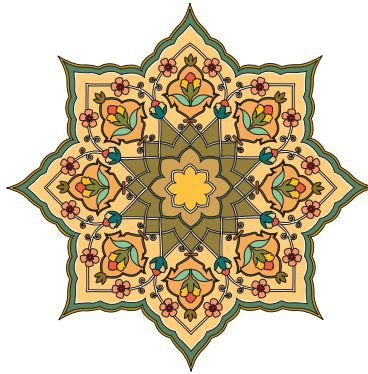

intihâbına dair talimât kılıklı muhtasar bir nizâmname kaleme alınması ve mûmâileyhin har-cırâhlarının tesviyesiyle beraber kendilerine birer mikdar maaş dahi verilmesi ve memleketin ıslahatı için veli-ni‘met-i bî-minnetimiz Padişahımız efendimiz hazretlerince kendilerinin ic-timâ‘ına lüzûm hissolunduğuna dair bir nutuk tertib edilip ba‘dehû vali-i vilâyet tarafından mezkûr meclisde kıraat olunmak üzere evvel-emirde müsveddesinin manzûr-ı âli buyrulmak için takdim edilmesi ve Trablusgarbca mevki‘-i icrâyâ konulmak lâzım gelen ıslahat bir lâyiha şeklinde bend bend kaleme alınarak bunun mûmâileyhime kıraatıyla mevâdd-ı mûndericesi cümlesinin taht-ı tasdikine aldırılması ve lâyiha-i mezkûrenin hıfz-ı emn ü asayiş ve istihsâl-i esbâb-ı terakki nokta-i nazarından cihet-i askeriye ve mülkiyeye ve umûr-ı nâfia ve ziraata aid olarak ittihâzı lâzım gelen kâffe-i tedâbiri ve Fransızlar Tunus’la Ceyazir’i nasıl imar ediyorlar ise Trablusgarb’ın dahi o yolda imarını kâfil mevâddı câmi‘ sûretde tertibiyle Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâca dahi taht-ı tasdika alındıktan sonra arz-ı atabe-i ulyâ ve’l-hâsıl şimdiye kadar Trablusgarb’a birçok memûrlar gönderilerek harcırah verilmiş olduğu halde bir semere görülememiş olduğundan bu defaki teşebbüsâtın dahi bir netice hâsıl etmeyecek yolda olma-masına dikkat ve itinâ kılınması şeref-müteallik buyrulan emr u fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhi muktezâ-yı münifinden bulunmağın emr u fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir.

Fî 2 Şa‘ban [1]309 / fî 18 Şubat [1]307

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Süreyya

İ. DH, 1268/99691

دافند نظر به جلد سنده (کا و در دست) فایز به نظر به جلد فایز به مورد
تذکره نک صورتی

دو تنو اقمم حضرتی
طایفه عربیه شکره انگیزان جواره که قراده افامندی من اوله فی کج ساعده و سرور دیکج همه صادره کانه فاجوده نام
قریه ده افامه نک اینیه ایکی انگیزه ده ساعده الجیکج بیانیه استو منوقتک فتح و الفاس الفاسی حاوی انگیزه سفارته
و بریایب امر اوله شکر فایز تذکره عین آصفان لریه تودیع جوبیتو تقریر زجر من اوله بن سجدیده اسفندیه جلد بیایه
حقیقت حال دیکجه افامه ده سفارته حاوی طایفه عربیه و لریه جلد سنده الفاسی فخرانک بر صورتی لغا ارسای
فاسیه اوله سفارته فخرانک نظر سفارته مذکوره به ایجاب و جرحه تبلیغافه افامی موطو هم عین نظر فایز سنده ایجاب
اوله فایز سنده سنده سنده

TRABLUSGARB'DA İNGİLİZLERİN KIRSAL BÖLGELERDE İKAMET ETMEMELERİ

İngiliz sefâreti tarafından yazı ile sorulan Trablusgarb'da bulunan bazı İngilizlerin kırsal bölgelerde ikamet etme isteklerinin kabul edilmemesi kararının tamamen bu kişilerin güvenlikleri düşünülerek ve de misyonerlik faaliyetlerini kontrol altında tutabilmek amacıyla alınmış olduğu

حظر إقامة بعض الإنجليز في المناطق الريفية بطرابلس الغرب

حول الخطاب القادم من السفارة الانجليزية للسؤال عن قرار رفض الطلبات المقدمة من بعض الانجليز للإقامة في المناطق الريفية بطرابلس الغرب، والرد بأن ذلك إنما صدر بقصد تأمين سلامة هؤلاء الأشخاص تماماً، ووضع الأنشطة التبشيرية تحت الرقابة.

[1893 ديسيمبر / 23 Aralık]

Trablusgarb'da mütemekkin İngilizlerin civardaki kurâda ikametleri men' olunduğu gibi sahilde ve şehirden iki saat bu'ud mesafede kâin Tacura nâm karyede ikamet etmek isteyen iki İngiliz de müsâade edilmediği beyânıyla işbu memnû'iyetin ref' ve ilgâsı iltimasını ol bâbda bazı ifadeyi hâvi İngiltere Sefâreti'nden verilip Hariciye Nezâret-i Celîlesi'nden tevdi' olunan takrîrin tercümesi leffen irsâl buyurulduğundan hakikat-i hâlin ilaveten mütâlâa-yı âcizânemle arz ve iş'ârı şeref-vârid olan 27 Teşrîn-i sâni [1]304 tarihli ve yüz yetmiş bir numaralı tahrîrât-ı aliyye-i nezâret-penâhîlerinde irâde buyurulmuşdur. Takrîr-i mezkûrda dahil-i memleketde ecnebi casusları bulunmak hasebiyle haric-i beldede vâki' nevahide ikamet hakkındaki memnû'iyetin ifâsı lüzûmu taraf-ı âcizîden der-miyân olunduğunu mübeyyin bir fıkra munderic ise de bu fıkra külliyyen asılsız olup âcizleri cânibinden böyle bir söz söylenilmemiştir. Haric-i şehirde kırlarda ikamet arzusunda bulunan bura İngiliz ceneral konsolosu ve damadı olduğu ve hatta âcizlerine haber ve malûmât vermeyerek ve zabtiye istemeyerek konsolos-ı mûmâileyh ile mahdumu ve damadı bundan mukaddem bir-iki defa şehre bir iki saat mesafede çadır kurub ve birkaç günler ikamet etmiş ve yerli ahaliden muhâfız sûretiyle birkaç kişi yanlarında bulundurmış olduklarından geçen sene Bâb-ı Âli ve Mâbeyn-i Cenâb-ı Mülûkâne ile cereyân eden muhâbere üzerine konsolos-ı mûmâileyh sûret-i münâsibede ifâ-yı tebligât olunarak bu misüllü harekâtdan sarf-ı nazar etdirilmesi bâ irâde-i seniyye emr u iş'âr buyurulmuş ve yine mezkûr takrîrde Trablusgarb'da mütemekkin ecnebi familyalarının arasına şehri terk ile tebdil-i havaya muhtac olanlarca adeta bir sayfiye makamında olan kurâ-yı mücâvireye azimet mecburiyetinde bulunacakları beyân olunub halbuki şehrin civar ve etrafı muntazam ve kâbil-i sükenâ karyelerden ârî kırlardan ibaret ve merkez-i vilâyetde temekkün etmiş birkaç İngiliz tâcirleri ise han ve hâne sahipleri olub şimdiye değin ne bunlar-

dan ve ne de onlar gibi sâir ecnebilere öyle bir emel ve iltimasda bulunan olmadığı karîn-i mertebe-i sıhhat bulunmuşdur Tacura Nahiyesinde ikamet etmek isteyen iki İngiliz'e gelince bunlar iki üç sene evvel buraya gelen İngiliz misyonerin nefsi-i şehirde çarşı ve bazarda yerli İslâm ahaliye meccânen Hıristiyanlığa müteallik kütüb-i diniyye tevzî' ve bazı cahil ve gafil zencilere hafıyyen telkin ve talim-i din etdikleri meşhûd ve muhakkak olmakdan nâşi bu dürlü muamele ve hareketden kendüleri men' edilmiş idi. Tacura denilen mahal öyle topluca bir karye şeklinde olmayub mevcut hâneler yekdiğerine bir kaçır dakika mesafede dağınık ve sahilden uzakık bir Bedevi köyü tarzında olmasıyla meks ve ikamete şâyân olmadığı halde bunların Tacura'da vesâir mahallerde ikamet etmek istemeleri oralarda ahaliye kitaplar tevzî' ve Hıristiyanlık dinini telkin etmek fıkır ve sevdasına mebnî ve bir de Fransızların Tunus'a duhûlünden sonra bazı Tunus kaçakları arasına Trablusgarb Vilâyeti'ne geçip şurada burada ihtifa eyledikleri ve bunlar katil ve eşkıya makulesinden Fransızların düşman-ı kavisi bulunduğı cihetle eğer bir ecnebiye rast gelecek olurlar ise Fransız mı İngiliz mi hangi milletden olduğunu fark ve temyiz edemeyerek Fransız zannıyla derhal öldürecekleri malûm idüğünden şu halde bir ecnebinin uzak yakın dahil-i vilâyetde gezmek için yanına sekiz on nefer zabtiye terfiki lâzım geleceğı gibi işbu misyonerler de civar mahallerde ve şurada burada çadır kurup istedikleri ecilden muhâfazaları zımnında ol mikdar zabtiye verilmesi iktizâ edeceğı ve bu ise mevkiân müşkil oldukdan başka misyonerlerin hükümetçe şu sûretle arzu etdikleri mahallere azimet ve ikametlerine muvâfakat ve mümâşat gösterilmesi mâ fi'z-zamirlerinin serbestçe icrâsına müsâadeyi mutazammın ve bu da ezhân ve itikâd-ı ahaliye su'-i tesir ile sûrî ve manevî mehâzir ve mazarratı muntîc olacağı bedihîdir. Binaberîn bu ana kadar haricden buraya gelib de dâimî ve muvakkat her nasıl olur ise olsun nefsi-i şehrin karîb ve ba'id haricinde seyahat veya ikamet etmek isteyen ecnebilere hiçbirine kat'a ruhsat verilmediğı gibi işbu misyonerlere dahi nefsi-i şehirden harice çıkmalarına ve şurada burada gezip ahali ile ihtilât etmelerine müsâade olunmamaktadır. Ancak vilâyete tabi' nefsi-i Humus'da halka fabrikası olan İngiltereli ve İtalyalı tâcirler umûr-ı mesâlih-i zâtiyeleri için orada ikamet etmekte ve aralıkta buraya gelip gitmekte olduklarından bunlara hiçbir şey denilmemektedir. Her çend Trablusgarb ahalisinin salâh-ı dinîyeleri iktizâsınca misyonerler tarafından vuku' bulan o misüllü muamelât-ı iğfalkârânenin asla tesiri görülememiş ve görülemezse de merkez-i vilâyet daima göz önünde bulunduğundan hükümetin takayyüdât-ı mütemâdiyesi ile bir güne fenalığa meydan verilmemek ve mugâyir-i rıza-yı âlî ahvâl vuku'unun der-akab önü alınabilmek mümkünâtından ve fakat bunların haricde bir takım Bedevi ve vahşî Araplar içine gidip ihtilât eylemeleri ve o dürlü muamele ve hareketde bulunmaları muhatara ve tehlikeyi câlib hâlâtdan olmağla mücerred ilcâât-ı mevkiyye ve esbâb-ı mebhûsededen nâşi hasbe'l-vazife vilâyetçe müttehiz olan usûl-i kadime ve muamelât-ı câriye ve mer'ıyyenin kemâ fi's-sâbık muhâfaza ve icrâsı lüzûm ve vücûb-ı hakikisini nazar-ı dakâyık-bîn-i cenâb-ı âsafânelerine arz eylerim, ol bâbda.

Fî 11 Teşrîn-i sâni [1]309

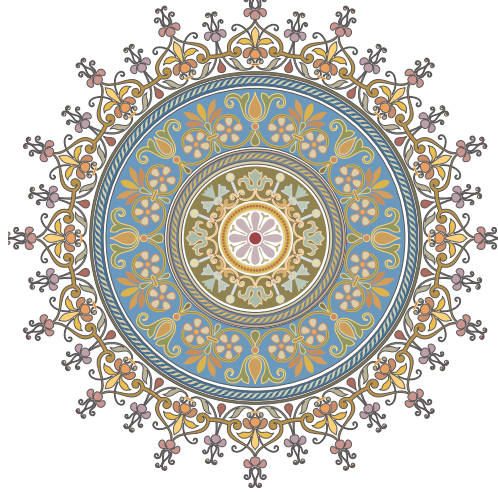
*

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden 11 Kanun-ı evvel [1]309 tarihiyle nezâret-i celîle-i Hariciye'ye mevrûd tezkirenin sûretidir

Devletlü efendim hazretleri

Trablusgarb'da mütemekkin İngilizlerin civardaki kurâda ikametleri men' olunduğu gibi sahilde ve şehirden iki saat mesafede kâin Tacura nâm karyede ikamet etmek isteyen iki İngiliz de müsâade edilmediği beyânıyla işbu memnû'iyetin ref' ve ilgâsı iltimasını hâvi İngiltere sefâretinden verilip 21 Teşrîn-i evvel [1]309 tarihli tezkire-i aliyye-i âsafâneleriyle tevdi' buyurulan takrîr tercümesi üzerine sebk eden isti'lâma cevaben beyân-ı hakikat-i hâli ve bazı izahât ve mütâlaatı hâvi Trablusgarb Vilâyet-i Celîlesi'nden alınan tahrirâtın bir sûreti leffen irsâl kılınmış olmağla mündericâtına nazaran sefâret-i mezkûreye icabı vechile tebligât ifâsı menût-ı himem-i aliyye-i nezâret-penahîleridir. Ol bâbda emr u fermân hazret-i menle-hü'l-emrindir.

HR. SYS, 1531/20_5-6

رہا زیادہ توسیع و تکثیر ایسی

باس کتابت دارہی

هنا بعد من غروب ولا تترك حلالك من ميمونة وبقية وقبورى مرده
نورى حلال الزمان مظفر حمرن حاد فقهى اولادى لعان سيني حوى
نعمان مسوده سید

برآمده — ششقات جدیده عکبره مجتبیٰ تعلیم دخی داخل اولدنی حالده قرطیس عربی دولتی اهلایسک قرطی صولی دوزره حمد
حمدت عکبره بدو مطلقه لوتکس دیومار دده سواریدر دویج ویدارد لر بیی سه خدمت عکبره ایضا ایضی حالده بدو صورت معلوم
کندیشنی موجب واهی ایچونه سولت غصه اوله جغده مکنه اولدنی تقدیرده سوزی دیاده لرون مدت خدمتینک بویلا نصیبه
قانی وایس عکبره لر بیک صافلی زحاف الای البسه سه موافقه اولدیه کورسیدر جلال غمزه قطیقا جدده ده حقیقه فوشار
بیایدی و محلی دویج وایس تاسیس اولدیه عاکر مذکور ده بیک البسه اوراده اعمال ایضا لفظه بار بونون آباده فایده
دخی محله باید بری و سوزی صفه ایچونه بار کید طایفه بیک لرون اوراده تا سراجدر لرون بوزده کورسیدر جلال دوسه لر بونون
مده حمد الویشی جودنغ اعمال راحضا قانی

پہلی بارہ — اسے بددی خصلتہ و فہم و حافظہ بخیرہ صورت مکملہ مرثہ اولیہ اور ہائی فزیکس و انڈر

[illegible]

فصلنامه
در دین و اخلاق — و اینک بود که بعد از چند روز که خانه پدر محمد میرزا درک و طوب و نصیب و اسرار و غیره بود
بدرستی و قیام و در بعضی از اینها که بعد از آنکه در آنجا بود و در آنجا بود و در آنجا بود و در آنجا بود
عمالی که می نمودی این که نه در آنجا بود و در آنجا بود و در آنجا بود و در آنجا بود
و فرمودی که این نامه قشنگان و نیکوکاران و در آنجا بود و در آنجا بود و در آنجا بود
و صاحب آنکه پدر در آنجا بود و در آنجا بود و در آنجا بود و در آنجا بود

وضا بط لونه بد رنگ شده است و در آن
بشیخ مراد — سواد داشته مرا حاشا که منقعه ثابت طوبیه در آن نرفته و لایق مالک دلتی و مکرک طوبیه در آن
و حق بجانب اشغال و زحمت و کثرت محفوظ و بهر حال در آن نرفته و مکرک طوبیه در آن بسیار نفع و مکرک
چون آن نفع

[illegible]

کشته و زبانه و غارت این بر سر راهانی اسلام به پیش قتال حدوده سیب و بلسه اولی بن معلوم اولی و طایفه عربی که در ایران بودند
تخت و اولی و ایجاب حاله الیوم بود و در قتل عثمانیه سکه مختلفه و در حدی دولت علیه لیده و سایر این مدافع مقصد
استقامت و قتل سطلیم بر مقداری این با اما چنانکه قتل نظر لسلج اولی محل مذکور اهل بلسه و طایفه عربی که در ایران بودند
بعد از این که در این شتات مضره ملک اولی که بلسه جلدی بود بطلب بقتل اشیاء بود و چون در حدی دولت تقوی اید ملک صورتی
موضع ملک و صحت دولت بر سر مایه متوجه و در این اشیاء و در حدی و شتات اولی که در سوال محله لیده اید و در حدی دولت
در حدی و مایه اشیاء ملک استقامت

بدری که در حدی مایه — طایفه عربی که در حدی و مایه استقامت لیده و در حدی دولت بر سر مایه متوجه و در این اشیاء و در حدی و شتات اولی که در سوال محله لیده اید و در حدی دولت
در حدی و مایه اشیاء ملک استقامت

اولی که در حدی مایه — در حدی و مایه اشیاء ملک استقامت لیده و در حدی دولت بر سر مایه متوجه و در این اشیاء و در حدی و شتات اولی که در سوال محله لیده اید و در حدی دولت
در حدی و مایه اشیاء ملک استقامت

اولی که در حدی مایه — در حدی و مایه اشیاء ملک استقامت لیده و در حدی دولت بر سر مایه متوجه و در این اشیاء و در حدی و شتات اولی که در سوال محله لیده اید و در حدی دولت
در حدی و مایه اشیاء ملک استقامت

اولی که در حدی مایه — در حدی و مایه اشیاء ملک استقامت لیده و در حدی دولت بر سر مایه متوجه و در این اشیاء و در حدی و شتات اولی که در سوال محله لیده اید و در حدی دولت
در حدی و مایه اشیاء ملک استقامت

بدر کمالی

باش کتابت داره سی

۴۱۴

طریقی غیب و لا یتک جهول نمای مصوریت و قیسی مرند و لای خطر الام ظاهر حضرت خدیجه
اولیه طاعت سیه بی هادی تعلیمات موده سی بر مطوعه اراده سیه حضرت خدیجه کفا
بیال سوی سالی حد اینه هدی قلنس و لطف اولیای امر و زمانه حضرت و لامه

ابیم علی و اجزیه علی
سیدی
کتاب

TRABLUSGARB'IN KALKINMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

Trablusgarb Vilâyeti'nin kalkındırılması amacıyla askerlik, güvenlik, idare, eğitim, ticaret, ziraat, hayvancılık, ulaşım, haberleşme gibi hususlarda yapılması gerekenler hakkında Padişah'ın görüşleri doğrultusunda hazırlanarak Sadâret'e sunulan talimât

ما يلزم من أعمال لتنمية ولاية طرابلس الغرب

تعليمات تم إعدادها وتقديمها للصدر الأعظم متضمنة آراء وأفكار السلطان فيما يلزم عمله لتنمية طرابلس الغرب في مجالات مثل: الجندية والأمن والإدارة والتعليم والتجارة والزراعة وتربية الحيوان والنقل والاتصالات وغير ذلك.

[1895 يُولَيَه / 3 Temmuz]

Yıldız Saray-ı Hümayûnu

Başkitâbet Dairesi

313

Trablusgarb Vilâyeti'nin husûl-i temâmî-i ma'mûriyet ve terakkisi emrinde lâ-yih-i hâtır-ı ilhâm-ı müzâhir-i hazret-i Hilâfet-penâhî olan mütalaât-ı seniyyeyi hâvi talimât müsveddesi ber-mantûk-ı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî leffen irsâl-i sû-yi sâmi-i Sadâret-penâhîleri kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân-ı hazret-i veliyyü'l-emrindir

Fî 10 Muharrem [1]313 ve fî 21 Haziran [1]311

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

*

Yıldız Saray-ı Hümayûnu

Başkitâbet Dairesi

Trablusgarb Vilâyeti'nin husûl-i temâmî-i ma'mûriyet ve terakkisi ve takviyesi emrinde lâ-yih-i hâtır-ı ilhâm-müzâhir-i hazret-i Hilâfet-penâhî olan mütalaât-ı seniyyeyi hâvi talimât müsveddesidir

Birinci madde- Tensikât-ı cedîde-i askeriye mücebince talim dahi dahil olduğu halde Trablusgarb Vilâyeti ahalisinin kur'a usûlü üzere cümleten hizmet-i askeriye ile mükellef

tutulması ve bunlardan süvariler üç ve piyadeler iki sene hizmet-i askeriye ifâ etdikleri halde bu sûret muallim askerin kesretle yetişmesini mûcib ve ahali için suhûlet-bahş- olacağından mümkün olduğu takdirde süvari ve piyadelerin müddet-i hizmetlerinin bu vecihle tayin kılınması ve elbise-i askeriyelerinin sarıklı zühaf alayı elbisesine muvâfık olarak gösterilecek numûneye tatbikan beldeye çıkan kumaşdan yaptırılması ve mahalli ordusunca dikimhâne tesis olunarak asâkir-i mezkûrenin elbisesi orada imal etdirilmekle beraber bunların ayakkabılarının dahi mahallinde yaptırılması ve süvari sınıfı için bârgir takımlarının gerek oradaki saraçlar ve gerek buradan gönderilecek ustalar marifetiyle fenn-i harbe elverişli sûretde imal ve ihzâr kılınması,

İkinci madde- Asayiş-i beldeyi halelden vikâye ve muhâfaza için sûret-i mükemmelede müretteb olmak üzere icabı kadar polis ve jandarma teşkil edilmesi,

Üçüncü madde- Vilâyet-i müşârunileyhâda ahalinin Hükümet-i Seniyye'ye olan muhabbetlerinin takviyesiyle vilâyete bir taraftan ve mesela İtalyanlar cânibinden bir hücum ve tecavüz vuku'unda haricden asker sevk olunmasına hâcet kalmayarak memleketin kuvve-i mevcudesiyle müdafaası kâbil olacak bir hale konulması

Dördüncü madde- Vilâyetin buraya bu'du hasebiyle küçük sefâin ile torpidoların ve top ve tüfenk ve esliha-i sâirenin tamir için bu tarafa celbi kâbil olamayacağı cihetle mahallinde tamirleri maddesinin ve müteferriâtının temini muktezi ve esliha için lüzûmu olacak fişenklerin de orada imali muhassenâtı müeddî idüğünden o vecihle küçük sefâin ile torpidoların ve top ve tüfenk ve esliha-i sâirenin tamirine ve fişenk imaline ve kovanları boşanan fişenklerin imlâsına mahsûs ve küçük bir havuzu şâmil bulunmak üzere Tersane ve Tophâne-i Âmire'den lüzûmu kadar usta ve zâbit gönderilerek mahallinde tersane ve tophâne tarzında bir imalathâne tesis edilmesi,

Beşinci madde- Sevâhile düşman muhacemâtının men'i zımnında sabit to[r]pidoların nevâkısı olduğu halde ikmâl olunması ve müteharrik torpidoların dahi icabında isti'mâl ve endahat olunmak üzere taht-ı muhâfazada bulundurulması ve'l-hâsıl oraca sâbit ve müteharrik torpidoların esbâb-ı intizam ve mükemmeliyetinin istihsâl kılınması

Altıncı madde- Asâkir-i şahâne kışlalarının elverişli bir derece-i mükemmeliyete ve ahalinin muâvenetiyle istihkâmların nevâkısı bi'l-ikmâl bir tecavüz vuku'unda bi-hakkın müdafaaya salih olacak bir hale konulması ve erkân-ı harb zâbitanı marifetiyle tayin olunacak noktalara yeniden istihkâmlar dahi yapılması,

Yedinci madde- Mahallinde belediye usûlü tesis ve mehâkim-i nizâmiye teşkil edilmekle beraber kazâ ve livâ teşkiline lüzûm olan mahallere kaymakam ve mutasarrıflar tayin olunması,

Sekizinci madde- Emr-i inzibâtın temini ve gümrük muamelâtının ve umûr-ı ticariyenin teshili ve ahalinin ikametleri tenezzühleri esbâbının istihzarı zımnında Trablusgarb sahilinde rıhtım ve liman inşası,

Dokuzuncu madde- Her türlü kaçağın men‘-i vuku‘ı için gümrük ebniyesinin ıslah ve sevâhil-i vilâyetin muntazam ve mazbût bir hale ifrâğ olunması,

Onuncu madde- Valinin bahren sevâhili devre çıkması için vilâyet maiyyetinde bir vapur bulundurulması,

On birinci madde- Mahallinde ufak bir itfaiye heyeti vücuda getirilmesi,

On ikinci madde- Trablusgarb'a doğrudan doğruya ve dolayısıyla alâkası olan devletlere mensub olmamak ve Rumeli hattında olduğu gibi imtiyazı âtide başka bir kumpanyaya devr etmemek şartlarıyla teşekkül edecek bir anonim şirket vasıtasıyla Trablusgarb'da sahile kadar ticareti temin edecek sûretde bir şimendüfer hattı yapılması,

On üçüncü madde- Trablusgarb Vilâyeti'nde terakki-i ticareti temin için lüzûmu olan şose yollarının inşa kılınması,

On dördüncü madde- Livâ ve kazâların merkeze bi'n-nisbe ba‘id olanlarına telgraf ve yakın bulunanlarına telefon hattıyla rabt edilmesi,

On beşinci madde- İleride Bingazi Sancağı dahi Trablusgarb Vilâyeti'ne rabt ve ilhak edilmek üzere şimdilik Bingazi ile Trablusgarb'ın arasında bir posta işletilmesi ve telgraf hattı tesis olunması,

On altıncı madde- Trablusgarb ile Dersaadet beyrinde muntazam bir posta işletilmesi esbâbının istikmâl kılınması,

On yedinci madde- Mahalli postahânesinin mükemmel bir hale konulması,

On sekizinci madde- Halkın istirahatini temin ve medeniyetin âsârını tebyîn için şehrin içinde omnibüs işledilmesi,

On dokuzuncu madde- Şehrin bir münâsib mahalline saat kulesi inşası ve zevâlde kendi kendine irtifa‘ almağa mahsûs aletten vaz‘ edilmesi,

Yirminci madde- Trablusgarb'ın birçok yabani zeytun ağaçları bulunduğundan bunlara ehemmiyet verilerek mezkûr ağaçların ıslahı tedâbirine teşebbüs olunub v e tedâbir-i mezkûre cümlesinden olmak üzere işbu ağaçlar Girit'den celb olunacak işçiler marifetiyle aşılattırılıp zeytun ve zeytun yağı ticaretinin tesisiyle bu yüzden dahi vâridât husûlü esbâbının istihsâl kılınması,

Yirmi birinci madde- Vaktiyle Trablusgarb Valiliği'nde bulunan zevâtdan Fosfor Mustafa Paşa tarafından arz ve ifade edilmiş olduğu üzere Trablusgarb dağlarında kendi kendine yetişmekte ve toplanılarak hayvanlarla nakl edilmekte olan ve el-yevm iki yüz bin lira kadar bir ticaret-i seneviye teşkil eden halfa nebatının ticareti bu uğurda emek sarf olunduğu halde iki üç misli tezâyüd edeceğinden mezkûr nebat ticaretinin daha ziyade tevsî‘ ve teksîr edilmesi

Yirmi ikinci madde- Fildişi, kum altunu, sedef, deniz kaplubağası, incü mercan gibi bazı mevâddın ticareti vaktiyle Trablusgarb'da iken başka cihete intikal etmiş olduğundan ve orada çıkıp adi sedef ve arûsek nâmlarıyla iki nev'i bulunan sedef ile kezâlik ora mahsulâtından olub bağâ tesmiye olunan deniz kaplubağasının ticaretçe ehemmiyeti olarak Avrupa'dan âlât ve edevât celb ve dalyanlar tesis ile ve dalgıçlar marifetiyle bunlar fenne mutabık sûrette ihrac edildiği halde işbu mahsulâtın ticareti tevessü' edeceğinden ahali bu usûle alışdırılarak vesâir tedâbir-i lâzımeyle tevessül olunarak bâlâda zikr olunan mahsulât-ı mütenevvi'a-yı ticaretin intikal etdikleri yerden yine Trablusgarb'a alınması,

Yirmi üçüncü madde- Trablusgarb'da cins-i fersin ıslah ve her dürlü hastalıktan vikâye edilmesi ve hayvanâtın usûl-i baytariye tevfkân teksîri tedâbirinin ittihâz olunması,

Yirmi dördüncü madde- Orada su az olduğundan bu yüzden olan ihtiyacın mümkün olduğu kadar menba' suları isalesi ve artezîyyen kuyuları hafrı ile izâle ve ziraatin temin-i terakkisi için ayrıca teşebbüsât-ı ciddiye icrâ kılınması,

Yirmi beşinci madde- Trablusgarb'da yabani ağaçları çok olduğu halde kereste kullanılmamakda idüğünden kereste ticareti taht-ı temine alınmakla beraber deve kuşları Avrupa'da olduğu gibi bazı çiftliklerde besletirilerek bunların tüğünden dahi ticaret yolunun temin edilmesi,

Yirmi altıncı madde- Mümkün olduğu halde ehl-i servet olanlar bi't-teşvik bir banka tesis olunarak bu sûretle dahi ahalinin tezâyüd-i serveti maddesinin istihsâl olunması,

Yirmi yedinci madde- Ahaliye dehşet verilmemek üzere kâbil olduğu takdirde tahrir-i nüfus icrâ ve esna-yı tahrirde urbânın sunufa taksimi sûretinin esas ittihâz kılınması,

Yirmi sekizinci madde- Devlet-i Aliyye'ye aid olan hinterland arazisine devletin temin-i tasarruf ve mâlikiyeti maddesi be-gâyet şâyân-ı itinâ mevâddan olub bu da Trablusgarb ticaretinin tesis ve tevsî'i ve icab eden mahaller ahalisinin celb-i kulûbü sûretiyle hâsıl olacağından ve zaten Bornu hâkiminin öteden beri makam-ı celîl-i Hilâfet-i kübrâ ve saltanat-ı uz mâya muhabbet ve meveddeti ziyade olarak hatta hâkim-i müşârunileyh atebe-i ulyâ-yı mülûkâneye ara sıra hedâyâ dahi takdim etmekde ve orada cins-i fers pek güzel olub Arab atlarının nefis olmak üzere yüksek ve tûvâna hayvanlar bulunduğu ve tüccardan bunların ahz ve itâsıyla meşgul olan birçok kesânın oraya daima gidib geldikleri haber alınmakda olmasıyla bu hallerden istifade olunmak ve bir de ecânib nazar-ı istila-cûyânelerini oralara kadar temdid etmekde olarak hatta evvelki sene Zübeyr Paşa'nın kölesi bir hayli asker terfîkiyle oraya izâm edilmiş ve birçok nüfus katl ve telef ve emvâl-i kesîre nehb u gâret etdirilmiş ve ahali-i İslâmiye beyninde kıtal hudûsuna sebebiyet verilmiş olduğu malûm olub ve Trablusgarbca tedâbir-i lâzime ittihâz olunur ve icabı halinde el-yevm burada kullanılmayan esliha-i muhtelifeden sırf Devlet-i Aliyye lehinde vesâirlerine müdafaa maksadıyla isti'mal olunmak şartıyla bir mikdarı işe yaramaz çakmaklı tüfenklerle müsella olan mahall-i mezkûr aha-

lisine itâ kılınırsa tekerrürü ihtimalden ba'îd olmayan o gibi teşebbüsât-ı muzırranın önü alınabileceğine mebnî bu tarîkin ihtiyarıyla Bornu cihetinde nüfûz-ı devlet takviye edilmek sûretleri muvâfık-ı hal ve maslahat bulunduğundan esas meşrûh üzerine ittihâz-ı tedâbir ve teşebbüsât olunarak ber-minvâl-i muharrer hinderland arazisine devletin mutasarrıf ve mâlikiyeti esbâbının istikmâl kılınması,

Yirmi dokuzuncu madde- Trablusgarb'da mekâtib-i idâdiye ve âliyye şimdilik lüzûm olmayub bu hususun âtiyen icabına bakılacağından orada lüzûmu kadar mekâtib-i ibtidâiye ve rüşdiye küşâd ve tesis olunması,

Otuzuncu madde- Üçü bir bina dahilinde olmak ve her birinin ameliyathânesi bulunmak ve bi-mennihî teâlâ ileride her birinin ehemmiyeti tezâyüd eylediği zaman başka başka binalara ayrılmak üzere ziraat ve sanayi ve baytar mektepleri tesis edilmesi ve mekteb-i sanayide terzilik, marangozluk, çilingirlik, kunduracılık gibi sanayie müteallik eşya ile çinko ve tenekeden evânî ve bunlara mümâsil harc-ı âlem olub beldece ziyade lüzûmu bulunan mevâddın imal etdirilmesi,

Otuz birinci madde- Buradan matbaa alât ve edevâtı gönderilerek ve çünkü Trablusgarb'da Arabça ve Türkçe'ye mükemmel sûretde âşına muktedir muharrirler bulunamayacağı cihetle icabı kadar muharrir dahi izâm olunarak ahalinin makam-ı Hilâfet-i Kübrâ'ya olan sadakat ve ubûdiyetlerinin te'yidi ve askerliğe ve vatana meyl ve muhabbetlerinin tevsî'i zımında makâlâtı hâvi olmak üzere vilâyet-i mezkûrede biri "Trablusgarb" diğeri "Terakki" nâmıyla yevmî iki ve bunlardan başka ziraat ve sanayi ve ticarete ve ilm-i servete dair bendleri muhtevî bulunmak üzere münâsib bir nâm ile ayda bir kere çıkar sırf fennî diğeri bir gazete tesis kılınması,

Otuz ikinci madde- Bâlâda zikr olunan müessesât vesâir hususâtın bazıları şirketler marifetiyle yapılıyorsa da diğlerinin vücuda gelmesi evvel-emirde bir çok para sarfına mütevakkıf olub maamafih bu gibi mevâddın hayyiz-i husûle vusûlü halinde masârıf-ı vâkı'anın birkaç misli istifade olunacağı derkâr olduğundan ve bu kabilden olan mevâd için vilâyetden karşılık gösterilerek vilâyet nâmına ve bir hesab-ı sahîh üzerine dört beş yüz bin liralık istikrâz akdi daire-i imkânda bulunduğundan ber-minvâl-i meşrûh icab-ı hâlin icrâ olunması.

TRABLUSGARB KUMANDANI HAKKINDAKİ FRANSIZ İDDİALARININ ASILSIZ OLDUĞU

Trablusgarb kumandanının gayr-i müslimlerin güvenliğini sağlayamadığı, gümrükte usûlsüz-
lük yaparak haksız kazânç elde ettiği yolunda Fransız konsolosu tarafından ileri sürülen
iddiaların tamamen kasıtlı olup Fransa'nın Trablusgarb-Tunus hududu ile ilgili politikasıyla
bağlantılı olduğunun anlaşıldığı

كذب الادعاءات بوقوع مخالفات من قائد طرابلس الغرب

حول أنه قد تبين أن الادعاءات المطروحة من قبل القنصل الفرنسي بأن قائد طرابلس الغرب عجز عن
تحقيق الأمن لغير المسلمين وأنه بمخالفاته في الجمرك قد حقق كسباً غير مشروع إنما هي ادعاءات
مغرضة تماماً، وتجري في إطار سياسة فرنسا المتعلقة بالحدود بين طرابلس الغرب وتونس.

[15 Kasım / نُوفَمْبَر 1896]

*Fî 3 Teşrîn-i sâni [1]312 tarihiyle makam-ı Sadâret-penâhîden cevaben vârid olan tezkire-i
sâmiyenin sûretidir*

Devletlü efendim hazretleri

Trablusgarb kumandanı devletlü paşa hazretlerinin asâkir-i şahâne tarafından ecne-
bilerle Hristiyanlar ve Museviler haklarında ikâ' olunan harekât-ı gayr-ı marziyyeyi men'
etmemekde ve Fransa ceneral konsolosu ile tercümanının ve Fransa tâbi' ve mahmillerinin
tehdidâta dûçar oldukları vilâyete bildirildiği halde bir gûnâ tedbir ittihâz etmedikden ma-
adâ mütecâsirleri berî göstermekde ve icraât-ı vilâyeti sekte-dâr etmekde ve Sarika nâmında
bir Rum vasıtasıyla gümrükden bilâ-resm eşya çıkartıp dahilde aşâyire satdırmakda olduğu
ve müşarünileyhin tesamühü hudud boyunca bir takım muhatarâtı ve devleteyn beynindeki
münâsebat-ı hem-civarîce tesirât-ı muzırrayı müstelzim olacağı gibi İtalya konsolosu Mösyö
Misirî'nin dahi aşâyiri Hükümet-i Seniyye'ye vergi vermemeğe teşvik edecek ilkââtta bulun-
duğu ve ahvâl-i mebhûsün-anhânın hüsn-i tesviyesi zımında Hükümet-i Seniyye nezdinde
ısrar edilmesi Fransa Hariciye nâzırından vürûd eden talimât iktizâsından olub şu sırada vilâ-
yetçe teşvişât zuhûruna meydan vermemek için tedâbir-i lâzıme ittihâzı icab edeceği Fran-
sa sefâretinden ifade ve tekrar olunduğu yekdiğerini müteakiben vârid olan 18 ve 21ve 24
Rebiülahir [1]314 tarihli ve 2719 ve 2783 ve 2824 numaralı üç kıt'a tezkire-i devletlerinde
beyân buyurulmasına ve Fransa Hükümeti bir müddetden beri Trablusgarb ahvâlinden şikayet
ve hududda bir karışıklık zuhûru melhûz olduğundan bahisle mes'uliyeti Fransa Hükümetine
aid olmayacağını bilâ-mucîb ihtara müsaraat etmekde olmasına binâen gâyet mütebassirane
ve ser-rişte-i itiraz ve tecavüz olabilecek ahvâle meydan vermemek için pek ziyade dūr-en-

dişâne hareket olunması zımında kumandan paşa hazretlerine vesâyâ-yı lâzime ve münâsibe ifâsı taraf-ı valâ-yı Seraskerîye izbâr ve hakikat-i keyfiyet Trablusgarb Vilâyeti'nden istifsâr edilmiş idi.

Tebliğât-ı vakı'aya cevaben paşa-yı müşarünileyhden taraf-ı valâ-yı Seraskerî'ye vârid olub 1 Cemâziyelahir [1]314 tarihli ve 752 numaralı tezkire-i aliyye-i sipehdârî ve vilâyetin 25 Cemâziyelevvel 1314 tarihli ve 17 numaralı tahrirât-ı cevabiyesi ve her ikisinin melfûfâtı ile beraber savb-ı devletlerine irsâl kılınan tahrirâtta rivayât-ı mebhûsu'n-anha-yı edille ile ba'det-tekzib neden münba'is ve ne gibi makâsid-i hafıyye-i siyasiyyeye ve Fransa'nın oradaki konsolos vekili Mösyö Spayte'nin ağrâz-ı şahsiyesine müstenid ve vekili mûmâileyhin asâkir-i şahâneyi darb ettiği itiraf-ı tahrirîsi ile de sâbit ve asakir-i şahâneye isnâd eylediği harekât setr-i kabahat için musanna' olduğu der-miyân edildiği gibi vilâyetin cevabnâme-sinde dahi kumandan paşanın iş'ârâtı kâmilen tasdik olunarak dahil-i vilâyetde emn u asayiş ber-kemâl ve bâ'is-i teşviş olacak ahvâl ma'dum olmasına ve bununla beraber idame-i huzur ve sükûn için lâzım gelen tedâbirin istikmâlinde zerre kadar kusur edilmemekde bulunmasına nazaran hilâf-ı marzi bir hadise zuhûr eder ise Tunus cihetinden vesile verilmiş olacağı ve mes'uliyetin de o tarafa münhasır olması lâzım geleceği bildirilmiş ve böyle iki menba'-ı muhtelifden alınan haberlerin tetabuku ale'l-husus kumandan paşa hazretlerinin icraât-ı vilâyeti sektedâr etmekde olduğuna ta'alluk eden iddianın bile vilâyetçe tekzihi şikâyet-ı mesrûdenin adem-i sıhhatini isbata kâfi ve ma'a-hâzâ kumandan paşa ve vali beyefendi hazretleri taraflarından irâd olunan delâil ve gönderilen evrak-ı müsbite dahi şikâyet-ı mezkûreye karşı der-miyân olunan ifadâtın vüsûkuna bürhan-ı kavi olub Trablusgarb ve Tunus arasında münaza'un-fih olan araziye müteallik ve tahrirât-ı vilâyetde mebhûs evrak Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nin tezkiresiyle beraber 24 Teşrîn-i evvel [1]312 tarihinde nezâret-i celîlelerine gönderilmiş olmağla gerek onların gerek bu tezkireye melfûf evrak mütâlâa edildikten sonra Fransa Sefâreti'ne icab-ı hâl ve maslahata muvâfık sûrette tebligât-ı cevabiye ifâsı ve konsolos vekilinin asâkir-i şahâneyi darb etmesi maddesinden dolayı hakkında lâzım gelen muamelenin icrâ etdirilmesi esbâbının istihsâli hususuna himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

HR. SYS, 1531/25

FRANSIZLARIN TRABLUSGARB'I İŞGAL İHTİMALİNE KARŞI ÖNLEM ALINMASI

Fransızların Trablusgarb'a yakın güneydeki bazı bölgelerde çok sayıda asker bulundurduğundan Trablusgarb'ın belli mıntıkalarını işgal etmek niyetinde olabilecekleri ihtimaline karşı gereken askeri tedbirlerin alınarak telgraf hattının da Gadamus'a kadar uzatılması hakkında

الحيطة إزاء احتمال قيام الفرنسيين باحتلال طرابلس الغرب
حول قيام الفرنسيين بوضع جنود لهم بأعداد كبيرة في بعض المناطق الجنوبية القريبة من طرابلس الغرب
وا احتمال قيامهم باحتلال مناطق معينة منها، ثم ضرورة مد خط للتلغراف إلى غدامس.

[1896 نُوفَمْبَر / 15 Kasım]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

9 C. [1]314 / 3 Teşrin-i sâni [1]312

Hulâsa-i meâli

Fransızların Trablusgarb Vilâyeti'nin bazı nukât-ı mühimmesini istila tasavvurunda bulunarak yedi sekiz bin askerden mürekkeb bir Fransız ordusunun Gadamus ve Gât'a sevk edecekleri hakkındaki müstahberâtıdan bahisle vilâyet-i mezkûreden vuku' bulan iş'âr ve ol bâbda bi'l-istilâm Paris Sefâret-i Seniyyesi'nin iş'ârına atfen Hariciye Nezâreti'nden gelen tezkire üzerine sebk eden iş'âra cevaben taraf-ı Seraskerî'den meb'ûs tezkire okundu.

Kararı

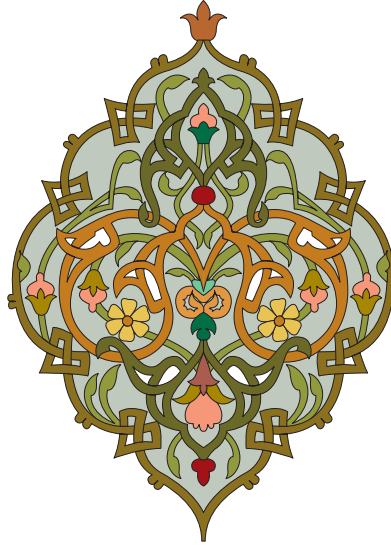
İşbu tezkirede Gadamus'da ma'a zâbit yüz beş ve Nalut'da yüz dört ve Gat'da elli üç ve Şâtî Kazâsı'nın merkezi olan Edri'de kırk ve Murzuk'da iki yüz üç neferden mürekkeb birer piyade müfrezesi bulunduğu gibi Gât'da on iki ve Murzuk'da on dört nefer seyyar topçu efrâdından mürekkeb birer topçu takımı da mevcut idüğü anlaşılmış ve Gadamus-ı vahî ile Trablusgarb Vilâyeti'nin iç taraflarındaki sâir vahaların Çad tarîki üzerinde bulunmasına mebnî bu noktaların işgali Afrika'nın o cihetini zabt ve teshîr etmek tasavvurunda bulunanlar indinde ehemmiyet-i azimeyi hâiz olduğundan nukât-ı mezkûrenin sâir bir devlet tarafından işgaline meydan verilmemek için oraların fiilen taht-ı işgalde bulundurulması icab edeceği hakkında

Sefâret-i Seniyye-i müşarünileyhâca der-miyân olunan mütalaât muvâfık-ı nefsi'l-emr olduğu gibi Gadamus'a kadar bir telgraf hattı temdîdi askerlikce dahi menâfii müstelzim bulunduğundan Fransızların vilâyet-i mezkûrenin bazı nukâtını istila hakkındaki tasavvurları mukârin-i hakikat olduğu halde orada bulunan kuvve-i askeriyenin tezyidi icab edeceği beyân kılınmış ve siyâk-ı iş'ârâta göre nukât-ı mezbûrenin ehemmiyetleri cihetiyle oraların lüzûmu kadar asâkir-i şahâne sevkiyle taht-ı idare-i Devlet-i Aliyye'de bulunduğunun fiilen irâesi fâideden hâli olamayacağı anlaşılmış idüğünden bu bâbdaki lüzûm ve fâide mahalli kumandanlığınca da teslim edildiği takdirde lâzım gelen yerlere iktizâsı kadar asâkir-i şahânenin mahalli fırkası mevcudundan bi'l-ifrâz sevk ve tâ'biyesi için kumandanlıkla bi'l-muhâbere icab-ı hâlin ifâsı hususunun taraf-ı Seraskerî'ye havalesi ve Gadamus'a kadar bir telgraf temdîdi bahsine gelince bu cihet ayrıca derdest-i icrâ bulunduğunun dahi ilave-i tebligât edilmesi tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 90/12

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

TRABLUSGARB'DA TRAMVAY HATTI İNŞASI

Trablusgarb şehrinde bir tramvay hattı inşası için yapılan hazırlıklar hakkında

إقامة خط للترام في طرابلس الغرب

كتاب حول الاستعدادات الجارية لإقامة خط للترام يسير في شوارع طرابلس الغرب.

[17 Ocak / يناير 1897]

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedi-i Divân-ı Hümayûn

2551

Atûfetlü efendim hazretleri

Trablusgarb Şehri'nde inşası muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîden olan tramvay hattının Ticaret ve Nâfia Nezâret-i Celîlesi heyet-i fenniyesinden icrâ kılınan tadilâta tevfiķan inşası ve masârıf-ı keşfiyyesi olan iki yüz kırk bir bin kûsûr gurusun mahalli belediyesinin matlûbât-ı atıkasından tesviyesi ve teferruatı hakkında Şûrâ-yı Devlet Tanzimât Dairesi'nin Meclis-i Mahsûs-ı Vûkelâ'dan müzeyyel mazbatası melfûflarıyla arz ve takdim kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-müte-allik buyurulur ise mantûk-ı münîfi infaz olunacağı beyâniyle tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 14 Şa'ban [1]314 ve fî 5 Kanun-ı sâni [1]312

Sadrâzam

Rıfat

Ma 'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta 'zîm olub melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 29 Şa'ban [1]314 / fî 20 Kanun ı sâni [1]312

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

*

Memleketin Hendek Kapusu haricinden bed' ile memleket bağçesine kadar inşa olunacak tramvay hattının keşf-i evvel defteridir

Hattın bidâyetinden nihayetine kadar İtalya'nın siyah taşından yapılacak kaldırım masârıfı

Guruş		Tu'len Metro	Arzen Metro	Sathen Metro	Fî-i beher metro murabba'ı	
83980	..	950	2, 60	2470	34	Taş bedeli
8398	..			Yevmiye Adet 494	17	Kaldırımcı yevmiyesi esmânı
2000	..					Kum nakliyesi
94378	..					

Mezkûr tramvay hattına lüzûm görünecek arabalar ile hayvanât esmânı

Guruş		Aded	Fî-i Beheri	
60000		4	15000	Arabalar esmânı
10000		10	1000	Hayvanât esmânı
3000		Çift 5	600	Koşum esmânı
1000			100	Hayvanâtın bir defalık levâzım masârıfı
74000	..			

Beyân-ı yekûn-ı umûmi

178378 ..

Yalnız yüz yetmiş sekiz bin üç yüz yetmiş sekiz guruşdur

Mezkûr tramvay hattının inşasıçün muktezi olan masârıfâtı lede'l-keşf müfredâtı bâlâda gösterildiği gibi sîm Mecidî yirmi guruş hesabıyla yalnız yüz yetmiş sekiz bin üç yüz yetmiş sekiz guruş masrafla vücuda geleceği tebeyyün etmiş olmağla işbu bir kıt'a keşf-i evveli bi't-tanzim arz ve takdim kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i menlehü'l-emrindir.

Fî 11 Temmuz 1312

Mühendis-i Belediye

Yüzbaşı

Hamid Bilâlî

*

Şûrâ-yı Devlet

Tanzimât Dairesi

2578

Trablusgarb Şehri'nde inşası muktezâ-yı emr u fermân-ı umrân-beyân-ı cenâb-ı Padişahî'den olan tramvay hattının şimdilik dokuz yüz elli metro tu'lünde bulunmak ve Hendek Kapusu denilen kapu haricinden bed' ile memleket bağçesinde müntehi olmak ve liman inşaatının hitâmında elde kalacak demir çubuklardan ray yapılmak üzere sarfı muktezî olan yüz yetmiş sekiz bin kûsûr gurusun mahalli belediyesinin tahsil olunacak matlûbât-ı atıka-sından tesviyesi hakkında Trablusgarb Vilâyeti'nden vârid olan tahrirât ile keşif defteri ve harita manzûr-ı âlî olarak ol bâbda mahalline mezûniyet itâsı emrinde muamele-i lâzime-nin serî'an bi'l-icrâ neticesinin arzı atebe-i ulyâ kılınması hususuna irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulmuş olduğu beyân-ı alîsiyle icrâ-yı icabına dair tastîr buyurulan tezkire-i sâmiyye cevaben Ticaret ve Nâfia Nezâreti'nden bi't-takdim Şûrâ-yı Devlet'e havale buyurulan 6 Rebiûlahır [1]314 tarih ve iki yüz yirmi yedi numaralı tezkire melfûfâtıyla beraber Tanzimât Dairesi'nde kıraat olundu.

Tezkire-i mezkûre meâlinde ol bâbda nezâret heyet-i fenniyesinden itâ kılınan raporda sâlifü'l-beyân haritada irâ'e olunan arazi üzerine tramvay inşası münâsib olub fakat öteden beriden tedarik edilecek demir çubuklar ferşi câiz olamayacağından "finiks" usûlünde kırk bir kilogram sıkletinde demir raylar isti'mali ve hattın vasat veya diğer münâsib bir mahallinde bir mikrâz ilavesi ve bundan başka kullanılacak hayvanâtın adeden mikdar-ı kâfide olması lüzûmu beyân kılınmış ve binâberîn keşf defterinin heyet-i mezkûrece tadilât-ı icabiyesi dahi bi'l-icrâ ayrıca gösterilmiş olmasıyla tadilât-ı mebhûsa dairesinde keşifnâmesinin tashih ve tanzimi ile işe mübâşeret edilmesi münâsib olacağı der-miyân kılınmış ve tadilât-ı vâkı'a dairece dahi muvâfık-ı maslahat görülmüş olduğundan zikr olunan harita ve keşif defterleri leffen takdim kılınmağla bi'l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulduğu halde ifâ-yı muktezâsının Trablusgarb Vilâyeti'ne iş'ârının Dahiliye Nezâreti'ne havalesi ve Ticaret ve Nâfia Nezâreti'ne malûmât itâsı tezekkür kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i menlehü'l-emrindir.

Fî 19 Cemâziyelahir [1]314 ve fî 13 Teşrîn-i sâni [1]312

Şûrâ-yı Devlet Tanzimât Dairesi Reisi ve azâların mühürleri

*

2551

Şûrâ-yı Devlet Tanzimât Dairesi'nden kaleme alınıp melfûfâtıyla beraber miyâne-i ben-degânemizde kıraat olunan işbu mazbatada Ticaret ve Nâfia Nezâreti Heyet-i Fenniyesi'nin mütâlaasına atfen beyân kılındığı vechile Trablusgarb şehrinde inşası muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhîden olan tramvay hattı için öteden beriden tedarik edilecek demir çubuklar ferşinden ise finiks usûlünde kırk bir kilogram sıkletinde demir raylar isti'mali ve hattın vasatında veyahud diğer münâsib bir mahallinde bir mikrâz ilavesi ve bundan başka kullanılacak hayvanâtın adeden mikdar-ı kâfide bulunması lüzûmuna ve ol bâbda keşif defterince icrâ olunan tadilât dahi münâsib görünmesine binâen mezbûr hat keşifnâmesinin tadilât-ı mezkûre dairesinde tashih ve tanzimi ile işe mübâşeret olunmak ve tadilât-ı mebhûsü'n-anhâya göre masârıf-ı inşaiyenin bâliğ olacağı iki yüz kırk bir bin kûsûr gurus mahalli belediyesinin tahsil olunacak matlûbât-ı atfâkasından tesviye edilmek üzere Trablusgarb Vilâyeti'ne mezûniyet verilmesinin Dahiliye Nezâreti'ne havalesi ve Ticaret ve Nâfia Nezâreti'ne de malûmât itâsı bi't-tasvîb mezbûr keşif defteriyle tadilât varakası ve harita leffen arz ve takdim kılındı ise de kâtibe-i ahvâlde emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emr efendimizindir.

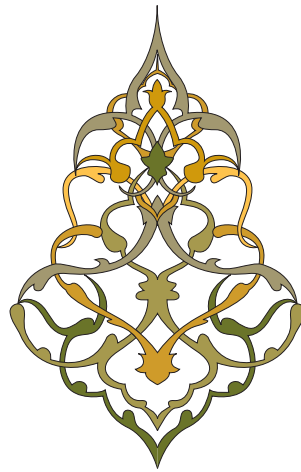
14 Şa'ban [1]314 ve fi 5 Kanun-ı sâni [1]312

Sadrâzam (mühür)

Halil Rifat bin İbrahim

ve nâzırların mühürleri

İ. TNF, 6/12

FRANSIZ VE İTALYANLARIN TRABLUSGARB'DAKİ MUHTEMEL İŞGAL PLANLARINA KARŞI TEDBİR ALINMASI

Fransız ve İtalyanların Trablusgarb'daki muhtemel işgal planlarına karşı her türlü ihtimal göz önünde bulundurularak gerekli tedbirlerin alınmasının ihmal edilmemesi hakkında

تدابیر احترازية إزاء احتمال قيام الفرنسيين والإيطاليين باحتلال طرابلس الغرب
حول ضرورة عدم التراخي في اتخاذ التدابير الاحترازية اللازمة التي تضع نصب الأعين كافة
الاحتمالات للتصدي للمخططات المحتملة لقيام الفرنسيين والإيطاليين باحتلال طرابلس الغرب.

[3 Mayıs / مآيس 1899]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

22 Zilhicce [1]316 / 21 Nisan [1]315

Hulâsa-i Meâli

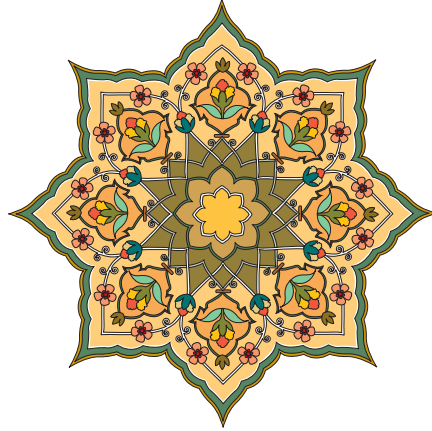
Fransızların etrafta icrâ-yı keşfiyyât ile tevsi'-i hudud tedbirinde isti'mâl-i vesâitden hâli kalmadıkları ve bunları istirkâb eden İtalyalılar da seyirci bulunmayacakları cihetle serî'an hudud haritasının irsâliyle beraber Trablus'da bulunan bataryaların noksan olan hayvanının ikmâli zımında oraca mübâyaası için havalesinin rûsûmâta itâsı ve mevcut bataryalara ilaveten mantelli iki bataryanın dahi serî'an irsâli ve ahali yedine verilmek için vaktiyle gönderilmiş olan kısa menzilli şınayder tüfenklerinin yerine fırka yedindeki martini eslihasının icabında ahali-i sâdıkaya terki ve fırka için de ma'a cebhâne ve edevât mavzer tüfenginin gönderilmesi Trablusgarb fırka-i askeriyesi kumandanlığından bildirildiğinden ve bi'l-istizah alınan cevabdan bahisle ahvâl-i siyasiye-i hâzıraya göre Trablusgarbca şu aralık ittihâz-ı tedâbire lüzûm olup olmadığının istifsârına dair taraf-ı Seraskerî'den vârid olan 16 Zilhicce [1]316 tarihli tezkire İtalya'nın bu bâbda Fransa ile olan münâsebâtını ne sûretle iade ve teşyîd etmek istediğine dair Roma Sefâret-i Seniyyesi'nden gelen tahrirât tercümesinin leffiyle Hariciye Nezâreti'nden meb'ûs 18 Zilhicce [1]314 tarihli tezkire ile birleştirilerek kıraat olundu.

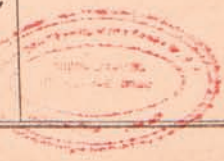
Kararı

Nezâret-i müşârunileyhânın tezkiresiyle mâru'z-zikr tahrirât tercümesi meâllerine ve izahât-ı vâkıya nazaran Trablusgarb Vilâyeti hakkında İtalya hükümetince şimdiki halde bir teşebbüs-i mahsûs olmadığı ve İtalya'da bazı ahvâlde hükümetin bilâ-tehir hareket etmesi cihetini iltizam edecek bir fırka mevcut olup fakat bunun hükümetin mukarrerâtı ve politikası üzerinde icrâ-yı tesir edemeyeceği ve Bahr-i Sefid'de istatükonun muhâfazası ise İngiltere Devleti'nin menâfii icabından bulunduğu cihetle Trablusgarb'ın hâl-i hazırınca endişeye pek de mahal görülmediği anlaşılmış ve vilâyet-i mezkûrenin devam-ı hâl-i intizam ve asayişine ihtimâm olundukça bi-havlihî teâlâ bir gâile tahaddüsü gayr-i me'mûl bulunmuş ise de mahalli kumandanlığınca gösterilen lüzûm ve kaide-i ihtiyâtiyeye nazaran oradaki bataryaların ikmâl-i nevâkısı ve talep edilen esliha ve mühimmât-ı harbiyenin irsâli fâideden hâli olamayacağından âna göre iktizâsının ifâsı zımnında taraf-ı Seraskerî'ye tebligât icrâsının bâ-tezkire-i resmiye arz ve istizânı tezekkür ve tensîb kılındı.

MV, 97/53

نور	ملفوظات	تاریخ	نوع موده	مردی بکی
حرف نفاذیه بکته و آنچه واری ایلم دار فر آورده کی از ضیاع ابرود کونیه به منبر سلطیم محمد با جدید حق بین الملک و از واکله داره لغزین مطابقه مائه نه نای ارت و از خود و جلاله و لایق انکاره داره لغزین و طایفه عرب و لایق قله سنا مطابقه مائه نه نای ارت و لایق قله سنا کونیه سنا رسته از قله جبهه خزان داره لغزین از قله سنا آلته بهر مائه مائه و طایفه عرب و لایق قله سنا و لایق قله سنا ایلم الملک و در و در قله سنا از ضیاع ابرود کونیه بهر مائه مائه و لایق قله سنا ابره و صومعه کونیه و لایق قله سنا و لایق قله سنا مطابقه مائه نه نای ارت و از خود و جلاله و لایق انکاره داره لغزین ایلم قله سنا از قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا و لایق قله سنا				

[illegible]

بدین حد معترفیم بر صفاتی که او ایجاب میکند بخدمت اول باری و دوم در قیاس
 زدن صفات بی واسطه بصفات مقدمات و مدروضات سابقه ~~تبعیه~~ داره از اولی
 بصفات اخیر که در ظاهر غریبه و فزونی هکذاست و تکیه ای بر این افراشته در حقوق
 سقیم دولت و ادوار مختلف داره بقدری حدیثی که در کتب تأییدیه و تفسیری
 ذکر شده ضربیه معنی اولی و غیره و جمله همه تحت سلطنت حق بوده بر طبق و در انوار
 ارضیه که حقوق مردم بر این پایه می باشد عاقله اینها مقصود تشبیهات مکتوبه و در
 و برین در حال ابرامه برابر معده عاقله اولی و غیره حقوق در خدمت انوار و تکیه معنی
 و اینها که از این و فساد تأیید معروضه در حدیثی که در کتب تأییدیه و تفسیری

حق سبحانه و تعالی بر ما در این حدیث اولی

İNGİLTERE VE FRANSA'NIN ORTA AFRİKA'DA NÜFÜZ ALANI OLUŞTURMA ÇABALARI

İngiltere ve Fransa'nın Mısır ile Trablusgarb'ın hinterlandı olan Orta Afrika'da kendi aralarında belirledikleri nüfûz alanlarının bölgedeki Osmanlı hukuku dikkate alınmaksızın oluşturulmasının kabul edilemeyeceği

مساعي انجلترا وفرنسا لخلق منطقة نفوذ لهما في إفريقيا الوسطى

حول أن انجلترا وفرنسا قد تقاسمتا فيما بينهما مناطق النفوذ في إفريقيا الوسطى التي هي ظهير (هنتزلاند) لمصر وطرابلس الغرب دون مراعاة للحقوق العثمانية في المنطقة، وأن ذلك أمر لا يمكن قبوله.

[6 Mayıs / مآيس 1899]

Mütâlaanâme

Fî 22 Nisan [1]315

Nil ve Çad Gölü arasında vâki‘ arazideki daire-i nüfûzlarını tahdîd zımnında Fransa ve İngiltere devletleri beyninde imza edilen mukavele-i munzama ve evrak-ı müteferri‘ası ve bu bâbda Paris Sefâret-i Seniyyesi'nden vârid olan fî 23 Nisan 1899 tarihli arîza-i mufassala mütâlaa ve icab-ı keyfiyet tedkik ve mülâhaza olundu.

Malûm-ı âlî-i cenâb-ı nezâret-penâhîleri olduğu üzere İngiltere ve Fransa devletleri akdemce Afrika'nın Niger Nehri havzasında tasarrufa başladıkları arazide daire-i nüfûzlarını tahdîd zımnında akd-i mukavele eylemiş olub bu defa tahdîd-i daire-i nüfûz mukarrerâtının Çad Gölü'ne ve Nil havzasına dahi teşmîlini mutazammın olan mukaveleyi akdemki Niger mukavelesine mevâdd-ı munzama teşkil eylemek üzere akd ve imza eylemişler ve ancak bu defaki mukarrerât gerek Trablusgarb ve gerek Mısır cihetinden hukuk-ı tasarrufiyye-i saltanat-ı seniyyeye îrâs-ı hâlel edecek bir yolda vâki‘ olmuştur. Şöyle ki mevâdd-ı munzama-i cedîde Çad Gölü'nün şimâline düşen araziden Vaday, Borku, Kânem ve Tibesti havalisi üzerine İngiltere'nin hiçbir mütâlebât ve müddeiyâtta bulunamayacağına ve mütekâbilen Fransa'nın Darfur ve Bahrü'l-gazal kıt‘alarında her gûne mütâlebât-ı âtiye ve müstakbeleden sarf-ı nazar eylediğini ve ancak Vaday ile Darfur arasındaki arazinin ileride gönderilecek komiserler vasıtasıyla tahdîd etdirileceğini beyân eylemekle Fransa ve İngiltere'nin daire-i nüfûzlarını Mısır eyalet-i mümtâzesine tabi‘ olan Darfur ve Bahrü'l-gazal vilâyetini İngiltere daire-i nüfûzuna ve Trablusgarb Vilâyeti'nin Fizan Sancağı'nın cenûblarına ve Çad Gölü'nün şimâline düşen arazi-i cesîmenin Fransa daire-i nüfûzuna idhalini taht-ı karara almıştır. Bu

sûretle mesele Mısır'a ve Trablusgarb'a ta'alluk eylemek üzere iki cihet irâe eylemektedir.

Mısır Hidiviyeti arazisi her ne kadar bir müddetdir İngiltere Devleti'nin taht-ı işgal-i askerîsinde ise de hukuk-ı hükümrânî-i cenâb-ı cihanbânînin tamamî-i mahfûziyeti İngiltere evvel ve âhir tasdik ve te'yid-i resmîye iktirân eylemiş ve ahîren Sudan Vilâyeti'nin idaresine dair İngiltere ile hidiviyet-i Mısriyye arasında akdolunan mukavele üzerine devlet-i mezkûrece hukuk-ı mukaddese-i cenâb-ı cihanbânînin ihlâlî matlûb olduğu yolunda teminât ile mukâbele edildiği Hükümet-i Seniyyece malûm bulunmuş olduğuna göre Sudan Vilâyeti üzerinde sâir arazi-i Mısriyye gibi hukuk-ı hükümrânî-i Devlet-i Aliyye'nin vücudunda zerre kadar şübhe kalmayacağından bu defa İngiltere'nin işbu arazi-i Osmaniye'nin tahdîd-ı hududu hakkında Devlet-i Osmaniye'nin iştiraki olmaksızın akd-i mukavele eylemesi ve bunların İngiltere daire-i nüfûzu olması mukarrer gibi gösterilmesi ve buna mukâbil âtide arz edileceği vechile Devlet-i Aliyye'ye aid olan veya olması lâzım gelen bir takım yerlerde Fransa nüfûzunun tasdiki İngiltere devleti tarafından evvel ve âhir ver geldiği teminâta tevâfuk edemeyeceği derkârdır.

Fransa daire-i nüfûzuna idhal edilen yerlere gelince vâkı'a işbu arazi el-yevm Devlet-i Osmaniye'nin fiilen taht-ı idaresinde değilse de buraları Fransa'nın dahi taht-ı idare-i fiiliyesinde olmayıp işin şekli-i hâzır hangi devletin hukuk-ı hâliyesi irâe-i meşrûiyet eylediği cihetinde bulunmasına göre mukâvele-i vâkı'anın bu tarafça da hukuk-ı Devlet-i Aliyye'ye bir taarruz teşkil edeceği bedihîdir. Vaday, Tibesti ve Kânem ve arazi-i sâire Fizan Sancağı'nın revâbit-i tabiiyyesinden ve mezkûr sancak ile Afrika'nın merkez-i ticareti olan Çad Gölü arasındaki turuk-ı ticaretin güzergâhlarını ve yine mezkûr sancak ile Mısır ve mülhakatı Memâlik-i Şahâneleri'ndeki turuk-ı müstakillenin memur ve meâbirini müstemil olub hinderland nazariyatının bi'l-cümle evsâfını câmi' ve cins ve mezhep itibarıyla ahali ve sükkânının makam-ı Hilâfet-i Seniyye'ye ve vilâyât-ı mücâvire-i şahâneye derkâr olan nisbet ve râbitaları dahi ayrıca câlib-i dikkat bulunduğu derkârdır. Hükümet-i Seniyye evvelce işbu arazi üzerindeki hukuk-ı müstakillesini fiilen değilse bile kavlen mahfûz tutmuş ve 1890 senesi Teşrîn-i evveli'nde Fransa ve İngiltere devletlerine olan tebligâtında Bornu, Bağru, Vaday, Kânem ve Uvanyanka ve Bonku ve Tibesti kıtaları ve müstemilâtı hinderland kaidesine istinaden taht-ı nüfûz-ı Devlet-i Aliyye'de bulunmak muktezi idüğünü beyân ve iş'âr eylemiştir. Tarih-i mezkûrda İngiltere devleti tebligât-ı mezkûreye cevabında Bornu kıtasının İngiltere himayesinde olduğunu söylemiş ve Fransa Hükümeti de Hükümet-i Seniyye'nin havalî-i mezkûrede nüfûz-ı fiili olmadiği cihetle hinderland kaidesi hakkında kuyûd-ı ihtirâziye der-miyâniyle Bâb-ı Âlî'nin bu bâbdaki mütâlaasının mahiyetini müzâkereye hazır bulunduğunu ifade eylemişti. Devleteyn-i müşârunileyhimânın cevab vâkı'ları müddeiyât-ı Hükümet-i Seniyye'yi tasvib ve tasdiki mutazammın olmamakla beraber yine meşrû'iyeti tahakkuk edecek hukuka

Devlet-i Aliyye'nin kabulünü mutazammın olub vakı'a arada mürûr eden dokuz sene zarfında havali-i mezkûrede fiilen te'yid-i hukuk-ı meşrû'a kılınmamış olması mukavelât-ı hâzıraya sebebiyet vermişse de evvelce icrâ edilen tebligât ve teşebbüsât-ı resmîye Fransa ve İngiltere beynindeki mukarrerâtı keen-lem-yekûn hükmünde tutmağa Devlet-i Aliyye'ye had verdiği vâreste-i arz ve izahdır.

İzahât-ı ma'rûzaya nazaran bu bâbda icrâsı icab eden tedâbire gelince Fransa ve İngiltere beynindeki mukavele-i cedîdenin muamele-i tasdikîyesi bu hafta içinde icrâ edileceğinden bundan evvel Paris ve Londra kabinetoları nezdinde sefârat-ı seniyye vasıtasıyla tebligât-ı mütekaddime ve ma'rûzât-ı sâbika dairesinde icrâ-yı tebligât olunarak gerek Trablusgarb ve Fizan'ın hinderlandını teşkil eden arazi üzerinde hukuk-ı müstakbele-i devletin ve oralar Osmanlı daire-i nüfûzu addedilmek lâzım geleceğinin te'yiden beyân ve iş'ârı ve gerek Mısır Hidiviyeti mülhakatı olub aynı vechile taht-ı saltanat-ı Osmaniye'de bulunan Darfur ve Bahr-i Gazal arazisindeki hukuk-ı meşrû'a-i cihanbâninin muhâfazası âcilen ifâsı muktezi teşebbüsât-ı mühimmeden bulunmasına ve bunların derhal icrâsıyla beraber Mısır'a aid olan cihetler hakkında Mısır Fevkalâde Komiserliği'nden malûmât ve izahât aranılması ve fiilen te'yid-i hukuk-ı meşrûaya hâdim olacak tedâbirin tezekkür ve takrîri dahi Hükümet-i Seniyyece bilinecek mevâddan bulunmuş olmağla ol bâbda.

Fî 24 Nisan [1]315

HR. HMŞ. İŞO, 193/17

المعبر عنه وهو قوله تعالى اولون بانك انسى امتياري غربة فاعلم انك اعلم بولس اولي غربة امتياري غربة امتياري غربة امتياري غربة
 فقد روي عنك انك في اول غربة بالاسودان ساجد و... فاعلم انك اعلم بولس اولي غربة امتياري غربة امتياري غربة
 ارادة سبب حادي ذكره معروف و... فاعلم انك اعلم بولس اولي غربة امتياري غربة امتياري غربة

اسماء الله الحسنى

مجلس علمي حجاب صدر

معرفه حاكمي در بر
 خبره علمي حاكمي در بر
 اشعار و در بر
 اشعار و در بر
 اشعار و در بر

TRABLUSGARB'DA YAPILACAK LİMAN İNŞASI İŞİNE YABANCILARIN KARIŞTIRILMAMASI

Trablusgarb'da yapılması kararlaştırılan liman inşasının Selanik'te yapılmış olduğu gibi yabancıların işe karıştırılmadan Hazine-i Hassa tarafından gerçekleştirilmesi ile ilgili Padişah irâdesi hakkında

حظر تدخل الأجانب في عملية إنشاء الميناء المقرر بناؤه في طرابلس الغرب
حول صدور الإرادة السلطانية بحظر تدخل الأجانب في بناء الميناء الذي تقرر إقامته في طرابلس الغرب
وذلك مثلما حدث في سلانيك، وتنفيذ ذلك من خزنة الخاصة السلطانية.

[18 Aralık / ديسمير 1900]

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret-i Uzmâ

Divân-ı Hümâyûn

Aded 11

Trablusgarb'da vücuda getirilmesi mukarrar olan limanın inşası imtiyazı Hazine-i Hassa-i Şahâne'ye itâ buyurulmuş olduğu cihetle imtiyaz fermân-ı âlîsinin ısdârı hususuna Ticaret ve Nâfia Nezâret-i Celîlesi'nin tezkiresi üzerine bilâ-istizân 2 Şa'ban [1]318 ve 12 Teşrîn-i sâni [1]316 tarihinde irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müteallik buyurulmuş olmasıyla sâlifü'z-zikr tezkire ile irâde-i seniyyeyi hâvi tezkire-i ma'rûza Divân-ı Hümâyûn Kuyûd Odası defâtirine kayd olunarak işbu müzekkire Bâb-ı Âlî Evrak Müdiriyyet-i Aliyyesi'ne takdim kılındı.

Fî 25 Şa'ban [1]318 ve fî 4 Kanun-ı evvel [1]316

Divân-ı Hümâyûn Beylikçiliği

*

Ticaret ve Nâfia Nezâreti

Mektubî Odası

120

Huzur-ı sâmi-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Hazine-i Hassa-i Şahâne Nezâret-i Aliyyesi'ne ihale buyurulan Trablusgarb Limanı imtiyazına dair iktizâ eden fermân-ı âlînin ısdâr ve isrâsı nezâret-i müşârunileyhânın iş'ârı

üzerine 6 Teşrîn-i evvel [1]314 tarihli ve iki yüz yirmi sekiz numaralı tezkire-i âcizî ile arz ve izbâr olunmuş idi. Zikr olunan fermân-ı âlînin bir an evvel istihsâl ve irsâli nezâret-i müşârunileyhâdan bu defa alınan tezkirede gösterilmiş olmağla Hazine-i Hassa-i Şahâne nâmına icab eden imtiyaz fermân-ı âlîsinin ısdâr ve isrâsına müsâade-i sâmiye-i fehîmâneleri şâyân buyurulmak bâbında emr u fermân hazret-e veliyyü'l-emrindir.

11 Cemâziyelevvel 1318 ve fî 23 Eylül [1]316

Ticaret ve Nâfia Nâzırı

Vehbi

*

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedi-i Divân-ı Hümâyûn

2279

Atûfetlü efendim hazretleri

Trablusgarb'da vücuda getirilmesi mukarrer olan limanın inşası imtiyazının Selanik Limanı misüllü Hazine-i Hassa-i Şahâne'ye ihalesi ve bu işe ecnebiden kimsenin karışdırılmaması hakkında şeref-sudûr olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî mantûk-ı âlîsi ve-chile tedâbir-i lâzımeye tevessül olunduğu Hazine-i müşârunileyhâ nezâret-i behiyyesinden iş'âr olunmuş olduğundan bahisle icab eden imtiyaz fermân-ı âlîsinin lüzûm-ı tasdirine dair Ticaret ve Nâfia Nezâret-i Celîlesi'nden vârid olan tezkire an Receb [1]316 tarihinde bâ-tezkire-i senâverî arz-ı huzur-ı âlî kılınmış idi. Te'kidî hâvi nezâret-i müşârunileyhâdan bu kerre gelen tezkire leffen arz ve takdim olunmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî müteallik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı âlîsi infaz edileceği beyâniyle tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 29 Receb [1]318 ve fî 9 Teşrîn-i sâni [1]316

Sadrâzam

Halil Rifat

Ma 'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olub melfûfiyula beraber manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 2 Şa 'ban [1]318 fî 12 Teşrîn-i sâni [1]316

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

در این غرض و این که در اوله نظر قاضی صورت

تواضع غیره سابق و اینها در بریده مضبوط محو بنک زحمه بود فولدی تواضع غیره
سابق و اینها اولی است امیرالمؤمنین علیه السلام با دشمنی انصاف و در بریده بود و در ساء
مدان دولت و سنج و بعد از آنکه در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
بوده است و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
غیره که در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
استخفاف و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء

و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء
و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء

و اینها در اوله نظر قاضی صورت و اینها در بریده بود و در ساء

TRABLUSGARB'DA İDARÎ VE ASKERÎ DÜZENLEMELERE KARŞI ÇIKANLAR HAKKINDA KANUNÎ İŞLEM YAPILMASI

Emlâk ve askere alma ile ilgili düzenlemelerden şikayet etmek için faaliyete geçen kişilerin kendilerini temsil etmediği, fesatçı ve kötü niyetli olduklarının herkes tarafından bilindiği hakkında Tarhuna ahalisi ve Tevâil aşireti ileri gelenlerinin dilekçesi üzerine sözü edilen kişilerle ilgili kanunî işlem yapılmasına karar verildiği

اتخاذ الإجراء القانوني في حق من عارضوا القيام بالتنظيمات الإدارية والعسكرية في ولاية طرابلس الغرب

القرار الصادر بناءً على الطلب المقدم من أهالي ترهونة وأعيان قبيلة الطوايل بأن الأشخاص الذين تحركوا للشكوى من التنظيمات المتعلقة بالأموال والتجنيد لا يمثلونهم وأنهم معروفون من الكافة بأنهم مفسدون وذوو نية سيئة؛ ويقول القرار باتخاذ الإجراء القانوني في حق المعارضين.

[1902 فبرابر / 27 Şubat]

Mesned-i celîl-i Sadâret-i uzmâya Trablusgarb vilâyet-i aliyyesinden vârid olan Türkîyi'l-ibare ve Franseviyyü'l-hurûf telgraftâmenin aynidir

17 Kanun-ı sâni [1]317

Tarhuna kazâsından mazbata-yı umûmîye tercümesidir

Emirü'l-mü'minîn ve halife-i resûl-i Rabbü'l-âlemîn veliyü'n-ni'met-i bî-minnetimiz Padişahımız efendimiz hazretlerine ubûdiyetlerinde sâdık olan Tarhuna Kazâsı ulemâ ve ayân ve meşâyih ve ahalisi arz ederler ki, mahz-ı adalet olan tahrir-i emlâk icrâsı ve silk-i celîl-i askeriye duhûlümüzün kabulü hakkındaki mes'ulümüzün is'âfından dolayı mesrûr ve müteşekkir olduğumuz halde yedi kişiden ibaret olan ve vilâyetçe malûm bulunan bazı erbâb-ı fesad, fesadlarına muvâfık olan ve hüviyet-i fâsideleriyle münâsib bir sûrette südde-i seniyye-i mülûkâneye ma'rûzâtında bulunmak için "Ciriye"ye azimet etmişlerdir. Malûm olduğu üzere bu vilâyet ahalisi bir buçuk milyonu mütecâviz nüfusdan ibaret ve cümlesi İslâm ve dinen ve siyaseten Hilâfet-i kübrâya merbût olub bu emr-i hayrın talebi için cümlesi tarafından mazbatalar takdim edilerek is'âfından dolayı memnun ve müteşekkir bulundukları halde esâfil-i nâsdan olan şu erbâb-ı fesadın mütebarândan oldukları ve umûm nâmına maruzâtında bulundukları zannı ile neûzübillâh gazab-ı şâhâneye uğramaklığımız için işbu müfsidler ika-me-i davâ ile kanunen müstahak oldukları vechile terbiye ve te'diblerini ve hâmi-yi Hilâfet-i

İslâmiye-i kübrâ Padişahımız efendimiz hazretlerine ubûdiyet ve sadakatimizin te'yidiyle isticlâb-ı rıza-yı tâcidârîleri ve müfsidlerin ikâ' eylemekde oldukları fesadın evhâm-ı muvakkatesiyle mülevves olmamak için mal ve can ve son katreye kadar kanımızı feda edeceğimizden işbu ma'rûzâtımızın atebe-i ulyâyaya arzını veyahud tecdîd-i ubûdiyet zımında bizzât azimetimize müsâade istihsâlini istirhâm eyleriz. Ol bâbda.

Evvelki gün dahi arz olunduğu vechile "Ciriye"ye giden erbâb-ı fesaddan biri ile taleb-i vâkı'larını te'yid ve isbat eylemek üzere dün Tarhuna kazâsı meşâyih ve ayânından birçok zevât makam-ı çâkerâneme gelerek verdikleri mazbata-yı umûmiyenin tercümesi bâlâyâ naklen arz olunmuş ve bunların bu hamiyetinden dolayı kendilerine beyân-ı takdirât ve memnuniyet ve icrâ-yı nesâyih ve vesâyâ olunarak memnunen mahallerine avdet etdirilmiş olduğu ma'rûzdur.

*

19 Zilkade [1]319 ve 14 Şubat [1]317 tarihli tezkire-i sâmiye sûretidir.

Trablusgarb valisinden şikayeti hâvi ahali vekilleri nâmıyla vârid olan telgrafnâme lede'l-arz mezkûr telgrafnâmeye vaz'-ı imza etmiş olan kesânın kendi taraflarından hiçbir vekâleti hâiz olmadıkları ve bunlar sahtekâr makulesi eşhâs-ı hasiseden ibaret bir fi'e-i kalîle olub icrâ-yı tezvîr için Trablusgarb'dan fîrarla Tunus dahilinde bir mahalle gitmiş bulundukları ahali tarafından birçok imzalarla müteaddiden vârid olan telgrafnâmeler müeddâsından müstebân olmuş hatta merkûmunun Trablusgarb'a avdetlerinde mahkemeye tevdi' edilerek haklarında muamele-i lâzime-i kanuniye ifâsı daha evvelce Trablusgarb Vilâyeti'ne tebliğ edilmiş ve bu defaki telgrafnâmeyi de Trablusgarb'dan değil Ciriye mevkiinden keşide etmiş oldukları dahi bunu müeyyed bulunmuş olduğu bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhi Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesi'nden tezkire-i hususiye ile cevaben tebliğ ve iş'âr kılınmış ve hükm-i münîfi Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne dahi tebliğ edilmiş olduğu beyâniyle tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

HR. SYS, 1531/34, 36, 39

الى سراجاب جلاله الخلدون الكبرى الرسولية المقدسة

بعد فتح الفداحة بقلب سليم الى المولى المولى الرحم والتوسل اليه برحمة ربه عليه وعلى الرافض الصلوة والسلام انه يريهم وجود مولانا المخلص
عليه يسول رب العالميه حامي بيعة الديه الجيه الجويه بالسبح الحامي وفي تحت العالم سلطنا الفاري عبد الوهاب له الشافي رافض في حق العائيه ووجهه
متوجا بآج النور والطفه والغز والاقبال على سرب الخلدون الكبرى الرسولية وعونه السطة السنية الصغانية كمال السطوة والتوكيد الى يوم الدين عليه
قاله يوعده العبيد له طاعة الحامي ولويتا فوايس غداية سامة من طعة الخلدون الكبرى الرسولية الصغانية السنية تحت واري تولى سوكرا كمال الراحة والوفية والرجاء
عنه تبارك في سبيل النقيس والنفوس شفا له للعدالة والمساواة والتزني بالذمة البعثة العبدية مقدمه ديانة رأت الحامي الولايه وجوب اجازالك
وبما انه خير الامم والنفس شفا له للعدالة والمساواة والتزني بالذمة البعثة العبدية مقدمه ديانة رأت الحامي الولايه وجوب اجازالك
وجوب لوزما فطلبوا جميعا عنه طيب نفس ورضا اجازا ماذكر بضابط فضلة به مركز الولايه وسائر ما تقارنا تقدمت منهم الى مقام الولايه
ففي اتنا ذلك ارجفت بعضه الجاه الاهبيه بالادبر على تهاديه الحامي ولويتا مانا ففضله اليقظة به انه بعضا منهم ليس الى الاهتمام
بعضه الدول الاهبيه نفوذ بالله به ذلك مستندة الى توبة انظار به القول اوغنية مغفله لادبالهم ولا الهية به كونهم غير ارضية تلك الطلقات
التيبة نفوذ الى ان قامت جملة الاصل الى مركز الولايه وعموم ما تقارنا على سقمه واحد وقد مولا الى مقام الولايه مضابط في تحدي تلك الايض
والتيبة منها وقدم العبد الى سبي رهاب الفدة الشصانية لوعده ذابض العبودية والصدانة وتكذيب تلك الاربعة والشيء منها ومما
ما يورن خلافا في اتنا لها وتا بقيا له ولنا اللبنة الصغانية وعونه الخلدون الكبرى الجديية الرسولية اراما رب الديه الى آف الزمانه جنة
سبه ولد عدنا به صلي الله عليه وسلم وذلك على استنجوم الحامي ولويتا فوايس الغداية سامة من طعة الخلدون الكبرى الرسولية مقدمه ديانة رأت الحامي الولايه وجوب اجازالك
ولويتا رست على تامة محفوفية ولويتا تحت كل طلع ريل وراح حقه به مانا الخلدون الاوسا والامر والقدامه والطف والوهى لفدة و
نبوغا الاظم حقيقة تبارك الاعظم صلي الله عليه وسلم امين امين امين

مه اشرف قضاء غوامه على بل زاره اعضاء مجلس اداره الولايه عيكم	مه اشرف القضاء الزاوية عبد الزاوية زاده الراجي مضى القضاء عيكم	مه اشرف القول اوغنية به الحاج زاده قنقار قضاء زهونه عيكم	مه اشرف قزمانى يوسف باش يس جديه فوايس القاب عيكم
مه اشرف قضاء طيسته يس عبدية على بل به قد زاره عيكم	مه اشرف مركز الولايه ديه قالب ومدي عوي مجلس زاريا عبد مسم زاره عيكم	مه اشرف قضاء موطه هفيد احمد شمس ياش قاصم العيكون عيكم	مه اشرف مركز الولايه قزمانى هسه ياش زاره عيكم
مه اشرف مركز الولايه اعضاء مجلس ادارتها به لطيفه زاره عيكم	مه اشرف قضاء لكونه على بل المريض زاره عيكم	مه اشرف لواء الجبل واهضا مجلس اداره قزوه راره عيكم	

TRABLUSGARIBLILARIN BAŞKA BİR DEVLETİN HİMAYESİNİ İSTEDİĞİ ŞEKLİNDEKİ DEDİKODUNUN ASILSIZ OLDUĞU

Trablusgarb valisinin yazısı ile İstanbul'a gitmiş olan yerli halkın ileri gelenleri tarafından imzalanmış olup Trablusgarb ahalisinin başka bir devletin himayesini istediği şeklindeki dedikodunun hiçbir şekilde aslının olmadığına dair Saray'a takdim edilen mektup ile tercümesi

كذب الإشاعات بأن الطرابلسيين يطلبون الحماية من دولة أخرى
خطاب مع ترجمته مقدم إلى السراي بتوقيع عدد من أعيان الأهالي الذين توجهوا إلى استانبول بكتاب من
والي طرابلس، ويقولون في الخطاب إن الشائعات التي تدور حول أن أهالي طرابلس الغرب يريدون
الحماية من دولة أخرى إنما هي شائعات لا أساس لها على الإطلاق.

[6 Nisan / أبريل 1902]

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu

Başkitâbet Dairesi

Tercüme

Huzur-ı Hak'ka kalb-i selîm ile ref'at-ı eyâdi-i dirâ'at ve Peygamber-i zîşânımız efendimiz
hazretlerinin birr ü ihsânına tevessül ederek emirü'l-mü'minîn Halife-i resûl-i Rabbü'l-âlemîn
hâmi-yi dîn-i mübîn velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem Sultan Abdülhamid Han-ı
sânî efendimiz hazretlerinin vücud-ı hümâyûn-ı mülûkânelerini kemâl-i nusret ve zafer ve izz
u iclâl ve ikbâl ile serîr-i Hilâfet-i kübrâ-yı İslâmiye'de ve taht-ı âlî-yi Osmaniye'de ilâ-yev-
mi'd-dîn satvet ve şevket-nişîn ve dâim buyursun, âmin.

Hilâfet-i kübrâ-yı İslâmiye-i Osmaniye'ye ma'nen ve maddeten irtibat-ı küllî ile mur-
tabit ve kanlarının son damlasını irâka edinceye kadar bu râbîta-yı celîleden gayr-i kâbil-i
infikâk olan Trablusgarb ahali-i müslimesi ni'am-ı adalet-i seniyye-i Hamidiye'den müte-
na'im olarak zıll-ı zalîl-i şevket-delil-i Hilâfet-penâhîde kemâl-i rahat ve emniyet ve refâh ile
yaşamakda olub tahrîr-i emlâk ve nüfus adalet ve müsavâtı mutazammın bulunduğu ve
hizmet-i celîle-i askeriye ise ferâiz-i diniyyeden olduğundan bunu takdîr ederek bi'l-cümle
ahalimiz kulları hüsn-i rızalarıyla bunların icrâsını Hükümet-i Seniyye'den istidâ ve bu bâbda
mazâbit-ı mufassala tanzimiyle merkez-i vilâyete ve mülhakata takdim eyledik. Bu esnada
bazı cerâid-i ecnebiye vilâyetimiz ahalisinden hiçbirinin zihin ve hatırından geçmediği hal-
de güyâ ahali-i mahalliyenin düvel-i ecnebiyeden bazılarının himayesine mütemâyil olduğu
yolunda neûzü billâh erâcif neşr eylediler ise de bunlar Kuloğullarından birkaç neferin iğfal
sûretiyle vâki' olan ifadâtına müstenid olub bunun zerre kadar ehemmiyeti olmadığı cihetle
bunu istimâ' eden bi'l-cümle ahali-i merkez ve mülhakatdan hemen bi'l-ittifak toplanarak

mazbatalar tanzimiyle sâlifü'l-arz erâcif-i garazkârâneyi tekzib ve bu iftirâdan teberri-i nefis eylediler ve zîrde vâdı'ü'l-imza olan kullarını arz ve temin ve te'yid-i ubûdiyet ve sadakat ile beraber tekzib-i erâcif etmek ve Devlet-i Aliyye ve Hilâfet-i Celîle-i Mukaddese-i Hamidiye'ye irtibat ve tâbiyetimizin halelden masûn olduğunu arz eylemek üzere Dârü'l-Hilâfet-i seniyyelerine izâm eylediler. Şu ma'rûzât-ı ubeydânemiz umûm Trablusgarb ahalisinin lisanındandır. Ahalimiz üzerinde ni'am ve âtîfet-i hümayûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhîlerinin devamıyla beraber zıll-ı zalîl-i merâhim-delil-i hazret-i Hilâfet-penâhîlerinde olarak vilâyetimizin temin-i mahfûziyeti esbâbının istikmâlini istidâ eyleriz. Emr u fermân ve lutf ve ihsân metbû'-ı efhamım Halife-i nebî-i a'zam efendimiz hazretlerininindir.

Fî 14 Muharrem [1]320

*

Mâbeyn-i Hümayûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'ne

Atûfetlü efendim hazretleri

Mücerred cümle-i muvaffakiyyât-ı seniyye-i hazret-i veli-ni'met-i azamiden olarak vilâyetce husûle gelmekde olan icraât ve ıslahât hakkında mülgâ Kuloğulları süfehâsından bazılarının işâ'ât-ı mefsedet-kârâneleri ne derece sıdk ve hakikatden âri olduğunu ve umûm ahali-i vilâyet kullarının zât-ı akdes-i hazret-i Hilâfetpenâhîye kemâl-i sadakat ve ubûdiyetlerini südde-i seniyye-i cenâb-ı tac-dârîye arz ve te'yid-i niyet-i hâlisesiyle geçende fî 21 ve 25 Kanun-ı sâni 1317 tarihli iki kıt'a telgrafnâme-i atûfetleriyle tebliğ buyurulan müsâade-i seniyye ve emr u fermân-ı hümayûn-ı cenâb-ı mülûkâne mantûk-ı münîfine tevfikân vilâyetin en asil ve muteber eşrâf ve hanedânından isimleri melfûf pusulada arz olunan on zat bu kerre der-bâr-ı şevket-karara izâm edilmişlerdir. Hakâyık-ı ahvâl-i mûmâileyhimin maruzât-ı şifâhiyelerinden dahi malûm-ı âlî buyurulacağına ve bazı fesedenin müfteriyât ve erâcif-i bed-hâhânelerine iltifat buyurulmayarak İtalyalıların bu havali hakkındaki âmâl ve mütâlaa-i harisâne ve muzırralarına sedd-i hâil olacak sûretde arz-ı sâbık-ı çâkerânem vechile buranın pek az bir zaman içinde takviye ve tahkimi ve fırka-yı hümayûn nevâkısının ikmâli hususları makrûn-ı müsâ'afe-i seniyye-i hazret-i zıllu'llâhî buyurulduğu halde milyonlarca ahali-i İslâmiyeyi hâvi umûm Afrika'nın miftahı hükmünde olan şu feyizli vilâyet-i şahânenin selâmet-i hâliye ve âtiyesi bi-mennihî teâlâ temin edilmiş olacağına nazaran ifâ-yı muktezâsı her halde vâbeste-i re'y-i âlî olduğunu arza cür'et eylersem de ol bâbda emr u fermân hazret-i menlehü'l emrindir. fî 27 Zilhicce 1319 ve fî 24 Mart 1318

Trablusgarb Valisi

Hâfız Mehmed

TRABLUSGARB'IN KALKINDIRILMASI HAKKINDA MECLİS-İ VÜKELÂ'DA MÜZÂKERE YAPILMASI

Trablusgarb Vilâyeti'nin yeterince gelişemediği, kendi kaynaklarının da yetersiz olmasından dolayı bütün ihtiyaçlarının dışardan sağlandığı, sahip olduğu madenlerden bile istifade edilemediği, bu hâliyle Hazine için bir katkısı bulunmadığı, fakat halkının devlete ve Padişah'a bağlılıklarının iyi bilindiği, vilâyetin kalkındırılması için neler yapılması gerektiğinin araştırılmasına dair Meclis-i Vükelâ tarafından incelemelerde bulunulmasına dair emir

مداولات في مجلس الوكلاء (الوزراء) حول تنمية طرابلس الغرب

أمر سلطاني إلى مجلس الوكلاء (الوزراء) حول أن ولاية طرابلس الغرب لم تتقدم بالقدر الكافي، وأن قلة مواردها الذاتية تدفعها لاستيراد كافة احتياجاتها من الخارج، بل إن الثروة المعدنية التي تملكها لا تجري الاستفادة منها، وأنها بهذا الوضع لا تسهم بشئ في خزانة الدولة، ولكن المعروف عن أهلها الولاء للدولة والسلطان، ومن ثم ضرورة قيام مجلس الوزراء بعمل دراسة لما يلزم القيام به من أجل النهوض بالولاية وتنمية مواردها.

[1902 / أبريل / 27 Nisan]

Yıldız Saray-ı Hümayûnu

Başkitâbet Dairesi

470

Trablusgarb Vilâyeti pek münbit ve mahsuldâr bir kıt'a-yı cesîme iken şimdiye kadar oraya tayin ve izâm olunan vülât ve memûrîn tarafından dahil-i vilâyetde ihtiyacât-ı mahalliye kâfi derecede yollar inşası sûretiyle ve süver-i sâire ile tesisât-ı nâfia vücuda getirilmemiş ve servet-i mahalliyeden ve bâ-husus vilâyet dahilinde kesretle bulunduğu beyân olunan madenlerden istifade hususunca dahi hiçbir teşebbüs vuku' bulmamış olduğu ve emvâl-i vilâyetin ve gümrük vâridâtının kâmilan mahalline metrûk olarak bundan da Hazinece istifade edilmediği ve ihtiyacât-ı askeriye için oraca tedariki kâbil ve âsân olan bazı levâzım bile buradan celb edilerek mahsulât-ı mahalliye'nin himayesine itinâ olunmadığı anlaşılmakda olup gerçi vilâyetce icraât-ı nâfianın fıkdanı ve vâridât-ı mahalliye'nin killet ve noksanı şimdiye kadar valilerce ahali-i vilâyetin huşûnet-i mizacları hasebiyle asker ve vergi vermekden imtinâ etmelerine atfolunagelmış ise de bu gibi te'vilât ve isnâdâtın hakikat-i hâle muvâfık olmadığı ve ahali-i vilâyetin zât-ı akdes-i hazret-i Hilâfet-penâhiye ubûdiyet ve sadakatlerinin pek râsih ve kavî bulunduğu tahrir-i emlâk muamelesinin icrâsı ve asker ahzı yolunda ahiren Hükümet-i Seniyyece vuku' bulan teşebbüsâtın semeredâr-ı muvaffakiyet olmasıyla müberhen bulunduğu gibi bu kerre Dersaadet'e gelen eşrâf ve muteberân-ı mahalliye'nin hâk-pây-i âliye takdim etdikleri arızanın müeddâsı dahi ânı müeyyed olduğundan ve İtalyanlar mat-

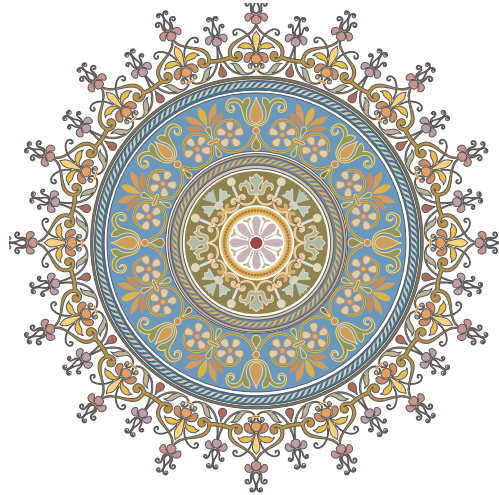
mah-ı nazarları olan Trablusgarb kıt'asından pek çok vâridât istihsâl olunabileceğini hesab ve tahmin ederek hatta bu sebeble oraya tecavüz haddinde bulundukları halde kıt'a-yı mezkûrenin müddet-i medîdeden beri zîr-i idare-i Osmaniye'de bulunmasına rağmen Hükümet-i Seniyyece oradan ber-vech-i matlûb istifade edilememesi sezâvâr-ı teessüf bulunduğundan ve mâru'z-zıkr arıza ile vilâyet-i aliyyenin tahrîrâtı leffen irsâl-i sû-yi sâmi-i fahîmâneleri kılındığından ahalinin hissiyât-ı sadakat-kârânelerinden kemâ-yelîk istifadeyi temin edecek ve izdiyâd-ı umrân-ı memlekete hâdim olacak esbâb ve tedâbirin Meclis-i Vükelâca bi'l-etraf müzâkere ve tedkik olunması şeref-sudûr buyurulan emr u fermân-ı hümayûn-ı cenâb-ı Hilâfet-penâhî icab-ı âlîsinden bulunmağla ve bu hususun dahi gayret ve sadakat-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri âsârına intizâr buyurulmakda olduğu cihetle vilâyet-i müşârunileyhânın husûl-i ma'mûriyeti hakkındaki arzu-yı hümayûn-ı mülûkânenin karîben hayyiz-i ârâ-yı husûl olacağına itimâd-ı âlî ber-kemâl bulunduğunun taraf-ı sâmi-yi fahîmânelerine tebliği cümle-i irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhîden bulunmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 18 Muharrem [1]320 ve fî 14 Nisan [1]318

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

İ. HUS, 96/58_1

Ayn-ı zâre suyu için inşa olunan bentler
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90788-47

۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ و ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره سبب هویت

۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 و خود نیز تذکره اولی در حقیقت صفه اجزا اولی تا ثبات از این تا با خارج ناطقینک طریقی
 تحت اسماء دیگر مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 تطبیق تحت اسماء مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 ایلیکی در حقیقت مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 فیه طریقی مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 عطف ایلیکی مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 کلمه کلمه ایلیکی مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 برانکه ایلیکی مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 اشعار بیورلیکی مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 اولی مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 برینکه مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره
 اسماء مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره ۱۰۰۰ مسمیٰ علیٰ تا غیر تذکره

TRABLUSGARB'TA İTALYANLARIN USULSÜZ DAVRANIŞLARI, BÖLGEYE İTALYAN GÖÇÜ

Trablusgarb'a vizesiz giriş yapan bazı İtalyan tüccarlarından alınacak nakdî cezaya İtalya konsolosu tarafından itiraz edildiği, sözkonusu konsolosun emlak rusûmu konusunda da halkı kışkırtıcı tavırlar sergilediği, İtalya Dışişleri Bakanlığı'nın ise konsolosun davranışlarını tasvip etmekten başka bölgeye İtalyan göçünü engellemeyeceklerini bildirdiği hakkında

مخالفات الإيطاليين والهجرة الإيطالية إلى المنطقة

كتاب حول أن القنصل الإيطالي يعترض على الغرامة النقدية التي تؤخذ من بعض التجار الإيطاليين الذين يدخلون طرابلس الغرب دون تأشيرة دخول، وأنه يكشف عن تصرفات تحريضية للأهالي أيضاً في موضوع ضربية الأملاك، أما وزارة الخارجية الإيطالية فهي لا ترى غضاضة في تصرفات القنصل فضلاً عن إعلانها أنها لن تستطيع منع الهجرة الإيطالية إلى المنطقة.

[1902 أبريل / نيسان 28]

*Fî 19 Muharrem [1]320 / fî 15 Nisan [1]318 tarihiyle makam-ı Sadâret-i uzmâdan yazılan
tezkire-i sâmiye sûretidir*

Devletlü efendim hazretleri

Memâlik-i ecnebiyeye azimet ve avdet eden tüccardan ve İtalya tebaasından üç kişinin pasaportlarını usûlen Devlet-i Aliyye şehbenderhânesinden vize etdirmemiş olmalarından dolayı kendilerinden ber müceb-i nizâm cezâ-yı nakdî istifası zımında mahkemeye davetlerini mutazammın mahkemece kaide-i emsâline tevîkan nâmlarına imlâ olunan celb müzekkirelerinin İtalya konsolosu tarafından ne sûretle red ve iade edildiğinden ve konsolos-ı mûmâileyhin revîş-i ifadesine nazaran yalnız mürûr ve pasaport nizâmnâmesini değil vilâyetçe ahiren icrâ olunan tahrir-i emlak usûlünü de kabule ve rûsûmunu istifaya adem-i muvâfakati anlaşılub emlak vergisini vermemeleri için âdemleri vesatitıyla hafıyyen ahali-yi mahalliyeyi teşvik ve iğvâ eylemekde olduğundan bahisle istizân-ı muameleyi şâmil Trablusgarb Vilâyet-i behiyyesinden vârid olan 27 Nisan [1]906 tarihli telgrafnâme leffen savb-ı devletlerine isrâ ve bu bâbda nezâret-i celîleleriyle muhâbere edilmekde olduğundan cevabına intizâr etmesi vilâyet-i muşarünileyhâya tavsiye kılınmış olmağla mezkûr telgrafnâmenin câlib-i dikkat olan muhteviyâtına nazaran iktizâsının serî'an ifâ ve inbâsına ve melfûfun iadesine himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

*

Fî 25 Muharrem [1]320 ve fî 21 Nisan [1]318 tarihli tezkire-i sâmiye sûretidir

22 Muharrem [1]320 tarihli ve 637 numaralı tezkire-i devletlerine cevabdır.

İtalya'nın Trablusgarb konsolosu tarafından vukû'a getirilmekte olan harekât-ı gayr-i marziyye hakkında icrâ olunan teşebbüsât üzerine İtalya Hariciye nâzırının "Trablusgarb em-lâk vergisi meselesini tedkik edeceğiz ve Hükümet-i Seniyye'nin Memâlik-i Şahâneye İtalyan muhaceretini men' edemeyeceğiz ve Trablusgarb'ın şimdiye kadar bu gibi şeylerden ma'fuv iken bu misüllü rûsûm ve nizâmâtın tatbikine teşebbüs etmek sûretiyle İtalya menâfine dokunulmasını hal ve maslahata muvâfık göremediğini" beyân eylediği Roma Sefâret-i Seniyyesi'nden bildirildiği halde İtalya Hariciye nâzırının bir çok İtalyalının karîben Trablusgarb'a gidecekleri hakkında malûmâtı olmadığı ve mûmâileyh konsolosa isnâd olunan sözlere atf edilen tagayyürde mübalağa bulunduğunu atûfetlü sefir beyefendi hazretlerine beyân etmiş olması lâzım geleceği İtalya'nın Dersââdet sefiri nâmına sefâret baş tercümanı tarafından ifade edildiği ve binâen alâ-zâlik bu ifade ile Sefâret-i Seniyyenin iş'ârı beynindeki mübâyaretinin hall ve izahı sefâret-i müşârunileyhaya yazıldığı iş'âr buyuruluyor. Sûret-i umûmiyede alınacak tekâlif içün hiçbir taraftan itirazât der-miyânına hak olamayacağı gibi bunun İtalya menâfine mugâyeretinin vechi dahi anlaşılamadığından bu bâbda müdafaât-ı lâzımede bulunmasının atûfetlü sefir beyefendi hazretlerine tavsiyesi ve mübâyet-i mebhûsün-anhâ hakkında vâki' olan istilâm cevabının tesrî'i ile netâyicinin inbâsına himmet buyurulması miyânında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

HR. SYS, 1531/41, 43

دوینو افق حقدی
 انقدره علو منق طابعه سقبات عکس اجاس حقد ایلیاج مهور اوله قصوره دار استحال معلقات ایدوب انجینه و مویو
 برینه نیت ایلیا مجلس موانده جت ابریک ندر طاعت عت غایب نه دار ایلیا علو منق استیفا حاده بولوب بولیک
 و طابعه ایلیا طوط عکس اجاس مع انجیم بحسب انقدر و حاسنه تعلقات و بولوب و بولیک دار مایطوره ابراز نیت
 معلول حاجه متای طوط و برینه حواله معر لوند حیات نه مع التی تفاوت ترجمه لدی الوه نظر علی هر چه
 ایلیان طابعه و طابعه سقبات رخ بولیکری و بوره بالتدبج اولایه نجاد ایلیا استخفا و بولوب هر چه
 انقدره علو منق مهور اوله و عدی حقد ایلیا علو منق بولوب تعلقات ایلیا حقد انقدره دوی نیت سقبات ایلیا
 سرفصد و بولوب اراده نه حاجه قدری احباب حیلط اولایه مایه همایون معلول مایه حیلط سده مایه کره علو حوالا
 تنیع فلسفه بر مهور اوله مایه همایون شاهان اقصای ایلیا همایون حیلط سده مایه کره علو حوالا

İTALYANLARIN TRABLUSGARB'A YÖNELİK FAALİYETLERİNİ ÖNLEMEK ÜZERE İNGİLTERE DEVLETİ NEZDİNDE GİRİŞİMDE BULUNULMASI

İtalyanların Trablusgarb'a göçmen göndermek ve asker çıkarmak gibi muhtemel faaliyetlerine karşı İngiltere'nin daha evvelden verdiği söz üzerine bu gibi eylemleri engelleme girişiminde bulunmasının beklendiği hakkında

الاتصال بدولة انجلترا لمنع الفعاليات التي يمارسها الإيطاليون تجاه طرابلس الغرب
مذكورة من الصدر الأعظم حول أنه من المنتظر من دولة انجلترا أن تقوم بناءً على الوعد الذي قطعه
على نفسها قبل ذلك بالتدخل لمنع الفعاليات المحتملة من الإيطاليين، مثل إرسال مهاجرين إلى طرابلس
الغرب وإنزال جنود بها.

[1902 أبريل / 30 Nisan]

*Makam-ı Sadâret-penâhiden 17 Nisan [1]318 tarihiyle
vârid olan tezkire-i sâmiyenin sûretidir*

Devletlü efendim hazretleri

İngiltere Hükümeti'nin Trablusgarb'a sevkîyât-ı askeriye icrâsı hakkında İtalyaca mevcut olan tasavvura dair istihsâl-i malûmât edip-etmediğine ve Mösyö Perineti'nin İtalya Meclis-i Mebûsânı'nda bahs eylediği tedarikâtın illet-i gâiyesine dair İtalya Hükümeti'nden istizahâtta bulunup-bulunmadığına ve Trablusgarb'a İtalya tarafından asker ihracını men' için Bahr-i Sefid İngiliz donanmasına talimât verilip-verilmediğine dair parlamentoda irâd olunan suâl Hariciye müsteşarı tarafından verilen cevabı müş'ir Londra Sefâret-i Seniyyesi'nden alınan telgrafnâme tercümesi lede'l-arz manzûr-ı âlî olarak İtalyanların Trablusgarb'a muhâcir sevki teşebbüsünde dahi bulundukları ve bu da bi't-tedric oraya tecavüz esbâbını istihzar demek olacağı cihetle İngiltere Hükümeti'nin mesbûk olan vaadi hükmünce İtalya Hükümeti'ne bu bâbda tebligât ifâsı zımnında İngiltere Devleti nezdinde teşebbüsât icrâsı şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhi icab-ı celîlinden olduğu Mâbeyn-i Hümayûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i hususiye cevaben tebliğ kılınmış olmağla ber-mantûk-ı emr u fermân-ı hümayûn-ı şâhâne iktizâsının ifâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

HR. SYS, 1536/1_23

İTALYANLARIN TRABLUSGARB'I İŞGAL NİYETLERİNE İNGİLTERE'NİN TEPKİSİ

Trablusgarb'ın İtalya tarafından işgali söylentileri üzerine İngiltere'nin bölgede mevcut durumun değişmesine asla razı olmayacağı, böyle bir teşebbüse karşı kesinlikle tavır alınacağını Hariciye Nâzırı Lord Lansdovn tarafından belirtildiği

غضب إنجلترا ومعارضتها لفكرة الإيطاليين باحتلال طرابلس الغرب

تصريح وزير الخارجية البريطاني اللورد لانسداون في أعقاب ظهور شائعات حول نية إيطاليا احتلال طرابلس الغرب بأن إنجلترا لن تقبل أبداً بتغيير الوضع الحالي في المنطقة، وأنها سوف تأخذ موقفاً مناهضاً بالقطع تجاه محاولة من هذا النوع.

[7 Mayıs / مَیْس 1902]

*Makam-ı Sadâret-uzmâ'dan Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne mevrûd 24 Nisan [1]318 tarihli
tezkire-i sâmiyenin sûretidir*

Devletlü efendim hazretleri

Trablusgarb'ın İtalya tarafından ihtimal-i işgali şâyî'asından dolayı İngiltere Hariciye Nâzırı Lord Lansdovn'a mürâcaat olundukda İngiltere Devleti havali-i mezkûrede hiçbir tahvül vuku'a gelmemesi azminde olduğunu İtalya'ya sûret-i kat'iyyede ve sarihada beyân ettiğini ve kendisinin bu bâbda bi'd-defaât verdiği teminâta Bâb-ı Âlice itimad olunmak lâzım geleceğine nazar[an] müşarünileyhin ifade etdiğine dair Londra Sefâret-i Seniyyesi'nin iş'ârı lede'l- arz beyânât ve teminât-ı vakı'asından dolayı nâzır-ı müşarunileyhe tebliğ-i mahzûziyet olunmasının Londra Sefâret-i Seniyyesi'ne iş'ârı ve Trablusgarb'ın İtalya tarafından karîben işgal olunacağına ve oraya re'y-i teftiş bazı zâbitân gönderildiğine dair Paris gazetelerinin neşriyâtı üzerine sebk eden istifsâra cevaben Roma Sefâret-i Seniyyesi'nden gelip kezâlık atebe-i ulyâya arz ve takdim kılınan telgrafnâmede İtalyalıların Trablusgarb hakkında kendilerinin de ketm etmemekde oldukları bazı tasavvurları mevcut ve Hariciye nâzırının meclis-i mebûsândaki beyânât-ı ahiresinin cidden nazar-ı dikkate alınmağa şâyân olduğu muharrer bulunmasına nazaran sefâret-i müşarunileyhanın bu bâbdaki hissiyât ve ıstılâ'âtı Londraca malûm olmak üzere bu iş'ârın da Londra Sefâret-i Seniyyesi'ne bildirilmesi hususuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhi şeref-müteallik buyurulduğu Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i hususiye cevaben inba kılınmağla serî'an iktizâsının ifâsına himmet buyurulması siyâkında.

HR. SYS, 1536/1_33

بدرز و کمالی

باش کتابت دارایی

۷۷۱۶

117

معروضه چگونگی مدیریت
طرابلس غرب معتمدان و مکتب ولایت بلیده اعضایانده اطباء صبه و محمد مدبری و ضمیمه مدبری قول اوغای اعیانانده یوسف و سلیمان و الحاج
یوسف و محمد الماشی و محمد جمعی و احمد راضی و محمد صغیر و علی بکمره القدره و کوسه انبار و مالیه بری اجانه بیوردی بغداد معتمدان و
انفکس شرفصو و بیوردی ارده بنده جنابه ضحیایان اعیانانده اولیایانده امروزیانده حضرت ولی الامر علیه السلام
کتابخانه
مت

TRABLUSGARB VİLÂYETİ İLERİ GELENLERİNDEN BAZILARINA MADALYA VERİLMESİ

Trablusgarb Vilâyeti ileri gelenlerinden ve Belediye Meclis azâlarından Hacı Hasan, Muhammed Bedri, Münşiye Müdürü Kuloğlu Yusuf, Süleyman, Hacı Yusuf, Muhammed el-Mazganî, Muhammed Temîmi, Ahmed Rahîs, Muhammed Safîr ve Ali Beylere altın ve gümüş imtiyaz madalyaları verildiğine dair

منح ميداليات لبعض أعيان ولاية طرابلس الغرب

قرار بمنح ميداليات التميز الذهبية والفضية لبعض أعيان ولاية طرابلس الغرب، وهم: الحاج حسن أحد أعضاء مجلس البلدية، ومحمود بدري بك، ومدير المنشية قول أوغلى يوسف بك، وسليمان بك، والحاج يوسف بك، ومحمد المارغني بك ومحمد التميمي بك، وأحمد رخيص بك، ومحمد صفيير بك، وعلي بك.

[1901 يَنَآيِر / 13 Ocak]

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu

Başkitâbet Dairesi

7216

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Trablusgarb muteberânından ve merkez-i vilâyet belediye azâsından el-Hâc Hasan ve Muhammed Bedri ve Münşiye Müdürü Kuloğlu ayânından Yusuf ve Süleyman ve el-Hâc Yusuf ve Muhammed el-Mazganî ve Muhammed Temîmi ve Ahmed Rahîs ve Muhammed Safîr ve Ali Beylere altın ve gümüş imtiyaz madalyaları ihsân buyrulduğundan muamele-i lâzîmenin ifâsı şeref-sudûr buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî icab-ı âlisinden olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 22 Ramazan [1]318 ve fî 31 Kanun-ı evvel [1]316

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

İ. TAL, 237/34

بدر و دلجو

بای کتابت داره

۲۰۷

118

معهده جا که کتبه بود که
طایفه غیب اشرفه در بنه اوما صفائی اصبه طایفه غیب شهر بیه بی سعادته به اندک عده از قضا دوم به بطوریکه بایده نویسنده شرفه در جریده
اراده بیه قباب خلافتی اجماع غالبه برنده اوفه ارجاع اودنه حقه و اودکه ۹ محرم قیام ۱۶ ماه ۱۳۱۴
حسین

TRABLUSGARB BELEDİYE BAŞKANI
HASAN BEY'İN TALTİFİ

Trablusgarb eşrâfından olan Belediye Başkanı Hasan Bey'e Padişah tarafından yüksek dereceden pâye verildiği

تکريم حسن بك رئيس بلدية طرابلس الغرب
فرمان سلطان بمنح حسن بك أحد أشرف طرابلس الغرب ورئيس بلديتها رتبة الدرجة الرفيعة.

[1901 أبريل / 28 Nisan]

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu

Başkitâbet Dairesi

207

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Trablusgarb eşrâfından ve rütbe-i ûlâ sınıf-ı sânisî ashâbından Trablusgarb Şehri Belediye Reisi saâdetlü Hasan Beyefendi'nin uhdesine terfî'an Rumeli Beylerbeyiliği pâyesi tevcîhi şeref-sudûr buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhi icab-ı âlisinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 9 Muharrem [1]319 ve fî 16 Nisan [1]317

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

İ. TAL, 249/69

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

خاتمة افروز الخليلية

مکتبہ علمی

५८

0291

حضرت علی مرتضیٰ

[illegible]

طالع بن علی
کتاب
۱۴۵

آخرین ورق

دو نفر افغان هفت نفر
ولایت خاندان سرور جان هفت نفر
اراده سینه هفت نفر
نظر نیا هفت نفر

ISLAHAT ÇALIŞMALARINDA ÜSTÜN HİZMETLERİ GÖRÜLENLERİN TALTİFLERİ

Trablusgarb Vilâyeti'nde yapılan ıslahat faaliyetlerinde ve askere alma gibi önemli işlerde üstün gayret ve hizmetleri görülen şahısların isimlerinden oluşan bir defterin hazırlanarak gönderildiği ve kendilerine gümüş imtiyaz madalyası verilerek taltif edilmeleri hakkında

تكریم أصحاب الخدمات الجليلة في أمور الإصلاحات

خطاب من الصدر الأعظم مرفق به كتاب يضم أسماء الأعيان والأشراف الذين أسهموا بجهودهم ومساعدتهم الجليلة لتنفيذ فعاليات الإصلاح المهمة التي تجري في ولاية طرابلس الغرب مثل التجنيد وغيرها واقتراح منحهم ميداليات التميز الفضية.

[25 Mart / مارس 1902]

Trablusgarb Vilâyeti

Aded: 125

Dahiliye Nezâreti'ne

Devletlü efendim hazretleri

Vilâyetce ahz-ı asker vesâir icrâat-ı mühimmenin hüsn-i kabulü emrinde ibrâz-ı sadakat ve hüsn-i hizmet etmelerine mebnî gümüş imtiyaz madalyalarıyla taltifleri muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhiden olub defter-i esâmisinin takdimi fî 29 Kanun-ı evvel ve 17 Kanun-ı sâni 1317 tarihli iki kıt'a telgrafnâme-i âli-i nezâret-penâhileriyle irâde ve iş'âr buyrulan vilâyet eşrâf ve ayânının isimlerini mübeyyin tanzim olunan defter leffen takdim olunmağla ol bâbda emr u fermân-ı hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 7 Zilkade 1319 ve 2 Şubat 1317

Trablusgarb Valisi

Hâfız Mehmed Paşa

*

Bâb-ı Âli

Daire-i Umûr-ı Dahiliye

Mektubî Kalemi

Aded: 5691

Huzur-ı âli-i hazret-i Sadâret-penâhiye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Bazı ecnebi gazetelerinin neşriyât-ı bedhahânelerinden berâet ve makam-ı Hilâfet-i uz-mâya merbûtiyet ve sadakatlerini te'yid ve bizzât arz-ı ubûdiyet etmek üzere muteberândan bazılarının Dersaâdet'e azimetine müsâade itâsı istirhâmını hâvi Giryan Kazâsı ahalisinden alınan mazbata tercümesinin lefiyle Trablusgarb Vilâyeti'nden gelen telgrafnâme lede'l-arz ahali-i merkûmenin bu sûretle arz ve iş'âr olunan me'asir ve hissiyât-ı hamiyet-mendâneleri nezd-i hümayûn-ı hazret-i Padişahî'de mûcib-i mahzûziyet olduğunun ve fakat muteberân-ı mûmâileyhimin ihtiyar-ı sefer-i medîd ile Dersaâdet'e kadar gelmelerine mahal olmadığının kendilerine tebliğiyle gerek mûmâileyhimin ve gerek emsâli zevâtın gümüş imtiyaz madal-yasıyla taltif olunmak üzere bir kıt'a defterinin tanzim ve isrâsı şeref-sudûr buyrulan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhi muktezâ-yı münîfinden bulunduğu evvelce ve te'yid-i sa-dakat ve ubûdiyet zımında Dersaâdet'e gelmek isteyen Acilat Kazâsı ahalisi hakkında dahi ber-mantûk-ı emr u fermân-ı hümayûn-ı hazret-i Padişahî muamele ifâsı ahîren tevârüd eden 24 Kanun-ı evvel [1]317 ve 7 Kanun-ı sâni sene minh. tarih ve üç bin yirmi üç ve üç bin yüz kırk altı numaralı iki kıt'a tezkire-i sâmiye-i cenâb-ı Sadâret-penâhilerinde emr u iş'âr buy-rulmasıyla keyfiyet vilâyet-i müşârunileyhâya tebliğ kılınmış idi. Vilâyetce mevki'-i tatbîke konulan icrâat-ı mühimmenin hüsn-i kabulü emrinde ibrâz-ı sadakat eden vilâyet eşrâf ve ayânının esâmisini hâvi defterin gönderildiğine dair vilâyet-i müşârunileyhâdan bu kere alı-nan 2 Şubat [1]317 tarihli ve yüz yirmi beş numaralı tahrîrât melfûf defterle takdim kılındı. İcrâ-yı icabı hususunda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî gurre-i Zilhicce [1]319 ve fî 26 Şubat [1]317

Nâzır-ı Umûr-ı Dahiliye

Memduh

*

Bâb-ı Âli

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divân-ı Hümâyûn

3099

Atûfetlü efendim hazretleri

Trablusgarb Vilâyetince mevki'-i tatbike konulan icrâat ve ıslahatın hüsn-i kabul ve temşiyeti emrinde ibrâz-ı sadakat ve gayret eden eşrâf ve ayânın gümüş imtiyaz madalyasıyla taltif buyrulmak üzere bir kıt'a defterinin tanzim ve irsâli ber-mantûk-ı emr u fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i cihanbânî vilâyet-i müşârunileyhâya lede'l-iş'âr zevât mûmâileyhimin esâmisini mübeyyin defterin gönderildiğini şâmil Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nin tezkiresi melfûflarıyla arz ve takdim kılınmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhi şeref-müteallik buyrulur ise mantûk-ı münîfi infaz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 6 Zilhicce [1]319 fî 3 Mart [1]318

Sadrâzam

Said

Ma 'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olub melfûfâtıyla manzûr-ı âli buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhileri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhi şeref-müteallik buyrularak mezkûr madalyalar cânib-i sâmi-i Sadâret-penâhilerine irsâl kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 15 Zilhicce [1]319 ve fî 12 Mart [1]318

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

İ. TAL, 274/9

TRABLUSGARB'IN DIŞ SALDIRILARDAN KORUNMASI AMACIYLA SİLAH GÖNDERİLMESİ

Trablusgarb'ın dışarıdan gelecek saldırılara karşı askerî yönden güçlendirilmesi için alınan tedbirler çerçevesinde vakit geçirilmeksizin silah gönderilmesi hakkında

إرسال الأسلحة لحماية طرابلس الغرب من الاعتداءات الخارجية
حول ضرورة إرسال السلاح في أسرع وقت إلى طرابلس الغرب وذلك في إطار التدابير التي تم اتخاذها
لتقوية الولاية من الناحية العسكرية في مواجهة الاعتداءات الخارجية المحتملة.

[17 Ocak / يناير 1906]

Encümen-i Mahsûs Aded

Trablusgarb Vilâyeti'nin her türlü taarruzât-ı hariciyeden müdafaası zımında mahallî vilâyetinin lüzûm göstermekde olduğu esliha vesâire hakkında ber-mantûk-ı emr u fermân-ı hümayûn-ı cenâb-ı mülûkâne miyâne-i abidânemizde te'âtî-i efkâr olundukda Trablusgarb'ın ehemmiyet-i mevkiyesi ve fırka-i hümayûnun istikmâlî esbâbı satvetiyle tebe'a-i müslime-i şâhânenin mukarrerât-ı mesbûkaya tevfikân silk-i celîl-i askeriye kayd u idhali ve techizât-ı mahalliyyenin hâl ve ihtiyaca göre itmâmı akdem-i umûr olmasına ve bu bâbda ora kuvâyı askerîsinin nevâkısı hakkında vilâyet-i mezkûreden taraf-ı Seraskerîye vâki' olan iş'ârât üzerine bir saat evvel mukarrerât-ı lâzıme ittihâzı vücûb-ı mutlak tahtında bulunduğuna binâen hususât-ı ma'rûza hakkında ifâte-i vakt olunmayarak mukarrerât-ı mukteziyenin arz-ı hâk-pây-i âlî kılınmasının taraf-ı Seraskerîye tebliği tezekkür kılınmış ise de her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhi şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise mahz-ı isabet olacağı muhât-ı ilm-i âlî buyruldukda ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emr efendimizindir.

Fî 21 Zilkade [1]323 ve fî 3 Kanun-ı sâni [1]321

Sadrâzam
Mehmed Ferid

Adliye Nâzırı Es-Seyyid Abdurrahman Nureddin	Hariciye Nâzırı Ahmed Tefvik	Dahiliye Nâzırı Mehmed Memduh
Bahriye Nâzırı Mehmed Celâleddin	Evkâf-ı Hümayûn Nâzırı Turhan	Ticaret ve Nâfia Nâzırı Es-Seyyid Mustafa Vehbi

Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâ'nın işbu mazbatası manzûr-ı âli buyrularak zaten bu bâbda ber-mantûk-ı emr u fermân-ı hümayûn-ı cenâb-ı Padişahî komisyon-ı askerîce müzâkerât icrâ edilmekde olduğundan tesrî'i hususuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhi şeref-müteallik buyrulmuş ve keyfiyet taraf-ı vâlâ-yı Seraskerîye tebliğ edilmiş olmağla, ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 22 Zilkade [1]323 ve fî 4 Kanun-ı sâni [1]321

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Tahsin

*

Bâb-ı Âli
Daire-i Sadâret
Âmedî-i Divân-ı Hümayûn

Devletlü efendim hazretleri

Trablusgarb Vilâyeti'nin taarruzât-ı hariciyeden müdafaası zımında vilâyet-i mezkûrece lüzûm gösterilmekde olan esliha vesâire hakkında Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâ'da cereyân eden müzâkereye tevîkan kaleme alınan mazbata arz ve takdim kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhi şeref-sudûr buyrulur ise mantûk-ı celîli infaz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 21 Zilkade [1]323 ve fî 3 Kanun-ı sâni [1]321

Ferid

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i sadâret-penâhileri Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâ'nın mazbata-yı ma'rûzasıyla beraber manzûr-ı âli buyrularak zaten bu bâbda ber mantûk-ı emr u fermân-ı hümayûn-ı cenâb-ı Padişahî komisyon-ı askerîce müzâkerât icrâ edilmekde olduğundan tesrî'i hususuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhi şeref-müteallik buyrulamak bâbında ve keyfiyet taraf-ı vâlâ-yı seraskerîye tebliğ edilmiş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 22 Zilkade [1]323 fî 4 Kanun-ı Sâni [1]321

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Tahsin

İ. AS, 59/54

YUNANLILARIN TRABLUSGARB SAHİLLERİNDE SÜNGER AVCILIĞI YAPMASININ ENGELLENMESİ

Trablusgarb ve Bingazi karasularında yasak olmasına rağmen sünger avı yapan Yunan gemilerinin engellenmesi hakkında

منع اليونانيين من صيد الإسفنج في مياه طرابلس الغرب
حول التصدي للسفن اليونانية التي تقوم بصيد الإسفنج عند سواحل طرابلس الغرب وبنغازي رغم حظر ذلك.

[1906 فبرأیر 12 Şubat]

Fî 17 Zilhicce [1]323 ve fî 29 Kanun-ı sâni [1]321 tarihiyle Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden mevrûd tezkirenin sûretidir.

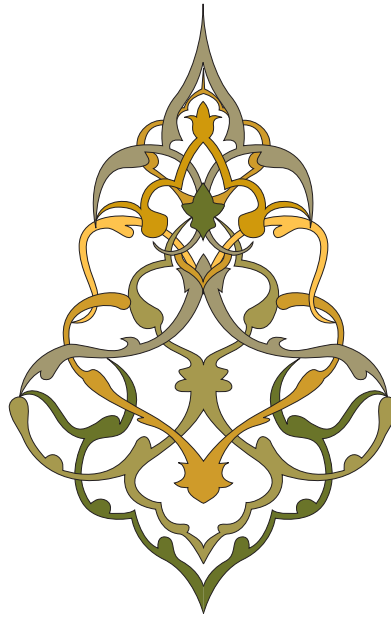
Hükümet-i Seniyyece sünger saydında isti'mali memnû' olan iskafander aletiyle Trablusgarb ve Bingazi karasularında hilâf-ı memnû'iyet sünger sayd etmekde bulunan Yunanlı kayıkçıların himayesi için Hükümet-i Yunaniye tarafından hastahâne nâmıyla gönderilen beylik gemi hakkında mukaddemâ cereyân eden muhaberât neticesinde Yunan sünger sayadları karasuları haricinde sünger saydıyla meşgul oldukları cihetle Hükümet-i Yunaniye ekseriya mühlik olan bu ameliyatı nezâret altında bulundurmaya mecbur kalarak Trablusgarba seffîne göndermekde olduğu ve bunların orada bulunmaları bir maksad-ı insaniyet-perverâneye müstenid olub Memâlik-i Şahâne sevâhiline takarrub etmemeleri için emir verileceğinden kat'iiyen infikâkları hususunda Hükümet-i Seniyyece ısrar buyurulmayacağı ümid olunduğu Yunan Hariciye Nezâreti'nden ifade edildiği makam-ı sâmi-i Sadâret-i uzmâdan tevdî' buyurulan 5 Eylül [1]321 tarihli tezkire-i aliyye-i âsafânelerinde izbâr buyurulması ile Trablusgarb Vilâyeti Vekâletiyle Bingazi Mutasarrıflığı'na iş'âr-ı keyfiyet olunmuş idi. Vekâlet-i müşârunileyhâdan bu kerre cevaben alınan tahrirâtın bir fıkrasında işbu vapurun sahile uğramaksızın yalnız denizde kalması imkânı olamayacağı tabii olub senenin sülüsünü o havalide geçiren mezkûr vapur bu müddetin hemen sülüsünden ziyadesini nefsi-i Trablus'da ve liman dahilinde imrâr etmekde ve karadaki hastahânelerinde bulunan hastalar tabib-i mahsûsları ve bu vapurdaki askeri hademesi marifetiyle idare edilmekde olduğu bildirilmesine nazaran mezkûr

vapurun Memâlik-i Şahâne sevâhiline takarrub etmemesi hakkında Yunan Hariciye Nezâretince verileceği ifade edilen emrin haddizatında kâbil-i icrâ olmadığı anlaşıldığı gibi bu sûret mümkünü'l-icrâ olsa bile açık denizlerin umku ziyade ve dalgıçlar için gâyet tehlikeli olmak hasebiyle oralara sünger sayd olunamayacağından mazarrat-ı mütehakkıkası sebebiyle Hükümet-i Seniyyece kat'ıyyen memnû'ü'l-isti'mâl olan iskafander aletiyle Osmanlı karasularında sünger sayd etmekde bulunan sefinesini vikâye için efrâd-ı askeriyyeyi ve iki topu hâmil bir beylik sefîne gönderilmesi hilâf-ı memnû'iyet-i hareket ve şu sûretle kaçakçılığa cür'et edenleri açıktan açığa himaye demek olmasıyla bi't-tabi' tecviz kılınamayacağından süngercilerin Osmanlı karasularında alet-i memnû'a ile sünger saydına cesaretleri de mütezâyüd olmamak için vapurun geri aldırılması ve bir daha o sulara gönderilmemesi zımnında Hükümet-i Yunaniye nezdinde teşebbüsât-ı münâsibe icrâ etdirilerek neticenin inbâsı hususuna himem-i aliyye-i dâverileri derkâr buyurulmak bâbında.

HR. SYS, 1542/1_59

Geçit resmi yapan Hamidiye yerel birlikleri
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90788-6

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

نومرو ۱۴۱۸۸
مهری
خوابی ۶۱

موردی که گفته شد -
 در این باب - اعتبار نفی شعبه های حکومت قواغی داخله و تخصیص ایستادگی و در مستخدمین موجوده به استیفاء بایجا مکتب بر این دایره
 حکومتی و نه دایره خاصه - با تفویض مناسبه بشعبه های تدارک ده مکتب اوله مدیون و مذکور شعبه معاملات کینه که توسعه و تکرار بجهت دولتی
 بناد حکومت قواغی قریبه و قومانده امور دایره ای اتصالند دایره جدید به عاقل اولوب باینا بانقاره ترک و تخصیص اولنا مدیون و نه
 سیم جیدی و نه قوزده فردی که بیدار و نه بوزسکا نه ادرج غرضتک و نه لقا نقیض اولنا نه رسم و کشف و فزونی جوییم تیم کارگیر بر بنایند
 باید برلنه دایره اوله اهل معماري به واقف اولور و نه بویک ایتا آله در عده ای که بجهت اولیغی جیده ایتا آله بینه شعبه ای مدیر بیکه ریاستی
 قنده مناسبه دوانده مرکب اولور و نه تشکیل اولیغی به بر فیصدیه معرفیه و ولایت سرمنه سنک نفی رتالنده عاقله اجرائیه مجلس اولور و نه
 با مضطرب و کم تر سلسله اوله بینه اولو جیده اجرای بایجا به خصوص سنک عرصه دانسته مذکور بایق مجلس اداره سنه افاده اولمغله اولیابیه
 ارد فرما نه عذر نه فی الامر که رایحه اولور و نه
 ۴۸

تجارت و قضاوت
هی

TRABLUSGARB'DAKİ ZİRAAT BANKASI'NA EK BİNA YAPILMASI

Trablusgarb'daki Ziraat Bankası'na hükümet konağı içinde tahsis edilen yerin yetersiz olmasından dolayı yeni bir bina yaptırılması talebi

تشديد مبنى إضافي لبنك الزراعة في طرابلس الغرب
طلب لإقامة مبنى جديد للبنك الزراعي في طرابلس الغرب بسبب ضيق المكان المخصص له داخل مقر الحكومة.

[11 Mayıs / مآيس 1908]

Ticaret ve Nâfia Nezâreti

Ziraat Bankası

Umûmî 83188

Hususî 61

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Trablusgarb Ziraat Bankası Şubesi'ne mahallî hükümet konağı dahilinde tahsis edilmiş olan oda müstahdemîn-i mevcudeyi istiâb etmemekle beraber ne daire-i hükümetde ve ne de haricde banka için münâsib başka bir mahal tedariki de mümkün olamadığına ve mezkûr şube muamelâtı gitdikçe tevessü' ve tekessür eylemekde bulunduğuna binâen hükümet konağı kurbunda ve kumandanlık dairesi ittisâlinde daire-i belediyeye aid olub meccânen bankaya terk ve tahsis olunan arsa üzerine sim Mecidî on dokuzdan kırk sekiz bin dört yüz seksen üç guruşun sarfıyla leffen takdim olunan resim ve keşif defteri mücebince tam kargir bir binanın yapıldırılmasına ve orada usûl-i mimariye vâkıf olarak bu gibi inşaatı deruhde edecek kimse olmadığı cihetle inşaatın bank şubesi müdürünün riyâseti tahtında münâsib zevâtдан mürekkeb olarak teşkil olunacak bir komisyon marifetiyle ve vilâyet ser-mühendisinin nezâreti altında emaneten icrâsına meclis-i idare-i vilâyetden bâ-mazbata lüzûm gösterilmiş olduğundan ol vecihle icrâ-yı icabı hususunun arz ve istizânı mezkûr banka meclis-i idaresinden ifade olunmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyü'l-emrindir.

fî Rebîulahir [1]326 ve fî 28 Nisan [1]324

Ticaret ve Nâfia Nâzırı

Vehbi

ŞD, 1225/10

OSMANLI SAHİLLERİNDE YABANCILAR TARAFINDAN DENİZ FENERİ TESİSİNİN KABUL EDİLEMeyeCEĞİ

İki İtalyan fener mühendisinin Bingazi sahilinde fener kurulması amacıyla teşebbüste bulunduklarının anlaşıldığı, Osmanlı yönetimi altındaki kıyılarda yabancılar tarafından deniz feneri tesisinin kabul edilemeyeceği

رفض إقامة الأجانب منارات بحرية فوق السواحل العثمانية

حول أنه قد تبين أن اثنين من مهندس المنارات الإيطاليين قاما ببعض الأعمال بهدف إقامة منار على ساحل بنغازي وأنه لن يكون مقبولا من الأجانب أن يقيموا منارات بحرية فوق الأراضي الخاضعة للحكم العثماني.

[1908 يُونِي / 12 Haziran]

12 Cemâziyelevvel [1]326 / 29 Mayıs [1]324 tarihiyle makam-ı Sadâret-i uzmâdan yazılan tezkire-i sâmiye sûretidir

Dersâdet'den Derne ve Bingazi'ye giden bir İtalya vapurunda bulunan iki fener mühendisinin Tulumte Kazâsı'ndaki sahile çıkarak orada fener tesisi zımnında bazı teşebbüsât icrâ eylediklerine dair Bingazi Mutasarrıflığı'ndan vârid olan 27 ve 28 Mayıs [1]324 tarihli iki kıt'a telgrafnâme leffen savb-ı devletlerine irsâl kılınmış ve sevâhil-i Osmaniye'de fenerler tesisi esasen Hükümet-i Seniyye'ye aid ve imtiyazı bir idare-i mahsûsaya mevdû' olarak sevâhil-i mezkûrenin bazı nukâtında yeniden fener ihdâsına lüzûm görüldüğü halde bunun Hükümet-i Seniyyece idare marifetiyle yapıdırılması lüzûmu derkâr ve İtalyanların salifü'z-zıkr teşebbüsleri sahîh ise vechen mine'l-vücuah adem-i cevâzı âşikâr bulunmuş olmağla İtalya hükümeti nezdinde teşebbüsât ve istizahât-ı münâsibede bulunulması hususunda Roma Sefâret-i Seniyyesi'ne iş'âr ile alınacak cevabın inbâsına ve melfûfların iadesine himmet buyurulması siyâkında.

HR. SYS, 1536/1_147

TRABLUSGARB'IN İKTİSADİ DURUMU HAKKINDA ÇIKAN GAZETE HABERLERİ

Trablusgarb'da durumun iyi olmadığı, kıtlık dolayısıyla halkın fırınlara hücum edecek kadar zor durumda bulunduğu, hükümet tarafından bölgeye yardım edilmesinin zorunlu olduğu konusunda İtalyan Tribuna gazetesinde çıkan haberlerin Bâb-ı Âli tarafından incelenmesi hakkında

أخبار الصحف حول الوضع الاقتصادي لطرابلس الغرب

حول اطلاع الباب العالي على الأخبار المنشورة في جريدة Tribuna الإيطالية وتقول إن الوضع في طرابلس الغرب سيء، وإن الأهالي يعيشون أوضاعاً صعبة للدرجة التي تجعلهم يهجمون على المخازن بسبب الجوع، وأن الحكومة مرغمة على تقديم المعونة للمنطقة.

[1909 فبرأير / 28 Şubat]

Yıldız Saray-ı Hümayûnu

Başkitâbet Dairesi

139

Roma'da intişâr eden *Tribuna* Gazetesi'nin 21 Şubat [1]909 tarihli nüshasında münderic olub tercümelere leffen cânib-i sâmi-yi Sadâret-penâhîlerine irsâl kılınmış olan bendlerin birinde Trablusgarb Vilâyeti'nin ahvâl-i iktisâdiyesinin gitdikçe fenalaşmakta olduğundan bahisle bârânın nedreti ve kuraklığın devamı cihetiyle ahalinin ihtiyac ve müzâyakaları son derecede olduğu ve tezâyüd eden kaht u galâ köylüleri şehre takarrübe ve açlıktan fırınlara kadar hücumla icbâr ettiği ve bunların maişetlerinin senelerce temini için umûr-ı nâfiaya taraf-ı hükümetden muâvenet ve teshilât gösterilmesi ve Trablusgarb Limanı'nın inşası ve turuk ve me'âbirin tesisi ve küşâdı gibi teşebbüsât-ı nâfianın icrâ ve Hükümet-i Seniyye tarafından da teşvikât ve muâvenât-ı lâzîminin ifâ edilmesi lâzîmeden idüğü beyân edilmiş ve vilâyetin ve ahalinin iktisâd ve ihtiyac cihetiyle ma'rûz olduğu şu ahvâl hakkında başka gazetelerde bir gûnâ beyânât ve izahâta tesadüf olunamadığı halde İtalya gazeteleriyle o yolda neşriyâta müsâra'at edilmesi fevkalâde câlib-i dikkat ve şâyân-ı ehemmiyet bulunmuşdur. Tesisi lüzûmu mezkûr gazetede gösterilen Trablusgarb Liman ve rıhtımı meselesi merhûm Recep Paşa'nın Trablusgarb vali ve kumandanlığı zamanında müşârunileyh ile İtalya konsolosu beyninde kat'-ı münâsebâtı icab edecek bir şekl ve renk alması ve ol vakit İtalya sefiri kral hazretleri nâmına olarak zât-ı şevket-simât-ı hazret-i Padişahîye mürâcaat ederek merhûm müşârunileyhin İtalyanlara karşı muamele-i bâridânede bulunduğu ve konsolo-

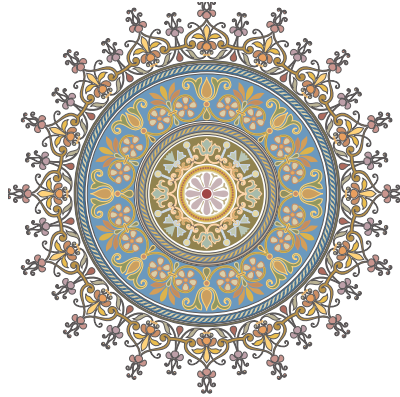

sun İtalyalıların menâfi‘inin muhâfazası nokta-i nazarından ittihâz eylediği teşebbüsâta valinin müdahale ve mümâna‘ata hakkı olamayacağından ve kral hazretlerinin zât-ı hümayûn-ı mülûkâne ve Devlet-i Aliyyeleri hakkında perverde eylediği me’âsir-i dostîden bahisle vali-yi müşârunileyh tarafından da konsolosa ibrâz-ı âsâr-ı dostî eylemesini ve rıhtım mühendisine itâ-ı tazminât ile işin hüsn-i tesviyesini iltimas eylemesi üzerine vali-yi müşârunileyh ile muhâbere edilerek hüsn-i tesviye-i maslahat edilmiş ve Bâb-ı Âlice bu bâbda malûmât mevcut bulunmuş olduğundan vükelâ-yı fihâm hazerâtının bu işin mahiyet ve tafsilâtına kesb-i ittılâ‘ eylemeleri lüzûmu bedîhî olub mezkûr gazetenin cümle-i mütâlaatından olan ve ahali-yi mahalliyeinin celb-i kulûbû maksadına müstenid olduğunda şübhe olmayan iâneye ve tehvîn-i ihtiyacâta en evvel sahib-i mülk olan Hükümet-i Seniyye tarafından teşebbüs edilmesi mütehattim-i zimmet-i devlet ve hükümet olduğundan ahali-i mahalliyeinin ihtiyacât-ı âcilesinin ve esbâb-ı maişetlerinin mehmâ-emken temini için lâbûd olan iânâtın cem‘i zımında taht-ı riyâset-i mufahhama-i hazret-i Hilâfet-penâhîde olarak mesela bir konser tertibi ve bi’t-tâbi‘ bu kâfi olamayacağından bir iâne komisyonu teşkili vârid-i hâtır-ı âlî-i hümayûn-ı mülûkâne olmasıyla keyfiyetin te’emmülü ol bâbdaki mütâlaa-yı sâmiye-i Sadâret-penâhîlerinin arz edilmesi ve bir de mezkûr *Tribuna* ve gerek *Koriye dö Sera* gazetesinde Sırb ve Karadağ meselelerine dair olub tercümeleri melfûfât-ı mezkûre miyânında bulunan bendlerin mündericâtı şâyân-ı ehemmiyet ve mütâlaa olduğundan taraf-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerinden mütâlaa buyurulduktan sonra evrak-ı mezkûrenin iadeten takdim kılınması muktezâ-yı emr u fermân-ı hümayûn-ı mülûkânenen bulunmağla ve zât-ı sâmi-i Sadâret-penâhîleri selâm-ı saâdet-ittisâm-ı şahâne ile taltif buyurulmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 7 Safer [1]327 ve fî 15 Şubat [1]324

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Ali Cevad

İ. HUS, 174/18

Ayn-ı zâre suyunun Trablusgarb'a isâle çalışması

İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90788-44

۱۱ ما ۱۳۵۴ خجی و ۲ نومرد لو ستفای سفلفه کتبی صوری

[illegible][illegible]

TRABLUSGARB LİMANINDAKİ İTALYAN TAYFALAR İLE LİMAN GÖREVLİLERİ ARASINDAKİ İHTİLAF

Trablusgarb limanında bulunan İtalyan gemisindeki tayfalar ile yerli halktan liman görevlileri arasında çıkan kavganın fazla büyütülmeden ve konu ile ilgili olarak İtalyan konsolosluğu ile görüşülüp çözüme bağlandığı hakkında

مشاجرة بين البحارة الإيطاليين وموظفي ميناء طرابلس الغرب

حول العراك الناشب بين بحارة سفينة إيطالية موجودة في ميناء طرابلس الغرب وبين موظفي الميناء من الأهالي المحليين والتباحث مع القنصل الإيطالي في الموضوع والعمل على حله قبل استفحال الأمر.

[1909 أبريل / 13 Nisan]

31 Mart [13]25 tarihli ve 3 numaralı Bingazi Mutasarrıflığı tahrirâtı sûretidir

Şehr-i hâlin yirmi birinci günü Cumartesi liman pîşgâhında bulunan "Poliçvera" nâm İtalya posta vapuruna ber-mutâd giden zenci hamallardan biri ile anbarcının ani bir münâzaa ile boğuşmasına hamalın rüfekâsıyla vapur taifesi de iştirak etmesiyle hafif bir mücaraha vuku'â gelir. Diğer hamalları vapura çıkmakdan men' için vapur mürettebâtı tarafından havaya birkaç el silah atılır. Vapur merdivenini çekerek yine oralarda dolaşmak üzere fayrab eder. Kayıkda kalan hamallar vapurda kalan rüfekâsının maktûliyetini tevehhümle iskeleye endişenâk bir halde çıkarlar. Orada bulunan kırk elli zenciye iltihak ile nakl-i maceraya koyulurlar. Bu sırada da deniz ortasında vapura gitmekte olan kapudânı lüzûmsuz bir telaşa düşürerek geri çeviren acenta müstahdemlerinden Vidi isminde çıfit-meşreb biri iskeleye çıkub zencileri teheyyc edecek sûrette gâyet mübalağalı ifadât ve harekâtta bulunur. Yaygara çoğalır. O gün mevlid-i Nebi hissiyâtıyla zevâyâ, tekâyâ, cevâmi buralara mahsûs olan bir hâl-i vecd-i istiğrâkda idi.

Kumandan vekili ile âcizleri bu hâl-i istiğrâk-ı umûmî etrafında bulunuyorduk. Sahildeki zenciler tahaşşüdâtını haber alır almaz kumandan Yeni Câmi'deki ahenk-i mevlidi muhafazaya terk ile bizzât sahile varıldı. Zenciler leb-i deryada bulunan İtalya Konsoloshânesi civarına toplanmış ve o dakikada mevcut olan birkaç jandarma ile bir-iki polis gelebilmişti. Bu kuvvetle zenciler teskine çalışılmakda iken kaptanı getiren sandaldaki taife harice çıkar. Sevk-i cehalet ve heyecan ile merkûma taş atarlar. Merkûm zâbita memûrları tarafından mecrûhen konsoloshâneye getirilir. Bu sırada istenilen asker de yetişerek kalabalık dağıtıldı. Yarım saat içinde sahilin bu kargaşası kat'iiyen ve kâmilten teskin olundu. Mecrûh taifenin konsoloshânede tedavi ve istirahatı temin olunduktan sonra konsolos beyle beraber memûrîn-i adliye ve tıbbiyye bi'l-istishâb vapur vak'asını tahkike gidilmesi teklif olundu.

Vaporda bu sûretle tahkikâta ahden hakkımız olup olmadığını diğer konsoloslarla müzâkere etmek üzere azimetimizi konsolos-ı mûmâileyh iki saat kadar tehir etdi. Maa-hâzâ muvâfakat etdirilerek vapura gidildi. Tahkikât-ı adliyyeye ibtidâr olundu. Zenci bir hamal ile bir taifenin boğuşmakta iken bir hafta zarfında iltiyâm-pezîr olacak derece-i hafifede başları bazı ecsâm-ı habbeye temas etmiş olmasından ibaret olduğu anlaşıldı: Avdet edildi. Sahilde zencilerin taşıyla yüzünden ve başından mecrûh olan taifenin yarası gâyet müşkil-pesend bir muayene-i tıbbiyede bile başka bir ihtilâtı olmazsa beş gün içinde geçeceği bâ-rapor beyân olundu. İşte gündüz saat sekiz buçukda başlayan bu gürültü yarım saat içinde kalmış iken konsolosların müzâkerât-ı hususiyeleri neticesine intizâren vapura ancak saat onda gidilebilmiş ve gece saat birde avdet olunmuşdur.

Bâlâdaki tafsilâtıdan anlaşılacağı üzere vapur dahilindeki nizâ‘ ve mücadele esasen ehemmiyetden âri olmağla beraber yaralı zencinin içerde kalması ile netice bulmuş olduğundan ve bidayeten ortalıkda telaş edecek bir hâl de bulunmadığından kaptan vazifeten yolunu çevirmeyüb doğruca vapura gitmiş olsa idi bu yarım saatlik bir mûmânaat ve teehhüre uğramayacak ve karaya çıkan taife de ak ile karayı seçmez zencilerin içine düşmeyecek idi. Ma‘-hâzâ şu haldeki vukuâtın vaporda bir hamal ile taifelerin birbirine bir dögüşmede hafif bir sûretde cerh etmesi ve sahilde toplanan zencilerin de karaya çıkan bir taifeyi taşla cerh ettikleri sırada kuvve-i zâbitaya karşı gelmeleri dairesi dahilinde mahdûd ve mütecâsirlerden birkaçı elde edilmiş takibat ve tahkikâta devam ediyor. Neticesi takdirât-ı kanuniyyeye ma‘rûzdur.

*

Fî 31 Mart [1] 325 tarihli Bingazi tahrirâtı sûretidir

Geçen 21 Mart [1]325 günü buralarca mutâd olduğu üzere mevlid şenliğine kıyâm-ı umûmî var idi. O sırada zencilerle İtalya vapuru taifeleri arasında tahaddüs eden vak‘a tafsilâtıyla Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne arz olunmuş idi. Zevâyâ, tekâyâ ile mecâmî‘ ve cevâmî‘deki ahenk-i umûmîye dokundurmayarak zencilerin feverân-ı ma‘hûdu fî'l-hâl tahdîd vapurun mensub olduğu İtalya konsoloshânesiyle muvâfakat-ı idariyemiz te'yid edildi. Fakat vapur kaptanının ahlakî mücerreb olmadığı cihetle o taraftan bir mübalağa teraşşuh ederse zemin-i vukuât malûm-ı âlî olmak üzere Hariciye Nezâret-i aliyyesine arz-ı malûmât-ı mufassalaya lüzûm hissedildiği gibi yazılan arızanın bir sûreti de leffen huzur-ı sâmi-yi Sadâret-penâhîlerine takdim kılındı. Arîza-yı mütekaddime mündericâtı ayn-ı vâki‘ ve buna enzâr-ı umûmiye şâhid olmağla ve lede'l-istizâh delâil ve şevâhid-i mukni‘ası hazır bulunmağla karîn-i ilm-i âlî-i irfan-penâhileri buyurulmak üzere arz-ı keyfiyete müsâra‘at edilmişdir olbâbda.

HR. SYS, 1542/2_20, 21

[illegible]

ÇEVREYE ZARAR VEREN VADİ-İ KEBİR SULARININ DENİZE AKITILMASI

Trablusgarb'da nüfus, hayvan, emlâk ve çevreye zarar veren Vadi-i Kebir sularının denize akıtılmak üzere kanal inşası için tahsisât talebi hakkında

تحويل مياه الوادي الكبير التي تضر بالبيئة إلى البحر
حول طلب مخصصات مالية من أجل إقامة قناة تتيح تحويل مياه "الوادي الكبير" إلى البحر دفعاً للأضرار
التي تسببها للناس والحيوان والبيئة.

[1910 / 21 Ocak / يَنَآيِر]

Dahiliye Nezâreti

Muhaberât-ı Umûmiye Dairesi

9 M. [1328] / 5 Kanun-ı sâni [1]325

Ticaret ve Nâfia Nezâret-i Aliyyesi'ne

Trablusgarb Vilâyeti dahilinde nüfus ve hayvanât ve emlâk ve eşcârca zayiât ve hasarât-ı külliyei mûcib olan mecrâ-ı vâdi-i kebîr sularını denize akıtmak için hafır olunan kanala yirmi bin guruş sarf edilmiş ise de henüz itmâm olunmadığından bahisle ikmâl-ı hafriyat için altmış bin guruşun masârıf-ı fevkalâde tertibinden tesviyesine mezûniyet itâsı lüzûmunu hâvi vilâyet-i müşârunileyhâdan vârid olan telgrafnâme leffen savb-ı vâlâlarına irsâl kılındı. Mûndericâtına nazaran iktizâsının ifâ ve inbâsına himmet buyurulması mütemennâdır efendim.

DH. MUİ, 55-1/42

KURAKLIK VE SEL FELAKETİ SEBEBİYLE TRABLUSGARB'A YARDIM TALEBİ

Trablusgarb'da uzun süren kuraklıktan dolayı zor duruma düşen ahaliye bu sefer de sel felaketi ile karşılaşp perişan olanların eklendiği, sefalet içinde olan bu bölge halkına âcilen yardım edilmesi hakkında Trablusgarb mebûslarının telgrafı üzerine Sadâret'in cevabı

طلب مساعدة لأهالي طرابلس الغرب بسبب القحط و كارثة السيول

رد من الصدر الأعظم على البرقية القادمة من مبعوثي طرابلس الغرب في البرلمان العثماني حول أن بعض الأهالي كانوا يعانون منذ مدة مصاعب القحط والجوع في طرابلس الغرب ثم أضيف إليهم هذه المرة عدد آخر ممن تضرروا بكارثة السيول، وضرورة المسارعة بمساعدة أهالي تلك المنطقة التي تعاني الفقر والجوع.

[20 Mart / مارس 1910]

Meclis-i Mebûsân

Huzur-i sâmi-i Sadâret-penâhiye

Efendimiz hazretleri

Memâlik-i Osmaniye içinde en bedbaht bir vilâyet var ise o da bî-çare Trablusgarb Vilâyeti olduğunu zât-ı sâmi-i hakikat dânilerincede de müsellemler olsa gerekdir. Bedbaht memleketimiz idare-i sâbika zamanında ma'rûz kaldığı nisyân ve ihmâlin ni'met-i meşrûtiyetle telâfi edeceğini intizâr ederken ma'teessûf aynı hale hedef olduğu kemâl-ı teessürle arz ve temin edebiliriz. Meşrûtiyetimiz iki seneye resîde oluyor. Memâlik-i Osmaniye'nin her tarafında az çok eser-i itinâ ve himmet gösteriliyor. Bize gelince hiç ! halimizce bir tebeddül ve terakki değil tezebzüb ve tedenniye uğruyoruz. Bugün birkaç nezâret henüz vilâyetimizle akd-i râbîta edemediler. Şiddetle muhtac olduğumuz adliye teşkilâtından jandarma tensikâtından nâfia te'sisâtından ziraat terakkiyâtından maârifin teâlisinden değil mebâdisinden bile hâlâ mahrumuz. Ma'rûz kaldığımız şu ihmâle karşı şikâyet ve ma'rûzâtımızı âtiye ta'likan şimdilik pek müsta'cel olarak kemâl-i teessürle arzına mecbur kaldığımız husus-ı âtiyi lutfen nazar-ı inâyet ve iltifata alınması bilhassa rica ederiz. Üç sene mütevâliyen yağmursuzluktan dolayı devam eden kaht bu sene fevkalâde kesb-i şiddet etmesiyle hayatı yağmur ve ziraate münhasır seyyar kabâilimizin halkı sedd-i ramak için çoluk çocuklarıyla merkez-i vilâyete döküldüler. Bu halk, tabii ticaret ve sanayiden mahrum vilâyetimizin kasabasında medâr-ı te'ayyüş ittihâz olunabilecek bir iş bulamayınca tese'üle muztar kaldılar. Kış teşeddüd etdikçe bir yerden kasabalara iltica eden halkın adedi tekessür etdi. Öyle bir hale geldi ki bugün yalnız merkez-i vilâyetde -Tunus ve Cezayir'e gidenlerden ma'adâ- iki üç bin nüfusu mütecâviz halk aç bî-ilaç me'vasız olarak sokaklarda sürünüyorlar. Bî-çareler bir yandan açlık diğer yandan soğukların şiddetiyle aralarında tifo gibi mühlik hastalık zuhur ederek her gün külliyyetli telefât vuku'bulmakda olduğu ve bu hal bir müddet daha devam ederse bu kitle-i azîmenin telef olmakdan ma'adâ merkez-i vilâyet halkınca zâyîât vuku'u şübheden vâreste-

dir. Şu bî-çaregânın temin-i hayatları için iki üç aydan beri vilâyet iâne sûretiyle bir mikdar akçe itâsını talep etmekde ise de ma'a't-teessüf iş'ârâtı akîm kaldı. En nihayet ikrâz sûretiyle vilâyete son defa gönderilen iki bin lira olsun sadaka olarak sokaklarda can çekişdiren halka tevzî'i ehemmiyetle ısrar ve defaâtla te'kid etdi. Âcizleri dahi şifâhen müracaât ve takibâtta bulunduk. Hep şu müracaât-ı muhıkka tesirsiz kaldı. Dahiliye vilâyetden aldığı iş'ârâtı Maliyeye tevdi' ediyor. Maliye ise "tahsisâtımız kalmadı" diye cevap veriyor. Muhâbere uzadıkça bî-çâregânın sefaleti arttı. Memleketimiz şu kaht-zedegânla inlemekde iken başına bir felaket daha indi. Kesretle nüzûl eden bârândan vadiler feyezân ederek Humus'da ve merkez vilâyetde üç yüz kadar ailenin hâne ve bağçelerini seylâb alub süpürttü. Bu halk da kaht-zedegâna iltihak ile musîbet tezâ'uf etdi. Şu bî-çaregâna ecânib bile memleketlerinden iâne celbine müsâra'at etdikleri halde hükümet-i meşrûtamızın şânından olması lâzım gelen eser-i şefkat ve merhameti hâlâ göstermedi. Tahsisât hitâm bulduysa aynı zamanda sâir mahallere yayıldığı gibi bunların nâmına ayrıca tahsisât istenilmesi mümkün iken yapılmadı. Bu halden hakikaten pek müteessiriz. Memleketimizden her posta aldığımız mektublarda tasvir edilen fakr u ihtiyac begâyet câlib-i dikkat ve merhametdir. Binâenaleyh vilâyetimizin ma'rûz olduğu şu hâl-i esef-iştîmâlin zât-ı sâmi-i hazret-i Sadâret-penâhîlerine arzına mecburiyet hissettik. Dün eşrâf-ı vilâyetden aldığımız telgrafnâme manzûr-ı âlîleri buyurulmak üzere leffen takdim ediyoruz. Lutfen Devlet-i Aliyye'nin en sâdık ve mutî' tebaası bulunan bu bî-çare halkın telefden vikâyesi için sür'at-i mümkün ile imdâdlarına şitâb buyurmanızı hamiyet-i vatanperverîlerinden ehemmiyetle müsterhamdır efendimiz hazretleri.

Fî 4 Mart [1]326 / [17 Mart 1910]

Trablusgarb Mebûsları

Ferhad, Sâdık, Süleyman el-Barunî, Naci

*

Daire-i Sadâret Tahrirât Kalemi

Şube 1

8 Rebiülevvel [1]328/7 Mart [1]326

Müsta'celdir

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Trablusgarb Vilâyeti'nde birkaç seneden beri devam eden kuraklıktan dolayı maişetleri ziraata münhasır olan kabâil-i seyyâreden merkez-i vilâyete gelen iki üç bin nüfusun zaruret ve ihtiyacları son dereceye geldiği gibi aralarında sâiri hastalık dahi zuhur ederek hayli telefâtı müeddî olduğundan ve şu aralık nüzûl eden bârândan vadiler feyezân idüb Humus'da ve merkez-i vilâyetde üç yüz kadar aile seylâb-zede olmasıyla ihtiyacât ve müşkilât-ı hâzıra tezâ'uf iştîdâd eylediğinden bahisle bunlara muâvenet-i serî'a ifâsı hakkında bazı ifâdâtı hâvi vilâyet-i mezkûre mebûsları tarafından verilen takrîr merbûtuyla savb-ı âlîlerine tisyâr olunmağla bunların derece-i ihtiyacâtları serî'an bi't-tahkik Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'da müzâkere olunmak üzere inbâsına himmet.

BEO, 3722/279103

KITLIK SEBEBİYLE MECLİS-İ VÜKELÂ'NIN TRABLUSGARB'A YARDIM KARARI

Trablusgarb'da kıtlıktan dolayı zor durumda kalan halka gelecek sene ödenmek şartıyla
Hazine'den yardım edilmesine dair

قرار مجلس الوكلاء (الوزراء) بمساعدة طرابلس الغرب على القحط
قرار بتقديم العون من خزانة الدولة إلى الأهالي الذين يعيشون أحوالاً صعبة بسبب القحط في طرابلس
الغرب على أن يجري ذلك في السنة القادمة.

[15 Nisan / أبريل 1910]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

4 R. [1]328 / 2 Nisan [1]326

Hulâsa-i Meâli

Trablusgarb Vilâyeti'nde kahtdan dûçar-ı zaruret olan muhtacîne Hazine-i Celîlece iki bin liranın tavizen itâsı hakkında sebk eden karar ve iş'âr üzerine bi'l-muhâbere mahallinden vuku' bulan iş'âra dair Dahiliye Nezâreti'nden vârid olan tezkire bu bâbda bazı ifadeyi hâvi Trablusgarb meb'usları tarafından itâ kılınan varaka ile birleştirilerek okundu.

Kararı

Zikrolunan tezkirede meblağ-ı mezbûrun iâneten tevzî'ine vilâyetce lüzûm gösterilmekde ise de Maliye Nezâreti'nden bâ-tezkire izbâr olunduğu vechile muhtacîn-i merkûmeye tevzî' edilecek mebâliğ mukâbilinde kendilerinden gelecek sene te'diye-i deyn etmek üzere yekdiğerine kefaleti hâvi müşterek sened ahzıyla hemen tavizen tevzîâta mübâşeret olunması lüzûmu der-miyân olunmuş ve sûret-i iş'âr icab-ı maslahata muvâfık görünmüş olmağla ber mûceb-i iş'âr muamelât-ı mukteziyenin ifâsı hususunun Dahiliye ve Maliye nezâretlerine havalesi tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 139/43

ZAVİYE KAZÂSÎ'NA YATILI OKUL YAPILMASI

Meşrûtiyet İdaresi ile birlikte Trablusgarb'da açılan okullara halkın yerleşik hayat tarzına alışkın olmadıklarından çocuklarını gönderemedikleri, okullarda öğrenci sayısının sınırlı kaldığı, merkezî bir konumda olan Zâviye Kazâsî'na yatılı bir okul yapılarak öğrencilerin masraflarının devlet tarafından karşılanması ve kaliteli öğretmenler tayin edilmesi hakkında

إقامة مدرسة داخلية في قضاء الزاوية

حول أن المدارس التي تم افتتاحها في طرابلس الغرب مع مجئ الحكم البرلماني لا يرسل الأهالي أطفالهم إليها نظراً لاعتيادهم طرز الحياة البدوية المتنقلة، وأن أعداد التلاميذ في المدارس صارت محدودة، ومن ثم ضرورة إقامة مدرسة داخلية في قضاء الزاوية ذي الموقع المركزي وتغطية نفقات التلاميذ من خزانة الدولة وتعيين المدرسين المقتردين للعمل بها.

[1910 أبريل / 26 Nisan]

Trablusgarb Vilâyeti

Maârif Dairesi

Aded

Huzur-ı Âli-i Vilâyet-penâhi'ye

Memâlik-i Osmaniye vilâyâtının iklimiyle ve ahalisinin tarz-ı hayâtına nazaran ihtiya-câtı başka başka olduğu gibi Trablusgarb Vilâyeti'nin maârife olan ihtiyacı da hemen dere-cât-ı tahsiliden cümlesinin mefkûd denilecek bir derekede bulunması itibarıyla dakika fevt etmeksizin bu bâbda lâzım gelen tedâbir ve teşebbüsâta tevessülü iktizâ etdirmekde vilâyet-i celîleleri dahilindeki urbân ve kabâilin ekserî mevâsime tebe'an bir yerde ikamet etmeyüp hayme-nişîn ve bâdiye-nişîn olarak göçebe halinde imrâr-ı hayat etdiklerinden kazâ ve nevâhi merkezlerinde mevcut mekâtibe müdâvim talebenin adedi ma'a't-teessüf sekiz-onu tecavüz etmediği gibi mekteb mevcut olmayan mahallerde mekteb açmak hususundaki teşebbüsâta da ahalinin tarz-ı hayatları muktezâsınca evlâdlarını mektebe göndermeyecekleri muhakkak idüğü ve açılabilir mekâtibe dahi değil bu vilâyetin Maârif Nezâreti'nin dahi ale'd-derecât mekâtibe muallim tedâriğindeki müşkilâtı derpîş edilerek bu hususda yegâne çare-i âcil ol-mak üzere Acilât, Zuvara, Aziziye kazâlarıyla Zenzur, Havz, Sabean nahiyyelerine mücâvir ve mutavassıt bulunan ve el-yevm mevcut mekteb binası vâsi' ve leyliye elverişli olan Zâviye Kazâsî'nin merkez ittihâzıyla orada leyli bir mekteb küşâdı ve iki yüz elli şâkirdin it'âm, ilbâs ve tedrîsi meccânen olmak ve zî-kudret şâkirdândan da masârıf-ı ma'rûzaya mukâbil senevî beş lirâdan on liraya kadar ücret ahzı ve mezkûr mektebe muktedir muallimler celbiyle ev-lâd-ı vatanın maârife olan şiddet-i ihtiyaclarını tehvîn ve izâle eylemek ile kâbil olabileceği

ve bu sûretle açılacak mektebden fevâid-i hasene ve semerât-ı nâfia iktitâf eylediği takdirde ileride bu kabîl leyli mekâtibin adedi teksîr edilmek üzere numûne olarak ber-vech-i ma'rûz mezkûr mektebin küşâdı zımnında bir senelik masrafı olan üç yüz bin gurusun sene-i âtiye Maârif bûdcesinden vilâyet-i celîleleri nâmına ifrâzı zımnında Maârif Nezâreti nezdinde teşebbüsât-ı lâzımede bulunmak üzere keyfiyetin Meclis-i Umûmi-i Vilâyetce taht-ı tezekkûre alınmasını arz eyleriz.

Ol bâbda emr u fermân efendim hazretlerindir.

Fî 19 Kanun-ı sâni [1]325

Meclis-i Maârif Reisi Abdi Paşa	Azâ İbrahim Bekir	Azâ Abdurrahman	Azâ Ali bin İyâd	Azâ Bulunmadığı

*

Bâb-ı Âlî

Dahiliye Nezâreti

Muhaberât-ı Umûmiye Dairesi

İkinci Şube

35

*Trablusgarb Vilâyeti'nde icrâsı mutasavver
olan tedâbir ve muameleye dair*

Maârif Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri

Dahil-i vilâyetde icrâsı mutasavver olan tedâbir ve teşebbüsât-ı ıslahiyeye dair Trablusgarb Vilâyeti'nden bâ-tahrirât gönderilen Meclis-i Umûmî-i Vilâyet mazbatasından nezâret-i celîlelerine aid fıkranın ihrac etdirilen sûreti leffen savb-ı âlîlerine tisyâr kılınmış olmağla meâline nazaran iktizâ-yı hâlin ifâsı ve ve nezâret-i âcizîye de malûmât itâsı mütevakkıf-ı himem-i aliye-i Nezâret-penâhîleridir.

Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

16 Rebiül evvel [1]328 ve 13 Nisan [1]326

Dahiliye Nâzırı nâmına
Müsteşar
[İmza]

MF. MKT. 1151/1

KITLIK SEBEBİYLE TRABLUSGARB'DAN HAYVAN İHRACININ YASAKLANMASI

Trablusgarb'da devam eden kitlık sebebiyle hayvanların önemli kısmının telef olduğu, bu sebeple bölgeden hayvan ihracı yasağının devam ettirilmesi hakkında

منع تصدير الماشية من طرابلس الغرب بسبب القحط

حول أن كثيراً من الحيوان والدواب قد نفق بسبب القحط القائم في طرابلس الغرب، ولهذا السبب يلزم استمرار حظر تصدير الحيوان من المنطقة إلى الخارج.

[2 Mayıs / مآيس 1910]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

21 Rebiülahir [1]328 / 18 Nisan [1]326

Hulâsa-i Meâli

Harice hayvanât ihracı hakkındaki memnû'iyetin serbesti-i ticaret kaidesine münafi bulunduğundan dolayı ref'i lüzûmuna dair Şûrâ-yı Devlet kararıyla sebk eden iş'âra cevaben Trablusgarb Vilâyeti'nde hüküm-fermâ olan kaht ve galâ hasebiyle dişi ağnamın harice imrârı ticaret ve ziraata hasar-ı küllî îrâs edeceğinden bahsile esasen orada mefkûd bulunan tiftik keçileriyle Arab atlarının harice ihracı için sûret-i istisnâiyyede mevzû olan memnû'iyetin dişi ağnam ve develere de şâmil tutulması hakkında vilâyet-i mezkûreden vârid olan tahrirâtın gönderildiğine dair Dahiliye Nezâreti'nin tezkire-i muhavvesi üzerine Şûrâ-yı Devlet Mülkiye Dairesi'nden kaleme alınan 17 Nisan [1]326 tarihli mazbata okundu.

Kararı

Mazbata-yı mezkûrede ekseriyet-i ârâ tarafından der-miyân edildiği vechile vilâyetin iş'ârına ve ahvâl-ı mahalliyeye vukûfları cihetiyle malûmâtlarına mürâcaat olunan Trablusgarb mebûslarının ifadâtına nazaran kaht ve galâ sebebiyle zaten hayvanâtın bir çoğu telef olduğu ve küllî mikdar ihracât dahi vuku'a geldiği cihetle ihracâtın devamı hayvanâtın inkiraz-ı neslini istilzâm ve dolayısıyla ticaret ve ziraat-ı mahalliyeyi rahnedâr edeceği ma'a-hâzâ haricden getirilecek atlar orada yaşayamayacağından yerli cins fersin tedarikine zaten cihet-i askeriyece ihtiyac-ı şedîd bulunduğu anlaşılmasına ve esasen taleb-i vâkı'ın kabul ve tervîci vilâyetin menâfi-i umûmiyesini mûcib tedâbir-i zaruriye cümlesinden bulunmasına binâen ber-mûceb-i iş'âr dişi ağnam ve develerle dişi ve erkek cins fersin harice men'-i ihracı zımında vilâyete tebligât icrâsının nezâret-i müşârunileyhâya cevaben iş'ârı ve sefârât-ı ec-nebiye ile rüsûmât müdiriyyet-i umûmiyesine malûmât verilmek üzere keyfiyyetin Hariciye ve Maliye nezâretlerine izbârı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 139/90

TRABLUSGARB'DAKİ MADENLERİNİN DEVLET TARAFINDAN İŞLETİLMESİ

Zengin fosfat vesâir madenlere sahip olduğu bilinen Trablusgarb'da maden işletmeciliğinin yabancılara imtiyaz olarak verilmesinin sakıncılı olacağı, bunun yerine tetkik için Avrupa'dan mühendisler getirtilerek madenlerin bilfiil devlet tarafından işletilmesinin uygun olacağı

تشغيل المناجم في طرابلس الغرب من قبل الدولة

حول أن طرابلس الغرب معروفة بثرائها بالفوسفات وغيره من المعادن الأخرى، وأن منح امتياز استغلالها للأجانب أمر ينطوي على محاذير، وأن الأنسب هو القيام – بدلاً من ذلك – باستدعاء المهندسين من أوربا لفحصها وتولي الدولة نفسها عملية استغلال تلك المناجم.

[20 Mayıs / مآيس 1910]

*Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır
10 Ca. [1]328*

Hulâsa-i Meâli

Trablusgarb Vilâyeti dahilindeki maâdin için ecânibe bi'l-âhire imtiyaz verilmesini müntic olacak ruhsatnâme itâsı mahzurdan sâlim ve maâdinin metrûk bırakılması da câiz olmayacağına binâen bir iki maden mühendisi izâmıyla mezkûr madenlerin envâ' ve ecnâsı ve derece-i servetleri hakkında keşfiyyât icrâ ve bunlardan kâbil-i istifade olanların hükümetce işledilmesi neye ve ne kadar masârif-ı ibtidâiyyeye mütevakıf olduğunun tedkik etdirilmesi zımında sebk eden iş'âra cevaben Orman ve Maâdin ve Ziraat Nezâreti'nden gelen tezkire okundu.

Kararı

Meâlinde vilâyet-i mezkûre için bûdçede muhassasât olmadığı gibi mevcut mühendislerin kılletine binâen vilâyet-i mezbûre için maden mühendisi izâmı kâbil olamayacağından ber-vech-i muharrer tedkikât ve keşfiyyât icrâsı için Avrupa'dan mühendisler celbi lüzûmu der-miyân olunmuştur. Trablusgarb Vilâyeti'nde mevcut maâdin miyânında bilhassa fosfat madenlerinin kıymet-i azimeyi hâiz bulunmasına binâen mezkûr madenler hakkında keşfiyyât ve tedkikât icrâsındaki lüzûm ve ehemmiyet bedihî ve sûret-i iş'âra göre iktizâ eden mühendislerin Avrupa'dan celbi zaruri olduğundan evsâf-ı matlûbeyi hâiz ve mütehasıs mühendisler taharrî ve evvel-emirde ücret ve masrafları bi'l-muhâbere tayin edilerek bu yolda sarfi icab eden mebâliğin gelecek sene bûdçesine idhali yahud tahsisât-ı munzama sûretinde ayrıca Meclis-i Umûmî'den talep edilmesi hususunun nezâret-i müşârunileyhaya cevaben izbârı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 140/40

TRABLUSGARB LİMANI'NIN HÜKÜMET TARAFINDAN İNŞASI

Trablusgarb'da inşa edilecek limanın keşif işlemleri için Bank di Roma vekilinin teklifinin kabul edilmeyerek limanın devlet tarafından yapılmasına karar verildiği

إنشاء ميناء طرابلس الغرب من جانب الحكومة نفسها
حول رفض المقترح المقدم من وكيل بنك اوف روما للقيام بالدراسة الاستكشافية للميناء المقرر إقامته في
طرابلس الغرب، و صدور القرار بأن تتولى الحكومة إقامته.

[23 Mayıs / مآيس 1910]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

13 Cemâziyelevvel [1]328/ 9 Mayıs [1]326

Hulâsa-i Meâli

Trablusgarb'da tesisi mutasavver limanın Hükümet-i Seniyye hesabına inşasına tâlib olabilmek üzere bazı şerâit dairesinde keşfiyyât icrâsına ruhsat itâsı için Bank di Roma vekili İzak Fernandez tarafından mürâcaat olunduğundan bahs ile bu bâbda bazı ifadâtı mutazamın Ticaret ve Nâfia Nezâreti'nin iki kıt'a tezkiresi okundu.

Kararı

Mezkûr limanın esasen hükümetçe inşası ve lâzım gelen keşfinin de o sûretle icrâsı mukarrar olduğundan âna göre muamele-i mukteziyenin ifâsının cevaben nezâret-i müşaru-nileyhâya iş'ârı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 140/55

مجلس و کلام الکریم حضرت مولانا غنی بنوری صاحب

[illegible]

KUZEY AFRIKA'DA HABERLEŞMEYİ SAĞLAYACAK BİR TELGRAF HATTI TESİSİ

Derne-Trablusgarb telgraf hattının yenilenmesi sırasında bütün Kuzey Afrika'da muhaberatı sağlayacak bir hattın tesisi için Mısır ve Tunus telgraf idareleri nezdinde girişimde bulunulması hakkında

إقامة خط تلغراف يؤمن الاتصالات في شمال إفريقيا

حول الرجوع إلى إدارات البرق في كل من مصر وتونس من أجل تأسيس خط يؤمن الاتصالات مع كل الشمال الإفريقي أثناء تجديد خط تلغراف درنة / طرابلس.

[1910 يُولْيَه / 29 Temmuz]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır
21 Receb [1]328

Hulâsa-i Meâli

Maliye Nezâreti'nin 7 Receb [1]328 tarihli ve 5421 numaralı tezkiresi okundu.

Kararı

Tezkire-i mezkûrede Derne'den Trablusgarb'a mümted Osmanlı telgraf hattının şerâit-i fenniye dairesinde yeniden inşası için ameliyat-ı mukteziyeye ibtidâr edileceğinden bu miyânda hatt-ı mezkûrun Mısır şebekesiyle ilsâkı sûretiyle Afrika-yı Şimâlî'de ücret-i hâzıradan dûn ücretle her gûne muhaberâtın temin ve tesrî'ine hizmet edecek doğru ve büyük bir tarîk-i cedîd ihdâsının her tarafca müstelzim olacağı menâfi-i iktisâdiye nazar-ı ehemmiyete alınarak Mısır Telgraf İdaresi'ne mürâcaatda ve telgraf komiserliği vesatâtıyla idare-i mezkûre nezdinde teşebbüsâtda bulunulduğundan ve hatt-ı mezkûrun diğer cihetden Tunus hututuyla rabtı halinde Tunus'dan ve transit sûretiyle bi'l-cümle memâlikden keşîde edilecek telgrafnâmelere hatt-ı mezkûr memur olacağı cihetle menâfi-i külliyyeyi istilzâm eyleyeceğinden bahs ile Mısır Telgraf İdaresi'ne vâki olan mürâcaatın komiserlik marifetiyle te'kid ve Tunus cihetinden dahi hududa kadar telgraf hattı temdîdi esbâbının istikmâli lüzûmu dermiyân olunmuştur.

Siyâk-ı iş'âra nazaran zikrolunan telgraf hattının temdîd ve ilsâkı müstelzim-i muhasenât olacağı anlaşılmış olduğundan bu bâbda evvelce Mısır Telgraf İdaresi'ne telgraf komiserliği vesâtâtıyla vâki olan mürâcaatın yine o vasıta ile takip etdirilmesi ve Tunus cihetine ait hat için de telgraf idaresince Tunus Telgraf İdaresi nezdinde teşebbüsât icrâsı hususunun Maliye Nezâreti'ne havalesi tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 142/54

مورخہ

دولت او اقدم حضرتی قلمه اولینک معاوضه دار فرموده دارای اوزرینه محمود حضرتی فرانسه حاکمیت شما
سویدرک مرحدودی قلمه کله قلمه اولینک معاوضه دار فرموده دارای اوزرینه محمود حضرتی فرانسه حاکمیت شما
قلمی بایده بود به سویخته و قلمه موبه محبت و صبا ایفا اولمقدار اب افقا اخذ سوره او فقه اوزره بقاری راجحه
اطرا ملک اولاده صلاح فی خیمتک منعی نموده دیر لایزم اتحادی مخصوصک بقاری مشرفه تنیف فرانسه فارسی الهی بایده
دار وقوع بولاده اسفار دولتی اوزرینه سجده یکه تنیف جوابا بقاری مشرفه نه نامه تلفظ نام خود ملک ایلی قلمه تنیف و مدلول
مشرفه جوابا اطرایبه بیغانه دار واحد نظر همه جمیع شده در اولاده ۱۶ کلمه می باشد تاخیر و ۵۰۱۰ مدلول کرده مفید
اصول عالی بنده ایلی قلمدی معلوم دولتی اولینی اوزره دارای قطعه ایض عثمانیه ده اولینی در گونه ادغام بولینی خدمت وادی هکتی
قلمه قضای متفقانه و نویسنده تجاره اند بر طاعت اوزره بزخم طرفه ده نامه بطرفی ایلی مناسب اولیده به بو عیان کرل شدی
کرل حوای زانوی حدود میان تحدید نه نظردقه انسه لازم که یکی بیند تنزه ثانوری تفریق قضا فنم

صدا اعظم
۴۹
۱۳۷۸

SÜNÛSİLERİN DARFUR'A SALDIRI HAZIRLIĞINDA OLDUĞU HAKKINDA FRANSIZ BEYÂNI

Sünûsîlerin Mısır hududu yakınlarında Kufra ahalisinin yardımlarıyla Darfur'un Vaday bölgesi üzerine saldırı hazırlığı içerisinde olduğuna ve Bingazi sahillerinde silah kaçakçılığı yapıldığına dair Fransız istihbaratının değerlendirilmesi ile bu bölgenin Osmanlı hakimiyetinde olmadığı hususunun Fransızlarla yapılacak Afrika hududu tespitinde dikkate alınması

بیان فرنسی بآن السنوسیین يستعدون لمهاجمة دارفور

حول ما تراه المخابرات الفرنسية بأن السنوسيين يستعدون للهجوم على منطقة وادي في دارفور بمساعدة أهالي الكفرة بالقرب من الحدود المصرية، وأن تهريب الأسلحة يجري على سواحل بنغازي، ثم مراعاة مسألة أن تلك المنطقة ليست تحت السيادة العثمانية عملية ترسيم حدود إفريقيا التي ستجري مع الفرنسيين.

[1911 فبرابر / 12 Şubat]

Bâb-ı Âlî
Daire-i Sadâret
Tahrirât Kalemî
1200

Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne

“Mahremâne”

Devletlü efendim hazretleri

Sünûsîlerin Mısır hududu kurbunda kâin Kufra ahalisinin muâvenetleriyle Darfur'da Vaday üzerine hücum hazırlandığı Fransa hükümetince istihbâr kılındığı beyâniyle bu bâbda Sünûsî şeyhine ve Kufra memûrîn-i mahalliyesine vesâyâ ifâ olunmağla beraber Afrika dahiline sevk olunmak üzere Bingazi sevâhilinde icrâ edilmekte olan silah kaçakçılığının men'i için de tedâbir-i lâzıme ittihâzı hususunun Bingazi Mutasarrıflığı'na Fransa Sefâretince iltimas edildiğine dair vuku' bulan iş'âr-ı devletleri üzerine sebk eden tebliğe cevaben Bingazi Mutasarrıflığı'ndan alınan telgrafnâme sûretinin irsâl kılındığına ve mezkûr mutasarrıflığa cevaben icrâ edilen tebligâta dair Dahiliye Nezâret-i Celîlesinden vârid olan 16 Kanun-ı sâni [1]326 tarihli ve 2510 numaralı tezkire melfûfuyla beraber savb-ı âlîlerine irsâl kılındı. Malûm-ı devletleri olduğu üzere Vaday kıt'ası arazi-i Osmaniye'den olmadığı ve bir gûne iddiamız bulunmadığı cihetle Vaday hâkimi Kufra kazâsı mülhakatına ve Sünûsîlere tecavüz etdirilmemek üzere bizim taraftan da temin-i bî-tarafî edilmesi münâsib olduğundan bu cihetin gerek şimdi gerek sahrâ-yı Fransevî hududunun tahdîdinde nazar-ı dikkate alınması lâzım geleceği beyâniyle tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 12 Safer [1]329 ve fî 30 Kanun-ı sâni [1]326

Sadrâzam
[İbrahim] Hakkı

HR. SYS, 1531/73

TRABLUSGARB'DA İTALYANLARA KARŞI OLUMSUZ TAVIRLAR

Trablusgarb'da İtalyanlar hakkında düşmanca tavirlara devam edilmekte olunması, İtalyan mühendislerine zorluk çıkartılması ve İtalyanlar aleyhine bir miting tertibi gibi hususlardan İtalya hariciyesinin oldukça rahatsız olduğu

تصرفات معادية للإيطاليين في طرابلس الغرب

حول أن الخارجية الإيطالية تشعر بالقلق الشديد من أمور تتمثل في المواقف العدائية المستمرة تجاه الإيطاليين في طرابلس الغرب، والمصاعب التي توضع أمام المهندسين الإيطاليين وتنظيم الاجتماعات المناهضة للإيطاليين.

[1911 / أبريل / 10 Nisan]

Bâb-ı Âlî

Nezâret-i Hariciye

Umûr-ı Siyasiye Müdüriyet-i Umûmiyesi

Devâir ve Vilâyât Kalemi

Aded

167

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

(Mahremâne)

Trablusgarb'daki İtalyanlar hakkında

Devletlü efendim hazretleri

Tarafımızdan verilen talimât-ı dostane ve valiye itâ kılınan talimât-ı kat'îye hilafına olarak Trablusgarb memûriyet-i mahalliyesinin İtalya hakkında hasmâne bir tavr u hareket ibrâzına devam etmekde oldukları beyânıyla İtalya Hariciye nâzırının bast-ı şekvâ ve tarafey-ince münâsebât-ı hasenenin idamesi hususunda hükümetinin arzu-yı samimânesine muvâfık olarak memûrîn-i mûmâileyhimin İtalya menâfi'ine müteallik hususâtta İtalya memûrlarına mütekâbilen sûret-i itîlâf-cûyânede hareket etmeleri lüzûmunu îrâd ve inbâ eylediği Roma Sefâret-i Seniyyesi'nden bildiriliyor. Sefir beyefendinin iş'ârına göre böyle bir tarz-ı muame-lerin fıkdanından tevellüd edecek netâyic-i vahîme hakkında Hariciye nâzırı yeniden nazar-ı dikkat-i ciddiyeimizi celb etmiş ve bu bâbda İtalya Parlamentosu'nun vâki' olacak suâllere cevap vermeğe mecbur olduğuna ve İtalya efkâr-ı umûmiyesi tamamen Hariciye Nezâreti'ni zaaf ile itham eylemekde bulunduğu binaen bu hususda pek ziyade endişe-nâk olduğu-

nu söylemiştir. Bu bâbda İtalya sefiri ile eylediğim mülâkatdan anlaşıldığına nazaran İtalya Hükümeti'nin şikayeti düvel-i sâire tebaası ve sermayesi hakkında edilen muamelenin İtalyanlardan diriğ olunmakda bulunduğuna dair olup mesela dahil-i vilâyetde seyahatine esasen karar verilen İtalya mühendislerine vilâyetce verilecek mezûniyet tehir olunduğu halde Fransızlardan mürekkeb iki heyetin aynı mezûniyeti bilâ-müşkilât istihsâl etmeleri ve karîben İtalya aleyhinde büyük bir miting ihzâr olunması gibi hususât mûcib-i şikayet olmaktadır. Bu ahvâl hakkında valinin ehemmiyetli bir sûretde nazar-ı dikkatini celb iktizâ edip zira miting neticesi bir karışıklık zuhur eyler veyahud İtalyanlara tecavüz olunur ise mes'uliyetin büyük olacağını ifadeyi nezâret-ı âcizânem bir vazife addeder.

Emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

10 Cemâziyelahir [1]329 ve 28 Mart [1]327

Hariciye Nâzırı

Rıfat

*

Dahiliye Nezâreti

Muhaberât-ı Umûmiye Dairesi

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Şifre

Dünkü telgrafnâmeyle zeyldir.

İtalya aleyhinde orada büyük bir miting ihzâr edilmekde olduğu Roma sefâretinin iş'ârına atfen Hariciye Nezâreti'nden beyân ve miting neticesinde İtalyanlara tecavüz vuku bulursa mes'uliyetin büyük olacağı der-miyân kılınmıştır. Ehemmiyet-i maslahatın takdiriyle o yolda bir fenalık zuhûruna meydan verilmemesi için tedâbir-i basiret-kârânenin ittihâzı muktezî ve mütemennâdır.

28 Mart [1]327

DH. SYS, 34/5_23, 26

DERNE'DE İTALYAN OKULLARININ KAPATILDIĞI İDDİALARI

Derne'de İtalyanlara ait okulların kapatıldığı hakkında yapılan ihbarın asılsız olduğu, bunun sebebinin İtalyan Katolik okullarına devam eden bazı çocukların yeni açılan kız okuluna kayıtları üzerine meydana gelmiş olabileceği hakkında

مزاعم بإغلاق المدارس الإيطالية في درنة

حول أن الإشعار القائل بإغلاق المدارس الخاصة بالإيطاليين في درنة لا أساس له من الصحة، وأن ذلك ربما يكون بسبب أن بعض البنات اللاتي يدرسن في المدارس الإيطالية الكاثوليكية قمن بتسجيل أسمائهن في مدرسة البنات التي تم افتتاحها حديثاً.

[15 Nisan / أبريل 1911]

Bâb-ı Âlî

Dahiliye Nezâreti

Şifre Kalemi

Aded

308/27

Bingazi Mutasarrıfı'ndan alınan şifre

Fî 27 Mart [1]327

Derne'de bir mektebin kapanmasına vaktiyle emir verildiği ve diğer bir mektebin de kapatılmak üzere olduğu hakkındaki ihbar sırf hilâf-ı hakikatdir. Böyle bir muamele yapılmadığı livadan tahakkuk etdi. Ancak bir kere mahallinden sormak sûretiyle de te'yid-i hakikat edildi. Derne'de İtalya hükümetinin himaye ve nezâreti tahtında Katolik mektepleri var ise de hükümetce bunlara kat'iyen sed sûretiyle bir muamele yapılmamış olduğu gibi ufak bir müdahale bile vuku bulmamıştır. Yalnız ahîren Derne'de hükümetce bir inâs mektebi açılmış idi. İslâmlardan Katolik mektebine devam eden birkaç etfâl-i inâs oradan bizim mektebe gelmişlerdir. İhtimal ki ihbar-ı vâki' de bu te'sirle meydana gelmiştir. Derne'deki ecânibin de on bir hânede elli dört nüfusdan ibaret olduğu ilaveten ma'rûzdur.

29 Mart [1]327

Mutasarrıf
Murad Fuad

*

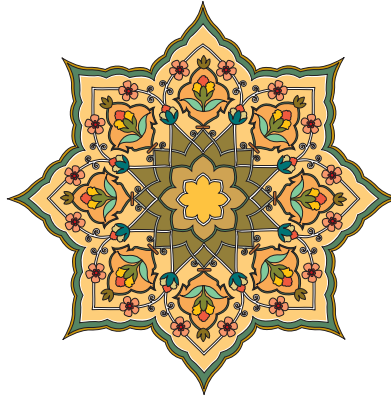
Dahiliye Nezâreti
Muhaberât-ı Umûmiye Dairesi
Şube 2

Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne

Derne'deki İtalyan Fransisken mekteblerinden birinin ikâ' edilen mevânî'den dolayı kapanmasına mecbur olduğu ve diğerinin de kapanmak üzere bulunduğu ifade edilmesiyle hakikat-i hâl Bingazi Sancağı Mutasarrıflığı'ndan iş'âr olunmuş idi. İhbâr ve iş'âr-ı vâki'in külliyyen hilâf-ı hakikat olduğuna dair tafsilâta, hâvi livâ-yı mezbûr mutasarrıflığından bu kere cevaben alınan telgrafnâme leffen savb-ı âlîlerine tisyâr kılınmağla hakikat-i hâlin iktizâ edenlere tebliğ buyurulması menû-tı re'y ve takdir-i devletleridir.

2 Nisan [1]327

DH. SYS, 34/5_27-28

AÇLIK DOLAYISIYLA ÖLÜMLERİN YAŞANDIĞI TRABLUSGARB'A ACİL YARDIM

Cebel-i Garbî Sancağı'nda yirmi beş kişinin açlıktan ölmesi üzerine acilen Trablusgarb Vilâyeti'ne yardımda bulunulması gerektiğine dair Meclis-i Vükelâ kararı

مساعات عاجلة لطرابلس الغرب التي تعيش حوادث الوفاة بسبب الجوع
قرار صادر من مجلس الوكلاء (الوزراء) حول ضرورة الإسراع بمد يد العون لولاية طرابلس الغرب
عقب وفاة خمسة وعشرين شخصاً جوعاً في سنجق الجبل الغربي.

[1911 Mayıs / مآيس 1911]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

22 Ca. [1]329 / 8 Mayıs [1]327

Hulâsa-i Meâli

Cebel-i Garbî Sancağı dahilinde Zindan Nahiyesi'nde yirmi beş kişinin açlıktan telef oldukları mahallinden bildirildiğinden ve mülhakat-ı sâire-i vilâyetde bu yüzden ara sıra telefât vuku'a gelmekte olduğundan bahs ile evvelce taleb olunan altmış bin liraya mahsûben şimdilik serî'an iki bin liralık bir havalenâme irsâli Trablusgarb Vilâyeti'nden telgrafnâme ile istenildiğine ve bazı ifadâta dair Dahiliye Nezâreti'nin tezkiresi ve melfûfu okundu.

Kararı

Vilâyet-i mezkûre mülhakatındaki ihtiyacâtın def'i için ayda yüz lirâdan bin yüz liranın tesviyesi kararlaştırılmış ve bu kabil muhtacînin çalıştırılması zımında bütçeye taraf-ı umûmiye-i vilâyet için yirmi bin lira vaz' edilmiş ve taleb olunan altmış bin liranın itâsına Hazine'nin hâlî ve bütçe gayr-i müsaid bulunmuş olduğundan mebaliğ-i mezkûre ile temin-i maslahat edilmekle beraber ihtiyacâtın indifâ'ına çare olmak üzere derhal vilâyetçe umûmî bir iâne küşâdı ve bu tedbirlerin icrâsından sonra ihtiyac-ı hakiki hissölunduğu takdirde icabına bakılmak için inhâ olunması lüzûmunun mahalline li-ecli't-tebliğ nezâret-i müşaruniley-hâya cevaben tebliği tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 152/40

FİZAN'DA VE DAHA GÜNEYİNDE MADEN ARAMA FAALİYETLERİ

Maden araştırması için Fizan'a ve daha güneye giden İsviçreli mühendisler gibi İtalyan mühendislerle de izin verilmesi

فعاليات البحث عن المعادن في فزان والجنوب منها
حول السماح للهيئة الفنية الإيطالية بالبحث عن المعادن في فزان وجنوبها وذلك مثلما حدث مع هيئة
المهندسين السويسريين.

[4 Temmuz / يُولْيَه / 1911]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

7 Receb [1]329 / 21 Haziran [1]327

Hulâsa-i Meâli

Maâdin hakkında malûmât istihsâli için Sukna tarîkıyla Fizan'a ve daha cenûba gitmek isteyen İtalyan heyet-i fenniyesi hakkında olunacak muameleye ve bu bâbda bazı ifâdâta dair Hariciye Nezâreti'nin 23 C. [1]329 tarihli tezkiresi okundu.

Kararı

Heyet-i mezkûrenin Sukna'ya kadar gidecekleri ve oradan yine sahile avdet edecekleri sefâretçe beyân ve ifade olunduğu ve İsviçre heyet-i fenniyesine gösterilen müsâadenin diğerlerine de teşmîli taleb-i mahsûs cihetiyle İtalyalı heyet-i mezkûrenin o sûretle azimetine ruhsat itâ ve irâe-i teshilât olunarak esbâb-ı muhâfazalarının istihsâli hususunun Trablusgarb Vilâyeti'ne tebliğinin Dahiliye Nezâreti'ne havalesi ve Hariciye Nezâreti'ne malûmât itâsı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 154/43

KURAKLIK SEBEBİYLE TRABLUSGARB HALKINA YARDIM

Trablusgarb'daki kuraklıktan dolayı ahaliden kayıplar verilmesi üzerine buraya yapılacak yardımın zahire göndermek sûretiyle gerçekleştirilmesi

مساعات لأهالي طرابلس الغرب بسبب القحط

تقديم المساعدات على شكل حبوب ومؤن إلى طرابلس الغرب بعد ما مات عدد من الأهالي نتيجة القحط والجوع هناك.

[12 Temmuz / يُولْيَه / 1911]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

15 Receb [1]329 / 29 Haziran [1]327

Hulâsa-i Meâli

Dahiliye Nezâreti'nin 13 Receb [1]329 tarihli ve 1073 numaralı tezkiresi melfûfâtıyla okundu.

Kararı

Mezkûr tezkirede beyân olunduğu vechile Trablusgarb Vilâyeti'nde hüküm-fermâ olan kuraklık sebebiyle aklıktan ahalice telefât vukû bulmakda olub evvelce talep edilen altmış bin liraya mukâbil tesviyesi kararlaştırılan bin altı yüz liranın bin iki yüz lirası Darülaceze'nin bir senelik masârif-i dâimesi karşılığı bulunduğu ve mütebâkisiyle elli bine karîb muhtacînin iâşesi gayr-i kâbil ve nakidden ziyade yemeklik zahireye ihtiyac olduğu anlaşıldığından muhtacînin gelecek hasad zamanına kadar tehvîn-i ihtiyacâtına medâr olmak ve aynen tezvî' kılınmak üzere dört yüz bin kile şâirin hemen en yakın vilâyetden bi't-tedarik mahalline irsâli ve bedelinin Hazine-i Celîlece yemeklik zeytinden tesviyesi hususunun Maliye Nezâreti'ne iş'ârı ve Dahiliye Nezâreti'ne malûmât itâsı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 154/72

[illegible]

راشد نظام حیدر

دائمہ رہے
محمد رفیع

[illegible]

عبد العظیم

$\frac{2cv}{c^2} \approx \frac{2v}{c}$

24
- 198

شعبه
ک

5220

X

MADEN ARAMAK ÜZERE FİZAN'A GİDECEK İTALYA HEYETİNE İZİN VERİLMEDİĞİ

Maden aramak üzere Fizan'dan daha da güneye gitmek isteyen İtalya heyetine, bu bölgelerin iskân dışı çöl bölgeleri olması sebebiyle güvenlik açısından izin verilmediği hakkında

عدم السماح للهيئة الإيطالية الراغبة في التوجه إلى جنوب فزان للبحث عن المعادن
حول عدم السماح للهيئة الإيطالية التي تطلب الذهاب إلى الجنوب من فزان للبحث عن المعادن، وذلك من
أجل سلامتها إذ أن تلك المناطق صحراوية وتبعد عن المعمورة.

[17 Temmuz / يُولْيَه 1911]

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Tahrirât Kalemi

911

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri

23 Haziran [1]327 tarihli tezkireye zeyldir.

Maâdin hakkında taharriyât icrâsı için İsviçrelilerin hangi mevâki'e gitdikleri hakkında sebk eden istifsâra cevaben Trablusgarb Vilâyeti'nden bu kere alınan telgrafnâmede İsviçrelilerin takib etdikleri tarîk-i seyahat ve cihet-i taharriyât Cebel Sancağı'nda ve Gadamus'a kadar oldukça meskûn ve mazbût yerler olup Sukna tarafına gitmedikleri ve muhâfazalarına bir çavuş refakatinde beş nefer jandarma verildiği ve İtalya heyetine iki aydan beri merkeze mücâvir menâtıkın devam eden keşfiyât ve seyahatleri hengâmında bir zâbit refakatiyle on nefer jandarma süvarisinden ibaret bir kuvve-i muhâfaza tahsis ve terfîk edilmiş ise de ba'd-ezîn cenûba ve Fizan sancağına merbût ve muzâf Sukna ve Zelle cihetlerine yirmi günlük dahile değin takib eyleyecekleri sahârî ve havali ba'îd ve gayr-i meskûn ve umrândan hâlî olduğundan mezkûr kuvve-i muhâfazanın dört beş misline iblâğ ve susuzluktan dolayı bunların develere irkâbı ve her türlü levâzımının ihzârı lâbûd bulunduğu der-miyân kılınmış ve İsviçrelilerin o cihetlere gitmemiş olduklarından bahisle İtalya heyet-i fenniyesi'nin Sukna'ya azimetden men'leri şikâyet ve müşkilâtı müstelzim olacağı Hariciye Nâzırı devletlü paşa hazretleri tarafından ifade olunmasına binâen heyet-i mezkûrenin ber vech-i karar-ı sâbık azimetine ruhsat itâsı bi't-tensîb Harbiye Nezâret-i Celîlesi'ne tebligât-ı lâzime ifâ kılınmış

olmağla vilâyet-i mezkûreye ona göre serî'an vesâyâ icrâsına bir de İsviçrelilere maden tahhisi için Bâb-ı Âli'den istîzân edilmeksizin vilâyetce hod be-hod ruhsat itâ olunması İtalyalıların bu mürâaatlarını intâc edip bir devlet-i ecnebiye tebaasına irâe olunan müsâadenin bilâhare diğeri bir devlet tebaasından dirîğ edilmesindeki ta'azzür malûm olduğundan bu gibi müşkilâta mahal kalmamak üzere ahvâl-i mümâsilede Bâb-ı Âli'den bi'l-istîzân alınacak talimâta göre muamele olunması lüzûmunun vilâyete ilaveten tebliğine himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm olundu, efendim.

14 Receb [1]329 ve 28 Haziran [1327]

Sadrâzam

Rıfat

*

Bâb-ı Âli

Daire-i Sadâret

Tahrirât Kalemi

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Mahremdir

Devletlü efendim hazretleri

Maden hakkında malûmât istihsâli için Sukna tarîkıyla Fizan'a ve daha cenûba gitmek istemiş İtalyan heyet-i fenniyesi hakkında olunacak muameleye ve bu bâbda bazı ifadâta dair Hariciye Nezâret-i Celîlesi'nin tezkiresi Meclis-i Vûkelâ'da lede'l-mütâlâa heyet-i mezkûrenin Sukna'ya kadar gidecekleri ve oradan yine sahile avdet edecekleri sefâretce beyân ve ifade olduğü ve İsviçre heyet-i fenniyesi'ne gösterilen müsâadenin diğeri de teşmîli tabîi bulunduğü cihetle İtalyalı heyet-i mezkûrenin o sûretle azimetine ruhsat itâ ve irâe-i teshilât olunarak esbâb-ı muhâfazalarının istihsâli hususunun Trablusgarb Vilâyeti'ne tebliğinin nezâret-i celîlelerine havalesi ve nezâret-i müşârunileyhâya malûmât itâsı tezekkür ve icabı icrâ olunmağla ber-vech-i tezekkür iktizâsının ifasına himmet buyurulması siyâkında, tezkire-i senâverî terkîm olundu, efendim.

9 Receb [1]329 ve 23 Haziran [1327]

Sadrâzam

Rıfat

*

Dahiliye Nezâreti

Muhaberât-ı Umûmiye Dairesi

Şube 2

Trablusgarb Vilâyeti'ne

Şifre

Kablodan müsta'celdir

Maden hakkında malûmât istihsâli için Sukna tarîkıyla Fizan'a ve daha cenûba gitmek isteyen İtalyan heyet-i fenniyesinin Sukna'ye kadar gidip oradan yine sahile avdet edecekleri sefâretce bildirildiği ve İsviçre heyet-i fenniyesine gösterilen müsâadenin diğerlerine teşmîli tabîî olmakla beraber İsviçrelilerin o cihetlere gitmemiş olduklarından bahisle İtalyan heyet-i fenniyesinin Sukna'ya azimetden men'leri müstelzim-i şikâyât ve müşkilât olacağı vechile mezkûr heyetin de o sûretle azimetine ruhsat itâsı ve teshilât irâesiyle esbâb-ı muhâfazalarının temini ve İsviçrelilere maden taharrisi için bilâ-istîzân ruhsat itâsı İtalyanların bu mürâcaatlarını intâc edip bir devlet-i ecnebiye tebaasına irâe olunan müsâadenin diğer bir devlet tebaasından diriğ edilmesindeki taazzür malûm olduğundan ahvâl-i mümâsilede Bâb-ı Âli'den bi'l-istîzân alınacak talimâta göre muamele ifası lüzûmu bâ-emr-i âlî tebliğ olunur.

(Bâ-işaret-i aliyye-i Müsteşarî)

28 Haziran [1327 tarihli tezkire-i sâmiyede mevzû'-ı bahs olan diğer tezkirenin vürûduna dair Evrak Odasınca kayd ve malûmât olmadığı anlaşılmaya binâen diğer tezkirenin sûreti Daire-i Sadâret-i Uzmâ'dan celb edilerek her iki tezkire muhteviyâtı yekdiğere mezc ile vilâyete tebliğ edilmiştir.

4 Temmuz [1]327

DH. SYS, 34/5_68-70

İTALYAN MADEN HEYETİNE JANDARMA REFAKATİ

Maden araştırması için Trablusgarb'da bulunan İtalyan heyetine refakat edecek jandarma müfrezesinin masraflarının Hazine'den karşılanması

مرافقة الجندرية للهيئة الإيطالية التي ستبحث عن المعادن
حول أن خزانة الدولة هي التي تسدد نفقات مفرزة الجندرية المقرر مرافقتها للهيئة الإيطالية الموجودة في
طرابلس الغرب من أجل البحث عن المعادن.

[1911 يُولَيَه / 22 Temmuz]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

25 Receb [1]329 / 9 Temmuz [1]327

Hulâsa-i Meâli

Trablusgarb'da maden taharrisi ile meşgul bulunan İtalyan heyet-i fenniyesinin dahile doğru vukû bulacak seyahatlerinde temin-i muhafazaları için yanlarına terfiki muktezi jandarma müfrezesine aid levâzımın tedariki için mahallince taleb olunan otuz bin guruşun tesviyesi hakkında Dahiliye Nezâreti'nden vâki' olan iş'ârdan bahs ile bazı ifadeyi hâvi Harbiye Nezâreti'nin tezkiresi okundu.

Kararı

Sâlifü'z-zikr otuz bin guruşun Daire-i Harbiyece tesviyesi mümkün olamayacağı sûret-i iş'ârdan anlaşıldığından meblağ-ı mezbûrun Hazine-i Celîlece masârıf-ı gayr-i melhûza tertibinden serî'an tesviyesi hususunun Maliye Nezâreti'ne tebliği ve Dahiliye ve Harbiye nezâretlerine malûmât itâsı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 154/93

فای نظم الدینی

فایز دایم عیون و یتیم و یتیم

مجموعه

۸۴۰۴ عمومی
۲۵ خصوصی

دختر تقی بن میرزا

صورت

مرا بس غریب دلونی افسانه ترا حسی اید قفسه ناهید ناچرخه میره دینده ز رعایتک نکند و برتر
بسه نه غریب دیند معنی سودا سوری دولت فرایم بالکینه نه اید نه افسانه اید و رک محله بیع کفایت افسانه دیند
نکوه و کینه سن فنام بر سر ایدی معنویت نکوه و بیانه افسانه بر لانه با ناهان غریبک ای آن محله با اید و لوبک عزم کفایت
ز معنی ز غیب محمود سه ز کفایت و اشتیاق در دولت نکوه و کینه اید و نه دینده مضطرب صورت و لقا اید
صورتی نه ز کفایت و اشتیاق بر لوبک و کینه اید و نه دینده مضطرب صورت و لقا اید

دختر تقی بن میرزا

۴۴۹
۴۲

دختر تقی بن میرزا

TRABLUSGARB'DA PATATES ZİRAATİNİN TEŞVİK EDİLMESİ

Trablusgarb Vilâyeti'ne bağlı Nevâhi-i Erbaa kazâsıyla Tacura nahiyesinde meyve ve sebze ziraatinin geliştirilmesi maksadıyla uygulanan beş senelik vergi muafiyetinin sona erdiği, ancak kurak iklime karşı dayanıklı olan patates tarımının vilâyet genelinde yaygınlaştırılması için bu üründe vergi muafiyetine devam edilmesi hakkında

تشجيع زراعة البطاطس في طرابلس الغرب

كتاب حول أن الإعفاء الضريبي لخمس سنوات والجاري تطبيقه بقصد تطوير زراعة الفاكهة والخضروات في تاجوراء وقضاء النواحي الأربعة التابعة لولاية طرابلس الغرب قد انتهى، وأن زراعة أنواع البطاطس التي تقاوم الجفاف ونشرها في ربوع الولاية إنما يقتضي إعفاء ذلك المحصول من الضرائب.

[10 Ağustos / أغسطس 1911]

Maliye Nezâreti

Vâridât-ı Umûmiye Müdüriyeti

İkinci Şube

Umûmi: 8203

Hususi: 215

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Trablusgarb Vilâyeti dahilinde Nevâhi-i Erbaa kazâsıyla Tacura Nahiyesi'nce meyve ve sebze ziraatinin teksîri zımında bunların beş sene ma'fuiyeti mukaddemâ Şûrâ-yı Devlet kararıyla bi'l-istizân irâde-i seniyyeye iktirân ederek mahalline tebliğ-i keyfiyet olunmuş ve müddet-i mezkûre geçen sene hitâm bulmuş idi. Ma'fuiyet-i mezkûre miyânına dahil bulunan patates öşrünün ilcâât-ı mahalliyeye binâen vilâyetin umûm mülhakatınca zer'ini tergîb için beş sene daha öşürden istisnâsına dair vilâyet-i mezkûre meclis-i idaresinden alınan mazbataların sûretleri leffen irsâl-i savb-ı âli-i Nezâret-penâhileri kılınmağla bunların mûndericâtına nazaran bu bâbdaki mütâlaa-i aliyyelerinin inbâsı temennisiyle arz ikdâm olunur, efendim.

Fî 9 Şa'ban [1]329 fî 23 Temmuz [1]327

Maliye Nâzırı

nâmına

İmza

*

Dahiliye Nezâreti
Muhâberât-ı Umûmiye Dairesi
İkinci Şube

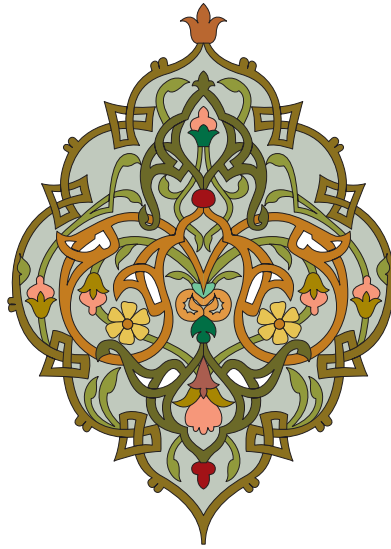
14 Şa'ban [1]329 ve fi 28 Temmuz [1]327

Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Vâridat-ı umûmiye müdüriyeti ikinci şubesinden yazılan 23 Temmuz [1]327 tarihli ve 8203/215 numaralı tezkire-i aliyyeleri cevabıdır.

Trablusgarb Vilâyeti'nde birkaç seneden beri hüküm-fermâ olan kuraklıktan dolayı son derecede dûçâr-ı fakr u zaruret olan ahali-i mahalliyeye hükümetce yemeklik olarak zahire tahsîs ve itâ olunduğu Hazine-i Celîlece de malûm bulunmasına nazaran kuraklıktan pek o kadar müteessir olmayan patates zirâ'ının oralarda bi't-tergîb ta'mim ile ahalinin bir dereceye kadar temin-i maişetleri zımında patatesden daha beş sene öşür alınmaması zımında vilâyet-i müşârunileyhâ meclis-i idaresinden bâ-mazbata vuku' bulan iş'ârın tervîci nezâret-i acîzice de münâsib görülmüş ve mersûl evrak leffen savb-ı âlilerine iade kılınmış olmağla, ol bâbda.

DH. İD, 56-1/38

رصد نفی بریده طبعی غیب و اما واقع در دایره توفیق صید

بویک سغندی وارنده قلم اوله جزیق توقف ایدم بر عرب سغندک اودیه بود کورله نری تجس ایدیا کورسده
تاجور بقدرنده ده اتی قلم سغندک طولا سغنی نامه مدیرکنت امانده اکتیقدر اول و آخر عصبه
اولدین اوزره یک قلم واسلی موندده اقاذا اولناه تدبیر شیده انضالیه ساینده شیم قدر اولدین کی
کجه نیکه درسه سغندک طرفه ده عادی بر ضرب و قیاسیه خدن ایتقدر له الحمد سکنه واسیه تمام بر دوش
دوش تقاضه موعده فدایک اودیکائی اولدین و هویتیه معلوم بلانین جیه مال و کندی موعده ساینده
تغیب و تجس ایدیر بزرک بر ستم عیالیه میدانه و یطایه صول درجه جلیسحق اولدین موعده
۱۵۸۷ هـ طبعی غیب و اما و کله
بسم

طابعه غیبی و الا مطبعه کهنه صفه ده

کجه بر و کور لیم شهره تجسباتیکه دیمه عصبه افق صفه صبریه بره کجه عصبه طغوز ده شرنه عصبه
برانه تفجیه هواکی قشنگ از اخصه ابیکه و صدام قارش و کزه اچیدیه و کیه صفه الحانه و اوصیه ده میان
کله طرک انابا یوسنه و ابوریکه ملاقاته اندکده صکه بیه و ابوریکه ماکولانه و دروایتیکه و کجه بیه صفه
ارقه صفه باقیه اوکده صبه کیمده کونه بیه بر استیو طک میان بونیه باغه و ابوریکه نیاشه رفه برده
صکه کیمیکه و درونده اوکده ای صلی نقره بر ضابط بونیه بر فکدن کجه عصبه طغوز راده دغه درنه و ابوریکه
نیاشه رفه فیه طرفه ایمنه تدقیه ابیکه و ضابطک مکرر و ابوریکه سارییه انقباض کور و شرنه نه و ابوریکه
زده کله اولیکه بابو ان عثمانی و ابوریکه اربعه دیمانه کله حواله و بیلنه اوزیه حقلیکه بیه حواله
اولیکه و بوسفانک انابا ماکونه صعبه اولیکه فی تماماً تحفه ابیکه و بوسفانک یاز لیکه عصبه
اوکده ای صلی شرنه تام قارشونده اوج میل اوزا فکده قه صوری دافنده اوکده ای قطعده مرکب
بر فیه شرفه غیب طغوزه مدره کوریکه اولیکه و در کجه کیه صفه صبریه زایه صفه کورونه رک
الکجه صیان شرایتیکه محض انعامه اکملیه معوضه اه

طابعه غیبی و الا و کیم

بنفاری نصر صنفه نه ان نه شیفه

خانہ رسم بنفاری

بنفاری اینا با فوسدنت اقامت المسه اذیع بر شیفه اور به بورادہ کی اینا با
 بنفاری نه کا فوسدنت اقامت المسه اذیع بر شیفه اور به بورادہ کی اینا با
 بنفاری نه کا فوسدنت اقامت المسه اذیع بر شیفه اور به بورادہ کی اینا با
 بنفاری نه کا فوسدنت اقامت المسه اذیع بر شیفه اور به بورادہ کی اینا با

موقوف
 راجہ خداد

İTALYANLARIN TRABLUSGARB CİVARINDAKİ HAREKETLERİNİN TAKİP EDİLMESİ

Kaleönü tarafında bir İtalyan harp gemisinin projektörlerle Trablusgarb'ı gözetlediği, Tacura yakınlarında altı İtalyan harp gemisinin dolaştığı, bunlardan birinin sahile yaklaşarak havai fişek attığı, Bingazi'de bulunan İtalyan tebaasının tamamına yakınının İskenderiye'den gelen Roma vapuruna binerek oradan ayrıldıkları hakkında Bingazi Mutasarrıflığı'ndan alınan şifre

متابعة تحركات الإيطاليين في أطراف طرابلس الغرب

برقية مشفرة قادمة من متصرفية بنغازي تقول إن سفينة عسكرية إيطالية راسية أمام القلعة تقوم بمراقبة طرابلس الغرب بالأضواء الكاشفة، وإن ست سفن حربية إيطالية أخرى تقوم بالتجوال بالقرب من تاجوراء. وإن واحدة منها اقتربت من الساحل وأطلقت الألعاب النارية، وإن الغالبية من رعايا إيطاليا في بنغازي قد ركبوا "السفينة روما" القادمة من الاسكندرية وغادروا بنغازي.

[1911 سبتمبر / 29 Eylül]

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Tahrirât Kalemî

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne Trablusgarb

Vali Vekâleti'nden vârid olan şifre telgrafnâme hallidir.

Bu gece saat yedi kararlarında Kaleönü cihetinde tevakkuf eden bir harb seffinesinin üç projektörle bizi tecessüs eylediği görülmüştür. Tacura yakınlarında altı kıt'a seffine-i harbiyenin dolaştığı nahiye müdürlüğünün iş'ârından anlaşılmıştır. Evvel ve âhir arz olduğu üzere pek kat'î ve esaslı sûretde ittihâz olunan tedâbir-i şedîde-i inzibâtiye sâyesinde şimdiye kadar olduğu gibi geçen yirmi dört saat zarfında da âdi bir harb vuku'atı bile tahaddüs etmemiştir. Lehül'l-hamd sükûn ve asayiş tamamen ber-devam[dır]. Dünkü telgrafla ma'rûz fedaîlerin on iki kişi olduğu ve hüviyetleri malûm bulunduğu cihetle hâl ve hareketleri sûret-i münâsibe ile takib ve tecessüs etdirilerek bir mesele çıkarmalarına meydan verilmemesine son derece çalışılmakta olduğu ma'rûzdur.

Fî 15 Eylül Sene [1]327

Trablusgarb Vali Vekili

Besim

*

Bâb-ı Âlî

Daire-i Umûr-ı Dahiliye

Mektubî Kalemi

Trablusgarb Vali Vekâleti'nden Gelen Şifrenin Halli

Gece projektörleriyle şehri tecessüs ettiği demin arz olunan sefâin-i harbiyeden biri gece saat dokuzda şehrin sahiline biraz takarrüble havai fışek endaht ettiği ve sabaha karşı denize açılarak diğer sefâine iltihâk ve o sırada limana gelmekde olan İtalya posta vapurlarıyla mülâkat ettikten sonra posta vapur me'kûlâta vürûd ettiği ve geceleyin kale arkasına takarrüb etmiş olan harb gemisinden gönderilen bir istimbotun limanda bulunan Bank vapuruna yanaşarak bir müddet sonra gitdiği ve derûnunda on iki müsellah neferle bir zâbit bulunan bir filikanın gece saat dozuk raddelerinde Derne vapuruna yanaşarak kış tarafından ismini tedkik ettiği ve zâbitân mezkûr vapur süvarisiyle İngilizce görüşerek ne vapuru nereden gelmekde olduğu bâ-suâl Osmanlı vapuru olup Dersaâdet'den geldiği cevabı verilmesi üzerine çekildiği başkaca istihbâr olunmadığı ve şehrin tam karşısında üç mil uzaklığında kara suları dahilinde on iki kıt'adan mürekkeb bir filo şarkından garba doğru mürûru görülmekde olduğu ve dün geceyi sefâinden biri Zâviye sahilinde görünerek elektrik ziyâsını neşr ettiği mahallinin iş'ârından anlaşıldığı ma'rûzdur.

Fî 15 Eylûl sene [1]327

Trablusgarb Vali Vekili

*

Bâb-ı Âlî

Dahiliye Nezâreti

Şifre Kalemi

Gayet mühim ve müsta'celdir

Bingazi Mutasarrıflığı'ndan Alınan Şifre

Bingazi İtalya konsolosunun akşam almış olduğu bir şifre üzerine buradaki İtalyan tebaasının hemen kâffesi bu sabah İskenderiye'den gelen Roma Bankası vapuruna bindikleri berây-ı malûmât ma'rûzdur.

Fî 16 Eylûl sene [1]327 / vürûdu 17

Mutasarrıf
Murad Fuad

DH. SYS, 75-4/1-5_41-42, 48

Trablusgarb Duyûn-ı Umûmiye Dairesi
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90404-4

طریقه و روش و الیه سبب

در دایه نظر بزرگوار سرمد جیغاره و شد اهل صوره برین قتل ایدیه بی نه عروس
 و مقابله به دعوت ایتد آورده اینک لیدر طریقه به بهرین البشیریت و افقه
 و عده به ان ریا اینه ابکی فدای تبارک ایدیه اهلین یولیس و ورنه نه اهل شکر
 اینک لیدر شوره ده هر دیو طریقه کالین کونیه الهیه مد فدی انتاج ایدیه به
 بر سرمد حدیثه فر صبح اوله خدی سببه ده دارسته اوله بنا ایدیه طریقه به بر دانی بر حارث
 منع و فوی فصلی منتقدت ایدیه کبجی لکونه دلی منع و دود به قولی ترتیب ایتد و کبجی لک
 باطن دور به جیفه صریحه برفاه دهاکرم و نقوبت و لکسه و لکله شود قیفه به
 فدیه بهی بر صریحه شکر به این صیه ایدیه معروضه ای ایدیه و وری
 والدین بسیم

TRABLUSGARB'DA İTALYANLARA KARŞI GEREKLİ TEDBİRLERİN ALINMASI

İtalyanların Trablusgarb'da bir müdahalenin alt yapısını hazırlamak maksadıyla ahali arasında genel heyecana sebep verebilecek fırsatlar peşinde oldukları, bunun için para karşılığı fedailer tedarik ettikleri, valilik makamınca bu tür durumlara meydan vermemek üzere gerekli tedbirlerin alındığına dair şifreli telgraf

اتخاذ التدابير اللازمة تجاه الإيطاليين في طرابلس الغرب

برقية مشفرة حول أن الإيطاليين يتوسلون السبل التي تبعث على الهياج العام بين الأهالي في طرابلس الغرب بقصد الإعداد لتدخل محتمل، ولأجل هذا فإنهم يجمعون الفدائيين بالأموال، وأن إدارة الولاية تقوم باتخاذ التدابير اللازمة لأجل التصدي لمثل هذه الأمور.

[1 Ekim / أكتوبر 1911]

Dahiliye Nezâreti

Muhâberât-ı Umûmiye Dairesi

İkinci Şube

18 Eylül [1]327

Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne

Trablusgarb'da ahali-i müslimeden birini katlederek heyecan-ı umûmi ve mukâbeleyi intâc edecek bir mesele çıkarmak üzere İtalyanlar tarafından beherine ellişer bin frank va‘diyle altı veya on iki fedai tedarik edilmiş olduğu polis jurnalinden anlaşılıp eğerçi İtalyanların şu sırada müdahaleyi istilzâm edecek bir mesele hudûsuna fırsat-cû oldukları şüpheden vâreste ise de hükümetce müttehiz tedâbirin bir kat daha teşdîd edilerek bir hadise vuku‘[un]a meydan verilmemekte olduğuna dair bazı ifâdatı hâvi Trablusgarb Vilâyeti Vekâleti’nden 14 Eylül [1]327 tarihli alınan telgrafnâmenin sûreti leffen savb-ı âlilerine tisyâr kılınmış olmağla, ol bâbda.

*

Bâb-ı Âli

Dahiliye Nezâreti

Şifre Kalemi

Trablusgarb Vilâyeti'nden alınan şifre

Rivâyete nazaran burada bir mesele çıkarmak ve mesela ahali-i müslimeden birisini katl ile heyecan-ı umûmi ve mukâbeleyi da‘vet etmek üzere İtalyalılar tarafından beherine ellişer bin frank va‘diyle altı veya on iki fedai tedarik edilmiş olduğu polis jurnalinden anlaşılmıştır. İtalyalıların şu sırada her türlü fedakarlığı göze alarak müdahaleyi intâc edebilecek bir mesele hudûsunu fırsat-cû oldukları şüpheden vâreste olmasına binâen bir vakitden beri adi bir hadisenin men‘-i vuku‘u hususunda müttehiz tedâbire geceli gündüzlü müte‘addid devriye kolları tertib etmek ve geceleri bizzât devriyeye çıkmak sûretiyle bir kat daha germî ve takviyet verilmiş ve lehü'l-hamd şu dakikaya kadar hiçbir hadise tekevvün etmemiş olduğu ma‘rûzdur.

Fî 14 Eylöl [1]327

Vali Vekili

Besim

DH. SYS 75-15/1

فایده نظار حلیله ۸۸ الی الله تعالی تاریخچه ایالتی سفارتخانه
ایالت اولیانه نوطه نیک ترجمه سید

ایالتی حکومتی طرابلس غربی ایلم بنفازینک دوله عثمانیه جو بر اعلیٰ اولدیفه
ماله شمسکه و مزدکیه نزیاتیه و برلی و افریقای شمالینک اقوام سائر
خبر معلوم ایصال ایدیلر عینه تر قیاندن حوالی مذکوره نیک دهی
استفاده اندر برلی عقده کی لزوم قطعی بی سینه مدیده دیند
بالعالی بی تبیینده اصل حالی قاطعاً مدینک الجا آتیه
عموم سنده اوله بونحول حوالی مذکوره اید ایالتی سواهلاره
سافه نیک ازلفی حسیله ایالتی ایکنه برنجی درجه ره بر مسئله حیاتی
حکمنده در صول زماندره تحت ایدنه مائل مختلفه سیاسیه
حکومه عثمانیه را ائمه خالصانه بر صورتده ایفاء مفاهات ایتمه اوله
ایالتی حکومتی طرابلس غربی عقده کی افتکار حکومت عثمانیه
طامخ قدیده لیکه ایالتی نیک حوالی مذکوره ده وقوعیلا کافه
تسلی صورت متداریه ان غیر محو داک مصرانه بر طاقم قصده
مخالفتده معارف اولد.

ایالتی نیک طرابلس غربی ایلم بنفازینده لکونه فعالیت شروعیه قانو
شخصیه قدر بوضویرت خصوصیت مستقره ابراز ایتمه اوله حکومت عثمانیه
صول ساعده اجرا ایلمکی بر تسیلم کرک مرعیه لاجرا اولد
مفاهات و کرک حکومت عثمانیه نیک حیثیت و منافع عالیله قایل
تالیف اوله جو صورتده لکونه مساعدات اقتصادیه بی تجربه ایتمک
مقابل بولدیغن بالبیانه کنزبسیلم بر استلاف عقیده موافقت ایتمی

ایتالیا حکومتی تعلیف الیحد۔

فقط حکومتی قرائم لھی بر فائده بی مفید اولیغی تجارت ماضی اید ثابت
اولاً و استقبال ایجونه بر ضمانه تشکیل اتحاد سولیم طوسیونہ رائی
بر سبب بر دوت و اختلافات تشکیل ایدہ علی رکاز بولناہ کی
مذاکراتہ کیریشمکہ ارتقہ سدی مقدر اولیغی اعتقادندہ در
حکومت قرائم یہ طرابلسی قریب اید سفاریدہ کے قونسلرندہ در دور
ایدہ راپورلرہ ایتالیا اندرہ قایم حکومتی ما اولاً و ضابطانہ اید
عاموریہ سائرہ حکومتی طرفندہ غایت اچسودہ بر صورتہ وقوع
کثیریلہ لھی اندہ طویلی حوالی مذکورہ رہ احوالک صوک دھیم
قدر ترنیکہ فی اولیغی اشعار اید طور۔ بولہجامہ بالکذا ایتالیا
تبعی اچسودہ رکھ امنیت شخصہ لندہ طویلی کجورہ دوجارہ اندرہ
واندیشہ اولہ رفہ واپورلرہ راکا سلافا تہ وقتہ طرابلسیہ
مفادقتہ اتحادہ اسلامہ اولاً تیفہ سائرہ اجنبیہ نیک کافس اچسودہ
رہ برتریکہ محققہ تشکیل ایلمک در نقلیات عکسہ بہ مخصوص
سفارہ عثمانہ نیک و دری۔ کہ حکومتی قرائم سفارہ مذکورہ
اعزامندہ تولد اید جبک تنای و خیمہ عقدہ اولہ حکومتی عثمانہ
نظر رقتہ جلبہ ایلمک تجویز قصور اجتمہ مسہ اید۔ احوالہ
ماضیہ نیک توضیحندہ بقہ برش مندرج اولیغی جفتہ کی حکومتی قرائم
رہ بوندہ تولد اید جبک مخاطراتہ چارہ ساند اولیغی مجبوریتہ قطعہ
و مطلقہ سی تحیل ایلمکندہ در

۲
(بند) بنا بر عهده حکومت قزاق بعد از گذر هفتاد و هفت ساله منافقت و امر محافظه
روشنی مجبوریت من اینست که در طرابلس غرب ایدم بقایای لی اسفند
عسکری تحت الطاف قرار و برآمد. ایالتی هم قبول و انتخاب اولیای
بکانه صورتی نویی بودند عبارتند. حکومت قزاق بود قازاق
مأمور به اداره حکومت طرفین برکونه مخالفت وقوع بواسطه و بنوع
نتایج ضروری شده اولاً تدابیر بلا مقصود انتخاب اولیای
ضمیمه هانج حکومت عثمانیه در ایالت اندر او امر لازم اعطا
ایالتی انتخابی را بر آورند و مقبول طریقی و وضعیت قطعاً
انجمنه ایکی حکومت بنوع بالاخره عقد اختلافات احتیاج من
ایده بکند.

(بند) رسیده کی ایالتی خانی استو تفریک با عالی به تبلیغ
و اعطای سنده اعتباراً بر من در ساعده بر ملت طرفین حکومت عثمانیه
برایده بر جواب قطعاً طریقی مأمور اولیای. عکس تقدیر در ایالتی
حکومت اسفندی تأمین مطوف تدابیر که هر فعلی ابعانه ابتداء
ایالتی مجبور اولیای عقد.

نخستین ایام بدست بر طاقم مساعدات اقتضایه ایست متعبر صوبه
تکلیف الحمله ایست حکومت عثمانیه ایست مساعداتی بآنکه دوله عثمانیه
وقع و حقیقت و منافع عالیه و برره مرعی لاجرا اولاً مساعدات ایست
تصدیق ایست صورتید دولت سائره قارو تقویت التبع بولند برانه
و بعد الدول حکم و قوتی بآنکه بر طرفت ارزوای علی خلیلید اولیه
اولاً مساعدات و مساعداتی نظر دقتی در در طوتمافه برارکنی
صیانت استلا فحویان سنک در جمعی ده ارئه ایلمه بولند برانه
(بند) کرن طرابلس غریبه و کرن بنفازیده حضور و اساسیه ماره
کلیه احوالی بحیث تصدیق ایست بدست بر موقوف بولند حکومت عثمانیه
اورا دره محله ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست ایست
اندیشه لر محله کویست بر بدست لهر کوی ایست ایست ایست ایست
اولیه بیاید ایست اولیه کوی سیدی ده بیاید ایست ایست ایست
لهمانه و حق توفیقات و تحکیمات اولیه بدست ایست ضابطه ایست
دیگر مأموریه عثمانیه حضور و اساسیک تأمیه محافظه و وظیفه
مختلف بولند و بود وظیفه تمامید و بعد از ده سنده ایضا
ایلمه در لر

(بند) بر طاقم تبایج و ضمیمه ایست ایست ایست خفارت قرالیه
الاستدلاله بیاید اولیه طرابلس غریبه عثمانیه سفاسه نقیسه و
کلیه کلیه بیاید عالی برون حقیقت حاله ایلمه بکره او
تاریخیه نوطه ده بر قیام کوی اولیه ایست ایست ایست
عبارت اولیه و زائناً در رنده عکس بولند ایست ایست ایست

از راه انداختن و آنچه موجب اطمینان برآید حصول کثرت باید کرد
در همه اینها لازم است که

بنابر عدم اختلاف حاضر ماهیت اساسی اعتباری است و اینها
طریقی در برابر بنفایده کی منافعت اختلاف اقتضای عقد
نظریه صالح تأمینات فقدان عبارت بولینور

(بند) حکومت قرائی اشغال عسکری کی و غیر بر حرکت نسبت انکی
تقدیر به با عیالینک بواسطه فصل و تصویر اینها امرند کی
عزم قوی کوره جلد بنابر عدم حکومتی کندی تمامی ملکین محل
اولی مع الممنون قبول آید یکی تأمینات مجوزی که نوع و اهلیت
کند به مدیریت حکومت قرائی در طلب آید

بوقصد من حکومتی مذاکرات اساسی طریقی در برابر بنفایده
عالم خصوصی عسکری نقطه نظرند حال و موقع حاضرین هر صورت
اولی اولی قطعاً تبدیل اینها کی نقد آید و حکومت قرائی
با عیالینک حمایت همیگی با تقدیر استواریه موافق است و اینها امید
ایر

باب عالی	مترجم	مدیر	مدیر عمومی
نظارت خارجه امور سیاسیه	ل	ل	ل
مدرست عمومی سی	ل	ل	ل
ترجمه شعبه سی	ل	ل	ل
نومرو	ل	ل	ل

خارجیه نفوسه ۹۹ الموقع تأیید ایالتیه محمدانیه در دولتیه

ترجمه شد

از دعوای امضا ایالتیه خارجیه صحتداری حکومت میوه سنده الیفی از امر

استاد مضامین آیه بی در هر یک است ایند کسب فواید انکاری در هر دو وجه

کوریه سببیک حیز فدا ایصال محقق حکومت خرابه جانیه اخبراً حکومت عثمانیه

اعضای دولت بزرگ منقذیه از صحت حال صحت قراب موهب ختوری بر جواد

در دایم باشد بر جوابت عدم در دی علی الخصوص طریقه عیب ایند بخانیده

ایالتیه حقوقه و منافعتی مطلقه حکومت و کوریه عثمانیه طریقه

یونجه دلائی ابراز ایستاد سؤیت دیا عجزی مؤید در

باز عید حکومت خرابه کند و حقوقه و منافعتی ابر سرف و حثیت دولت مطلقه

اسانجه ملک اولیفی بلجه و سائله طریقه طریقه استکمال احوال مجورینه

تغایب اید و قایع کوریه عثمانیه طریقه ضمیمه فایده برد ایالتیه قایم

تغییب ایستاد ملک حثیت مؤلم الحقیقه بار ضروری بر نیجی الحقیقه یقه بر

تغییب اید و من

(ا) ای که محکم است از سده مناجات دوستان و حکم دراز به صورت منقطع اولی
 و دوم ای که سوانده اعیان کندی دولت عثمانیه هم که برده عداید
 (ب) شایسته محارضا و سعادت یمنی صحنه داری یا یور مدی اعف قد هبتی حکومت
 متوجه سنده الدیفه امره امتیاز دانه ریح فحاشیه دینه اسقا اید و کندی یا یور مدینه
 دین بدو ^{اموال} اصل طرفه ایسا اسبابه استکمال بوی غنی عبا ابر
 (ج) در حکومت قراب سبه عثمانیه ایلیا حاکم اقامت دوام اید به بد بصریه
 و امنیت خود را اید مادی و امور و مصالحی بر کس تقصیر و غلله احرازه
 محلی اهدیفه دین عین رانده دانه سپهر بیاه و اقداره شاد رین ملو اید
 یخ هم عده با اقامت داری در یمن اقامت داری

İTALYA'NIN OSMANLI DEVLETİNE HARP İLANI

Trablusgarb ile Bingazi'nin Osmanlı Devleti'nce medeniyet nimetinden yararlandırılmadığına, bölgenin kalkınmasının İtalya için birinci derecede bir mesele olduğuna, Trablusgarb ile Bingazi'de İtalyanlara vesâir yabancılara karşı Osmanlı memûrları tarafından bir takım olumsuz tavırlar sergilendiğine, böyle güvensiz bir ortam sebebiyle yabancılardan bölgeyi terk etmeye başladıklarına, Osmanlı hükûmetinin ise bu duruma kayıtsız kaldığına, iş bu notaya yirmi dört saat zarfında cevap verilmediği takdirde bölgenin işgal edileceğine dair İtalya hükûmetinin 28 Eylül 1911 tarihli notası ile Osmanlı hükûmetinin sözkonusu gerekçeleri reddeden cevabî notası, Osmanlı devletinin cevabî notasını yeterli görmeyen İtalya hükûmetinin savaşı başlattığına dair notası

İيطاليا تعلن الحرب على الدولة العثمانية

نوطة (مذكرة دبلوماسية) بتاريخ 28 سبتمبر 1911م من الحكومة الإيطالية تقول إن طرابلس الغرب وبنغازي لم تنعماً بنعمة الحضارة في ظل الدولة العثمانية، وإن تنمية المنطقة مسألة تضعها إيطاليا في صدر أولوياتها، وإن الموظفين العثمانيين يكشفون عن بعض المواقف السلبية تجاه الإيطاليين وغيرهم من الأجانب في طرابلس الغرب وبنغازي، وإن هؤلاء الأجانب شرعوا في ترك المنطقة نتيجة لذلك الجو غير الآمن، أما الحكومة العثمانية فهي لا تعبأ كثيراً لذلك الوضع، وإذا لم تتم الإجابة على هذه المذكرة خلال أربع وعشرين ساعة فإن الحكومة الإيطالية سوف تقوم باحتلال المنطقة. ثم تأتي بعد ذلك مذكرة الحكومة العثمانية رداً على ذلك رافضة لتلك الحجج، ثم المذكرة الثانية من الحكومة الإيطالية التي ترفض ذلك الرد من الدولة العثمانية وتعلن بداية الحرب عليها.

[1911 سبتمبر / 29 Eylül]

Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne 28 Eylül [1]911 tarihiyle İtalya sefâretinden irsâl olunan notanın tercümesidir

İtalya Hükûmeti Trablusgarb ile Bingazi'nin Devlet-i Aliyyece bırakılmış olduğu hâl-i keşmekeş ve metrûkiyete nihayet verilmesi ve Afrika-yı şimâlinin aksâm-ı sâiresinde hayyiz-i husûle îsâl edilen ayn-ı terakkiyâtıdan havali-i mezkûrenin dahi istifade etdirilmesi hakkındaki lüzûm-ı kat'îyi sinîn-i medîdeden beri Bâb-ı Âli'ye tebeyyünden asla hâli kalmamıştır. Medeniyetin ilcâât-ı umûmiyesinden olan bu tahavvül havali-i mezkûre ile İtalya sevâhili arasındaki mesafenin azlığı hasebiyle İtalya için birinci derecede bir mesele-i hayatîye hükmündedir. Son zamanlarda tahaddüs eden mesâil-i muhtelif-i siyasiyede Hükûmet-i Osmaniye'ye daima halisâne bir sûretde ifâ-yı müzâheret etmiş olan İtalya hükûmetinin Trablusgarb hakkındaki efkâr Hükûmet-i Osmaniyece tanınmadıktan başka İtalyanların havali-i mezkûrede vuku'bulan kâffe-i teşebbüsâtı sûret-i mütemâdiyede en gayr-ı muhik ve en muzırâne bir takım kasdî muhalefetlere müsâdif olmuştur.

İtalya'nın Trablusgarb ile Bingazi'de her gûne faaliyet-i meşrû'asına karşı şimdide kadar bu sûretle müstemirre ibrâz etmiş olan Hükümet-i Osmaniye son saatde icrâ eylediği bir teşebbüsle gerek mer'ıyyü'l-icrâ olan muâhedât ve gerek Hükümet-i Osmaniye'nin haysiyet ve menâfi'-i aliyyesiyle kâbil-i telif olacak sûretde her gûne müsâedât-ı iktisâdiyeyi bahş etmeğe mütemâyıl bulunduğunu bi'l-beyân kendisiyle bir itilâf akdine muvâfakat etmesini İtalya hükûmetine teklif eylemiştir.

Fakat Hükümet-i Kraliye hiçbir fâideyi müfid olmadığı ticaret-i maziye ile sâbit olan ve istikbal için bir zaman teşkil etmek şöyle dursun daimî bir sebep-i bürûdet ve ihtilâfât teşkil edeceği derkâr bulunan bu gibi müzâkerâta girişmeğe artık şimdi muktedir olmadığı itikadındadır. Hükümet-i Kraliye'ye Trablusgarb ile Bingazi'deki konsoloslarından vürûd eden raporlarda İtalyanlara karşı hüküm-fermâ olan ve zâbitân ile memûrîn-i sâire-i hükümet tarafından gayet açık bir sûretde vuku'a getirilen heyecandan dolayı havali-i mezkûrede ahvâl-in son dereceye kadar tehlikeli olduğu iş'âr ediliyor. Bu heyecan yalnız İtalya tebaası için değil emniyet-i şahsiyelerinden dolayı bi-hakkın dûçâr-ı telaş ve endişe olarak vapurlara râkiben bilâ-ifâte-i vakt Trablus'dan müfârat etmeğe başlamış olan tebaa-i sâire-i ecnebiyenin kâffesi için dahi bir tehlike-i muhakkaka teşkil eylemektedir. Nakliyat-ı askeriyeye mahsûs sefâin-i Osmaniye'nin vürûdu -ki Hükümet-i Kraliye sefâin-i mezkûrenin izâmından tevellüd edecek netâyic-i vahime hakkında evvelce Hükümet-i Osmaniye'nin nazar-ı dikkatini celb etmekde tecviz-i kusur etmemiş idi- ahvâl-i hazıranın tavzîhinden başka bir şeyi müstelzim olmayacağı gibi Hükümet-i Kraliye'ye dahi bundan tevellüd eyleyecek muhatarata çare-sâz olmak mecburiyet-i kat'ıye ve mutlakası tahmil eylemektedir.

(Bend) Binâenaleyh Hükümet-i Kraliye ba'demâ kendi haysiyetiyle menâfi'-inin emr-i muhâfazasını düşünmeğe mecburiyet hissettiğinden Trablusgarb ile Bingazi'yi işgal-i askerî tahtına almağa karar vermiştir. İtalyaca kabul ve ittihâz olunabilecek yegâne sûret-i tesviye bundan ibaretdir. Hükümet-i Kraliye buna karşı memûrîn-i hâzıra-i hükümet tarafından bir gûne muhalefet vuku' bulmaması ve bunun netâyic-i zaruriyesinden olan tedâbirin bilâ-müşkilât ittihâz edilebilmesi zımında cânib-i Hükümet-i Osmaniye'den icab edenlere evâmîr-i lâzıme itâ edilmesine intizâr eder. Bundan husûle gelecek vaziyet-i kat'ıyeyi tanzim için iki hükümet beyninde bilâhare akd-i itilâfâta ihtiyac hissedecektir.

(Bend) Dersâadet'deki İtalya sefâreti işbu takrîrin Bâb-ı Âli'ye tebliğ ve itâsından itibaren yirmi dört saat bir mühlet zarfında Hükümet-i Osmaniye'den bu bâbda bir cevap-ı kat'î talebine memûr olmuştur. Aksi takdirde İtalya hükûmeti işgali temine ma'tuf tedâbirin hemen hayyiz-i fiile îsâline ibtidâr eylemeğe mecbur olacaktır.

*

Cânib-i Bâb-ı Âli'den 29 Eylül [1]911 tarihiyle İtalya sefâretine irsâl olunan cevabî notanın tercümesidir

Sefâret-i Kraliye Trablusgarb ile Bingazi'nin ni'am-i terakkiden derece-i matlûbiyede müstefid olmalarına asla imkân bırakmayan müşkilât-ı adîdeye muttali'dir. Fi'l-vâki' ahvâlin bî-tarafâne bir sûretde tedkiki hükümet-i meşrûta-i Osmaniye'nin idare-i sâbıkanın eseri olan bir hâl ve mevki'den dolayı mu'âtebe edilemeyeceğini tebyîne kifâyet eder.

(Bend) Bu cihet bir kere beyân edildikten sonra Bâb-ı Âli son üç senelik cereyân-ı ahvâli tekrar gözden geçirdiği sırada İtalya'nın Trablusgarb ile Bingazi'ye aid teşebbüsâtına ne gibi ahvâlde izhâr-ı husûmet etmiş olduğunu görememekdedir. Bilakis İtalya'nın kendi sermaye ve faaliyet-i sınaiesiyle Memâlik-i Osmaniye'nin bu kısmının te'âlî ve terakki ve iktisâdisine iştirak eylemesi nazar-ı Bâb-ı Âli'de daima tabii ve ma'kul görülmüşdür. Hükümet-i Seniyye her ne zaman kendisine bu yolda teklifler vâki' olmuş ise bunları hüsn-i telakki etmiş olduğuna vicdanen mutmain olduğu gibi sefâret-i Kraliyece der-miyân olunan bi'l-cümle metâlib ile takib edilen her gûne umûr-ı hususâtı gayet dostane bir his ve fikir ile tedkik ve umûmiyetle fasl u hasm eylemiştir. Hükümet-i Seniyye'nin bu yolda hareket etmesi İtalya hükümeti ile emniyet ve meveddet dairesinde idâme-i münâsebât hususunda pek çok kereler izhâr eylediği arzu ve emelden münba'is bulunduğunun ilavesine hâcet var mıdır? Hatta sırf bu his sâikası ile idi ki Hükümet-i Seniyye ahîren sefâret-i Kraliye'ye vilâyet-i müşârun ileyhâda İtalya faaliyetine bir saha-i vâsi'a bahşedebilecek bir takım müsâedât-ı iktisâdiye esasına müstenid bir sûret-i tesviye teklif eylemiş idi. Hükümet-i Osmaniye işbu müsâadâtı yalnız Devlet-i Osmaniye'nin şeref ve haysiyeti ve menâfi'-i âliyesi ve bir de mer'ıyyü'l-icrâ olan muâhedât ile takyîd etmek sûretiyle düvel-i sâireye karşı taahhüd altında bulunduran ve beyne'd-düvel hüküm ve kuvvetleri yalnız bir tarafın arzusu ile halel-pezîr olamayacak olan muâhedât ve mukâvelâtı nazar-ı dikkatden dûr tutmamakla beraber kendi hissiyât-ı itilâf-cüyânesinin derecesini de irâe eylemiş bulunuyor idi.

(Bend) Gerek Trablusgarb'da ve gerek Bingazi'de huzur ve asayiş maddesine gelince ahvâli bi-hakkın takdir edebilecek bir mevki'de bulunan Hükümet-i Osmaniye oralarda mütemekkin İtalya tebaası ile diğer ecnebilerin ahvâli hakkındaki endişeleri muhık gösterebilecek her gûne esbâbın külliyyen mefkûd olduğunu evvelce beyân etmiş olduğu gibi şimdi de beyân eder. Şu sırada oralarda heyecan ve hatta teşvikât ve tahrikât olmadıktan başka zâbitân ile diğer memûrîn-i Osmaniye huzur ve asayişin temin-i muhâfazası vazifesiyle mükellef bulunmakta ve bu vazifeyi tamamıyla vicdan dairesinde ifâ eylemekdedirler.

(Bend) Bir takım netâyic-i vahimeyi intâc eyleyeceği sefâret-i Kraliyece lede'l-istidlâl beyân olunan Trablusgarb'a Osmanlı sefâin-i nakliyesi vürûdu keyfiyetine gelince Bâb-ı Âli bunun hakikat-i halde Eylül'ün yirmi üçü tarihli notadan birkaç gün evvel irsâl olunmuş bir nakliye sefînesinden ibaret olduğunu ve zaten derûnunda asker bulunmayan işbu sefinenin

ezhân üzerinde ancak müceb-i itminân bir tesir husûle getirmiş idüğünü derpîş etmeği lâzı-
meden addeyleyler.

Binâenaleyh ihtilâf-ı hazır mahiyet-i esasiyesi itibarıyla İtalya hükümetini Trablusgarb
ile Bingazi'deki menâfi'in inkişâf-ı iktisâdiyesi hakkında tatmîne salih teminâtın fıkhdânından
ibaret bulunur.

(Bend) Hükümet-i Kraliye işgal-i askerî gibi vahim bir harekete teşebbüs etmediği
takdirde Bâb-ı Âli'nin bu ihtilâfı fasl ve tesviye etmek emrindeki azm-i kavîsini görecektir.
Binâenaleyh Hükümet-i Seniyye kendi temâmî-i mülkîsini muhil olmadıkca ma'a'l-memnû-
niye kabul edeceği teminât-ı mebhûsenin nev' ve mahiyetinin kendisine bildirilmesini Hükü-
met-i Kraliye'den talep eder.

Bu maksada mebnî Hükümet-i Seniyye müzâkerât esnasında Trablusgarb ile Binga-
zi'nin olursa olsun kat'ıyyen tebdil etmeyeceğini taahhüd eder ve Hükümet-i Kraliye'nin
Bâb-ı Âli'nin temâyülât-ı sahîhasını bi't-takdir işbu teklife muvâfakat eyleyeceğini ümid ey-
ler.

*

Bâb-ı Âli

Nezâret-i Hariciye Umûr-ı Siyasiye

Müdûriyet-i Umûmiyesi

Tercüme Şubesi

*Hariciye Nezâreti'ne 29 Eylül [1]911 tarihiyle İtalya maslahatgüzârından vârid
olan notanın tercümesidir.*

Zîrde vâzı'u'l-imza İtalya sefâreti maslahatgüzârı hükümet-i metbû'asından aldığı
evâmire imtisalen hususât-ı âtiyeyi zat-ı sâmilerine iş'âr ile kesb-i fahr eylemeleri ittihâzı
derece-i vücûbda görülen tedâbirin hayyiz-i fiile îsâli zımnında hükümet-i kraliye cânibinden
ahîren Hükümet-i Osmaniye'ye itâ olunmuş olan mühlet bu kere münkaziye olduğu halde
sefâret-i kraliye müceb-i hoşnudi bir cevap vürûd etmemiştir. Bu cevabın adem-i vürûdu
ale'l-husus Trablusgarb ile Bingazi'deki İtalyan hukuk ve menâfinin muhâfazası hususunda
hükümet ve memûrîn-i Osmaniye taraflarından bunca delâili ibrâz edilen sû-i niyet veya âcizî
müebbeddir.

Binâenaleyh hükümet-i kraliye kendi hukuk ve menâfii ile şeref ve haysiyet-i devle-
tin muhâfazası esbâbını mâlik olduğu bi'l-cümle vesâitle doğrudan doğruya istikmâl etmek
mecburiyetindedir. Teâkub edecek vekâyî' memûrîn-i Osmaniye tarafından hayli zamanından
beri İtalya'ya karşı takib edilen meslek-i hareketin mü'ellim olmakla beraber zaruri bir netice-
si olmakdan başka bir sûretle telakki edilemez. İki memleket arasında münâsebât-ı dostane ve

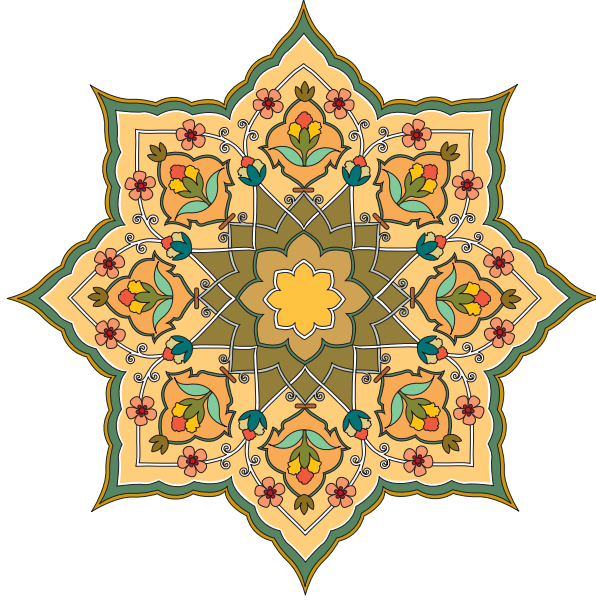

sulhpervêrâne bir sûretle munkatı‘ olduğı cihetle İtalya řu andan itibaren kendisini Devlet-i Osmaniye ile hâl-i harbde addeyleyler. Binâenaleyh muharrir imza Roma Sefâret-i Seniyyesi maslahatgüzârına pasaportları itâ kılınacağı hükümet-i metbû-i asından aldığı emre imtisalen zât-ı sâmi-i fehâmetpenâhilerine iş‘âr eden ve kendi pasaportlarının dahi bilâ- imhâl tarafına irsâli esbâbının istikmâl buyurulmasını rica eyler. Bir de Hükümet-i Kraliye tebaa-i Osmaniye'nin İtalya memâlikinde ikametde devam edebileceklerinin ve emniyet-i şahsiyeleri ile malları ve umûr ve musâlahalarınca bir gûne taarruz ve halelden ihtiraza mahal olmadığını dahi aynı zamanda zât-ı samilerine beyân ve iş‘âra senâverilerini memûr eylemiştir.

Beyân-ı hâl arz-ı meâsir-i ihtirâm-kârî zerî‘a-i ittihâz kılındı.

HR. SYS, 1551/1, 2

Trablusgarb Hamidiye İkinci Süvari Alayı
İ.Ü. Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90788-17

TOBRUK'UN İTALYANLAR TARAFINDAN İŞGALİ ÜZERİNE HALKA SİLAH DAĞITILDIĞI

Tobruk mevkiinin İtalyanlar tarafından işgali üzerine Bingazi ahalisine silah dağıtıldığı, Sünûsî şeyhleri tarafından ordugâha sevk edilecek olan arap gönüllülerin iâşelerinin sağlanması gerektiği, acil para ihtiyacının karşılanması için Mısır Komiserliği ile irtibata geçildiği

توزيع السلاح على الأهالي بعد احتلال الإيطاليين طبرق

حول أنه تم توزيع السلاح على أهالي بنغازي عقب قيام الإيطاليين باحتلال طبرق، وضرورة توفير سبل الإعاشة للمتطوعين العرب الذين تم إرسالهم إلى المعسكر من قبل مشايخ السنوسية، وأنه تم الاتصال بالمفوضية السامية العثمانية في مصر لتلبية الحاجات العاجلة من النقود.

[11 Ekim / أكتوبر 1911]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

2560

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Tobruk mevkiinin İtalyanlar tarafından işgal olunduğuna ve oradaki otuz neferlik müfrezenin içeriye çekilerek Bumbe nahiyesine gelmek üzere olduğuna ve üç bin altı yüz tufengin Bingazi ahalisine tevzî' edildiğine ve Sünûsî şeyhleri urbânı ordugâha sevk edecekleri cihetle bunların iâşeleri temin edilmezse yağma etmeleri şübhesiz bulunduğuna ve mevcut para askerin ancak yirmi günlük idaresini temine kifâyet edebileceği cihetle parasızlıktan pek ziyade sıkıntı çekmekte olduğuna vesâire tafsîlâta dair Bingazi Kumandanlığı'ndan mevrûd fî 24 Eylûl sene [1]327 tarihli telgrafnâmenin sûreti leffen takdim kılınmıştır.

Bingazi ve Derne mevkiilerinin düşman eline düşdüğüne müteallik henüz bir haber vürûd olmamıştır. Sahildeki noktalarda cansiperâne mukâvemet ibrâzıyla ancak imkân-ı müdafaa zâil olduktan sonra tek mil kuvvetlerini Cebelü'l-Asgar'da toplayarak ve Sünûsî şeyhleri vasıtasıyla urbânı cihâda davet ederek müttehid idâme-i harbe bezl-i nakdîne-i sebât etmeleri lüzûmu Bingazi Kumandanlığı'na emrolunmuştur. Gerek askerin ve gerek urbânda teşkil edilecek gönüllü kıtaâtın tûl müddet i'âşeleri hususunun temini için paraya eşedd-i ihtiyac olduğundan ilk vasıta ile ve Mısır Komiserliği marifetiyle şimdilik on bin liranın Bingazi Kumandanlığı'na irsâline tevessül edildiği ma'rûzdur.

Ol bâbda emr u fermân hazret-i velîyyü'l-emrindir.

Fî 17/18 Şevval sene [1]329 ve fî 27/28 Eylûl sene [1]327

Harbiye Nâzırı nâmına

Müsteşar

BEO, 3948/296054

TELEGRAMME

تلفرافنامه

دولت علیہ عثمانیہ تلفراف اداره سی

ADMINISTRATION DES TELEGRAPHES DE L'EMPIRE OTTOMAN
L'état n'accepte aucune responsabilité à raison du service de la télégraphie

Retransmission ou Expédition				RECEPTION			
No d'expédit.	شماره ارسال	Date	تاریخ	No d'expédit.	شماره دریافت	Date	تاریخ

Voie: _____ Pour: _____
Mots: _____ Date: _____ H. _____ M. _____
Indic. Eventuelles: _____

رایہ محمد علیہ عہدہ و سیمانہ ایڈریکٹری شہرہ سرور بوبالیہ کی مسرت و تبرکات
محکمہ درجہ تھوئے عہدہ و تقدیم ایلم
العلاقہ اعمقانی شوق

TELEGRAMME

تلفرافنامه

دولت علیہ عثمانیہ تلفراف اداره سی

ADMINISTRATION DES TELEGRAPHES DE L'EMPIRE OTTOMAN
L'état n'accepte aucune responsabilité à raison du service de la télégraphie

Retransmission ou Expédition				RECEPTION			
No d'expédit.	شماره ارسال	Date	تاریخ	No d'expédit.	شماره دریافت	Date	تاریخ
۱۲							

Voie: _____ Pour: _____
Mots: _____ Date: _____ H. _____ M. _____
Indic. Eventuelles: _____

رایہ محمد علیہ عہدہ و سیمانہ ایڈریکٹری شہرہ سرور بوبالیہ کی مسرت و تبرکات
محکمہ درجہ تھوئے عہدہ و تقدیم ایلم
العلاقہ اعمقانی شوق

TRABLUSGARB'DA İTALYANLARA KARŞI ZAFER KAZÂNILDIĞI

Trablusgarb'da İtalyanlara karşı zafer kazânıldığına dair El'alâ Kaymakamı tarafından Dahiliye Nezâreti'ne gönderilen telgraf

انتصار ضد الإيطاليين في طرابلس الغرب
برقية قادمة من قائممقام العلا حول النصر المظفر الذي تم تحقيقه ضد الإيطاليين في طرابلس الغرب.
[1911 نوفمبر / 3 Kasım]

Telgrafnâme

Tarih: 21 Teşrîn-i Evvel sene [1]327

Deraliyye'de Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Müşa'şâ' muzafferiyetimiz sahâif-i tarihde hatt-ı zerînle tescil edilmeğe şâyân ve Trablusgarb ma'rek-i cihan-pesendâne bir abide-i zafer-rekz olunsa sezâdır. Vatan-ı mukaddesimizin uğrundaki hayatlarını mallarını istihfâf eden kükremiş arslanlarımızın mukâvemet-dilrânelerine allı-yeşilli bayraklarımızın temevvücât-ı dehşet-kârânesine efvâh-ı nâriyemizin ilkâ ettiği ateş-i celâdete dayanamayıp makhûren mühimmâtlarını eslihalarını bırakarak Trablusgarb'dan def' ve tenkîl edilen makarnacı İtalyan hainleri boyunlarının ölçüsünü aldılar. Avn-i inâyet-bârî ve meded-i ruhâniyet-i hazret-i Peygamberî ile bu gibi edânîye ehemmiyet verilemeyeceğini el'a'sârü sâlîfe misüllü Osmanlıların vatanına hukuk-ı meşrû'asını gasba teşebbüs ve bi'l-vasıta maksad-i bî-fâidelerine nâil olmak isteyenlerin dâima dûcâr-ı mezellet ve hazelân olacakları bilumûm ehl-i İslâm'ın celîl ve muhteşem re'y-i Muhammedîlerine ahd ü peymân eyledikleri şübhesizdir.

Bu bâbdaki meserrât ve tebrîkât-ı cihan-derecâtımızı arz u takdim eylerim.

El'alâ Kaymakamı

Şevki

DH. SYS, 75-4/1-5_32

بسم الله الرحمن الرحيم

خارجیہ نظارۃ

امام شہزادہ محمد علی شاہ صاحب
رحمہ اللہ

خارجیہ نظارۃ ۵۷ کا نوٹہ اصلاح تا جیکہ پہلے سفارت سیدہ واردا اولیہ ۵۷ کا نوٹہ
تجربہ معروض اولیہ طرابلس و سفاری قطعہ لریہ الحاقہ دار بولسہ امرامہ قرائنہ صوبہ

برکہ عایشہ بیامہ وارزوی معہ ام ایلیا قرا و بقعہ اما نوٹہ
ریمہ رکلا بید خارجہ نظری طرفہ و قوعولہ تکلف اور یہ مجلس و کلاک مذاکرہ دفعہ بالاطلاع
طرابلس و سفاری قطعہ لریہ بعد از یہ معہ ایلیا حکمی تختہ و سلاخی عداویہ ارفال ایلیا قانونہ ساسی
مسلک شہنشاہی مارہ سی بوجہ امرایک و ایڈر
اولیہ معہ و اسو قانونک نظریہ دیکہ طرفہ صادر اولیہ معہ امرامہ رد قسب امرایک معہ اسو
امرامہ قانونک کفی کتاب ایلیک اور یہ مجلس معونیہ تودیع اولیہ بقعہ
حکومہ مرہم مخوم اولیہ اسو امرامہ ایلیا دولی نقصان رسیمہ و امرامہ سی مجموعہ ارفال واکا
عیامہ بیجہ و ابندیہ اولیہ بلیغ و ایلیا ایلیا امرامہ
روما ۱۷ سربہ بالیہ
و بقعہ اما نوٹہ

AP
بسمه اولی

باب عالی خارجیہ طاری
فیکر خصوص

۲۶۹
۵۰
فولکس طاری

نمبر	تاریخ	نوع مسودہ	ملفوظات	کاتب	مبدا	مدير
۱۰۶۲	۱۰۶۲					
صدرتہ مکتوبی مجلس دہلویہ / تنظیم اور یہ بری طاریہ طاریہ تاریخ دہلیہ اور یہ اور یہ رہنہ اجلا ایہہ رونوہ دارہ طاریہ / تنظیم قلم طاریہ / تنظیم خارجہ ناظرینا محب و صلاحیت سرہ اولی برخی محطہ : طاریہ طاریہ ایٹالیا حکومت طاریہ خداوندی اور یہ / تنظیم و شدہ رونوہ ایہہ رونوہ طاریہ / تنظیم لوندہ / تنظیم و یہ رونوہ / تنظیم تفصیل طاریہ / تنظیم چونکہ یہ رونوہ / تنظیم بوقریہ / تنظیم اتحاد / تنظیم واقف اولیہ / تنظیم اخیر / تنظیم واحوال / تنظیم بلا / تنظیم بش / تنظیم واقف / تنظیم تابع / تنظیم اولیہ / تنظیم						

(۷۸۰)

TRABLUSGARB VE BİNGAZİ'NİN İTALYANLARCA İLHAKINA AVRUPA VE AMERİKA'NIN TEPKİSİ

Trablusgarb ve Bingazi'yi ilhak ettiklerine dair İtalya Kralı'nın yayınlamış olduğu emirnâme-ye karşılık Osmanlı Devleti'nin protestosunun iletildiği Avrupa devletleri ve Amerika'nın hadiseyi tereddütle karşıladıklarına dair

رد فعل أوروبا وأمريكا تجاه قيام الإيطاليين باحتلال طرابلس الغرب وبنغازي
حول احتجاج الدولة العثمانية على الأوامر التي أصدرها ملك إيطاليا ونشرت حول أنهم قاموا بضم
طرابلس الغرب وبنغازي إلى أراضيهم، والتردد الذي قابلت به أوروبا وأمريكا تلك الحادثة.

[1911 / نُوفَمْبَر / 12 Kasım]

Bâb-ı Âli

Hariciye Nezâreti

Umûr-ı Siyasiye Müdüriyet-i Umûmiyesi

Tercüme Şubesi

*Hariciye Nezâreti'ne 25 Kanun-ı sâni [1]912 tarihiyle Berlin Sefâret-i Seniyyesinden
vârid olan 53 numaralı tahrirâta melfûf olup Trablus ve Bingazi kıt'alarının ilhakına dair
bulunan emirnâme-i kralînin sûreti tercümesidir.*

Biz ki inâyet-i Rabbaniye ve arzu-yı millet ile İtalya Kralı Viktor Emanueliz.

Reis-i Vükelâ ile Hariciye Nâzırı tarafından vuku'bulan teklif üzerine ve Meclis-i Vükelâ'nın müzâkerât-ı vâkı'asına bi'l-ittılâ Trablus ve Bingazi kıt'alarının ba'd-ezîn tamamıyla İtalya hâkimeti tahtına ve memâliki idâdına idhal edilmesini Kanun-ı Esasi-i memleketin beşinci maddesi mücebince emr etdik ve ederiz. Mezkûr kıt'aların idaresine müteallik nizâmât bir kanun ile tayin olunacak ve işbu kanunun tanzimine değin tarafımızdan sâdır olacak emirnâmelerle temşiyet-i umûr edilecektir. İşbu hükümet mührüyle mahtûm olan işbu emirnâmenin İtalya Devleti nizâmât-ı resmîye ve evâmîr-i kraliyesi mecmuasına idhal ve ona riâyet edecek ve etdirecek olanlara tebliğ ve irsâl edilmesini emr eyleriz.

Roma Fî 5 Teşrîn-i Sâni [1]911

Viktor Emanuel

*

Bâb-ı Âli

Hariciye Nezâreti

Kalem-i Mahsûs

1063

30 Teşrîn-i evvel [1]327

Hariciye Nâzırı'nın Meclis-i Vükelâ'ya tebligâtı

Birinci Muhtıra: Trablus'un ilhakı ilanına protestomuz

İtalya Hükümeti'nin Trablusgarb'ı ilhak ettiğini ilan eylediği haber alınması üzerine bu

keyfiyeti hiçbir vechile kabul edemeyeceğimizi ve şiddetle protesto eylediğimizi devletlere bildirmelerini süferâ-yı Saltanat-ı Seniyye'ye tebliğ etdim.

Londra sefirimiz İngiltere Hariciye Nezâreti'ne imzalı bir nota vererek protesto etmiştir. Hariciye müsteşarı İtalya'nın keyfiyet-i ilhakına müteallik notasında sadece kesb-i ittilâ' edip hiçbir cevap vermediğini beyân eyledikten sonra İtalya'nın bu hareketi ile bizim kat'î protestomuz muvâcehesinde devletlerce ittihâz olunacak tavır ve harekete vâkıf olmak için İngiltere sefirlerine talimât verdiğini ve ahvâlin bu meselede icab eylediği hatt-ı hareket hakkında ancak te'âtî-i efkâr neticesinde bi'l-tilâf bir karar verileceğini ifade eylemiştir. Tevfik Paşa hazretleri devletlerin hatt-ı hareketi Trablusgarb vekâyi'inin cereyânına ve muharibeynden biri veya diğerinin muvaffakiyâtına tâbi' olacağına mebnî karar-ı mebhûsün-anhın tehhür edeceği ve yakında tebliğ olunmayacağı fikir ve mütâlaasında bulunuyor (Numara 782).

Berlin sefirimizin tebligâtına cevaben Almanya Hariciye Nâzırı böyle bir protestoya muntazır bulunduğunu, bunu sûret-i resmîyede sened ittihâz ettiğini ve İtalya'nın notasını da hiçbir cevap vermeksizin sadece kabul etmekle iktifâ eylediğinden bu muameleyi kâfi addelediğini beyân etmiştir (Numara 406).

Avusturya Hariciye Nâzırı Viyana Sefâret-i Seniyye maslahatgüzârının imzalı notasını okuduktan sonra "Sened ittihâz ettiği" cevabından başka bir şey söylememiş ve maamâfih İtalya'nın ilan-ı ilhakında bir cihet-i file göremediğini ve bunu muhâsamaya yakında hitâm verileceğini istidlâl etdirecek bir mahiyetde addetmemekde sâbit bulunduğunu beyân etmiştir. Kont de Rental aynı mülâkat sırasında Hükümet-i Seniyye'nin Trablusgarb'daki vesâit-i tedâfü'yesinin derece-i tesirâtından şüphe ettiğini ve bunların vesâit-i maneviyeden ibaret olduğunu ihsâs etmesiyle maslahatgüzârımız bilmukâbele kuvâ-yı Osmaniye'nin her taraftan te'yid olunan muzafferiyât-ı mütevâliyesini der-miyân ederek aksi hâli isbata gayret etmiştir (Numara: 745).

Rusya Hariciye Nâzır Vekili sefirimizin protestosunu sened ittihâz ettiğini ba'de'l-beyân İtalya'nın ilan-ı ilhakını kendisi de kıymetden âri addettiğini ketm etmemiştir (654).

Vaşington sefirimiz dahi imzalı bir nota vererek keyfiyet-i ilhakı protesto etmiştir. Nâzırın gaybûbetine mebnî hariciye müsteşarı kemâfi's-sâbık notayı nâzıra tebliğ edeceği cevab-ı mütereddidi vermiştir. Ziya Paşa Amerika matbuâtının dahi Avrupa matbuâtı misillü İtalya'nın ilan-ı ilhakını Trablusgarb'daki hezimetlerinden mütevellid me'yûsiyete bir nişân gibi telakki eylediğini bildiriyor (208).

HR. SYS, 1551/2

[illegible]

تا بچید برویانی اسفا نه بومند :
 خونه و دهری عیرو نه نظایر بجه برور کونه دی هکن ایا ایلک لایمده - شایم تدبیر و سده بیدیه
 بر فردک بیه قلمنه ساعده و نیا میده - ادرارده کوریم جله هریم اولور س اولور - سلا فید اولور -
 خانه عد اولور نه خورشید دیزیم قیده - [

ایلیا ایریا لیسری هف برهیه مایه واقفادی عاثر بونه برما - به به برعب دینی سوی ویریک قوب
 اهدی سعادتا توبه بیده در لر توبه اهدی اده قید در عدی قیقه یا یا به هر یک لایمده برور سید
 ایدیه خلی مایه - آخر موفد اولور اده قید لایمده مایه قیقه سولای مایه مایه مایه مایه مایه
 بیه اده ایدیه مایه در ایلیا لایمده - یا کله بر فک صلی اولور قیقه بر فک لایمده - هقدور
 طایفه عیرو کی ایلیا عکری بون سیدیه اده مایه در ایلیا لایمده و اده لایمده اده لایمده اده لایمده
 لایمده ایدیه جله زما نه با نفودی روماء نک یوزده اده هفدی ویر هفدی دایر و قوب و مایه مایه
 کور قیقه ایدیه جله در

بر مقام در غایت ویر و ده اول بر فک عی قیقه با شیه صلاه فلاتی ده بر اده نقد و صلی ایلک
 ایسم بر قی اولور اده ایدیه یا کله اولور بیده قیقه ایدیه مایه در جده خلی ایدیه عکری بیدیه
 یا غده سور و کلوب کور لر که جیتری یوزی اوسته و کله یکی وجودی جیدیه چالده کور و لوی
 بر جده ده کور نقد و کور بون قیقه قیقه ایدیه کور کور با شیه بر جی چالده ایدیه و قیقه خلی ایدیه
 ایدیه ده ایدیه ایدیه بونک ایدیه عکری قیقه جله نه طوب سور و کله با شیه بر قیقه بونک بونک
 دوستی خدات ایسم بر جی اولور محبوب قیقه ایسم ایدیه و وجودیک جیدیه قیقه نه زیاده بون
 جی نه کور دوشمده محبوبه و مایه اولور غایب اولور عکری قیقه بر فک خانه قیقه نه کور بونک
 قیقه بر جی مایه ایدیه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه
 کور ل اولور بونک بونک مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه
 کور لایمده و جی مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه
 قیقه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه
 بر کیه نه کور مایه اولور بونک بونک مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه مایه

İTALYANLARIN TRABLUSGARB'DA UYGULADIKLARI VAHŞET

İngiliz gazeteci Fransis Mc Kolak'ın, İtalyanların Trablusgarb'da yaralı ve esir askerler ile cephe gerisindeki sivil halka, kadın ve çocuklara yaptığı insanlık dışı muameleleri konu edindiği "Daily News" gazetesindeki makalesi

الفضاعات التي يمارسها الإيطاليون في طرابلس الغرب

مقالة كتبها الصحفي الانجليزي فرانسيس ماك كولاك ونشرت في جريدة "ديلي نيوز" حول المعاملات غير الإنسانية التي يمارسها الإيطاليون في طرابلس الغرب ضد الجنود والمصابين والأسرى وضد الأهالي المدنيين وراء الجبهة وضد النساء والأطفال.

[1911 نُوفَمِير / 13 Kasım]

Bâb-ı Âlî

Hariciye Nezâreti

Umûr-ı Siyasiye Müdiriyet-i Umûmiyesi

Tercüme Şubesi

*Hariciye Nezâreti'ne 17 Teşrîn-i sâni sene [1]911 tarihiyle Londra Sefâret-i
Seniyyesi'nden vârid olan 837 numaralı tahrirâta melfûf
"Daily News" gazetesini maktûasının tercümesidir*

Vahalarda icrâ olunan vahşetler hakkındaki tafsilât

Bu bâbda bir İngilizin ilk şehâdeti

Tafsilât-ı mü'ellime

Vekâyi'-i câriye hakkında havâdis-i rûzmerre

Bir çocuğun acınacak bir sûretde terk-i hayât etmesi

Trablusgarb'da bulunan İtalyan ordusuna izâm olunan ve fakat orada müşahade etdikleri harekât-ı vahşiyâneye karşı bir protesto olmak üzere memleketlerine avdet eden gazete muhabirlerinden Mösyö "Fransis Mc Kolak" tarafından tahririne ibtidâr olunan makalâtından birincisini bugünkü nüshamızda derc ediyoruz. Makalât-ı mezkûre vekâyi'-i harbiyeye dair malûmât-ı mufassalayı hâvi bulunduğu gibi harbin şu son senelerde sebebiyet verdiği fezâyihin en çirkin misallerini de irâe ediyor.

“Fransis Mc Kolak”ın makalesi

Trablusgarb 2 Teşrîn-i sâni 1911

İtalyalıların Trablusgarb'da geçen hafta irtikâb ettikleri vahşet ve şenâ'etler anlaşılabilmek için evvel emirde onların -mezkûr vahşet ve şenâ'etlerin esna-yı irtikâbda- mevki'-i askeriyelerinin ne merkezde bulunduğu bilinmesi icab eder. İtalyalıların mevkiî hemen büsbütün ümitsiz idi. İtalya askeri Trablusgarb şehrinin mebnî bulunduğu şibh-i cezîrenin kara cihetinde bir nısf-ı daire şeklinde imtidâd eden metrislere omuz omuza yerleştirilmiş idi. İşbu metrisler her hangi cihetden olursa olsun şehrin ortasından araba ile on dakikalık bir bu'ud ve mesafe dahilinde bulunduğu cihetle asâkir-i Osmaniye tarafından endaht edilen mermiler şehre düşebilirdi. Nitekim Teşrîn-i evvel'in otuz birinci günü dört dane mermi şehre ve bir mermi de kal'aya isabet etmiş idi. Eğer bu esnada Bedeviler mezkûr metrislere çılgıncasına bir hücum icrâ etmiş olsaydılar İtalya askerleri hevl-i can ile şehir içinde koşuşmağa başlayacaklardı ve İtalyalıların şehir içinde ittihâz etmiş oldukları tedâbir-i ihtiyâtiyeye rağmen urbâna karşı mukavemet etmek mümkün olamayacaktı. Metrislerdeki askerlerin havf ve haşyeti şehir içindeki arkadaşlarına derhal sirayet ederek cümlesi süpürülüb limana doğru atılacaklar ve orada mevcut bulunan gemilere yığılacaklardı. İşbu makalenin neşrine kadar İtalya ordusunun mevzû'-ı bahs olan tehlikeyi atlatmış olması muhtemeldir. Fakat bu tehlike her halde ceneral “Kanva”nın himmet ve maharetiyle savuşturulacak değildir. Ceneral “Kanva”nın iktidarsızlığı, Trablusgarb'ın müdafaası hususundaki müşkilât, İtalya ordusunun tecrübesizliği ve Osmanlı mücâhidlerinin şecâat ve cesaret-i fevkalâdeleri İtalya ordusunu vahim bir mevki'e koymuştur. Hâl ve mevkiin tehlikesi İtalya askerlerinin asabiyetini tezâyüd etmiştir. İşbu asabiyet, haricden Arablar tarafından vuku'bulan bir hücum esnasında dahil-i şehirde bulunan yerlilerin İtalya askerlerine ateş etmeleri üzerine umûm ahaliye karşı müdhiş bir zulm ve gadr icrâsına bâdî olmuştur. Binâenaleyh İtalyanların eyyâm-ı âhirede icrâsına kıyâm etmiş oldukları bu vahşet, hırs-ı muzafferiyet değil belki son derece kesb-i şiddet etmiş olan endişe, tereddüt, havf ve heyecan eseridir. Teşrîn-i evvel'in yirmi üçünden yirmi altısına kadar Arablar tarafından haricden hücumlar vâki' olduğu gibi İtalya asâkirinin bulunduğu daire dahilinde kâin vahalar sekenesi tarafından dahi hücumlarda bulunulmuştur. Mezkûr vahalar sekenesi tarafından İtalya dümdârlarına vuku'bulan hücum pek vahim bir şey idi. Bu hücum pek şiddetli olmadığı cihetle İtalyanlara ol kadar telefât vermediği gibi haricden dahi aynı zamanda müdhiş bir hücum vuku'bulmadı. Fakat bu hücumun tesirât-ı maneviyesi pek müdhiş idi. Ceneral Kanva silahlarıyla beraber eline geçirdiği adamları böyle bir zamanda kurşuna dizdirmekde elbette haklı idi. Fakat mûmâileyh Ceneral adeden yüzü tecavüz etmeyen bu makule adamları kurşuna dizdirecek yerde dört bin erkek ve dört yüz kadını telef etdirmiştir. Kurşunların serbestçe ve bî-pervâ endaht edilmesine karşı itiraz etmiyorum. Asıl itirazım masum ve bî-günah kadınlar ile çocukların bilâ-muhakeme umûmen katl edilmekte olmasınadır. Trablusgarb şehrine civar olan mahalleler İtalya askerleri tarafından ihâta edil-

miş idi. Bu askerler avcılarının büyük bir ava silah atdıkları gibi kulübelere, evlere ve bahçelere silah endahıyla ahaliyi telef etmişler ve yalnız rast geldikleri her Arabı kurşuna dizmekle iktifâ etmeyerek havf ve heyecan eseri olarak yanlışlıktan birbirlerine de kurşun atmışlardır ki bu yanlışlık nihayet yeni mukatelâta sebebiyet vermiştir. "Banko di Roma"ya aid "İspar-togras" nâmındaki fabrikanın arka cihetinde birkaç yüz nüfusu hâvi ve "Berberi"lerle meskûn bir köy vardı. Geçen haftanın bidayetinde mezkûr köy civarında bir asker cesedi bulunmuş idi. Bu askerin bir refiki tarafından katl ve itlâf edilmiş olması da muhtemel idi. Fakat bu bâbda hiç tahkikât icrâ edilmeyerek bu köy derhal ihrâk ve hâk ile yeksân edildi ve sekenesinin kısm-ı azâmı katl olundu. Henüz yanmakta olan bir mahalde yer üstünde birçok erkek ve kadın cesedlerinin yanında bir hasta erkek çocuk ile iki esir-i firaş ihtiyare kadın gördüm. Bu üç kişi ateşin hararetinden muhâfaza edilmediği gibi tahminen on üç-on dört yaşlarında bulunan erkek çocuk dahi bütün gün yiyecek ve içecek bir şey bulamayarak yer üstünde ve yarı çıplak bir halde ve gayr-i kâbil-i tahammül olan hararet-i şemse ma'rûz bulunuyordu. İşbu mahalden yirmi arşun ileride bir kanaviçe ile yapılmış bir muvakkat Salîb-i Ahmer hastahânesi var idi. Bu hastahâne kapısında o sırada pala bıyıklarının uçlarını bükmekden başka dünyada bir işleri olmayan iki askeri tabibi şıkça giyinmiş oldukları halde ayakda duruyorlardı. Sâlifü'z-zıkr hastaları hastahâneye almalarını ve hiç olmazsa bunlara pek müterahhimâne bir sûrette niyaz etmekde oldukları bir içim su vermelerini bu tabiblerden rica etdim. Tabibler keyfiyeti hemen nazar-ı dikkate alacaklarını vaad etdiler ve zâhiren bu bâbda bazı talimât da itâ eylediler. Fakat bir saat sonra oraya avdet ettiğimde etibbâ-yı merkûmenin vaadlerini incâz etmediklerini ve hasta Arabların yine aynı halde bulunduklarını anladım. Bunun üzerine Salîb-i Ahmer heyetinin en büyük erkânından bulunan ve silk-i ruhânide pek yüksek bir pâye ihrâz etmiş olan bir Fransisken rahibine mürâcaata karar verdim. "Guyusep be Veylaka" nâmında bulunan bu rahib muharebe-i hâzırânın müsebbiblerinden bulunmakla ma'rûf olub İtalya hükümetinin talebi üzerine Salîb-i Ahmer heyetine ifâ-yı hizmet ve muâvenet için İtalya'dan henüz yeni gelmiş idi. Rahib "be Veylaka" şimdiye kadar vuku'bulan en haksız muharebelerden biri olan bu harbe sebebiyet vermek için tahrikât icrâ etmeyerek yalnız fukara ve bî-çaregâna hizmet etmek sûretiyle sâlik olduğu tarîkatin müessis-i azâmını temsile çalışmış olsaydı nazar-ı tahsin ve takdirimi bi-hakkın celb edebilirdi.

Her ne hal ise mezkûr Arab çocuğunun halini rahibe anlatacak olursam rahibin bunu hemen nazar-ı dikkate alacağına dair bende bir itikad hâsıl oldu. Rahibi deniz kenarında İtalya ayânı gibi tuvaletleri mükemmel birçok İtalyalıların refakatinde piyasa etmekde iken buldum. Rahib henüz mükemmel sûrette taâm etmiş ve necatdan da emin bir halde bulunmuş idi. Fakat yüzünde yediği ni'mete mukâbil hizmetini hakkıyla ifâ edemeyeceğine delâlet eder bir şübhe emaresi nümâyan oluyor ve çehresi adeta mağmum bulunuyor idi. Bu rahibin musibettede Araba ahlakıyet-i Nasraniye'nin tefevvukunu göstermek için bu fırsatı fevt etmeyeceğine emin idim. Rahib "Be Veylaka" tarafımdan vâki' olan talebe karşı biraz telaş eseri gös-

terdi ise de müdavât-ı tıbbiye masârifinin tarafımızdan tesviye edileceğini anlayınca çocuğa bakmak için birisini göndereceğini vaad etdi. Tezyid-i iştiâ için deniz kenarında hava almakdan başka bir işi olmadığı âşikâr olan bu rahibin bizzât çocuğun yanına gideceğine zâhib olmuşdum. Bu bâbdaki talebimi hayret ve adem-i hoşnudî ile istimâ' eden İtalya küberâsının iğbirârları pek âşikâr idi. Bir saat sonra yine çocuğa uğradım ve rahib "be Veylaka"nın incâz-ı vaad etmediğini anladım. Çocuğun hali yine eskisi gibi idi. Gözleri ile burun delikleri ve ağzı sineklerle dolmuş idi. Çocuk güyâ ölmüş idi de sinekler her tarafını istila etmiş idi. Bundan sonra diğer bir rahibe mürâcaat etdim. Bu rahib genç bir Fransız idi. Kendisini alıp doğru çocuğun yanına gitdim. Yolda yine rahib "be Veylaka"ya tesadüf etdim. Merkûm beni görünce alelacele yürüdü ve fakat refâkatimde bulunan rahibe "hâlet-i nez' de bulunan Arab çocuğu ile uğraşma" diyerek geçdi. Hasta arabaların tedavisi için her dürlü vesâite mürâcaat etdik. Arab çocuğunun hastahâneye kabul etdirilmesi mümkün olmadı. Zira İtalyanların Arablar aleyhindeki gazab ve tehevürleri buna mani oldu. Burada bir güzel İtalyan hastahânesi vardır. Arab çocuğunu bu hastahâneye kabul ettirmek ve tedavi ve me'kulât masârıfı tarafımdan tesviye olunmak için vuku' bulan teşebbüsâtım neticesiz kaldı. Durduğum yerden birkaç arşun ötede bir İtalya neferi bir cesede vahşiyâne bir sûrette tepme atıyordu. Bu nefere Arab çocuğuna bakmak için biraz para teklif etdim. Merkûm buna muvâfakat etmedi. Bir İtalya amelesine dahi ayni teklifde bulundum. Bu amele çocuğun "kolera" illetine mübtelâ bulunduğunu beyân ederek teklifimi reddetdi. Fransisken rahibinin yanında bulunan tercüman, çocuğa Arabça olarak bazı suâller sordu. Çocuk aç ve susuzlukdan muzdarib bulunduğunu beyân etdi. Ertesi sabah uğradığım zaman çocuğu ölmüş buldum. Bu çocuğun aşiretine mensub kadınlar ile çocuklar ve erkekler umûmen katl u itlâf edilmiş olduğu cihetle kendisine son nefesinde bile bir damla su verecek kimse bulunmadı. Çocuğun bulunduğu mahalden biraz daha ötede bulunan iki hasta kadın dahi vefat etmiş idi. Bu kadınlar ile çocuğun bulundukları mahallin medhaline ikame olunan çılgın İtalya askerleri Arabların oraya gelib hastalara bakmalarına müsâade etmek şöyle dursun belki de onları kurşuna dizerlerdi. Arablardan maadâ sivil kıyafetinde bulunan Avrupalılar dahi bu hasta Arablara yanaşamıyorlardı. İtalyan lisanını bilmek de kâfi değildi. Şehrin en kalabalıklı ve mutenâ bir sokağında güpegündüz İngiltere tebaasından "Lorenzo Falcon" nâmında Maltalı bir bankacı kurşunla itlâf edilmiş idi. Arab çocuğu vefat etdi. Bu çocuğun vefatı gecesi rahib "be Veylaka" rahat bir uyku çekmiş ve cennet kapılarının Arab çocuğuna değil belki kendisine küşâde bulunduğu hülyasında bulunmuşdur.

Vahalardaki Mukâlelât

Arabların ikinci mukâlelâtı

"Torin"de intişâr eden "İstampa" gazetesinin Trablusgarb'da bulunan muhabir-i mahsûsu 13 Teşrîn-i sâni sene 1911 tarihiyle ber-vech-i âti iş'ârâtda bulunmuşdur:

Bütün vahaları Arablardan tathîr için yeniden bir sürgün avı hareketi icrâ etmek lâzımdır. Şehir ile metrisler arasında yerlilerden bir ferдин bile kalmasına müsâade olunmamalıdır. Oralarda görülecek her kim olursa olsun -silahsız bile olsa- hain addolunarak kurşuna dizilecektir.

İtalya emperyalistleri sırf bir mahiyet-i maliye ve iktisâdiyeyi hâiz bulunan bu muharebeye bir harb-i dinî süsü vermek için rahibleri mütemâdiyen teşvik etmektedirler. Bütün rahibleri elde etmişlerdir. Askeri kısmı Papa'ya harbin lehinde bir söz söyletirmek için hayli çalışmışdır. Onların muvaffak olub-olmadıklarını henüz anlayamadım. Fakat şurası muhakkaktır ki onlar henüz bir kardinali bile elde edememişlerdir. İtalyalılar ne kadar yanlış bir fikir sahibi olduklarını birkaç haftaya kadar anlayacaklardır. Trablusgarb'daki İtalya askerleri bunu şimdiden anlamışlardır. İtalyalı valideler oğullarının iadesini rahiblerden talep edecekleri zaman "Banko di Roma"nın yüzde on hissesini vereceğine dair vuku' bulacak teklifle güç kanaat edeceklerdir.

Bu makaleme nihayet vermezden evvel bir hasta Arab kızının başına gelen felaketi de burada nakl ve hikaye etmek isterim. Bu kız on altı-on yedi yaşlarında olub yerden kırmıdanamayacak derecede hasta idi. Askerlerimiz buraya ayağından sürükleyip getirirlerken çamaşırı yüzü üstüne düşmekle tekmi vücutu çıplak bir halde görüldü. Bu sırada gerek nefler ve gerek bunların zâbiti kahrkaha ile gülmeğe başladılar. Bir ecnebi bu hale itiraz etti ve kızın hasta olmak ihtimalini de onlara ihtar eyledi. Bunun üzerine askerler kızı bileğinden tutup sürüklemekle başladılar. Kızın yüz peçesi düştü. Muhadderât-ı İslâmiyeye mahsûs olan mahcubiyet kızı istila etti ve vücudunun çıplaklığından ziyade yüz peçesinin düşmesinden mahcub ve müte'ellim oldu. Nihayetü'l-emr askerler kızı bir hastahâne kapısında terk etdiler. Kız bir içim su için pek müterahhimâne bir sûrette rica ve niyazda bulundu. Kendisine bu suyu veren olmadı. Kız fevkalâde güzel olduğu için birçok askerler ile zâbitler merkûmeyi pek dikkatle gözden geçiriyorlardı. Onların cümlesinin gözlerinden vahşiyâne ve behimâne bir maksad nümâyân oluyordu. Onlar gece geç vakte kadar beklediler. Kız sabahleyin vefat etti. Çamaşırı darmadağınık olmuş idi. Kızın gözlerinde şeytan yüzünü görmüş bir kimsenin gözünde olduğu gibi bir eser-i havf ve dehşet nümâyân idi.

25

TRABLUSGARB SAVAŞI DOLAYISIYLA HALKTAN TOPLANAN YARDIMLAR

Osmanlı donanmasının güçlendirilmesi ve Trablusgarb savaşında şehit düşen ve yaralanan askerlerin ailelerinin desteklenmesi amacıyla toplanan paraların Donanma Cemiyeti ve Harbiye Nezâreti'nce teslim alınarak yerine ulaştırılması

مساعات جمعت من الأهالي بسبب حرب طرابلس الغرب

حول أن النقود التي تم جمعها بقصد تقوية الأسطول العثماني ومساعدة أسر الشهداء والمصابين من الجنود قد تم تسلمها من قبل "جمعية الأسطول" ووزارة الحربية ووصلت إلى حيث يجب أن تكون.

[1911 ثُوْفَمْبَر / 23 Kasım]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

1 Zilhicce [1]329 / 14 Teşrîn-i sâni [1]327

Hulâsa-i Meâli

İtalya muharebesinden dolayı millet-i Osmaniyece verilen iânâtın mahall-i irsâl ve sûret-i sarfı hakkında bazı ifâdâtı hâvi Dahiliye Nezâreti'nden gelen tezkireler Maliye Nezâreti'nin bu bâbdaki tezkiresiyle okundu.

Kararı

Dahiliye Nezâreti'nce de der-miyân olduğu vechile muharebe-i hâzıradan dolayı millet-i Osmaniyece taraf taraf izhâr edilmekde bulunan hissiyât ve bu bâbdaki taahhüdât ve iânât donanmanın adem-i kifâyeti hasebiyle bahren icrâ-yı harekâta imkân bulunamadığı görülmüşten mütevellid te'essürden neş'et eylemesine ve bu sırada toplanan iânâtın kısm-ı küllisi de donanma menfaatine derc ve cem' olduğu anlaşılmışa binâen sâika-yı hamiyetle teşekkül eden iânê-i milliye komisyonlarınca Dersaâdet ve taşralarda cihet-i sarf tayin olunmaksızın cem' edilen ve edilecek olan iâne akçesinin donanmanın ihtiyacâtına sarf olunmak üzere Donanma Muâvenet-i Milliye Cemiyeti'ne ve Trablus ve Bingazi şühedâ ve ma'lûlîni efrâd-ı ailesine âid olmak üzere cihet-i sarfı muayyen olan iâne akçesinin de Harbiye Nezâreti'ne irsâli münâsib görünmüştür. Ona göre lâzım gelenlere tebligât icrâsının Dahiliye ve Maliye nezâretlerine tebliği ve Harbiye Nezâreti'yle Donanma Muâvenet-i Milliye Cemiyeti'ne malûmât itâsı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

FUNDUK BİN GAŞİR İSTİKAMETİNDE İLERLEYEN DÜŞMANIN YENİLDİĞİ

Funduk Bin Gaşir istikâmetinde ilerlemek isteyen İtalyanların geri çekilmeye mecbur edildiği, düşmandan bir çok silah ve cephane ele geçirildiğine dair

هزيمة العدو الزاحف على طريق فندق بن غشير في طرابلس الغرب
صورة برقية مشفرة قادمة من الميرالاي نشأت بك قائد طرابلس الغرب حول أن العدو الذي شاء التقدم على طريق فندق بن غشير قد تمت هزيمته وأجبر على الانسحاب بعد أن أصبح في حالة يرثي لها وقد قدم العديد من الخسائر في الأرواح، كما تم الاستيلاء منه على كميات من الأسلحة والذخيرة.

[1911 ديسيمبر / 24 Aralık]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi Trablus'daki muvaffakiyetimize dair

telgrafnâme

sûretinin takdim kılındığı hakkında

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri

Geçen Salı günü iktisâb olunan muvaffakiyete dair Trablusgarb Kumandanlığı'ndan gönderilen telgrafnâmenin bir sûreti berây-ı malûmât leffen takdim kılınmıştır. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 3 Muharrem sene [1]330 ve 11 Kanun-ı Evvel sene [1]327

Harbiye Nâzırı yerine

Müsteşar

*

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

Trablusgarb Kumandanı Miralay Neş'et Bey'den mevrûd 7 Kanun-ı Evvel sene [1]327 tarihli şifre sûretidir.

Dün Salı düşman bir batarya top bir alay tahmin olunan piyadesiyle Funduk bin Gaşir istikâmetinde ilerlemek istemiş ise de asker ve urbân tarafından şiddetli mukâbele ile akşama kadar devam eden muhârebede düşman münhezim olmuş ve bir çok telefât vererek perişan bir halde ric'ate mecbur edilmiştir. Hasrın yolunu şaşırarak kıtaâtı urbân tarafından sabaha değin -Ayn-ı Zara- Minzara'ya kadar kumluk arasında takib edilmiştir. Düşmanın beş yüze karîb telefâtı vardır. İki yüz tüfenk ile hayli de cephâne iğtinâm edilmiştir. On beş gönüllü şehid ve bir zâbitle iki asker ve otuz gönüllü mecrûh vardır.

DH. SYS, 75-4/1

SAHİL ŞERİDİNDE TUTUNABİLEN DÜŞMANA KARŞI YEREL GÜÇLERLE BİRLİKTE SAVUNMAYA DEVAM EDİLMESİ

İtalyanların elde etmek istedikleri Şeyh Sünûsî ve diğer şeyhlerin bağılıklarının devamının sağlanması, savaş bölgesinde hem idarî yapılanmanın takviyesi hem de savunmaya devam edilmesi ve gerekli her türlü tedbirin alınmasının ilgili birimlere tebliği

مواصلة المقاومة مع القوات المحلية ضد العدو المتشبث بالشريط الساحلي
تبلغ الوحدات المعنية باتخاذ كافة التدابير اللازمة لضمان استمرار ولاء شيوخ السنوسية والشيوخ
الآخرين الذين يحاول الإيطاليون استمالتهم إليهم، وتدعيم الهياكل الإدارية في منطقة المعارك واستمرار
المقاومة.

[1911 / ديسيمبر / 26 Aralık]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

5 Muharrem [1]330 / 13 Kanun-ı evvel [1]327

Hulâsa-i Meâli

"Mahremâne"

Trablus vahalarının İtalyanlar tarafından fiilen işgali Avrupa'nın bazı mehâfilince muharebenin bir safha-yı cedîdesi gibi telakki edilmekte ise de içerilere doğru sevkîyât icrâsındaki müşkilât ve muhatarât-ı mühimmeden dolayı İtalyanların şimdilik sahilde sûret-i kaviyede yerleşmekle iktifâ ve Trablus [ve] Bingazi limanlarının mesdudiyeti sebebiyle ticaretleri muattal ve muharebeden bî-tab ve mutazarrır olan kabâil-i urbânın kendiliğinden inkıyâd etmeleri ekser mehâfilce me'mul bulunduğundan Trablus ve Bingazi'deki teşkilat-ı idariyemizi ikmâl ederek itimâd-ı tâm ile müdafaâtda bulunulması ve vahaların işgaliyle muharebenin hitâma erdiğini işâ'a ile efkâr-ı umûmiyeyi iğfal etmeyi tecrübe eden düşmanın yalanlarının ibtali ve İtalyanların elde etmek istedikleri Şeyh Sünûsî ile sâir meşâyihın temin-i sadakatleri zımnında her dürlü fedakârlığın ihtiyarı ve bir takrib ile muharebenin hitâma ermekden ba'id olduğuna Avrupa efkâr-ı umûmiyesinin iknâ'ı Londra Sefâret-i Seniyyesinden alınan telgraf-nâmede bildirildiğine dair Hariciye Nezâreti'nin 29 Zilhicce [1]329 tarihli ve 1439 numaralı tezkiresi okundu.

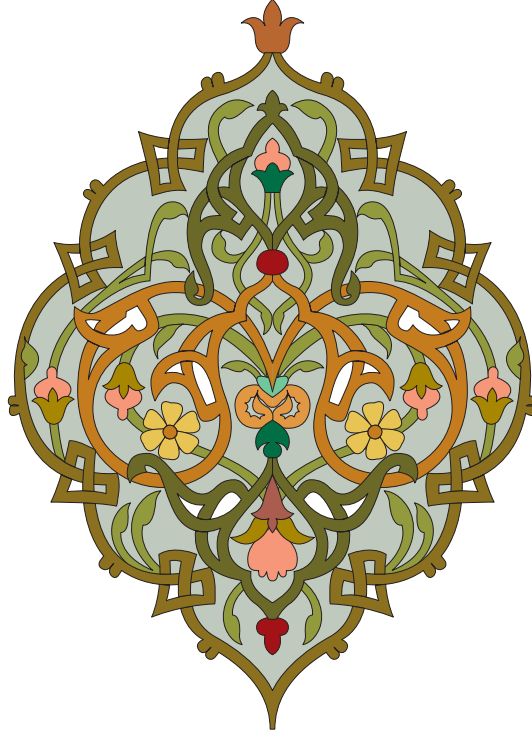

Kararı

Vâkı‘a İtalyanların elde etmek istedikleri Şeyh Sünûsî ile meşâyıh-ı sâirenin sadakatlerinin takviyesi ve Devlet-i Osmaniye'ye temin-i merbûtiyetleri ve Trablus ve Bingazi'deki teşkilat-ı idariye'nin ikmâliyle bir taraftan da müdafaâtda devam olunması lâzımeden olmasına ve Sünûsîlerin istimaleleri için mahalli kumandanlığına icrâ-yı tebligât olunduğu Harbiye n âzırı paşa tarafından esna-yı müzâkerede ifade kılınmasına binâen te'kid-i iş'ârât ile menâfi'-i Hükümet-i Seniyye'nin muhâfazası için daha ne gibi tedâbire tevessül olunması muktezi ise onun da müsâra'aten ittihâz ve icrâsı lüzûmunun icab edenlere tebliğ ve tavsiyesi hususunun Harbiye Nezâreti'ne iş'ârı ve Hariciye Nezâreti'ne malûmât itâsı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 160/21

Münsiye kapılarının hariçten görünüşü
İ.Ü. Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90404-7

HUMUS'DA İTALYAN TAARRUZUNUN PÜSKÜRTÜLDÜĞÜ

Humus'dan taarruza başlayan düşmanın bir kilometre kadar ilerlediği sırada asker ve gönüllüler tarafından kuşatılarak tekrar Humus'a çekilmeye mecbur edildiği, artçı bölüğünün tamamen yok edildiği, düşmandan hayli silah ve cephane ele geçirildiği hakkında Harbiye nâzırının yazısı

صد الهجوم الإيطالي في الخمس

كتاب من وزير الحربية حول أن العدو الذي كان بدأ الهجوم من مدينة الخمس قد تم إجباره على الانسحاب إلى الخمس مرة أخرى ومحاصرته من قبل الجنود والمتطوعة في أثناء تقدمه نحو كيلو متر، وأن سرية المؤخرة في قواته قد تم تدميرها تماماً، وأنه تم الاستيلاء على كميات كبيرة من الأسلحة والذخائر منه.

[11 Ocak / يناير 1912]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi
Üçüncü Şubesi
5106

Hulâsa-i meâl

Humus'daki muzafferiyet hakkında

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri

Yirmi dört Kanun-ı evvel'de Birinci Alayı'yla Humus'dan taarruza kıyâm eden düşman bir kilometre kadar ilerlediği esnada asker ve gönüllüler tarafından kuşadılarak sol cenâh ve ihtiyât-ı umûmiyesine tevcih edilen hücum neticesinde perişan bir sûretde Humus'a ilticaya mecbur olduğu ve yüz elli mevcudlu Dümdâr bölüğü iltica ettiği perakende hâneler içinde ihâta olunarak kâmilten itlâf edildiği ve firar esnasında da ayrıca elli mütecâviz fazla telefât verdirildiği ve hayli esliha ve cephâne igtinâm edildiği ve bu muharebede biri zâbit olmak üzere asâkir-i nizâmîyeden üç ve gönüllülerden on beş şehid olduğu ve ikisi asâkir-i nizâmîyeden ve ikisi kadın ve biri çocuk olmak üzere otuz yedi mecrûhumuz olduğu Trablusgarb Kumandanlığı'ndan iş'âr kılınmış ve matbuâta da tebşîr-i keyfiyet edilmiş olmağla, ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

21 Muharrem [1]330 ve 29 Kanun-ı Evvel [1]327

Harbiye Nâzırı
nâmına
[İmza]

اِسْتَنْبُوكُ

حضرت مال :

خداوند مال:

کسی که انور بخت بهیچ متغیر فوجی انفس و دعوه
 اندک کفر کینه اعتباریه نبیند را

[illegible]

BİNBAŞI ENVER BEY'İN BİNGAZİ MINTİKA
KUMANDANLIĞI'NA TAYİNİ

Erkân-ı Harbiye Binbaşısı Enver Bey'in bütün Bingazi mıntıkası kumandanlığı görevini üzeri-
ne alması hakkında Harbiye nâzırının yazısı

تعيين البيكباشي أنور بك قائداً على منطقة بنغازي
كتاب وزير الحربية حول تولي البيكباشي أركان حرب أنور بك مهمة القيادة العسكرية لكل منطقة
بنغازي.

[1912 يَنَآيِر / 21 Ocak]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

5253

Hulâsa-i meâli

*Binbaşısı Enver Bey'in bilumûm Bingazi
Kumandanlığı'nı deruhde eylediğinden kendisine iş'âr
edildiğine dair*

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Erkân-ı Harbiye Binbaşısı Enver Bey'in bilumûm Bingazi mıntıkası kumandanlığını
deruhde eylemesi 5 Kanun-ı Sâni [1]327 tarihli telgrafnâme-i âcizî ile kendisine iş'âr edilmiş
olmağla, ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Gurre-i Safer [1]330 ve 8 Kanun-ı Sâni [1]327

Harbiye Nâzırı
Mahmud Şevket

DH. SYS, 75-4/1-4_5

İTALYANLARIN DERNE'DEKİ İLERLEYİŞLERİNİN DURDURULDUĞU

Derne'de üç koldan güneye ilerlemeye başlayan İtalyanların, yapılan muharebe sonucunda Osmanlı askeri ve Arap mücahitlerin karşı taarruzuyla geri çekilmeye başladıkları, bu geri çekilişin firara dönüştüğü, İtalyanların bir hayli kayıp verdikleri, kendilerinden çok miktarda silah, cephane mühimmat ve hayvan ele geçirildiği, kıtaların ve aşiretlerin manevî kuvvetinin yüksek olduğu, yeni bir aşiretin daha kendilerine katılacağı hakkında Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi'nin Dahiliye Nezâreti'ne yazısı

ایقاف تقدم الإيطاليين في درنة

خطاب من دائرة الأركان الحربية العامة إلى وزارة الداخلية حول أن الإيطاليين الذين أخذوا في الزحف في درنة إلى الجنوب على ثلاثة أفرع قد بدأوا في الانسحاب بالمعركة التي وقعت بهجوم مضاد من العساكر العثمانية والمجاهدين العرب، وأن ذلك الانسحاب قد تحول إلى هروب وفرار من المعركة، وأن الإيطاليين تعرضوا لكثير من الخسائر والضحايا، وتم الاستيلاء منهم على كميات كبيرة من الأسلحة والعتاد والذخيرة والدواب، وأن الروح المعنوية بين الوحدات العسكرية وأفراد القبائل جد مرتفعة، وأن هناك قبيلة جديدة سوف تنضم إلى المقاتلين.

[1912 يَنَآيِر / 22 Ocak]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

5267

Hulâsa-i meâlî

Derne'deki muzafferiyet hakkında

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri

Derne'de bulunan İtalyanlar Kanun-ı evvel'in on beşinde yedi tabur piyade sekiz cebel topundan vesâireden mürekkeb bir kuvvetle üç koldan cenûba doğru ilerlemeğe teşebbüs etmişlerse de Derne'nin altı kilometre cenûbunda vuku'a gelen muharebede asâkir- nizâmiye ve mücâhidîn-i Arabın mukâbil taarruzu üzerine derhal ric'ate başlamışlar ve mücâhidîn-i Osmaniyye'nin hücumları karşısında ric'atleri firara münkalib olmuşdur. Akşama kadar devam eden takibât-ı şedîde neticesinde iki yüz tüfenk, bir mikdar cephânesiyle birlikde iki mitralyöz, yirmi beş sandık cebel mermisi ve iki top tekerleğiyle kundak vesâir edevâtını ve on

ester ve daha birçok mühimmât terk ederek şehrin civarında vücuda getirdikleri istihkâmlara iltica edebilmişlerdir. İtalyanların telefâtı biri binbaşı, ikisi yüzbaşı müteaddid zâbit ve küçük zâbit dahil olmak üzere iki yüzü mütecâvizdir. İtalyan efrâdı kat'ıyyen muharebeyi arz etmedikleri üserânın ifadesinden müstebân olduğu ve esir neferin kat'ıyyen dönmek istememesi üzerine karargâhda istihdam kılındığı ve buna mukâbil urbân ve kıtaâtın kuvve-i maneviyesi fevkalâde olup birkaç güne kadar yeniden bir kabilenin de iltihâk edeceği Bingazi Kumandanlığı'nın iş'ârından müstebân olmağla tebşîr-i keyfiyet olunur.

Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l emrindir.

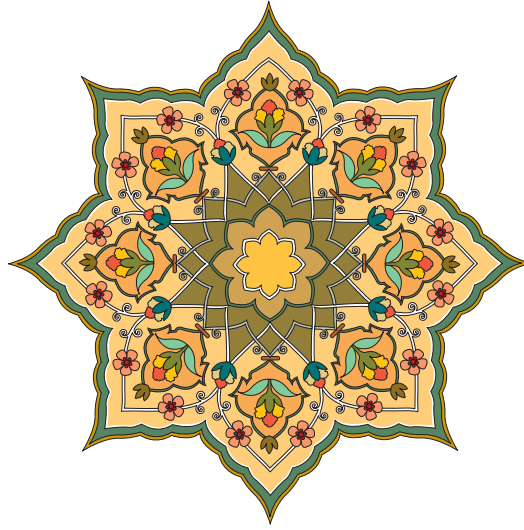
2 Safer [1]330 ve 9 Kanun-ı Sâni [1]327

Harbiye Nâzırı nâmına

Müsteşar

[İmza]

DH. SYS, 75-4/1-4_3

Ahmed Paşa Camii ve saat kulesi
İ.Ü Nadir Eserler Ktp. Yıldız Albümü, 90404-10

مجلس و كلامه كرامته محض و صفي و مرقه سید

[illegible]

SAVAŞ MÜNASEBETİYLE TRABLUSGARB'DAN GELEN ÖĞRENCİLER

Savaş münasebetiyle Trablusgarb ve Bingazi'de eğitimlerine devam edemeyerek İstanbul'a gelen öğrencilerin ücretsiz olarak yatılı okullara kabul edilmesine dair

الطلاب القادمون من طرابلس الغرب

حول قبول الطلاب القادمين من طرابلس الغرب وبنغازي في المدارس الداخلية باستانبول مجاناً بعد انقطاعهم عن التعليم بسبب الحرب.

[4 Şubat / فبرأير 1912]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

15 Safer [1]330 / 22 Kanun-ı sâni [1]327

Hulâsa-i Meâli

Maârif Nezâreti'nin 21 Kanun-ı sâni [1]327 tarihli tezkiresi okundu.

Kararı

Mezkûr tezkirede gösterildiği vechile Trablusgarb ile Bingazi'den vürûd eden talebenin mekâtib-i leyliyye kayd ve kabulleri hakkında mefsûh Meclis-i Mebûsân lâyiha encümenlerince tanzim olunan lâyiha-i kanuniye Heyet-i Umûmiyece de kabul edilmiş ise de Heyet-i Ayân'a gitmeksizin meclis-i mezkûrun fesh edilmesinden nâşi kanuniyeti iktisâb etmemiş ve Trablusgarb mekteb-i idâdisine leylî ve meccânî olarak devam etmekde olan talebeden İstanbul'a gelenlerin masârıfı mezkûr idâdi mektebi masârıfından tenkîz etdirilen yirmi bin guruşdan ve sene-i hâliye bûdçesinin yirmi beşinci faslının ikinci maddesinden tesviye olunmak sûretiyle İstanbul ve vilâyât mekâtib-i sultaniye ve idâdiyesine leylî olarak gönderilmekde bulunduğu anlaşılmış olduğuna binâen Trablusgarb ve Bingazi şehirlerinden vürûd eden ve ba'demâ gelecek olan ahali-i mahalliye etfâlinden tahsil-i ibtidâiyyi görmüş olanların sâlifü'l-beyân leylî ve meccânî talebeye kıyâsen masârıf-ı leyliyesi mezkûr tahsisâtdan tesviye edilmek üzere mekâtib-i leyliyye tertib dahilinde alınmakda olan meccânî leylî talebe hakkında câri usûle tevfişkân kabulleri ile vilâyât mekâtib-i sultanîye ve idadîyesine izâmları hususunun cevaben nezâret-i müşarünileyhâya tebliği tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 161/40

İTALYANLARIN UÇAKLARDAN BEYÂNNÂME ATTIKLARI

İtalyanların aşiretlere hitaben tayyareler vasıtasıyla ordugâhlar üzerine Arapça olarak beyânnâmeler attıklarına dair Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi'nin yazısı

الإيطاليون يلقون البيانات من الطائرات

خطاب دائرة الأركان الحربية العامة حول أن الإيطاليين يقومون بواسطة الطائرات بإلقاء بيانات بالعربية فوق المعسكرات يخاطبون فيها القبائل الليبية.

[1912 فبرأیر / 20 Şubat]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

5785

Hulâsa-i meâli

*İtalyanların tayyareler vasıtasıyla
attıkları beyânnâmeler hakkında*

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

İtalyanlar tarafından urbâna hitâben tayyareler vasıtasıyla ordugâhlar üzerine Arabiyü'l-ibâre beyânnâme hulâsa-i tercümesi ve bazı mütâlaayı hâvi Trablusgarb Kumandanlığı'ndan evvelce vürûd eden telgrafnâmenin bir sûreti 30 Kanun-i evvel 327 tarih ve 660 mühim numaralı tezkire-i âciziyle takdim kılınmış idi. Bu kere mezkûr kumandanlıktan bâ-telgraf vürûd eden matbû' nüshalardan bir adedi leffen takdim kılınmış olmağla, ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

2 Rebiül evvel [1]330 ve 7 Şubat [1]327

Harbiye Nâzırı

Mahmud Şevket

DH. SYS, 75-4/1-5_62

İTALYA'NIN İLHÂK KARARINDA ISRAR ETMESİ DURUMUNDA SULH GÖRÜŞMELERİNE BAŞLANMAYACAĞI

Osmanlı Devleti ile İtalya arasında görüşmelerin başlamasının İtalya'nın Trablusgarb'ı ilhak kararından vazgeçmedikçe mümkün olmayacağını Paris elçisi tarafından Fransa başbakanına bildirilmesi

عدم الشروع في مفاوضات الصلح مع إيطاليا في حال الإصرار على ضم طرابلس الغرب إليها
حول قيام السفير العثماني في باريس بإعلان رئيس الوزراء الفرنسي بأن الشروع في المفاوضات بين
الدولة العثمانية وإيطاليا لن يكن ممكناً ما لم تتخلى إيطاليا عن قرارها بضم طرابلس الغرب إلى أراضيها.

[1912 فبرأیر / 25 Şubat]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

7 Rebiülevvel [1]330 / 12 Şubat [1]327

Hulâsa-i Meâli

Mahremdir

İtalya Muharebesi hakkında Fransa Reis-i

Vükelâsı Povancare ile vâki' olan mülâkatından bahs ile Bâb-ı Âlice şerâit-i sulhiyyenin takarrur edip-etmediğini müşârunileyhin sorması üzerine ne yolda cevap verildiğine ve bu bâbda müşârunileyh ile tekrar mükâleme edilmek üzere talimât-ı mufassala itâsı lüzûmuna dair Paris Sefiri Rıfat Paşa'dan alınan telgrafnâmenin mündericâtını hâki Hariciye Nezâreti'nin 6 Şubat [1]327 tarihli ve 1919 numaralı tezkiresi okundu.

Kararı

İtalya Trablusgarb hakkındaki ilhak kararında ısrar etdikçe Hükümet-i Osmaniye'nin müzâkerât-ı sulhiyyeye girişmesi bi't-tabi' gayr-i mümkündür. İtalya Hükümeti bu ısrarından feragat ederek Hükümet-i Osmaniyece şâyân-ı kabul olacak diğer bir zemin-i müzâkereye temayül eyler ise der-miyân olunacak şerâit-i esasiyenin tedkiki ve ona göre beyân-ı mütâlaa edilmesi tabiidir. İtalya Hükümeti şimdiye kadar böyle bir meyelân göstermedikden başka ilhak kararını bu kere İtalya Meclis-i Mebûsânı'na da tasdik etdirmesine nazaran el-hâletü hâzihi Hükümet-i Osmaniyece şerâit-i sulhiyye tayin edilecek olsa bundan hiçbir fayda hâsıl olmayacağı derkârdır. Bu sûret tasavvurâtımızın vaktinden evvel şuyû'unu müstelzim olur. Bu ise menfaatimize bi'l-küllîye mugâyirdir. Binâenalâzâlik devleteyn-i muharebeteyn beyninde husûl-ı musâlahaya imkân taharrisi için bazı devletler arasında cereyân etmekde olduğu rivayet olunan muhaberât ve istihracâtın esası ve münferiâtı hakkında vaktiyle malûmât-ı sahîha ve mükemmele istihsâline sarf-ı mesâi edilmesi lüzûmunun nezâret-i müşârunileyhâca müşârunileyh Rıfat Paşa'ya ve diğer süferâmıza tavsiyesi tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 162/14

داغ بولس رجبی

خبره سال:

مجله

دولت افق هرندی
طوبه و قدح دشتک انسا ایتمده اولیغی استقاماتک هجاریه کافیه نایقه بکرم طغوزنجی کیس بو صو قورمه اورنه
کوند بیه معیبه فرامزک مذکور استقامی قریب اندکری و صعبیه استقامه ایدوبیه بدکمه بو رینه اورنه اشته
ک دیم مصادره ابدار و دشتک مدتی هجاریه قاریو بیانه ابدکری و دشتک اورنه زیاده تفات و بدیه
دشتک بو سکوت کای طوبه و قدح قومانده افق استقامه عطفانقاری جباتی قومانده اورنه اشته اشته
اورنه امروزمه حضرت مره ادمرکدر ابعاد دشتک دایه سکوت

دایه لایه
مستانه
دشتک

TOBRUK'DA DÜŞMAN İSTİHKÂMLARININ TAHRİB EDİLDİĞİ

Tobruk'da düşman tarafından inşa edilen istihkâmların tahrib edildiği ve istihkâma ilerleyen bir düşman taburunun geri püskürtüldüğü hakkında

تحطيم الاستحكامات العسكرية للعدو في طبرق

حول أنه تم تحطيم الاستحكامات التي أقامها العدو في طبرق، وحرر كتيبة كانت تتقدم نحو تلك الاستحكامات.

[1912 فبرأیر / 28 Şubat]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

5873

Müsta'celdir

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri

Tobruk'da düşmanın inşa etmekde olduğu istihkâmâtın civarına Kanun-ı sâni'nin yirmi dokuzuncu gecesı pusu kurmak üzere gönderilen milis efrâdımızın mezkûr istihkâmı tahrib etdikleri ve sabahleyin istihkâma ilerleyen bir düşman taburunun üzerine ateş küşâdıyla müsâdemeye ibtidâr ve düşmanın şiddetli top ateşine karşı sebât eyledikleri ve düşman otuzdan ziyade telefât verdirerek düşmanı püskürttikleri Tobruk Kumandanlığı'nın iş'ârına atfen Bingazi ciheti kumandanı Enver Bey'in iş'ârından anlaşılmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 10 Rebîülevvel sene [1]330 ve fî 15 Şubat sene [1]327

Harbiye Nâzırı yerine

Müsteşar

DH. SYS, 75-4/1-5_2

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين

در نه اردو و لکهنه بنفاری عموم قوایدی انویکده مورد
۱. مارچ تاریخو سفره هجری صورتند -
وردی ۱۰

ایتالیا فتول و مجروحانیه طرفه زده آنجا اید ملاصد - بو خنصر بالاخره ایدر رده فیضه اولور .
مجاهدینز دوم دوم قوشون قولانیور بالکالار لکهنه . هفتقلی تفکده اعتباراً تکرار ایتالیه قدر
الکمنت لکهنوی بولنه یفنده غرا هفتقلی تفکده تأثیراتی بالبح دوم دوم قوشونری کیدیر -
انسانیه مجاهدیه لکهنه کی تفکده قوشونه آثار اسلمیه تحویل ایدخ ایتالیا ده نونا اثرات محربه ده
قوشونلور بالکالی ایتالیا ندره لکهنه کوهده هائی الی بولنه فی حاله . بولنده فخر دوم دوم قوشون
استعمال ایتد کارنی کوند دیکم خونه لر بهد اعلا ابانه ایدر ایتالیا صی هکذیه قاشو سلاج قولانیور
بوده مقتولیه اراغ کده قد صی ازادنه لهج کیه نیت بولنا صیه مبتد مع مایه اوجده ده یاره
هشجده ایچده دولانه صی ازادی طبعیه که مجروح اوله بیور ایتالیا ندره لکهنه دوم دوم
قوشونری کیدینه قاشو قولانیور بیه منغ ایندع هالوکه ایتالیا ندر مجاهدیه باره لیدریخ
اورمده کیر و طور مد قلدی اوله اشعار ایندیکم و درنه ، طور و ده محارب برزن قاشو ندر مجروح
اولطبله نابتد - بر لهج اولطای ایتالیا ندره دیری اولورده طوبه ندری ایدر دیه حفظ ایدیه و ایچ
باقیورز اولطای بزدنه قضا - الاینه دوشی لکهنه اویور لر درنه ده شرفه استقامت باهتو هفتقلی
منعافیه ایتالیا ندر سیدی عزیز ده کی مد لکلال اعرین بایاره حکامه اولدیفه حاله . طوبه کتفه ده هکذیه
دشمنز برده افزا ایچده کندی موزاری اوزرنده بیه انواع فحشی اجاده کیر و طور بهفتقلی تخمه
ایکیم مدده -

OSMANLI DEVLETİ'NİN SAVAŞ SUÇU İŞLEDİĞİNE DAİR İTALYAN İDDİALARININ REDDİ

Yaralı İtalyan askerlerine işkence edildiği, Osmanlı askerlerinin dom dom kurşunu kullandığı, İtalyan sıhhiye heyetlerine karşı silah kullanıldığı gibi İtalyan iddiaların tamamen asılsız olduğuna; bilakis dom dom kurşunu kullananların İtalyanlar olduğu, ellerine düşen Osmanlı esirlerini derhal infaz ettikleri, Seydiaziz'deki Mısır Hilal-i Ahmeri'ne de top atmaktan çekinmediklerine dair Bingazi Ordugâh Kumandanı Enver Bey'in arzı

رفض ادعاءات الإيطاليين بأن الدولة العثمانية ترتكب جرائم حرب

تقرير من أنور بك قائد بنغازي حول أن مزاعم الإيطاليين عارية تماماً عن الصحة، مثل قولهم بتعذيب الجنود الإيطاليين المصابين واستخدام الجنود العثمانيين للرصاص المحرم واستخدام السلاح ضد الهيئات الصحية الإيطالية؛ بل على العكس فإن الذين يستخدمون الرصاص المحرم هم الإيطاليون أنفسهم، وأنهم يسارعون بقتل الأسير العثماني الذي يقع في أيديهم، ولم يتورعوا عن ضرب الهلال الأحمر المصري في سيدي عزيز بالمدفعية.

[1912 مارس / 25 Mart]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

Derne Ordugâhı'nda Bingazi Umûm Kumandanı Enver Bey'den mevrûd fî 2 Mart [1]328
tarihli şifre hallinin sûretidir

Vürûdu fî 4/5

İtalya maktûl ve mecrûhlarına tarafımızdan işkence edilmemiştir. Bu husus bilâhare üserâlardan tahkik olunur. Mücâhidîmiz dom dom kurşunu kullanmıyor. Yalnız ellerinde çakmaklı tüfenkden itibaren mükerrer ateşlilere kadar eslihanın her nev'î bulunduğundan gar-râ ve çakmaklı tüfenklerin tesirâtı bi't-tabi' dom dom kurşunları gibidir. İnşâallâh mücâhidî-nin ellerinde tüfenklerinin kurşun atar eslihaya tahvil edince İtalya'da bu tesirat-ı muhribeden kurtuluyor. Bilakis İtalyanların elinde küçük çaplı esliha bulunduğu halde bunlara mahsûs dom dom kurşunu isti'mâl etdiklerini gönderdiğim numûneler pek a'lâ isbât eder. İtalya sıh-hiye heyetlerine karşı silah kullanılmamıştır. Bu da maktûlîn arasında şimdiye kadar sıhhiye efrâdından hiç kimsenin bulunmamasıyla müsbittir. Ma'amâfih o cihetde yaralı taşımak için dolaşan sıhhiye efrâdı tabiidir ki mecrûh olabilir. İtalyanlardan alınan dom dom kurşunlarının kendilerine karşı kullanılmasını bile men' etdim. Halbuki İtalyanlar mücâhidîn yaralılarını vurmaktan geri durmadıkları evvelce iş'âr etdiğim ve Derne, Tobruk muharebelerinde kadın-

larımızın mecrûh olmasıyla sâbitdir. Biz hiç olmazsa İtalyanlardan diri olarak tutulanları esir diye hıfz edip ve iyice bakıyoruz. Onlar ise bizden kazâra ellerine düşeni hemen vuruyorlar. Derne'de Şark İstihkâmı'na yapılan baskını müteâkib İtalyanlar Seydiaziz'deki Mısır Hilâl-i Ahmeri'ne bayrak çekilmiş olduğu halde top atmakdan çekinmediler. Düşmanımız bize iftira için kendi mevtâları üzerinde bile envâ'-ı fecâyî'i icrâdan geri durmayacaklarını tahmin ettiğim ma'rûzdur.

*

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

174

*Hulâsa-i me'âl: İtalyan askerlerine işkence
edildiğine vesâire hakkındaki telgrafnâme
sûretinin gönderildiğine dair*

Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri

Fî 26 Şubat [1]327 tarih ve bin altı yüz yirmi iki numaralı tezkire-i devletleri cevabıdır.

İtalyan askerlerine güyâ tarafımızdan işkence edildiğine vesâireye dair İtalyanların tevessül etdikleri neşriyât-ı tezviriyye mukâbil ifâsı için bir muhtıra tanzimine dair vârid olan tezkire-i devletleri üzerine İtalyanlar tarafından ikâ' edilen mezâlîme aid tafsîlâtın tahrîrâtla iş'ârı Trablusgarb ve Bingazi kumandanlıklarına iş'âr olunmuşdu. Henüz tahrîrât gelecek kadar zaman geçmemekle beraber mezkûr tahrîrâtların vürûdunda nezâret-i âcizîce cereyân etmiş olan muhaberât-ı mütekaddimeden istintâc edilecek delâilin de cem'îyle muktezî muhtıra neşr edilmek üzere şimdilik Bingazi ve Havalisi Kumandanlığı'ndan bu bâbda vârid olan telgrafnâme-i cevabînin bir sûreti leffen taraf-ı âli-i nezâret-penâhilerine tisyâr kılınmağla ifâ-yı muktezâsı bâbında emr u fermân-ı hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 6 Rebûlâhîr [1]330 ve fî 12 Mart [1]328

Harbiye Nâzırı
Mahmud Şevket

HR. SYS, 1559/1

برخی ماده طالعین غرب و درینند بخاری لوسی الهام اعیانند اولوب اعلیٰ حیدر مدده و حرب دولم ایندیو مدبر کلمه
و کلمه جن اولو و الهام اعیانند اولوب حیدر مدده و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو
مطلبه بلدی مکانه زینب فارسی اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو
برخی ماده اسناد ام ایله حکم معارف بود و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو
و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو
و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو و کلمه جن اولو

مجلس اعیان و معتمدان قیوم اولیانه اسناد به نیت قانونی و قوانین دولته عدد دهی اراده ایدم

اصداره ایله ایله
۴۹

صدا اعظم

صدا فائزه
اولا

اصد معتمد ایله

مجلسین

۷۷۷

حضرت سید محمد رفیع

طریقہ عرب و عربیہ سنیہ و کلمہ و دعا کہ چل اوتہ طبع شد کتاب بعد مجاہد توبہ در ادب و کلمہ سنیہ و تقدیمات بلبل و اساتید و کلمہ و دعا کہ چل اوتہ طبع شد کتاب بعد مجاہد توبہ در ادب و کلمہ سنیہ و تقدیمات بلبل و اساتید و کلمہ و دعا کہ چل اوتہ طبع شد کتاب بعد مجاہد توبہ در ادب و کلمہ سنیہ و تقدیمات بلبل و اساتید

محمد عابدی

مجلسین

۷۷۷

قرآن

طریقہ عرب و عربیہ سنیہ و کلمہ و دعا کہ چل اوتہ طبع شد کتاب بعد مجاہد توبہ در ادب و کلمہ سنیہ و تقدیمات بلبل و اساتید و کلمہ و دعا کہ چل اوتہ طبع شد کتاب بعد مجاہد توبہ در ادب و کلمہ سنیہ و تقدیمات بلبل و اساتید و کلمہ و دعا کہ چل اوتہ طبع شد کتاب بعد مجاہد توبہ در ادب و کلمہ سنیہ و تقدیمات بلبل و اساتید

محمد عابدی

محمد عابدی

TRABLUSGARB'DAN GELEN ÖĞRENCİLERİN İSTANBUL'DAKİ OKULLARA YERLEŞTİRİLMELERİ

Trablusgarb ve Bingazi'den gelen öğrencilerin çeşitli okullara yatılı olarak kabul edilerek masraflarının Maârif Nezâreti bütçesinden karşılanmasına dair kanun

توزيع التلاميذ القادمين من طرابلس الغرب على المدارس في استانبول
حول صدور قانون بتوزيع التلاميذ القادمين من طرابلس الغرب وبنغازي على المدارس الداخلية المختلفة
وتولي وزارة المعارف الصرف عليهم من ميزانيتها.

[16 Mayıs / مآيس 1912]

Meclis-i A'yan Riyâseti

Aded 3/623

Huzur-ı Sâmi-i Hazret-i Sadâret-penâhiye

Trablusgarb Vilâyeti'yle Bingazi'den gelen ve ba'demâ gelecek olan talebenin mekâtib-i leyliyeye meccânen kabulüne dair olup Meclis-i Mebûsânca tadilen bi'l-kabul irsâl edilen lâyiha-i kanuniye hakkında Meclis-i A'yan tarafından kaleme alınan kararnâme ile müteferri'âtı melfûfen huzur-ı sâmi-i Sadâret-penâhilerine takdim kılınmıştır.

Ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 26 Cemâziyelûlâ [1]330 ve fî 30 Nisan [1]328

Başkâtib

Müştak

Meclis-i Ayân Reîsi
Gazi Ahmed Muhtar

*

Meclis-i Ayân Riyâseti

Aded 2

Kararnâme

Trablusgarb Vilâyeti'yle Bingazi'den gelen ve ba'demâ gelecek olan talebenin mekâtib-i leyliyeye kabulü hakkında Trablusgarb mebûsları tarafından teklif ve Meclis-i Mebûsânca tadilen bi'l-kabul meclis-i mezkûr riyâsetinin 5 Kanun-ı sâni [1]327 tarih ve on dört numaralı tezkiresiyle irsâl olunan lâyiha-i kanuniye vaktin adem-i müsâadesine mebnî bu devre-

ye ta'lik edilmişdi. Bu kere Meclis-i Ayân'ın hîn-i in'ikâdında sâlifü'z-zikr layiha Mülkiye ve Maliye encümenlerine havâle ve işbu encümenlerin ol bâbdaki mazbatalarıyla berâber Hey'et-i Umûmiye-i Ayân'dan mütâlaa ve icabı müzâkere olunarak Meclis-i Mebûsân'da kabul edildiği vechile kabul ve tasdiki kararlaştırılmışdır.

Kanun-ı Esasi'nin otuzuncu maddesi mücebince zât-ı Sadâret-i uzmâ ile daire-i âidesi nâzırı tarafından imza olunduktan ve taraf-ı hazret-i Padîşahî'den dahi bi'l-imza tasdik buyruldukdan sonra imza-yı hazret-i Padîşahî ile diğer imzaları hâvi olarak cerîde-i resmiye de bi'l-ilan mevki'-i tatbiki vaz' olunmak üzere lâyiha-i mezkûre kuvve-i icrâiye tevdî kılındı.

Fî 26 Cemâziyelûlâ [1]330 ve fî 30 Nisan [1]328

[mühür]

Meclis-i Ayân-ı Osmanî

Meclis-i Ayân Reîsi

Gazi Ahmed Muhtar

*

Meclis-i A'yan Riyâseti

623

Madde-i Kanuniye

Birinci Madde: Trablusgarb Vilâyeti'yle Bingazi Livası ahali-i asliyesinden olub ilan-ı harbden sonra ve harb devam ettiği müddetce gelmiş ve gelecek olan ve ahali-i asliyeden olmayıp da vaktiyle meccânen kabule olunmuş bulunan talebe tahsil-i ibtidâî görmüş olmak şartıyla belli mekâtibe tertib-i harici olarak meccânen kabul ve kayd olunacaktır.

İkinci Madde: Birinci maddenin istilzâm edeceği masârif, Maârif bûdcesinin yirmi beşinci masârif faslının ikinci vilâyât mekteb-i sultanî ve idâdileri masârıfı miyânından tesviye edilecektir.

İşbu kanunun icrâsına Maârif Nezâreti me'mûrdur.

Meclis-i Ayân ve Mebûsân'da kabul olunan işbu lâyihanın kanuniyetini ve kavânin-i devlete ilavesini irâde ederim.

Fî 29 Cemâziyelevvel [1]330 fî 3 Mayıs [1]328

Mehmed Reşad

Sadrâzam
Said

Maârif Nâzırı
Emrullah

۱۵۴۶

داخلیه نظارتی مخابرات عمومیہ دائرہ سی شنبہ ۶

اوراق نومردمی	مردی	میشی	هم سندات	لاجل التبریس قلمه ورودی
۶۶۶	۶۶۶			
قلمه ورودی تاریخی	تاریخ تسوید	تاریخ تاییض		
	۱۵۴۶	۱۵۴۶		مقابلہ ایدنلر

سایه اوده آقین کوی ایتمایندون بخاریه کوندروکلای باوندون تجریمه ایکی
ایتمه قندیک مقننیه تجریمه ایکی وایا باوندون عاصه سندن شقرا بخاریه
قایموب اردوکلای ایتمه اهاییم ~~ایتمه~~ وندره اید وندرو قویات
استحکامه ~~ایتمه~~ اوده ورت ساری اتلاف ایلدیندن ویناندون اوده آقین کونی
ورنده کوندریه برقف قوندون استقامه قیقانه ایکی بوز ادر اینه آتیه
ایده را بیکه قدر مقول واده بیه قدر موجود ویر ویردکی وینا کیم ساعد
کوندریه برقیه وندرون طرقتی رته یاده وندون اورتوز نضات ویر ویردیه ایلدین
ورنه قوندانقند استایه کفله جیم تقاسندن بیدر کفله یقین نیتج اولور

۱۵۴۶

BİNGAZİ'DEKİ ÇARPIŞMALARDA İTALYANLAR TARAFINDAN BALON DENEMESİ YAPILDIĞI

Bingazi'de meydana gelen çarpışmada İtalyanlar tarafından yapılan ilk balon denemesinde iki İtalyan askerinin öldüğü, Bingazililerden oluşturulan bir müfrezenin düşman istihkamlarına saldırarak başarı kazandıkları, Derne'de düşmana çok sayıda kayıp verildiği hakkında

الإيطاليون يجربون استخدام المنطاد في معارك بنغازي

حول أنه قد قُتل جنديان إيطاليان في أول تجربة لإطلاق منطاد من قبل الإيطاليين في المصادمات الواقعة في بنغازي، وأن مفرزة من أهالي بنغازي هاجمت استحکامات العدو ونجحت في ذلك، وأنه تم إرغام العدو في درنة على تقديم العديد من الضحايا.

[6 Aralık / ديسمبر 1559]

Dahiliye Nezâreti

Tahrirât-ı Umûmiye Dairesi

Şube 4

Umûm Telgraf

Mayıs'ın on altıncı günü İtalyanların Bingazi'ye gönderdikleri balonların tecrübesi iki İta[lya]n neferinin maktûliyetiyle neticelendiği ve İtalyanların muamelâtından müteneffiren Bingazi'den kaçıp ordugâha iltihak eden ahaliden müteşekkil müfreze ile düşmanın Nubehat istihkâmâtına bi'l-hücum on dört süvari itlâf olduğu ve Nisan'ın on altıncı günü Derne'den gönderilen bir keşif kolunun istihkâmâta çıkan iki bölük üzerine ateş ederek yirmi kadar maktûl ve on beş kadar mecrûh verdirdikleri ve aynı gece sahile gönderilen bir milis müfrezesi tarafından düşman piyadesine otuz telefât verdirilmiş olduğu Derne Kumandanlığı'nın iş'ârına atfen Harbiye Nezâreti'nden bildirilmekle ta'mimen tebliğ olunur.

26 Mayıs [1]328

DH. SYS, 75-4/1-6_54

خدمتِ مال:
۱۔ مال سے واقف اور لا بد
محاورہ سے حق

[illegible]

لوندہ سقری توفیقہ یادادہ "در بارہ نسخ تاریخی و ۸۶۵ نمبر و ۱۰
مور و دربارہ جو تہید۔

اینا الباندر طابعدہ ایتھری نظامی و اولہ نہ برابیدہ افکار عجوبہ تی توبر و قصبہ لوندہ
صحبت اسلامی و توفیقہ نہایت بریہ "The Red Oasis" نام اردوہ اوتو و نسوی
یستہ توفیقہ نام عالمیہ ایال طخمہ اولفہ بولک اورام ایان فلم و سیاستہ
سی و غیرہ ایجاب لیدہ حال بندہ توفیقہ خصوصہ ہم عیدہ لری بدینہ و جری باجہ

اصطلاح مصنفہ (۱۵) لوندہ
ماتہ لوندہ
توفیقہ

İTALYANLARIN LEBDE'DE SAVAŞ SUÇU İŞLEDİKLERİ

Lebde Muharebesi sırasında hurmalıklar arasında kalan kırk civarındaki yaralı Osmanlı askerlerinin İtalyanlar tarafından gaddarca süngüleyerek şehit edilmelerinin bütün dünya kamuoyuna duyurulmasına ve Londra Cemiyet-i İslamiyesi tarafından bu hadisenin işlendiği "Kırmızı Vaha" adlı kitaba dair

الإيطاليون يرتكبون جريمة حرب في لبدة

حول الإعلان على الرأي العام العالمي كافة بما فعله الإيطاليون أثناء معركة لبدة عندما قاموا بحراب بنادقهم وبطريقة غادرة بقتل نحو أربعين مصاباً من الجنود العثمانيين كانوا موجودين بين مزارع النخيل؛ وحول الكتاب الصادر باسم "الواحة الحمراء" الذي عالجت فيه جمعية لندن الإسلامية تلك الحادثة.

[1912 يُوني / 25 Haziran]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

1562

Hulâsa-i me'âl: 30 Mayıs [1]328'de vâki' olan

Lebde Muharebesi hakkında

Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri

Fî 30 Mayıs [1]328 tarihinde vâki' olan Lebde Muhârebesi'nde hurmalıklar arasında kalan kırka kadar mecrûhlarımızın hasım tarafından kaldırılmayıp tedavi edilmesi vezâif-i insaniye ve medeniye ve hukuk-ı düvel ahkâmından iken mecrûhîn-i mezkûrenin İtalyan zâbitân ve efrâd-ı askariyesi tarafından feci' bir sûrette süngülenerek kâffesinin zümre-i şühedâya iltihâk eylediği muharebe-i mezkûre tafsilâtını hâvi Humus Kumandanlığı'nın telgrafnâmesine atfen Trablusgarb Kumandanlığı'ndan mevrud fî 9 Haziran [1]328 tarihli tergrafnâmede iş'âr olunmuştur. Mecrûhinimiz hakkında irtikâb olunan tecavüzât-ı gaddarânenin bütün cihan-ı medeniyet nazarında layıkı vechile tel'în ve tecessümü vesâilinin istikmâl buyrulması bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 14 Receb [1]330 ve fî 16 Haziran [1]328

Harbiye Nâzırı nâmına

Müsteşar

İmza

*

*Londra Sefiri Tevfik Paşa'dan 11 Haziran [1]912 tarihli ve 845 numara ile mevrûd
tahrirât sûretidir*

İtalyanlar'ın Trablus'da ikâ etdikleri mezâlimi musavver olarak bu bâbda efkâr-ı umûmiyeyi tenvîr maksadıyla Londra Cemiyet-i İslâmiyesi tarafından neşr edilen "The Red Oasis" nâm eserden otuz nüshası postaya tevdi'an nâm-ı âlilerine irsâl kılınmış olmağla bunların oraca erbâb-ı kalem ve siyasetden resmî ve gayr-ı resmî icab eden ricâl beyrinde tevzî'i hususunda himem-i aliyye-i sefirâneleri bî-dirîğ buyrulması bâbında.

Aslına mutâbıkdır

25 Haziran [1]912

Manyasî-zâde

Ferid ve Reha

HR. SYS, 1559/2_95-96

داعیه نفعیه جلیله

خداوند عالم:

زواره ده که هماره به دار

دولتو افغ عفری
 اغوسه ایچی کن دشمه بر فزاید زواره نه به کیومرزه صوبه وافغ عبدالصمد و طاهره الشریف نیری ارسنه کی جبه طوغری
 مختلف فولدله ایدیمسه و عبدالصمد نه سنه برلند بر دیکل بطور برلند منته فورمالغدی دولکه با سلاسله ایدم فورمالغدی اکنده صوبه
 الا قه جاهدیه نکلور نه لرده ایدر بلبلانه فولدی قطعا نوقف و صبح ساعت بر جبهده (ظنیه) جبهده کلمه جاهدیه قس غریبه
 شرفنده منته فقط مدافعتی تدبیر ایدرلن صبحا غه و صوسنه لغه رخا بلا فاصله اوده دره ساعت دوام ایدرله هماره دره شمله
 صول جناحی برلنده ایدرله و افتاده طوغری دکر طویلر نه رخا زواره فورمالغدی قدر نفعب ایدرله دره شمله
 و استای عسکر به اختتام ایدرله در شمله غفای جوقدر فقط کج اولس حسیبه عددی تغیر اولماتدر عسکر و جاهدیه
 صابغای اوده به شهب و سکر مجروده به عبارتدر دره اغوسه ساحلی نفعبا عبدالجلیل موفقنده جفانه برکته
 فولی طظور ایدر غریبه وافغ صباداره سم قدر ایدریمسه ایدم جاهدیه صولنه فارسی عبدالجلیل رجعت ایدرله و عبدالجلیل
 غریبه وافغ سید سلیمان نه سن فخره انجبه و طظور فورمالغدی ایدر بلبلانه دکر بر فولی دخی جودی مغاومنده صکره رجعت ایدرله
 اولیاده امر و فرمانده عفریه مه لاله اولماتدر ایدرله و عفریه ناله اعوانی

عبدالله
 سید وک
 عفریه

ZUVARE'DE YAPILAN MUHAREBEDE İKİ TARAFTAN KAYIPLAR VERİLDİĞİ

Zuvare'de yapılan muharebede mücahitlerin sıcak ve susuzluğa rağmen düşmanın sol cenahını perişan ettiği, çok sayıda kayıp veren düşmandan silah ve askerî eşya ele geçirilerek geri çekilmeğe mecbur bırakıldıkları hakkında

خسائر من كلا الطرفين في معركة زوارة

حول أن المجاهدين في معركة زوارة قد نجحوا رغم شدة الحر والعطش في دحر الجناح الأيسر للعدو، وأنهم كبوه خسائر فادحة في الأرواح والسلاح والعتاد، وأجبروه على الانسحاب.

[26 Ağustos / أغسطس 1912]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

2236

Hulâsa-i meâl:

Zuvare'deki muharebeye dair

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri

Ağustos'un ikinci günü düşman bir fırka ile Zuvare'nin beş kilometre cenûbunda vâki' Abdüssamed ve Zâhiretü's-Şerîf tepeleri arasındaki cebele doğru muhtelif kollarla ilerlemiş ve Abdüssamed tepesine yerleştirdiği bataryalarla Münşibe hurmalıklarını döğmeğe başlamış ise de hurmalıklar önünde mevzı' olan mücâhidîn mezkûr tepelerden ilerleyen kolları kat'iyen tevkif ve sabah saat bir buçukda [Zletin] cihetinden gelen mücâhidîn kısmen garbdan kısmen şarkdan Münşibe hatt-ı müdafaasını tehdid ederek sıcağa ve susuzluğa rağmen bilâ-fâsıla on dört saat devam eden muharebede düşmanın sol cenâhı perişan edilmiş ve akşama doğru deniz toplarına rağmen Zuvare hurmalıklarına kadar takib edilmiştir. Düşmandan tüfenk ve eşya-yı askeriye iğtinâm edilmiştir. Düşmanın telefâtı çokdur. Fakat gece olması hasebiyle adedi takdir olunamamıştır. Asker ve mücâhidînin zâbitânı on beş şehid ve sekiz mecrûhdan ibaretdir. Dört Ağustos'da sahili takiben Abdülcelîl mevkiinden çıkan bir düşman kolu Zanzur ile garbında vâki' Sayed arasına kadar ilerlemiş ise de mücâhidînin savletine karşı Abdülcelîl'e ric'at eylemiş ve Abdülcelîl'in garbında vâki' Seyyid Süleyman tepesini tahliye etmiş ve Zanzur hurmalığına ilerleyen diğer bir kolu dahi cüz'î mukâvemetden sonra ric'at eylemiştir.

Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

13 Ramazan [1]330 ve 13 Ağustos [1]328

Harbiye Nâzırı nâmına

Müsteşar Vekili

Mehmed Tevfik

SAVAŞ MÜNASEBETİYLE SIKINTI ÇEKEN HALKA HÜKÜMET YARDIMI

Savaş münasebetiyle ihtiyaçları son dereceye ulaşan Trablusgarb ahalisine hükümet tarafından elli bin lira gönderildiği hakkında

مساعات من الحكومة للأهالي الذين يعانون الضيق بسبب الحرب
حول أنه تم إرسال مبلغ خمسين ألف ليرة من قبل الحكومة إلى أهالي طرابلس الغرب بعد أن بلغ بهم
الضيق مبلغه بسبب الحرب.

[4 Eylül / سبتمبر 1912]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

22 N. [1]330 / 22 Ağustos [1]327

Hulâsa-i Meâli

Trablusgarb cihetinin tarz-ı müdafaası hakkında mevkice ittihâz olunacak karara nazaran yüz bin fakirin iâşesi mecburi olup-olmadığı kumandanlıktan istifsâr olunması üzerine şâyân-ı dikkat bazı ifâdâtı hâvi cevaben alınan telgrafnâme sûretinin gönderildiğine dair Harbiye Nezâreti'nden mürsel 1 Ağustos [1]328 tarihli ve 1394 numaralı tezkire nezâret-i müşârunileyhânın 8 ve 11 Ağustos [1]328 tarihli diğer iki kıt'a tezkireleriyle beraber kiraat olundu.

Kararı

Sûret-i iş'âra nazaran oraca fukarâ-yı ahalinin ihtiyaçları son dereceye vâsıl olarak Hükümet-i Seniyye'nin muâvenetine şiddetle muntazır bulundukları anlaşılmış ve taleb olunan mebaliğin irsâli zarurî bulunmuş olduğundan muhtacînin infâk ve iâşesine kemâl-i tasarrufla sarf olunmak üzere masârıf-ı fevkalâdeye ilaveten elli bin liranın Trablusgarb Kumandanlığı'na serî'an irsâli hususunun Maliye Nezâreti'ne iş'ârı ve Harbiye Nezâreti'ne malûmât itâsı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 168/36

تاریخ تائیس
۱۲۴۷

امور اداره به متعلق خصوصیات
ایچون مطبعه عامه مدیریت
مراجعت اولور

نقود و قسای

دولت عالی عثمانیه کت جریده رسمیه سیدر

تکرار احداثی تاریخی
۱۳۲۶

استانبول و ولایات ایچون سنه لکی
پوسته اجریتیه برابر آتلی آتلی
۴ بیق مجیده در

ممالک اجنبیه ایچون سنه لکی ۴۰ فرانکدر

[هر کرمه نشر اولور]

سنه ۱۰ یازده در

تومرو: ۱۲۵۸

جمعه: ۷ ذی القعدة ۱۳۳۰ و ۵ تشرین اول ۱۳۲۸

بشنجی سنه

قوانین و نظامات

طرابلس غرب و بنغازی نیک مختاریت اداره سی حقنقه قانون صورتیدر

ماده ۱: طرابلس غرب و بنغازی قلمه لرینه مختاریت نامه و برلشدر.
ماده ۲: طرابلس غرب و بنغازی قلمه لری قوانین جدید و نظامات مخصوصه ایله اداره ایدیه چک و قوانین و نظامات احتیاجات و عادات محلیه به موافق اولسی ایچون احضارینه و صایا و ارشادانده بولمق صورتیه اهالی محلیه طرفدن معاوندن بولنجه جقدر.

ماده ۳: طرابلس غرب و بنغازی قلمه لرینه طرف پادشاهیدن نائب السلطان عنوانیه رجال دولت عثمانیه دن برذات تعیین و معذکور قلمه لرده کی منافع عثمانیه ک امر محافظه سی کنده یسه تودیع اولنه جقدر. نائب السلطان مدت و کالی بش سنده. بومدنک ختامنده طرف شاهانیدن نائب السلطان و کالی تجدد یا خود خانی نصب ایدیه جقدر.

ماده ۴: احکام جلیله شرع شریفک مستمر آجرامی ضمیمه طرف هاپوندن کا کان قاضی نصب اولنه جق و قاضی مشارالیه دخی ایجاب ایدن نواب شرعیه کی احکام شرعیه به توفیقاً علمای محلیه میانندن تعیین ایلنه جقدر.

ماده ۵: قاضیک معاشی خزینه جلیله مالیه دن و نائب السلطان و قاضیدن ماعدا بالجله مأمورین شرعیه نک معاشاتی واردات محلیه دن تأدیه اولنه جقدر. ماده ۶: بوباده اهالی محلیه خطاباً بر فرمان عالی اسداز اولنه جقدر.

ماده ۷: بوقانونک اجرای احکامه مشیخت اسلامی ایله داخلیه و مالیه نظارتلری مأموردر.

بوقانونک مجلس عمومینک اجتماعنده قانونی تصدیق ایتدیرلمک اوزره موقتاً موقع اجرای وضعی اراده ایدرم.

ذی القعدة سنه ۱۳۳۰ و ۳ تشرین اول سنه ۱۳۲۸

محمد رشاد

حریه ناظری شورای دولت رئیس شیخ الاسلام صدراعظم ناظم محمد فاضل محمد جمال الدین غازی احمد مختار

خارجیه ناظری عدلیه ناظری داخلیه ناظری غایبیل عبدالمطعم ولس

نافعه ناظری و بحریه ناظر وکیل تجارت و نافعه ناظری صالح مصطفی رشید

تغراف و پوسته و تلفون ناظری اوقاف ناظری معارف ناظری مالیه ناظری صبری محمد فوزی سعید عبد الرحمن

فرمان عالی صورتیدر

طرابلس غرب و بنغازی اشراف و اعیان و اهالیسنه توفیق رفیع هاپونم واصل اولیچ معلوم اوله که حکومت بر طرفدن مملکتکیزی مدافعه ایچون محتاج اولدیکیز معاونت مؤثره بی ایضا ایتک امکانز لغتده بولنجه یسه و دیگر طرفدن سزک سعادت حاضر و آتی کزی دوشندیک و کرک سزیر و کرک غایه لرکز ایچون داعی مضرات و دولخر ایچون موجب عساطره اولان بر حریک دواخی بر طرف ایتک ایستدیک جهتیه مملکتکیزده صالح و سعادت حالی تقرر و تجدد ایتک امنیه و حقوق حکمرانیزه ابداء سزه مختاریت نامه بخش و اعطا ایدیورم مملکتکیز قوانین جدید و نظامات مخصوصه ایله اداره ایدیه چک و بونلرک احتیاجات و عاداتکیزه موافق اولسی ایچون احضارینه و صایا و ارشادانده بولمق صورتیه طرفکیزدن معاوندن بولنجه جقدر اعظم رجال دولت علیه مزدن اوقاف هاپونم ناظر اسبق اولوب برنجی رتبه عثمانی و مجیدی نشان ذیشانلری حائر و حامل اولان افتخار الاعالی و الاعظم مختار الاکابر و الافاخ شمس الدین بک دامت معالیه طرف هاپونمزدن تذکره نائب السلطان عنوانیه تعیین ایدلش و مملکتکیزده کی منافع عثمانیه ک امر محافظه سی مشار الیه تودیع اولمشدر مشارالیه تودیع ایتدیکم و کالتک مدتی بش سنه اولوب بومدنک ختامنده طرف پادشاهان مزدن مشارالیه ک و کالی تجدد ایدیه چک یا خود خانی نصب و تعیین قلمه جقدر احکام جلیله شرع شریفک مستمر آجرامی اقصای مقاصد شاهان مز اولدینندن بومقصدی تأمین ایچون لازم کلان قاضی طرف شاهان مزدن نصب و تعیین اولنه جق و قاضی مشارالیه دخی ایجاب ایدن نواب شرعیه کی احکام شرعیه به توفیقاً علمای محلیه میانندن تعیین ایلنه جقدر قاضی مشار الیه ک معاشی طرفزدن و نائب السلطان ایله دیگر بالجله مأمورین شرعیه نک معاشاتی واردات محلیه دن تأدیه قلمه جقدر تحریراً فی الیوم الخامس من شهر ذی القعدة الشریفه سنه ثانون و ثمانیه و الف.

OSMANLI DEVLETİ'NİN TRABLUSGARB'A TAM MUHTARİYET İLANI

[Balkan devletlerinin ittifak halinde açmış oldukları savaş sebebiyle] Osmanlı hükümetinin, İtalya ile savaşta Trablusgarb halkına yardım imkânı kalmadığı, bu sebeple bölgeye tam bir muhtariyet verildiğine, bununla beraber kanun ve nizâmların hazırlanmasında gerekli yardımların yapılacağına, gelecek beş sene için Şemseddin Bey'in Nâibüssultan olarak tayin edildiğine, ayrıca mahalli kadıların belirlenmesi için merkezden bir kadı tayin edileceğine dair padişah fermânı ve konu ile ilgili olarak çıkartılan kanun

إعلان من الدولة العثمانية بالحكم الذاتي الكامل لطرابلس الغرب

فرمان من السلطان وقانون صادر حول الموضوع، فيقول الفرمان إن الحكومة العثمانية لم يعد لديها الإمكانيات لمساعدة أهالي طرابلس الغرب في حربهم مع إيطاليا [وذلك بسبب الحرب البلقانية التي تحالفت دول البلقان على شنها ضد الدولة العثمانية]، وأنها لأجل هذا منحت المنطقة حكماً ذاتياً كاملاً، ولسوف تقوم – مع ذلك – بتقديم العون اللازم في وضع القوانين والتشريعات، وأنها عينت شمس الدين بك نائباً عن السلطان لمدة خمس سنوات قادمة، كما أنها سوف تقوم بتعيين قاض من استانبول لكي يساعد في إقرار القضاة المحليين.

[16 Ekim / أكتوبر / 1912]

[Takvim-i Vekâyi

7 Zilkade 1330

1258 numaralı nüsha]

Mehmed Han bin Abdülmecid

El-Muzaffer daima

(Reşad)

Fermân-ı Âlî Sûretidir

Trablusgarb ve Bingazi eşrâf ve ayân ve ahalisine tevki'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olıcak malûm ola ki,

Hükümetim bir taraftan memleketinizi müdafaa için muhtac olduğunuz muâvenet-i müessireyi ifâ etmek imkânsızlığında bulunduğu ve diğer taraftan sizin saâdet-i hâzıra ve âtiyenizi düşündüğü ve gerek sizler ve gerek aileleriniz için dâ'î-i mazarrat ve devletimiz için mûcib-i muhatara olan bir harbin devamını bertaraf etmek istediği cihetle memleketinizde sulh ve saâdet hali takrîr ve tecdîd etmek ümniyesine ve hukuk-ı hükümrânimize ibtinâ'en size muhtariyet-i tâmmе bahş ve itâ ediyorum. Memleketiniz kavânin-i cedîde ve nizâmât-ı

mahsûsa ile idare edilecek ve bunların ihtiyacât ve adâtınıza muvâfık olması için ihzârına vesâyâ ve irşâdâtta bulunmak sûretiyle tarafımızdan muâvenetde bulunulacaktır. E'âzım-ı ricâl-i devlet-i aliyyemizden evkâf-ı hümâyûnumuz nâzır-ı esbakı olub birinci rütbe-i Osmanî ve Mecidî nişân-ı zîşânlarını hâiz ve hâmil olan iftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım muhtarü'l-ekâbir ve'l-efâhim Şemseddin Bey *dâmet me'âliyhû* taraf-ı hümâyûnumuzdan nezdinize nâibü's-sultan unvanıyla tayin edilmiş ve memleketinizdeki menâfi'-i Osmaniye'nin emr-i muhâfazası müşârunileyhe tevdi' olunmuştur. Müşârunileyhe tevdi' etdiğim vekâletin müddeti beş sene olub bu müddetin hitâmında taraf-ı Padişahânemizden müşârunileyhin vekâleti tecdîd edilecek yahud halefi nasb u tayin kılınacaktır. Ahkâm-ı celîle-i şer'-i şerîfin müstemirren mer'ıyyeti aksâ-yı makâsıd-ı şahânemiz olduğundan bu maksadı temin için lâzım gelen kadı taraf-ı şahânemizden nasb u tayin olunacak ve kadı-yı müşârunileyh dahi icab eden nüvvâb-ı şer'ıyyeyi ahkâm-ı şer'ıyyeye tevfiikan ulemâ-yı mahalliye miyânından tayin eyleyecektir. Kadı-yı müşârunileyhin maaşı tarafımızdan ve nâibü's-sultan ile diğer bi'l-cümle memûrîn-i şer'ıyyenin maaşâtı vâridât-ı mahalliyyeden te'diye kılınacaktır.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Zilkadeti's-şerîfe li-senetin selâsûn ve selâse mi'e ve elf.

*

Kavânîn ve Nizâmât

Trablusgarb ve Bingazi'nin Muhtariyet-i İdaresi Hakkında kanun sûretidir

Madde 1: Trablusgarb ve Bingazi kıt'alarına muhtariyet-i tâmme verilmiştir.

Madde 2: Trablusgarb ve Bingazi kıt'aları kavânîn-i cedîde ve nizâmât-ı mahsûsa ile idare edilecek ve bu kavânîn ve nizâmâtın ihtiyacât ve âdât-ı mahalliyyeye muvâfık olması için ihzârına vesâyâ ve irşâdâtta bulunmak sûretiyle ahali-i mahalliye tarafından muâvenetde bulunulacaktır.

Madde 3: Trablusgarb ve Bingazi kıt'alarına taraf-ı Padişahî'den nâibü's-sultan unvanıyla ricâl-i Devlet-i Osmaniye'den bir zât tayin ve mezkûr kıt'alardaki menâfi'-i Osmaniye'nin emr-i muhâfazası kendisine tevdi' olunacaktır. Nâibü's-sultanın müddet-i vekâleti beş senedir. Bu müddetin hitâmında taraf-ı şahânedan Nâibü's-sultanın vekâleti tecdîd yahud halefi nasb edilecektir.

Madde 4: Ahkâm-ı celîle-i şer'-i şerîfin müstemirren icrâsı zımnında taraf-ı hümâyûndan kemâkân kadı nasb olunacak ve kadı-yı müşârunileyh dahi icab eden nüvvâb-ı şer'ıyyeyi ahkâm-ı şer'ıyyeye tevfiikan ulemâ-yı mahalliye miyânından tayin eyleyecektir.

Madde 5: Kadının maaşı Hazine-i Celîle-i Maliye'den Nâibü's-sultanın ve kadıdan mâ'adâ bi'l-cümle me'mûrîn-i şer'iiyyenin maaşâtı vâridât-ı mahalliyeden te'diye olunacaktır.

Madde 6: Bu bâbda ahali-i mahalliyeye hitâben bir fermân-ı âli ısdâr olunacaktır.

Madde 7: Bu kanunun icrâ-yı ahkâmına meşihat-i İslâmiye ile Dahiliye ve Maliye nezâretleri memûrdur.

Bu kanunun Meclis-i Umûmî'nin ictimâ'ında kanuniyeti tasdik etdirilmek üzere muvakkaten mevki'-i icrâya vaz'ını irâde ederim.

5 Zilkade 1330 / 3 Teşrîn-i evvel 1328

Mehmed Reşad

Sadrâzam Gazi Ahmed Muhtar	Şeyhülislâm Mehmed Cemâleddin	Şûrâ-yı Devlet Reîsi Mehmed Kâmil	Harbiye Nâzırı Nâzım
Dahiliye Nâzırı Dâniş	Adliye Nâzırı Abdülhalim	Hariciye Nâzırı Gabriel	Ticaret ve Nâfia Nâzırı Mustafa Reşid
Nâfia Nâzırı ve Bahriye Nâzır Vekili Salih	Maliye Nâzırı Abdurrahman	Maârif Nâzırı Said	Evkâf Nâzırı Mehmed Fevzi
Telgraf ve Posta ve Telefon Nâzırı Sabri			

H. HMS. İŞO, 116/10

ذات حضرت پادشاهی ایل عثمانیایا قرالی حضرتی دولتی بنیج موجود اولاهال
 حرب خطایت ویرمه آرزوسیم بنیج دریم ده محسن اولد قرینده

طرف اشرف حضرت پادشاهیده

حکومه عثمانیه نیک فوایدلعه و مرفعه ادرته ایکی اولوب برنجی رتبه ده
 نایه عالی عثمانی بی حامل بولناه محمدی بی افه حضرتی ایل حکومه عثمانیه نیک
 فوایدلعه و مرفعه ادرته ایکی اولوب ایکی رتبه ده محمدی نایه زینانی
 و ایکی رتبه ده نایه عالی عثمانی بی حامل بولناه روم بی افه قرینده
 بی افه حضرتی

عثمانیایا قرالی حضرتی طرفنده

بارطشواعضا سنده اولوب « قوروده ریتالی » نایه برنجی و « سدری
 نه لازار » نایه ایکی رتبه لر بی حامل بولناه مویو « سدری برتولنی »
 ایل بارطشواعضا سنده اولوب « قوسیه ده تا » عنوانی هار و « قوروده
 ریتالی » نایه برنجی و « سدری نه لازار » نایه ایکی
 رتبه لر بی حامل بولناه مویو « کیدو قورینانو » و « سدری نه لازار »
 و « قوروده ریتالی » نایه قومانده و رتبه بی حامل بولناه
 مویو « جوزه بی دولی »

مرفعه یغید قیلمشدر و مرفعه نایه الیهیم بولنده و متعلق کورینانه رخصه نایه
 بعدالتعاطی موار آیت بی قرائت سدری

برنجی ماره حکومته ایو معاهدیه وضع امضا ایلی متعاقب دهال
 بنی زمانه قطع مخاصمه کونه تدبیر لازم بی توکل اتملی تعهد ایدر
 تدبیر مذکوره نیک تأمیه اجاس ایچونه محله بی صورت فخریه قوسیر
 اعزام اولنه بقدر

ایکی ماره ایو معاهد نیک امضا عقیده حکومته لهری یعنی
 حکومه عثمانیه طریق غرب ایل بنغازیده و ایلیا حکومت اظم لر دکر نده

حق اشغالده بولنامه اهرارده کنده ضابطه و عذرلرله مأموریه ملکه لرینک
جلباری صحنه امر ویرک تعید ایدر

ایالتا ضابطانه و عساکری ایلم مأموریه ملکه سی طرفلرندنه جزائر مذکوره نیک
فعلاً تخلیه سی عثمانیه ضابطانه و عساکری ایلم مأموریه ملکه سی طرفلرندنه
طرابلس غرب ایلم بنفازینک تخلیه سی متعاقب وقوعبوله عقد

اوینجی ماره اسرای حبس ایلم رهینلر مدت قلیل ممکنه طرفنده مبارله
ایدیلر هکده

درینجی ماره مخاضماته اشترک اتجیه ویا مخاضمات طواریسیم داعی
مسئولیت حرکات تصدی ایتمکله فظونه بولمنه اولر طرابلس غرب و بنقاری
اهالیسی هقندنه حکومت قرالیم وین مالیه بولنامه اهرار رکنندکانه
و مالیکت عثمانیه تابع جزائر اهالیسی هقندنه حکومت عثمانیه تمام قضایا
بر عفو عمومی اعلانی تعید ایدرلر جرائم عاریم امیو عفو عمومی راضی
رکده بنار علی لاهانکی صنف ویا موقعه بولنورسم بولنوبه لاهی بر
شخصی انشای مخاضماتده اجرا ایندیکلی افکار سیاسی ویا عسکریه
یاغور افکار ایلدیکلی افکارده طواری شخصی ویا اموالی ویاغور
هقوقندنه استفارده اعتبارلر تعقیب ویا تعذیب ایدیلر میله هکده
بونیه طواری موقوف ویا منفی بولنامه اشخاصک رهال سیدلری
تخلیه قلمه هکده

شینجی ماره اعلا حربه اول طرفیه عاقدیه بینق منعقد ویا مرشی
بولنامه بالجملم معاهدات و مقادلات ایلم لهررلو تعویذات رهال
تکرار کیت مرعیت ایلیم هک وایک حکومت ایلم تبعیری بینق مخاضماتده
اول موصور اولر عین وضعیت تکرار تأسیس و اعاده قلمه هکده

التجارة ایتالیا حکومت دول سائرہ ایل منعقد تجارت معاہداتی جدید
 ایندیکہ سرورہ دولہ علیہ ایل اور ویا حقوق دولی اسکی اوزرین بر تجارت
 معاہدہ نامہ من عقداتجک تقدیراید یعنی دولہ علیہ «قانونیلاسیونتر»
 ویکونہ قدر اولہ عقود و معاہدات سائرہ ایل مقید اولمہ رہہ بنودہ سرشت
 اقتصادینہ والجمہ اور ویا دولی ملکو تجارتہ ویکرکہ متعلقہ موارد و حقوق
 اجرای حکمہ حق اعطای موافقت اید شوریس مقدرہ درکہ سابقہ انکر
 تجارتہ معاہدہ نامہ من جانب باب عالیہ دول سائرہ ایل یعنی اسکی اوزرین
 عقد اولانہ معاہدات تجارتی موقع تطبیق وضع اولدق مرعی ارجا
 اولہ عقدہ

بوندہ معاہد ایتالیا حکومت ممالک شاکانہ رہ قیمتہ اوزرندہ آلمانہ
 رسم مکرمک بوزرہ آورہ برودہ اورہ شہ ابلاغہ وائی الذکر سہ مارہ
 [تیرول، سیفہ کاغذی، کبریت، کتول اورہ کاغذی] یکیدہ انحصار
 وضعہ ویا خود بوزرہ استرلک رسوم نظمہ استیفائے موافقت اید
 شودرکہ یعنی معاملہ نک یعنی مانده وبلاندرہ ممالک سائرہ ارجالات
 عقدہ تطبیقہ اولنہ شرطہ

انحصار تابع موارد ارجالی خصوصیت ایوانحصار ارجا رہی یعنی
 موارد ارجالات سنویہ اسکی اوزرین مؤسس بوزرہ من تبتق
 ایتالیا موارد رانتق اولہ اسیا تدارک مجبورہ شودرکہ انحصارہ
 تابع موارد تنجی اکورہ تکلیف اولنہ من فیاندرک منہ استارہ ساسہ
 حالہ و موقعہ توافقہ انجی داعص اولنہ منہ اسیانک منہ و نوعیت
 وایو منہ و نوعیتہ اسیا اکورہ اعتلا عودہ اولک اوج منہ طرفتہ
 قید و سارت ایلہ اولہ فیاندرک حد و طینک رفی نظر اعتبار النہ
 لازمہ مقایرہ

توایی ده مقرر در که باید دولت علم سالفه اندک رسیده از رینه یکی انحصار
وضع ایچک برده بوزره استرلاک رسوم منفعتی طریقه قرار ویرها
اولوایب اسور رسوم منفعتی ممالک عثمانیه ایله دیگر بالمجد ممالک محولات
مخالطه نه رهنی یعنی درجه ده طرح قلمه عقد

بدیجی ماره ایالتیا حکومت ممالک لاهانه ده بوسه خانه لری موجود اولای
دول ساره بوزری لغو استکری نامه کنیزی رهن ممالک عثمانیه ده کی ایالتیا
بوسه خانه لری لغو استکری لغو اید

سکرنجی و باغی ممالک عثمانیه ده عیود عتیقه اصولی نظام ویر ملک
ویرینه حقوق دول اصولی وضع ایچک مقصدی علاقه دار اولایه دول
مفطه ایله برادر ویا توفراننده ویا خود صورت آخری خدکرات
اجراسی فکر و ترقی بولند یقینه ایالتیا حکومت باغی لایک اسور خانه
معه و صواب مقارنتی بالتصویب بوفضول کنیزه معاوضت کامله و
صمیمیه ده بولند یقینه سیدیه بیانه اید

طقورنجی ماره حکومت عثمانیه کنیزی دوار و داره لرنده مستخدم اولوب
مخاصاتک حیدر علائنده ترخیص مجبور اولیده اولیض ایالتیا بقیم
طریقته کنیزه ایضا ایطیه اولای خدات حسن و صار قانه ده
محصل خنودینی اظمار ایتک استیککی جیح اندری ترک ایتیه
اول قری موقعه اعاده یه حاضر بولند یقینه بیانه لری بوزره خدقینه
خارج قاطبه اول قری آید ایچوب بر مغز ولایت مقاس اعص اولیه
و خدمتک سو صورت انقطاع رو عار اولی کیفی بومامور لر میانه
تقاعد معاشه کسب استحقاقه ایتیه اولندیم بر کون ضرری موجب اولی عقد

بودند ماعد حکومت عثمانیه کنیزیه مناسبتند بولنا (دیون حکومت) شمرند
تومانیه ، بانقار و سائره گی (مؤسسه رخی کنیز خد مقداره
بولنیه اوله و غیره عاده بولناه ایالتا بجه سنه قاریو بصورت حرکت
ایندی خنق مؤسسه مذکوره ترندده اجرای و طهر ایتمی نفیایل

اوله جوره ایالتا حکومتی اعلا حربه اولک اوج سنه ده لهری طرفند
طرابلسی مذهب ایلم بنفازی واراندند دیون حکومتیه تحفه ایلمه اوله
مبالغه مقدار وسطیه مقدار بر مبلغ حکومت عثمانیه هائیه اوله ده لهری
دیون حکومت عثمانیه ورنه سنه تادی ایتمی نفیایل سالف الذکر تقبیل سنوینک
مقداری بری ایالتا حکومتی طرفند و دیگری حکومت عثمانیه جانبی تغییر
اوله جوره اوله ایتمی تومیر طرفند بالاتفاقه تغییر کلمه عقد

اختلاف ظهوری تغییرند قرار واقع سالف البیانیه تومیر لرده و طریقه
آره سنده بالاتفاقه تغییر اوله جوره اوله بر حکم علی الحاکمه مرکب
برهیت حکمیه به حواله ایلم حکم شاید بوضوح بر اختلاف حاصل
اوله سنه طرفند لهری رولرد بری آراءه ایوه حکم و حکم
علی الحاکم امراتجایی بصورت آراء اوله رولر هائنده
متفقاً اجرا کلمه عقد

کرک حکومت قرالیه و کرک حکومت عثمانیه و طریقه دیون حکومت عثمانیه
اراهه مارالذکر تقبیل سنوی بری بوزره ریت فائضه راس المال
تحویل اوله هیو بر مبلغ مقدار اعطانی طلب ایتمک صلاحیتی هائنده

اوله مقدار
نقره سالف عقد حکومت قرالیه تقبیل سنوینک ایلمه ایالتا
قرانقند روه اوله میه حق و راس المال تحویل اوله هیو مبلغ معادل

طبع وقوع بولور بولور دیوید عمومی آراء منه اعطای اماره بولیدنی سید
تصدیق ایدنی بیاید

اوله برنجی ماره اسبو معاهد نام امضا اولیدنی کونه موقع اجرای وضع
ایدیل جلد

تصدیقاً للمقاله مرفعه اسبو معاهد نام امضا و تحمیل انجمن

اسبو معاهد نام ۱۸۱۸ سره اولی ۱۹۱۸ تاریخچه ایکی نسخه اوله رده «لوزانه»
تنظیم قلم

امضای

محمد ناجی
روم بک اوغلی قزلباش

امضای

یه ترو برتولینی
کیدو فوزیناتو
موزه یه دولی

TRABLUSGARB SAVAŞI'NA SON VEREN UŞİ [LOZAN] BARIŞ ANTLAŞMASI

Osmanlı Devleti ile İtalya'nın Trablusgarb Savaşı'nı bitirmek üzere Lozan şehrinde 18 Ekim 1912 tarihinde imzaladıkları on bir maddelik anlaşma metni

معاهدة أوشي [لوزان] للصلح وإنهاء حرب طرابلس الغرب

نص المعاهدة المكون من إحدى عشرة مادة والذي تم التوقيع عليه في مدينة لوزان في 18 أكتوبر 1912م لوقف حرب طرابلس الغرب بين الدولة العثمانية وإيطاليا.

[18 Ekim / أكتوبر 1912]

Zât-ı hazret-i Padişahî ile haşmetlü İtalya Kralı hazretleri devleteyn beyninde mevcud olan hâl-i harbe nihayet vermek arzusuyla aynı derecede mütehassis olduklarından taraf-ı eşref-i hazret-i Padişahî'den Hükümet-i Osmaniye'nin fevkalâde ve murahhas orta elçisi olub birinci rütbeden Nişân-ı Âlî-i Osmanî'yi hâmil bulunan Mehmed Nabi Beyefendi hazretleri ile Hükümet-i Osmaniye'nin fevkalâde ve murahhas orta elçisi olub ikinci rütbeden Mecidî Nişân-ı zîşânını ve üçüncü rütbeden Nişân-ı Âli-i Osmanî'yi hâmil bulunan Rumbeyoğlu Fahreddin Beyefendi hazretleri,

Haşmetlü İtalya Kralı hazretleri tarafından parlamento azâsından olub Kuron Ditali Nişânı'nın birinci ve Sen Moris e Lazar Nişânı'nın ikinci rütbelerini hâmil bulunan Mösyö Pietro Bertolini ile Parlamento azâsından olub Konseya Deta unvanını hâiz ve Kuron Ditali Nişânı'nın birinci ve Sen Moris e Lazar Nişânı'nın ikinci rütbelerini hâmil bulunan Mösyö Gido Fuzinato ve Sen Moris e Lazar ve Kudon Ditali nişânlarının komandor rütbesini hâmil bulunan Mösyö Cozepe Volpi" murahhas tayin kılınmıştır ve murahhasan-ı müşârunileyhim yolunda ve muntazam görünen ruhsatnâmelerini ba'de't-te'âtî mevâdd-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Birinci madde: Hükümeteyn işbu muâhedeye vaz'-ı imza edilmesini müteâkib derhal aynı zamanda kat'-ı muhâsemât için tedâbir-i lâzımeye tevessül etmeği taahhüd ederler.

Tedâbir-i mezkûrenin temin-i icrâsı için mahallerine sûret-i mahsûsada komiserler izâm olunacaktır.

İkinci Madde: İşbu muâhedenin imzası akabinde hükümeteynden her biri yani Hükümet-i Osmaniye Trablusgarb ile Bingazi'den ve İtalya hükümeti Adalar Denizi'nde taht-ı işgalinde bulunan adalardan kendi zabt ve askerleriyle memûrîn-i mülkiyelerinin celbleri zımında emir vermeği taahhüd eder.

İtalya zâbitân ve asâkiri ile memûrîn-i mülkiyesi taraflarından cezâyir-i mezkûrenin fiilen tahliyesi Osmanlı zâbitân ve asâkiri ile memûrîn-i mülkiyesi taraflarından Trablusgarb ile Bingazi'nin tahliyesini müteâkib vuku'bulacaktır.

Üçüncü Madde: Üserâ-yı harbiye ile rehineler müddet-i kalîle-i mümkün zarfında mübâdele edilecektir.

Dördüncü Madde: Muhâsamâta iştirâk etmiş veya muhâsamât dolayısıyla dâ'î-i mes'uliyet-i harekâta tasaddî etmekle maznun bulunmuş olan Trablusgarb ve Bingazi ahalisi haklarında Hükümet-i Kraliye ve aynı halde bulunan Adalar Denizi'nde kâin ve hâkimiyet-i Osmaniye'ye tâbi' cezâyir ahalisi haklarında Hükümet-i Osmaniye tam manâsıyla bir afv-ı umûmi ilanını taahhüd ederler. Cerâim-i âdiye işbu afv-ı umûmiye dahil değildir. Binâenaleyh hangi sınıf veya mevki'de bulunursa bulunsun hiçbir şahsı esna-yı muhâsamâtda icrâ ettiği ef'âl-i siyasiye veya askeriyeden yahud izhâr eylediği efkârdan dolayı şahsı veya emvâli veyahud hukukundan istifadesi itibarıyla takib veya ta'zîb edilemeyecektir. Bundan dolayı mevkûf veya menfâ bulunan eşhâsın derhal sebîlleri tahliye kılınacaktır.

Beşinci Madde: İlân-ı harbden evvel tarafeyn-i âkideyn beyninde mün'akid veya mer'î bulunan bi'l-cümle muâhedât ve mukâvelât ile her türlü taahhüdât derhal tekrar kesb-i mer'iyet eyleyecek ve iki hükümet ile tebaaları beyninde muhâsamâtdan evvel mevcut olan aynı vaziyet tekrar tesis ve iade kılınacaktır.

Altıncı Madde: İtalya hükümeti düvel-i sâire ile mün'akid ticaret muâhedâtını tecdîd ettiği sırada Devlet-i Aliyye ile Avrupa düveli esasî üzerine bir ticaret muâhedenâmesi akd etmeği taahhüd eder. Yani Devlet-i Aliyye'ye kapitülasyonlar ve bu güne kadar olan ukûd ve mukâvelât-ı sâire ile mukayyed olmayarak bütün serbestî-i iktisâdiyesini ve bi'l-cümle Avrupa devletleri misillü ticarete ve gümrüğe müteallik mevâd ve hususâtta icrâ-yı hareket hakkını itâya muvâfakat eyler. Şurası mukarrerdir ki sâlifü'z-zikr ticaret muâhedenâmesi cânib-i Bâb-ı Âli'den düvel-i sâire ile aynı esas üzerine akd olunan muâhedât-ı ticarîye mevki'-i tatbik vaz' olundukda mer'iyü'l-icrâ olacaktır.

Bundan mâ'adâ İtalya hükümeti Memâlik-i Şahâne'de kıymet üzerinden alınan resm-i gümrüğün yüzde on birden on beşe iblâğına ve âtiyyü'z-zikr beş maddeye (petrol, sigara kağıdı, kibrit, küül, oyun kağıdı) yeniden inhisârlar vaz'ına veyahud bunlardan istihsâl-i rûsûm-ı munzaması istifasına muvâfakat eder. Şu kadar ki aynı muamelenin aynı zamanda ve bilâfark memâlik-i sâire idhalâtı hakkında tatbik olunması meşrûtdur.

İnhisâra tâbi' mevâddın idhali hususunda işbu inhisârlar idaresi aynı mevâddın idhalât-ı seneviyesi esasî üzerine müessis yüzdesi nisbetinde İtalya mevâridâtından olan eşya tedarikine mecburdur. Şu kadar ki inhisâra tâbi' mevâddın teslimi için teklif olunacak fiyatların hîn-i iştirâda piyasanın hâl ve mevkiine tevâfuk etmesi ve itâ olunacak eşyanın cinsi ve nev'ilerinin ve işbu cins ve nev'ilerden eşya için ilan-ı harbden evvelki üç sene zarfında kayd ve işaret edilmiş olan fiatların hadd-i vasatisinin dahi nazar-ı itibara alınması lâzım gelir.

Şurası da mukarrerdir ki; şâyed Devlet-i Aliyye sâlifü'z-zıkr beş madde üzerine yeni imzalar vaz' edecek yerde bunlara istihlâk-ı rüsûm munzaması tarhına karar verecek olursa işbu rüsûm-ı munzama Memâlik-i Osmaniye ile diğeri bi'l-cümle memâlikin mahsulât-ı mûmâsilesine dahi aynı derecede tarh kılınacaktır.

Yedinci Madde: İtalya hükümeti Memâlik-i Şahâne'de postahâneleri mevcut olan düvel-i sâire bunları lağv etdikleri zaman kendisi dahi Memâlik-i Osmaniye'deki İtalya postahânelerini lağv etmeği taahhüd eyler.

Sekizinci Madde: Bâb-ı Âli Memâlik-i Osmaniye'de uhûd-ı atıka usûlüne hitâm vermek ve yerine hukuk-ı düvel usûlünü vaz' eylemek maksadıyla alakadâr olan düvel-i muazama ile bir Avrupa konferansında veyahud sûret-i âharla müzâkerât icrâsı fıkır ve niyetinde bulunduğundan İtalya hükümeti Bâb-ı Âli'nin işbu niyâtının hak ve savâba mukârenetini bi't-tasdik bu hususda kendisine muâvenet-i kâmile ve samimiyede bulunacağını şimdiden beyân eyler.

Dokuzuncu Madde: Hükümet-i Osmaniye kendi devâir ve idarelerinden müstahdem olup muhâsamâtın hîn-i ilanında terhîse mecbur olmuş olduğu İtalya tebaası tarafından kendisine ifâ edilmiş olan hidemât-ı hasene ve sâdikânenen mütehassıl hoşnudîsini izhâr etmek istediği cihetle onları terk etmiş oldukları mevkilere iadeye hazır bulunduğunu beyân eyler. Bunlara hizmetden haric kalmış oldukları aylar için bir ma'zuliyet maaşı itâ olunacak ve hizmetin şu sûretle inkıtâ'a dâ'ir olması keyfiyeti bu memûrlar miyânında tekâ'üd maaşına kesb-i istihkâk etmiş olanlarca bir gûne zararı mûcib olmayacaktır. Bundan mâ'adâ Hükümet-i Osmaniye kendisiyle münâsebâtta bulunan (Düyûn-ı Umûmiye, Şimendifer Kumpanyası, bankalar vesâire gibi) müessesâtın dahi kendi hizmetlerinde bulunmuş olan ve aynı halde bulunan İtalya tebaasına karşı bu sûretle hareket etmeleri zımnında müessesât-ı mezkûre nezdinde icrâ-yı vesâtat etmeği taahhüd eyler.

Onuncu Madde: İtalya hükümeti ilan-ı harbden evvelki üç seneden her biri zarfında Trablusgarb ile Bingazi vâridâtından Düyûn-ı Umûmiye'ye tahsis edilmiş olan mebâliğin mikdar-ı vasatisine muâdil bir meblağ Hükümet-i Osmaniye hesabına olarak her sene Düyûn-ı Umûmiye-i Osmaniye veznesine te'diye etmeği taahhüd eyler. Sâlifü'z-zıkr taksit-i senevinin mikdarı biri İtalya hükümeti tarafından ve diğeri Hükümet-i Osmaniye cânibinden tayin olunacak olan iki komiser tarafından bi'l-ittifak tayin kılınacaktır.

İhtilaf zuhûru takdirinde karar-ı vâki' sâlifü'l-beyân komiserlerden ve tarafeyn arasında bi'l-ittifak tayin olunacak olan bir hakem ale'l-hakemden mürekkeb bir heyet-i hakemiyeye havale edilecektir. Şâyed bu hususda bir itilâf hâsıl olmazsa tarafeynden her biri devletlerden birini irâ'e edecek ve hakem ale'l-hakemin emr-i intihâbı bu sûretle irâ'e olunan devletler cânibinden müttefikân icrâ kılınacaktır.

Gerek Hükümet-i Kraliye ve gerek Hükümet-i Osmaniye vesatâtıyla Düyûn-ı Umûmi-

ye-i Osmaniye İdaresi mârru'z-zikr taksit-i senevi yerine yüzde dört faizle re'sü'l-mâla tahvil olunacak bir meblağ-ı muâdil itâsını talep etmek salâhiyetini hâiz olacaktır.

Fıkra-i sâlîfe hakkında Hükümet-i Kraliye taksit-i senevinin iki milyon İtalya frankından dûn olamayacağını ve re'sü'l-mâla tahvil olunacak meblağ-ı muâdili talep vuku' bulur-bulmaz Düyûn-ı Umûmiye İdaresi'ne itâyâ âmâde bulunduğunu şimdiden tasdik ettiğini beyân eyler.

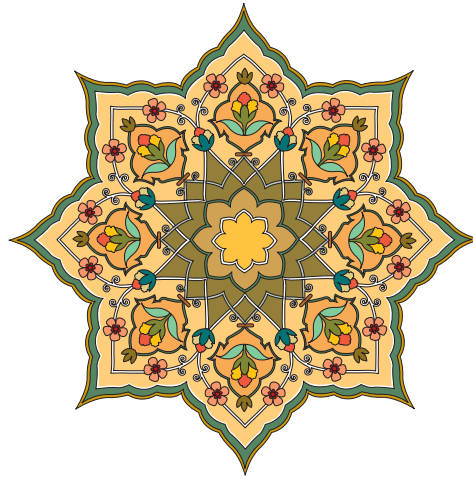
On birinci Madde: İşbu muâhedenâme imza olunduğu gün mevki'-i icrâya vaz' edilecektir.

Tasdikan li'l-makâl murahhaslar işbu muâhedenâmeyi imza ve tahtîm etmişlerdir.

İşbu muâhedenâme fi 18 Teşrîn-i evvel 1912 tarihinde iki nüsha olarak Lozan'da tanzim kılınmıştır.

Mehmed Nâbi	Pietro Bertolini
Rumbeyoğlu Fahreddin	Gido Fuzinato
	Cozepe Volpi

HR. SYS, 1555/5_61-66

محمد بن طاهر

محمد بن طاهر

بنیادی و موسیقی قوما را از انوار به یازده
مؤلفه ملک صورتیه -

اینکه آن مؤلفه ملک سخن از سبب السوی حفظ به عیناً باز می آید و می تواند بود :

بسیار در دسترس است و در دایره سبب ملک در دسترس می باشد و در دسترس می باشد و در دسترس می باشد
مؤلفه عظمی با عین مؤلفه دیگره اولیه و در دسترس می باشد و در دسترس می باشد و در دسترس می باشد
در دسترس می باشد و در دسترس می باشد و در دسترس می باشد و در دسترس می باشد و در دسترس می باشد
اعضای دوازده که در دسترس می باشد و در دسترس می باشد و در دسترس می باشد و در دسترس می باشد
بنیادی و موسیقی قوما را از انوار به یازده
مؤلفه ملک صورتیه -

وہو ان کا بھائی
اور جو شہید

نقاری و طبعی قیاسی و تفهیم مورد و (در سره الله)
مؤلف خاصه خود

احوال و بی شکی نوری به استفان زیدی شیخ احمد ارفعی خانی حفظه الله ابرام
 برزنی جنوبی حدوده ایست. مارا بر کوه جنوبی خاتم جده بونه افکار
 و مارا حاکم شکانه اسلامیت آورده برادره نیکو چاکه معلوف ادره حاکم
 بر اصفانی روح و جان برآوردن او و خانی ازو ایلمده ادرنی دوزمه حاکم
 به زیاده حفظ برزنی بدوی ایلم و افق او و برادره احوال و بی شکی

خدمتہ سال:

غایت محرمہ

[illegible][illegible]

BALKAN SAVAŞI MÜNASEBETİYLE TRABLUSGARB'TA SAVAŞA YEREL KUVVETLER İLE DEVAM EDİLECEĞİ

Balkanlarda dört devletle harbe girişilmesinin İtalyanlarla sulh yapılmasını gerekli kıldığına, Trablusgarb Savaşı esnasında yerli mücahidlerin vatanlarını müdafaa uğrunda gayretlerinin son derece takdire şâyân olduğuna, Şeyh Ahmed Şerîf Sünûsî'nin, Osmanlı Devleti'nin Trablusgarb ve Bingazi'yi boşaltması durumunda vatanlarını müdafaa için kanlarının son damlasına kadar mücadeleye devam edeceklerine ve Bingazi'de bulunan silah ve mühimmatın kendilerine teslim edilmesini istediğine dair

مواصلة الحرب في طرابلس الغرب بالقوات المحلية وحدها بسبب اندلاع الحرب في منطقة البلقان
وثائق حول أن دخول الحرب مع أربعة دول في منطقة البلقان قد أجبر الدولة العثمانية على عقد الصلح مع الإيطاليين، وأن غيرة المجاهدين المحليين في حرب طرابلس الغرب وجهودهم في سبيل الدفاع عن أوطانهم هي محل تقدير عظيم، وأن الشيخ أحمد الشريف السنوسي سوف يواصل الكفاح مع أهله حتى آخر قطرة دم في عروقهم من أجل الدفاع عن أوطانهم في حال جلاء الدولة العثمانية عن طرابلس الغرب وبنغازي، وأنه يطلب من أجل ذلك أن يُترك لهم السلاح والعتاد الموجود في بنغازي.

[23 Ekim / أكتوبر 1912]

Harbiye Nezâreti

Tahrirât Dairesi

Tahrirât Kalemi

*Bingazi ve Havalisi Kumandanı Enver Bey'e yazılan 7 Teşrîn-i evvel [1]328 tarihli
şifreli telgrafnâmenin sûretidir*

Âtideki telgrafnâmenin Şeyh Ahmed eş-Şerîf es-Sünûsî Hazretleri'ne aynen bi't-tercüme iblâğı tavsiye olunur:

Bir seneden beri irşâdât-ı aliyyeleriyle ve zevâyâ-yı Senûsiye'nin delâletiyle mücâhidîn-i urbânın hasma karşı hıfz-ı vatan uğrunda ifâ eyledikleri mukâbele-i şîrâne makam-ı Hilâfet-i uzmâca bâ'is-i memnuniyet-i vefîre olmuş ve harbin hasmın mukaddes vatandan ihracına kadar devamı mutasavver olmakla beraber Balkanlarda dört devletle harbe girişilmesi İtalyanlarla akd-i musâlaha mecburiyet-i elîmesini tevîd eylemiştir. Şerâit-i musâlaha ayrıca ber-tafsîl bildirileceği üzere Trablusgarb ve Bingazi'ye muhtariyet-i tâmmе itâsı ve oradaki askerimizin geriye celbi ve taraf-ı şâhânedan bir nâibü's-sultan ve bir kâdî'l-kuzât ikamesi ve hükkâm-ı şer'îyyenin kâdî'l-kuzât tarafından tayîni ve ahkâm-ı şer'îyye ve hukuk-ı Hilâfetin

muhâfaza ve idâmesi esaslarına ibtinâ edilmiştir. Ma‘ahâzâ ahîren Binbaşı Nuri Bey'e vâki‘ olan beyânât-ı seyyidânelerine atfen Enver Bey'den mevrûd 13 Eylûl [1]328 tarihli telgrafnâme harbe ilâ-nihâye devam buyuracakları istibşar edilmiş ve bu da Hükümet-i Seniyye'nin âmâl ve efkâr-ı manevîyesine tamamıyla muvâfık bulunmuştur. Binâenaleyh Hükümet-i Seniyye Trablus ve Bingazi'yi tahliye etmekle beraber Bingazi mıntıkasında mevcut olan ve ahîren idhal edilmiş bulunan bir hayli mühimmât-ı harbiyenin taraf-ı siyâdetlerine ve Trablusgarb'daki mühimmâtın da mücâhidîn-i mahalliyyeye teslimi ve âtiyen gerek Mısır tarîkıyla ve gerekse sevâhilin nukât-ı müsâadesinden esliha ve cebehâne idhal ve îsâli hususunu taht-ı karara almış olduğundan oraca hukuk-ı İslâmiye ve vatan-ı mukaddesin emr-i muhâfazası uhde-i seyyidânelerine mufavvazdır.

*

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

Bingazi ve Havalisi Kumandanlığı'ndan mevrûd ve fî 3 Teşrîn-i evvel [1]328 [tarihli] telgrafnâme sûretidir

Erkân-ı Harbiye Reîsi Binbaşı Nuri Bey istikbaline gitdiği Şeyh Ahmed eş-Şerîf Sünûsî Hazretleri'nin el-yevm bulunduğu Cekbub'dan avdet etmiştir. Müşârunileyh şimdilik Cekbub'da kalacaktır. Bütün efkâr ve âmâlî hükümet-i Osmaniye-i İslâmiye taht-ı emrinde bulunarak müttehiden çalışmağa ma‘tuf olub hükümetin bura ahalisini silah ve cephâne cihetinden unutmamasını arzu etmekde olduğu ve gönderilen hedâyâdan pek ziyade mahzûz bulunduğu mîr-i mûmâileyh ile vâki‘ olan mülâkatlarından anlaşıldığı ma‘rûzdur.

*

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

Mühimme

1723

Gayet mahremdir

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Şeyh Ahmed eş-Şerîf es-Sunûsî Hazretleri'nin bütün âmâlinin Hükümet-i Osmaniye-i İslâmiye'nin taht-ı emrinde bulunarak müttehiden çalışmağa azmetdiği ve ora ahalisini hükümetin silah ve cephâne cihetinden unutmamasını arzu eylediği ve gönderilen hedâyâdan pek mahzûz ve müteşekkîr bulunduğu hakkında Enver Bey'den alınan fî 3 Teşrîn-i evvel [1]328 tarihli telgrafnâmenin bir sûreti leffen takdim-i pîşgâh-ı sâmi-i fahîmâneleri kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 11 Zilkade [1]330 ve fî 9 Teşrîn-i evvel [1]328

Harbiye Nâzırı nâmına
Müsteşar
İmza

*

Harbiye Nezâreti
Tahrirât Dairesi
Tahrirât Kalemi

Mahremdir

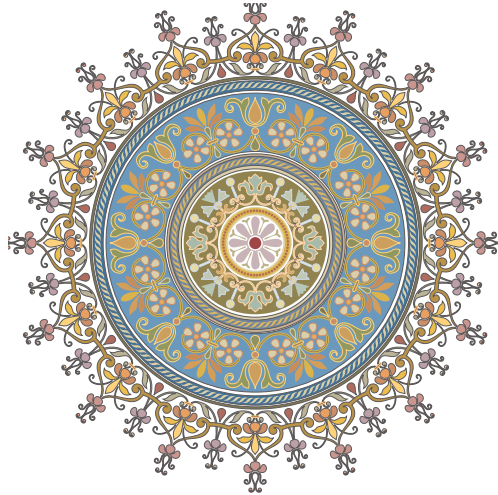
Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Bingazi ve havalisi Kumandanı Enver Bey vasıtasıyla tebliğ olunmak üzere Şeyh Ahmed eş-Şerîf es-Sunûsî Hazretleri'ne taraf-ı acîzânemden keşîde olunan telgrafnâmenin sûreti malûmât olmak üzere leffen takdim kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 12 Zilkade [1]330 ve fî 10 Teşrîn-i evvel [1]328

Umûm Başkumandan Vekili
Harbiye Nâzırı
Nâzım

A. MKT. MHM, 745/47

SÜLEYMAN BARUTÎ'NİN TRABLUSGARB'IN GÜNEYİNDE BAĞIMSIZLIK İLANI

Trablusgarb'ın güneyinde bağımsızlık ilan eden Süleyman Barutînin bu teşebbüsünden vaz geçirilmesi için Nâibüssultan tarafından teşebbüste bulunulması, Osmanlı kuvvetlerinin Trablusgarb'dan tamamen çekileceğine dair İtalyan elçisine bilgi verilmesi

إعلان سليمان البارودي الاستقلال في جنوب طرابلس الغرب
حول القيام بمحاولة من قبل نائب السلطان لإثناء سليمان البارودي عن عزمه إعلان الاستقلال في جنوب
طرابلس الغرب، وتقديم المعلومات إلى السفير الإيطالي بأن القوات العثمانية سوف تنسحب تماماً من
طرابلس الغرب.

[1913 / 11 Ocak / 1133]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

2 Safer [1]331/29 Kanun-ı evvel [1]326

Hulâsa-i Meâli

Trablusgarb'ın cibal ve cenûb kısmının ilan-ı istiklâl ederek teşkil olunan hükümet-i muvakkate riyâsetini deruhde etdiğine dair Süleyman Baruti Efendi tarafından çekilen telg-rafnâme tercümesinin gönderildiğine ve oralaradaki asâkir-i Osmaniye'nin geri aldirılması hususunda ta'allül ve te'ehhür gösterilmesinden dolayı İtalya sefiri tarafından tekrar şikayet edilmekte bulunduğuna dair Hariciye Nezâreti'nin 23 Kanun-ı evvel [1]328 tarihli tezkiresi okundu.

Kararı

Trablusgarb'ın cibal ve cenûb kısmının ayrıca bir hükümet teşkili maksad[ın]dan sarf-ı nazar edilmek hayırlı olacağından bu bâbda mûmâileyh Süleyman Baruti Efendiye nesâyıh-ı lâzıme ifâsının nâibü's-sultan hazretlerine iş'ârı ve İtalya sefirinin şikayetine gelince muâhedenâmenin imzasını müteâkib asâkir-i Osmaniye'nin oralardan çekilmesi zımında mahalline tebligât-ı lâzıme icrâ kılındığı ve binâenaleyh askerimizin kısm-ı küllisi çekildiği Harbiye Nâzırı paşanın ifâdesinden anlaşılıb şu halde oraca Hükümet-i Seniyye tarafından yapılacak bir şey kalmamış olduğundan keyfiyetin sefir-i müşârunileyhe sûret-i münâsibede tefhiminin Hariciye Nezâreti'ne izbârı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları

MV, 173/10

منه جلد صد و نهم ۱۱ ماس ۱۲۹۹ تاریخ طرابلس و بنغازی نائب السلطنه وار داد لاله
۷۸ نووی تدبیرة ملوک مناهج الکریم جلدی صورتی

لطف الله وادب وادب الله ايتاليا والى اولاده بنو ابيهم وبقصورا ما نزل
 ٥٠ ساطع تاريخ و ٨٤ نفوس قاضيه قديمه ٥٠ قديمه تاريخ و ١٤٦٧ نفوس ارايه
 و ١٤ حياه تاريخ و ٥٥٥ نفوس قاضيه قديمه ١٥٠ حياه تاريخ و ١٤٦٧ نفوس ارايه
 نفوس ارايه قاضيه قديمه و ٥٥٥ نفوس قاضيه قديمه و ١٥٠ حياه تاريخ و ١٤٦٧ نفوس ارايه
 مستحقه تا طر طر طر و قد عجله عجله و كلفه اوزاره

مستلقات ناظر طریقه و تدبیراته
مواد آتیه ای اراده اتیونک و ایدر :
بیخودانه - بیبالا منفقد مقام دولت حضرتده مندرج استثنائات خارج از اطلاع دیره اسطوره ای
حادث اولاد انیا باجه بندد ر
نشدنای الله تبارک و تعالی بنفایره و طرایس عجزه تولد
از واحد عمائد

۱- قدومه ده مقیم اولدر لر اولورده تشریفاتی ۹۱۱ تاریخده نغایرده و طرابلس عیبه تدرک
ایدر و تاریخی مذکورده ایالیای قدانی میسر ایالیای ایستاده ایده مایله و یاقد عثمانی
قدانی میسر ایستیجه و محمدیله دولته

۴ - هفتده ماهی ۱۱۱ ماهی صدها
و هفتده ماهی ۱۱۱ ماهی صدها
و هفتده ماهی ۱۱۱ ماهی صدها

۲ - والده و خلیفه و یافند ایالتیای عا دسلطه داده ایالتیای
درس مجتهد اولدنی تقدیره کذا ایالتیای سینه اولاده بر والدیه ده تدرید ایلند

۴- کنسید اجنبی تابعیتند بولندین حالده ایسایا تابعی حاکم بر ایدرل
ایکجه ماده - ماده سابقه ده مضبوط عه ادلاله ایسایا تبعی احوال تحفیه کنده اداره ایدرل
کنسید حاکم بر ایدرل ایسایا تابعی حاکم بر ایدرل ایسایا تابعی حاکم بر ایدرل

اینجی ماده - ماده سابقه و...
و اولیاده کی قوانین محکم بقدر سیاه و مشخصه استغاره ایله در بوندر...
و تجارت مجریه عائد خدمت تکلیف و طلب ایله ملایه و مستلکات دارنده سنده اجرائی وظیفه و مقصدیه
نماینده قعوم اولونه ععمم میماند عکسی ثابت اولونه قد - ایالتیا
نماینده اولونه -

ایستاد ساعده اولی - طریقه نوبتیه و بنفایه معین اولی
او هم نوبتیه - طریقه نوبتیه و بنفایه معین اولی
نیم ساعده اولی - طریقه نوبتیه و بنفایه معین اولی

استفاده شد. اولی قطع المیه کیه درک بقیه تا بقیت ارجاع شده بود که در این
استفاده شد. اولی قطع المیه کیه درک بقیه تا بقیت ارجاع شده بود که در این

استفاده کرده - ایات یا تفسیر کرده -
در دینی ماره - و یا ادای فعل الیه ملک صورتیله اجتناب تا بقصد و قصدی
خارجی - جده محافظه اتمک و یا عدد و الفک - مستطابنده کمار بالفضل ایات و عدد ایند کمار
طریقی - و یا بخاریه و یا عدد و الفک -
طریقی - و یا بخاریه و یا عدد و الفک -

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

$$\frac{912}{\sqrt{21}}$$

حصہ اولیٰ

رتدلیسی

الحاج عبد السلام
عمره ۱۷۵ - ۱۷۰ - ۱۶۵ - ۱۶۰ - ۱۵۵ - ۱۵۰ - ۱۴۵ - ۱۴۰ - ۱۳۵ - ۱۳۰ - ۱۲۵ - ۱۲۰ - ۱۱۵ - ۱۱۰ - ۱۰۵ - ۱۰۰ - ۹۵ - ۹۰ - ۸۵ - ۸۰ - ۷۵ - ۷۰ - ۶۵ - ۶۰ - ۵۵ - ۵۰ - ۴۵ - ۴۰ - ۳۵ - ۳۰ - ۲۵ - ۲۰ - ۱۵ - ۱۰ - ۵ - ۰

جديد، سيد ايله اعلامه ايديله و قاللعلك مجمل قديمه داواديميه نسل ۱۷۵ ندر و ايله الحاقه و علامه
ايديله ۲۷ ساله تايميله اورانده طرابلس عجب و شغري شهر لى امور بلده سلك انكافى و
ساكنيك مدفعا صحت به صورتده انكافى تايميله واجدات بنيه يك تر ايدى مع ايله جك
به طاقم تجريد آغاز ايلده -
ما- انكر اوراندا قاللعلك متنى زياده مندر جدر حليته انشا الله تعالاه ايله جك اولاد عمرار
اشناسي به صورت سالر برط و بنورك ضائق عامرا ايله استهلاكه مساعد اعطى مسند سن
عريضه و عميقه تدقيق اتجه آماده در -
طرابلس عجب ۹ ساله ۱۱۴ والى
اينى

نصفه الاصل را بنام ملت ارمنوس اید ایستاد قالی اولاده بد او حج و بقدر امانت اول :
 ۴۰ ساطع تا میل و ۸۴ نفوس قاضی محمد ایدیلده ۵۴ تا ۷۱ تا میل و ۱۴۴۷ نفوس
 امانت قالی و ۲۲ عدد تا میل و ۷۴۹ نفوس قاضی و ۱۴ تا میل و ۱۴۰۵
 نفوس امانت قالی و ۱۴ تا میل و ۱۴۴۸ نفوس و کذا ۱۴ ساطع تا میل و ۸۷
 نفوس امانت قالی حکماریه تدقیقاً مائتک فنا صورتده انسانی واجدات بتینک قاضی مانع
 اولعاجیه - عابدیه مناسب اید بنفاز و طرابلس عرب شهرس مازنده احتیاجات بلده اید
 مناسباً تا عیال - ایلک لایسم کلده و مجلس و کلامت بدو جهت تحامیله تنصیب ایلدکن اکلایه
 مستلکات تا نفوس تطبیق اوزریه مدار اتیری اراده ایدک و اید یوزر :

İTALYA KRALI İMZALI TABİİYYET ESASLARINI GÖSTERİR EMİRNÂME

İtalya Kralı III. Victor Emanuel tarafından neşredilip Trablusgarb ve Bingazi Nâibüssultanı tarafından Babiali'ye gönderilen tabiiyet muamelesinde uyulacak esasları gösteren emir-nâme

مرسوم موقع من ملك إيطاليا يحدد أسس الجنسية

صورة لمرسوم منشور باسم ملك إيطاليا فيكتور عمانويل الثالث يضم الأسس والشروط اللازم اتباعها في إجراءات منح الجنسية. وهو مرسل إلى الباب العالي من قبل نائب السلطان في طرابلس الغرب وبنغازي.

[6 Nisan / أبريل 1913]

Mesned-i Celîl-i Sadâret-i Uzmâ'ya 11 Mayıs [1]329 tarihiyle Trablusgarb ve Bingazi Nâibü's-Sultanlığı'ndan vârid olan 78 numaralı tahrirâta melfûf nizâmnâmelerin tercümeleri sûretidir.

Lutf-ı ilâhî ve arzu-yı ahali ile İtalya Kralı olan biz Üçüncü Victor Emanuel.

25 Şubat [1]912 tarihli ve 83 numaralı kanuna tahvil kılınan 5 Teşrîn-i sâni [1]911 ve 1247 numaralı irâdeye ve 13 Haziran [1]912 tarihli ve 555 numaralı kanunun 15 inci maddesi ile 2 Ağustos [1]912 tarihli ve 949 numaralı irâde-i Kralîye tevîkan ve Heyet-i Vükelâ'nın tensîbi ve Hariciye ve Harbiye ve Adliye nâzırları ile müttelikân Müstemlekât nâzırımız tarafından vuku' bulan arz ve teklif üzerine mevâdd-ı âtiyeyi irâde etdik ve eyleriz:

Birinci Madde: Beynelmîl mün'akid mukavelât-ı hususiyede münderic istisnâât haric olmak üzere şerâit-i âtiyeyi hâiz olanlar İtalya tebaasındandırlar.

1- Her nerede mukim olurlarsa olsunlar 5 Teşrîn-i sâni [1]911 tarihinde Bingazi'de ve Trablusgarb'da tevellüd edenler ve tarih-i mezkûrda İtalya kavânini mücebince İtalya tabiiyetinden istifade edemeyenler veyahud Osmanlı kavânini mücebince ecnebi tebaa ve mahmûlerinden bulunanlar,

2- 5 Teşrîn-i sâni [1]911 tarihinden sonra Trablusgarb ve Bingazi'de tevellüd edip İtalya kavânini mücebince ecnebi veyahud İtalya tâbiyyetini hâiz olmayanlar,

3- Krallık dahilinde veyahud İtalya'ya aid müstemlekâtda İtalya tebaasından olan bir pederden veyahud pederi mechul olduğu takdirde kezâ İtalya tebaasından olan bir valideden tevellüd edenler,

4- Kendisi ecnebi tâbiyyetinde bulunduğu halde İtalya tâbiyyetini hâiz bir erkek ile izdivac eden kadın.

İkinci Madde: Madde-i sâbıkada mevzû'-ı bahs olan İtalya tebaaları ahvâl-i şahsiyelerine göre idare edilirler ve ol bâbdaki kavânin mücebince hukuk-ı siyasiye ve şahsiyeden istifade ederler. Bunların kurâ-yı berriye ve bahriyeye ve müstemlekâta ve ticaret-i bahriyeye aid hizmetler teklif ve taleb eylemelerine ve müstemlekât dairesinde icrâ-yı vazife ve memûriyet etmelerine müsâade olunur.

Üçüncü Madde: Trablusgarb'da ve Bingazi'de mukim olan umûm Müslümanlar aksi sâbit oluncaya kadar İtalya tebaasından addolunup evvelki maddede gösterilen şerâitden müstefid olurlar.

Bend-i sâbıkın fıkra-i evvelisi mücebince kendilerine bahş olunan müsâadâtıdan istifade etmekde olan veya bu istifadesi bilâhare kat' edilen kimselerin başka bir tâbiyet iddiasında bulunmaları câiz değildir.

Dördüncü Madde: İtalya tebaaları irâde-i kralî ile müsâade-i mahsûsa istihsâl etmeden ikametgâh-ı zâtîlerini haricde muhâfaza etmek veya oraya nakl eylemek sûretiyle ecnebi tâbiyet ve mahmîliğini ihrâz edemezler. Bu gibiler Trablusgarb ve Bingazi'de veyahud krallığın sâir müstemlekâtında tekrar bi'l-fiil isbât-ı vücud etdikleri zaman bu sıfatlarını zâyî' etmiş olurlar.

Beşinci Madde: 13 Haziran 1912 tarihli ve 555 numaralı kanunun mantûku mücebince İtalya tâbiyetini ihrâz edebilmek ve bu sıfata mahsûs olan müsâadât ve imtiyazâtıdan istifade eyleyebilmek için Trablusgarb ve Bingazi'de müddet-i ikamet 5 Kanun-ı evvel [1]911 tarihinden sonra bed' ve güzerân etmesi lâzım gelir.

Altıncı Madde: İşbu irâde derhal mer'ıyyü'l-icrâ olacaktır. Hükümetin mührüyle müveşşah olan işbu irâdenin İtalya Krallığı'nın mecmû'a-i kavânin ve evâmirine ilave ve ilhakını ve ahkâmının infaz edilmesini ve etdirilmesini emr ederiz.

Roma 6 Nisan [1]913

Vittorio Emanuele
Giolitti
Bertolini

HR. HMF. İŞO, 206/32

منبع موزول فی خزانه مصارف غیر ملحوظ تریقه نه و وی اقصا این
ایضا بالاده بیانه اولنامه بخاری دیوندره ماعدا طرابلس غلبه عامه بردهم دیوبه ولوب بزورده برآید - دفع اولدره مراجعات نظام
اصحاب روی لازم کلمه امانات الیه مخلصات امانتده و توبه ایلمه اولدره بجهه نه که معاشانه عبادت اولدره و دیوندره
معاشانه عامه و مقدار خزانه نیک بوی اولریقه قناعت حاصل اولریقه حوتده علی اصول واره لری بزوردره ~~خزانه~~
~~نظام~~ و امانات و مخلصات اخیریه کلمه بزورده مال هذوزوز عینا محفوظ اولدره امانت قبیلده ولوب مال خود
نیزه اوغاسده طرلاقی موزول بلا صخ و توضیح حیا عهده حکومت ضامن ترتیب ایچیه هکی جنده امانات مدلوله و نه ابادی اعصار
فیدرت نظیمه و قادی نه محل کوبیده ماسه و فقط دوچار نیت و غارت اولمایانه امانات و ارب املک ده عینا حکم اولریقه
حاله بر لایق مصارف غیر ملحوظ تریقه نه اول و ایضا لزومست جوابا نفرت مال ایله - عامی نکر قلده

22

[illegible]

TRABLUSGARB VE BİNGAZİ'YE AİT HAZİNE BORÇLARININ HAK SAHİPLERİNE ÖDENMESİ

Trablusgarb ve Bingazi'de kaime-i nakdiye ve maaş bedeli olarak halka ve memûrlara ödenmesi gereken Hazine borçlarının Maliye Nezâretince tesviyesi

سداد ديون الخزانة الخاصة بطرابلس الغرب وبنغازي إلى أصحابها
قيام وزارة المالية بتسوية ديون الخزانة المستحقة للأهالي والموظفين في طرابلس الغرب وبنغازي على
شكل أوراق نقدية ومعاشات.

[1914 / 25 Ocak / يَنَآيِر]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

27 Safer [1]332/13 Kanun-ı sâni [1]329

Hulâsa-i Meâli

Trablusgarb ve Bingazi düyûnunun sûret-i tesviyesi hakkında bazı ifadâtı hâvi Maliye Nezâreti'nden vârid olan 13 Kanun-ı sâni [1]329 tarihli tezkire okundu.

Kararı

Tezkire-i mezkûrede der-miyân olduğu vechile **Evvelâ** Bingazi'de Enver Paşa tarafından mevki'-i tedavüle vaz' olunan kavâim-i nakdiyeden ihrâk edilemeyen mikdarının kıymeti üç yüz on dört bin yedi yüz altmış beş gurus altmış santimden ibaret olduğundan ve bundan Tobruk kasasında bulunan tahminen beş yüz liralık mikdarının yağmaya uğradığı ma'a-hâzâ bunun yağma edilmiş olması ashâb-ı matlûbun haklarını ibtal edemeyeceğinden binâen ellerinde kavâim-i nakdiye bulunanların Hazine'ye ibrâz eylemeleri için altı ay müddet tayiniyle bu müddet zarfında mürâaat edeceklerine matlûblarının maliye masârif-i gayr-i melhûza tertibinden tesviyesi ve hitâm-ı müddetden sonra vuku' bulacak mürâaatın kabul edilmemesi münâsib görülmüşdür.

Sâniyen bu düyûndan bir kısmı kavâim-i nakdiye mukâbili ve mübâyaa edilen erzak vesâire bedeli ve karzen alınan mebâlig için verilmiş mezâbıt ve senedât-ı âdiye muhteviyâtıyla tayyare iânesi olub Bingazi evrak ve defâtir hesabiyesinin ber-vech-i muharrer kavâim-i nakdiye ile beraber yağmaya uğramış olması hasebiyle mezâbıt ve senedât-ı mezkû-

renin yağma olunan evrak miyânından ele geçirilmiş ve bedeli vaktiyle verilmiş olan istihkâklardan ma'dûd olub-olmayacağı malûm olmamasına binâen bu kabil senedâtın Harbiye Nezâretince ba'de't-tasdik bedelâtının kezâlik masârıf-ı gayr-i melhûza tertibinden ashâbına ve muhassaslarına te'diyesi tensîb edilmiştir.

Sâlisen matlûbât miyânında mutasarrıf ve kumandanlığın tensîbiyle mahalli Maârif Müdüriyeti'ni deruhde etmiş olan Yüzbaşı Kadri Efendi'nin mekâtibin hîn-i teftişinde sarf edip matlûbu bulunan bin iki yüz beş gurus olub bunun tesviyesi de Harbiye Nezâretince musaddak bulunmasına binâen meblağ-ı mezbûrun dahi Hazinece masârıf-ı gayr-i melhûza tertibinden tesviyesi iktizâ eder.

Râbi'an bâlâda beyân olunan Bingazi düyûnundan mâ'adâ Trablusgarb'a aid bir takım düyûn olub bunlar da bu ana kadar vâki' olan mürâcaata nazaran ashâbına reddi lâzım gelen emanât ile muhallefât esmânından ve tesviye edilmemiş olan bazı seneler maaşâtından ibaret olduğundan düyûnât-ı mezkûrede maaşâta aid mikdarın Hazinenin borcu olduğuna kanaat hâsıl olduğu sûrette ale'l-usûl daireleri bûdçelerinden tesviyesi ve emanât ve muhallefât akçelerine gelince bunlardan Mal sandıklarında aynen mahfûz olanlar emanet kabilinden olub Mal sandıklarının nehbe uğramasından dolayı bunların bilâ-sun' ve taksîr ziyâ'ından hükûmete zaman terettüb etmeyeceği cihetle emanât-ı mezkûreden eyâdi-i iğtisâba geçenlerin tazmin ve tediyesine mahal görülememiş ve fakat dûçâr-ı nehb u gâret olmayan emanât var ise onların da aynen mümkün olduğu halde bedellerinin masârıf-ı gayr-i melhûza tertibinden edâ ve ifâsı lüzûmunun cevaben nezâret-i müşârunileyhâya iş'ârı tezekkür kılındı.

Meclis-i Vûkelâ azâlarının imzaları

MV, 184/63

مرابلس غرب وبنغازی اهلایسنده اولوب ممالك
عمانیة بولمالارک اقلری مدتیة عمالیة تبعی
عداقلری

الحاکم
الایطالیائی
قائم مقام
نومرو
۳۸

۲۲ تشرین اول سنه ۳۲۹ تاریخلی و ۴۰۳۷ نومرولو تحریرات عمومییه ذیلدر ایقاع جرم ایدن طرابلسلیرک ایتالیا
قونسولسخانه لرینه تسلیمی ایچون بعض محالرده مراجعات وتشبهات وقوعی استخبار ایدلسی اوزرینه نظر حکومت سینه ده
اجزاء ممالك عثمانیه دن بولمق صفتی غائب اتمیرک بر ولایت مختاره شکنده بولان طرابلس غرب وبنغازی اهلایسنک تبعه
عثمانیه دن عدلیه حقارنده آکا کوره معامله ایفاسنده تردد ایدلامسی ایچون بر قرار اتخادی وجوبی متضمن صدارت عظمایه
تقدیم قلان تذکره مجلس مخصوص وکلاده لدی المطالع طرابلس غرب وبنغازی اهلایسندن اولوب ممالك عثمانیه ده بولمالارک
اقامتلی مدتیة عمالیة تبعی عد اولملری لازم کله چکندن آکا کوره معامله لازمته نک ایفاسی ایلانذ کر خارجیه نظارت
جلله سنه تبلیغات اجرا قلندی جواباً باتذکره سامیه تبلیغ بیورلمشدر قرار واقع وجه ایله ایقای معامله یه اعتنا اولمسی تعمیماً
تبلیغ اولتور اقدم . س حادی الاول سنه ۳۳۲ و س مارت سنه ۳۳۰ داخلیه ناظرلی نامه
مستشار

موصوفه شاد و سکا
۲۹

TRABLUSGARB VE BİNGAZİ HALKINA OSMANLI TEBAASI MUAMELESİ YAPILMASI

Trablusgarb'ın Osmanlı Devleti'ne bağlı muhtar bir vilâyet olması sebebiyle İtalya konsoloshanelerine teslimi istenen bazı Trablusgarb ve Bingazili suçlular hakkında Osmanlı tebaası muamelesi yapılmasına dair

اعتبار أهالي طرابلس الغرب وبنغازي من الرعايا العثمانيين

حول إجراء معاملة منح الجنسية العثمانية في حق بعض المذنبين من أهالي طرابلس الغرب وبنغازي والمراد تسليمهم للقنصليات الإيطالية، وذلك باعتبار أن طرابلس الغرب ولاية ذات حكم ذاتي تابعة للدولة العثمانية.

[31 Mart / مارس 1914]

Bâb-ı Âli
Dahiliye Nezâreti
Kalem-i Mahsûs
Numara 38

Mahrem

Trablusgarb ve Bingazi ahalisinden olub Memâlik-i
Osmaniye'de bulunanların ikametleri müddetince
Osmanlı tebaası addolunmaları

23 Teşrîn-i evvel [1]329 tarihli ve 438 numaralı tahrirât-ı umûmiyeye zeyldir.

İkâ'-ı cürm eden Trablusluların İtalya konsoloshanelerine teslimi için bazı mahallerde mürâcaat ve teşebbüsât vuku'u istihbâr edilmesi üzerine nazar-ı Hükümet-i Seniyye'de eczâ-i memâlik-i Osmaniye'den bulunmak sıfatını gâib etmeyerek bir vilâyet-i muhtare şeklinde bulunan Trablusgarb ve Bingazi ahalisinin tebaa-i Osmaniyyeden addiyle haklarında ona göre muamele ifâsında tereddüd edilmemesi için bir karar ittihâzı vücûbunu mutazammın Sadâret-i Uzmâ'ya takdim kılınan tezkire Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'da lede'l-mütâlaa Trablusgarb ve Bingazi ahalisinden olub Memâlik-i Osmaniye'de bulunanların ikametleri müddetince Osmanlı tebaası addolunmaları lâzım geleceğinden ona göre muamele-i lâzımının ifâsı bi't-tezekkür Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne tebligât icrâ kılındığı cevaben bâ-tezkire-i sâmiye tebliğ buyrulmuştur. Karar-ı vâki' vechile ifâ-yı muameleye itinâ olunması ta'mimen tebliğ olunur efendim.

Fî Cemâziyelevvel sene [1]332 ve fî 18 Mart [1]330

Dahiliye Nâzırı nâmına
Müsteşar
[Mühür]

DH. HMŞ, 22/85

OSMANLI DEVLETİ'NİN TRABLUSGARB'DA ASKERÎ KUVVETİNİ ARTTIRMAYA ÇALIŞTIĞI İDDİALARI

Antlaşmaya aykırı olarak Osmanlı Devleti'nin Trablusgarb'da askerî kuvveti artırmaya çalıştığına, para, mühimmat ve subay gönderdiğine dair İtalyan iddialarının gerçeği yansıtmadığına dair Erkan-ı Harbiye Reisi Enver Paşa'nın açıklamaları

مزاعم بقيام الدولة العثمانية بزيادة قوتها العسكرية في طرابلس الغرب
تصريحات أدلى بها أنور باشا رئيس الأركان الحربية حول مزاعم الإيطاليين بأن الدولة العثمانية تقوم
خلفاً للمعاهدة بزيادة قوتها العسكرية في طرابلس الغرب وترسل الأموال والعتاد والضباط إلى هناك إنما
هي ادعاءات تجافي الحقيقة.

[13 Ocak / يَنَآيِر 1914]

Umûm Erkân-ı Harbiye Dairesi

Üçüncü Şubesi

1861

*Hulâsa: Trablusgarb ve Bingazi'ye gönderildiğ
iddia olunan zâbit ve mühimmât hakkında*

Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne

Mahrem

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Umûr-ı Siyasiye Müdüriyet-i Umûmiyesi ifadesiyle muharrer fî 9 Kanun-ı evvel [1]329 tarih ve 1038/40383 numaralı tezkire-i devletlerine cevaben muharrer fî 14 Kanun-ı evvel [1]329 tarihli arîza-i âcizî zeylidir.

İtalya sefâretinden verilen fî 1 Kanun-ı evvel [1]913 tarihli ve 193 numaralı takrîrin mevzû'u esasen üçe ayrılır:

1-Hükümet-i Seniyye'nin Bingazi ve Trablusgarb'daki kuvve-i mukâvemeyi takviye etmek emelinde olduğu hakkındaki zehâb,

2-Bu maksadla esliha-i mühimmât ve paranın gönderilmesi,

3-Zâbitân gönderilmesi.

Birinci maddedeki isnâdât asâr-ı fiiliyesiyle mecrûhdur. Çünkü Trablusgarb ve Bingazi cihetindeki kuvâ-yı asliyenin kâffesi celb edilmiş, hatta Bingazi'nin tahliyesi esnasında urbân ile muharebeye dahi mecburiyet hâsıl olarak bir Osmanlı zâbitiyle bir kısım efrâdın ve urbân tarafından birçoklarının ziyâ'ını mûcib olmuştur. Yalnız Bingazi cihetinde müfrez bulunduğundan dolayı kısım-ı külliye iltihâk etmek üzere hareketde urbân tarafından dûcâr olduğu ve mukâvemeti bertaraf etmeğe kuvveti kifâyet edemeyerek bi'z-zarur urbân tarafından tevkîf edilen kırk kişilik bir müfreze kalmıştır.

İkinci madde: Mebhûs silah ve cephânenin irsâli keyfiyeti kat'ıyyen gayr-ı vâridir. Abdülkadir nâmındaki şahsın kaçakçılıkla ma'rûf ve Beyrutlu olmasından dolayı müdde-iyât-ı vâkı'anın musanna' ve şüphe üzerine müretteb bir şey olduğu anlaşılmaktadır. Delil-i maddîsi olmayan mer'ıyyât-ı mücerrede ise mecrûhdur.

Taraf-ı hükümetden zâbitan gönderilmesi hakkındaki *üçüncü madde* ise külliyyen gayr-ı vâkı'dir. Harbiye Nezâreti tarafından emre müsteniden hiçbir zâbit veya Bingazi'deki kuvve-i müdafaayı takviye edecek hiçbir şahıs gönderilmemiştir. Ancak Harbiye Nezâreti bütün milletin vicdanına hâkim ve teşebbüsât-ı şahsiyesine mâni' olamaz. Orduya mensub bir zâbit firar edebilir. Fakat bi't-tabi' bu zâbitin maksadı ve cihet-i azîmeti keşfedilemez veyahud bir zâbit istifa edebilir ve hatta memleketi olan Trablus'a gideceğinden bahsile usûl dairesinde pasaport dahi alabilir. Fakat hükümet bu zâbite "Senin niyetin şu veya bu olmak ihtimali vardır" diye onu tevkîf edemez. Vaktiyle orduya mensub iken el-yevm Bingazi'de bulunan zâbitândan bazıları Aziz Ali Bey müfrezesinin avdeti esnasında iltihâk edemeyip urbân elinde kalmıştır. Bunlardan mâ'adâ kıtaâtından firar etmiş birkaç zâbit daha vardır ki onların o havalide bulunup bulunmadıkları meçhuldür. Hatta bunlardan bir kısmının İtalya cihetine iltihak ile bazı memûriyet-i mahsûsa-i müsellehada istihdam edilmekte oldukları da müstahberdir.

İtalya sefâretinin takrîrinde isimleri muharrer zâbitânın mensub oldukları kıtaât-ı asliye zikredilmediğinden ve ordularda isimleri birbirine benzeyen pek çok zâbit bulunduğundan doğrudan doğruya isim üzerine taharriyât icrâsı neticesiz görülmüştür. Ancak kıt'asından gaybûbet etmiş bazı zâbitân ile işbu esâmi mukâbele edildiğinde bir isim tevâfuk etmiştir. Bu da Mülâzım Necib Efendi'dir ki Aziz Ali Bey Müfrezesi'yle avdetle İskenderiye'ye geldikten sonra orada yerlilerin teşvikiyle tekrar avdet etmiş idi. Mûmâileyhin kaydı terkîn edilmiştir. Bu zâbitden mâ'adâ orada bulunması muhtemel ve kıt'asından gaybûbeti Harbiye Nezâreti'nce malûm olanların esâmisi ber vech-i âti ta'dâd olunur.

1-Süvari Mülâzım-ı evveli Mehmed Fuad Efendi ibn-i Şeyh Salim. Mûmâileyh kıt'asından firar etmiştir.

2-Süvari Mülâzım-ı evveli Hüseyin Kâmil Efendi ibn-i Mahmud. Sırt havalisinde müfrezede iken kıt'asını terkle firar etmiştir.

3- Süvari Mülâzım-ı evveli Süleyman İzzet Efendi ibn-i Şeyh Mahmud İzzet. Kıt'asını terk ile firar etmiştir.

4- Süvari Mülâzım-ı evveli Salih Münir Efendi ibn-i Hacı Ali. Firar etmiştir.

5- Piyade Mülâzım-ı evveli Mehmed Rıfat Efendi ibn-i Halife. Firar etmiştir.

6- Piyade Yüzbaşı Zâviyeli Mehmed Zeki Efendi. Firar etmiştir.

7- Piyade Trablusgarblı Mehmed Tahir Efendi. Firar etmiştir.

8- Piyade Mülâzım-ı sâni Trablusgarblı Mehmed Efendi ibn-i Ahmed. Kıt'asını terk ile Trablusgarb şehrine firar eylemiştir.

9- Tüfenkci Ustası Trablusgarblı Hacı Salim Efendi. Mezûnen Trablusgarb'da kalmış idi. Bir daha avdet etmediğine binâen kendisi Muhakemât Dairesi'ne verilmiştir.

10- Doktor Yüzbaşı Abdüsselam Efendi. Mûmâileyhin firarıyla İskenderiye'de ticaretle meşgul olduğu haber alınmakla kendisi Muhakemât Dairesi'ne verilmiştir.

İşbu gaybûbet eden zâbitânın kayıtları terkîn edilmiştir ve bunların Şeyh Sünûsi hazretleri maiyyetinde mi yoksa İtalya hükûmeti hizmetinde mi veyahud başka bir memleketde mi bulundukları ve el-yevm ber-hayat olub-olmadıkları meçhuldür. Ancak Mısır havalisinde İtalya hükûmetinin ücretle istihdam eylediği muhbirlerin temâdî ve temin-i menfaatleri için "filan gün filan vapurdan şu isimde bir zâbit çıktı, Bingazi'ye gitdi" gibi hayâli raporlar tanzim ile esassız ihbarâtda bulunmuş olmaları pek muhtemeldir. Bu gibi tazyikât ve kîl ü kâle inanmamak için Hükümet-i Seniyye'nin âsârıyla meşhûd ve silsile-i vekâyi' ile müsbit hüsn-i niyeti ve Lozan Muâhadesi'ne kemâl-i sadakati şâyân-ı zikirdir ve her türlü tereddüdlere izâleye kâfidir. Ahvâl-i ma'rûzanın sûret-i münâsibede İtalya Hükûmeti'ne iblâğı menût-ı müsâade-i celîle-i Nezâret-penâhileri olduğu ma'rûzdur. Ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 15 Safer [1]332 ve fî 31 Kanun-ı evvel [1]329

Harbiye Nâzırı
Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reîsi
Enver

رئیس هیئت
 نائب السط
 و زمامده
 و زمامده

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

ŞEYH AHMED ŞERİF SÜNÛSÎ PAŞA'YA TRABLUSGARB VE BİNGAZÎ NÂİBÜSSULTANÎ UNVANI VERİLMESİ

Savaş sırasındaki hizmetleri ve sadakatından dolayı Şeyh Seyyid Ahmed Şerîf Sünûsî Paşa'ya Trablusgarb ve Bingazi Nâibüssultanî unvanı verildiğine dair Meclis-i Vükelâ kararı

منح لقب "نائب السلطان على طرابلس الغرب وبنغازي" للشيخ أحمد الشريف السنوسي باشا
قرار من مجلس الوكلاء (الوزراء) بمنح لقب نائب السلطان على طرابلس الغرب وبنغازي للشيخ أحمد
الشريف السنوسي تقديراً لمساعدته الجليلة وإخلاصه أثناء الحرب.

[22 Haziran / يُونِي 1916]

Mazbata

20 Şa'ban [1]334 / 8 Haziran [1]332

İtalya Muharebesi'nde ve harb-i hâzırda mesbûk olan hıdemât ve mücâhedât-ı bereket-dîdesine ve makam-ı celîl-i Hilâfet-penâhîlerine derkâr bulunan sadakat ve merbûtiyet-i râsihasına binâen devletlû Şeyh Seyyid Ahmedü's-şerîf es-Sünûsî Paşa'ya Trablusgarb ve Bingazi havalisi Nâibü's-sultanî unvanının tevcihi meclis-i âcizânemizce bi't-tezekkür bu bâbda kaleme alınan irâde-i seniyye lâyihası arz ve takdim kılınmakla kâtibe-i ahvâlde.

İrâde-i Seniyye

Şeyh Seyyid Ahmed eş-Şerîf es-Sünûsî Paşa'ya Trablusgarb ve Bingazi havalisi nâibü's-sultanî unvanı Meclis-i Vükelâ kararıyla tevcih olunmuştur.

Bu irâde-i seniyyenin icrâsına Sadâret memûrdur.

MV, 243/55

REFERANSLAR

A. DVNS. MHM. d/Divân-ı Hümâyûn Mühimme Defterleri	
A. DVNS. MHM, 3/579	A. DVNS. MHM, 10/14
A. DVNS. MHM, 10/5	A. DVNS. MHM, 112/380
A. DVNS. MHM, 14-2/1532	A. DVNS. MHM, 150/733
A. DVNS. MHM, 150/759	A. DVNS. MHM, 150/941
A. DVNS. MHM, 18/306	A. DVNS. MHM, 21/526
A. DVNS. MHM, 21/527	A. DVNS. MHM, 22/163
A. DVNS. MHM, 22/164	A. DVNS. MHM, 22/430
A. DVNS. MHM, 23/698	A. DVNS. MHM, 28/29
A. DVNS. MHM, 3/578	A. DVNS. MHM, 35/360
A. DVNS. MHM, 36/226	A. DVNS. MHM, 36/941
A. DVNS. MHM, 39/436	A. DVNS. MHM, 40/342
A. DVNS. MHM, 42/344	A. DVNS. MHM, 44/287
A. DVNS. MHM, 47/416	A. DVNS. MHM, 52/665
A. DVNS. MHM, 61/34	A. DVNS. MHM, 62/371
A. DVNS. MHM, 67/61	A. DVNS. MHM, 7/250
A. DVNS. MHM, 70/109	A. DVNS. MHM, 73/1079
A. DVNS. MHM, 73/1089	A. DVNS. MHM, 78/1806
A. DVNS. MHM, 80/1296	A. MKT. MHM, 745/47
A. MKT. MHM/Sadâret Mektubi Kalemi Mühimme	
A. MKT. MHM, 745/47	
BEO/Bâb-ı Âli Evrak Odası	
BEO, 3722/279103	BEO, 3948/296054
BEO. AYN. d/Ayniyât Defterleri	
BEO. AYN. d, 914-s. 2	BEO. AYN. d, 914-s. 20
BEO. AYN. d, 914-s. 26	BEO. AYN. d, 914-s. 54
BEO. AYN. d, 915-s. 2	BEO. AYN. d, 915-s. 11
BEO. AYN. d, 915-s. 128	BEO. AYN. d, 915-s. 14
BEO. AYN. d, 915-s. 14	BEO. AYN. d, 915-s. 155
BEO. AYN. d, 915-s. 157	BEO. AYN. d, 915-s. 170
BEO. AYN. d, 915-s. 2	BEO. AYN. d, 915-s. 22
BEO. AYN. d, 915-s. 22	BEO. AYN. d, 915-s. 23
BEO. AYN. d, 915-s. 23	BEO. AYN. d, 915-s. 24
BEO. AYN. d, 915-s. 25	BEO. AYN. d, 915-s. 29
BEO. AYN. d, 915-s. 29	BEO. AYN. d, 915-s. 29
BEO. AYN. d, 915-s. 3	BEO. AYN. d, 915-s. 30
BEO. AYN. d, 915-s. 32	BEO. AYN. d, 915-s. 32
BEO. AYN. d, 915-s. 38	BEO. AYN. d, 915-s. 39

BEO. AYN. d, 915-s. 4	BEO. AYN. d, 915-s. 44
BEO. AYN. d, 915-s. 45	BEO. AYN. d, 915-s. 45
BEO. AYN. d, 915-s. 49	BEO. AYN. d, 915-s. 76
BEO. AYN. d, 915-s. 8	BEO. AYN. d, 915-s. 9
BEO. AYN. d, 916-s. 20	BEO. AYN. d, 916-s. 21
BEO. AYN. d, 916-s. 21	BEO. AYN. d, 916-s. 27
BEO. AYN. d, 916-s. 28	BEO. AYN.d, 916-s. 25
C/Cevdet	
İktisat	
C. İKTS, 1327	
Sıhhiye	
C. SH, 497	
DH/Dahiliye	
Hukuk Müşavirliği	
DH. HMŞ, 22/85	
İdare	
DH. İD, 56-1/38	
Muhaberat-ı Umûmiye İdaresi	
DH. MUİ, 55-1/42	
Siyasi Kısım	
DH. SYS, 34/5_23-26	DH. SYS, 34/5_24
DH. SYS, 34/5_27-28	DH. SYS, 34/5_27-28
DH. SYS, 34/5_67-71	DH. SYS, 75-4/1-4_3
DH. SYS, 75-4/1-4_5	DH. SYS, 75-4/1-5_11
DH. SYS, 75-4/1-5_2	DH. SYS, 75-4/1-5_32
DH. SYS, 75-4/1-5_48, 41	DH. SYS, 75-4/1-5_62
DH. SYS, 75-4/1-5_9	DH. SYS, 75-4/1-6_54-56
DH. SYS, 75-4/1-6_72	DH. SYS, 75-15/1-11
HAT/Hatt-ı Hümayûn	
HAT, 364/20161-H HAT 457/22537	HAT, 465/22790
HR/Hariciye	
İstişare Orası	
HR. HMŞ. İŞO, 116/10 HR. HMŞ. İŞO, 193/17	HR. HMŞ. İŞO, 206/32
Siyasi	
HR. SYS, 1530/23	HR. SYS, 1530/32
HR. SYS, 1530/29	HR. SYS, 1531/13
HR. SYS, 1531/1	HR. SYS, 1531/25
HR. SYS, 1531/20_5-6	HR. SYS, 1531/39

HR. SYS, 1531/34 HR. SYS, 1531/43 HR. SYS, 1531/36	HR. SYS, 1531/41 HR. SYS, 1531/73 HR. SYS, 1536/1_23
HR. SYS, 1531/6 HR. SYS, 1536/1_147 HR. SYS, 1536/1_33 HR. SYS, 1542/2_20, 21 HR. SYS, 1551/2 HR. SYS, 1559/1	HR. SYS, 1542/1_59 HR. SYS, 1551/1 HR. SYS, 1555/5_61-66 HR. SYS, 1559/1_23-24 HR. SYS, 1579/2_31, 39, 44, 45 HR. SYS, 1559/2_95-96
İ/İrade	
Askeri	
İ. AS, 59/54	
Dahiliye	
İ. DH, 111/5620 İ. DH, 1268/99691 İ. DH, 307/19523 İ. DH, 1218/95393	İ. DH, 1042/81970 İ. DH, 1231/96451 İ. DH, 255/15713
Hariciye	
İ. HR, 337/21816	
Hususi	
İ. HUS, 174/18 İ. HUS, 96/58_1	İ. HUS, 39/13 İ. HUS, 96/58_2-4
Meclis-i Umûmi	
İ. MLU, 6/8	
Meclis-i Mahsûs	
İ. MMS, 37/1512 İ. MMS, 42/1708	İ. MMS, 38/1567 İ. MMS, 67/3132
Meclis-i Vâlâ	
İ. MVL, 222/7529	İ. MVL, 532/23853
Taltifât	
İ. TAL, 237/34 İ. TAL, 274/9	İ. TAL, 249/69
Ticaret ve Nafia	
İ. TNF, 6/12	İ. TNF, 9/36
MF. /Maârif Nezâreti	
Mektubi Kalemi	
MF. MKT. 1151/1	
MV/Meclis-i Vûkelâ	
MV, 139/43	MV, 140/40

MV, 139/90	MV, 142/54
MV, 140/55	MV, 154/43
MV, 152/40	MV, 154/93
MV, 154/72	MV, 160/21
MV, 159/44	MV, 162/14
MV, 161/40	MV, 173/10
MV, 168/36	MV, 243/55
MV, 184/63	MV, 97/53
MV, 90/12	
ŞD/Şûrâ-yı Devlet	
ŞD, 1225/10	

İNDEKS

الكشاف

A

Abdi Paşa

Meclis-i Maârif Reisi, 131, 419

Abdullah Paşa,

Maraş mutasarrıfı, 253, 254

Abdurrahman

Bingazi meclis azâsı, 177

Maliye Nâzırı, 543

Abdülcelîl, 536

Abdülhalim

Adliye Nâzırı, 543

Abdüssamed, 536

Abdüssamed tepesi, 536

Abdüsselam Efendi

Doktor Yüzbaşı, 575

Acilat kazâsı, 386, 418

Adalar Denizi, 550, 551

Aden, 224

Afrika, 120, 336, 351, 352, 365, 429

Afrika-yı şimâli, 474, 427

Ağriboz, 36

Ahi Çelebi

Bosna kadısı, 125

Ahmed

Dergâh-ı Muallâ Kapucıbaşılarından, 99

Ahmed Cevdet Efendi

Parola memûru, 177

Ahmed İzzet

Trablusgarb Valisi, 145

Ahmed Rahîs, 379

Ahmed Rasim Paşa

Trablusgarb Valisi, 307

Ahmed Reis

Trablusgarb tüccarından, 104

Ahmed Tefik

Hariciye Nâzırı, 390

Ahmet İzzet

Trablusgarb Valisi, 148

Akabe, 195

Ali, 167

Beylerbeyi, 36, 37, 73

Ali,

kapudân, 69

Ali Bey

Fizan Mutasarrıfı, 53, 277, 283, 379

Ali Cevad

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî, 402

Ali Efendi

Trablusgarb Şeyhü'l-beledi, 183

Ali Fuad, 261

Ali Rıza, 228, 247, 292, 301

Almanya, 301, 487

Amerika matbuâtı, 487

Anadolu hududu, 116

Antuvan Tortil

Fransa kapudânlarından, 111

Arablar, 295, 494, 496, 497

Asâkir-i Nizâmiye, 187, 227, 229, 263

Asâkir-i Osmaniye, 494, 561

Avkîr urbânı, 195

Avrupa, 115, 116, 119, 233, 273, 290, 330, 423, 503, 551

Avrupa devletleri, 116, 118, 119, 224, 551

Avrupa diyârı, 118

Avrupa efkâr-ı umûmiyesi, 503

Avrupa konferansı, 552

Avrupa matbuâtı, 487

Avrupalılar, 496

Avusturya/lı, 115, 117, 118, 119, 120, 487

Avusturya Konsoloshânesi, 164, 225

Ayn-ı Şehâd, 259, 267

Ayn-ı Zara, 501

Aziz Ali Bey, 574

Aziz Paşa

Eski Kıbrıs Mutasarrıfı, 257

Aziziye kasabası, 175, 418

B

Bâb-ı Âli, 115, 207, 209, 210, 213, 226, 227, 319, 377, 339, 352, 356, 402, 419, 429, 432, 436, 447, 448, 449, 459, 460, 465, 474, 476, 477, 486, 493, 519, 551, 552

Bağru, 352

Bahr-i Gazal, 351, 353

Bahr-i Sefîd, 109, 116, 117, 123, 224, 281, 345, 375

Bahriye Nezâreti, 229, 233, 265, 279, 281

Balkanlar, 557

Bank di Roma, 425, 495, 497

Bank vapuru, 460

Beç, 115, 116

Beç mükâlemesi, 120

Behram Ağa

Bingazi Sancağı Kaymakamı, 156

Beraasa kaymakamlığı, 259, 267

Berberiler, 495

Berlin, 487

Berlin Sefâreti, 301, 486

Bersis Kazâsı, 195

Besim

Trablusgarb Vali Vekili, 459, 465

Vali Vekili

Beşiktaş, 311

Beyrut, 574

Bilâd-ı Sudaniye, 225

Bingazi, 128, 156, 169, 171, 173, 177, 179, 181, 183, 185, 187, 189, 193, 195, 207, 215, 216, 219, 226, 227, 228, 232, 237, 241, 253, 254, 257, 259, 263, 265, 267, 269, 275, 279, 281, 285, 310, 329, 393, 399, 407, 429, 460, 474, 475, 476, 477,

481, 486, 499, 503, 504, 509, 512, 515, 525, 528, 529, 531, 541, 542, 550, 551, 552, 557, 558, 564, 565, 568, 569, 571, 573, 574, 575, 577

Bingazi limanı, 227, 241, 281

Bolaka

Françe seffinesi, 112

Bonaparta, 116

Borku, 351, 352

Bornu, 225, 330, 331, 352

Bumbe, 181, 227, 229, 233, 239

Bursa Emvâl Sandığı, 137

Bursa meclisi, 137

C-Ç

Cafer

Trablusgarb Beylerbeyisi, 36, 39, 41, 81

Cebel mutasarrıflığı, 299, 447

Cebel-i Garbî Sancağı, 439

Cekbub, 558

Celahi

Tunuslu kabile, 299

Ceneral Kanva, 494

Cerbe, 41, 47, 97

Cerbe reâyâsı, 47

Cezayir/li, 36, 37, 42, 43, 51, 61, 65, 69, 70, 79, 99, 100, 109, 111, 116, 117, 118, 119, 120, 123, 225, 235, 271, 316, 412

Cezayir-i Seb'a, 119

Cozepe Volpi, 553

Curnale di Sicilya Gazetesi, 303

Çad, 336

Çad Gölü, 351, 352

Çuka adası, 112

D

Dahiliye Nezâreti, 245, 296, 299, 303, 321, 334, 341, 342, 361, 385, 387, 393, 407, 409, 413, 415, 419, 421, 429, 432, 433, 436, 437, 439, 441, 443, 447, 448, 449, 451, 454, 455, 459, 460, 464, 465, 483, 499, 501, 507, 511, 521, 536, 543

Daily News gazetesi, 493

Daire-i Harbiye, 451

Daire-i Kavânîn ve Nizâmat, 166

Daire-i Sadâret, 449

Dâniş

Dahiliye Nâzırı, 543

Darfur, 351, 353, 429

Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî, 131, 132

Dârü'l-Hilâfet, 365

Darülaceze, 443

Defter Emaneti, 175

Deraliyye, 111, 112, 483

Dergam

Tunuslu kabile, 299

Derne, 187, 241, 399, 427, 436, 437, 481, 511, 524, 525, 531

Derne kasabası

Derne kazâsı, 187, 239, 524, 531

Derne vapuru, 460

Dersâadet, 112, 120, 125, 128, 137, 155, 157, 171, 179, 205, 207, 213, 265, 367, 386, 399, 460, 499

Devlet-i Aliyye, 104, 108, 111, 116, 117, 118, 119, 120, 145, 165, 166, 213, 226, 229, 235, 291, 292, 295, 301, 330, 337, 352, 353, 365, 372, 402, 413, 474, 476, 504, 542, 551, 552

Divân-ı Hümâyûn Beylikçiliği, 356

Divân-ı Hümâyûn Kalemî, 166, 167

Divân-ı Hümâyûn Kuyûd Odası Defâtiri, 356

Don Dole

Hacelye Kapudânı, 33, 39

Donanma Muâvenet-i Milliye Cemiyeti, 499

Dumelsan, 225

Dümdâr bölüğü, 507

Düvel-i Efrenciye, 117

Düyûn-ı Umûmiye, 552, 553

E

Ebniye Komisyonu, 246

Edhem Efendi

Mal Kâtibi refiki, 156

Edirne Vilâyeti, 269

Ekrem Beyefendi

Şûrâ-yı Devlet azâsından, 313

Elbe Cezîresi, 116

Emeksiz Mehmed Kapudân, 108

Emin Efendi

Trablusgarb Eyaleti Mal Başkâtibi, 155, 156

Emniyet Sandığı, 275

Emrullah

Maârif Nâzırı, 529

Encümen-i Mahsûs, 228

Encümen-i Mahsûs-ı Meşveret, 247, 273, 277

Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâ, 233, 241, 391

Endülüs Müslümanları, 36

Enver

Harbiye Nâzırı, 509, 521, 524, 557, 558, 559, 568, 575

Esad Paşa

Paris Sefîri, 301

Es-Seyyid Abdurrahman Nureddin

Adliye Nâzırı, 390

Es-Seyyid Mustafa Vehbi
Ticaret ve Nâfia Nâzırı, 390
Eşpanya, 37

F

Fas, 69, 120
Ferhad
Trablusgarb Mebûsu, 413
Ferid
Manyasî-zâde, 535
Ferid
Sadrazam, 391
Firevân, 49
Fizan, 49, 53, 95, 253, 351, 352, 353, 441,
447, 448, 449
Flora kıyıları, 104
Fosfor Mustafa Paşa, 329
France/Fransa, 111, 112, 123, 128, 144, 239,
271, 301, 333, 334, 351, 352, 353, 429
Fransa sefâreti, 285, 333, 334
Fransa seyyahları, 225
Fransız kumpanyası, 215
Fransızlar, 295, 296, 316, 320, 336, 337,
344, 433, 496
Frenk Katolik kilisesi
Bingazi'de, 169
Frenkler, 120

G

Gabriel
Hariciye Nâzırı, 543
Gadamus Sancağı, 235, 336, 337, 447
Galib Efendi
Kazâ-i selâse müdürü, 177
Galos kadısı, 85
Garb Ocakları, 115, 116, 118, 119, 120
Gaşır, 501

Gat, 277, 283, 336
Gazi Ahmed Muhtar
Meclis-i Ayân Reîsi, 528, 529
Sadrâzam, 543
Gido Fuzinato, 550, 553
Giolitti Bertolini, 565
Girid, 111, 112, 183, 224, 229, 233, 265,
281, 329
Girid limanları, 228
Giryan kazâsı, 386
Guyusep be Veylaka, 495

H

Hacalya, 39
Hâce Sadeddin, 77
Hacı Ahmed Paşa
Humus kaymakamı, 156
Hacı Mehmed Bey
Mısrate Kazâsı müderrisi, 156
Hacı Murad, 36
Hacı Salim Dağem Efendi, 310, 311
Hacı Salim Efendi
Tüfenkci Ustası, Trablusgarblı, 575
Hâfız Mehmed
Trablusgarb Valisi, 365, 385
Halil Rıfat
Kapudân-ı Derya, 123
Halil Rıfat bin İbrahim
Sadrâzam, 342
Hamid Bilâlî
Mühendis, 340
Hamza Efendi, 295, 296
Hanya, 111
Harbiye Nezâreti, 447, 451, 499, 504, 531,
539, 557, 569, 574

Hariciye Nezâreti, 286, 319, 336, 377, 407,
429, 432, 433, 437, 441, 447, 448, 464,
474, 477, 486, 493, 503, 525, 534, 561,
571, 573

Harput, 183

Hasan

Cezayir-i garb Beylerbeyi, 69

Hasan Ağa

Münşiye ve Sahil müdürü, 156

Hasan Beyefendi

Trablusgarb belediye reisi, 381

Hâseli Abdullah, 169, 173

Havz nâhiyesi, 418

Haydar

Trablusgarb Beylerbeyi, 61, 63, 69

Hazine-i Celîle, 137, 154, 155, 185, 187,
216, 246, 415, 443, 451, 455, 543

Hazine-i Hassa, 356

Hemam

Tunuslu kabile, 299

Hendek kapusu, 250, 340, 341

Hey'et-i Umûmiye-i Ayân

Heyet-i Ayân, 515, 529

Heyet-i Vükelâ, 564

Hıristiyanlar, 239, 295, 333

Hıttâ-i Mısriyye, 179, 216

Hızâne-i Âmire, 61

Hicaz, 120

Hidiviyet-i Celîle, 216

Humus, 156, 320, 507

Humus Kumandanlığı, 534

Hüdâvendigâr Eyaleti, 137

Hükümet-i Kraliye, 475, 477, 551, 552

Hükümet-i Osmaniye, 328, 333, 352, 364,
373, 394, 399, 401, 425, 474, 475, 476,
477, 487, 504, 519, 550, 551, 552, 558,
561, 571, 573, 575

Hükümet-i Yunaniye, 393, 394

I-İ

[İbrahim] Hakkı

Sadrâzam, 429

İbrahim

Şeyh[ü'l]-beled, 177

İbrahim Efendi

Tahrirât kâtibi refîki, 156

İdare-i Aziziye vapurları, 265

İngiliz/ler, 199, 320, 321, 493

İngiltere Devleti, 112, 115, 116, 224, 345,
351, 352, 353, 375, 377, 487

İngiltere elçisi, 112

İngiltere kapudânı, 111, 112

İngiltere konsolosu, 173, 261, 321

İngiltere seyyahları, 225

İngilterelü, 117, 119, 320

İsa

Cerbe kâyidi, 41

İskafander aleti

sünger avında yasak olan, 393

İskenderiye, 216, 460, 574, 575

İsmail Afîf, 167

İsmail Ağa

Binbaşı, 173

İsmail Efendi, 156

İsmet Efendi

Mal Kâtibi refîki, 156

İsmi, 116

İspanya, 33, 36, 39, 79

İspartogras

fabrika, 495

İstampa Gazetesi

Torin'de neşredilen, 496

İstanköy Cezîresi Limanı, 111, 112

İsviçre/liler, 447, 449

İsviçre heyet-i fenniyesi, 448, 449

İtalya, 103, 119, 261, 301, 320, 340, 373,
375, 377, 432, 433, 436, 474, 475, 486,
487, 494, 496, 497, 499, 503, 504, 511,
512, 517, 519, 524, 525, 531, 550, 551,
552, 557, 564, 565, 571, 574, 575, 577
İtalya heyet-i fenniyesi, 441, 447, 449, 451
İtalya sefâreti, 173, 401, 406, 474, 476, 477,
573, 574
İtalyan Fransiskan mektepleri, 437
İzak Fernandez
Bank di Roma vekili, 425
İzmir, 199
İzzet Paşa
Trablusgarb Valisi, 135, 145

K

Kabardo
İngiltere devleti tebaasından, 250
Kâbez sancağı, 83
Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ Reisi, 292
Kadri
Sadrazâm, 292
Kal'a-yı Tunus, 33, 39
Kaleönü, 459
Kâmil
Sadrâzam, 308
Kânem, 351, 352
Kanun-ı Esasi, 486, 529
Kapudân Paşa, 120
Kara Belle Efendi
Umur-ı Ecnebiye Tahrirât Müdürü, 203
Karadağ, 402
Katolik Kilisesi, 173, 307
Katolik mektepleri, 436
Katolik milleti, 239
Kazdağlı İbrahim
Trablus ocağı kapudânlarından, 109
Kerde, 175

Kılıç Ali, 69
Komandor Nişanı, 307
Konseya deta unvanı, 550
Kont de Rental, 487
Koriye dö Sera Gazetesi, 402
Kudüs-i Şerîf, 225
Kufra, 429
Kuloğlu, 131, 175, 364, 365, 379
Kuron Ditali Nişanı, 550
İtalyan nişanı, 550

L

Latin milleti, 285
Lebde Muhârebesi, 534
Legofet Bey, 167
Lisân-ı Arabî, 225
Livorno limanı, 226
Londra, 115, 116, 118, 353, 377, 487
Londra Cemiyet-i İslâmiyesi, 535
Londra sefâreti, 375, 377, 493, 503
Lord Dipiano Nişanı, 307
Lord Lansdown
İngiltere Hariciye Nâzırı, 377
Lord Rsensiloster Nişanı, 307
Lorenzo Falkon
İngiltere tebaasından, 496
Lozan, 553
Lozan Muâhededesi, 575
Lök Kazâsı, 179
Ludwig Astelrağ
İngiltere Başvekili, 120

M-N

Ma'saba kal'ası, 56
Maârif Nezâreti, 185, 201, 418, 419, 529
Mâbeyn-i Hümâyûn, 193, 361, 365, 375,
377

- Mağrib-i Zemîn beylerbeyi, 79
Mahmud Edhem, 167
Mahmud Faiz, 283
Mahmud Nedim
Vali-i Trablusgab, 164
Mahmud Şevket
Harbiye Nâzırı, 509, 517, 525
Maliye Nezâreti, 155, 171, 173, 175, 181, 185, 189, 199, 201, 203, 219, 237, 246, 248, 273, 415, 427, 443, 451, 454, 455, 499, 543, 568
Malta/lı, 33, 39, 119, 155, 183, 201, 215, 225, 261, 279, 295, 496
Manastır, 49
Mandorfa Körfezi, 179
Masârıfât Muhasebesi, 135
Matbuât-ı Ecnebiye Müdüriyeti, 303
Mecidî Nişânı, 173, 550
Meclis-i A'yan, 528, 529
Meclis-i Ahkâm-ı Adliye, 165, 166
Meclis-i Ma'âbir, 164, 165, 166
Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ, 253, 292, 316, 339, 413, 571
Meclis-i Mebûsân, 412, 515, 528, 529
Meclis-i Umûmî, 423, 543
Meclis-i Umûmi-i Vilâyet, 419
Meclis-i Vâlâ, 132, 135, 137, 145, 164, 166, 167, 169, 171, 175, 179, 183, 185, 189, 199, 201, 203
Meclis-i Vükelâ, 336, 337, 344, 368, 415, 421, 423, 425, 427, 439, 441, 443, 448, 451, 486, 499, 503, 504, 515, 519, 539, 561, 568, 569, 577
Medinetü'l-aziz, 259
Mehemmed
Trablusgarb Beylerbeyisi ve Dayısı, 93, 99
Mehmed Aziz, 135
Mehmed Besim, 167
Mehmed Bey
Zâviye-i Garbiye Müdürü, 205
Mehmed Celâleddin
Bahriye Nâzırı, 390
Mehmed Cemâleddin
Şeyhülislâm, 543
Mehmed Efendi
Binbaşı, 173
Mehmed Efendi
Piyade Mülâzım-ı sâni, Trablusgarblı, 575
Mehmed Efendi
Trablusgarb Defterdarı, 63
Mehmed Ferid
Sadrazam, 283, 390
Mehmed Fevzi
Evkâf Nâzırı, 543
Mehmed Fuad Efendi
Süvari Mülâzım-ı evveli, 574
Mehmed Han
Sultan Reşad, 529, 541, 543
Mehmed Kâmil
Şûrâ-yı Devlet Reîsi, 543
Mehmed Memduh
Dahiliye Nâzırı, 390
Mehmed Nabi Beyefendi, 550, 553
Mehmed Rıfat Efendi
Mal Kâtibi refîki, 156
Mehmed Rıfat Efendi
Piyade Mülâzım-ı evveli, 575
Mehmed Sâfi Efendi, 283
Mehmed Tahir Efendi
Trablusgarblı, 575
Mehmed Tevfik
Harbiye Nezâreti Müsteşar Vekili, 536
Mehmed Zeki Efendi
Piyade Yüzbaşı, Zâviyeli, 575

- Mehmed Zeki Efendi
Mektubî-i Maliye Kalemi, 135, 138
Memâlik-i Şahâne, 191, 352, 393, 394, 412, 418, 476, 551, 552, 571
Memduh
Dahiliye Nâzırı, 386
Memi Paşa, 81
Merakeş, 69
Meşrûtiyet, 412
Mevlanâ Şeyh Mehmed, 112
Mevludiye vapuru, 183
Mısır, 36, 49, 67, 179, 216, 235, 351, 352, 427, 429, 558, 575
Mısır Fevkalâde Komiserliği, 481, 353
Mısır Hidiviyeti, 226, 352, 353
Mısır Hilâl-i Ahmeri, 525
Mısır Telgraf İdaresi, 427
Mısrata Kazâsı, 156
Mısriyye, 179
Minzara, 501
Mislata kazâsı, 164, 165, 166, 167
Mora Sancağı, 63

Motina dö Meştalan
İstanbul'daki Fransız elçisi, 112
Mösyö Bismark, 225
Mösyö Cozepe Volpi, 550
Mösyö Fransis Mc Kolak, 493
Mösyö Misirî, 333
Mösyö Nahnikel, 225
Mösyö Perineti, 375
Mösyö Pietro Bertolini, 550
Mösyö Rudolf, 225
Mösyö Spayte, 334
Mösyö Teofil, 164, 165
Avusturya Konsoloshânesi Kançıları, 164, 166, 167

Muhâcirîn Nizâmnâmesi, 232
Muhâcirîn-i Çerâkise, 259
Muhakemât Dairesi, 575
Muhammed Bedri, 379
Muhammed el-Mazganî, 379
Muhammed Safır, 379
Muhammed Temîmi, 379
Murad Fuad
Mutasarrıf, 436, 460
Murad Paşa, 53, 87
Murzuk, 336
Museviler, 333
Mustafa,
Trablusgarb Eyaleti Valisi, 155
Mustafa,
Trablusgarb Mal Defterdarı, 59, 65
Mustafa Ağa
Sirt kazâsı müdürü, 156

Mustafa Efendi
Tercüman, 235
Mustafa Hayri, 138
Mustafa Reşid
Ticaret ve Nâfia Nâzırı, 543
Mustakim Efendi
Ticaret Meclis Reisi, 156
Mülkiye ve Maliye encümenleri, 529
Münşibe hatt-ı müdafaası, 536
Münşiye hurmalıkları, 536
Münşiye, 379
Müştak
Başkâtib, 528
Naci
Trablusgarb Mebûsu, 413
Nâfia Meclisi, 290
Nâfia Nezâreti, 166, 167, 215, 290, 291, 292, 356

Nâibü's-sultan, 543
Nalut, 336
Nâzım
Harbiye Nâzırı, 543, 559
Nazif Efendi, 125
Necib Efendi
Mülâzım, 574
Neş'et Bey
Trablusgarb Kumandanı, 501
Nevâhi-i Erbaa kazâsı, 454
Nezâret-i Celîle-i Maliye, 138
Niger mukavelesi, 351
Niger Nehri, 351
Nil havzası, 351
Nişân-ı Âlî-i Osmanî, 550
Nubehat istihkâmâtı, 531
Nureddin Efendi
Cebel-i garbiye Mal Kâtibi, 156
Nuri Bey
Erkân-ı Harbiye Reîsi, Binbaşı, 558

O-Ö-P-R

Orman ve Maâdin ve Ziraat Nezâreti, 423
Osmanlı karasuları, 394
Osmanlı kavânini, 564
Osmanlı mücâhidleri, 494
Osmanlı tebaası, 571
Osmanlı telgraf hattı, 427
Palermo şehbenderliği, 303
Papa, 307, 497
Paris, 116, 353
Paris gazeteleri, 377
Paris sefâret-i seniyyesi, 336, 351
Parma, 33
Perm Adası, 224
Perş
Fransa tüccarından, 128

Pertev Paşa, 36
Pietro Bertolini, 553
Poliçvera
İtalya posta vapuru, 406
Povancare
Fransa Reis-i vükelâsı, 519
Prens Bismark, 301
Prens Metternich, 118, 120
Avusturya Başvekili, 115
Prusya/lı, 224, 225, 228
Ragıb Efendi
Fizan Muhasebecisi, 283
Rahib be Veylaka, 495, 496
Raif Paşa
Trablus Valisi, 125
Ramazan Paşa
Cezâyir Beylerbeyi, 57
Raşgâne kabilesi, 175
Raşid Efendi
Mal Kâtibi refîki, 156
Receb Paşa
Tunus Beylerbeyi, 56, 401
Reha
Manyasî-zâde, 535
Researchmento
İtalyanca gazete, 295
Rıfat
Hariciye Nâzırı, 433
Rıfat
Sadrâzam, 339, 448
Rıfat Paşa,
Paris Sefiri, 519
Roma/lı, 195, 565
Roma Bankası, 460
Roma sefâreti, 377, 399, 478
Rum, 333
Rum cânibi, 67

Rumbeyoğlu Fahreddin, 550, 553

Rumeli, 329

Rumeli beylerbeyliği, 253, 381

Rumeli Masârıfât Muhasebesi, 135

Rusya/lı, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 487

S-Ş

Sabean nahiyesi, 418

Sabri

Telgraf ve Posta ve Telefon Nâzırı, 543

Sadâret, 529, 571, 577

Sâdık

Trablusgarb Mebûsu, 413

Said,

Maârif Nâzırı, 543

Said,

Sadrâzam, 529

Said Reîs, 28

Salıpazarı Meydanı, 246

Salîb-i Ahmer heyeti, 495

Salih

Nâfia Nâzırı ve Bahriye Nâzır Vekili, 543

Salim Mecîsî, 310

Saltanat-ı Seniyye, 116, 117, 125, 155, 157,
215, 226, 228, 487

Sayed, 536

Sefâkız nahiyesi, 83

Sen Moris e Lazar Nişânı

İtalyan nişanı, 550

Senûsiye zâviyeleri, 557

Seydi Ali Eşrefî, 41

Seydiaziz, 525

Seyyid Süleyman tepesi, 536

Seyyid Şehabeddin Türbesi, 246

Sırb, 402

Sicilya/lı, 103, 108

Sicilyalı sefâini, 109

Sicilyateyn, 104, 108

Sinan

Cebel-i Ebyad kâyidi, 41

Sudan, 115, 116, 247, 283, 290, 352

Sude (Sevde) tersanesi, 281

Sukna, 441, 447, 448, 449

Sultan Abdülhamid Han-ı sâni, 364

Sungur Ali, 104

Susa, 49

Süleyman Baruti Efendi, 561

Süleyman el-Barûnî

Trablusgarb Mebûsu, 413

Süleyman İzzet Efendi

Süvari Mülâzım-ı evveli, 574

Süleyman Kapudân

Bahr-ı sefide me'mur, 108

Sünûsiler, 429, 504

Süreyya

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî, 308, 311,
313, 316

Süveyş Kanalı, 224, 225, 226, 227, 228,
232, 246, 247

Şakir Paşa

Yâver-i Ekrem, 315

Şarl Efendi, 307

Trablusgarb vilâyet tercümanı, 307

Şâtî kazâsı, 336

Şazeli Dergâh-ı Şerîfi, 311

Şemseddin Bey, 542

Şerîf, 51

Şevki

El'ala Kaymakamı, 483

Şeyh Abdürrahim Efendi

Trablusgarb ulemâsından, 171

Şeyh Ahmed Sunûsî, 503, 504, 557, 558,
559, 575

Şeyh Musa bin Celûha

Vehebî zümresinden, 47

Şeyhü'l-beled Seyyid Şerîf Ağa

Trablusgarb Meclis azâsından, 156

Şûrâ-yı Devlet, 215, 237, 241, 259, 286,
313, 339, 341, 342, 421, 454

T

Tacura, 31, 319, 321, 454, 459

Tahsin

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî, 327, 339,
357, 368, 379, 381, 387, 391

Takvim-i Vekâyî, 541

Tarhuna kazâsı, 360

Teftiş-i Askerî Komisyonu, 315

Telmesan, 51

Terakki Gazetesi, 331

Tersane-i Âmire, 281

Teste

Avusturya Baştercümanı, 115

Tevâil, 299

Tevfik Efendi

Gadamus Sancağı'na memur, 235

Tevfik Paşa, 487

Londra Sefiri, 535

The Red Oasis

Londra Cemiyet-i İslâmiyesi tarafından
neşr edilen eser, 535

Tırhala Beyi, 85

Tırhala sancağı, 63

Tibesti, 351, 352

Ticaret ve Nâfia Nezâreti, 271, 339, 341,
342, 356, 397, 409, 425

Tobruk, 179, 227, 481, 521, 524, 568

Tobruk Limanı, 179, 226, 227, 228, 232,
233, 239

Tophâne-i Âmire, 135, 328

Trablus/garb, 25, 28, 41, 42, 47, 49, 51, 53,
56, 59, 61, 67, 77, 79, 83, 85, 95, 97, 99,
103, 104, 109, 111, 123, 125, 131, 134,
135, 137, 138, 143, 144, 145, 148, 154,
155, 156, 164, 166, 171, 175, 183, 189,
191, 195, 196, 199, 201, 203, 205, 207,
209, 215, 216, 219, 224, 225, 227, 228,
232, 235, 239, 241, 245, 246, 247, 250,
253, 254, 257, 261, 263, 265, 271, 273,
277, 283, 290, 291, 292, 295, 299, 301,
303, 304, 307, 310, 311, 313, 315, 316,
319, 320, 321, 327, 328, 329, 330, 331,
333, 334, 336, 339, 341, 342, 344, 345,
351, 352, 353, 356, 357, 360, 361, 364,
368, 367, 372, 373, 375, 377, 379, 381,
385, 387, 390, 391, 393, 397, 401, 409,
413, 415, 418, 419, 421, 423, 425, 427,
432, 433, 439, 441, 443, 447, 448, 449,
451, 454, 455, 459, 460, 464, 465, 474,
475, 476, 477, 483, 486, 487, 499, 493,
494, 496, 497, 501, 503, 504, 507, 515,
517, 519, 525, 528, 529, 534, 535, 539,
558, 561, 564, 565, 568, 569, 571, 573,
574, 575, 577

Trablusgarb Gazetesi, 331

Trabzon Limanı, 179

Tribuna, 402

Tribuna Gazetesi

Roma'da neşredilen, 401

Tulmeyer kazâsı, 399

Tunus/lu, 33, 36, 37, 39, 42, 43, 49, 51, 57,
61, 65, 69, 70, 73, 77, 79, 83, 95, 97, 99,
100, 123, 215, 225, 271, 295, 299, 316,
320, 334, 361, 412, 427

Turgud Paşa, 53, 67

Trablusgarb Beylerbeyi, 28

Turhan

Evkâf-ı Hümayûn Nâzırı, 390

U-Ü-V-Y-Z

Ucla, 49

Uluç Ali Bey, 33, 39

Umûr-ı Siyasiye Müdüriyet-i Umûmiyesi
Hâriciye Nezâreti'nin, 573

Uvanyanka, 352

Vaday, 193, 351, 352, 429

Vâridat-ı Umûmiye Müdüriyeti, 455

Vaşington, 487

Vehbi

Ticaret ve Nâfia Nâzırı, 397

Vezir Mustafa Paşa

Derya Kapudânı, 111

Viktor Emanueliz

İtalya Kralı, 486, 565

Viyana, 487

Yeni Câmi, 406

Yeniçerileri Ocağı, 100

Yıldız Sarayı, 310, 313, 315, 327, 364, 367,
379, 381

Yunan Hariciye Nezâreti, 394

Yunan Meselesi, 229

Yunanlı kayıkçılar, 393

Yusuf Kâmil, 167

Yusuf Sıdkı Efendi, 207

Zâviye Kazâsı, 205, 418

Zenzur nâhiyesi, 418, 536

Zindan nahiyesi, 439

Ziraat Bankası, 397

Ziya Paşa, 487

Zletin, 536

Zuvara, 128, 418, 536

Zübeyr Paşa, 330

